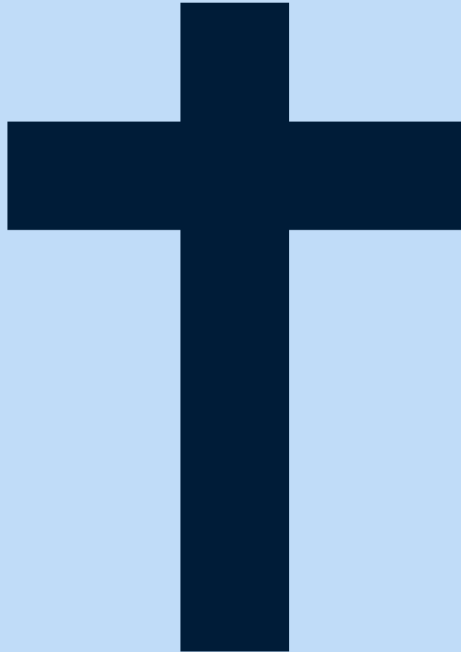

Sbö Tjlõkwo

New Testament and Shorter Old Testament in Teribe
(PM:tfr:Teribe)

Sbö Tjlö_{kwo}

New Testament and Shorter Old Testament in Teribe (PM:tfr:Teribe)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Teribe

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Teribe [tfr], Panama

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Teribe

© 2008, 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

539cf8e3-01bf-5f34-8833-610f18367f8c

Contents

Génesis	1
Rut	57
Jonás	61
Mateo	63
Marcos	109
Lucas	139
Juan	188
Hechos	223
Romanos	272
1 Corintios	291
2 Corintios	309
Gálatas	321
Efesios	328
Filipenses	335
Colosenses	340
1 Tesalonicenses	345
2 Tesalonicenses	349
1 Timoteo	352
2 Timoteo	358
Tito	362
Filemón	365
Hebreos	367
Santiago	382
1 Pedro	387
2 Pedro	393
1 Juan	397
2 Juan	402
3 Juan	403
Judas	404
Apocalipsis	406

Génesis

Kjok weno sorë

¹ Kjok ëre dämär, llëye llëm obishko ga Sbö kjok shäryono uunkong, kjopkwo, klung bakoe. ² Klung ëre ïgöy llëm obi, dlung rong, kjing yët eröe. Eshko ga Sbö Sëya wir pjang dlung kjing pjluk wleni erä.

Dbar kjwara

³ Eshko ga Sbö tjlë ga «Kjok, pja ber shjiye» le. Lara sorë ga shäryono beno eni. ⁴⁻⁵ ïya ga kjok shjiy li beno pjlúe. Kjok shjiy li kowara «dba», kjok sî li kowara «shkë», ga iara beno tjeng dboy dboye. Eshko ga öötong dbar kjwara.

Dbar pjök

⁶ Wëshko ga tjlë ga «Dlung, pja opkjös ber dboye» le. ⁷ Lara sorë ga shäryono beno eni. Dlung li iara beno buk töshko, dira iara beno pjang kjomo, ⁸ beno pjang ba tjrëko li kowara «kjok dogo». Eshko ga öötong dbar pjök.

Dbar mya

⁹ Wëshko ga tjlë ga «Dlung, pja tönzong ber tjeng shtor, kjok dogro li wen wlo» le. Lara sorë ga shäryono beno eni. ¹⁰ Kjok dogro li kowara beno «klung», dlung li kowara beno «dlung». Eshko ga ïya ga beno pjlúe.

¹¹ Eshko ga tjlë ga «Klung, pja kjing go kjlo sho wenzong, kjlo sho llërba pogo dwlayo tjok wleniyo, kjor botjyë wleniyo bakoe» le. Lara sorë ga shäryono beno eni. ¹² Klung li kjing go kjlo sho weno oblë oblë dwlayo tjok wleniyo, kjor weno bo tjok wleniyo bakoe. Eshko ga ïya ga beno pjlúe. ¹³ Eshko ga öötong dbar mya.

Dbar pkëng (4)

¹⁴ Wëshko ga tjlë ga «Kjopkwo, pja goshko iök wenzong, shkë, dba, e ber tjeng dboy dboy wlo, dbar llë, mok llë, lu llë, e miy-doklo wlo bakoe. ¹⁵ Iök, pjây ber kãlã shjiy klung kong» le. Lara sorë ga shäryono beno eni. ¹⁶ Iök shäryara pjök, kjwara kësbang ber shjiy dba wlo, kjwara chirawa ber shjiy shkë wlo. Dbala shäryara uunkong bakoe.

¹⁷ Iök li iara beno lok kjopkwo go, klung kjing li ber shjiy wlo. ¹⁸ Iara beno tjeng shjiy dba wlo, shkë wlo bakoe. Ga kjok shjiy li, kjok ro sî li, e kjara beno tjeng dboy dboy eni. Eshko ga ïya ga beno pjlúe. ¹⁹ Eshko ga öötong dbar pkëng (4).

Dbar shkëng (5)

²⁰ Wëshko ga tjlë ga «Dlung, di, pjây roshko mã wenzong oblë oblëe. Kjok dogo, pja go sënwa wenzong llërba pogo» le. Lara sorë ga shäryono beno eni. ²¹ Äya kësks chila dlung roy so, di roy so, e shäryara uunkong, sënwa, e shäryara uunkong bakoe. Eshko ga ïya ga beno pjlúe.

²² Eshko ga tjlë llëbo wena tjeng li kong ga «Pjây wapga shdärzong dlung kjwang jïkong, di uunkong roshko bakoe. Sënwa, pjây wapga shdärzong kjok kjwang jïkong bebi» le. Llëbo shäryara beno pjlú ba kong lok eni. ²³ Eshko ga öötong dbar shkëng (5).

Dbar tjer (6)

²⁴ Wëshko ga tjlë ga «Klung, pja kjing go äya kjloshko so wenzong, öng wenzong bakoe» le. Lara sorë ga shäryono beno eni.

²⁵ Eshko ga ïya ga beno pjlúe.

²⁶ Eshko ga tjlë obi ga «No shäryëy shara, so shji kjoyoe. E ber tjwlo ara, dbo ara, llëbo oblë oblë tjeng li kjinmo, mã, sënwa, öng, äya kjloshko so bakoe» le.

²⁷ Eni ga no, e shäryara Sbörë so e om go kjoyoe.

Shäryara domer, walë.

²⁸ Eshko ga tjlëno beno pjlú ba kong. Tjlë ga «Pjây shdärzong ara, tira llëme. Kjok ëre dlimia. Pjây iër ber löng ba ïga. Mã, sënwa, öng, äya kjloshko so, pjây iër ber löng ba ïga bakoe» le.

²⁹ E irgo ga tjlë ga «Kjok ïzã. Kjlo sho llërba pogo dwlayo tjok wleniyo, kjor botjyë wleniyo, e twër ber bomi kong, uëmi wlo. E bomi dli uunkong. ³⁰ Gueniyo ga öng, sënwa, äya kjloshko so, e kong kjlo sho twër ber ba kong, ue wlo» le. Lara sorë ga shäryono beno eni.

³¹ Eshko ga ïya ga uunkong li beno pjlú, owa llëme. Eshko ga öötong dbar tjer (6).

2

¹ Kajok uunkong, llëbo tjeng kës, e shäryara beno pjir eni.

Dbar kjäk (7)

²⁻³ Dbar kjäk (7) ga ba pak shäryara pjir lishko ga woshtonoe. Ga woshtono eshko dbaryo kjïshko ga llëbo shäryara dbar kjäk (7) li kong pjlúe. E iara beno pjang dboye.

⁴ Kajok shäryara Sbö Jehovärë uunkong eni.

Domer, walë, e löng Edén kjokyo

Eshko ga ⁵ kjour, kjlo sho, e wentë llëm obi. Shunyo ichayde Sbö Jehovärë shrë klung kjing go llëm obi. Èye parkaga klung kjing go llëm bakoe. Llëye wentë llëm obi e kjïshko. ⁶ Gueniyo eshko ga di tur tëm klung dirko, e sguin klung kjing go.

⁷ Eshko ga domer, e shäryara Sbörë kjlara klung sho go. Ga pjluk bakwara ba ne roy ber shäng së wlo, ga beno shäng së. ⁸ Ga Sbö kjok poshäryono buk kjrina ko Edén, kjok, e buk dlo wen tëm shwo lëkong. Ga domer shäryara li iara beno shäng eshko. ⁹ Eshko ga kjour shäryara oblë oblë kjlöböso, wolësowa, bo uako wleniyo. Ga kjok buk li roworbëshko ga kjour iara beno lok do pjök. Kjlara, ba bo uoroy ga shji wolon llëme. Kjlara obi, e llëbo pjlú, llëbo owa, e miydoklo.

¹⁰ Edén kjokyo lishko ga di wen pjang pjlara. E jer pjang shdär kjour li gloroy. Ey ga shdöktong beno pjloglo pkëng (4). ¹¹ Di bäm go li ko Pisón. E jer pjriya buk Javilá kjokyo worbo tjok. Kajok eshko, e dbur sho shöylör ara. ¹² Dbur sho shöylör kjok eshko so li owa llëm, shöylör anmoyö. Poshtikklo lö pjlëblë ko *bedelio* eshko tjok. Akkwo tjwlö ara ko *ónice* eshko tjok bakoe. ¹³ Di pjlara obi li ko Guijón. E jer buk sjöng Cus kjokyo go. ¹⁴ Di pjlara obi li ko Tigris. E jer buk Asiria kjokyo dlo wen tëm shwo lëkong. Di pjlara obi li ko Éufrates.

¹⁵ Domer li iara Sbörë beno shäng Edén kjokyo roshko, kjok li ïga, kjok li daga bakoe. ¹⁶ Eni ga tjlë ba kong ga «Kajok ëreshko ga kjour bo twër ber bop kong uunkong, uëp wlo. ¹⁷ Gueniyo ga llëbo pjlú, llëbo owa, e

miydoklo kjoryo bo, era uëy llëme. Uorop ga pja wolon jljökoyo» le.

¹⁸ Eshko ga tjlë obi ga «Domer ber sök kjlaraso ga pjlú llëme. Kong ba yorkaga shäryër kjlara, ba kjimté wlo» le. ¹⁹ Eni ga öng, äya kjloshko so, sënwa, e shäryak beno klung sho go, ga söra uunkong, pina domer li kong, koie wlo. ²⁰ Ga koiara uunkong eni. Gueniyo e tjrëko llëye wlëna ber ba kjimtoklo wlo llëme.

²¹ E kjïshko ga domer li iara Sbörë beno buk pë rongë. Buk pë wopro ga shgling shira kjwangna, ga sho llira jek iröng obi. ²² Ba shgling li go ga walë shäryara kjlara. E irgo ga söra, pina ba kong.

²³ Ìya domer lirë ga tjlë ga

«jizong! Èrera so tja kjoyoe.

Ba sho kjwe botoya dik.

Ba dboglo kjwe botoya dik.

Koiër ber “walë”,*

shira domer go dwayo kjïshko» le.

²⁴ E kjïshko ga domer ba data, ba mekë rayë, ga orkwosmok walë tjok, ga ber löng kjlaraso wleni.

²⁵ Eshko ga löng kjwor, gueniyo llëye lökyokjre lok llëme.

3

Adán, Eva, e Sbö kolono llëme

¹ Dgur, e oblë jyäpgwë äe, äya kjloshko so oblë oblë shäryara Sbö Jehovärë li kjinmo. Pjlara ga tjlë walë li kong ga «jljökoyo ga Sbö tjlëno bomi kong ga “Kajok ëreshko ga kjour bo uëy uunkong llëme” lara eni jljöre?»

² «Kjour bo uërwa uunkong ga pjlúe.

³ Gueniyo ga kjour jong kjlara kjok roworbëshko, era uërwa ga äe. Sbö tjlëno borwa kong ga “Kjwe uëy llëme. Porwëy llëm bakoe. Llëm ga pjäy wolon” lara eni» le dgur kong.

⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «E jyö. Pjäy wolon llëme. ⁵ Miyde Sbörë pjir ga kjour ëre bo uoromi ga pjäy bokkwo roshwing, ga pjäy ber long llëbo pjlú, llëbo owa miydë. Eni ga pjäy ber löng Sbö dik» le.

⁶ Kuya ga ïya ga kjour bo, e wolësowae. Ga iara beno uayuae. E kjok miydoklo bakoe le. Eni ga kjour bo li kjrara, ga uarae. E

* **2:23** Hebreo tjlökwo go ga tjlökwo walë, e so tjlökwo domer kjoyoe.

irgo ga twara ba lanma kong, ga omuono bakoe. ⁷ Jekdo eshko ga bokkwo roshwingö, ga opmiydono lok ga löng kjwor. Eni ga kjor ko *higuera* li korga sera, pjirira ba dop go, ber löng kjwor llëm wlo.

⁸ Kjek sëng, pjluk ri rishko ga Sbö jëk jek shäng kjor gloroy li kura lok. Ga töktong lok zron ĩ, ga opjneno kjor li pjlor go, ĩya llëm wlo.

⁹ Eshko ga domer li rokara Sbörë. Tjlë ga «¿Pja shäng kjone?»

¹⁰ «Kuror ga pja jëk shäng kjor gloroy ga pja bangkjröror ara, ga tja shäng kjwor kjishko ga tja opjnenoe» le ba kong.

¹¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿“Pja shäng kjwor” laga ërë bop kong? ¿Eni li kjor bo uëy llëme loror bop kong li uoropde?»

¹² «Kjor bo li twaga walë tworop bor kong lirë bor kong ga uorore» le ba kong.

¹³ Eni ga jakrokara walë li kong ga «¿Llëye shäyöröpdo?»

«Tja jyäpgwaga dgurdë. E kjishko ga kjor bo li uorore» le ba kong.

¹⁴ Kuya ga tjlë dgur li kong ga «Llëbo owa shäyöröp. E kjishko ga pja shdun pja kjlaraso, öng, äya kjloshko so llamo tjeng lira llëme. Pja eröe. Eeri jek lëkong ga pja iër ber buk dopshik ĩ klung kjing go, ga klung sho dwëp bakoe. ¹⁵ Pja, walë, pjäy ber löng ëng moskwo, bop tjëyo, ba tjëyo, e ber eni bakoe. Ba tjëyo, pja kä shguiya. Ga pjara omuë ba kjuktushko» le.

¹⁶ Ga tjlë walë li kong ga «Pja chida buk döröshko ga iër ber bop kong bang ara, woyotjlīnor bām go sorë li kjinmo. Ga pja wo pjang bop lanma go. Ga e ber bop ichaga» le.

¹⁷ Ga tjlë domer li kong ga «“Kjor bo kjwe uëy llëme” loror bop kong, gueniyo tja kolorop llëm, bop boy wlera kolorop. E kjishko ga klung ëre äyoshtoror, ioror beno llëbo uëp wlo ga pakyo shäryëp kjang enido.

¹⁸ Klung, e kjing go kjlo sho wen ara shkō tjok, kjillgwo shkōkyo tjok bakoe. Ga pja ber shäng kjlo sho kjloshko so uako, e uopdë. ¹⁹ Eshko ga pja parkë shorya go llëm ga pja ië llëme. Pja tek shäryak klung sho go, klung sho li pja. Ga llono ga pja

kworkwë jek ber klung sho iröng obishko ga pja parkë pjir äär ber eshko» le.

²⁰ E irgo ga walë li koiara domer lirë Eva, e nopga uunkong mekë kjishko.

²¹ Shwong pjüya lok wlo ga shwong shäryara Sbörë öng kwota go. ²² Ga tjlë ga «Era domer li öötong llëbo pjlu miydë, llëbo owa miydë, beno so shji kjoyoe. Kjor jong kjlara, ba bo uoroy ga shji wolon llëme. Uara lok ga ber löng së ĩyado, e woydër llëme» le. ²³ E kjishko ga domer li shira Edén kjokyo dwayo ba boy tjok. Bām goshko ga domer li shäryara klung sho go. Shirashko ga beno shäng parkë klung sho li kjing go shara. ²⁴ Shira pjir ga Edén kjokyo dlo wen tēm shwo lëkong ga Sbö parkagaga kjok dogo so sjägä tjok wleniyo iara beno löng kjlobö eshko. Dröng iara pjang kjwangna lletlet iök wleni, pjriya pjang llaw ëre pogo, e beno pjang irbo li dë, ëye jek äär kjor kjlara, ba bo uoroy ga shji wolon llëm jong lishko ga ä wlo.

4

Caín, Abel

¹ E irgo ga Adán pono ba boy tjok, ga beno shäng kjlaraso llëme. E irgo ga wa buk kjlara domer. Ga Eva tjlë ga «Tja wa buk kjlara domer, e twaga Jehováre bor kong» le. E kjishko ga koiara Caín.* ² E irgo ga wa buk kjlara domer obi ko Abel. E pak beno öng daga. Caínda pak beno dwla dgaga.

³ Dbar kjwara ga Caín öör ba dwla dgara li bo kjrë, ga söra jek, twara Jehová kong ba sëngglo. ⁴ Abelda, ba öng wlëp ushko so weno bām ĩ wleniyo li zröra pjökde myare. Ga ba sho pjlu li söra jek, twara Jehová kong ba sëngglo bakoe. Eni ga Jehová beno wopjlu Abel tjok, ba öng twara ba sëngglo li tjok bakoe. ⁵ Gueniyo beno wopjlu Caín tjok llëm, ba dwla bo twara ba sëngglo li tjok llëm bakoe. E kjishko ga Caín iirkono träk llëm, bokkwo keyeng erä.

⁶ Eni ga Jehová tjlë ba kong ga «¿Pja iirkë ara ega? ⁷ Llëbo pjlu shäyöröp kjwe ga tja ber wopjlu bop tjok. Gueniyo llëbo owa shäryëp ĩyado ga bong kjönma ga pja ber shäng llëbo owa li shäryë llëm ga äe. Bek wlo

* 4:1 Hebreo tjlökwo Caín, e kjrara loklo.

ga llëbo pjlú li shäryëp, llëbo owa li shäryëp ame wlo» le.

⁸ Dbar jek ga Abel mana Caíndë jëk ba tjok. Öötong löng pjola ga ba lëng li shakza pjä, ga zrörae.

⁹ E irgo ga Jehová tjlë ba kong ga «¿Bop lëng Abel kwonllo?»

«Miydër llëme. ¿Eni li tja iak shäng bor lëng dagare?» le ba kong.

¹⁰⁻¹¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Llëye shäryoropdo? Bop lëng zrörop. Ba srëng tjeng klung kjing li ñnor. E kjishko ga pja shdun. Bop lëng srëng kwono klung kjing go kjishko ga pja parkë ber shäng klung kjing ame. ¹² Pja parkë ara klung kjing ëmdë ga llëye botjyë bop kong ame. Pja to shäng jëk klung kjing kjone pogo ëmdë ga pja shto woshtozlong wlo drete» le ba kong.

¹³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Bor shdungglo ëre ber kjang anmoyö. ¹⁴ Tja kuzong. Tja parkë klung kjing ame kjishko ga tja to jongya shäng jëk kjok pjola, tja ber bop soshko ame. Tja to shäng tök wleni. Ga tja wlëna ë pogorë ga tja zröya jekdo» le.

¹⁵ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja zröga ërë ga e shdun, pja shdunor li kjinmo» le. Eni ga poglo jyã tara, wlëngga ërë ga zröya llëm wlo. ¹⁶ Ga Caín opshino to lano shänglishko dwayo ga jek öötong sök Nod kjokyo, e ber buk Edén kjokyo, dlo wen tëm shwo lëkong.

Caín tjëyo tek beno ba irgo

¹⁷ Dbar jek ga Caín pono ba boy tjok, ga beno shäng kjlaraso llëme. E irgo ga wa buk kjlara domer ko Enoc. E dbaryoshko ga Caín shäng u ywë kjwöböso, kjëryo shäryak ak go pjribri kjókshko. Kjok li kowara Enoc, ba wa li ko. ¹⁸ Enoc, e Irad data. Irad, e Mejuyael data. Mejuyael, e Metusael data. Metusael, e Lamec data.

¹⁹ Lamec, e boy do pjök, kjlara ko Ada, kjlara ko Zila. ²⁰⁻²¹ Ada, e wapga domerga do pjök, kjlara ko Jabal, kjlara ko Jubal. Nopga to löng öng daga kjok shto oblë oblë, ba u shäryak öng kwota go li, shäryaga shäng bäm go li Jabal. Nopga dbonmo të, nopga kjorkwang shäryak jong kjiyo tjok tëy or go wleniyo li të, e shäryaga bäm go li Jubal. ²² Ga Zilara wa buk kjlara domer ko Tubal

Caín. Nopga parkoklo shäryë dröng shosho oblë oblë go li, shäryaga shäng bäm go li Tubal Caín. E dor shäng kjlara ko Noamá.

²³ Pjlara ga Lamec tjlë ba boyga kong ga «Llëye lër bomi kong li kuzi yötso. Domer zröror kjlara, tja zara kjishko.

Dwlas zröror kjlara bako, tja shpora kjishko.

²⁴ Caín zröga ërë ga e shdüya Sbörë, Caín shduna li kjinmo.

Tjara zröga ërë ga shdüya, Caín zröga li kjinmo obi» le.

Set

²⁵ Dbar jek ga Adán, Eva, e wa buk kjlara domer obi, ga koiara Set. Eshko ga Eva tjlë ga «Tja kjimtara Sbörë, tja kong wa twara kjlara obi. E ber shäng Abel, zröra Caíndë li äska. E kjishko ga koiër Set»† le.

²⁶ E irgo ga Set, e wa buk kjlara domer, ga koiara Enós. Enós dbaryo ga oba syöshtono Jehová kong kjwlëe.

5

Adán tjëyo tek beno ba irgo

¹⁻² Nopga shäryara Sbörë so e om go kjoyoe. Shäryara domer, walë. E kjimtara, ga koiara «nopga». Ère ba tjëyo tek beno ba irgo li kjibokwoyo.

³ Adán, e öötong lu pjloglo sak dbäw kjingsho sak myashko (130) ga wa buk kjlara domer so e om go kjoyo, ga koiara Set. ⁴⁻⁵ E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno öötong sak dbäw pjloglo shkaw kjingsho sak myashko (930) ga wolonoe.

⁶ Set, e öötong lu pjloglo sak dbäw kjingsho shkëngshko (105) ga wa buk kjlara ko Enós. ⁷⁻⁸ E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno öötong sak dbäw pjloglo shkaw kjingsho sak kjwara kjingsho pjökshko (912) ga wolonoe.

⁹ Enós, e öötong lu pjloglo sak shkawshko (90) ga wa buk kjlara ko Cainán. ¹⁰⁻¹¹ E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno öötong sak dbäw pjloglo shkaw kjingsho shkëngshko (905) ga wolonoe.

¹² Cainán, e öötong lu pjloglo sak kjäkshko (70) ga wa buk kjlara ko Malalel. ¹³⁻¹⁴ E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno

† 4:25 Hebreo tjlökwo Set, e twara loklo.

öötong sak dbäw p̄loglo shkaw kjingsho sak kjwarashko (910) ga wolonoe.

¹⁵ Malalel, e öötong lu p̄loglo sak tjer kjingsho shkēngshko (65) ga wa buk kjlara ko Jared. ¹⁶⁻¹⁷ E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno öötong sak dbäw p̄loglo kjwong kjingsho sak shkaw kjingsho shkēngshko (895) ga wolonoe.

¹⁸ Jared, e öötong lu p̄loglo sak dbäw kjingsho sak tjer kjingsho pjökshko (162) ga wa buk kjlara ko Enoc. ¹⁹⁻²⁰ E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno öötong sak dbäw p̄loglo shkaw kjingsho sak tjer kjingsho pjökshko (962) ga wolonoe.

²¹ Enoc, e öötong lu p̄loglo sak tjer kjingsho shkēngshko (65) ga wa buk kjlara ko Matusalén. ²²⁻²⁴ E irgo ga wapga weno obi. Enoc, e Sbö woydē owa llēm, ga jēk shāng ba tjok ñyado. Ga lu ñno öötong sak dbäw p̄loglo mya kjingsho sak tjer kjingsho shkēngshko (365) ga söra Sbörē to, ñnaba ame.

²⁵ Matusalén, e öötong lu p̄loglo sak dbäw kjingsho sak kjwong kjingsho kjäkshko (187) ga wa buk kjlara ko Lamec. ²⁶⁻²⁷ E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno öötong sak dbäw p̄loglo shkaw kjingsho sak tjer kjingsho shkawshko (969) ga wolonoe.

²⁸ Lamec, e öötong lu p̄loglo sak dbäw kjingsho sak kjwong kjingsho pjökshko (182) ga wa buk kjlara domer. ²⁹ Ga tjlē ga «Shji parkē ara kjok ēre kjing go, kjok li äyoshtara Jehovārē kjīshko. Gueniyo chida ērera shji ie ber lōng woshtē» le. E kjīshko ga ba wa li kowara Noé.* ³⁰⁻³¹ E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno öötong sak dbäw p̄loglo kjäk kjingsho sak kjäk kjingsho kjäkshko (777) ga wolonoe.

³² Noé, e öötong lu p̄loglo sak dbäw p̄loglo shkēngshko (500) ga wapga tjeng domerga doglo mya, Sem, Jafet, Cam.

6

Nopga jēk lōng owa erōe

¹⁻² Nopga, e wapga shdōktong trāk llēm kjok ēre kjing goshko. Ga wapga walēga kjong kjong wolēsowa. E kjīshko ga Sbö wapga orkwosmono walēga woyde kjone

dey li tjok. ³ Eni ga Jehová tjlē ga «Nopga, e iēr ber lōng sē ñyado llēm, e wolon wlo kjīshko. Eni ga iēr ber lōng sē lu p̄loglo sak dbäw kjingsho sak pjök (120) erōe» le.

⁴ Sbö wapga orkwosmono walēga kjok ēre so tjokshko ga wapga weno sok kēsēs, oblē kjinmo. Ga nopga tjlō ara tek dēnashko so li epga.

⁵ ñya Jehovārē ga nopga lōng llēbo owa shāryē ara anmoyō, ga wotjlīk owa erā. ⁶ Eni ga wotjlīk ga «Nopga shāryoror llēm kjwe dey, bangyo ara bor p̄lúshko» le. ⁷ Ga tjlē ga «Nopga shāryoror tjeng klung kjing ēre kjēr jūshko dwayo. Shāryēr ōng, äya kjloshko so, sēnwa tjok eni bakoe. Woyotjlīn ga shāryoror llēm kjwe dey» le.

⁸ Gueniyo ga domer shāng kjlara ko Noé. Jehová wopjlú ba tjok.

Noé kjang shāryono kēsbange

⁹ Ere llēye shāryara Noérē dö li kjibokwoyo. E domer p̄lo bek, pogo llēye dret Sbö bokso. Llēye woyde Sbörē li shārye eni, ga jēk shāng ba tjok ñyado. Nopga oblē oblē omshāryono eni llēm, Noé erōe. ¹⁰ E wapga domerga doglo mya, Sem, Jafet, Cam.

¹¹⁻¹² Ga ñya Sbörē ga klung ēre kjing go llēbo owa ara, nopga ēngkjwē ara ēng tjok, llgwega ērē llēme. Nopga lōng kēs li beno lōng llēbo owa shāryē erōe. ¹³ E kjīshko ga Sbö tjlē Noé kong ga «Tja wotjlīk nopga pjik uunkong lēr. Lōng ēngkjwē ara ēng tjok. Lōng llēbo owa shāryē erā. E kjīshko ga e pjir ber dret, llēbo tjeng klung ēre kjing go li tjok.

¹⁴ »Eni ga kjorkwang wlēs p̄lú, owa llēm wleniyo, ga kjang* shāryos kjlara kēsbange. Kjang bāngyos pjir kjoko, ro lēkong bako, di opzrēk llēm wlo. ¹⁵ Shāryos jyāglo eni: kur orkwo jyāglo† p̄loglo sak dbäw p̄loglo mya (300); bam orkwo jyāglo p̄loglo sak shkēng (50); jem kjomo lēkong wop orkwo jyāglo p̄loglo sak mya (30). ¹⁶ Shāryos yongyo kjringgwo mya, kjēryo tjok tjok. U dbo kjing shāryos tuk, ba dirko shāryos ber ojong pjiribri, kur orkwo

* **5:29** Hebreo tjlōkwo Noé, e woshtē loklo. * **6:14** Kjang, e beno llēbo bapkwō kēsbang kjoyoe. Ne llēm kar kar. Ro bek sdoke. Roshko beno u wleni. † **6:15** Orkwo jyāglo p̄lura, e centímetro sak pkēng kjingsho shkēng (45) dik.

jiäglo kjwara. U bäng shäryos ber jong kjwara ba poglo go, e opzrëkklo.

¹⁷ »Di ichër kësband, kjok ëre pir wlo. Eshko ga llëye löng së kjok kjwang jïkong kjing go ga e kjer drete. ¹⁸ Gueniyo ga tjlokwo twër bop kong, ber ïyado wlo. Pja jem opzrëk kjyong li roy, bop boy, bop wapga, bop pjlaydoga tjok, pjäy wolon llëm wlo.

¹⁹⁻²⁰ »Öng, äya kjloshko so, sënwa, e löng kjok ëre kjing go kës li, e jem sös pjök pjök, wlënggla kjlara kjlara, popga kjlara kjlara, kjer llëm wlo. Woydër ga ber löng së, pjäy dik. ²¹ Dli tös llërba pogo, ga jem sös bomi tjok, e bomi kong, e öng, äya kjloshko so, sënwa tjeng li kong bakoe» le.

²² Llëye lara ba kong li shäryara Noéré uunkong eni.

7

Kjok ëre piktonge

¹ E irgo ga Jehovahä tjlë Noé kong ga «No kjlaraso wlënor shäng pjlo bek bor bokso li pja. E kjïshko ga pja opzrës jem kjyong li roy, bop boy, bop wapga, bop pjlaydoga tjok. ²⁻³ Öng ber pjlu bor poshrëkklo wlo oblë oblë, sënwa oblë oblë, e sös wlënggla doglo kjäk kjäk (7), popga doglo kjäk kjäk (7). Llamo sös wlënggla kjlara kjlara, popga kjlara kjlara. Shäryos eni, jer kjok ëre kjing go llëm wlo. ⁴ Sondë kjwara go ga shunyo ichër shrë dbargwo sak pkëng (40), shkë dbae. Eshko ga llëye shäryoror tek dämärshko löng së li pjiga tjarë ber drete» le.

⁵ Kuya ga llëye lara ba kong li shäryara eni.

⁶ Kjok ëre piktongshko ga Noé lu pjloglo sak dbäw pjloglo tjer (600). ⁷ Era eni ga opzrëno jem kjyong li roy, ba boy, ba wapga, ba pjlaydoga tjok, shtëya dirë llëm wlo. ⁸⁻⁹ Ga öng uako wleniyo, öng uako llëm wleniyo, äya kjloshko so, sënwa, e öötong löng ba shwoy, ga söra jem pjök pjök, wlënggla kjlara kjlara, popga kjlara kjlara, lara Sbörë ba kong sorë li eni.

¹⁰ Öötong dbargwo kjäk (7) ga shunyo shrono, kjok ëre pir wlo. ¹¹⁻¹⁸ Mok pjök, dbar sak kjwara kjingsho kjäk (17) dbaryo

ga Noé lu pjloglo sak dbäw pjloglo tjer (600). E dbaryo ga opzrëno jem kjyong li roy, ba boy, ba wapga, ba pjlaydoga tjok. Öng, äya kjloshko so, sënwa, e opzrëno jem lok pjök pjök kjyong li roy ba tjok bakoe. Opzrëno jem wlënggla kjlara kjlara, popga kjlara kjlara. Lara Sbörë ba kong sorë li shäryara eni.

E irgo ga u bäng bängzara Jehovahäre beno jong tuke. E dbaryo ga dlung kësband buk kjok dorong li dloktong, tuktong kjone pogo. Kjok dogo ëmdë ga di börgak tjeng li böptuktonge. Shunyo shrono pjang kjok ëre kjing go dbargwo sak pkëng (40), shkë dbae. Eshkoshko ga di jem poyong llögong llögong, ga kjyong li beno buk di kjing wëng erä. ¹⁹ Di poyono ara, öötong dlup llë lok kjok ëre kjing go kjökshko li jnena beno drete. ²⁰ E irgo ga dlup llë jnena pjirshko ga di li poyono jem, öötong wop orkwo jiäglo pjloglo sak kjwara kjingsho shkëng (15). ²¹ Nopga löng kjok ëre kjing go kës li wolono eni. Öng, äya kjloshko so, sënwa, e löng kjok ëre kjing go kës li kjëtong eni bakoe. ²² Llëye löng së kjok ëre kjing go, tjwlö shrë wleniyo, e kjëtong drete. ²³ Gueniyo Noéra beno sök së, löng kjyong li roshko ba tjok bakoe. Epga eröe. Llamo pjitong dret, nopga, öng, äya kjloshko so, sënwa bakoe. ²⁴ Ga kjok ëre piktong beno eni, öötong dbargwo sak dbäw kjingsho sak shkëng (150).

8

¹ Eshkoshko ga Noé woyojera Sbörë llëm, öng, äya kjloshko so, e löng ba tjok kjyong roy li woyojera llëm bakoe. Eni ga pjluk ichara di kjing go kjrina. Wop sira ga di klän jer iröng obi. ² Dlung kësband buk kjok dorong dloktong li sjëktong, ga shunyo ter shrono kjok dogo dwayo ame bakoe. ³ Eni ga di klän jer jong worae. Kjok ëre piktong beno dbargwo sak dbäw kjingsho sak shkëngshko (150) ga di kläno jer dëgong. ⁴ Mok kjäk (7), dbar sak kjwara kjingsho kjäk (17) dbaryo ga kjyong li dano beno buk Ararat kjokyo, dlup lëkong. ⁵ Eshko ga di kläno jer dëgong obi. Ga öötong mok sak kjwara (10), dbar kjwara dbaryo ga dlup llë kjökshko li dlup dbo go ïya ga wen lok wëllëe.

⁶ Öötong dbargwo sak pkëng (40) obi ga Noé sökshko ga u bäng shäryara li döra. ⁷ Ga sënwa shira kjwara so ëp uaga kjoyo, ga ichara dbuk pjang jek'lë, tek'lë, kjok dano li koshë. ⁸ E irgo ga sënwa shira kjwara obi, e dunggwo shara, klung kjing di dano beno buk dogrore ik wlo. ⁹ Gueniyo shto wlëno opyë wlo ga ä, klung buk li kjing go di obi kjishko. Eni ga shrono iröng obishko ga Noé orkwo shino kjoko, ga kjrara, iara jek ba shtoshko.

¹⁰ Koshara dbargwo kjäk (7) irgo ga dunggwo ichara jek kjwara obi. ¹¹ Kjok ro zar kjwlë ga dunggwo li shrono tek pjang iröng, kjor korga* tjaglën söra tjeng kara ba kowo go. Miydara e go ga klung dogrotkë jeke. ¹² Koshara dbargwo kjäk (7) obi irgo ga dunggwo ichara jek kjwara obi, ga shrono ame.

¹³ Noé lu pjloglo sak dbäw pjloglo tjer kjingsho kjwarashko (601) ga di beno klung kjing go ame. Mok kjlara, dbar kjwara dbaryo ga kyyong li kjing, e kjara ga iya ga klung kjing li beno buk dogroe. ¹⁴ Öötong mok pjök, dbar sak pjök kjingsho kjäk (27) dbaryo ga klung dano beno buk kjange.

¹⁵ Eni ga Sbö tjlä Noé kong ga ¹⁶ «Pja opshis kyyong wle roy dwayo, bop boy, bop wapga, bop pjlaydoga tjok. ¹⁷ Öng, äya kjloshko so, sënwa, e tjeng bop tjok kës li shis dret bako, shdär ber löng kjok kjwang jikong wlo» le.

¹⁸ Kuya ga opshino kyyong roy dwayo, ba boy, ba wapga, ba pjlaydoga tjok. ¹⁹ Öng, äya kjloshko so, sënwa, e löng oblë oblë eshko li opshino tjë jikong bakoe.

²⁰ E irgo ga Noé akkwo tönö dluw ëng kjing go kjökshko, ga öng zröra, sho sura e kjing go, pjono dret, Jehová poshrëkklo. Ga öng uako wleniyo shara oblë oblë kjlara kjlara, sënwa uako wleniyo shara oblë oblë kjwara kjwara bakoe. Eshko ga zröra uunkong, ga sho sura Jehová kong.

²¹ Öng sho sura li lö beno pjlu, owa llëm Jehová kong. Ga wotjlik ga «Nopga, e tek miteshko ga wotjlik llëbo owa shäryë eröe. Eni ëmdë ga kjok ëre äyoshtër nopga

li kjishko ame. Öng kës, äya kjloshko so kës, e pjiror sorë ga shäryër eni ame bakoe.

²² »Kjok ëre pjang obishko ga dwla dgozlong dbaryo tjok, dwla bo kjrozlong dbaryo tjok, kjok kjlik dbaryo tjok, kjok zengteng dbaryo tjok, shunyo dbaryo tjok, dlo të dbaryo tjok, dba tjok, shkë tjok bakoe» le.

9

Sbö tjläkwo twonö Noé kong, beno iyado wlo

¹ Eshko ga Sbö tjläno beno pjlu Noé, ba wapga kong bakoe. Tjlä ga «Pjäy wapga wenzong ara, shdär ber löng kjok kjwang jikong wlo. ² Öng kës, äya kjloshko so kës, e ber bomi bangkjre ara, dete erä, kjok dirko so, kjok ëre so, dlung roy so, e ber eni bakoe. E ber löng ichaga pjäydë. ³ Dënashko ga llëbo dguëy klung kjing botjyë wleniyo, llamo oblë oblë, e tworor bomi kong uëmi wlo. Eeri ga llëbo löng së, jëk löng i, e twër bomi kong. E ber bomi dli bakoe. ⁴ Gueniyo llëbo löng së li laga ba srëngdë. E kjishko ga sjëngna srëng tjok, e uëy llëme.

⁵⁻⁶ »Nopga shäryoror so tja kjoyoe.

E kjishko ga

ëye no zröno ga

e shdungga tjarë,

zröga äya kjloshko sorë, zröga öng

ushko sorë ëmdë ga

e shdun eni bakoe.

No zröga ërë ga e zröy.

Lër jlökoyo ga eni.

⁷ »Gueniyo bomi kong ga pjäy wapga wenzong ara, shdär ber löng kjok kjwang jikong wlo» le.

⁸ Eshko ga tjlä ba kong obi ga ⁹ «i Tja kuzia! Tjläkwo twër bomi kong, ber iyado wlo. E twër bomi tjëyo tek ber bomi irgo li kong bakoe. ¹⁰ E twër sënwa, öng, äya kjloshko so, e ter söromi bomi tjok kyyong kësbang roy dwayo kës li kong bakoe. ¹¹ Eni ga tjläkwo twër bomi kong, ber iyado wlo. Di ichër kjok ëre kjing go, nopga, öng, äya kjloshko so, e pjir uunkong wlo ame. Di ichër, kjok kjwang jikong pjir wlo ame bakoe. ¹²⁻¹³ Tjläkwo ëre twër bomi kong,

* **8:11** Kjor korga le li, e kjor ko olivo korga.

öng, äya kjloshko so uunkong kong, kjok kjwang jikong kong bakoe. E twër bomi kong, ber iyado wlo. Bor donku ère iër ber pjang kjok dogo. E ber pjang tjlökwö ère jyäglo. ¹⁴ Pjäng ichër ïmi wen pjang kjok dogo, ga donku wen pjang ba tjrëkoshko ga ¹⁵ woyoshrër ga tjlökwö tworor bomi kong, öng, äya kjloshko so uunkong kong ga shunyo ichër tjwe e kjoyo kjok pjikklo ame. ¹⁶ Donku wen pjang pjäng tjrëkoshko ga e ïn, ga tjlökwö tworor nopga uunkong kong, öng, äya kjloshko so uunkong kong li woyoshrër eshko. ¹⁷ Donku, e ber pjang tjlökwö ère jyäglo. Ber eni» le.

Noé, ba wapga

¹⁸ Noé wapga opshino kjoyong kësbang roy dwayo li, e Sem, Jafet, Cam. (Cam wa buk kjlara ko Canaán.) ¹⁹ Shji löng kjok kjwang jikong kës ère beno löng Noé wapga mya li, e tjëyo.

²⁰ Noé beno shäng dwla dgaga. Ga kjillgwo bo dyo dbo ara shärye wlo ga kjillgwo eniyo li dwlayo dgara kjwöbö. Kjillgwo eniyo dgaga bäm li e. ²¹ Pjlara ga kjillgwo bo dyo dbo ara li iara, ga nelötkonoe. Ga shwong skwono beno buk kjwor ba u shäryak öng kwota go li roshko. ²² Eni ga Canaán data Cam, e opzrëno jek ba data u li roshko, ga wlëna, ïna buk nelö, kjwor. Eshko ga opshino jek, ga roy lara ba shjiyga kong. ²³ Eni ga Sem, Jafet, e kjinyoklo kjrono kara, iara lok ba dbopdo, ga jëktong kokso lëkong ba data buk lishko, ga kjingara e go.

²⁴ Noé nelö jenoshko ga wolleno. Llëye shäryara ba wa iröng wleniyorë li miydarashko ga ²⁵ tjlä ba kong ga «¡Bop wa Canaán, e äyoshtër!

¡E ber shäng bop shjiyga kjwe parkaga tjwläk shäng pjir wleniyo!» le.

²⁶ Ga tjlä Jehová kong ga

«Jehová, pja tjwlä kësbage. Pja Sem Sbö.

Canaán, e ber shäng ba parkaga tjwläk shäng pjir wleniyo ga pjlúe.

²⁷ Sbö, kjok twos tira llëm Jafet kong.

Ba tjëyoga ios ber löng uunkong Sem tjok.

Ga Canaán ios ber shäng ba parkaga tjwläk shäng pjir wleniyo bakoe» le.

²⁸ Kjok piktong irgo ga Noé lu ïno pjloglo sak dbäw pjloglo mya kjingsho sak shkëng (350). ²⁹ E lu ïno öötong sak dbäw pjloglo shkaw kjingsho sak shkëngshko (950) ga wolonoe.

10

Noé tjëyo tek beno ba irgo

¹ Sem, Jafet, Cam, e Noé wapga. Ère ba tjëyo tek beno ba irgo li kjibokwoyo. Kjok piktong irgo ga mya jikong li wapga tjok.

Jafet tjëyo tek beno ba irgo

² Jafet, e wapga domerga ko eni: Gómer, Magog, Maday, Javán, Tubal, Mésec, Tirás.

³ Gómer, e wapga domerga ko eni: Asquenaz, Rifat, Togarma.

⁴ Javán, e wapga domerga ko eni: Elisá, Tarsis, Quitín, Dodanín.

⁵ Ère Jafet tjëyo tek beno ba irgo. Ga beno to löng dlung kjako. Tjëyo kjrina kjrina li beno löng ba kjok baïya kjing go, ba tjlökwö baïya tjok.

Cam tjëyo tek beno ba irgo

⁶ Cam, e wapga domerga ko eni: Cus, Misrayin, Fut, Canaán.

⁷ Cus, e wapga domerga ko eni: Seba, Javilá, Sabtá, Ragama, Sabteca.

Ragama, e wapga domerga ko eni: Sabá, Dedán.

⁸ Cus, e wa buk kjlara domer obi ko Nimrod. E ëngkjwaga dbo ara wleniyo.

⁹ Kjimtara Jehováre kjishko ga e wlo pjlúe. E kjishko ga oba tjlä ga «Kjwe kjimtara Jehováre kjishko ga kjwe wlo pjlú, Nimrod ï dik» lëba eni. ¹⁰ Kjok tjeng pkëng (4)

ko Babel, Érec, Acad, Calné. Pkëng jikong, e Sinar kjokyo oblë oblë. Kjrina kjrina kjëryo shäryak ak go pjribri kjókshko. Kjok

eshko sopga ichaga Nimroddë bäm go. ¹¹ E irgo ga opshino jek shäng Asiria kjokyo lëkong. Eshko ga kjok shto oblë oblë u

ywara kjwöböso. Kjok kjrina kjrina kjëryo shäryak ak go pjribri kjókshko. Kjok, e ko Nínive, Rejobot Ir, Cala, ¹² Resén. Resén, e

kjokyo kësbage. E ber buk Nínive kjokyo, Cala kjokyo, e tjrëko.

¹³ Misrayin, e tjëyo tek beno ba irgo li beno tjëyo kop ara. E Lud tjëyo, Anam tjëyo, Lehab tjëyo, Naftu tjëyo, ¹⁴ Patrus tjëyo,

Caslu tjëyo, Caftor tjëyo. Filisteoga, e Caftor tjëyo obi.

¹⁵ Canaán, ba wa domer bäm ïyo li ko Sidón. E irgo ga wa buk kjlara domer obi ko Het. ¹⁶ Canaán, e tjëyo tek beno ba irgo li beno tjëyo kop ara. E Jebús sopga, amorreoga, gergeseoga, ¹⁷ heveoga, araceoga, sineoga, ¹⁸ Arvad sopga, zemareoga, jamatitaga. E irgo ga Canaán so tjëyoga shdöktonge. ¹⁹ Ba kjok, e ber buk Guerar kjokyo, Sidón kjokyo, e dwayo äär jong Gaza kjokyo go. Sodoma kjokyo, Gomorra kjokyo, Admá kjokyo, Zeboyín kjokyo, e shwo lëkong äär jong Lasa kjokyo go.

²⁰ Ère Cam tjëyo tek beno ba irgo. Tjëyo kjrina kjrina li beno löng ba kjok baïya kjing go, ba tjlökwö baïya tjok.

Sem tjëyo tek beno ba irgo

²¹ Jafet shjiy Sem,* e wapga tjeng bakoe. Éber tjëyo tek beno ba irgo li, e beno löng Sem tjëyo.

²² Sem, e wapga domerga ko eni: Elam, Asur, Arfaxad, Lud, Aram.

²³ Aram, e wapga domerga ko eni: Uz, Hul, Guéter, Mas.

²⁴ Arfaxad, e wa buk kjlara domer ko Selaj. Selaj, e wa buk kjlara domer ko Éber. ²⁵ Éber, e wapga domerga do pjök, kjlara koiara Péleg,† eshko dbaryo ga nopga shdöktong beno tjeng dboy dboy kjishko. Péleg, e lëng ko Joctán.

²⁶ Joctán, e wapga domerga ko eni: Almodad, Sélef, Jazar Mávet, Yeraj, ²⁷ Hadorán, Uzal, Diclá, ²⁸ Obal, Abimael, Sabá, ²⁹ Ofir, Javilá, Jobab. Epga uunkong Joctán wapga. ³⁰ Ba kjok, e beno buk Mesá kjokyo dwayo äär jong Sefar kjokyo go. Sefar, e ber buk dlup lok dlo wen tëm shwo lëkong tjrëko.

³¹ Ère Sem tjëyo tek beno ba irgo. Tjëyo kjrina kjrina li beno löng ba kjok baïya kjing go, ba tjlökwö baïya tjok.

³² Tjëyoga uunkong ère, e Noé wapga tjëyoga. Tjëyo kjrina kjrina tak beno lok kji-bokwo ère go ba kjokëso tjok, ba kjok baïya tjok bakoe. Klung piktong irgo ga epga

shdöktong beno löng kjone pogo. Eeri ga tjëyo löng kjrina kjrina kjok kjwang jìkong, e Noé wapga tjëyoga.

11

Babel kjokyo

¹ Dbar eshkoshko ga nopga uunkong tjlä tjlökwö kjwaraso. ² Opshino jek löng dlo wen tëm shwo lëkong dwayo ga jek öötong löng Sinar kjokyo kjing goshko ga sdam wlëna buk kjrina, ga beno löng eshko. ³⁻⁴ Pjlara ga tjlä èng kong ga «Shji klung shosho shäryë, piy iök go ber kjang ak dik wlo, u shäryë e go wlo, ak äska. Sho smoy èng go ba smokklo dishäng kjoyo, gueniyo sho sï go, ak smokklo sho äska. E go ga kjweri shji u ywë kjwöböso, kjëryo shäryë ak go pjribri kjókshko. Ga u shäryë klung akyo go, e shäryë jem äär jong kjok dogo. E go ga shji shdär llëm, gueniyo shji roy shdär ber kjok kjwang jìkong. Eni ga shji ber tjwlö ara» le.

⁵ Gueniyo ga nopga löng u ywë kjwöböso, kjëryo shäryak ak go pjribri kjókshko, ga löng u shäryë klung akyo go jem jong kjok dogo lëshko ga Jehová ter öör eshko ba pak li ïk. ⁶ Eshko ga wotjlik ga «Nopga kjwe tjëyo kjrinaso, tjlökwö jong kjwaraso bakoe. Eni ga llëye shärye woydë kës li, e slongga èrè llëme. ⁷ Shji to jer ba tjlökwö kjlopswë, tjlä ber löng oblë oblë wlo, tjlä ga llë layde èng kong li miyde llëm wlo. Shäryë eni dey» le.

⁸ Nopga iara Jehováre beno tjeng dboy dboy kjok shto oblë oblë eni. Ga ba pak shärye löng li rayarae. ⁹ Kjok eshko ga tjlökwö kjlopswara Jehováre beno wëllë llëmshko ga nopga shdöktong to beno löng dboy dboy kjok kjwang jìkong. E kjishko ga kjok ère kowëba Babel.*

Sem tjëyo tek beno ba irgo

¹⁰ Ère Sem tjëyo tek beno ba irgo. Kjok piktong irgo ga öötong lu pjloglo pjök ga Sem, e lu pjloglo sak dbawshko (100) ga wa buk kjlara domer ko Arfaxad. ¹¹ E irgo ga lu ïno sak dbaw pjloglo shkëng (500) obi, ga wapga weno obi.

* **10:21** Hebreo tjlökwö ère llë loklo miydëy yötso llëme. E Jafet shji Sem loklo, llëm ga Sem shjiy Jafet loklo. Kjone dey miydëy yötso llëme. † **10:25** Hebreo tjlökwö Péleg, e shdök loklo. * **11:9** Hebreo tjlökwö Babel, e tjlökwö wëllë llëm loklo.

¹² Arfaxad, e lu p̄loglo sak mya kjingsho shkēngshko (35) ga wa buk kjlara domer ko Selaj. ¹³ E irgo ga lu ño sak dbāw p̄loglo pkēng kjingsho mya (403) obi, ga wapga weno obi.

¹⁴ Selaj, e lu p̄loglo sak myashko (30) ga wa buk kjlara domer ko Éber. ¹⁵ E irgo ga lu ño sak dbāw p̄loglo pkēng kjingsho mya (403) obi, ga wapga weno obi.

¹⁶ Éber, e lu p̄loglo sak mya kjingsho shkēngshko (34) ga wa buk kjlara domer ko Péleg. ¹⁷ E irgo ga lu ño sak dbāw p̄loglo pkēng kjingsho sak mya (430) obi, ga wapga weno obi.

¹⁸ Péleg, e lu p̄loglo sak myashko (30) ga wa buk kjlara domer ko Reú. ¹⁹ E irgo ga lu ño sak dbāw p̄loglo pjök kjingsho shkaw (209) obi, ga wapga weno obi.

²⁰ Reú, e lu p̄loglo sak mya kjingsho pjökshko (32) ga wa buk kjlara domer ko Serug. ²¹ E irgo ga lu ño sak dbāw p̄loglo pjök kjingsho kjäk (207) obi, ga wapga weno obi.

²² Serug, e lu p̄loglo sak myashko (30) ga wa buk kjlara domer ko Najor. ²³ E irgo ga lu ño sak dbāw p̄loglo pjök (200) obi, ga wapga weno obi.

²⁴ Najor, e lu p̄loglo sak pjök kjingsho shkawshko (29) ga wa buk kjlara domer ko Taré. ²⁵ E irgo ga lu ño sak dbāw kjingsho sak kwara kjingsho shkaw (119) obi, ga wapga weno obi.

²⁶ Taré, e lu p̄loglo sak kjäkshko (70) ga wapga tjeng domerga ko Abram, Najor, Jarán.

Taré tjëyo tek beno ba irgo

²⁷ Ère Taré tjëyo tek beno ba irgo. Ba wapga ko Abram, Najor, Jarán. Jarán, e wa kjlara ko Lot. ²⁸ Jarán li wolono buk Caldea so kjokyo ko Ur, e weno bukshko. Wolonoshko ga ba data sök së obi.

²⁹ Walë shäng kjlara ko Saray. Abram, e orkwosmono ba tjok. Jarán, e wapga walëga ko Milca, Iscá. Najor, e orkwosmono Milca tjok. ³⁰ Saray, e wapga llëm, e kjröng kjïshko.

³¹ Taré wlo opshino Caldea so kjokyo ko Ur dwayo, jongya jong Canaán kjokyo wlo. Ga ba wa Abram, e söra jek Abram boy Saray tjok, ba tjër Lot tjok bakoe. Gueniyo

ga öötong löng Jarán kjokyo ga beno löng eshko. ³² Kjøk eshko ga Taré lu ño öötong sak dbāw p̄loglo pjök kjingsho shkēngshko (205) ga wolonoe.

12

Abram ichara Sbörë to Canaán kjokyo

¹ Pjlara ga Jehová tjlë Abram kong ga «Bop kjok, bop tjëyo, bop pjeyoga, e rayos ber uunkong, ga pja nom jek kjokyo kjone pin bop kong lishko. ² Eshko ga bop tjëyo tek ber bop irgo li, e iër ber shdär träk llëm, ber tjëyo kësbang wlo. Pja kjimtër, pja ber tjwlö ara wlo. Eni ga nopga uunkong kjimtër bebi. ³ Èye wotjlik pjlú bop kong ga tja wotjlik pjlú ba kong bebi. Èye wotjlik owa bop kong ga tja wotjlik owa ba kong bebi bakoe. Bop kjïshko ga tjëyoga löng kjok ère kjing go kjimtër uunkong» le.

⁴ Kuya ga toe. Abram lu p̄loglo sak kjäk kjingsho shkēngshko (75) ga opshino Jarán kjokyo dwayo. ⁵ Ba boy Saray, ba shtop Lot, ba llëbo uunkong, ba parkagaga löng ba tjok, e söra jek uunkong Canaán kjokyo. Öötong löng eshko ga ⁶ jëktong ara ga öötong löng Moré kjokyo, kjor jong kjlara kësbang lishko, Siquén kjokyo ber buk soshko. Eshkoshko ga Canaán sopga löng eshko obi. ⁷ Eshko ga Jehová weno shäng Abram kong, ga tjlë ba kong ga «Kjøk ère twër ber bop tjëyo tek ber bop irgo li kong» le.

Jehová weno shäng ba kong eshko kjïshko ga akkwo tona dlwü eng kjing go kjökshko, Jehová poshrëkklo. ⁸ Pjir ga jëk öötong löng dlup shwo lëkong, Betel kjokyo ber buk soshko. Eshko ga ba u shäryak öng kwota go söya jek ba tjok li iara jong Betel kjokyo, Hai kjokyo, e tjërëko. Eshko ga akkwo tona dlwü eng kjing go kjökshko, Jehová poshrëkklo obi. Shäryara pjir ga syöshtono Jehová kong eshko. ⁹ E irgo ga jek löng shtor shtor, irbo jek jong äär Néguév kjokyo shwo lëkong.

Abram öör Egipto kjokyo

¹⁰ Eshko ga öötong löng lishko ga p̄li shrono arae. E kjïshko ga Abram wlo opshino to lok ey dwayo, jongya jong Egipto kjokyo, ber löng eshko dbar kjwöbö wlo. ¹¹ Jek löng ääto Egipto kjokyo ga Abram

tjlë ba boy kong ga «Miydër pjlú ga pja wolësowa. ¹² Pja İya Egipto sopgarë ga pja bor boy le, ga tja zröya lok bop kjîshko, pja ber ba kong wlo dani. ¹³ E kjîshko ga tja zröya lok bop kjîshko llëm wlo ga pja bor dor lëp ba kong eni» le.

¹⁴ Eni ga öötong löng Egipto kjokyo ga kjok eshko sopga tjlë ëng kong ga «Ba boy kjwe wolësowa» le. ¹⁵ Egipto so pjluyo parkagaga omİno lok bakoe. Ga tjlë ba pjluyo kong ga «Walë shrono shäng kjlara wolësowa» le, ga Saray li söra lok jekdo pjluyushko.

¹⁶ Eni ga Saray kjîshko ga Abram wlokrara, dara lok pjlúe. Sëna öng kësks chila, ga parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo twara ba kong bakoe. ¹⁷ Gueniyo ga Saray kjîshko ga pjluy li shduna Jehovärë, ba pjeyoga uunkong tjok, swlo ichara träk llëm ba ushko. ¹⁸ E kjîshko ga Abram rokara pjluy lirë tek ba shwoy, ga tjlë ba kong ga «¿Pja llëbo shäryono bor kong kjweni ega? ¿“Walë ëre bor boy” lorop bor kong llëm ega? ¹⁹ “Kjwe bor dor” lorop bor kong kuzong ga sirashko ga kjwe kjwe kjroror bor boy. Bop boy shäng ëre. İSös bop tjok, ga pjây nomo!» le. ²⁰ Eni ga ba parkagaga ichara Abram ichë jek Egipto kjokyo dwayo, ba boy, ba llëbo uunkong tjok.

13

Abram, Lot, e opkiono lok dboy dboye

¹ Abram opshino to Egipto kjokyo dwayoshko ga jek öötong shäng Néguev kjokyo, ba boy, ba shtop Lot, ba llëbo tjeng kës li tjok. ² Eshko ga Abram dbur sho shöylör ara, dbur sho pjlublún ara, öng ara bakoe. ³⁻⁴ E irgo ga jek löng shtor shtor, irbo jek jong äär Betel kjokyo shwo lëkong. Dëna sök lishko ga akkwo tona dluw ëng kjing go kjókshko, Jehová poshrëkklo. Kjok eshko, e buk Betel kjokyo, Hai kjokyo, e tjrëko. Öötong löng eshko iröng obi ga syöshtono Jehová kong obi.

⁵ Eshko ga Abram shtop Lot, e öng ara, parkaga ara, ba kjokwa dik. ⁶ Ba kjok löng lishko ga öng ara anmoyö kjîshko ga ba öng dli pjitënge. E kjîshko ga ber löng

eshko uunkong ga äe. ⁷ Dli ara llëm kjîshko ga Abram öng dagaga ëngkjwë lok ara Lot İ tjok. Eshko dbaryo ga Canaán sopga, ferezeoga, e löng eshko obi.

⁸ Eni ga pjlara ga Abram tjlë Lot kong ga «Shji epenga döe. E kjîshko ga shji iirkë ëng tjok kar kar ga äe. Bi parkagaga ëngkjwë ëng tjok ga ä bakoe. ⁹ Rokër bop kong sira ga pja opkjos ber sök dboye. Kjok ëre İzong. Woydëp kjone dey ga kjrozong. Pja jek mlëkong ga tja jek kële. Pja jek këlëkong ga tja jek mlë» le.

¹⁰ Kuya ga İya Jordán sdamyo kjok kjwang jikong. İna ga Jordán diyo kjwo kar kar äär jong Zoar kjokyo go, e diyo bayo ara, so kjok shäryara Jehovärë Adán kong li kjoyo, so Egipto kjokyo kjoyo bakoe. (Eshko ga Sodoma kjokyo, Gomorra kjokyo, e pjiyde Jehovärë llëm obi.) ¹¹⁻¹³ Eni ga kjok kjrara Jordán sdamyo shwo lëkong, ga to jek dlo wen tëm shwo lëkong, öötong sök eshko, Sodoma kjokyo ber buk soshko. (Sodoma sopga, e wotjlik owa erä. Llëbo owa shäryara lok ara Jehová bokso.) Abramda beno sök Canaán kjokyo. Abram, Lot, e opkiono lok dboy dboy eni.

¹⁴ Lot to irgo ga Jehová tjlë Abram kong ga «Kjok İs yötso llaw pogo. ¹⁵ Pja bokkwo dbo äär kjone lishko ga kjok, e twër uunkong ber bop kong, bop tjëyo tek ber bop irgo li kong, ber bomi kong İyado wlo. ¹⁶ Bop tjëyo li iër shdär lok träk llëm, shtëy ga äär llëm, klung pjlungyo wleni. ¹⁷ İEni ga pja jëkzong! Kjok İs kjwang jikong, e twër ber bop kong kjîshko» le.

¹⁸ E irgo ga poshäryono ga toe. Domer sök kjlara ko Mamré. E kjor kësks lok arae. Kjok eshko ga Hebrón kjokyo ber buk soshko. Abram wlo öötong löng eshko ga akkwo tona Abramdë dluw ëng kjing go kjókshko, Jehová poshrëkklo.

14

Lot wlikara Abramdë

¹⁻² Eshkoshko ga pjlupga doglo pkëng (4), e ëngkjwono pjlupga doglo shkëng (5) tjok. Pjlupga doglo pkëng (4) li, e Sinar so pjluyo ko Amrafel, Elasar so pjluyo ko Arioc, Elam so pjluyo ko Quedorlaómer, Goyim so pjluyo ko Tidal. Pjlupga doglo shkëng (5)

li, e Sodoma so pjluyo ko Bera, Gomorra so pjluyo ko Birsá, Admá so pjluyo ko Sinab, Zeboyín so pjluyo ko Semeber, Bela so pjluyo. (Bela kjokyo, e ko Zoar kjokyo bakoe.)³⁻⁴ Eshko dbaryo ga pjlupga doglo shkëng (5) li ichaga Pjlu Quedorlaómer lirë sök lu sak kjwara kjingsho pjök (12) tjan. Gueniyo öötong luyo sak kjwara kjingsho myashko (13) ga epga wotjlino ëngkjwë ba tjok. Eni ga shkëng (5) jikong li ëng tño lok, ga ba ëngkjwagaga söra jek lok Sidín sdamyo, Di Bäng Buk Kësbang Dlek lishko.

⁵ Öötong lu pjlara obi ga Pjlu Quedorlaómer jongya jong eshko, pjlupga löng ba shwo lëkong li tjok, ëngkjwë wlo. Jek löng eshko wopro ga refaitaga zana lok Astarot Carnayin kjokyo, zuzitaga zana lok Jam kjokyo, emitaga zana lok Save Quiriatayin kjokyo. ⁶ Horeoga zana lok Seir kjokyo dlup shwo lëkong, irpjana lok äär löng Parán kjokyo. E ber buk kjok dogro no llëmshko li worbo go. ⁷ Tek iröng shrono löng Enmispát kjokyo, e ko Cades kjokyo bakoe. Eshko ga Amalec tjëyoga zana lok pjire. Amorreoga löng Jazezón Tamar kjokyo li zana lok pjir bakoe.

⁸⁻⁹ Epga zana lok pjir irgo ga jek öötong löng Sidín sdamyo shara. Eshko ga pjlupga doglo pkëng (4) li ëngkjwono pjlupga doglo shkëng (5) li tjok. ¹⁰ Sidín sdamyo lishko ga pjlebgo lok träk llëm, roshko di shäng sho sî tjeng tjunge. Eni ga Sodoma so pjluyo, Gomorra so pjluyo, e tök le lokshko ga lono jer lok pjlebgo li roshko. Eshko ga pjlupga zana lok pjir doglo mya obi li, e töktong jem lok dlup shwo lëkong.

¹¹ Sodoma kjokyo, Gomorra kjokyo ga dli llë, llëbo tjeng kës tjwlö tjok li, e söra lok pjlupga ba kjangyoga lirë drete. ¹² Abram shtop Lot, e sök Sodoma kjokyo kuzong ga shara lok, söra to ba llëbo tjeng kës li tjok bakoe. ¹³ Gueniyo ga no töktong kjlara, ga Lot roy söra jek öötong Abram, hebreo li kong.

Eshkoshko ga Abram sök Mamré kjor këskës lok lishko. Mamré, e amorreo. E lënga tjeng do pjök, kjlara ko Escol, kjlara ko Aner. Pjlara ga domerga doglo mya li tjlökwo lono ëng kong Abram tjok. Tjlëno ëng kong jlökoyo ga «Oba ëngkjwë woydë bi

tjok wleni ga shji ëng wlikë sharae» lara eni.

¹⁴ Eni ga roy kura Abramdë ga ba shtop söra toe. Eshko ga Abram ëngkjwagaga tjeng doglo sak dbäw pjloglo mya kjingsho sak kjwara kjingsho kjwong (318). Epga kuno jem löng uunkong ba tjok. Eni ga söra jek pjlupga pkëng (4) li irpjang, äär jong Dan tjëyoga kjokyo. ¹⁵ E shkëyo ga ba ëngkjwagaga li shdöra beno tjeng dboy dboy, ga pjlupga li kopjrina lok pjiribrie. Eshko ga popdara, irpjana lok öötong löng Hobá kjokyo, e Damasco kjokyo pjlor kalëkong. ¹⁶ Eni ga llëbo kjrara, söra tjeng ba tjok li döra Abramdë ba shjiryö drete. Ba shtop Lot, ba llëbo, ba walëga, ba nopga uunkong, e döra eni.

Melquisedec tjlökwo lono beno pjlu Abram kong

¹⁷ Quedorlaómer, pjlupga löng ba shwo lëkong li, e zana pjir ga Abram bojono tek iröng obi. Öötong shäng Save sdamyo ga Sodoma so pjluyo opshino jek ba wlojkrë irbo. ¹⁸ Domer shäng kjlara ko Melquisedec. E Salem so pjluyo. E omwlokjrono bakoe. E syöshtaga Sbö Tjwlö Kësbangyo kong ba pjeyoga kjishko. Eshko ga pjlung shosho suk pjir shira, twara Abram kong, kjillgwo bo dyo dbo ara tjok. ¹⁹ Ga tjlëno beno pjlu ba kong. Tjlë ga «Pja kjimte Sbö Tjwlö Kësbangyorë ara. E kjok uunkong shäryaga.

²⁰ Pja kjimtara, bop moskwoga iara beno tjeng bop wloshko, ga zanop song erä. E kjishko ga e poshrëy kësbang iyado» le.

Eni ga llëbo wlëna Abramdë kës li shtara äär ba sakyö (10) go, ba sakyö (10) go, shira kjrina kjrina, ga twara beno Melquisedec kong.

²¹ E irgo ga Sodoma so pjluyo tjlë Abram kong ga «Llëbo uunkong dörop kjwe ber tjeng bop kong ga pjlu, gueniyo bor nopga kjwera twos bor kong iröng obi» le.

²² Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja tjlëno Jehová kong jlökoyo. E Sbö Tjwlö Kësbangyo. E kjok uunkong shäryaga. ²³ Loror ba kong jlökoyo ga llëye bopoya kjrër llëm, trer kjwara llëm, drepkwota pjrikklo pjlara

llëm bakoe. Eni ga llono ga tja llëbo ara wleni ga twaga pjarë bor kong lëp ga äe. ²⁴ Llëye woydër ber bor kong llëm, dli uara bor nopgarë li döe. Gueniyo ga domerga bor yorkaga Aner, Escol, Mamré, kjwepga wle kongda llëbo twos kjrina kjrinae» le.

15

Jehová tjlökwo twono Abram kong, beno ÿyado wlo

¹ E irgo ga Jehová weno shäng Abram kong yoshko wleni, ga tjlë ba kong ga «Abram, llëye bangkjрэp llëme. Tja bop wlikaga. Llono ga pja iër ber tjlwö ara. E kjïshko ga llëye bangkjрэp llëme» le.

²⁻³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Jehová, llëye shäryëp woydë li shäryëp ga pjlúe. ¿Tja ber tjlwö ara llëno? Miydëp pjlú ga tja wapga drete. Tja kong wapga tworop llëme. E kjïshko ga tja wolonoshko ga bor llëbo uunkong ber bor parkaga tjlwëk shäng pjir wleniyo ko Eliezer kong. E bor pjeyo llëm, e Damasco so» le.

⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Bop llëbo uunkong ber ba kong llëm, e ber bop wa domer onmo li kong» le. ⁵ Eshko ga Abram söra jek kjoko, ga tjlë ba kong obi ga «Kjok dogo ïs yötso. Dbala shtozong, shtëp ga pjlúre ïp wlo. Bop tjëyo tek ber bop irgo li ber träk llëm kjweni bakoe» le.

⁶ Kuya ga tjlökwo kjrara, ga mär beno shäng ba go. E kjïshko ga iara Jehováre beno pjlo bek ba bokso. ⁷ Ga tjlë ba kong ga «Jehová li tja. Pja shiror tek Caldea so kjokyo ko Ur li dwayo, kjok ëre twër ber bop kong wlo, kjok ëre twër ber bop tjëyo tek ber bop irgo li kong wlo bakoe» le.

⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga Jehová, ¿kjok ëre ber bor kong jlökoyo miydër sorë?»

⁹ «Öng tek sös bor kong kop eni: sögla popga wapga llëm obi wleniyo kjlara, shwling ushko so popga kjlara, öng wlëp ushko so wlënggla kjlara, mya jikong mikbo lu pjloglo mya döe. Dunggwo tek sös kjwo pjok oblë oblë bako, kjwara kësbang wleniyo, kjwara chirawa wleniyo» le ba kong.

¹⁰ Kuya ga llëbo rokara li söra uunkong Jehová kong. E irgo ga zröra, sho shora wok, ga iara tjeng ëng gomyo. Dunggwora shora

llëme. ¹¹ Ba öng sho shora, iara tjeng lishko ga lä tjwe lok träk llëm ba kjing go, gueniyo shgawe Abramdë shäng eshko. ¹² Kjok ro zar wleni ga Abram sjeno, opbuno, ga pono rong anmoyö. Buk pëshko ga ÿya yoshko go ga kjok ro beno yët, ga bangkjrara ara.

¹³⁻¹⁵ Eshko ga Jehová tjlë ba kong ga «Pja äär tjlablashko, ga pja wolon döröshko ga pja sök wlëp ÿyado. Gueniyo ga lër bop kong jlökoyo ga bop tjëyo tek ber bop irgo li äär löng kjok shto oblë. Eshko ga ber löng parkagaga tjlwëk löng pjir wleniyo, ga bokrotkëba, ga opshik ga ä, äär jong lu pjloglo sak dbäw pjloglo pkëng (400). Gueniyo ba bokrotkagaga li, e shdunga tjarë. Bop tjëyoga opshik ey dwayoshko ga llëbo tjeng kës li söya lok jek ba tjok pjire.

¹⁶ Eeri ga amorreoga löng kjok ëre kjing go, llëbo owa shärye lok ara, gueniyo llëbo owa shärye löng li äätë ba dbo go llëm obi. E kjïshko ga bop tjëyoga tjwe iröng maling llëme. Lu äär pjloglo sak dbäw pjloglo pkëngshko (400) ga bop tjëyoga tjwe löng kjok ëreshko iröng obi» le.

¹⁷ Kjok ro zoktongshko ga kjok ro beno yët erä. Eshko ga sbi weno pjang kjwara, roshko yö sho tur jonge. Kjor weno pjang bok kjwara dbo go iök pjë jong ri rie. Pjöyïkong jëk lok ba öng sho shora tjeng li tjrëko. ¹⁸ Eshko ga Jehová tjlë Abram kong ga «Tjlökwo twër bop kong, ber ÿyado wlo. Kjok ëre twër bop tjëyo tek ber bop irgo li kong, tek Egipto diyo dwayo äär jong Éufrates diyo kësbang li go. ¹⁹ Eeri ga kjok ëre, e quenitaga kjokyo, Cenaz tjëyoga kjokyo, cadmoneoga kjokyo, ²⁰ Het tjëyoga kjokyo, ferezeoga kjokyo, refaitaga kjokyo, ²¹ amorreoga kjokyo, Canaán so kjokyo, gergeseoga kjokyo, Jebús so kjokyo bakoe» le.

16

Agar, ba wa Ismael

¹⁻³ Abram sök Canaán kjokyo lu pjloglo sak kjwarashko (10) ga ba boy Saray wapga llëm obi. Gueniyo ga walë Egipto so shäng kjlara ko Agar, e Saray parkaga tjlwëk shäng pjir wleniyo.

Pjlara ga Saray tjlë ba lanma kong ga «Tja kuzong. Jehová kjïshko ga tja kjrang. E

kjishko ga rokër bop kong ga pja pë Agar tjok. Ba kjishko ga tja wapga tjok kjwe» le.

Kuya ga «Jöjöö» le ba kong.

Eni ga Agar twara Abram kong, pë ba tjok wlo. ⁴ Eshko ga pono ba tjok, ga beno shäng kjlaraso llëme. Eshko jek lëkong ga ba pjlu Saray bangkjre ame.

⁵ Eni ga Saray tjëlë ba lanma kong ga «iBop kjishko ga tja bangkjre ame! Twak tjarë bop kong, bop boy wlo. Era wloshko dörö kjishko ga wotjlik ga e tjwlo ara, bor kjinmo le. Eye diktong li ë, pjare, de tja miydaga ber Jehovärë» le.

⁶ Kuya ga tjëlë ba kong ga «Tja kuzong. Bop parkaga li shäng bop wloshko. Llëye shäryëp woydë ba tjok li miydaga ber pjarë» le. Eshko jek lëkong ga Agar bokrotke Saraydë ara.

E kjishko ga töktong to ey dwayo. ⁷ Jëk shäng kjok dogro no llëmshko ga öötong woshtë sök di bäng buk kjwara li zlong bäng, e buk irbo jek jong äär Sur kjokyo li sor go. Eni ga wlëna Jehová parkaga kjok dogo so lirë* sök eshko. ⁸ Ga tjëlë ba kong ga «Agar, ¿pja tek kjone dwayo? ¿Pja to kjone?»

«Tja to shäng bor sogo Saray töywë» le ba kong.

⁹ Kuya ga tjëlë ba kong ga «Pja nom jek bop pjlu Saray ushko iröng obi. Llëye le bop kong li kolozong» le. ¹⁰ Ga tjëlë ba kong obi ga

«Bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär träk llëm,
shtëy ga äär llëme.

¹¹ Pja shäng kjlaraso llëme.

Llono ga pja wa buk kjlara domer,

e koiëp Ismael,†

pja woydë ara li miyde Jehovärë pjir kjishko.

¹² Bop wa, e ber shäng tjëkso llëm,

sëgro äya kjloshko so wleni.

E ber nopga uunkong moskwo.

Eye wotjlik pjlu ba kong llëme.

E ber shäng ëngkjwë ba pjeyoga tjok ÿyado» le.

¹³ Kuya ga wotjlik ga «Tja ñna Sbörë, ga tja sök së obi» le. E kjishko ga Jehová, e tjëlëno

ba tjok li kowara Sbö, Bor ÿga. ¹⁴ E kjishko ga di bäng buk Cades kjokyo, Béred kjokyo, e tjrëko li kowëba Sbö Sök ÿyado, Bor ÿga li di bäng.

¹⁵ E irgo ga wa buk kjlara domer, ga koiara ba data Abramdë Ismael. ¹⁶ Eshko ga Abram lu pjloglo sak kjwong kjingsho tjer (86).

17

Sbö tjlökwö twono Abraham kong, beno ÿyado wlo

¹ Abram lu pjloglo sak shkaw kjingsho shkawshko (99) ga Jehová weno shäng ba kong, ga tjëlë ba kong ga «Tja ëre Sbö, llëye shäryër woydë li shäryër ga pjluë. Tja kolozong. Pja jëk pjlo bek bor bokso bakoe.

² Tjölkwö twër bop kong, ber ÿyado wlo, ga bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär träk llëme» le ba kong.

³ Kuya ga kjök tonno, kujono bokdo kjlay klung go. Eshko ga Sbö tjëlë ba kong ga

⁴ «Tjölkwö twër bop kong, ber ÿyado wlo li eni: Pja ber tjëyoga ara data. ⁵ Ga eeri jek lëkong ga pja ko ber Abram* ame. Pja ko

ber Abraham† shara, pja ioror beno tjëyoga ara data kjishko. ⁶ Bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär träk llëme. E tjrëko pjluPGA wen. EPGA ber löng tjëyoga oblë oblëe. ⁷ Tjölkwö ëre twër bop kong, bop tjëyo tek ber bop irgo li kong bakoe. Tja bop Sbö ÿyado, tja ber ba Sbö ÿyado bakoe. ⁸ Pja sökshko li ko Canaán. Pja kjok ëre so llëm, gueniyo kjok buk kës ëre twër ber bop kong ÿyado wlo, ePGA kong bakoe. Ga tja ber ba Sbö ÿyado» le.

⁹ Ga tjëlë Abraham kong obi ga «Tjölkwö twër bop kong li shäryos eni ÿyado. Bop tjëyo tek ber bop irgo li omshäryë eni bakoe.

¹⁰ Tjölkwö twër bop kong, ber ÿyado wlo li ber eni: Domerga löng bomi tjok kjlobi li ber löng doyo jyã tak pjire. ¹¹ Eni ga bomi chimkwo dbo kwota zëmi tas, e ber tjölkwö ëre kjroromi jlökoyo li jyäglö. ¹²⁻¹³ Eeri jek lëkong ga chidaga domerga wen tjeng bomi tjrëko kjlobi li äär dbar kjwongshko

* **16:7** Jehová parkaga kjok dogo so le li, e Sbö om go layde. † **16:11** Hebreo tjölkwö Ismael, e kuya Sbörë loklo.

* **17:5** Hebreo tjölkwö Abram, e data tjwlo ara loklo. † **17:5** Hebreo tjölkwö Abraham, e tjëyoga ara data loklo.

(8) ga doyo jyã tëmi pjir eni, bomi wapga, bomi parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo li wapga bakoe. Bomi parkagaga tjwlënomi shto oblë so kong li doyo jyã tëmi pjir bakoe. Pjã domerga doyo jyã të uunkong. Ba jyãglo ëre ber pjang bomi sho go ÿyado, tjlökwo tworor bomi kong li dik. ¹⁴ Ëye doyo jyã të llëm ga ber sök bomi tjok ga äe. Eni wleni ga tjlökwo tworor bomi kong li shäryara llëm kjishko ga ichozĩ bomi shwoy dwayo» le.

¹⁵ Eshko ga tjlë ba kong obi ga «Bop boy kjwe ko ber Saray ame. Eeri jek lëkong ga ko ber Sara shara. ¹⁶ Llëbo shäryër ber pjlu ba kong. Bop kong wa twër kjlara domer ba tjok. Sara, e ber tjëyoga ara mekë. Ba tjëyo tek ber ba irgo li tjrëko pjilupga wen» le.

¹⁷ Kuya ga kjök tonono, kujono bokdo kjlay klung go, ga jar jonge. Wotjlik sök ga «¿Domer luyo sak dbäw (100) ga data sorë? ¿E ga Sara luyo sak shkaw (90) ga wa tjok sorë?» le. ¹⁸ Eni ga tjlë Sbö kong ga «Rokër bop kong ga tjlökwo tworop bor kong li twos Ismael kong dey» le.

¹⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Llëme. Loror bop kong ga bop boy Sara, e llono ga wa buk kjlara domer. E koiëp Isaac. Tjlökwo tworor bop kong, ber ÿyado wlo li shäryër ber ba kong, ber ba tjëyo tek ber ba irgo li kong bakoe. ²⁰ Pja syöshtë sök Ismael kjishko li kuror, ga kjimtër bakoe. Ba tjëyo tek ber ba irgo li iër ber shdär träk llëme. Ga iër ber tjëyo kësbange. E tjrëko pjilupga wen doglo sak kjwara kjingsho pjök (12). ²¹ Gueniyo ga lu pjlara go ga pjã wa buk kjlara domer ko Isaac. Tjlökwo tworor bop kong, ber ÿyado wlo li, e ber ba kong eröe» le.

²² Sbö tjlëno ba kong pjir ga opshino to ey dwayo. ²³⁻²⁷ E dbaryo ga domerga löng ba ushko li doyo jyã tara Abrahamdë uunkong, ba wa Ismael, ba parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo weno tjeng ba ushko, ba parkagaga tjwlëna shto oblë li bakoe. Eshko ga Abraham lu pjloglo sak shkaw kjingsho shkaw (99), ba wa Ismael lu pjloglo sak kjwara kjingsho mya (13). Domerga li doyo jyã tara uunkong, lara Sbörë ba kong sorë li eni.

18

Domerga tjwe löng doglo mya Abraham pjlok

¹ Dbar kjwara ga Abraham sök Mamré kjor kësks lok lishko, ba u zlong bäng. Eni ga dlo dluw wleni ga Jehovah weno shäng ba kong. ² ÿya jekdo ga domerga bë löng ba zlong bäng doglo mya. Sök li kojono maling ba wlokjrë, ga kjök tonono, kujono bokdo kjlay klung go, ³ ga tjlë ba kong ga «Tjlapgaga, rokër bomi kong sira ga pjã brik maling llëme. ⁴ Kumi ga pjlu wleni ga tja di rokë bomi kong, pjã dre shkwë e go wlo. Pjir ga pjã woshtë wop tjok kjor ëre dorko. ⁵ Pjã löng töshko. Pjã brikdë llëm obi ga pjã sën, pjã jëk ga dbo tjok wlo. Pjã shrono bor ik kjishko ga tja wopjlue. Bor u ëre bomipjõy bebi» le.

Kuya lok ga «Pjlue» le lok ba kong.

⁶ Eni ga Abraham opzrëno jek ba u roy, ga tjlë Sara kong ga «Pjlung sho kjros bayo eeje. Sho llrus, ga suzong. ¿Shäryos malinge!» le. ⁷ Lara eni ga opshino ey dwayo, ga jek öötong shäng ba sögla tjeng lishko, shara kjlara pjlu wleniyo, twara ba parkaga kong, poshäryë jekdo wlo. ⁸ Eni ga dli li poshäryara pjir ga söra, twara Abrahamdë ba kong lok, ue lok wlo. Öng nä dyo, öng nä dyo shor, e twara ba kong lok bakoe. Ië löng kjor dorko wopro ga e shäng ba dë.

⁹ Iono lok pjir ga tjlë lok ba kong ga «¿Bop boy Sara kwonllo?»

«Shäng kjweshko, kjër roy» le ba kong.

¹⁰⁻¹³ Domerga doglo mya li, kjlara, e Jehovah. Tjlë Abraham kong ga «Lu pjlara go ga pja in tjwe obi. Eshko ga bop boy Sara wloshko wa tjeng kjlara domer tjän» le.

Kura Sararë kjër pjlor go, ba lanma kokso lëkong. Eshko dbaryo ga Abraham tjlabla, Sara bakoe. Ga Sara, ba dbar mokyo ÿya ame. E kjishko ga jar jong, ga wotjlik ga «Tja tjlablae. Bor lanma tjlabla bakoe. ¿Tja wa tjok sorë?» le.

Jar shäng li kuya Jehovahë ga tjlë Abraham kong ga «¿Sara jar ega? ¿Tjlabla kjishko ga wa tjok ga äe lere? ¹⁴ ¿Llëbo kjang, shäryako llëm Jehovah kong tjokde? Lu pjlara go ga pja in tjwe obi. Eshko ga Sara wloshko wa tjeng kjlara domer tjän» le.

¹⁵ Kuya Sararë ga bangkjrara ara, ga tjlë ga «Tja jatong llëme» le.

«Miydër pjir ga pja jatong» le Jehovahë ba kong.

Abraham lano Jehovahá tjok Sodoma kjokyo kjishko

¹⁶ Iono lok pjir ga irbo shano to Sodoma kjokyo, ga wlobyara Abrahamdë irbo.

¹⁷⁻¹⁸ Eshko ga Jehovahá wotjlík ga «Abraham ber tjëyo kësbang, dbo ara data. Tja tjlëno ba kong jlökoyo ga ba kjishko ga tjëyo löng kjrina kjrina kjok kjwang jikong li kjimtër. E kjishko ga llëye shäryër li lër ba kong dey.

¹⁹ E kjrator nopga uunkong tjrëko, ba tjëyo tek ber ba irgo li pïya bor kolë wlo, jëk löng bëy wlo. Eni ga llëye loror li shäryër uunkong. Kjrator parkë shäng bor tjok e kjishko» le.

²⁰ Eni ga Jehovahá tjlë ba kong ga «Sodoma sopga, Gomorra sopga, e roy owa. Kur ga llëbo shärye löng owa li, e kësbang anmoyõ.

²¹ E kjishko ga tja jongya eshko roy kuror owa li jlöre ik wlo. Eni llëm wleni ga miydër eshko» le.

²² Eshko ga domerga do pjök ba pjloga li jer Sodoma kjokyo, gueniyo Jehovahá beno shäng Abraham tjok obi.

²³ Wop tjok ga Abraham tjlë ba kong ga «¿Nopga owa li tjrëko nopga pjlo bek tjok wleni ga pjip uunkongde? ²⁴ ¿Kjok eshko nopga kjwe löng pjlo bek sak shkëng (50) wleni ga pjip jek enire? ¿Zröp nopga owa löng li tjokde?

²⁵ Nopga pjlo bek shdum nopga owa li tjok ga äe. Nopga pjlo bek llgwep nopga owa li dik ga äe. Rokër bop kong sira ga shäryëp eni llëme. Pja nopga löng kjok ère kjing go li llgwega. Miydër ga pja kjok llgwep beke» le.

²⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «Sodoma sopga wlënor pjlo bek löng sak shkëng (50) wleni ga epga kjishko ga shdun llëme» le ba kong.

²⁷ Eshko ga tjlë ba kong obi ga «Tja jnep kësbang, pja bangkjrër llëm wleni. Pja Sbõ, tja domer. Tja domer song, tjwlõ llëme.

²⁸ Kjwe shkëng (5) obi äär sak shkëng (50) wlo. ¿Shkëng (5) kjishko ga kjok pjip jek enire?»

Kuya ga tjlë ba kong ga «Wlënor pjlo bek löng sak pkëng kjingsho shkëng (45) wleni ga shdun llëme» le.

²⁹ Eshko ga tjlë obi ga «Wlëp tjeng sak pkëng (40) erö dikjoyoe» le.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Epga sak pkëng (40) li kjishko ga shdun llëme» le.

³⁰ Eshko ga tjlë ga «Rokër jek bop kong obi ga pja iirkë bor kong llëm, rokër bop kong ara li kjishko. ¿Wlënop tjeng sak mya (30) erö wleni ga llëye shäryëp?»

Kuya ga tjlë ba kong ga «Epga sak mya (30) li kjishko ga shdun llëme» le.

³¹ Eshko ga tjlë obi ga «Tjlapga, pja bangkjrër llëm wleni. ¿Wlënop pjlo bek löng sak pjök (20) erö wleni ga llëye shäryëp?»

Kuya ga tjlë ba kong ga «Epga sak pjök (20) li kjishko ga shdun llëme» le.

³² Eshko ga tjlë pjlara obi ga «Tjlapga, pja iirkë bor kong llëme. Kjakrokër bop kong pjir ère döe. Pja barwër ame. ¿Wlënop tjeng sak kjwara (10) wleni ga llëye shäryëp?»

Kuya ga tjlë ba kong ga «Epga sak kjwara (10) li kjishko ga shdun llëme» le ba kong.

³³ Jehovahá tjlëno ba kong pjir ga to ey dwayo, ga Abraham jek ba ushko iröng obi.

19

Sodoma kjokyo, Gomorra kjokyo, e pjira Jehovahá

¹ Kjok ro zar jekshko ga Sbõ parkagaga kjok dogo so do pjök li jek öötong löng Sodoma kjokyo. Ga opzrëno jek kjok li roshkoshko ga Lot sök eshko. İya sök ga kojono ba wlokjrë, ga kjök tono, kujono bokdo kjlay klung go, ² ga tjlë ba kong ga «Tjlapgaga, rokër bomi kong sira ga pjäy ber löng bor ushko shkër kjwara. Bor u, e bomipjöy bebi. Eshko ga pjäy dre shkwë ga pjluë. Pjäy brik bong, kjok shröngto jä» le.

Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Llëme. Tjawa ber löng kjoko dey» le.

³ Gueniyo «Shji to ushko» le ba kong kjër kjishko ga to jek lok ba tjok ushko. Öötong löng eshko ga sëna dli owa llëm, pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llëm bako, ga uara lok.

⁴ Löng poydë llëm obishko ga domerga Sodoma so öötong löng eshko uunkong, këskes chila, ga Lot u kopjrina lok pjirrie. ⁵ Eshko ga öö le lok Lot kong, tjlë ga «¿Domerga tjwe löng luna bop ushko yë

kwonllo? ¡Shis borwa kong kjoko! ¡Tjawa pë woydë ba tjok!» le.

⁶ Kuya Lotdë ga opshino jek kjoko, lan ba tjok wlo, ga u bäng bängzara tuk, ba kokso lëkong. ⁷ Eshko ga tjlë ba kong lok ga «Lër bomi kong ga llëbo owa shäryëmi eni llëme. ⁸ Tja wapga walëga tjeng do pjök, domerga miydoydë llëm obi. Epga twotë bomi kong dey. Llëye shäryëmi woydë ba tjok li miydaga ber pjäydë. Gueniyo rokër bomi kong sira ga domerga lëmi li maga tjarë kjïshko ga kong llëye owa shäryëmi llëme» le.

⁹ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «¡Pja opkjos ëre dwayo! Pja na so llëme. Tjawa ichëp woydë kuzong ga pja kong llëbo owa shäryërwa, llëbo owa shäryërwa ba kong lok li kjinmo» le lok ba kong eni, ga jek ri ri ba kjing go, u bäng li dloya wlo.

¹⁰ Gueniyo ga Lot wlikara domerga löng ba u roshko lirë, shira jek u roy, ga u bäng bängzara tuke. ¹¹ Eshko ga domerga löng kjoko li iara lok uunkong beno löng kjok ïgö llëme. Eni ga u bäng wlëya lok ga drete.

¹²⁻¹³ Eshko ga domerga do pjök li tjlë Lot kong ga «Sodoma sopga ëre llëbo shäryë löng owa anmoyö, ga roy öötong Jehovahä sök kjok dogo li kong. E kjïshko ga tjawa ichara kjok ëre pjik. Pja opshis na dwayo, pja nom pjolae. Pja pjeyo oblë na tjok ga jek sös bop tjok uunkong, bop wapga, bop kwosga, bop pjeyo oblë tjeng kjok ëreshko bako, kjok ëre pjirwa kjïshko» le.

¹⁴ Eni ga Lot opshino jek ba kwosga ïni rokë, tjlë ba kong ga «Kjok ëre pjiya Jehovahärë. E kjïshko ga pjäy wlëp llëme. Pjäy tökzong pjolae» le.

Gueniyo tjlökwo kjrara lok llëme. Wotjlik lok ga «Shäng tjötoro» le.

¹⁵ Wëshko kjok shröngto ga Sbö parkagaga kjok dogo so li tjlë Lot kong ga «Pja kojös maling, bop boy, bop wapga walëga do pjök, e jek sös bop tjok. Llëm ga kjok ëre shdunwashko ga pjäy wolon jek kjok ëre sopga tjok» le.

¹⁶ Gueniyo ga Lot wor kuzong ga shara lok ba orkwo go, songe le Jehovahärë kjïshko. Shäryara eni ba boy, ba wapga tjok bakoe. Eshko ga shira lok kjok eshko dwayo,

wolon llëm wlo. ¹⁷ Shira lok pjir ga kjlara tjlë ba kong ga «Pjäy zronzong. Iröng ïmi llëme. Pjäy slan kjok ëreshko llëm bakoe. Pjäy tökzong dlup lëkong, pjäy wolon woydë llëmda eni» le.

¹⁸ Kuya Lotdë ga tjlë ba kong ga «Llëme. Tjlapgaga, ¹⁹ tja kjimtoromi ara. Pjäy pjlu bor tjok. Tja shiromi kjïshko ga tja sök së obi. Gueniyo ga tja tök dlup go ga äe. Kjok pjimishko ga tja doshaya irbo, ga tja wolon. ²⁰ Ereshko kjok buk chira kjrina soye. Tja jek äär eshko ga pjluë. Tja ichozï jek eshko, tja ber sök së obi wlo. ¿Ïmi ga chirawa jlö llëmdo?» le.

²¹ Kuya lok ga kjlara tjlë ba kong ga «Pja kuror. Llëye rokorop bor kong li shäryër eni. Kjok buk lëp li pjir llëme. ²² Pja jëkzong maling kjweshko. Pja äätë kjweshko llëm obishko ga llëye shäryër ga äe» le.

Kjok buk eshko chira li, e kowaraba beno Zoar* e kjïshko.

²³ Lot äär shäng eshko ga kjok shröng tjän. ²⁴ Eshko ga akkwo ko *azufre* lono ter iök, shrono shunyo wleni, ichara Jehovahärë ter kjok dogo dwayo lon Sodoma kjokyo, Gomorra kjokyo, e kjing go wlo. ²⁵ Eni ga kjok eshko pjitong dret, nopga löng eshko kjlobi li wolono dret, llëbo tjeng së eshko kës li pjitong beno dret bakoe. ²⁶ Lot boyda tek shäng ba irgo, ga iröng ïya yalerbo ga posgono beno shäng dlungna akyo.

²⁷ Wëshko kjok shröngto ga Abraham jek öötong shäng lano Jehovahä tjok bäm go lishko, ²⁸ ga ïya ga sdam kjwang jïkong pjë jong träk llëm obi äär jong Sodoma kjokyo, Gomorra kjokyo bebi. Beno yöbor erä. ²⁹ Lot sökshko sdamyö pjira Sbörë eni. Gueniyo Abraham woyoshrara kuzong ga Lot shira kjok pjira lishko dwayo.

Moab tjëyo, Amón tjëyo, e weno sorë

³⁰ E irgo ga Zoar sopga bangkjrara Lotdë ara kjïshko ga opshino jek shäng dlup shwo lëkong, ba wapga walëga do pjök li tjok, ga beno löng guëng jong ööng kjwara eshko li roshko. ³¹ Pjlara ga ba wa këguëyo tjlë ba lëng kong ga «Bi data kjwe tjlablae. Kjok kjwang jïkong ga oba orkwosmok ïyado. Gueniyo jüshko ga domerga shji

* **19:22** Hebreo tjlökwo Zoar, e chira loklo.

orkwosmok ba tjok wlo drete. ³² Kjweri nelōtkëy, shji pë ba tjok wlo, shji wapga shdär jek këgong wlo» le. ³³ E shkëyo ga kjillgwo bo dyo dbo ara twara ba data kong. Nelōtkono ga Lot wa bäm ÿyo pono ba tjok. Gueniyo nelō kjishko ga to miydara llëme.

³⁴ Wëshko ga Lot wa këguëyo tjlä ba lëng kong ga «Tja kuzong. Luna shkëyo ga tja pono bi data tjok. Eeri shkëyo ga nelōtkëy jek obi, pja pë ba tjok shara wlo, shji wapga shdär jek këgong wlo» le. ³⁵ E shkëyo ga nelōtkara lok jek obi, ga Lot wa mite pono ba tjok shara. Gueniyo to miydara llëm obi.

³⁶ Eni ga Lot wapga li beno löng kjlaraso llëm, ba data li ÿ. ³⁷ E irgo ga ba wa këguëyo wa buk kjlara domer, ga koiara Moab. E beno Moab tjëyo data. ³⁸ Ga ba lëng wa buk kjlara domer bebi, ga koiara Ben Amí. E beno Amón tjëyo data.

20

Abraham, Abimélec

¹ E irgo ga Abraham wlo opshino Mamré kjokyo dwayo, to jongya jong Néguev kjokyo. Eshko ga beno löng Guerar kjokyo, e buk Cades kjokyo, Sur kjokyo, e tjrëko. ² Äär löng eshkoshko ga ba boy Sara, e ba dor le uunkong kong. E kjishko ga Guerar so pjluyo Abimélec no ichono Sara wlokjrë, pë ba tjok wlo le. ³ Eshko ga Sbö tjlä Abimélec kong yoshko ga «Walë sörop kjwe orkwosmok shäng pjire. E kjishko ga pja wolon» le.

⁴ Eshko ga poydë ba tjok llëm obi kjishko ga tjlä Sbö kong ga «Tjlapga, çëye llëbo owa shäryoydë llëm ga pja wotjlik ba zrökde? ⁵ Abraham tjläno bor kong ga «Walë kjwe bor dor» lara. «Kjwe bor sing jlöe» lara walë lirë bakoe. Eni ga tja opshäryë shäng pjlú bop bokso lër eni bor pjlúshko, llëye owa shäryotë llëme» le.

⁶ Kuya ga tjlä ba kong ga «Miydër pjlú ga pja opshäryë shäng pjlú bor bokso lëp eni bop pjlúshko jlöe. E kjishko ga pja ichoror ba porwë llëm, llëbo owa lër li shäryëp llëm wlo. ⁷ Walë kjwe to twëp ba lanma kong iröng obi. Domer, e bor tjlökwö laga. E kjishko ga syöshtë bor kong bop kjishko, pja wolon llëm wlo. Gueniyo twëp ba

kong iröng llëm ga lër bop kong jlökoyo ga pja wolon, bop pjeyoga uunkong wolon bakoe» le.

⁸ Wëshko kjok shröngto ga ba dboryagaga rokara ba shwoy, ga yoïno sorë ga lara ba kong pjire. Kuya lok ga bangkjrara ara. ⁹ E irgo ga Abraham rokara Abimélecdë ba shwoy, ga tjlä ba kong ga «çllëye shäryorop borwa kongdo? Tja jëktong bëy bop tjok. Gueniyo tja ichorop llëbo owa shäryë, bor nopga ichorop llëbo owa shäryë bakoe. E shäryako llëme. ¹⁰ ç“Kjwe bor dor” lëp bor kongshko ga pja wotjlik shäng llëro?»

¹¹ «Tja wotjläno ga kjok ëre sopga Sbö bangkjrë llëmdo loror, ga tja zröya lok bor boy kjwe kjishko. ¹² Jlökwö ga kjwe bor dor, bor data wa, gueniyo bor mekë wa llëme. Tja orkwosmono ba tjok ga pjlú e kjishko. ¹³ “Pja opshis bop data ushko dwayo” lara Sbörë bor kongshko ga tja tjlä bor boy kong ga “Tja kjimtëp sira. Shji äär kjone pogo ga tja bop sing lëp eni” lër ba kong» le Abrahamdë eni.

¹⁴ Eshko ga ba boy Sara twara Abimélecdë ba kong iröng obi. Öng ushko so, sögla, domerga parkagaga tjwläk löng pjir wleniyo, walëga parkagaga tjwläk löng pjir wleniyo, e twara ba kong bakoe. ¹⁵ Ga tjlä ba kong ga «Kjok ëre ÿzong. Woydëp ara kjone dey ga kjros, pja ber sök eshko wlo» le. ¹⁶ Ga tjlä Sara kong ga «Llëbo tworor bop sing kong kjwe tjwlä dbur sho pjlublún kjwo sak dbäw dbäw (1,000). Tworor ba kong, pja llëbo owa shäryono llëm miydëba e go wlo, pja ber pjlú nopga uunkong ëre bokso wlo, pja owa laga ërë llëm wlo» le.

¹⁷⁻¹⁸ Sara kjishko ga walëga löng Abimélec ushko kjlobi li shduna Jehovärë, beno löng wapga ame. Gueniyo ga Abraham syöshtono Jehová kong. E kjishko ga Abimélec poptara Sbörë. Ba boy, ba parkaga walëga poptara bako, wapga tjok obi wlo.

21

Isaac bukshko dbaryo

¹ E irgo ga llëbo shäryara Jehovärë pjlú Sara kong, lara sorë li eni. ² Abraham tjlablashko ga Sara beno shäng kjlaraso llëme. Lara Sbörë dbaryo lishko ga wa

buk kjlara domer, ³⁻⁵ ga koiara ba datarë Isaac. Eshko ga Abraham lu p̄jloglo sak dbäw (100). Öötong dbar kjwongshko (8) ga chida doyo jyã tara, lara Sbörë ba kong sorë li eni.

⁶ Eshko ga Sara wotjlik ga «Tja iara Sbörë jar. Ga tja wa tjok miydaraba ga oba jar wopjlú bor tjok bebi. ⁷ ¿Tja wa tjeng Abraham tjok kjlara laga ëro? ¿Tjlabla ëmdë ga ïzong! Ba tjok ga tja wa buk kjlara domer» le. ⁸ E irgo ga Isaac kunoe. Nä döra dbaryoshko ga dli shäryara ba datarë kësbang, ba poshrëkklo.

Agar, Ismael, e ichara Abrahamdë to ba ushko dwayo

⁹ Ismael, e Egipto so Agar li wa Abraham tjok. P̄lara ga shäng tjör Isaac tjok.* Ìya Sararë ga ¹⁰ tjlë ba lanma kong ga «Bi parkaga tjwlek shäng pjir wleniyo li ichos jek na dwayo, ba wa kjwe tjok. Pja wolonoshko ga bop llëbo tjeng kës ber Isaac kong eröe. Llëye ber bi parkaga wa kjwe kong llëme» le.

¹¹ Kuya ga bangyo ba kong ara, e ba wa bebi kjishko. ¹² Gueniyo ga Sbö tjlë ba kong ga «Pja woydë kjwozir li kjishko llëm, bop parkaga kjishko llëm bakoe. Llëye roke Sararë bop kong li shäryos eni. Isaac tjëyo tek ber ba irgo li ber bop tjëyo jlökoyo eröe. ¹³ Bop parkaga wa li, e bop wa kjishko ga e iër ber tjëyo oblë, kësbang bakoe» le.

¹⁴ Wëshko kjok shröngto ga dli, di, e iara Abrahamdë ba bapkwö roshko, twara Agar kong, ga iara pjang ba kokso. Eshko ga «Pja nome» le ba kong, ga ichara to ey dwayo, ba wa li tjok.

Kuya ga to jek kjok dogro no llëmshko kjokyo ko Berseba. Eshko ga jëktong llaw pogo, to jongya shäng kjone miyde llëme. ¹⁵ Ba diwa söra li pjitongshko ga ba wa li iara beno sök tjoksa, kjor chirawa jong eshko li dorko. ¹⁶ Ga wotjlik ga «Bor wa kjwe wolon ïn woydë llëme» le. E kjishko ga opkwono, sirkeno sök pjola, ga beno sök tjoksa, ga slar träk llëme.

¹⁷ Eshko ga ba wa slar jong bebi. Kuya Sbörë ga Agar rokara Sbö parkaga kjok

dogo sorë tjlë ter kjok dogo dwayo ga «Agar, ¿pja oto? Llëye bangkjrep llëme. Bop wa kjloshtono li kura Sbörë. ¹⁸ To kjrëba jeke. Rayëp ber tjoksa ame. Ba tjëyo tek ber ba irgo li iër ber tjëyo kësbage» le. ¹⁹ Di bäng shäryak jong kjwara eshko. E pina Sbörë ba kong. Eni ga jek öötong shäng eshko, ga ba di bapkwö li dlina, ga twara ba wa kong, ie wlo.

²⁰⁻²¹ Ismael kunoshko ga beno shäng kjok dogro no llëmshko kjokyo ko Parán. Eshkoshko ga kjimtara Sbörë. Öötong këguë ga swlë dbuk owa llëme. Ga orkwosmona ba mekerë walë Egipto so tjok.

Abraham, Abimélec, e tjlëno ëng kong jlökoyo

²² Eshkoshko ga Guerar so p̄luyo Abimélec öör lan Abraham tjok. Ba ëngkjwaga kägäyo ko Ficol, e söra öör ba yorkë. Öötong löng eshko ga Abimélec tjlë Abraham kong ga «Ïn ga llë pogo shäryëp ga pja kjimte Sbörë ara. ²³ Woydër ga eeri dbaryo ga los bor kong jlökoyo Sbö bokso ga llëye owa shäryëp bor kong llëm, bor tjëyo tek ber bor irgo li kong llëm bakoe. Pja na so llëm, gueniyo pja sök jushkoshko ga tja wotjlino bëy bop kong. E kjishko ga woydër ga shäryëp bor kong eni bako, bor pjeyoga kong eni bakoe. ¿Kuropde?»

²⁴ «Jölo. Lër bop kong jlökoyo ga shäryër bop kong eni» le ba kong. ²⁵ Gueniyo ga tjlë ba kong obi ga «Di bäng shäryak jong kjwara botoya. Gueniyo kjrara bop parkagagarë kjishko ga diyo shirwa ga äe» le.

²⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «E miydër eeri jã liro. Shäryaga ërë miydër llëme. Llëye lopdë bor kong llëme. ¿Eni ga miydër sorë?» le ba kong. ²⁷ Eni ga öng ushko so, sögla, e twara kjlöbö Abimélec kong. E dbaryo ga tjlëno ëng kong jlökoyo beno eni. ²⁸ E irgo ga öng wlëp ushko so popga kjara tjeng dboshko doglo kjäk (7).

²⁹ Ìya Abimélecdë ga tjlë ba kong ga «¿Öng kjorop tjeng kjwe llëno wlo?»

³⁰ «Woydër ga öng ëre kjrëp, ber bop kong wlo. Miydëp e go ga di bäng shäryak jong ëre botoya» le ba kong. ³¹ Tjlëno ëng kong

* **21:9** Hebreo tjlökwo ëre, e shäng tjör Isaac tjok loklo. E shäng Isaac joywë loklo bakoe. † **21:31** Hebreo tjlökwo Berseba, e tjlëno jlökoyoshko di bäng loklo. E kjäk (7) di bäng loklo bakoe.

jlökoyo kjishko ga kjok eshko kowara beno Berseba.†

³² Tjlëno eni pjrshko ga Abimélec sano to jek iröng obi filisteo kjokyo, Ficol tjok. ³³ Abrahamda syöshtono Jehová kong eshko Berseba kjokyo. Jehová, e ko Sbö Sök İyado bakoe. Eshko ga Abraham kjor dgonon kjlara ko *tamarisco*, syöshtono eshko kjishko. ³⁴ Ga beno sök filisteo kjokyo lu kop ara.

22

Abraham tjläna Sbörë, kole jlökoyore miyde wlo

¹ Öötong lu kop ara ga Abraham tjläna woydë Sbörë, kole jlökoyore miyde wlo. Eni ga rokara, tjlä ba kong ga «¡Abraham!»

«¿Llë?, Tjlapga» le ba kong.

² Tjlë ga «Isaac, e bop wa kjlaraso. E woydëp ara. Sös Moria kjokyo. Pja äär eshko ga zröp, ga sho sup, pjë dret bor poshrëkklo, dlup jong kjone pin bop kong li goshko» le.

³ Wëshko kjok shröngto ga kojono, öng so kwomgla kjoyo dre töshko posharyara, wlarglo iara ba kjing go. E irgo ga löng zara, ber Sbö poshrëkklo li sho suya wlo. Pjir ga söra to ba wa tjok, ba parkagaga do pjök tjok bakoe. Eni ga jek kjok kjone lara Sbörë ba kong lishko. ⁴ Jëktong lok dbargwo mya ga İya pjola dwayo ga kjok lara li ber buk wëlle. ⁵ Eshko ga tjlä ba parkagaga kong ga «Pjây ber löng na borwa koshë, bor öng tjok. Tja jek këgong kjwozir ëre tjok. Sbö poshrërorwa pjir ga tjawa tjwe iröng obi» le.

⁶ Eshko ga ba löng li iara ba wa dbopdo. Söglo, iök, e shara, söra jek ba tjok bakoe. Jek löng irbo bäng goshko ga ⁷ Isaac tjlä ba kong ga «¡Data!»

«¿Llë?» le ba kong.

Tjlë ga «¿Shji löng tjok, iök tjok, gueniyo öng ushko so İlgwoklë wleniyo suy wlo li sök kjone?»

⁸ «Twe Sbörë bi kong dani» le ba kong.

Eshko ga jëktong lok jek këgong. ⁹ Öötong lok kjokyo kjone lara Sbörë lishko ga Abraham akkwo töno dlup eng kjing go kjökshko, ga löng iara ba kjing go. Pjir ga ba

wa orkwo pjrira, dre pjrira, ga poyona buk löng li kjing go. ¹⁰ Eshko ga söglo kjrara ba wa zröya wlo leshko ga ¹¹ Jehová parkaga kjok dogo so li* tjlä ter kjok dogo dwayo ga «¡Abraham! ¡Abraham!»

«¿Llë?, Tjlapga» le.

¹² Tjlë ga «Bop wa kjwe wëyë. Llëye owa shäryëp ba kong llëme. Miydër ga Sbö bangkjörëp jlökoyo, bop wa kjlaraso kjwe kiyokorop bor kong llëm kjishko» le ba kong.

¹³ İya iröng ga öng wlëp ushko so wlënggla İlgwina sök kjlara ba sjö go, kjor kowo tjrëko. Eni ga shara, zröra, sho sura, pjono dret Jehová poshrëkklo, ba wa li äska.

¹⁴ E irgo ga kjok eshko kowara beno «Llëbo uunkong, e twaga Jehovärë.» E kjishko ga eerishko ga oba tjlä ga «Jehová dlupyo go ga shji llëye llëm ga twe Jehovärë bi kong» lëba eni.

¹⁵ Eshko ga Jehová parkaga li tjläno ba kong ter kjok dogo dwayo jek obi. ¹⁶ Tjlë ga «Jehová tjlä ga “Bop wa kjlaraso kiyokorop bor kong llëm kjishko ga lër bop kong om go jlökoyo ga ¹⁷ pja kjimtër ara. Bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär träk llëm, dbala lok kjopkwo go wleni, la sho tjeng dlup kjako wleni bakoe. Epga ber löng kjok kjone pogo ga ba moskwoga zäya song İyado. ¹⁸ Tja kolorop kjishko ga tjëyo löng kjrina kjrina kjok kjwang jikong li kjimtër bop tjëyo li kjishko” le Jehovärë bop kong» le Jehová parkagarë ba kong eni.

¹⁹ Kura pjir ga to tek iröng obi ba wa tjok, ba parkagaga beno löng lishko. E irgo ga opshino to iröng Berseba kjokyo ba tjok. Ga beno sök eshko.

Najor wapga

²⁰⁻²³ Öötong dbar kop ara ga roy shrono Abraham kong ga ba kjlara Najor wapga tjeng ara. Wapga tjeng domerga doglo kjwong (8) ba boy Milca tjok. Ba wa domer bäm İyo ko Uz, e irgo Buz, e irgo Quemuel. (Quemuel, e Aram data.) E irgo ga wapga tjeng domerga ko Quésed, Jazó, Pildás, Yidlaf, Betuel. (Betuel, e Rebeca data.)

²⁴ Najor boy oblë ba parkaga wleniyo tjok kjlara ko Reumá. Wapga tjeng

* **22:11** Jehová parkaga kjok dogo so le li, e Sbö om go layde.

domerga obi ba tjok ko Tébjaj, Gaján, Tajás, Macá.

23

Sara wolonoe

¹⁻² Kjok buk kjrina ko Quiriat Arbá. Eeri ga e ko Hebrón, e Canaán kjokyo obi. Eshko ga Sara lu ñno öötong sak dbäw kjingsho sak pjök kjingsho kjäkshko (127) ga wolonoe. E kjishko ga Abraham slatong, ba boy li soyopora.

³ Pjir ga opshino eshko dwayo, ga öör jek shäng lan Het tjëyoga tjok. Epga kjok eshko sopga. ⁴ Eshko ga tjlë ba kong lok ga «Tja na so llëme. Gueniyo rokër bomi kong sira ga tja kong kjok soynezī kjrina, bor boy jner ber buk eshko wlo» le.

⁵ Kuya lok ga tjlë ba kong ga ⁶ «Tjlapga, tjawa kuzong. Pja borwa kong ga tjwlō ara, pjlu wa dik. Bop boy jnes borwa sak pjlu, owa llëm wleniyoshko. Kjakrokëp ë pogo kong wleni ga «jölö!» le bop kong» le.

⁷ Kuya ga kojono shäng, ga kä kujono Het tjëyoga kong. ⁸⁻⁹ Ga tjlë ba kong lok ga «Lëmi jlökoyo ga bor boy jner ber buk sak jushko ga pjlu wleni ga tja kjimtëmi eni. Zojar wa Efrón kjok worbo go ga guëng jong ööng kjwara, Macpela kjokyo buk lishko. Woydër ga kjakrokëmi ba kong ga soyneya bor kong. Tjwlō ie kjöm ga tjwlën ba kong eni. Eni ga kjok tjwlënor li ber buk bor kong kjok ëre kjing go» le.

¹⁰ Efrón sök ba pjeyoga tjrëko kuzong ga Abraham dboryara, kuya nopgalöng eshko kës lirë pjlu wlo. ¹¹ Tjlë ba kong ga «jllëme, Tjlapga! Guëng jong ööng lëp li twër ber bop kong bop sëngglo, kjok buk eshko li tjok bakoe. Bor pjeyoga kjok ëre so ber löng ba miydaga. Eni ga tworor bop kong bop sëngglo kjishko ga bop boy to jnep eshko» le.

¹² Kuya ga kä kujono jek obi kjok eshko sopga löng li kong, ¹³ ga Efrón dboryara ba bokshto, tjlë ga «Tja kuzong. Rokër bop kong sira ga dbur kjros, kjok li äska. E irgo ga bor boy jner ber buk eshko» le.

¹⁴ Kuya Efróndë ga tjlë ba kong ga ¹⁵ «Tja kuzong, Tjlapga. Kjok tjwlō dbur sho pjluublún kjwo sak dbäw pjloglo pkëng (400), dbur bayo eni. Gueniyo bi kong ga

ëre llëye drete. E kjishko ga bop boy to jnep eshko» le.

¹⁶⁻¹⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «jölö» le. Eni ga Het tjëyoga bokshto ga kjok li tjwlëna Abrahamdë, dburyo shte löng pjluuk jonge. Efrón kjok, e Macpela kjokyo obi, e ber buk Mamré kjokyo, dlo wen tëm shwo lëkong. Eerishko ga Mamré kjokyo ko Hebrón, e Canaán kjokyo obi. Efrón kjok li tjwlëna Abrahamdë, guëng jong ööng li tjok, kjor lok eshko tjok bakoe. E irgo ga ba boy Sara jnena beno buk eshko. ²⁰ Eni ga guëng jong ööng soynena Het tjëyogarë Abraham kong li beno ba shinmoga jnezlóng shtoyo.

24

Abraham boy wlëno Isaac kong

¹ Abraham öötong tjlabla, ga kjimtara Jehovärë llë pogo go iyado. E kjishko ga llëye shäryara kës li beno pjluë. ²⁻³ Pjlara ga ba parkaga shäng këguë wleniyo rokara. E parkë shäng ba llëbo tjeng kës li daga. Tjlë ba kong ga «Woydër ga tjlokwo los bor kong jlökoyo. Pja kä dos, orkwo ios bor kworbo kjing go, e ber ba jyäglo wlo. Jehová, e Sbö sök kjok dogo, kjok uunkong shäryaga li e. Los bor kong jlökoyo ba ko go ga bor wa Isaac, e ichëp orkwosmok walë Canaán so tjok llëme. ⁴ Pja jongya bor kjokshko, bor pjeyoga löng lishko. Eshko ga kong boy wlëp kjlara, bor pjeyoga wapga tjrëko» le.

⁵ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Gueniyo kjoglo wlënor li tek woydë bor tjok llëm wleni ga llëye shäryär? ¿Enira bop wa li sör jongya bop kjok, pja to tek dënashko dwayo lishkore?»

⁶ «jllëme! Bor wa, e söp eshko llëme. ⁷ Jehová, e Sbö sök kjok dogo. Tja shira bor data uy dwayo, bor pjeyoga kjokshko dwayo bakoe. Ga tjlëno bor kong jlökoyo ga kjok ëre twe ber bor kong, bor tjëyo tek ber bor irgo li kong bakoe. Ba parkaga kjok dogo so iche jek bop bäm go kjlara, pja kjimte kjoglo wlëk kjlara, tek söp bor wa kong wlo. ⁸ Gueniyo kjoglo li tek woydë bop tjok llëm wleni ga pja döktong tjlokwo lëp shäng li go. ¿Gueniyo ga bor wa jek söp eshko llëme!» le.

⁹ Eni ga ba parkaga orkwo iono Abraham kworbo kjing go, ga llëye rokara li lara ba

kong jlökoyo. ¹⁰ E irgo ga llëbo wolësowa anmoyõ wleniyo kjrara ba kägäyo li ushko dwayo, ga iara beno tjeng öng jëkklo sok kësks doglo sak kjwara (10) kjing go, ga söra to jek Najor kjokyo, e Aram Najarayin kjokyo obi. ¹¹ Öötong shäng kjok li worbo go ga ba öng li iara löng woshtë, di bäng shäryak jong kjwara lishko. Eshko ga kjok säng, walëga tjwe di shik eshko li dloyo. ¹² Eshko ga syöshtono Jehovah kong. Tjlë ga «Jehová, pja bor kägäyo Abraham Sbö. Pja wotjlik pjlú bor kägäyo li kong kuzong ga tja kjimtos sira, llëbo shäryer shäng ère ber pjlú wlo. ¹³ ¡Zong! Tja sök di bäng shäryak jong ère zlong, kjogloga jushko so tjwe di shik lishko. ¹⁴ Rokër bop kong sira ga tja kjimtos eni. “Tja kong di shis sira, iër wlo” lër kjoglo kong eni ga woydër ga kjoglo kjrrop bop parkaga Isaac kong li tjlë bor kong ga “Di iozong. Bop öng ëmdë ga kong di twër bakoe” le. Miydër e go ga pja wotjlik pjlú bor kägäyo kong» le.

¹⁵ Syöshtë sök obi wopro ga ïya ga Rebeca tek shäng di bapkwö söya jong ba dbopdo. Rebeca, e Betuel wa. Betuel, e Najor wa, ba boy Milca tjok. Najor, e Abraham kjarayo. ¹⁶ Rebeca, e wolësowa. Shäng kjaraso, orkwosmoydë llëm obi, domer miydoydë llëm bakoe. Oplongö jer shäng di puk. Ga di bapkwö li dlina ga toe le. ¹⁷ Eshko ga parkaga li jek zron jong ba irgo, doshaya wlo, ga tjlë ba kong ga «Tja sës di sira, iër wlo» le.

¹⁸ Kuya ga di bapkwö li lona töshko, ga tjlë ba kong ga «lozong, Tjlapga» le. Ga sëna, ga iarae. ¹⁹ Iara pjir ga tjlë ba kong obi ga «Bop öng kjwe ëmdë ga kong di shir, twër, ie lok wlo bakoe. Ie äär bayo kjöm ga eni» le. ²⁰ Jekdo eshko ga ba di li tyara öng di ioklo buk eshko li roshko, ga kjre öör pjlöböso, ïna ga äär kjwör ba öng uunkong kong guing.

²¹ E wopro ga Abraham parkaga wojeno sök ba ik, kjing erä. Wotjlik sök jlökoyo ga «¿Tja pak shäryë to shäng li kjimtara Jehovahë beno pjlú lëpde?» le.

²² Ga ba öng di iono pjir ga ne ioklo kjwo shöylör tjwlö ara shira domer lirë kjwara, ga twara kjoglo li kong, kong orkwo ioklo kjwo shöylör kësks tjwlö ara twara ba kong kjwo pjök bako, ²³ ga tjlë ba kong ga

«¿Pja data ë? ¿Bop data ushko, shto tjokde? ¿Tjawa pë eshko ga buere?»

²⁴ «Tja data Betuel. E data Najor, mekë Milca. ²⁵ Borwa ushko ga shto tjok. Pjäy pë eshko ga pjlúe. Bop öng kjwe ië wlo ga tjawa kjlo sho tjok bakoe» le ba kong eni.

²⁶ Eshko ga parkaga li wloktong sök kjöpgwo go, ga Jehovah poshrëra. ²⁷ Tjlë ga «Jehová, pja bor kägäyo Abraham Sbö. Pja tjwlö kësbange. Pja wotjlik pjlú ba kong, ga kjimtep ara. Tja sörop tek bek irbo bäng äär jong ba pjeyoga löng lishko» le.

²⁸ Eshko ga Rebeca jek zron jong ba mekë ushko, ga llëye shäryono dö li rotara uunkong kong eshko. ²⁹⁻³⁰ Ba sing shäng kjlara ko Labán. Ba dor li ne ioklo, orkwo ioklo lok li ïna, ga domer li tjlëno sorë li roy kura. Jekdo eshko ga jek öötong shäng di bäng shäryak jong lishko, Abraham parkaga li wlokjre wlo. Öötong shäng eshko ga ïya ga domer li shäng di bäng li zlong, ba öng tjok ga ³¹ tjlë ba kong ga «Pjäy tegö. Pjäy kjimtara Jehovahë. Pjäy ber löng kjoko llëme. U wlënor bomi kong tjän. Bop öng kjwe shto wlënor bakoe» le.

³² Kuya ga jek ba tjok ushko. Öötong löng eshko ga Labán tjlë ba parkagaga kong ga «llëbo lok öng kjing go kjwe döziä. Sëziä bakoe. Domerga kjwe kong di tek sözi, dre shkwë e go wlo» le. Lara sorë ga shäryara eni. ³³ Domerga li kong dli twara tjeng pjirshko ga Abraham parkaga tjlë ga «Tja ië llëm, llëye lër woydë li loror pjir guing» le.

Kuya Labändë ga tjlë ba kong ga «llëye lëp woydë li lozong» le.

³⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja Abraham parkaga. ³⁵ Bor kägäyo, e kjimte Jehovahë ara. Iara beno sök llëbo ara. Kong öng ushko so, sögla, dbur sho shöylör, dbur sho pjlublún, parkagaga tjwlök löng pjir wleniyo, öng jëkklo sok kësks, öng so kwomgla kjoyo dre töshko, e twara ba kong ara. ³⁶ Ga ba boy Sara tjlablashko ga kong wa twara kjlara domer ba tjok. Ga ba llëbo tjeng kës li twara beno ba wa li kong pjir tjän. ³⁷ Kjupäbäshko ga bor kägäyo tjlë bor kong ga “Woydër ga tjlökwo los bor kong jlökoyo. Bor wa Isaac, e ichëp orkwosmok walë Canaán so tjok

llëme. ³⁸ Pja jongya bor kjokshko, bor pjeyoga löng lishko. Eshko ga kong boy wlep kjlara, bor pjeyoga wapga tjrëko” le.

³⁹ »Kur ga tja tjlë ba kong ga “¿Gueniyo kjoglo wlënor li tek woydë bor tjok llëm wleni ga llëye shäryër?”

⁴⁰ »“Tja jëktong shäng Jehová bokshto ñyado. Ga ba parkaga kjok dogo so iche jek bop bäm go kjlara, pja kjimte äär eshko ga pjlú wlo, pja kjimte kjoglo bor pjeyo wleniyo wlëk kjlara wlo. ⁴¹ Eshko ga kjoglo li iche woydë bor pjeyogarë llëm wleni ga pja döktong tjlökwo lep shäng li go” le bor kong.

⁴² »Eni ga eerishko ga tja shrono sök di bäng shäryak jong kjok ëreshkoshko ga tja syöshtono Jehová kong. Tja tjlë ga “Jehová, pja bor kägäyo Abraham Sbö. Tja kjimtos, llëbo shäryër shäng ëre ber pjlú wlo. ⁴³⁻⁴⁴ Tja sök di bäng ëre zlong wopro ga ‘Tja kong di shis sira, iër wlo’ lër kjogloga tjwe löng di kjrë li kong. Eshko ga woydër ga kjoglo kjrrop bor kägäyo wa kong li tjlë bor kong ga ‘Di iozong. Bop öng ëmdë ga kong di twër bakoe’ le bor kong” loror Jehová kong eni.

⁴⁵ »Tja syöshtë sök obi wopro ga ñn ga Rebeca tek shäng ba di bapkwö söya jong ba dbopdo. Di kjrara pjir ga tja tjlë ba kong ga “Tja sës di sira, iër wlo” lër.

⁴⁶ »Kuya ga ba di bapkwö lona töshko, ga tjlë bor kong ga “Iozong, Tjlapga. Bop öng kjwe ëmdë ga kong di twër bakoe” le. Ga tja di iono, ga di twara bor öng kong bakoe.

⁴⁷ »E irgo ga tja tjlë ba kong ga “¿Pja data ë?”

»“Tja data Betuel. E data Najor, mekë Milca” le bor kong.

»Eshko ga ne ioklo ioror pjang ba ne go, ga orkwo ioklo ioror lok ba orkwo go.

⁴⁸ Eshko ga tja wloktong sök kjöpgwo go, Jehová poshrëror. Tja tjlë ga “Jehová, pja bor kägäyo Abraham Sbö. Tja wopjlú bop tjok. Tja sörop tek bek irbo bäng äär jong bor kägäyo pjeyoga löng lishko” lër.

⁴⁹ »Era eni ga pjäy wotjlík pjlú bor kägäyo kong, ga kjimtëmi woydë wleni ga lozĩ bor kong eni. Llëm ga lozĩ bor kong eni bakoe. E go ga llëye shäryër li miydër pjlú» le.

⁵⁰ Kuya lok ga Labán, Betuel, e tjlë lok ba kong ga «Llëbo ëre laga Jehová. “Llëme”

lërwa ga äe. ⁵¹ Ñzong. Kjoglo shäng kjwe. Sözong. Pjäy nomo. Orkwosmok bop kägäyo wa li tjok ga pjlú, lara Jehová sorë li eni» le.

⁵² Kuya Abraham parkagarë ga kjök tonon, kujono bokdo kjlay klung go, Jehová bokshto. ⁵³ E irgo ga llëbo shira oblë oblë, dbur sho shöylör, dbur sho pjlublún, shwong bakoe. Ga twara Rebeca kong. Ga ba sing, ba mekë, e sëna llëbo tjwlo ara bakoe. ⁵⁴ E irgo ga iono ba parkagaga tjok, ga pono löng eshko. Wëshko ga kojono, ga parkaga li tjlë ga «¿Tja to iröng bor kägäyo shwoy ga buere?»

⁵⁵ Kuya Rebeca pjeyogarë ga tjlë lok ba kong ga «Woydërwa ga kjoglo kjwe ber sök borwa tjok sondë pjök dik obi. E irgo ga jek bop tjok ga pjlú» le ba sing, ba mekë eni.

⁵⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja shami shäng kjër ame. Tja kuzong. Tja kjimtara Jehová, ga llëbo shäryër shäng ëre beno pjlú. Eni ga tja to woydë iröng bor kägäyo shwoy» le.

⁵⁷ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Kjoglo rokëy, wotjlík sorë kjakrokëy ba kong wlo» le. ⁵⁸ Eni ga rokara lok tek ba shwoy, ga tjlë lok ba kong ga «¿Pja jek woydë domer ëre tjokde?»

«Ëng. Tja jeke» le.

⁵⁹ Eni ga ichara ba pjeyogarë to domerga li tjok, ba daga ichara jek ba tjok bakoe.

⁶⁰ Ga tjlëno lok beno pjlú ba kong. Tjlë ga «Rebeca, woydërwa ga bop tjëyo tek ber bop irgo li shdär träk llëme. Woydërwa ga ba moskwoga, e zäya pjire» le. ⁶¹ Rebeca, ba parkaga walëga, e opyono jem löng öng jëkklo sok kësks li kjing go. Ga to jek Abraham parkaga irgo.

⁶² E wopro ga Isaac jek öör shäng di bäng ko «Sbö, Bor Ñga» jong lishko, ga shrono sök iröng Néguev kjokyo, ba u jong lishko. ⁶³ Dbar kjwara kjok sëng ga opshino jek shäng woshtë. Ga ñya ga öng jëkklo sok kësks tek tjeng.

⁶⁴ Rebeca ëmdë ga omïno bakoe. Isaac ñya ga oplono ba öng kjing go dwayo, ⁶⁵ ga tjlë parkaga li kong ga «¿Domer tek shäng kjloy dwayo bek bi shwo lëkong kjwe ëro?»

«Kjwe bor kägäyo» le ba kong. Eni ga bokkwo kjinyoklo kjrara kara, ga ba bokkwo kjinyara.

⁶⁶ Eshko ga llëye shäryono dö li lara parkaga lirë Isaac kong pjire.

⁶⁷ E irgo ga Rebeca söra Isaacdë jek ba mekë Sara u beno jong li roy, ga orkwosmono ba tjok. Rebeca woydara Isaacdë ara. Eni ga ba mekë wolono ëmdë ga beno wopjlúe.

25

Abraham wapga Cetura tjok

¹ E irgo ga Abraham orkwosmono jek obi, Cetura tjok. ² Wapga tjeng domerga ba tjok ko Zimrán, Jocsán, Medán, Madián, Isbac, Súaj. ³ Jocsán, e wapga tjeng domerga ko Sabá, Dedán. Dedán, e tjëyo tek beno ba irgo li beno tjëyoga kjriringgwo mya, Asur tjëyo, Letús tjëyo, Leum tjëyo. ⁴ Madián, e wapga tjeng domerga ko Efá, Éfer, Janoc, Abidá, Eldá. Ère Cetura tjëyoga uunkong.

⁵⁻⁶ Pjlara ga Abraham tjlä ga «Tja wolonoshko ga bor llëbo tjeng kës li iër ber Isaac kong» le. Ba boyga oblë li wapga sëna Abrahamdë llëbo sira sira, ga ichara to Isaac shwoy dwayo, jek öötong löng kjok shto oblë, dlo wen tëm shwo lëkong.

Abraham wolonoe

⁷ Abraham lu ñno sak dbäw kjingsho sak kjäk kjingsho shkëng (175). ⁸ Tjlablashko ga wolonoe. ⁹ Eshko ga iara ba wapga Isaac, Ismaeldë beno buk guëng jong ööng Macpela kjokyo li roshko. E ber buk Efrón kjokyo, Mamré kjokyo, dlo wen tëm shwo lëkong. Efrón, e data Zojar. Zojar, e Het tjëyo. ¹⁰ Kjok, e tjwläna Abrahamdë Het tjëyoga kong. Eshko ga Abraham doyo iara beno buk ba boy Sara zlong. ¹¹ E irgo ga Isaac kjimtara Sbörë ara. E beno sök di bäng ko «Sbö, Bor Īga» jong lishko.

Ismael wapga

¹²⁻¹³ Ismael, e Abraham wa, Sara parkaga tjwläk shäng pjir wleniyo Egipto so ko Agar li tjok. Ismael, e wa buk domer bäm ñyo ko Nebayot. E irgo tek eni, Cedar, Adbel, Mibsán, ¹⁴ Mismá, Dumá, Masá, ¹⁵ Hadar,

Temá, Jetur, Nafis, Cedema. ¹⁶ Ba wapga domerga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li kowara eni. Kjlara kjlara beno löng ba tjëyoga tek beno ba irgo li kägäyo, ga beno löng ba kjok bañya lishko. Kjok kjrina kjrina li kowaraba beno ba sogo li ko go. Ba tjëyo kjrina kjrina li kowaraba beno eni bakoe.

¹⁷ Ismael lu ñno öötong sak dbäw kjingsho sak mya kjingsho kjäkshko (137) ga wolonoe. ¹⁸ Ba tjëyo tek beno ba irgo li beno löng kjok buk Javilá kjokyo, Sur kjokyo, e tjrëko. Kjok, e ber buk Egipto kjokyo gomyo, irbo jek jong äär Asiria kjokyo li sor go. Wotjlño lok ëngkjwë kjishko ga beno löng Abraham wapga tjok llëm, beno löng eshko dboye.

Rebeca wapga tjeng do pjök

¹⁹ Ère Abraham wa Isaac, e to tek jong sorë, e lanyo. ²⁰ Isaac lu pjloglo sak pkëngshko (40) ga orkwosmono Rebeca tjok. Rebeca, e Betuel wa, Labán, e ba sing. Epga, e arameoga löng Padán Aram kjokyo.

²¹ Rebeca, e kjriong kjishko ga Isaac syöshono Jehovahá kong ba kjishko. Kuya Jehovahá ga shäryara eni, ga Rebeca beno shäng kjlaraso llëme. ²² Miydara ga wapga tjeng do pjök. Gueniyo epga ëngkjwë tjeng ba bö roy. E kjishko ga tjlä Jehovahá kong ga «Ère owa. ¿Tja oto eniro?» le.

²³ Kuya ga tjlä ba kong ga

«Pja bö roshko chida tjeng do pjök.

Ba tjëyo tek ber ba irgo li äär ber tjëyoga kjriring pjök.

Eeri jek lëkong ga ëngkjwë lok ëng tjok ara.

Tjëyo kjrina dbo ara, oblë li kjinmo.

Ga bäm ñyo li ichaga ber ba lëngdë» le.

²⁴ Eni ga dbaryo öötong ga Rebeca wapga tjeng kjlö. ²⁵ Buk bäm go li poglo srëzrën, poglo zok do jìkong, ga koiara Esaú.* ²⁶ Buk ba irgo li, ba shjiy li kjuktu shara ba orkwo go kjishko ga koiara Jacob.† Eshko ga Isaac lu pjloglo sak tjer (60).

Esaú wa këguëyo shtoyo li soynena ba lëng kong

* 25:25 Hebreo tjökwo Esaú, e poglo zok ara loklo. † 25:26 Hebreo tjökwo Jacob, e kjuktu shaga loklo.

²⁷ Kjwozirga li kunoe. Öötong kësksës ga Esaú, e domer pjö gloroy so, wlo owa llême. Jacob, era domer wlëp, ushko so. ²⁸ Isaac sjëng kjloshko so uë äe. Ga äya kjloshko so zröya Esaúré, söya ba kong ara kjishko ga Esaú woyde ba datarë ara, Jacob kjinmo. Gueniyo Rebecara wotjlik eni llême. Jacob woydayde.

²⁹ Pjlara ga Jacob shäng dli lik wopro ga Esaú tjwe shäng pjö gloroy dwayo pjli ara. ³⁰ Ga tjlä ga «Tja pjli ara anmoyö. Bop dli dyor srëzrën kjwe twos bor kong sira» le. (E kjishko ga kowëba Edom.)[†]

³¹ Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja bi data wa domer bäm ïyo. Llëye twe bop kong e kjishko li, e iëp ber bor kong, dli ère äska, llëm ga twër bop kong llême» le.

³² Kuya ga tjlä ba kong ga «Tja wolonto pjlrë. Llëye twe bi datarë bor kong li tjwlö bor kong eni tjok ga llëno llême» le.

³³ Kuya ga tjlä ba kong ga «Los bor kong jlökoyo eni tjok» le.

Kuya ga tjlä ba kong ga «Jölä» le. Ga beno eni. ³⁴ Era ga pjlung shosho suk pjir twara Esaú kong, shtagwo lik jong dyor li tjok. Uara, iara pjir ga kojono, ga toe. Ga llëye twe ba datarë ba kong li woyotjlina ame.

26

Isaac to jek Guerar kjokyo

¹ Abraham sök së obishko ga pjli shrono arae. Ga Isaac dbaryoshko ga pjli shrono jek kjok eshko, e kjoyo obi. E kjishko ga Isaac to jek Guerar kjokyo, filisteo pjluyo Abimélec sökshko. ² Eshko ga Jehovah weno shäng ba kong, ga tjlä ga «Pja jek Egipto kjokyo llême. Pja ber sök kjone lër bop kong lishko ga pja ber sök ey. ³ Pja ber sök kjok ëreshko dbar kjwöbö. Kjok ère twër ber bop kong, bop tjëyo tek ber bop irgo li kong kuzong ga tja ber shäng bop tjok, pja kjimtër bakoe. Tjläkwo loror bop data Abraham kong jlökoyo li shäryër ber eni. ⁴⁻⁵ Bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär träk llëm, dbala lok kjopkwo go wleni. Ga kjok ère twër ber ba kong uunkong. Ba kjishko ga tjëyo kjrina kjrina kjok kjwang jikong li kjimtër. Tja beno wopjlú Abraham

[†] 25:30 Hebreo tjläkwo Edom, e srëzrën loklo.

tjok. Tja bangkjrara. Tja tjläkwo kjrara. Bor kjok ilgwekklo kolara. E kjishko ga tjläkwo loror ba kong jlökoyo li shäryër pjir eni» le.

⁶ Eni ga Isaac beno sök Guerar kjokyo ⁷ ba boy Rebeca tjok. Rebeca wolësowa kjishko ga Isaac wotjlik ga «Tja zrökoba ba kjishko» le. Kjakroke lok ba kong Rebeca kjishkoshko ga tjlä ba kong ga «Kjwe bor dor» le. ⁸ Ga beno sök kjok eshko dbar kop ara.

Pjlara ga ïya Abimélecde ba u bäng bäng dwayo ga Isaac bë shäng Rebeca shrök. ⁹ Eni ga Isaac rokara ba shwoy, ga tjlä ba kong ga «ïMiydoror pjlú ga kjwe bop boy! ¿Kjwe bop dor lorop ega?»

«Tja zrökoba ba kjishko loror. Loror eni e kjishko» le ba kong.

¹⁰ Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Kjwe shäryëp borwa kong ega? Bor nopga kjok ère so pono bop boy kjwe tjok kjwe ga tjawa iorop beno uunkong llëbo owashko» le. ¹¹ Eni ga tjlä ba nopga kong ga «Domer ère barwaga èrë, ba boy barwaga èrë ga e zrökko» le.

¹² Lu e go ga Isaac dwla dgoni kjok eshko, ga bo kjrara tira llëm, kjimtara Jehovahë kësbang kjishko. ¹³ E irgo ga beno sök dbur ara, llëbo träk llëm bakoe. ¹⁴ Kong öng ushko so twara kjaraso llëm, sögla tira llëm, domerga parkaga kjaraso llëm bakoe. Eshko ga ba llëbo li kjishko ga filisteoga wotjlino ba kong owa. ¹⁵ Eni ga ba data Abraham sök së obishko ga di bäng shäryara ba parkagagarë tjeng li, e dlina filisteogarë uunkong klung sho go.

¹⁶ Eni ga Abimélec tjlä Isaac kong ga «Pja opshis jushko dwayo. Pja tjwlö ara, borwa kjinmo anmoyö» le.

¹⁷ Eni ga Isaac to jek Guerar sdamy, ga beno sök eshko. ¹⁸ Ba data Abraham sök së obishko ga di bäng shäryara ba parkagagarë eshko, gueniyo wolono irgo ga dlina filisteogarë uunkong. Eni ga di bäng li shäryara Isaacde jek obi, ga uunkong li koiara, koiara ba datarë dënashko sorë li eni. ¹⁹ Pjlara ga Isaac parkagaga löng klung kë, di bäng shärye wlo. Eshko ga di bokkwo wlëna kjrina. ²⁰ Gueniyo eshko ga öng dagaga Guerar so löng kjlöbö. Ga ëngkjwono Isaac öng dagaga tjok, tjlä ba

kong ga «Di ère borwatoy» le. E kjishko ga di bäng'li, e kowara Isaacdë «Ëngkjwozlong» di bäng, ëngkjwono lok eshko kjishko. ²¹ E irgo ga Isaac parkagaga di bäng shäryono jek kjwara obi, e goyo ga jek ëngkjwono lok obi. E kjishko ga di bäng'li, e kowara Isaacdë «Shji Iirkë Ëng Kong» di bäng.

²² Isaac to pjola eshko dwayo ga di bäng shäryara kjwara obi. Ëngkjwono ba di bäng'li kjishko ame kuzong ga kowara beno «Shji Döktong» di bäng. Ga tjlë ga «Shji kjimtara Jehovärë, shji kong kjok twara ara, shji wapga shdär kjok ère kjing go pjlú wlo» le.

²³ Eshko ga Isaac to jek Berseba kjokyo. ²⁴ E shkëyo ga Jehovah weno shäng ba kong, ga tjlë ga «Tja bop data Abraham Sbö. Llëye bangkjrep llëme. Tja shäng bop tjok. Bor parkaga Abraham kjishko ga pja kjimtër, bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär trak llëme» le.

²⁵ Eshko ga akkwo töna dluw ëng kjing go kjokshko, Jehovah poshrëkklo. Ga syöshtono Jehovah kong bakoe. Ga ba u shäryak öng kwota go li iara jong eshko, ga ba parkagaga di bäng shäryono kjwara. Ga beno löng eshko.

Isaac, Abimélec, e tjlökwo lono ëng kong jlökoyo

²⁶ Dbar kjwara ga Abimélec jek Guerar kjokyo dwayo, lan Isaac tjok wlo. Yorkaga ba kjimtaga ko Ajuzat, ga ëngkjwaga kägäyo ko Ficol bakoe.

²⁷ Öötong löng eshko ga Isaac tjlë ba kong ga «Tja woydoromi llëme. Tja ichoromi bomi kjokshko dwayo. ¿Eni ga pjäy tek löng bor ik llëno?»

²⁸ «Inorwa ga Jehovah shäng bop tjok. E kjishko ga woydërwa ga shji tjlë ëng kong jlökoyo. ²⁹ Llëbo owa shäryororwa bop kong llëme. Tjawa jëktong pjlú bop tjok iyado. Pja brikshko ga pja ichororwa jek wopjlúe. Ga eeri ga pja kjimte Jehovärë shäng. E kjishko ga llëbo owa shäryororwa bop kong llëm kuzong ga los borwa kong jlökoyo ga tjawa kong llëbo owa shäryep llëm bakoe» le.

³⁰ Kuya ga epga mana ië, ga sëna ara. Epga iono lok tira llëme. ³¹ Wëshko kjok shröngto ga tjlëno ëng kong jlökoyo irgo ga

jek brik löng kjwlëshko ga Isaac tjlë ba kong lok ga «Pjäy nome» le.

Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Shji ëng ikdo» le ba kong, epenga dö wleni.

Ga «Jölö» le ba kong.

³² E dbaryo ga Isaac parkagaga tjwe löng roy söga, tjlë ba kong ga «Klung kërwa löng li, e diyo wlënorwae» le ba kong. ³³ Di bäng, e kowara Isaacdë beno Seba. E kjishko ga kjok ber buk eshko li ko Berseba obi.

³⁴ Esau lu pjloglo sak pkëngshko (40) ga orkwosmono walë ko Judit tjok. Ba data ko Beerí. Orkwosmono Basemat tjok bakoe. Ba data ko Elón. Beerí, Elón, e Het tjëyoga. ³⁵ Gueniyo Isaac, Rebeca, e beno löng wotjlik ara walëga do pjök li kjishko.

27

Isaac tjlökwo lono beno pjlú Jacob kong

¹ Isaac öötong tjlablashko ga beno sök kjok igö ame. Pjlara ga ba wa këguëyo rokara, ga tjlë ba kong ga «Esau.»

«¿Llë?, data» le ba kong.

² Tjlë ga «Miydëp pjlú ga tja tjlabla tjan, tja wolon döröe. ³ E kjishko ga bop sböng kjros, bop kónkowo tjok, ga pja nom wlorkë pjö gloroy, äya kjloshko so uako wleniyo zröp kjlara. ⁴ Zrörop ga sho shäryep bor kong yötso, woydër sorë li eni. Ga söp bor kong, uër wlo. Eshko ga tja wolontë llëm obishko ga tjlökwo lër ber pjlú bop kong» le.

⁵ Gueniyo Isaac tjlë sök Esau kong li kura Rebecarë. E kjishko ga Esau to pjö gloroy wlorkë äya kjloshko so uako wleniyo zrök ba data kong wopro ga ⁶ Rebeca tjlë ba wa iröng li kong ga «Jacob, tja kuzong. Bop data kuror sök tjlë bop shjiy kong ga ⁷ «Äya kjloshko so uako wleniyo zröp kjlara, ga lip bor kong yötso, uër wlo. Eshko ga tja wolontë llëm obishko ga tjlökwo lër ber pjlú bop kong Jehovah bokshto» le. ⁸ E kjishko ga llëye lër bop kong li kus yötso. ⁹ Pja nom öng kjëryo roy, ga tja kong shwling ushko so owa llëm wleniyo tek söp do pjök. Woyde bop datarë sorë ga shäryër ba kong eni. ¹⁰ E irgo ga söga pjarë om go, ue wlo. Eni ga wolontë llëm obishko ga tjlökwo le ber pjlú bop kong» le.

11 Kuya ga tjlë ba kong ga «Bor shjiy, e poglo zok ara, tja eni llëme. 12 Tja porwara bor datarë wleni ga miyde ga tja le. Eni ga e ioror beno tjlwō llëm wleni le. Eshko ga tjlōkwo le ber pjlú bor kong wlo li, e le ber owa shara» le.

13 Kuya ga tjlë ba kong ga «¡Tja kuzong! Tjlōkwo le ber owa bop kong li, e ber bor kong dey. Llëye lër bop kong li shäryozong. Shwling ushko so li tek sözong» le.

14 Kuya ga öör öng li kjrë, ga söra jek ba mekë kong. E irgo ga lira, shäryara beno uak owa llëm, woydara Isaacdë sorë li eni. 15 Esaú shwong jnek tjeng, e shira, ga Jacob doyara e go. 16 E irgo ga poglo zok llëm kjishko ga ba orkwo popgara öng li kwota go, ba kjwlingdo bakoe. 17 Öng sho shäryara owa llëm li twara ba kong, pjlung shosho sura, twara ba kong bakoe.

18 Eni ga Jacob opzrëno jek ba data bukshko, ga tjlë ga ba kong ga «Miga data.»

«Kjobe. ¿Pja bor wa kjone dey?»

19 «Tja Esaú, bop wa këguëyo. Llëye lorop bor kong li shäryoror pjire. Pja kojōs sira, pja sirkes sök töshko. Sjëng zröror, shäryoror ère uozong. Ga tjlōkwo lëp ber pjlú bor kong» le ba kong.

20 Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Wlënop maling sorë?»

«Bop Sbö Jehová, tja kjimtara ba wlëk malinge» le ba kong.

21 Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja tek nogo sit, pja porwër wlo, pja bor wa Esaúre miyder wlo» le.

22 Kuya ga tek shrono shäng ba data zlong. Eshko ga poglo kura ba datarë, ga tjlë ba kong ga «Bop tjlë li Jacob i, gueniyo bop orkwo lira Esaú i» le. 23 Eni ga ba orkwo li zok ara Esaú i kjoyo kjishko ga e ë to miydara ba datarë llëme. Gueniyo llëbo ber pjlú ba kong laydeshko ga 24 tjlë ba kong jek obi ga «¿Jlōkoyo ga pja bor wa Esaúre?»

«Ëng. Tja Esaú» le Jacobdë.

25 Eni ga ba data tjlë ba kong ga «Dli shäryorop bor kong li tek sös bor kong uër wlo. Eshko ga tjlōkwo lër ber pjlú bop kong»

le. Kuya ga sëna, ga kjillgwo bo dyo dbo ara twara ba kong bakoe.

Uara, iara pjir ga 26 tjlë ba wa kong ga «Pja tek bor zlong. Tja lō shizong»* le.

27 Kuya ga jek öötong shäng ba zlong ga shwong lō shira ba datarë. Eshko ga Isaac tjlëno beno pjlú ba kong. Tjlë ga «Bor wa, e poglo lō klung kjimtara Jehovárë li kjoyoe.

28 Pja kjimte Sbörë, tjong borya ter kjok dogo dwayo, bop dwla llë dgorop li wen pjlú, owa llëm wlo.

29 Pja parkaga ber ara, ga tjëyoga oblë oblë kjök tok bop boksho.

Bop pjeyoga pjlollgwegaga ber pjarë, ga kjök tok bop boksho bakoe.

Ëye wotjlik owa bop kong ga Sbö wotjlik owa ba kong bebi.

Ëye wotjlik pjlú bop kong ga Sbö wotjlik pjlú ba kong bebi bakoe» le.

30 Lara eni pjir ga Jacob opshik jek shäng kjwlë ba data sökshko ga Esaú tek tjwe shäng pjö gloroy dwayo, 31 ga sjëng kjloshko so zröno li shäryara uak owa llëm bakoe. E irgo ga söra ba data kong, ga tjlë ba kong ga «Data, pja kojōs sira. Sjëng kjloshko so zröror ère uozong. Ga tjlōkwo los ber pjlú bor kong» le.

32 Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Pja ë?»

«Tja Esaú, bop wa këguëyo» le ba kong.

33 Kuya ga beno sök sëya llëme. Tjlë ga pjë llëme. Tjlë ga «¿Eni ga ëye sjëng kjloshko so söno shäryak owa llëme? Uoror bäm go pja tjwayde llëm obishko yë. Ga tjlōkwo lër ber pjlú bop kong loror li loror ba kong tjän. Llëye loror li beno ba kong» le.

34 Kuya ga slatong jlōkoyo, iir goshko. Tjlë ga «¡Data! ¡Tjlōkwo los ber pjlú bor kong bakoe!» le.

35 Kuya ga tjlë ba kong ga «Bop lëng öör shäng, ga tja jyäpgwarae. Tjlōkwo lër ber pjlú bop kong loror li sörae» le.

36 Kuya ga tjlë ba kong ga «Koiak Jacob† e kjishko. Tja lüyotkara kjwe tjok ga pjlöglo pjök. Bor shto, tja ba shjiy këguëyo, e döra bor shjiryo. Ère, tjlōkwo le datagarë ber pjlú

* 27:26 Eshko dbaryo ga shäryëba eni. Ba pjeyo kjishko ga lō shira miga loklo wleni, tja toe loklo wleni bakoe.

† 27:36 Hebreo tjlōkwo Jacob, e so tjlōkwo jyäpgwaga kjoyoe.

ba wapga domerga bām ĩ wleniyo kong li, e sōra bakoe. Data, ¿tjĭōkwo lēp pjlú jnenop beno bor kong oblē llēme?»

³⁷ «Llēme. E ioror beno sök bop ichaga tjän. Ba pjeyoga uunkong ioror beno ba parkaga. Ba dwla dgara li wen träk llēme loror ba kong. ¿Era pja kjwēr llong?»

³⁸ «¿Eni li tjĭōkwo lēp ber pjlú bor kong obi ga äre? Tjĭōkwo los ber pjlú bor kong bakoe» le. Ga slatong jek obi.

³⁹ Eni ga ba data tjĭē ga
«Kĭlung pjlú wleniyo, tjong borya lonshko
ga
pja ber sök pjolae.

⁴⁰ Bop dröng li go ga pja opwlikē.
Pja ber shäng bop lēng parkaga,
gueniyo pja dbokjronoshko ga
pja dār» le.

Jacob Esaú töywē

⁴¹ Jekdo eshko ga Esaú beno iirkē ara ba lēng kong, tjĭōkwo lara ba datarē ber pjlú ba kong li kjĭshko. Ga wotjĭk ga «Bor data dbar beno sira dōe. Wolono irgo ga bor lēng zrör kjluwe» le.

⁴² Wotjĭk sök sorē li miydara Rebecarēshko ga Jacob rokara, ga tjĭē ba kong ga «Tja kuzong. Bop shjiy, pja zrōya woydē. Llēbo shäryorop, e tjwĭō shiya woydē bop kong le. ⁴³ E kjĭshko ga tja kuzong. Pja poshäryozong. Pja tökzong jekdo Jarán kjokyo, bor sing Labán ushko. ⁴⁴ Pja ber sök dbar kop ara eshko, bop shjiy iir li jeno guing, ⁴⁵ llēye shäryorop li woyojera guing. Eshko ga roy ichēr jek bop kong, pja tek iröng wlo. Woydēr ga pjāy ēng zrök llēme. Tja bor wapga do pjök jer dbar kjwaraso ga äe» le.

⁴⁶ E irgo ga Rebeca tjĭē ba lanma kong ga «Tja sök sē woydē kjēr ame. Tja kwlera Esaú boyga Het tjēyoga li tjok. Jacob äär orkwosmok Het tjēyoga jūshko so tjok wleni ga rokēr ga tja wolon dey» le.

28

¹ Eshko ga Jacob rokara Isaacdē ba shwoy, ga tjĭēno beno pjlú ba kong. Tjĭē ga «Pja orkwosmok walē Canaán so tjok llēme. ² Pja nom Padán Aram kjokyo, bop kjokē Betuel ushko. Pja orkwosmok bop kégue Labán wapga tjok kjlara. ³ Sbō, llēye shärye

woydē li shärye ga pjlúe. Woydēr ga pja kjimte. Pja kong bop tjēyo tek ber bop irgo li ie ber shdär träk llēm, ie ber löng tjēyoga oblē oblē bakoe. ⁴ Woydēr ga tjĭōkwo lara Abraham kong jĭōkoyo li ber bop kong, bop tjēyo tek ber bop irgo li kong bako, eeri ga kjok shji löngshko ère ber bomi kong wlo» le.

⁵ Jacob ichara jek Padán Aram kjokyo eni, ga to jongya Labán ushko. Labán, e Betuel wa, Rebeca sing bakoe. Betuel, e arameo. Rebeca, e Jacob, Esaú mekē.

Esaú orkwosmono jek obi

⁶ Miydara Esaúrē ga ba data tjĭēno beno pjlú Jacob kong, ga ichara to Padán Aram kjokyo orkwosmok eshko wlo. Eshko ga Jacob ichara orkwosmok walē Canaán so tjok llēme. ⁷ Ba data, ba mekē tjĭōkwo kolara Jacobdē, ga to jek Padán Aram kjokyo. ⁸ Miydara Esaúrē ga ba boyga Canaán so woyde ba datarē llēme. ⁹ E kjĭshko ga öör shäng Ismael ĩk, e Abraham wa. Eshko ga walē shäng kjlara ko Majalat. Majalat, e Nebayot dor, Ismael wa, Abraham tjēr. Ga Esaú orkwosmono ba tjok. Boyga mya li beno löng ba tjok eni.

Jacob yoĭno buk Betel kjokyo

¹⁰ Jacob opshino jek Berseba kjokyo dwayo jek shäng Jarán kjokyo le. (Jarán kjokyo, e ko Padán Aram bakoe.) ¹¹ Jek irbo wenzong ga öötong kjok sēnge. E kjĭshko ga shto wlēno pē eshko wlo le. Eni ga ak kjrara kjwara, iara ba kā ioklo, ga opbuno buk töshko eshko. ¹² E irgo ga pē ga yoĭno pjlara. ĩna ga tyoklo jem jong kjlara klung kjing go dwayo äär jong kjok dogo. E goshko Sbō parkagaga kjok dogo so jem löng, ter löng e go. ¹³ Ga Jehová kojono shäng eshko, ga tjĭē ba kong ga «Tja Jehová, bop kjokē Abraham Sbō, bop data Isaac Sbō bakoe. Kjok pja bukshko ère twēr ber bop kong, bop tjēyo tek ber bop irgo li kong bakoe. ¹⁴ Epga shdär lok träk llēm, shtēy ga äär llēm, klung pjlungyo wleni. Epga äär löng kjok sorshko, pjribrie. Bomi kjĭshko ga nopga löng kjok ère kjing go kjimtēr uunkong. ¹⁵ Tja shäng bop tjok. Pja jek kjone pogo ga pja dēr, ga pja sör tjwe iröng, kjok èreshko obi.

Pja rayër llëm, llëye loror bop kong jlökoyo li shäryoror bop kong pjir guing» le.

¹⁶ Jacob wollenoshko ga wotjlik ga «Jlökoyo ga Jehovahä shäng kjok ëreshko, gueniyo miydoror llëme» le. ¹⁷ E kjishko ga kjok bangkjrara ara. Wotjlik ga «Kjok ëreshko iak beno buk dboy Sbö kong. Ba u jong jüshko. Kjok ëre iak beno buk ba u bäng wleni» le.

¹⁸ Wëshko kjok shröngto ga Jacob kojono. Ba ak kä ioklo li kjrara, poyona, iara beno jong kojong, ber ba yoïno li jyäglo wlo. E kjing go kjyo tyara sira, ber jong dboy Sbö kong wlo, ga iara beno Sbö kong eni. ¹⁹ Dënashko ga kjok eshko li ko Luz,* gueniyo kjlopswara, iara Jacobdë beno ko Betel.†

²⁰ Eshko ga Jacob tjlökwö lono Sbö kong jlökoyo, tjlä ga «Sbö, woydër ga tja kjimtëp, tja jëk shäryër shäng ëre wopro ga pja ber shäng bor tjok, tja kong dli twëp, tja kong shwong twëp pjung wlo, ²¹ tja söp tjwe iröng obi bor data ushko pjlué. Tja kjimtëp eni wleni ga Jehovahä, pja bor Sbö jlökoyo. ²² Ak kojonor jong ëre ber jong bop u. Ga llëye twëp bor kong dö li shtër äär ba sakyö (10) go, ba sakyö (10) go, shir kjrina kjrina, ga twër bop kong» le.

29

Jacob äär shäng Labán ushko

¹ Jacob to jek shäng jëk ï, öötong shäng kjok dlo wen tëm shwo lëkong. ² Eshko ga ïya këm jüni ga kjok tjrëko di bäng shäryak jong kwara. Öng ushko so löng woshtë ba zlong kjringswo mya, di ië eshko ä kjishko. Ak buk kwara kësbang ba kjing go, di bäng li kjingoklo. ³ Öng li ëng töng uunkong di bäng shäryak jong lishko ga ak kje öng dagagarë guing, di shiya ba kong wlo. Sëya lok pjir ga di bäng kjingue jek iröng obi.

⁴ Eni ga Jacob tjlä öng dagaga löng li kong ga «¿Pjây kjone so?»

«Tjawa Jarán so» le ba kong.

⁵ Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Labán miydëmirë? E Najor tjër.»

«Ëng, miydërwa» le lok ba kong.

⁶ Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Sök yonde?»

«Ëng, sök yone. Ìzong. Ba wa Raquel kjwe tek shäng ba öng ushko so tjok» le lok ba kong.

⁷ Kuya ga tjlä ba kong ga «Kjok dba obi, dlo pjang obi. Öng bängzazlong dloyo äätë llëm obi. ¿Kong di twëmi, sömi kjlo sho uë obi wlo llëm ega?»

⁸ «Shäryërwa eni ga ä, öng dagaga töno uunkong, ak buk di bäng kjing go kjwe kjara pjir guing. Eshko ga öng kjwe sënwa di ga pjlué» le ba kong.

⁹ Löng lan ëng tjok wopro ga Raquel tjwe shäng ba data öng tjok, e ba öng daga kjishko. ¹⁰ Ìya Jacobdë ga tjwe shäng ba data Labán öng tjok ga jekdo shäng di bäng zlong, ga ak li kjara, ga ba öng sëna di. ¹¹ E irgo ga Raquel lö shira,* ga slatong tira llëme. ¹² Ga tjlä ba kong ga «Labán, e bor kégue. Ba dor Rebeca, e bor meké» le. E irgo ga Raquel opshino jek zron jong ba roy lë ba data kong ushko.

¹³ Jacob roy kuya Labándë ga opshino jek maling ba wlokrë. Öötong shäng ba shwoy ga popjlura, lö shira, ga söra jek ba ushko. Ga llëye shäryono ba tjok dö li lara Jacobdë ba kong pjire. ¹⁴ Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja bor pjeyo jlöe» le.

Jacob parkono Labán kong, orkwosmok Raquel, Lea tjok wlo

Jacob beno sök Labán tjok mok kjlarashko ga ¹⁵ Labán tjlä ba kong ga «Pja bor pjeyo. Gueniyo pja parkë kjër ga pja potjwlën llëm ga äe. Woydëp ga pja potjwlën kjöme ga los bor kong, miydër wlo» le.

¹⁶ Labán wapga kjogloga tjeng do pjök, ba wa walë këguëyo ko Lea, ba lëng ko Raquel. ¹⁷ Lea bokkwö wolësowa† döe. Gueniyo Raquelda wolësowa anmoyö do jikong. ¹⁸ Raquel woydara Jacobdë arae. E kjishko ga tjlä Labán kong ga «Tja parkë bop kong lu pjloglo kjäk (7), äska bop wa mite Raquel twëp bor kong, tja orkwosmok ba tjok wlo» le.

* **28:19** Hebreo tjlökwö Luz, e argashko loklo. † **28:19** Hebreo tjlökwö Betel, e Sbö u loklo. * **29:11** Lö shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go. † **29:17** Hebreo tjlökwö ëre llë loklo miydëy pjlué anmoyö llëme. E ärëso loklo, llëm ga wolësowa loklo. Kjone dey miydëy yötso llëme.

19 Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjlú wlo ga twër bop kong dey, domer oblë kongda llëme. Pja ber sök bor shwoy dey» le ba kong.

20 Eni ga Jacob parkono ba kong lu pjloglo kjäk (7), orkwosmok Raquel tjok wlo. Gueniyo Raquel woyde ara anmoyõ kuzong ga kuya ga dbar ba kong chira anmoyõ. 21 E irgo ga Jacob tjlë Labán kong ga «Tja parkono bop kong wlo li, e luyo öötonge. Bor boy twos bor kong, tja orkwosmok ba tjok wlo» le.

22 Eni ga Labán, ba pjeyoga eshko so mana uunkong, dli llë shäryara, ää bakoe.

23 Ga öötong kjok shkë go ga ba wa Lea söra, twara Jacob kong, ga Jacob pono ba tjok.

24 Eshko ga Lea parkaga shäng kjlara ko Zilpá, ga twara ba datarë ba kong, ber ba kjimtaga wlo.

25 Wëshko kjok shröngto ga miydara Jacobdë ga pono Lea tjok. Ga läywara Labán kong, tjlë ba kong ga «¿Llëye shäryorop bor kongdo? Tja parkono bop kong, tja orkwosmok Raquel tjok wlo. ¿Tja jyãpgworop ega?»

26 «Tjawa jüshko so sgara löng wapga këguë orkwosmok bäm go, e irgo ga ba löng. 27 E kjïshko ga pja orkwosmono Lea tjok. Woydër ga dbar shrëy sondë kjwara. Pjir ga pja orkwosmok Raquel tjok bakoe. Gueniyo pja parkë bor kong äär jong lu pjloglo kjäk (7) obi ba äska» le.

28 Kuya ga tjlë ba kong ga «jölö» le. Ga orkwosmono sondëyo bäm li pjitongshko ga Raquel twara Labándë ba kong, ber ba boy wlo bakoe. 29 Raquel kong parkaga twara ba datarë kjlara ko Bilhá, ber ba kjimtaga wlo. 30 Eshko ga Jacob pono Raquel tjok bakoe. Ga woydara ara, Lea kjinmo. E irgo ga beno shäng parkë Labán kong lu pjloglo kjäk (7) obi.

Jacob wapga

31 İya Jehovárë ga Lea, e woyde Jacobdë llëm kuzong ga kong wapga twara. Gueniyo Raquelda beno shäng wapga drete. 32 Lea beno shäng kjlaraso llëme. E

irgo ga wa buk kjlara domer ga tjlë ga «İna Jehovárë ga tja sök woydë ara. Era ère go ga tja woyde bor lanmarë arae. E kjïshko ga koiër Rubén»† le.

33 Lea dbar kjwöböso ga shäng kjlaraso llëm obi. Ga wa buk kjlara domer obi ga tjlë ga «Kura Jehovárë ga tja woydëba llëme. E kjïshko ga tja kong wa twara domer kjlara obi. E kjïshko ga koiër Simeón»§ le.

34 E irgo ga jek beno shäng kjlaraso llëm obi. Ga wa buk kjlara domer obi ga tjlë ga «Era tja woyde bor lanmarë ara anmoyõ, ba tjok ga tja wapga tjeng domerga doglo mya kjïshko. E kjïshko ga koiër Leví»* le.

35 Lea jek beno shäng kjlaraso llëm obi. Ga wa buk kjlara domer obi ga tjlë ga «Ère go ga Jehová poshrër. E kjïshko ga koiër Judá»† le. E irgo ga beno wa ame.

30

1 İya Raqueldë ga wapga Jacob tjok llëm kuzong ga Lea ymoyotkara ara. Ga tjlë ba lanma kong ga «Tja wapga woydë. Shäryëp sorë ga tja ber wapga tjok. Llëm ga tja wolon» le.

2 Gueniyo kuya ga iirkono ara ba kong, ga tjlë ga «¿Eni li pja wotjlik ga tja Sbö lëpde? Pja wa llëm kjwe laga erë» le.

3 Kuya ga tjlë ba kong ga «Bor parkaga Bilhá shäng ère. Pja pos ba tjok. Eni ga wapga tjokshko ga epga ber löng bor wapga wleni. Eni ga tja wapga tjok lër wlo» le.

4 Eni ga Bilhá twara Jacob kong, ber ba boy oblë ba parkaga wleniyo wlo. Ga Jacob pono ba tjok, 5 ga beno shäng kjlaraso llëme. Wa buk kjlara domer ga 6 Raquel tjlë ga «Tja syö kura Sbörë. Tja llgwera, ga beno pjlu bor kong, ga tja kong wa twara kjlara domer. E kjïshko ga koiër Dan»* le.

7 E irgo ga Bilhá beno shäng kjlaraso llëm obi. Ga wa buk kjlara domer obi, Jacob tjok. 8 Eshko ga Raquel tjlë ga «Tja dbonino bor wi tjok ara, ga zanor. E kjïshko ga bor wa ère koiër Neftalí»† le.

† 29:32 Hebreo tjlökwo Rubén, e wa ère domer loklo. Gueniyo e so İna ga tja sök woydë ara kjoyo bakoe. § 29:33 Hebreo tjlökwo Simeón, e tja kuya loklo. * 29:34 Hebreo tjlökwo Leví, e so tja woyde kjoyoe. † 29:35 Hebreo tjlökwo Judá, e poshrëk loklo. * 30:6 Hebreo tjlökwo Dan, e llgwera, ga beno pjlu bor kong loklo. † 30:8 Hebreo tjlökwo Neftalí, e dbonik loklo.

⁹ Miydara Learë ga wa ame kuzong ga ba parkaga Zilpá twara Jacob kong, ber ba boy oblë ba parkaga wleniyo wlo. Ga Jacob pono ba tjok, ¹⁰ ga beno shäng kjlaraso llëme. Wa buk kjlara domer ga ¹¹ Lea tjlë ga «Tja kong llëbo weno pjlú tjän. E kjishko ga bor wa ëre koiër Gad»† le.

¹² E irgo ga Zilpá beno shäng kjlaraso llëm obi. Ga wa buk kjlara domer obi, Jacob tjok. ¹³ Eshko ga Lea tjlë ga «Tja woowa llëme. Ga walëga uunkong tjlë ëng kong ga “Kjwe wopjlúe” le. E kjishko ga bor wa ëre koiër Aser»§ le.

¹⁴ Dbar kjwara ga dwla dgara bo kjrozlong dbaryoshko ga Rubén jek kjloshko. Eshko ga kjor lok kjwöbö ko *mandrágora*.* Bo wlëna Rubéndë ga söra, twara ba mekë Lea kong. İya Raqueldë ga tjlë Lea kong ga «Tja kjimtos sira. Tja kong bop kjor bo söra bop warë kjwe twos bor kong pjökde myare» le.

¹⁵ Kuya ga tjlë ba kong ga «Bor lanma dörop bor shjiryo. ¿Ga pja wotjlik ga llëbo shäryorop li beno bor kong pjlú lëpde? ¿Era kjor bo söra bor warë ëre ëmdë ga döp woydë bor shjiryo bakore?»

«Eni ga kjor bo kjwe äska, pjesit shkëyo ga pja pë Jacob tjok ga pjlúe» le ba kong.

¹⁶ Kjek sëng ga Jacob tek shäng iröng ba pakshko dwayo ga wlojrrara Learë irbo. Tjlë ba kong ga «Eeri shkëyo ga pja pë bor tjok. Pja tjwlënor shäng pjir tjän, *mandrágora* bo söra bor warë bor kong li go» le. Eni ga e shkëyo ga Jacob pono ba tjok, ¹⁷ ga ba syö kura Sbörë kjishko ga beno shäng kjlaraso llëme. E irgo ga wa buk kjlara domer. E tjok ga wapga tjeng domerga doglo shkëng (5) tjän. ¹⁸ Ga Lea tjlë ga «Tja potjwlëna Sbörë, bor parkaga tworor bor lanma kong kjishko. E kjishko ga bor wa ëre koiër Isacar»† le.

¹⁹ E irgo ga Lea beno shäng kjlaraso llëm obi. Ga wa buk kjlara domer obi, Jacob tjok. ²⁰ Ga tjlë ga «Tja kjimtara Sbörë. Tja sëna llëbo owa llëme. Tja wapga tjeng

domerga doglo tjer (6) bor lanma tjok kuzong ga tja poshrëya ara. E kjishko ga bor wa ëre koiër Zabolón»‡ le.

²¹ E irgo ga Lea wa tjeng kjlara obi walë. E koiara Dina.

²² Gueniyo Sbö, Raquel woyotjlina bakoe. Ba syö kura, ga wa llëm li döra. ²³ Ga Raquel wa buk kjlara domer ga tjlë ga «Tja lök ara wa llëm kjishko li döra Sbörë bor kong.

²⁴ Woydër ga tja kong wa twe Jehovärë kjlara domer obi. E kjishko ga koiër José»§ le.

Jacob Labán jyäpgwono

²⁵ Raquel wa José buk irgo ga Jacob tjlë Labán kong ga «Tja ichos to bor kjokshko iröng obi. ²⁶ Bor boyga twos bor kong. Tja parkono bop kong ba kjishko tjän. Bor wapga twos bor kong bakoe. Tja ichos jek ba tjok. Tja parkono shäng bop kong sorë, e miydëp pjlúe» le.

²⁷ Gueniyo kuya ga tjlë ba kong ga «Rokër bop kong sira ga pja ber sök borwa tjok obi. Miydoror bor llëbo miydoklo go ga tja kjimtara Jehovärë bop kjishko. ²⁸ Pja dbur woydë kjöme li los bor kong, ga pja potjwlën bayo eni» le.

²⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Miydëp pjlú ga tja parkono bop kong pjlú, bop öng doror owa llëme. ³⁰ Dämär ga tja tjwayde llëm obishko ga pja llëbo ara llëme. Tja shäng bop tjok kjishko ga pja kjimtara Jehovärë, bop llëbo, e shdöktong träk llëme. Gueniyo eerishko ga tja parkë bor kong shara» le.

³¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Woydëp ga pja potjwlën kjöm?»

«Tja potjwlëp llëme. Llëye rokër bop kong li jlö lorop wleni ga tja jek bop öng dë obi.

³² Eeri ga tja ichos jek shäng bop öng ushko so tjeng li tjrëko. Löng bayo tjok tjok, e kjër dboye. Bop öng wlëp ushko so kjlo sī wleniyo, e kjër dboy bakoe. Tja potjwlëp e go eröe. Öng bayo eni llëm wleniyo ber bop kong. ³³ Eni bong kjönma ga pja tjwe shäng bor öng kjroror bor pak äska li İga ga pjlúe. Bor öng ber bayo tjok uunkong, ga bor öng

† 30:11 Hebreo tjlökwo Gad, e llëbo wen pjlú loklo. § 30:13 Hebreo tjlökwo Aser, e wopjlú loklo. * 30:14 Kjek eshko sopga kjong kjong wotjlino ga kjor ëre bo, e uara walëga löng kjrong wleniyorë ga pono ba lanma tjok ga kjimte wa tjok le. † 30:18 Hebreo tjlökwo Isacar, e potjwlëkklo loklo. ‡ 30:20 Hebreo tjlökwo Zabolón, e poshrëkklo loklo. § 30:24 Hebreo tjlökwo José, e dök loklo. E obi loklo bakoe.

wlêp ushko so ber kjlo sî eröe. Eni llëm ga miydêp pjlu ga pja lûyotkoror» le.

³⁴ Kuya ga «Jöïö» le ba kong.

³⁵ Gueniyo e dbaryo ga ba öng bayo tjok li twara Labándë ba wapga kong, de wlo.

³⁶ E irgo ga epga ichara opshino to jek kjok eshko dwayo ba öng li tjok, Jacob sökshko ga jëktong dbargwo mya äär eshko wlo.

Jacobda beno shäng Labán öng llamo tjeng li dë. ³⁷ Eshko ga kjor kowo kësöng zara kjringswo mya. E irgo ga poshtara beno sî, pjlublún, ïga wëïë wlo. ³⁸⁻³⁹ E irgo ga iara lok ba öng tjwe di iozlong li boksho. Eni ga wlënggla jëk löng ba popga pogoshko ga wapga shguin löng bayo tjok, so kjor kowo li kjoyoe.

⁴⁰ Eshko ga Labán öng bayo tjok tjeng kjlöbö. Ga wlënggla llë jëk ba popga goshko ga ie Jacobdë ber öng bayo tjok li boksho, öng wlêp ushko so kjlo sî li boksho bako, ba wapga wen bayo eni wlo. Eni ga Jacob öng weno träk llëme. Ga iara beno tjeng Labán i tjok llëme.

⁴¹ Wlënggla jëk löng ba popga tjokshko ga öng kësökës, kjlo dik li kong kjor kowo li ie lok ba boksho. ⁴² Gueniyo öng kjlo owa li kong kjor kowo li ie ba boksho llëme.

⁴³ Eni ga Jacob beno shäng dbur ara, öng ara, parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo ara bakoe.

31

Jacob Labán töywo

¹ Miydara Jacobdë ga Labán wapga to löng tjlë eng kong ga «Bi data llëbo kjrara Jacobdë drete. E go ga beno dbur ara» le.

² ïya Jacobdë ga e ïya Labándë bokkwo owa, dämär dik llëme. ³ Eni ga Jehová tjlë ba kong ga «Pja nom iröng bop data kjokshko, bop pjeyoga tjengshko. Eshko ga tja jëk shäng bop tjok» le.

⁴ Raquel, Lea, e rokara Jacobdë ba shwoy, shäng ba öng dë lishko, ⁵ ga tjlë ba kong ga «Miydër ga bomi data, tja woyde dämär dik llëme. Gueniyo bor data Sbö, era shäng bor tjok ïyado. ⁶ Miydëmi pjlu ga tja parkono shäng bomi data kong pjluë.

⁷ Gueniyo tja jyäpgwara, bor potjwlëkklo kjlopswara enido. Gueniyo tja kjimtura,

dara Sbörë. ⁸ Pjlara ga bomi data tjlë bor kong ga «Pja parkë öng bayo tjok li äska» le. Le enishko ga wapga weno löng bayo tjok uunkong. Pjlara obi ga tjlë bor kong ga «Pja parkë öng kjlo shrit li äska» le. Le enishko ga wapga weno löng kjlo shrit uunkong. ⁹ Eni ga bomi data öng li döra Sbörë ba shjiryö, ga twara bor kong shara.

¹⁰ »Dbar kjwara ga öng löng wlënggla woydë dbaryo wlenishko ga yoyoïnor ga wlënggla löng bayo tjok, kjlo shrit li jëk löng ba popga tjok, wlënggla bayo llëm li llëme. ¹¹ Era Sbö parkaga kjok dogo so, tja rokara. Tjlë ga «Jacob.»

»«¿Llë?, Tjlapga» lër ba kong.

¹² »Tjlë ga «Llëye shäryara Labándë bop kong dö li ïnor. E kjïshko ga ïp eshko ga öng wlënggla löng bayo tjok, kjlo shrit li jëk löng ba popga tjok, wlënggla bayo llëm li llëme.

¹³ Sbö weno shäng bop kong Betel kjokyo li tja, ak kjing kjo tjoropshko, tjlokwo lorop bor kong jlökoyoshko. Pja nom kjok jushko dwayo, pja jek iröng bop kjokshko, pja weno bukshko» le bor kong» le.

¹⁴ Kuya Raquel, Learë ga tjlë ba kong ga «Tjawa kong llëbo twe borwa datarë, e wlënwa ame. ¹⁵ Tjawa iara beno löng tjwlö llëm, epenga llëm wleni. Tjawa soynena, ga llëye kjrara borwa kjïshko li söra drete. ¹⁶ Bek wlo ga llëbo tjeng kës döra Sbörë borwa data shjiryö li, e borwatoy, borwa wapga i bakoe. E kjïshko ga llëye shäryëp lara Sbörë bop kong li shäryos eni» le.

Jacob opshino to Padán Aram kjokyo dwayo

¹⁷⁻¹⁹ Eshko ga Labán to ba öng zok shtë kjok shto oblë. Sök llëm wopro ga ba sböpga jyäglo tjeng ba ushko li lûyotkara Raqueldë. Eshkoshko ga Jacob poshäryono. E irgo ga ba wapga, ba boyga, e opyono lok ba öng jëkklo sok kësökës li kjing go, ga toe. Ba öng kës jëk tjeng ba tjok, ba llëbo baïya tjeng kës töna tjeng Padán Aram kjokyo li, e söra jek ba tjok bakoe. Ga to jongya Canaán kjokyo, ba data Isaac sökshko.

²⁰ Labán jyäpgwara Jacobdë eni. Ga Jacob töktong to lara ba kong llëme. ²¹ Opshino, ba llëbo tjeng kës li söra pjire. Ga jek öötong

Éufrates diyo kjakoshko ga zara jek tas, ga jéktong jek löng Galaad kjokyo dlup shwo lëkong.

Jacob irpjana Labándë

²² Öötong dbar mya ga roy kura Labándë ga «Jacob to töktonge» lëba. ²³⁻²⁵ Eni ga tōno ba pjeýoga tjok, ga irpjana jéktong dbargwo kjäk (7), ga doshara öötong löng Galaad kjokyo dlup shwo lëkong, Jacob wlo löng lishko. Labán wlo slano, pono löng eshko bakoe. E shkëyo ga Sbö tjlëno Labán kong yoshko, tjlë ga «Tja kuzong. Jacob, e kroyoywëp llëme» le.

²⁶ Wëshko ga Labán tjlë Jacob kong ga «¿Llëye shäryoropdo? Tja jyäpwworop. Bor wapga walëga lüyotkorop. ²⁷ ¿Tja jyäpwwëp eni ega? ¿Pja opjnekk lütshko ega? Llëye lopdë bor kong llëm obi. Woydoror ga pja opshik dbaryoshko ga pja kong dli shäryër, shji ië ëng tjok, shji të, shji bërkë, shji llung llë të bakoe. Loror eni, gueniyo pja brik-tonge. ²⁸ Bor wapga walëga, bor tjërga ëmdë ga iorop lō shir* wlo llëm, “Pjã nome” lër ba kong wlo llëm bakoe. Pja opshäryono kä llëm wleni. ²⁹ Pja kong llëbo owa shäryër wlo ga pjlú, pjã uunkong kong. Gueniyo luna shkëyo ga bop data Sbö tjlëno bor kong ga “Tja kuzong. Jacob, e kroyoywëp llëme” le. ³⁰ Miydër pjlú ga pja jek woydë ara bop data ushko iröng obi. ¿Gueniyo bor sböpga jyäglo lüyotkorop ega?» le.

³¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Lër bop kong jlökoyo ga pja bangkjroror ara. Tja wotjlino ga bop wapga walëga döp bor shjiryoror. ³² Gueniyo ëye wlënop jüshko, bop sböpga jyäglo tjok ga zröy. Bi pjeýoga löng ëre iër ber löng ba miydaga. Llëbo bopoya lëp li wlës, ga sözong» le. Gueniyo ba sböpga jyäglo lüyotkara Raqueldë to miydara Jacobdë llëme.

³³⁻³⁴ Eni ga Labán opzrëno jek Jacob u shäryak öng kwota go li roshko ba sböpga jyäglo wlëk. Pjir ga ba wapga parkagaga pjök i li roshko, Lea i li roshko bakoe. Gueniyo llëye wlëna llëme. E wopro ga ba data sböpga jyäglo li jnena Raqueldë tjeng ba öng jëkklo sok kësbang li sökklo dirko,

sökshko. Labán opshino tek Lea u li roy dwayo ga opzrëno jek Raquel i li roy shara. E roshko ga roina pjir, gueniyo llëye wlëna llëme. ³⁵ Eshko ga Raquel tjlë ba data kong ga «Pja iirkë bor tjok llëme. Tja kojong bop bokshto ga äe. Eni tjok ga tja shäng bor dbar ik» le. Eni ga ba sböpga jyäglo wlëna dāw ga wlëna llëme.

³⁶ Eshko ga Jacob iirkono ara, ga tjlëno dbo go Labán kong. Tjlë ga «¿Tja llëye wlënop owa bop bokshtoro? ¿Tja irpjam ega? ¿Llëye owa shäryoror bop kongdo? ³⁷ Pja bor llëbo roino, sguinop drete. ¿Eni ga llëbo wlënop bopoya tjokde? Wlënop ga tek sös jüshko, bi pjeýoga ëre bokshto, shji kjone dey ga jëk löng pjlo bek iya lok wlo.

³⁸ »Lu pjloglo sak pjök (20) ga tja öör shäng parkë bop kong ga öng ushko so wa shguino do go kjlara llëme. Bop öng ushko so wlënggla uotë kjlara llëm bakoe. ³⁹ Bop öng uara äya kjloshko sorëshko ga äska tworor bop kong enido. Dba ga lüyotkarabashko ga tjwlo shirop bor kong, ga lüyotkaraba shkëshko ga tjwlo shirop bor kong bakoe. ⁴⁰ Dba ga tja wloyo dlörë. Shkë ga tja wloyo smorë, tja pë eshko ga äe.

⁴¹ »Ga tja öör sök lu pjloglo sak pjök (20) bop ushko ga lu pjloglo sak kjwara kjing-sho pkëng (14) ga tja parkono bop wapga walëga do pjök kjwe äska, ga lu pjloglo tjer (6) ga tja parkono bor öng ushko so kjwe äska. Bor potjwlëkklo li kjlopsworop enido. ⁴² Sbö shäng bor tjok iyado. E bor data Isaac Sbö, bor kjokë Abraham Sbö bakoe. Sbö shäng bor tjok llëm kjwe ga tja ichorop jek shäng or rorëe. Gueniyo ga tja song li ina Sbörë. Bor pak kës shäryoror li ina bakoe. E kjishko ga luna shkëyo ga shji llgwera beno pjlú bor kong» le.

Jacob, Labán, e tjlökwo lono ëng kong jlökoyo

⁴³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Bor wapga walëga kjwe botoya. Bor tjërga kjwe botoya bakoe. Öng kjwe botoya bebi. Llëbo ip uunkong ëre, e botoya eröe. ¿Llëye shäryër eeri dbaryo bor wapga walëga kong, bor tjërga kong ga pjlú? Llëye shäryër ba kong ame. ⁴⁴ E kjishko ga shji tjlökwo twë ëng

* **31:28** Lō shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

kong, ber ñyado wlo, ga shji jëk ber löng e go» le.

⁴⁵ Eni ga Jacob ak kjrono, poyona, ga iara beno jong kojong. ⁴⁶ Eshko ga tjlë ba parkagaga kong ga «Ak tōzī, ak jong kjwe zlong bäng» le. E irgo ga iono lok eshko.

⁴⁷⁻⁴⁸ Eshko ga Labán tjlë ba kong ga «Ak tjeng dluw ère ber ba woyoshroklo bi kong» le. E kjishko ga kjok eshko kowara Labándë arameo tjlökwo go beno Yegar Saduta.† Jacob omkowono hebreo tjlökwo go beno Galaad.‡ ⁴⁹ Ga Labán tjlë ba kong obi ga «Shji löng pjola, shji èng ñk ame ga shji ñga, daga ber Jehovárë» le. E kjishko ga kjok eshko kowara beno Mizpa§ bakoe.

⁵⁰ Eshko ga Labán tjlë ba kong ga «Pja bor wapga bokrotkë wleni, llëm ga pja orkwosmok walë oblë tjok wleni ga miydër llëme. Gueniyo woyoshros ga e miydaga ber Sbörë. ⁵¹ Ak tjeng dluw ère ñzong. Ak kjonor beno jong shji pjök tjrëko jū ñs bakoe. ⁵² Kjring pjöyïkong ber löng ba miydoklo. Pja tek na lë, bor barwë wlo llëme. Tja jek kalë, bop barwë wlo llëm bakoe. ⁵³ Bop kjokë Abraham Sbö, e ber bi llgwega. Bor kjokë Najor sbö, e ber bi llgwega bakoe» le.

Eshko ga Jacob tjlëno jlökoyo ba data Isaac Sbö boksho. ⁵⁴ E irgo ga öng zröra kjlara, sho sura kjrina, pjonno dret Sbö poshrëkklo, llamo beno tjeng li lira ba pjeyoga kong. Uara lok pjir ga pono löng dlupshko.

⁵⁵ Wëshko kjok shröngto ga Labán kojono, ba tjërğa lō shira,* ba wapga walëga bakoe. Ga tjlëno beno pjlu ba kong. E irgo ga sano jek ba kjokshko iröng obi.

32

Jacob oproy dbuno Esaú kong

¹ Eshko ga Jacob irbo shano to bakoe. Eshko ga Sbö parkagaga kjok dogo so wen löng irbo bäng. ² ñya Jacobdë ga tjlë ga «Ère èngkjwagaga Sbö ñ» le. E kjishko ga kjok eshko koiara beno Majanayin.*

³ E irgo ga nopga ichara jek Seir kjokyo ba roy dbuk bäm go, ba shjiy Esaú kong. Seir kjokyo, e Edom kjokyo obi. ⁴ Roy sögaga brikdë llëm obishko ga tjlë ba kong lok ga «Pjã tjlë bor shjiy Esaú kong ga “Tjlapga, bop löng Jacob öör sök Labán ushko dawe. ⁵ Era eerishko ga öng kësks chila ara, parkagaga tjwlek löng pjir wleniyo ara bakoe. Ga roy ichara bop kong eni, pja ber wopjlu ba tjok wlo” lëmi ba kong eni» le.

⁶ Roy sögaga li öör, ga shrono iröng obi ga tjlë Jacob kong ga «Tjawa öör Esaú ñk. Eni tjok ga tek shäng om go bop wlokjrë, yorkaga domerga doglo sak dbaw pjloglo pkëng (400)» le.

⁷ Kuya ga bangkjrara ara, beno shäng sjëk. E kjishko ga ba nopga tjeng ba tjok li shdöra beno kjring pjök, ba öng shdöra eni bakoe. ⁸ Wotjlik ga «Esaú tjwe èngkjwë bor nopga kjrina tjok wleni ga e wopro ga kjrina, e tök ga bue» le.

⁹ E irgo ga syöshtono Sbö kong. Tjlë ga «Sbö, pja bor kjokë Abraham Sbö. Pja bor data Isaac Sbö bakoe. Jehová, pja tjlëno bor kong ga “Pja nom bop kjokshko iröng obi, bop pjeyoga löngshko. Pja kjimtër llëbo ber pjlu bop kong wlo” lorop eni. ¹⁰ Pja wotjlik pjlu bor kong wleni ga tja kjimtëp ñyado. ¿Gueniyo ga shäryëp ega? Jlökyo ga tja bop parkaga eröe. Jordán diyo jū zër tek shängshko ga tja wloshko bor kjorkung ère döe. Era eni tjok ga tja öötong sök parkagaga kjring pjök, öng kjring pjök bakoe. ¹¹ Bangkjrër li bor shjiy Esaú tek shäng bor zrök, bor boyga, bor wapga zrök bakoe. Tja wlikos, llëbo owa shärye bor kong llëm wlo. ¹² Pja tjlëno bor kong ga “Pja kjimtër llëbo ber pjlu bop kong wlo. Bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär träk llëm, shtëy ga äär llëm, la sho tjeng dlung kjako wleni” lorop eni» le.

¹³ E shkëyo ga Jacob pono buk eshko. Wëshko ga llëbo tjeng ba tjok kës li rowlëna ba shjiy kong, ba sëngglo wleni. ¹⁴ Wlëna li ère: shwling ushko so popga doglo sak

† **31:47-48** Arameo tjlökwo Yegar Saduta, e ak tjeng dluw, llëbo woyoshroklo bi kong loklo. ‡ **31:47-48** Hebreo tjlökwo Galaad, e ak tjeng dluw, llëbo woyoshroklo bi kong loklo. § **31:49** Hebreo tjlökwo Mizpa, e shji ñyashko loklo.

* **31:55** Lō shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go. * **32:2** Hebreo tjlökwo Majanayin, e èngkjwagaga kjring pjök loklo.

dbäw p̄jloglo p̄jök (200), wlëngḡla doglo sak p̄jök (20), öng wlëp ushko so popga doglo sak dbäw p̄jloglo p̄jök (200), wlëngḡla doglo sak p̄jök (20), ¹⁵ öng jëkk̄lo sok kës̄kës̄ wapga chilawa tjok wleniyo doglo sak mya (30) ba wapga tjok, söḡla popga doglo sak pkëng (40), wlëngḡla doglo sak kjwara (10), öng so kwomgla kjoyo dre töshko popga doglo sak p̄jök (20), wlëngḡla doglo sak kjwara (10).

¹⁶ E irgo ga twara beno ba parkagaga kong, töya dboy dboy wlo, ga tjlë ba kong ga «Pjây jek löng bor bäm go, ga shto twoz̄i öng kjrina kjrina shdök tjeng wle kong» le. ¹⁷ Eshko ga tjlë ba parkaga jek shäng bäm li kong ga «Bor shjiy Esau dowlëp tek shäng ga tjlë bop kong ga “¿Bop kägäyo ë? ¿Pja to kjone? ¿Öng kjwe sogo ë?” le bop kong wleni ga ¹⁸ pja tjlë ba kong ga “Tjlapga Esau, ëre bop sëngḡlo, ichara bop lëng Jacobdë bop kong. E tek shäng om go borwa irgo” lëp ba kong eni» le.

¹⁹ E irgo ga tjlë ba parkagaga jek ber tjeng iröng li kong ga «Esau dowlëmi tek shäng kjone wleni ga llëye loror kës̄ li lëmi ba kong eni. ²⁰ Pjây tjlë ba kong obi ga “Tjlapga, bop lëng Jacob tek shäng borwa irgo” lëmi ba kong eni» le. Wotjlik ga «Wlëpyotkër ba sëngḡlo ichoror jek tjeng bäm li go. E irgo ga tja oppingdo ba boksho kjwlë jä. Eni ga tja wlokjre p̄jlú kjwe» le. ²¹ Eni ga ba sëngḡlo li ichara jek bäm go ba parkagaga tjok. Gueniyo Jacob pono beno buk eshko.

Jacob dbonino Sbö parkaga kjok dogo so tjok

²²⁻²⁴ E shkëyo ga ba pjeyoga dipzara jek Jaboc diyo kjwo kalëkong, ba llëbo tjeng kës̄ li tjok. Ba boyga do p̄jök, ba boyga oblë ba parkagaga wleniyo do p̄jök, ba wapga doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11), e iara beno löng di kjwo kalëkong pjir ga Jacob dipzono jek iröng, ga beno sök eshko tjoksa.

Eshko ga domer weno shäng ba kong kjlara, ga dbonino ba tjok äär jong shkë jek shröngë. ²⁵ Miydara ga Jacob zäya ga äshko

ga porwara ba kworboshko, ga ba kworbo jöktëng erä. ²⁶ Eshko ga domer li tjlë ba kong ga «¡Tja rayozong! Kjok shräntoe» le.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlokwo los ber p̄jlú bor kong. Llëm ga pja rayër llëme» le.

²⁷ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjae, ¿ko llë?»

«Tja ko Jacob» le.

²⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja ko Jacob ame. Pja dbonino Sbö tjok, nopga tjok, ga zanope. E kjishko ga pja ko ber Israel† shara» le.

²⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Pja e, ko llë?»

«¿Tja ko miydëp woydë llëno?» le ba kong, ga tjlëno beno p̄jlú Jacob kong eshko.

³⁰ Eshko ga Jacob tjlë ga «Tja, Sbö, tjawa ëng ñno löng ëng boksho ëmdë ga tja iara beno sök së» le. E kjishko ga kjok eshko kowara beno Peniel.‡

³¹ Jacob jek shäng kjwlë Peniel kjokyo lishko ga dlo wen tëm pjang llënge. Laga ba kworbo jöktëng lirë ga beno jek yökyöke.

³² Porwara ba kworboshko kjishko ga öng llë kworbo kjoyungyo ue Jacob§ tjëyo tek beno ba irgo lirë ame.

33

Jacob ëng wlëno ba shjiy Esau tjok

¹⁻² Döni ga ñya Jacobdë pjola dwayo ga Esau tek shäng domerga doglo sak dbäw p̄jloglo pkëng (400) tjokshko ga ba wapga shdöra beno ba mekë tjok tjoke. Ba boyga oblë parkagaga wleniyo do p̄jök li iara tjeng bäm go, ba wapga bañya tjok. Lea iara shäng ba irgo, ba wapga bañya tjok. Raquel iara beno iröng, ba wa José tjok. ³ Ga Jacob opshino jek bäm go. Jek shäng ba shjiy shwoy wopro ga jëk jek sira ga kjök tono, kujono bokdo kjlay klung go. Jëk sira obi ga kjök tono eni obi. Shäryara eni öötong p̄jloglo kjäk (7).

⁴ Gueniyo ga Esaura jek zron ñ äär jong ba lëng shwoy, ga pjä ba go, popjlura, lö shira.* Eshko ga slatong lok ara pjöyikong.

⁵ E irgo ga Jacob boyga, wapga ñya Esaurë ga tjlë ba lëng kong ga «¿Ëye tek löng bop tjok kjwe ë?»

† **32:28** Hebreo tjlökwo Israel, e dbonik Sbö tjok loklo. ‡ **32:30** Hebreo tjlökwo Peniel, e Sbö bokso loklo. § **32:32** Hebreo tjlökwo go ga tak beno pjang Israel. Jacob kowëba eni bakoe. * **33:4** Lö shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

«Tjlapga, kjwe bor wapga twara Sbörë bor kong» le.

⁶ Ga ba boyga oblë parkagaga wleniyo do pjök li öötong löng ba shjiy zlong ba wapga tjok ga kjök tonon, kujono bokdo kjlay klung go. ⁷ E irgo ga Lea tek shrono shäng ba wapga tjok ga kjök tonon, kujono eni bakoe. E irgo ga José, Raquel omshäryono eni bakoe.

⁸ Eshko ga Esau tjlë ba kong ga «¿Öng wlënor irbo kjwe llë loklo?»

«Ichoror jek bop kong, pja ber wopjlu bor tjok wlo» le.

⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Llëme. Botoya arae. Kjwe ber tjeng bop tjok wëyë» le.

¹⁰ Gueniyo kuya ga tjlë ba kong ga «Llëme. Rokër bop kong sira ga tja wlokjrorop pjlú lëp li jlö wleni ga llëbo twër bop sëngglo kjwe kjrozong. Pja wotjlino pjlú bor kong kjishko ga pja bokkwo ñnor ga Sbö bokkwo ñnor wleni. ¹¹ Sbö kjishko ga tja llëbo ara, llëye woydër li tjeng enido. E kjishko ga bop sëngglo söror bop kong kjwe kjrozong» le.

Eshko ga «Llëbo kjrozong» lara ba kong ara kuzong ga «Jöjö» le Esaurë, ga kjararae. ¹² Eshko ga tjlë ga «Shji toe. Tja jek shäng bop bäm go» le.

¹³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, miydëp pjlú ga kjwozirga chilawa jëk mae. Öng wapga chilawa tjok wleni li söy jëk dbar kjwara jlökoyo wleni ga e kjer drete. ¹⁴ Pjlú wlo ga pja to bäm dey, Tjlapga. Tja jek ber shäng bop irgo wor, öng kjishko, kjwozirga kjishko. Shji ëng ik Seir kjokyo, bop kjokshko jä» le.

¹⁵ Kuya ga tjlë ba kong ga «Jöjö. Gueniyo nopga jëk tjeng bor tjok ëre iër ber löng bop tjok kjlöbö, bop yorkë» le.

Kuya ga «¿Llëno? Pja woydë eshko llëme. Tja kjimtëp woydë kjishko ga tja ber wopjlu» le.

¹⁶ Eni ga e dbaryo ga Esau wlo opshino to jek iröng, äär Seir kjokyo wlo. ¹⁷ Ga Jacob wloro opshino to jek Sucot kjokyo. Öötong löng eshko ga u ywara kjwara ba kong, ga ukwang shäryara ba öng kong. E kjishko ga kjok eshko kowara beno Sucot.†

¹⁸ E irgo ga Jacob wlo opshino tek Padán Aram kjokyo dwayo, ga döktong shrono löng pjlú Canaán kjokyo. Eshko ga pono beno löng kjok li worbo go, e ber buk Siquén kjokyo gomyo. ¹⁹ Kjok eshko li tjwlëna Jamor wapga kong, tjwlö dbur sho pjlublún kjwo sak dbäw (100). Jamor, e Siquén data. ²⁰ Era Jacob akkwo tönö dluw ëng kjing go kjókshko, Sbö poshrëkklo, ga akkwo tóna dluw li kowara Sbö, e Israel Sbö.

34

Dina kjarara Siquëndë dbo go

¹ Jacob wa kjlara Lea tjok ko Dina. Dbar kjwara ga jek opshino kjogloga eshko so ik. ² Eshko ga domer shäng kjlara ko Siquén, ba data ko Jamor. Jamor, e kjok eshko so kägäyo. Dina ñya Siquëndë ga shara, pono ba tjok dbo go. ³ E irgo ga Dina worryara ara, ga tjlëno ba kong yötso ba wlëpyotkoklo. ⁴ E irgo ga tjlë ba data Jamor kong ga «Kjoglo kjwe woydër ara. Tja orkwosmok woydë ba tjok. Wlës bor kong» le.

⁵ E wopro ga miydara Jacobdë ga ba wa Dina kjarara Siquëndë dbo go. Gueniyo eshkosho ga ba wapga domerga löng öng dë kjloshko. Ga llëye lara Jacobdë ë kong llëm, ba wapga shrono guing. ⁶ E wopro ga Siquén data Jamor to jek shäng Jacob shwoy, lan ba tjok wlo. Epga löng lanshko ga ⁷ Jacob wapga domerga to löng kjloshko li shrono. Ga llëbo shäryono li miydara ga beno bangyo ara, iirkë ara bakoe. Siquén pono ba dor tjok li, e llëbo owa Israel tjëyoga kong. E shäryako llëme. Epga iirkono ara e kjishko.

⁸ Eshko ga Jamor tjlë ba kong lok ga «Bor wa Siquén, bomi dor woyde arae. Rokër bomi kong sira ga ichëmi orkwosmok ba tjok. ⁹ Eni ga shji ber löng epenga dö wleni, ga bomi kjogloga orkwosmok borwa tjok, borwa kjogloga orkwosmok bomi tjok bakoe. ¹⁰ Pjäy ber löng borwa tjok kjok ëre kjing go ga pjlú, ga pjäy mär ber löng e go. Pjäy jëk kjone pogo ga pjlú» le.

¹¹ Ga Siquén tjlë ba kong lok ga «Rokër bomi kong sira ga kumi ga pjlú. Llëye

† 33:17 Hebreo tjlokwo Sucot, e ukwang loklo.

rokëmi bor kong li twër bomi kong. ¹² Tja kong llëye rokëmi bayo kjöm ga twër bomi kong, bomi sëngglo. Gueniyo kjoglo li ichëmi orkwosmok bor tjok guing» le.

¹³ Eni ëmdë ga Dina bangjrara Siquëndë llëm, kjrara dbo go kjishko ga Jacob wapga tjläno ba kong, ba data Jamor kong jlö wleni. ¹⁴ Tjlë ga «Borwa dor, e ichërwa orkwosmok domer doyo jyã tak llëm tjok ga äe. Shäryororwa eni kjwe ga tjawa ber löng lök ara. ¹⁵ Tjlökwo lërwa bomi kong li shäryëmi eni wleni ga “Jölo” lërwa. Llë kuzia. Pjäy domerga doyo jyã tëmi uunkong, pjäy ber tjawa dik wlo. ¹⁶ Eni wleni ga borwa kjogloga orkwosmok bomi tjok, bomi kjogloga orkwosmok borwa tjok bakoe. Tjawa ber löng bomi tjok, ga shji ber tjëyo kjrinaso. ¹⁷ Gueniyo pjäy doyo jyã të llëm ga tjawa to kjok ëreshko dwayo, borwa dor tjok» le.

¹⁸ Kuya lok ga beno pjlú ba kong. ¹⁹ Dina woyde Siquëndë ara kuzong ga ba doyo jyã tara jekdo eshko. Siquén, ba pjeyoga tjok ga tjwlo ara ba data ushko kuzong ga ²⁰ jek öötong shäng kjok eshko opzrëzlong shtoyo, nopga tön löng lishko, ba data Jamor tjok. ²¹ Eshko ga tjlä löng li kong ga «Domerga ëre bi pjeyoga wleni. Kjok ëre bayo ara ba kong. E kjishko ga woydërwa ga epga ber löng bi tjok kjok ëre kjing go, mär ber löng e go, jëk kjone pogo ga pjlú bakoe. Eni ga ba kjogloga orkwosmok bi tjok, bi kjogloga orkwosmok ba tjok bakoe.

²² »Gueniyo shji ber löng tjëyo kjrinaso wlo ga woyde lok ga shji domerga doyo jyã të uunkong, epga omshäryë dik. E ba sdëkwo. ²³ Eni ga ba öng kës, ba llëbo tjeng kës, e ber bishya. Epga ber löng bi tjok wlo ga “Jölo” lëy ba kong eröe» le.

²⁴ Kuya lok ga «Jölo» le ba kong, ga domerga kjok eshko so doyo jyã tono uunkong. ²⁵ Dbargwo mya ga doyo bang ara, poptoyde llëm obishko ga Dina simga Simeón, Leví, e öör löng eshko ga domerga li zröra lok dröng go dret, wlikaga ërë llëm kjishko. ²⁶ Jamor, ba wa Siquén, e zröra lok dröng go. E irgo ga Dina jek söra ey dwayo. ²⁷ E irgo ga Jacob wapga llamo tjwe löng jëktong shinmoga doyo tjeng li kjing go. Ga

opzrëno jek lok u kjwara kjwara roshko, ba llëbo lüyotkara lok dret, ba dor kong llëbo owa shäryara li kjishko. ²⁸ Llëbo uunkong tjeng kjok eshko li söra lok dret, öng ushko so llë, sögla, kwomgla, llëbo tjeng ba ushko, llëbo tjeng kjloshko bakoe. ²⁹ Ba wapga, ba walëga, e söra lok jek ba tjok uunkong.

³⁰ Eshko ga Jacob tjlä Simeón, Leví kong ga «Tja ioromi beno owa kjok eshko sopga tjok. Canaán sopga, ferezeoga, tja iywa lok shjiktëng shara. Shji nopga kjlöbö dö anmoyö kjishko ga kjrings pjök li tön ber tjeng kjrinaso ga shji zröra lok, bi pjeyoga uunkong tjok» le.

³¹ Gueniyo kuya ga tjlä ba data kong ga «Borwa dor kong llëbo owa shäryara, iara beno tjwlo walë to shäng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo. lërwa ber eni ga äe» le.

35

Sbö tjläkwo lono beno pjlú Jacob kong shäng Betel kjokyo obi

¹ E irgo ga Sbö tjlä Jacob kong ga «Pja shäng Esaú töywëshko ga tja weno shäng bop kong Betel kjokyo. Pja nom sök eshko shara, ga akkwo töm dluw ëng kjing go kjókshko, bor poshrëkklo» le.

² Eshko ga Jacob tjlä nopga tjeng ba tjok kës li kong ga «Bomi sböpga jyäglo tjeng uunkong, shizí, dbuzí drete. Pjäy nom wë, pja shwong kjlopswë oblë. Shäryëmi eni, pjäy Sbö poshrëk ga pjlú wlo. ³ Pjir ga shji to Betel kjokyo. Eshko ga tja akkwo töng dluw ëng kjing go kjókshko, Sbö poshrëkklo. Tja jek shäng song, woydëshko ga tja kjimtara. Tja jëk kjone pogo ga e shäng bor tjok iyado» le.

⁴ Kuya lok ga ba sböpga jyäglo li twara ba kong dret, ba kwomgwo ioklo söya lok li twara ba kong bakoe. Eshko ga kjour jong kjlara kësbang, Siquén kjokyo zlong, ga llëbo twara ba kong kës li pjlonja Jacobdë uunkong klung roshko, kjour li dorko.

⁵ Opshino jek löngshko ga kjok eshko sopga iara Sbörë beno löng kjok bangjrë arae. E kjishko ga Jacob wlo irpjana lok llëme. ⁶ Eshko ga öötong löng Luz kjokyo, e ko Betel bakoe. E Canaán kjokyo obi.

7 Eshko ga Jacob akkwo töno dluw ëng kjing go kjókshko, Sbö poshrëkklo. Ba shjiy töyweshko ga Sbö weno shäng ba kong eshko kjïshko ga kjok eshko kowara beno El Betel.* 8 Eshko ga Rebeca daga Débora li wołono, ga jnena lok klung roshko, kjor jong kësbang eshko li dirko, ga kjok eshko kowara Jacobdë beno Alón Bacut.†

9 Kjok eshko ga Sbö weno shäng ba kong obi, ga tjläno beno pjlú ba kong. 10 Tjlë ga «Pja ko Jacob, gueniyo pja ko eni ame. Eeri jek lëkong ga pja ko ber Israel shara» le.

Koiara eni pjir ga 11 tjlä ba kong obi ga «Tja ëre Sbö, llëye shäryër woydë li shäryër ga pjlúe. Pjäy wapga wenzong ara, bop tjëyo tek ber bop irgo li shdär ber träk llëm wlo. Epga ber löng tjëyoga oblë oblë, ga tjë jlkong ber löng tjëyo kjrinaso. E tjrëko pjlupga wen. 12 Kjok tworor Abraham, Isaac kong li, e twër bop kong, bop tjëyo tek ber bop irgo li kong bakoe» le. 13 Lara eni pjir ga to ey dwayo.

14 Eshko ga Jacob ak kjrono kjwara, poyona, ga iara beno jong kojong, Sbö tjläno ba kong lishko. E irgo ga ak li kjing go kjyo tyara, kjillgwo bo dyo tyara bako, e ber jong dboy Sbö kong wlo. 15 Ga kjok eshko kowara beno Betel.‡

Raquel wołonoe

16 E irgo ga to eshko dwayo. Ga Efrata kjokyo beno pjola obishko ga Raquel shara swlorë, gueniyo wloshko tjeng ga ä, beno buk owa. 17 Swlo arashko, chida buk döröshko ga ba kjimtaga tjlä ba kong ga «Llëye bangkjrep llëme. Buk domer obi» le.

18 Raquel beno buk ba llëmdo, ga tjlä ga «Koiër Benoni»§ le. Gueniyo koiara ba datarë Benjamín* shara. 19 Eni ga Raquel wołono, ga jnenaba beno buk irbo jek jong äär Efrata kjokyo li sor go. Efrata kjokyo, e ko Belén bakoe. 20 Ba sak li kjing go Jacob ak kojono beno jong kjwara, ba jyäglö. Eerishko ga jong eshko wëlle obi.

* 35:7 Hebreo tjläkwo El Betel, e Betel Sbö loklo. † 35:8 Hebreo tjläkwo Alón Bacut, e slarzlong kjoryo loklo. ‡ 35:15 Hebreo tjläkwo Betel, e Sbö u loklo. § 35:18 Hebreo tjläkwo Benoni, e tja song li wayo loklo. * 35:18 Hebreo tjläkwo Benjamín, e bor wa orkwo këlle so loklo. Hebreo tjläkwo bor wa orkwo këlle so, e bor wa woydër ara, oblë kjinmo loklo. † 35:21 Hebreo tjläkwo go ga tak beno pjang Israel. Jacob kowëba eni bakoe. ‡ 35:21 Hebreo tjläkwo Migdal Edar, e öng ikklo kjomo loklo.

21 E irgo ga Jacob† wlo irbo shano to öötong löng Migdal Edar‡ kjokyo pjlör kalëkong. 22 Löng kjok eshko wopro ga Rubén öör pono ba data boy oblë ba parkaga wleniyo ko Bilhá tjok. Miydara ba datarë ga iirkono tira llëme.

Jacob wapga

Jacob wapga domerga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12). 23 Lea tjok, e Jacob wa domer bäm ñyo Rubén, Simeón, Leví, Judá, Isacar, Zabulón. 24 Raquel tjok, e José, Benjamín. 25 Raquel parkaga Bilhá tjok, e Dan, Neftalí. 26 Lea parkaga Zilpá tjok, e Gad, Aser. Ère Jacob wapga weno tjeng Padán Aram kjokyo.

Isaac wołonoe

27 Era Jacob öör ba data Isaac ñk, Abraham, Isaac dënashko ga löngshko li kjokyo ko Mamré. Mamré kjokyo, e ko Arbá, ko Hebrón bakoe. 28 Isaac lu ñno öötong sak dbäw kjingsho sak kjwongshko (180) ga wołonoe. 29 Tjlablashko ga wołono, ga töno ba pjeyo shinmoga tek dënashko so tjok. Eshko ga iara ba wapga Esaú, Jacobdë beno buk sakshko.

36

Esaú tjëyo tek beno ba irgo

1 Ère Esaú tjëyo tek beno ba irgo. Esaú, e kowëba Edom bakoe. 2-3 Esaú orkwosmono walëga Canaán so doglo mya tjok. Epga ko Ada, Aholibama, Basemat. Ba boy Ada, e Elón wa. Elón, e Het tjëyo. Ba boy Aholibama, e Aná wa. Aná, e Zibeón wa. Zibeón, e heveo. Ba boy Basemat, e Ismael wa, Nebayot dor bakoe.

4-5 Esaú sök Canaán kjokyoshko ga wapga tjeng doglo shkëng (5). Ada wa buk kjlara domer ko Elifaz. Basemat wa buk kjlara domer ko Reuel. Aholibama wapga tjeng doglo mya domer ko Jesús, Jalán, Coré.

6-7 Esaú, Jacob, e dbur ara, öng ara. Ba kjok löngshko li öng ara anmoyö, ga ba öng dli pjiténge. E kjïshko ga ber löng pjöyikong

ga äe. Eni ga Esaú to kjok shto oblë, ba lëng sökshko dwayo. Ba boyga, ba wapga, ba parkagaga, ba öng, ba llëbo uunkong wlëna Canaán kjokyo 'li, e söra jek uunkong ba tjok, ⁸ ga öötong Seir kjokyo dlup shwo lëkong, ga beno löng eshko.

⁹⁻¹⁴ Esaú, e Edom tjëyoga data. E beno löng Seir kjokyo dlup shwo lëkong. Ère ba tjëyo tek beno ba irgo. Esaú boyga doglo mya: Ada, Basemat, Aholibama.

Ada tjok ga Esaú wa domer kjlara ko Elifaz. Elifaz, e wapga domerga ko eni: Temán, Omar, Zefo, Gatán, Cenaz. Elifaz boy oblë ba parkaga wleniyo ko Timná tjok ga wa domer kjlara ko Amalec.

Basemat tjok ga Esaú wa domer kjlara ko Reuel. Reuel, e wapga domerga ko eni: Najat, Zera, Sama, Mizá.

Aholibama tjok ga Esaú wapga domerga doglo mya: Jeús, Jalán, Coré. Aholibama, e Aná wa. Aná, e Zibeón wa. Zibeón, e heveo.

¹⁵ Esaú tjëyo tek beno ba irgo 'li tjëyoga ko eni. Esaú wa Ada tjok Elifaz 'li tjëyo tek ber ba irgo 'li tjëyoga ère: Temán, Omar, Zefo, Cenaz, ¹⁶ Coré, Gatán, Amalec. Epga löng Edom kjokyo.

¹⁷ Esaú wa Basemat tjok Reuel 'li tjëyo tek beno ba irgo 'li tjëyoga ère: Najat, Zera, Sama, Mizá. Epga löng Edom kjokyo.

¹⁸ Esaú wapga Aholibama tjok 'li tjëyo tek beno ba irgo 'li tjëyoga ère: Jeús, Jalán, Coré.

¹⁹ Esaú tjëyo tek beno ba irgo 'li tjëyoga, e beno eni.

²⁰ Esaú öötong sök kjok eshkoshko ga nopga löng eshko ko horeoga. Epga domer ko Seir 'li tjëyo tek beno ba irgo. Seir tjëyoga ère: Lotán, Sobal, Zibeón, Aná, ²¹ Disón, Ezer, Disán.

²² Lotán, e wapga domerga ko eni: Horí, Homán. Lotán, e dor ko Timná.

²³ Sobal, e wapga domerga ko eni: Alván, Manajat, Ebal, Sefó, Onam.

²⁴ Zibeón, e wapga domerga ko eni: Ayá, Aná. Pjlara ga Aná, e shäng ba data öng dëshko ga di bäng wlëna kjrina kjok dogro no llëmshko.

²⁵ Aná, e wa domer kjlara ko Disón, wa walë kjlara ko Aholibama.

²⁶ Disón, e wapga domerga ko eni: Hemdán, Esbán, Itrán, Querán.

²⁷ Ezer, e wapga domerga ko eni: Bilán, Zaván, Acán.

²⁸ Disán, e wapga domerga ko eni: Uz, Arán.

²⁹ Horeo, e tjëyoga ko eni: Lotán, Sobal, Zibeón, Aná, ³⁰ Disón, Ezer, Disán. Epga löng Seir kjokyo.

³¹ Israel tjëyoga pjlupga llëm obishko ga Edom so pjlupga, e ère:

³² Bela, e Dinaba so, Beor wa.

³³ Bela wolonoshko ga beno Jobab, e Bosra so, Zera wa.

³⁴ Jobab wolonoshko ga beno Jusán, e Temán so.

³⁵ Jusán wolonoshko ga beno Hadad, e Avit so, Bedad wa. Nopga Madián so zana Bedaddë Moab kjokyo.

³⁶ Hadad wolonoshko ga beno Samla, e Masreca so.

³⁷ Samla wolonoshko ga beno Saúl, e Rejobot so. Rejobot kjokyo, e buk Éufrates diyo gomyo.

³⁸ Saúl wolonoshko ga beno Baal Janán, e Acbor wa.

³⁹ Baal Janán wolonoshko ga beno Hadar, e Pau so, boy ko Mehitabel. Mehitabel, e mekë ko Matred. Matred, e mekë ko Mezab.

⁴⁰⁻⁴³ Edom tjëyoga ko eni: Timná, Alvá, Jetet, Aholibama, Elá, Pinón, Cenaz, Temán, Mibzar, Magdiel, Iram. Epga beno löng kjok kjrina kjrina bañya om go. Esaú beno Edom tjëyoga uunkong data.

37

José, ba shjiyga

¹ Jacob beno sök Canaán kjokyo, dëna ba data sökshko. ² Ère Jacob pjeyoga to tek jong sorë, e lanyo.

José lu pjlöglo sak kjwara kjingsho kjäkshko (17) ga shäng öng ushko so dë ba shjiyga tjok. Ba shjiyga mekë ko Bilhá, Zilpá, ba data boyga oblë ba parkagaga wleniyo. Llëbo shärye ba shjiygarë owa 'li roy söya tjwe, 'le ba data kong.

³ José bukshko ga Jacob* tjlable kuzong ga José woyde ba datarë ara, ba wapga

* **37:3** Hebreo tjlökwo go ga tak beno pjang Israel . Jacob kowëba eni bakoe. Génesis 37.13 eni bakoe.

oblë kjinmo. Ga kong shwong sera kara wolësowae. ⁴ İya ba shjiygarë ga woyde ba datarë ara ba kjinmo ga İywa lok shjiktëng, tjlë lok ba kong llëme.

⁵⁻⁷ Pjlara ga José yoİno, ga tjlë ba shjiyga kong ga «Tja yoİno llë lër bomi kong. İTja kuzİa! Tja yoİk ga shji uunkong öötong löng bi pakshko ga dwla bo doyo diy löng kjlara İ kjrina kjrinae. İn ga botoya kojono beno jong bek, ga bomipjöy tek lok botoya zlong, ga kujono ba kong» le.

⁸ Kuya lok ga İywa lok shjiktëng ara anmoyö, ga tjlë ba kong ga «¿Pja wotjlik ga pja ber borwa pjluoy, tjawa ichëp wlo lëpde?» le. Eni ga woydara lok llëm jek këgong ara anmoyö, yoİno li kjİshko, lara ba kong li kjİshko bakoe.

⁹ E irgo ga José yoİno jek pjlara obi, ga tjlë ba shjiyga kong ga «Tja yoİk ga dlo, mok, dbala kop sak kjwara kjingsho kjwara (11) kujono bor kong» le.

¹⁰ Lara ba data, ba shjiyga kongshko ga kuya ba datarë ga iirkorgö, ga tjlë ba kong dbo go ga «¿Pja yoİno, e llë lokloro? ¿Tja, bop mekë, bop shjiyga, tjawa tjwe löng bop zlong, kujong bop kong wlo lëpde?» le.

¹¹ Ga İywa ba shjiygarë shjiktëng erä. Gueniyo yoİno li woyotjlİya ba datarë arae.

José soynena ba shjiygarë

¹² Dbar kjwara ga Jacob öng li söra José shjiygarë jek Siquén kjokyo, kjlo sho tjok lishko. ¹³ Eshko ga Jacob tjlë José kong ga «Bop shjiyga löng öng dë Siquén kjokyo. E kjİshko ga pja nom ba İk eshko» le.

Kuya ga «Jöİö. Tja to İk» le.

¹⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja nome. Bop shjiyga löng sorë, bor öng löng sorë İp yötso, ga roy söp bor kong iröng obi» le ba kong, ga ichara jek Hebrón sdamyö lëkong dwayo.

Öötong shäng Siquén kjokyoshko ga ¹⁵ jeno shäng ey. Eni ga domer weno shäng kjlara, ga tjlë ba kong ga «¿Llëye wlëpdë shängdo?»

¹⁶ «Tja to shäng bor shjiyga wlëk. ¿Löng öng dë kjone lëp bor kong ga buere?» le ba kong.

¹⁷ Kuya ga tjlë ba kong ga «Opshino to tjän. Gueniyo kuror ga “Shji to Dotán kjokyo” lara lok ëng kong yë» le.

Kuya ga jek ba shjiyga irgo, ga wlëya löng Dotán kjokyo. ¹⁸ İya ba shjiygarë pjola dwayo ga ¹⁹ tjlë ëng kong ga «İzİa! Yoİga döröe. ²⁰ Kjweri kjwe zröy. Pjir ga dbuy di bäng roy, ga uara äya kjloshko sorë lëy eni. Eshko ga llëye wen ba yo li tjok İy» le lok ëng kong eni.

²¹ Kuya ba shjiy Rubëndë ga ba lëng wlike lara. Ga tjlë ba lëmga kong ga «Zröy llëme. ²² Shji srëng kwong llëme. Shji or ië ba go llëm bakoe. Dbuzİ jer di bapkwö pjlebgywoy kjwe roy dey» le. Wotjlİno ga döni ga shiya om go ey dwayo, ga söya jek äär ba data shwoy iröng obi lara. Lara ba lëmga kong eni e kjİshko.

²³ E irgo ga José öötong shäng ba shjiyga löngshko ga ba shwong pjang ba do go wolësowa li skwara lok ba shjiryö, ²⁴ ga ba lëng li shara lok, dbura jer di bapkwö pjlebgywoy jong eshko li roshko. Eshko dbaryo ga roy di drete.

²⁵ E irgo ga sirkeno löng ië. Eshko ga İya lok ga nopga tek löng träk llëme. Epga Ismael tjëyoga† tek Galaad kjokyo dwayo jongya Egipto kjokyo. Dwlo poshtikklo lö pjleblë söra oblë oblë, ba öng llëbo shgoklo kësks kjing go, dli mokyö söra bakoe. ²⁶ Eni ga Judá tjlë ba pjeyoga kong ga «Shji wotjlik bi kjlara zrök. E irgo ga jney ber miydëba llëm wlo. ¿Llëye shjiy e go? ²⁷ Bi kjlara obi kjİy ga zröy llëme. Soyney Ismael tjëyoga tek löng wle kong dey» le.

Kuya lok ga «Pjİúe» le lok ëng kong.

²⁸ Llëbo soynega li öötong löng eshko ga José shira ba shjiygarë di bapkwö pjlebgywoy li roy dwayo, ga soynena Ismael tjëyoga li kong, dbur sho pjublün kjwo sak pjök (20) äska, ga söra lok to Egipto kjokyo.

²⁹ Rubén tjwe iröng di bapkwö pjlebgywoy jong lishko ga José wlëya ga drete. Eni ga slatong ara, ga ba shwong dwlëkza tjä tjä erä, woydë ara kjİshko. ³⁰ Jek äär ba lëmga tjeng lishko ga tjlë ba kong ga «Bi lëng shäng ame. ¿Era llëye shäryër?» le.

† 37:25 Epga kowëba Madián tjëyoga bakoe. Génesis 37.28, 36 eni bakoe.

³¹ Eni ga öng zröra lok kjlara, ga José shwong li kjrara, shtira öng srëng li go. ³² Pjir ga söra lok jek ba data kong, ga tjlä ba kong ga «Shwong ëre wlënorwa. ¿Bop wa ïre? ¡Ïzong!» le.

³³ Ïya ga tjlä ba kong ga «Kjwe bor wa shwong jlöe. Zröra äya kjloshko sorë, ga uarae» le.

³⁴ Eni ga Jacob ba shwong dwlëkza tjä tjä, ga shwong pjuno oblë sopok wlo, ga ba wa wolono ga sloywara dbar kop ara. ³⁵ Data slar ëë ga wojeya ba wapga uunkongdë, gueniyo wojer llëme. Slar ëë ba wa kjishko, ga tjlä ga «Tja wojer llëme. Woyoshrër ïyado. Tja wolonoshko ga pjir ber eshko» le.

³⁶ E wopro ga José söra Ismael tjëyogarë öötong löng Egipto kjokyo. Eshko ga domer shäng kjlara ko Potifar. E Egipto so pjlyo u daga kägäyo. Ga José soynena lok ba kong.

38

Judá, Tamar

¹ Eshkoshko ga Judá opshino ba pjeyoga shwoy dwayo, öötong sök Adulam kjokyo. Eshko ga domer shäng kjlara ko Hirá, e Adulam so. Ga Judá beno sök ba ushko. ² Domer shäng kjlara eshko obi ko Súaj, e Canaán so. Judá orkwosmono ba wa tjok. ³ E irgo ga ba boy beno shäng kjlaraso llëme. Wa buk kjlara domer, ga koiara Er. ⁴ E irgo ga beno jek shäng kjlaraso llëm obi. Wa buk kjlara domer obi, ga koiara Onán. ⁵ E irgo ga beno shäng kjlaraso llëm jek obi. Wa buk kjlara domer obi, ga koiara Selá. Bukshko ga Judá sök Quezib kjokyo.

⁶ Judá wapga kunoe. Eshko ga walë shäng kjlara ko Tamar. Judá wa domer bäm ïyo Er li orkwosmona Judaré ba tjok. ⁷ Er, e jëk shäng owa Jehová bokso. E kjishko ga zrörae. ⁸ Eshko ga Judá tjlä Onán kong ga «Bop shjiy wolono, ga wapga beno llëme. Wa tjeng kjlara bop shjiy ï wlo ga pja orkwosmok Tamar tjok kjluwe» le.

⁹ Miyde Onándë ga wapga tjengshko ga epga ber baïya llëm kuzong ga pé ba tjok pjlobi go ga opdë Tamar ber shäng kjlaraso llëm wlo, wapga tjeng ba shjiy kong llëm wlo. ¹⁰ Jehová boksho ga Onán llëbo owa shäryono. E kjishko ga zröra bakoe.

¹¹ Eshko ga Judá tjlä ba pjlaydo li kong ga «Pja nom bop data ushko iröng obi, gueniyo pja orkwosmok llëm, bor wa Selá öötong këguë ba luyo go guing. Eshko ga orkwosmok bop tjok ga pjluë» le. (Woyotjliya Judaré ga Selá wolon ba shjiyga dik bakoe le.) Eni ga Tamar to jek beno sök ba data ushko iröng obi.

¹² Lu to jek kop ara ga Judá boy wolonoe. Soyopora pjir ga jekdo shäng Timnat kjokyo, ba kjlara Hirá tjok, ba öng zok shtagaga löng lishko.

¹³ Judá jek Timnat kjokyo, ba öng zok shtë wlo li miydara ba pjlaydorë pjire.

¹⁴ Judá wa Selá öötong kësbang ëmdë ga orkwosmoyde ba tjok llëm obi. E kjishko ga ba syä shwongyo skwara, doyono oblë, kä kjingono pjir, ë miydëba llëm wlo. Pjir ga jek ïlet sirkeno sök Enayin kjokyo soyozlong, e ber buk irbo jek jong äär Timnat kjokyo li sor go.

¹⁵ Judá jek shäng irbo bäng ga ïya ga walë sök eshko kjlara. Wotjlino ga walë to shäng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo lara, kä kjingono pjir kjïy. ¹⁶ Walë, e ba pjlaydo miydara llëm kjishko ga jek öötong shäng ba shwoy ga tjlä ba kong ga «¿Tja pé bop tjok ga buere?»

«¿Pja pé bor tjok wleni ga äska llëye twëp bor kong?» le.

¹⁷ Kuya ga tjlä ba kong ga «Shwling ushko so ichër tjwe bop kong kjlara» le.

Kuya ga tjlä ba kong ga «Jölä. Gueniyo woydër ga llëbo twëp kjrina ber tjeng bor tjok, öng lëp li ichorop shrono bor kong guing» le.

¹⁸ Kuya ga tjlä ba kong ga «¿llëye woydëp?»

«Bop ko jyäglö pjang bop bëngshko ba kjiyo go kjwe twos bor kong. Bop kjorkung kjwe twos bor kong bakoe» le. Kuya ga twara ba kong, pono ba tjok, ga beno shäng kjlaraso llëme. ¹⁹ E irgo ga Tamar to ba ushko, ga ba kä kjingoklo li kjara, ba syä shwongyo li pjuna jek iröng obi.

²⁰ E irgo ga öng ichara Judaré jek ba kjlara Adulam so li tjok, llëbo iara beno tjeng walë tjok li tek twe ba kong iröng wlo. Gueniyo walë li wlëna shäng eshko llëme. ²¹ Eni ga jakrokara domerga eshko

so kong ga «Walë Enayin so shäng kjlara, to shäng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo. Lunashko ga sök irbo ère sor go. ¿E kwonllo?»

«Walë eniyo jüşko drete» le lok ba kong.

²² Eni ga Hirá sano jek Judá shwoy iröng obi, ga tjlë ba kong ga «Walë li wlënor llëme. Domerga eshko so tjlëno bor kong ga “Walë eniyo jüşko drete” lara» le.

²³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Eni ga ber tjeng wëyë ba tjok, shji joywëba llëm wlo. Miydëp ga shwling ushko so ichoror jek ba kong, gueniyo wlënop llëme» le.

²⁴ Öötong moglo mya dik ga oba tjlë Judá kong ga «Bop pjlaido Tamar opsoyneno domerga oblë oblë kong, ga beno shäng kjlaraso llëme» le.

Roy kuya ga tjlë ga «¡Shizī ey dwayo, ga suzīal!» le.

²⁵ Tamar shikoba lëbashko ga roy ichara ba kegue li kong, tjlë ga «Pja tjlë bor kegue kong ga “Llëbo tjeng bor tjok ère sogo è ga tja shäng kjlaraso llëm ère baīya. Ko jyāglo ère ba kjiyo go īs yōtso, sogo è miydëp wlo. Kjorkung ère īs bakoe” lëp ba kong eni» le.

²⁶ Roy söra öötong, lara Judá kong. Ba llëbo li İya ga tjlë ga «Tamar llëbo shäryono bëye. Llëbo owa li shäryaga tjarë, bor wa Selá orkwosmonor ba tjok llëm kjīy» le. Eshko jek lëkong ga pono ba tjok ame.

²⁷ Tamar wloshko tjeng dbaryoshko ga wapga tjeng domerga do pjök jekdo. ²⁸ Tjeng döröshko ga chida kjlara orkwo shino bām go. Eshko ga ba kjimtaga trer srëzrën pjrino ba orkwo go, ga tjlë ga «Ère buk bām go» le. ²⁹ Gueniyo orkwo shino jem iröng ga ba kjlarawa orkwo pjrik llëm li buk bām go. Eshko ga ba kjimtaga tjlë ba kong ga «¿Pja buk bām go sorë?» le. E kjīshko ga koiara Fares.* ³⁰ E irgo ga orkwo pjirira trer srëzrën go li bukshko ga koiara Zera,† ba trer srëzrën li kjīshko.

39

José parkono Potifar kong

¹ Eshkoshko ga José söra öötong Egipto kjokyo. Eshko ga domer shäng kjlara ko Potifar. E Egipto so pjluyo u daga kägäyo.

José tjwlgä Ismael tjëyoga kong li e. ²⁻³ José sök ba ushkoshko ga Jehovah shäng ba tjok, ga kjimtara ara. Llëbo beno ba kong pjlü erä, ga miyde Potifardë pjire. ⁴ E kjīshko ga wotjlino pjlü ba kjīshko, ga kong pak wlëna ba kjimtaga, iara beno shäng ba llëbo tjeng kës ba ushko li daga. ⁵ Dbar eshko jek lëkong ga José kjīshko ga Potifar kjimtara Jehovah ara. Eni ga llëbo uunkong beno pjlü ba ushko, ba kjokshko bakoe. ⁶ Eni ga Potifar, ba llëbo tjeng kës li iara beno tjeng José wloshko. E kjīshko ga llëbo oblë woyotjlīya llëm, ba dli eröe.

José, e domer wolësoe. ⁷ İya Potifar boydë ga worye kjër, ga tjlë ba kong ga «Pja pë bor tjok» le.

⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «¡llëme! ¡Tja kuzong! Llëbo tjeng kës iara bor pjlurë beno tjeng bor wloshko. Tja shäng na ga woydë llë kjīshko llëme. ⁹ Èye tjwlgö èreshko bor kjinmo drete. Bor pjlü, tja kong llëye wlikayde llëm, pja erö, pja ba boy kjīshko. E kjīshko ga llëbo owa shäryër wleni Sbö bokso ga äe» le. ¹⁰ Roke walë lirë ba kong dbar kjwobi go ëmdë ga jlö lara llëm, to jek öötong ba zlong bäng llëm bakoe.

¹¹ Dbar kjwara ga José opzrëno jek u roshko, ba pak shäryë wlo. E dbaryo ga èye ushko drete. ¹² E wopro ga shakza walë lirë pjä ba shwong go, ga tjlë ba kong ga «Pja pë bor tjok» le ba kong. Gueniyo José opdös wles, opshino jek zron ī, ga ba shwong beno tjeng walë li wloshko.

¹³ İya ga José opshinoshko ga ba shwong beno tjeng ba wloshko ga ¹⁴ ba parkagaga rokara ba shwoy, ga tjlë ba kong dbo go ga «Hebreo söra bor lanmarë li, shji ie woydë ber tjwlgö llëm oba bokso. Opzrëno jek bor kjër roshko, pë bor tjok dbo go wlo lara. Gueniyo öö loror jlökoyo. ¹⁵ Kuya ga opshino jek zron ī, ba shwongda beno tjeng bor wloshko» le.

¹⁶ E irgo ga José shwong li jnena tjeng, ba lanma shrono ushko guing. ¹⁷ Shrono ga lara jek ba kong obi. Tjlë ga «Bop parkaga hebreo sörop jüşko li opzrëno jek bor kjër roshko, pë bor tjok dbo go wlo lara, tja ber tjwlgö llëm oba bokso wlo. ¹⁸ Gueniyo öö

* **38:29** Hebreo tjlökwo Fares, e döktong loklo. † **38:30** Hebreo tjlökwo Zera, e bolo ara loklo.

loror jlökoyo kjışhko ga opshino jek zron ĩ, ba shwongda beno tjeng bor wloshko» le.

¹⁹ Kuya ga iirkono ara. ²⁰ Eni ga ba parkagaga ichara José shak, ie lok ber no shdūzlong uyo roshko wlo. Ga iara beno sök eshko, nopga shduna pjlurē tjeng lishko.

José sök eshkoshko ga ²¹ Jehovahā shāng ba tjok, ga kjimtara ara. Jehovahā kjışhko ga no shdūzlong uyo daga wotjlīno pjlú José tjok. ²² Ga iara beno shāng no shdung lōng li daga. Llēye shāryēba eshko dö ga ichaga shāng erē. ²³ Jehovahā shāng José tjok, ga kjimtara ara. E kjışhko ga llēbo shārye kēs li beno pjlúe. E kjışhko ga José parkē shāng sorē woyotjlīya no shdūzlong uyo daga lirē llēme.

40

Domerga yoĭno li pjlollgwera Joséré

¹⁻³ Eshko ga Egipto so pjluyo li parkagaga lōng do pjök. Kjlara, e di ioklo söga ba kong, kjlara, e ba pjlung shosho suga. Pjlara ga epga diktong kjışhko ga pjlú iirkono ba kong, ichara jek lōng ba u daga kägäyo li ushko, bāngzaya no shdūzlong uyo roshko wlo, José shdung shāng lishko. ⁴ José iara Egipto so pjluyo u daga kägäyo lirē beno shāng domerga li dē. Shduna beno lōng dbar kop ara eshko.

⁵ Shkēr kjwara ga domerga do pjök li yoĭno lok oblē oblē, e loklo dö llēme. ⁶ Wēshko ga ĩya Joséré tjwe kjok shrōngto ga wlēya bē lōng woydē arae. ⁷ Eni ga tjlē ba kong ga «¿Pjāy woydē ara ega?»

⁸ «Tjawa yoĭno, ga pjlollgwega erē borwa kong llēme. Tjawa woydē ara e kjışhko» le lok ba kong.

Kuya ga tjlē ba kong ga «Pjāy yoĭno li llē lozī bor kong. Shji yoĭk li llē loklo miyde Sbörē pjire. Ga tja kjimte wleni ga lēr bomi kong» le.

⁹ Eni ga tjlapga di ioklo söga li tjlē ba kong ga «Tja yoĭk ga kjillgwo jong sok kjwara, ¹⁰ lliywono lok mya. Wārbo wen mite, long tyē, e irgo ga ba longgwo opkjlpswē ber bo kwi tjān. ¹¹ Eshko ga pjlú di ioklo li tjeng bor wloshko. Kjillgwo bo li kjrēr ga llrur shāng ba di ioklo li roshko. E irgo ga twēr pjlú li wloshko» le.

¹² Kuya ga tjlē ba kong ga «Pja yoĭno li llē loklo lēr bop kong. Kjillgwo sogwo lliywono mya li, e dbargwo mya loklo.

¹³ Dbargwo mya go ga pja shiya pjlurē na dwayo, pja ie ber shāng parkē bop shtoy irōng obi, ba di ioklo sörop ba kong dāmār sorē ga söp ba kong ber shāng eni obi. ¹⁴ Shāryē enishko ga tja woyoshreba. Pja tjlē pjlú kong bor kjışhko, tja shiya na dwayo wlo. ¹⁵ Tja ere lūyotkaraba tek hebreoga kjokyo dwayo. Tja kjwe shāng ēreshko llēm gueniyo. Llēye owa shāryoror llēm, tja shāng jūshko wlo» le.

¹⁶ Kuya tjlapga pjlung shosho suga lirē ga ba kjlara yoĭno li pjlollgwera beno pjlú ba kong ga tjlē José kong ga «Tjara yoĭk ga shing kjwo mya, roshko pjlung shosho suk pjir, iak tjeng ēng kjing ēng kjing bor dlu kjing go. ¹⁷ Shing tjeng kjwara ba kjing go li, roshko pjlēblē sho tjeng oblē oblē pjlú kong, gueniyo ue sēnwarē tjwe jōnge» le.

¹⁸ Kuya ga tjlē ba kong ga «Pja yoĭno li llē loklo lēr bop kong. Shing kjwo mya li, e dbargwo mya loklo. ¹⁹ Dbargwo mya go ga pja shiya pjlurē na dwayo. Ba parkagaga iche bop kā zē tas, ga bop doyora ie lok ber pjang kjor go. Eshko ga bop sho ue lārē» le.

²⁰ Öötong dbargwo mya ga pjlú sök iē ba pjloyoga tjok, ba dbar shrēkklo. Eshko ga ba parkagaga ichara ba di ioklo söga li shik, ba pjlung shosho suga li shik bakoe. ²¹ Di ioklo söga li iara beno shāng parkē ba shtoy irōng obi, ba di ioklo söra ba kong dāmār sorē ga söya ba kong eni obi. ²²⁻²³ Gueniyo pjlung shosho suga lira, ba parkagaga ichara ba zrök.

Lara Joséré ba kong sorē li shāryono uunkong eni emdē ga José woyoshrara pjlú di ioklo söga lirē llēme.

41

Egipto so pjluyo yoĭno li pjlollgwera Joséré

¹ Lu pjlōglo pjök irgo ga shkēr kjwara ga Egipto so pjluyo yoĭk ga shāng Nilo diyo kjako. ² ĩya ga söglā wen tēm di roy dwayo doglo kjäk (7), wolēso, kjlo dike. Opshino ga jek tjeng kjlo sho uē jōnge. ³ E irgo ga söglā wen tēm di roy dwayo doglo kjäk (7)

obi, kjlo owa, slosloe. Tëm shrono tjeng kjlo dik li zlong bäng, ⁴ ga döni ga sögla kjlo dik li uara sögla sloslo lirë drete.

Eshko ga pjlu li wolleno buk ga ⁵ pono jek obi. Ga yoïno jek obi. İya ga dwla weno jong sok kjlara, boryono lok tjung wolëso, pjloglo kjäk (7). ⁶ E irgo ga weno sok kjlara obi, boryono lok pjloglo kjäk (7) obi, gueniyo owa, pira pjluk kjlikyorë beno kluktënge. ⁷ Ga bo pjlu li uara bo owa lirë drete. Eshko ga pjlu wollenoshko ga «Tja buk yoïkdo» le.

⁸ Wëshko kjok shröngto ga woyotjliya ara kuzong ga ba parkagaga ichara ybi löng kjlobi kjok eshko li rokë, nopga kjok miydë ara li rokë bakoe. Shrono lok ga yoïno llë lara ba kong, gueniyo pjlollgwega ërë ba kong llëme. ⁹ Eni ga ba di ioklo söga li tjlä ba kong ga «Woyoshrër kjlay ga tja opshäryono owa. ¹⁰ Kjudäbäshko ga pja iirkono pjlung shosho suga kong, bor kong bakoe. Eshko ga tjawa ichorop bop u daga kägäyo ushko, tjawa bängzaya no shdüzlong uyo roshko wlo. ¹¹ Shkër kjwara ga tjawa yoïno oblë oblë, e loklo dö llëme. ¹² Tjawa löngshko ga domer shäng kjlara hebreo. E bop u daga kägäyo parkaga. Tjawa yoïno li lororwa ba kong ga pjlollgwera borwa kong pjire. ¹³ Lara borwa kong sorë ga shäryono eni. Tjara shrono iröng bor pakshko, bor kjlarara zröra loke» le.

¹⁴ Kuya ga no ichara José rokë, ga shira no shdüzlong uyo roshko dwayo jekdo. José kä shtono, shwong kjlopswono, doyono pjir ga jek pjlu shwoy.

¹⁵ Eshko ga pjlu tjlä ba kong ga «Tja yoïno pjlara ga pjlollgwega ërë bor kong llëme. Roy kuror ga pja yo pjlollgwëk pjlu» le.

¹⁶ Kuya ga tjlä ba kong ga «E lak tjarë llëme. Gueniyo pjlollgwëya Sbörë ber pjlu bop kong» le.

¹⁷ Kuya ga tjlä ba kong ga «Tja yoïk ga tja shäng Nilo diyoyo kjako. ¹⁸ İnor ga sögla wen tëm di roy dwayo doglo kjäk (7), wolëso, kjlo dike. Opshino ga jek tjeng kjlo sho uë jonge. ¹⁹ E irgo ga sögla wen tëm di roy dwayo doglo kjäk (7) obi, kjlo owa, slosloe. Sögla İntë Egipto kjokyo kjlo owa eni llëme. ²⁰ Eshko ga sögla kjlo dik li uara sögla sloslo

lirë drete. ²¹ Uara pjir ëmdë ga bë löng sloslo sorë ga beno löng eni obi. Eshko ga tja wolleno buk ga ²² tja pono jek obi. Ga tja yoïno jek obi. İnor ga dwla weno jong sok kjlara, boryono lok tjung wolëso, pjloglo kjäk (7). ²³ E irgo ga weno sok kjlara obi, boryono lok pjloglo kjäk (7) obi, owa, pira pjluk kjlikyorë beno kluktënge. ²⁴ Ga bo pjlu li uara bo owa lirë drete. Loror ybipga kong, gueniyo llëye miyde lok llëme» le.

²⁵ Kuya ga tjlä pjlu kong ga «Pja yoïno pjloglo pjök, e llëbo kjrinaso loklo döe. Llëye shärye Sbörë bong kjönma li, e layde bop kong. ²⁶ Sögla doglo kjäk (7) wolëso li, dwla bo pjloglo kjäk (7) wolëso li, e lu pjloglo kjäk (7) loklo pjöyikong. Pja yoïno pjloglo pjök li, e llëbo kjrinaso loklo döe. ²⁷ Sögla doglo kjäk (7) owa, sloslo li, dwla bo pjloglo kjäk (7) owa, pira pjluk kjlikyorë beno kluktëng li, e lu pjloglo kjäk (7) pjli tjwe ara loklo pjöyikong. ²⁸ Lër shäng bop kong sorë ga shäryë eni. Llëye shärye Sbörë bong kjönma li, e layde bop kong. ²⁹ Lu pjloglo kjäk (7) ga dli wen tjwe Egipto kjokyo träk llëme. ³⁰ E irgo ga lu pjloglo kjäk (7) obi ga pjli tjwe träk llëme. Eshko ga dli ara dbaryo woyojekoba, nopga uunkong löng Egipto kjokyo pjli ara kjishko. ³¹ Pjli tjwe träk llëm kjishko ga dli ara dbaryo li woyoshrëba llëme. ³² Llëye shärye Sbörë bong kjönma le li, e shärye jlökoyo, e dörö bakoe. Pja yoïno pjloglo pjök e kjishko. Pja yoïno pjloglo pjök li, e wen dörö loklo.

³³ »E kjishko ga lër bop kong ga no wlës kjlara kjok miydë ara wleniyo, kjok llgwëk pjlu wleniyo bakoe. E ber sök Egipto sopga uunkong ichaga. ³⁴⁻³⁵ Era nopga ichos kjlobö, dli töng wlo. Lu pjloglo kjäk (7), dli tjokshko ga dli wen kjöm pogo li kjringsgwo shkëng (5) li ship kjrina, kjringsgwo sak kjwara (10) li ship kjringsgwo sak kjwara kjingsho shkëng (15) li ship kjringsgwo mya. Shäryëp uun eni. Ga dli ëre jnep ber tjeng dboyë. ³⁶ Lu pjloglo kjäk (7), pjli tjwe arashko ga nopga sëm e go, wolon llëm wlo» le.

José iara pjlorë beno Egipto sopga uunkong kägäyo

³⁷ Kuya pjlurë ga beno pjlú ba kong, ba pjluyoga kong bakoe. ³⁸ Eni ga pjlú tjlë ba kong lok ga «Domer ère go Sbô Sëya. Wlëy oblë pjlú kjweni drete» le.

³⁹ Ga tjlë José kong ga «Ëye kjok miydë ara äär bopoya dik llëme. Ëye kjok llgwek pjlú bopoya dik llëm bakoe. Bop kjok miydë li twaga Sbörë bop kong. ⁴⁰ Pja iër ber sök bor parkagaga ichaga, Egipto sopga uunkong kägäyo bakoe. Llëye lëp ba kong li kole lok. Tja pjlú kjïshko ga tja tjwlö ber bop kjinmo, gueniyo èye oblë llëme. ⁴¹ Eeri jek lëkong ga pja ber sök Egipto sopga uunkong kägäyo» le.

⁴² Eshko ga pjlú, ba sakkwo ioklo goshko ba jyäglo li dëra, iara José sakkwo go. Ga ba nopga ichara ba doyë, shwong ko pjlublún, pjlú tjwlö ara wleniyo go, ga bö pjrikklo shäryak dbur sho shöylör go iara ba bëngshko. ⁴³ E irgo ga ichara opyë pjlú jëkklo roy. Jek jëk löng ga ba parkagaga ichara öö lë, tjlë ga «ÿÈre José, bi kägäyo!» José iara beno sök Egipto sopga uunkong kägäyo eni.

⁴⁴ E irgo ga pjlú tjlë José kong ga «Tja pjlú ëmdë ga llëye shäryëba wlo ga kjakroke bop kong guing» le. ⁴⁵ Walë shäng kjlara ko Asenat, e Potifera wa. Potifera, e sök On kjokyo. E syöshtaga Egipto so shöpga kong. Eshko ga José koiara pjlurë Zafenat Panea, ga kong Asenat twara beno ba boy. E irgo ga José roy öötong Egipto kjokyo kjok kjwang jïkong.

⁴⁶ José lu pjlöglo sak myashko (30) ga söra lok öötong sök Egipto so pjluyo shwoy. Eshko ga «Tja toe» le pjlú kong, ga opshino to ba pak shäryë Egipto kjokyo kjok kjwang jïkong. ⁴⁷ Egipto kjokyo ga dli weno ara lu pjlöglo kjäk (7). ⁴⁸ Eshkoshko ga José dli tönö ara Egipto kjokyo kjok kjwang jïkong. Kjrara löngshko soshko ga dli tönö lok, ga jnena beno tjeng eshko, u roshko, shtoyo oblë oblë. Shtoyo kjrina kjrina li kjëryo shäryak ak go pjribri kjökshko. ⁴⁹ Dli tönö bayo ara. Shtara ame, beno ara, la sho tjeng dlung kjako wleni kjïshko.

⁵⁰ Pjli tjwe le li bäm go ga José wapga domerga do pjök, ba boy Asenat tjok. ⁵¹ Ba wa domer bäm ÿyo bukshko ga José tjlë ga «Tja kjimtara Sbörë, llëbo weno bor kong owa kjöme woyojeror pjir, bor pjeyoga woyojeror bakoe. E kjïshko ga koiër Manasés»* le. ⁵² E irgo ga ba lëng bukshko ga José tjlë ga «Bor kong llëbo weno owa ara kjok èreshko. Jïshko ga bor kong wapga twara Sbörë» le. Koiara Efraín† e kjïshko.

⁵³ Lu to jek kjäk (7), dli ara Egipto kjokyo li dbaryo pjitonge. ⁵⁴ E irgo ga pjli tjwe lu pjlöglo kjäk (7) li soyarae. Lara José sorë ga shäryono eni. Kjok shto oblë oblë dli pjitong drete. Gueniyo Egipto kjokyo ga dli tjok. ⁵⁵ Pjli shrono Egipto kjokyo ga nopga uunkong dli rokono pjlú kong. Eshko ga pjlú tjlë ba kong ga «Pjây to José ÿk, ga llëye le bomi kong dö li shäryëmi eni» le.

⁵⁶ Pjli shdöktong Egipto kjokyo kjok kjwang jïkongshko ga José dli jneno tjengshko uyo u bäng li dëra, dli soyneya Egipto sopga kong wlo, dbar jek ga pjli tjwe ara anmoyö kjïshko. ⁵⁷ Kjok shto oblë oblë dli llëm kjïshko ga nopga tjwe löng Egipto kjokyo, dli tjwlëk José kong.

42

José shjiyga to jek Egipto kjokyo

¹ Egipto kjokyo dli tjok li miydara Jacobdë, ga tjlë ba wapga kong ga «ÿPjây èng ÿk löng drëng kar kar egaro? ² «Egipto kjokyo dli tjok» laraba bor kong. Eni ga pjây nom eshko dli tjwlëk, shji wolon pjirë llëm wlo» le.

³ Eni ga José shjiyga doglo sak kjwara (10) li to jek lok Egipto kjokyo dli tjwlëk.

⁴ Gueniyo ga José lëng Benjamín lira ichara ba datarë jek ba shjiyga tjok llëme. Ba data wotjlik ga llëbo wen owa ba tjok kjwe le.

⁵ Pjli shrono ara Canaán kjokyo kjïshko ga Jacob* wapga to dli tjwlëk nopga oblë tjok eni.

⁶ José, e Egipto sopga uunkong kägäyo, shäng dli li soynega bakoe. E kjïshko ga ba shjiyga öötong löng ba zlong ga kjök tonö, kjujono bokdo kjlay klung go. ⁷⁻⁸ E José

* **41:51** Hebreo tjökwo Manasés, e so llëbo woyojek kjoyoe. † **41:52** Hebreo tjökwo Efraín, e wapga tjok loklo.

* **42:5** Hebreo tjökwo go ga tak beno pjang Israel. Jacob kowëba eni bakoe.

miydara ba shjiygarë llëme. Era ommyidono ga ba shjiyga tjwayde löng. Gueniyo tjläno ba kong oba oblë wleni, kjang kjange. Tjlë ba kong ga «¿Pjäy kjone so?»

«Tjawa tek Canaán kjokyo dwayo, dli tjwläga» le lok ba kong.

⁹ Eshko ga yoïno dënashko ba shjiyga tjok sorë ga woyo tjwe kjlay ba kong. Ga tjlä ba kong ga «¿Pjäy tek löng borwa kjok ëre buk sorë ïga llëmdo?»

¹⁰ «Llëme, Tjlapga. Tjawa bop parkagaga ëre. Tjawa tek löng dli tjwläga. ¹¹ Tjawa uunkong ëre data kjlaraso. Tjawa wotjlik bëy eröe. Tjawa tek löng llëbo owa shäryaga bomi kong llëme» le lok ba kong.

¹² Kuya ga tjlä ba kong ga «¡jyö! Pjäy tek löng kjok ëre buk sorë ïga erä» le.

¹³ Kuya lok ga tjlä ba kong obi ga «Tjlapga, bop parkagaga uunkong ëre epenga döe. Tjawa sak kjwara kjingsho pjök (12), data kjlaraso. Tjawa löng Canaán kjokyo. Borwa löng chirawa beno sök borwa data tjok. Kjlarara sök borwa tjok ame» le.

¹⁴ Gueniyo kuya ga tjlä ba kong obi ga «Pjäy tek löng borwa kjok ëre ïk erä. Loror bomi kong eni tjän. ¹⁵ Pjäy tjlin ëre go. Lër bomi kong jlökoyo pjlu ko go ga pjäy opshik na dwayo llëm, bomilëng tek söromi shrono na guing. ¹⁶ Pjäy kjlara jek bomi löng wlokjre, llamo ber löng na, no shdüzlong uyo roshko. Llëye lëmi li jlöre miydër e go. Llëm ga lër jlökoyo ga pjäy tek löng kjok ëre ïk jlöe» le.

¹⁷ Eshko ga epga bängzara Joséré uunkong tjeng no shdüzlong uyo roshko dbargwo mya. ¹⁸ E irgo ga tjlä ba kong ga «Tja Sbö bangkjre kjishko ga llëye lër bomi kong li shäryëmi eni ga pjäy wolon llëme. ¹⁹ Pjäy wotjlik bëy jlökoyo wleni ga pjäy ëng wlës kjlara, ber shäng na, no shdüzlong uyo roshko wlo, llamo to iröng dli sök bomi pjeyoga kong, ue lok wlo, epga pjli ara kjishko. ²⁰ Bomi löng tek sömi bor kong, pjäy tjläno bëy jlöre miydër e go wlo. Llëm ga pjäy wolon» le.

Kuya lok ga tjlä ba kong ga «jöö» le. ²¹ E irgo ga tjlä lok ëng kong ga «Shji opshäryono owa bi löng tjok. Ìnoy shäng wosong,

gueniyo kjloshtono bi kongshko ga kuroy llëme. Llëbo wen bi kong owa anmoyö ëre e kjishko» le.

²² Ga Rubén tjlä ba kong ga «“Llëye owa shäryëy bi löng kong llëme” loror bomi kong. Gueniyo jlö loromi llëme. Wolono kjishko ga potjwläy löng kjwläe» le.

²³ José tjlokwo pjlollgwegaga tjok kuzong ga lan löng ëng kongshko ga tjlokwo kura Joséré pjir li miydara ba shjiygarë llëme.

²⁴ Eshko ga José opkiono ba shjiyga löngshko dwayo tjoksa, ga slatong. Pjir ga tek shrono iröng obi, ga tjläno ba kong obi. Eshko ga Simeón kjara shäng dboy, ga nopga ichara ba pjrik, ba pjeyoga bokshto.

²⁵ E irgo ga José tjlä ba parkagaga kong ga «Domerga ëre dli sho pjangglo, e dlizli dli sho go. Ba dburwa dli sho tjwlängglo li iozi ber tjeng ba dli sho pjangglo roshko, kjlara ï ïe. Dli twozi ba kong, söya, ue lok irbo wlo bakoe» le. Lara sorë ga shäryara lok eni. ²⁶ Eni ga ba dli sho iara ba shjiygarë ba öng kjing go, ga to lok ey dwayo.

²⁷ Kjër äär slan löng, pë wlo lara lishko ga José shjiy kjlara, ba öng sëyashko ga ïya ga ba dburwa iak bë tjeng ba dli sho kjing go.

²⁸ Ga tjlä ba pjeyoga kong ga «Bor dburwa twara lok tek bor kong iröng. ¡izä! Buk bor dli sho kjing go» le.

Kuya lok ga bangkjrara lok ara, opshgawono löng dete erä. Ga tjlä ëng kong ga «¿Llë shäryayde Sbörë bi kong jüni?» le.

²⁹ Öötong löng Canaán kjokyo iröng obi ga llëye shäryono ba kong dö li lara lok ba data kong. Tjlë ba kong ga ³⁰ «Domer Egipto so kägäyo tjläno borwa kong kjang kjange. “¿Pjäy tek löng kjok ëre buk sorë ïga llëmdo? Pjäy nopga owa tjwayde löng” lara borwa kong eni. ³¹ Tjawa tjläno ba kong ga “Tjawa wotjlik bëy eröe. Tjawa tek löng llëbo owa shäryaga bomi kong llëme. ³² Tjlapga, bop parkagaga uunkong ëre epenga döe. Tjawa sak kjwara kjingsho pjök (12), data kjlaraso. Tjawa löng Canaán kjokyo. Borwa löng chirawa beno sök borwa data tjok. Kjlarara sök borwa tjok ame” lororwa ba kong eni. ³³ Eshko ga tjläno borwa kong ga “Pjäy wotjlik bëy jlö wleni ga pjäy ëng wlës kjlara, ber shäng bor tjok na wlo, llamo to iröng dli sök bomi

pjeyoga kong, ue lok wlo, epga pjli ara kjishko. ³⁴ Ga bomi lëng tek sömi bor kong. Eni ga pjây tjlëno bëy jlöre miydër e go. Eni ga bomi kjlara li dör, ga pjây to löng llëbo tjwlëk kjok ëreshko ga pjluë” lara borwa kong eni» le.

³⁵ Ba dli sho shiya lokshko ga ba dburwa wen tjeng ba roy kjlara i ïe. Eni ga yëy le lok uunkong, ba datarë bakoe. ³⁶ Eshko ga Jacob tjlë ba kong ga «¿Tja iëmi ber shäng wapga dret wlore? José sök bi tjok ame, Simeón bakoe. ¿Benjamín sömi woydë sharare? Ber song li tja» le.

³⁷ Eshko ga Rubén tjlë ba data kong ga «Benjamín ichos jek bor tjok. Miydaga ber tjarë. Sör tjwe bop kong iröng obi. Sör tjwe llëm ga bor wapga do pjök zröp ga pjluë» le.

³⁸ Gueniyo kuya ga tjlë ba kong ga «Bor wa jek bomi tjok kjone llëme. Ba kjlara José wolono, beno shäng kjlara kjwe erä. Llëbo wen ba kong owa irbo wleni ga tjlapga ëre wolono woydorbo ga wloyo pjâyde» le.

43

Benjamín söra lok jek Egipto kjokyo

¹ Dbar jek ga pjli tjwe ara anmoyö. ² Dli söra li uara lok pjir ga Jacob tjlë ba wapga kong ga «Pjây to dli tjwlëk bi kong Egipto kjokyo obi» le.

³⁻⁵ Eshko ga Judá tjlë ba kong ga «Domer shäng këm tjlëno borwa kong wëlëe. “Bomi lëng tek sömi tjwe na llëm ga pjây tjwe bor ik na llëme” lara borwa kong eni. E kjishko ga Benjamín ichöp jek borwa tjok ga tjawa jek dli tjwlëk. Llëm ga tjawa jek llëme» le.

⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Llëbo shäryëmi bor kong owa ara ega? ¿Pjây lëng shäng kjlara lëmi domer e kong llëno?»

⁷ «Llëbo kjakrokara ara borwa kjishko, borwa pjeyoga kjishko bakoe. Tjlëno borwa kong ga “¿Pjây data tjokde? ¿Pjây lëmgä oblë tjokde?” lara eni. Llëbo oblë lororwa ba kong llëme. Dboryororwa eni erä. “Bomi lëng tek sömi bor kong” le borwa kong eni miydororwa llëme» le lok ba data kong.

⁸ Eshko ga Judá tjlë ba data kong ga «Kjwozirwa li ichos jek bor tjok, daga ber tjarë. Shji wolon llëm wlo ga tjawa to dli tjwlëk. ⁹ Ios ber tjeng bor wloshko, ïga ber tjarë, llëye shäryono ba tjok wleni ga kjakrokëp

bor kong. Sör tjwe iröng llëm ga tja ber pogo tjwlö bop kong ïyado. ¹⁰ Shji löng wor llëm kjwe ga tjawa öör pjloglo pjök tjän» le.

¹¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Llëye shäryako oblë wlo llëme. E kjishko ga dwlo poshtikklo lö pjläblë oblë oblë, or dyo, kjor bo oblë uako wleniyo, e sömi domer e kong ba sëngglo. ¹² Dbur sözi bayo eni obi. Dbur twara tek tjeng li twëmi ba kong iröng obi, dir i kjwe. ¹³ Bomi lëng kjwe sözi jek bomi tjok. Pjây nom jekdo, domer li ik. ¹⁴ Sbö, llëye shärye woydë li shärye ga pjluë. Woydër ga pjây songe le, pjây kjimte, bomi kjlara döya wlo, Benjamín döya wlo bakoe. Tja ber wapga dret wlo ga tja beno wapga drete» le.

¹⁵ Eni ga Jacob wapga to jek Egipto kjokyo Benjamín tjok. Domer sëngglo li söra lok jek ba tjok, dburwa lara ba datarë li söra jek bakoe. Eni ga jek öötong löng José shwoy Egipto kjokyo. ¹⁶ ïya José ga Benjamín tek shäng ba shjiyga tjok ga tjlë ba u daga kägäyo kong ga «Domerga kjwe sös jek bor ushko. Sögla zröp kjlara, ga liba. Eeri dlo dluw ga ië lok bor tjok» le ba kong.

¹⁷ Lara ba kong sorë ga shäryara eni. Epga söra jek ba ushko.

¹⁸ Gueniyo bangkjrara lok ara, söya jek José ushko kjishko. Wotjlik lok ga «Shji söya lok jek löng eshko jlö wleni, dbur twara lok tek bi kong iröng li kjishko. Shji shakoba, shji iëba ber löng ba parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo, bi öng wle tjok» le.

¹⁹ Öötong löng José ushko ga epga tjlë ba u daga kägäyo kong ga ²⁰ «Tjlapga, kjupäbäshko ga tjawa öör löng na dli tjwlëk. ²¹ Gueniyo tjawa äär slan löngshko ga borwa dli sho bapkwö kjak dörorwa, ga dbur bë tjeng ba roy, kjlara i ï, uunkonge. Dbur iak tjeng sorë ga sörorwa tek tjeng eni, twërwa bomi kong iröng wlo. ²² Tjawa dbur söno dli sho tjwlëkklo obi. Gueniyo dbur iaga ërë tjeng eshko miydërwa llëme» le.

²³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjây woydë llëme. Llëye bangkjrëmi llëme. Dli tjwlënomi, e dburyo kjröror. Dbur beno tjeng bomi dli bapkwö roy li iak bomi Sbörë, e bomi data Sbö bakoe» le. Eshko

ga Simeón shira, söra jek öötong ba pjeyoga tjenglishko.

²⁴ E irgo ga söra jek uunkong José u roshko, ga kong di twara, dre shkwë e go wlo. Ba öng sëna pjir bakoe. ²⁵ Kura lok ga José tjwe ië ba tjok kuzong ga koshe löng. E wopro ga ba sëngglo söra li poshäryara tjeng ba kong.

²⁶ José jek äär ushko ga ba sëngglo söra li twara lok ba kong, ga kjök tonu, kujono bokdo kjlay klung go. ²⁷ Eshko ga José tjlä ba kong ga «¿Pjäy yonde? Pjäy tjlä bor kong ga bomi data tjlablae. ¿Sök yonde?»

²⁸ «Tjlapga, borwa data sök yone» le lok ba kong, ga kä dono jek obi.

²⁹ Ba shjiyga kjing ÿya Joséré. Benjamín, ba löng data, meké kjlaraso li ÿya ga tjlä ga «¿Bomi löng lëmi kjupä kjwere?» le. Ga tjlä Benjamín kong ga «Pja miydaga ber Sbörë» le ba kong.

³⁰ Ba löng ÿya ga wopjlu anmoyö, slarwö erä. Eni ga opzrëno jek maling ba kjër roshko, ga slatong ba löng kjishko.

³¹ Woroyono pjir ga bokkwo shkwono, opshino, ga tjlä ba parkagaga kong ga «Dli shizä» le.

³² Eshko ga José kong dli shira lok dboy, Jacob wapga kong dboy, Egipto sopga kong dboy bakoe. Egipto sopga kong ga hebreoga tjwlo llëme. E kjishko ga ië lok ba tjok llëme. ³³ Ba shjiyga ichara Joséré sirkeno tjeng ba gomyo ba këguëyo äär jong ba löng mite go. E kjishko ga epga opshgawono, ga ëng ik löng drëng erä. ³⁴ Sëna Joséré ba dli baïya. Ga Benjamínda sëna ara, ba shjiyga kjinmo. José iono ba pjeyoga tjok, ga uunkong beno löng woowa llëme.

44

José di ioklo

¹ E irgo ga José tjlä ba u daga kägäyo kong ga «Domerga ëre dli sho pjangglo, e dlis dli sho go. Ba dburwa dli sho tjwllëngglo li ios ber tjeng dli sho pjangglo li roshko, kjlara ÿ ÿe. ² Bor di ioklo shäryak dbur sho pjublun go li ios ber buk ba löng dli sho pjangglo li roy, ba dbur dli sho tjwllëngglo wle ios ba roy bakoe» le. Lara ba kong sorë ga shäryara eni.

³ Wëshko kjok shröngto ga José ba pjeyoga ichono to iröng obi ba öng tjok. ⁴ Jek löng pjola llëm obi ga José tjlä ba u daga kägäyo kong ga «Pja nom domerga jek löng yë irp-jang. Dosharop ga pja tjlä ba kong ga «¿Pjäy kjimtak pjlú ga tjwllëmi owa ega? ¿Di ioklo shäryak dbur sho pjublun go, e lüyotkoromi ega? ⁵ E bor kägäyo di ioklo. E ba llëbo miydoklo. Pjäy llëbo owa shäryono» lëp ba kong eni» le.

⁶ Kuya ga to jek ba irgo, ga doshara ga llëye lara Joséré ba kong li lara ba kong pjire. ⁷ Kuya lok ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, ¿pja tjlä borwa kong eni ega? E shäryorowa llëme. Borwa kong ga e shäryako llëme. ⁸ Tjawa tek löng iröng Canaán kjokyo dwayoshko ga dbur wlënorwa borwa dli sho pjangglo roshko li tyororwa bomi kong iröng. ¿Eni ga era bop kägäyo dbur sho lüyotkërwa sorë? ⁹ Di ioklo wen tjeng ë tjok ga e wolon wlo, tjawa ber löng bomi parkagaga tjwllëk löng pjir wleniyo bakoe» le.

¹⁰ Kuya ga tjlä ba kong ga «Pjluë. Shäryër eni. Gueniyo wen tjeng ë tjok ga ber shäng bor parkaga tjwllëk shäng pjir wleniyo, llamo to iröng ga pjlú» le.

¹¹ Ba dli sho pjangglo lona lok töshko, ga kjak döra lok jekdo. ¹² Roïna José u daga kägäyorë ba shjiy këguë ÿ äär jong ba löng mite ÿ go, ga di ioklo li wlëna buk Benjamín dli sho pjangglo roy. ¹³ E kjishko ga ba shwong dwllëkza lok tjä tjä erä, woydé lok ara kjishko. Eshko ga ba llëbo poyona ba öng kjing go, ga sano jek José shwoy iröng obi.

¹⁴ Judá, ba pjeyoga öötong löng José ushko ga José sök eshko obi. Eni ga kjök tonu lok, kujono bokdo kjlay klung go. ¹⁵ Eshko ga José tjlä ba kong ga «¿Llëye shäryoromiro? ¿Tja ëre llëbo miydoklo tjok miydëmi llëmdo?» le.

¹⁶ Kuya Judaré ga tjlä ba kong ga «¿Llëye lërwa? ¿Tjawa llëbo owa shäryono llëm ga pinwa bop kong sorë? Llëbo shäryorowa owa li iara Sbörë beno ikoba wëllëe. Tjawa löng na. Tjawa bop parkagaga tjwllëk löng pjir wleniyo, borwa löng bop di ioklo söga kjwe tjok bakoe» le.

¹⁷ Gueniyo kuya ga tjlä ba kong ga «Eni llëme. Di ioklo tjeng ë tjok ga e ber shäng

bor parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo. Pjäyda to jek iröng ushko ga pjlúe. Pjäy barwaga èrè llème» le.

Judá tjlëno José kong Benjamín kjishko

¹⁸ Era eni ga Judá jek José zlong bäng, ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, ¿tja tjlë bop kong sira tjoksa ga buere? Pja iirkë bor kong llème. Pja tjwlö ara bor kong, Egipto so pjluyo dik. ¹⁹ Pja tjlëno borwa kong ga “¿Pjäy data tjokde? ¿Pjäy lëmga oblë tjokde?” lorop borwa kong. ²⁰ Eshko ga tjawa tjlë bop kong ga “Borwa data, e tjlablae. Ga tjawa lëng shäng kjlara mite obi. E bukshko ga borwa data tjlablae. Ba meyo li tjok ga wapga tjeng do pjök, gueniyo kjlara shinmotkonoe. E kjishko ga ba wa beno shäng li woyde borwa datarë ara” lërwa bop kong eni.

²¹ »Eshko ga pja tjlë borwa kong ga “Bomi lëng tek sömi bor kong ñn wlo” lëp. ²² Ga tjawa tjlë bop kong ga “Kjwozirwa ba data rayë ber tjoksa ga äe. Raye ber tjoksa ga wolon” lërwa. ²³ Gueniyo pja tjlë borwa kong ga “Bomi lëng tek sömi na llëm ga pjäy tjwe bor ñk na llème” lëp. ²⁴ Tjawa jek äär iröng borwa data shwoy ga llëye lorop borwa kong li lororwa ba kong pjire.

²⁵ »Eshko ga borwa data tjlë borwa kong ga “Pjäy nom iröng dli sho tjwlëk sira” le. ²⁶ Gueniyo tjawa tjlë ba kong ga “Tjawa yorke borwa lëngdë llëm ga tjlapga sök, e ñnwa ga äe” lërwa ba kong.

²⁷ »Kuya ga tjlë borwa kong ga “Miydëmi pjlú ga bor boy, e wapga do pjök bor tjok. ²⁸ Kjlara to bor shjiry dwayo, ga sök bor tjok ame. Miydër ga uara äya kjloshko sorë. ²⁹ Era ba lëng kjwe söromi to bor zlong dwayo ga llëbo weno ba kong owa bebi wleni ga tja wolon woydorbo. Eshko ga wloyo ber pjäydë” le.

³⁰⁻³¹ »E kjishko ga bor lëng woyde bor datarë ara ba pjlugwo baïya wleni. Kjwozirwa, e äär borwa tjok iröng llëm ga borwa data, e wolon woydorbo. Enira wloyo ber tjawarë. ³² Tja tjlëno bor data kong ga “Ios ber tjeng bor wloshko, ñga ber tjarë. Llëye shäryono ba tjok wleni ga kjakrokëp bor kong. Sör tjwe iröng llëm ga tja ber pogo tjwlö bop kong ñyado” loror.

³³ »E kjishko rokër bop kong sira ga tja ios ber shäng bop parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo, kjwozirwa kjwe shtoshko. Ga ichos jek ba shjiyga tjok sira. ³⁴ Tja jek äär iröng bor data shwoy ba tjok llëm ga äe. Bor data sök woydë, song, e ñn woydë llème» le.

45

José oppino ba pjeyoga kong

¹⁻³ Eshko ga José slarwö, ga tjlë ba parkagaga löng li kong ga «¿Pjäy opshis uunkong na dwayo!» le, ga beno shäng tjoksa ba pjeyoga tjok, ga slatong jlökoyo. Kuya Egipto sopga löng kjoko lirë ga roy shdöra öötong uunkong kong, öötong Egipto so pjluyo ushko bakoe.

Eshko ga José tjlë ba pjeyoga kong ga «Tja José. ¿Bor data sök sère?» le. Kuya lok ga beno löng sëya llème. Dborye lok ga äe. Tjlökwo drete.

⁴ Eshko ga José tjlë ba kong ga «Pjäy tek bor zlong sira» le. Ga tjlë ba kong obi ga «Bomi lëng soynenomi Egipto sopga kong dgue, e tja José. ⁵ Gueniyo ga pjäy woydë llème. Tja wloyo pjäydë llème. Tja ichara Sbörë na bomi bäm go, nopga kjimtë, wolon llëm wlo.

⁶ »Pjli ara kjok ère kjing go lu pjloglo pjök tjän. Kjwe lu pjloglo shkëng (5) obi ga dli llë wen llëm, llëye dguëy ga wen llëm bakoe. ⁷ Gueniyo tja ichara Sbörë bomi bäm go, bomi kjimtë, pjäy wolon llëm wlo, bomi tjëyo tek ber bomi irgo li wen wlo. Shäryara Sbörë oblë, ba dbo kësbang go. ⁸ Tja ichaga Sbörë na, pjäydë llème. Tja iara beno shäng Egipto so pjluyo dboryaga, ba u daga kägäyo, Egipto sopga uunkong ichaga bakoe.

⁹ »Pjäy nom maling bor data shwoy, ga pjäy tjlë ba kong ga “Bop wa José tjlë ga “Tja ichara Sbörë beno shäng Egipto so kägäyo. Pja tek bor ñk wop äe. ¹⁰ Pja ber sök Gosén kjokyo, bop wapga, bop tjërge, bop öng, bop llëbo tjeng kës li tjok. Eni ga pja ber sök bor soshko. ¹¹ Èreshko ga pja sën dli, bop pjeyoga uunkong tjok, pjäy pjli kuk llëm wlo, dli llëm kjwe lu pjloglo shkëng (5) obi kjishko’ le Joséré” lëmi ba kong eni.

¹² »Miyde bor lëng Benjamíndë, pjäy om-miydë bebi ga tja José jlökoyo. Tja tjlëno

li kuromi uunkong. ¹³ Tja sök na, tja tjlapga dbo kësbang, tja parkë sök sorë li lanyotkëmi bor data kong. Llëye ñnomi na dö li lëmi ba kong pjir bakoe. Pjây nomo. Bor data tek sömi wop äe» le.

¹⁴ Eshko ga José, Benjamín, e ëng popjluno lok, ga slatong wop ara ëng tjok. ¹⁵ Eshko ga ba pjeyoga uunkong lõ shira,* slatong ba tjok. E irgo ga ba pjeyoga woroyono, tjlëno ba tjok.

¹⁶ José pjeyoga shrono löng li roy kuya pjurë ga beno wopjlú, ba pjloyoga uunkong tjok. ¹⁷ Eni ga pjlu tjlë José kong ga «Lëp bop pjeyoga kong ga dli sho ie lok ba öng kjing go, ga to Canaán kjokyo, ¹⁸ ga bop data, ba pjeyoga tek söya bor kong. Egipto kjok pjluýo twër ber ba kong, Egipto dli pjluýo twër ba kong, ue wlo bakoe. ¹⁹ Ichos jek na dwayo jëkklo sök, ba boyga sökklo, ba wapga sökklo, bop data sökklo bakoe. ²⁰ Wotjlik lok ba llëbo ber li kjishko llëm, llëbo pjluýo tjeng Egipto kjokyo ëre twër ber ba kong kjishko» le.

²¹ Shäryara Jacob† wapgarë eni. Ba jëkklo lara pjurë li twara Josére ba kong, dli ichara, ue irbo wlo bakoe. ²² Shwong twara tjaqlën ba shjiyga kong. Gueniyo Benjamínda kong dbur sho pjublún twara kjwo sak dbaw pjloglo mya (300), shwong twara ktringgwo shkëng (5) bakoe. ²³ Ba data kong öng llëbo sökklo ichara sak kwara (10) llëbo pjluýo tjeng Egipto kjokyo tjok, öng doglo sak kwara (10) obi dli sho tjok, ue irbo wlo. ²⁴ «Tjawa toe» le lokshko ga José tjlë ba pjeyoga kong ga «jölö. Pjây nome. Pjây ëngkjwë ëng tjok irbo llëme» le ba kong.

²⁵ Eni ga opshino jek Egipto kjokyo dwayo, öötong löng Canaán kjokyo, ba data Jacob sökshko. ²⁶ İya lok ga tjlë ba kong ga «José sök së! İE tjlapga tjwlo kësbang, Egipto so kägäyo!» le lok ba data kong, gueniyo tjlökwo kjrara llëm, yëy le erä. ²⁷ Gueniyo llëye lara Josére kjöme li kura. Ga ñna ga jëkklo ichara Josére jong ba wlokjroklo. Eni ga beno wopjlú, ²⁸ ga tjlë ga «jölö! Era

* **45:15** Lõ shik, lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go. † **45:21** Hebreo tjlökwo go ga tak beno pjang Israel. Jacob kowëba eni bakoe. * **46:1** Hebreo tjlökwo go ga tak beno pjang Israel. Jacob kowëba eni bakoe. Génesis 46.2, 8-15, 30 eni bakoe.

miydër ga José sök së. Tja wolontë llëm obi ga tja to ba ik» le.

46

Jacob to jek Egipto kjokyo ba pjeyoga tjok

¹ E irgo ga Jacob* opshino to jek Egipto kjokyo ba pjeyoga tjok, ba llëbo uunkong tjok bakoe. Jek öötong löng Berseba kjokyo ga öng zröra, sho sura, pjono dret, ba data Isaac Sbö poshrëkklo. ² E shkëyo ga Sbö weno shäng ba kong yoshko wleni, ga tjlë ba kong ga «Jacob!»

«¿Llë?, Tjlapga» le ba kong.

³ Tjlë ga «Tja Sbö, tja bop data Sbö. Pja jek Egipto kjokyo ga llëye bangkjrëp llëme. Kjok eshko ga bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber tjëyo kësbange. ⁴ Tja jek shäng bop tjok eshko. Llono ga bop tjëyoga shir ey dwayo, ga tek sör na iröng obi. Ga pja wolonshko ga José sök bop zlong bäng» le.

⁵⁻⁷ E irgo ga Jacob iara ba wapgarë opyë sök jëkklo ichara Egipto so pjlyorë ba kong li roshko, ba pjlaydoga, ba tjërba tjok. Ga Jacob opshino to ey dwayo ba tjëyo tek beno ba irgo uunkong li tjok. Ba öng, ba llëbo uunkong wlëna Canaán kjokyo li söra jek ba tjok Egipto kjokyo.

⁸⁻¹⁵ Jacob tjëyo tek beno ba irgo li öötong löng Egipto kjokyo ko lok eni. Epga beno löng Israel tjëyoga.

Lea wapga Jacob tjok, e weno tjeng Padán Aram kjokyo, e ko lok eni. Ba tjëyo tek beno ba irgo li tjok ga beno löng doglo sak mya kjingsho mya (33).

Rubén, e ba wa domer bäm İyo. Rubén, e öötong ba wapga domerba Janoc, Falú, Jezrón, Carmí tjok.

Simeón, e öötong ba wapga domerba Jemuel, Jamín, Oad, Jaquín, Zojar, Saúl tjok. Saúl, e mekë Canaán so.

Leví, e öötong ba wapga domerba Guersón, Coat, Merari tjok.

Judá, e öötong ba wapga domerba Selá, Fares, Zera tjok. Ba wapga domerba Er, Onán, e wolono beno löng Canaán

kjokyo. Fares, e öötong ba wapga domerga Jezrón, Jamul tjok.

Isacar, e öötong ba wapga domerga Tola, Fuvá, Job, Simrón tjok.

Zabulón, e öötong ba wapga domerga Séred, Elón, Yalel tjok.

Jacob wa walë Dina, e öötong bakoe.

¹⁶⁻¹⁸ Parkaga twara Labándë ba wa Lea kong ko Zilpá li wapga Jacob tjok ko lok eni. Ba tjëyo tek beno ba irgo li tjok ga beno löng doglo sak kjwara kjingsho tjer (16).

Gad, e öötong ba wapga domerga Zefón, Jaguí, Ezbón, Suni, Eri, Arodí, Areli tjok.

Aser, e öötong ba wapga domerga Imná, Isvá, Isví, Beriá tjok, ba wa walë Sera tjok bakoe. Beriá, e öötong ba wapga domerga Héber, Malquiel tjok.

¹⁹⁻²² Raquel wapga Jacob tjok ko lok eni. Ba wapga tjok ga beno löng doglo sak kjwara kjingsho pkëng (14).

José, e sök Egipto kjokyo ga wapga tjeng domer do pjök ba boy Asenat tjok ko Manasés, Efraín. Asenat, e Potifera wa. Potifera, e sök On kjokyo. E syöshtaga Egipto so sböpga kong.

Benjamín, e öötong ba wapga domerga Bela, Béquer, Asbel, Guera, Naamán, Ehí, Ros, Mupín, Jupín, Ard tjok.

²³⁻²⁵ Parkaga twara Labándë ba wa Raquel kong ko Bilhá li wapga Jacob tjok ko lok eni. Ba wapga tjok ga beno löng doglo kjäk (7).

Dan, e öötong ba wa domer Jusín tjok.

Neftalí, e öötong ba wapga domerga Yazel, Guní, Jéser, Silén tjok.

²⁶ Jacob, e öötong Egipto kjokyo ba tjëyo tek beno ba irgo li doglo sak tjer kjingsho tjer (66) tjok, ba pjluydoga tjok bakoe.

²⁷ José wapga tjeng Egipto kjokyo do pjök. Eshko ga Jacob tjëyoga shrono löng Egipto kjokyo doglo sak kjäk (70).

²⁸ Epga jek löng irbo ga Judá ichara Jacobdë jek bäm go José ik, wlokjre tek irbo Gosén kjokyo wlo. Öötong löng eshko li kuya Joséré ga ²⁹ ba parkagaga ichara ba jëkklo poshäryë. E irgo ga José jek ba data wlokjre. Öötong shäng ba data sökshko ga ëng popjluno lok, ga slatong wop ara ëng tjok. ³⁰ Eshko ga Jacob tjlë ba kong ga «Pja

ïnor om go bor bokkwo go, ga pja shäng së jlëe. Era tja wolon ga pjlúe» le.

³¹⁻³² Kuya ga tjlë ba data, ba pjeyoga kong ga «Tja to tjlë pjlú kong ga “Bor data, bor pjeyoga löng Canaán kjokyo li shrono löng na, ber löng bor tjok wlo. Epga öng daga kjishko ga ba öng, ba llëbo uunkong söra tek ba tjok” lër ba kong. ³³ Pjäy roke pjlurëshko ga “¿Pjäy pak llë?” le bomi kongshko ga ³⁴ pjäy tjlë ba kong ga “Tjawa tek chilawa obishko dwayo ga tjawa pak, e öng daga, borwa tjëyoga dëna i dik” lëmi ba kong eni. Eni ga Egipto sopga löng öng dagaga tjok woydë llëm kjishko ga pjäy ie ber löng Gosén kjokyo» le.

47

¹⁻² Eshko ga ba pjeyoga kjrara doglo shkëng (5), ga söra jek öötong löng Egipto so pjluyo shwoy, ga tjlë ba kong ga «Bor data, bor pjeyoga tek Canaán kjokyo dwayo li shrono löng Gosén kjokyo ba öng tjok, ba llëbo tjeng kës li tjok bakoe» le. Eshko ga ba pjeyoga li pina pjlú kong, miyde wlo.

³ Eni ga pjlú tjlë ba kong ga «¿Pjäy pak llë?»

«Tjlapga, tjawa tek chilawa obishko dwayo ga tjawa pak, e öng daga, borwa tjëyoga dëna i dik. ⁴ Canaán kjokyo pjli ara, borwa öng dli drete. E kjishko ga tjawa to tek ber löng na wlo lërwa. Rokërwa bop kong sira ga tjawa ios ber tjeng Gosén kjokyo» le lok ba kong.

⁵ Kuya ga tjlë José kong ga «Bop data, bop pjeyoga tek shrono ber löng bop tjok wlo le.

⁶ Egipto kjokyo tjeng bop wloshko. Gosén kjokyo, e Egipto kjok pjlúyo kuzong ga twos ba kong, ber löng eshko wlo. Ip ga domerga kjone kjone parkë pjlú ga ios ber löng bor öng dë bakoe» le.

⁷ E irgo ga ba data söra, pina pjlú kong, miyde wlo. Eshko ga Jacob tjlëno beno pjlú ba kong. ⁸ Ga pjlú tjlë ba kong ga «¿Pja lu pjlobi?»

⁹ «Tja lu pjloglo sak dbäw kjingsho sak mya (130) erä. Tja sök shtor llëm, tja jëkko erä, tja songe. Bor data, bor kjokë, e jek to löng shtor llëm bako, gueniyo lu ñno bor kjinmo» le ba kong. ¹⁰ E irgo ga Jacob tjlëno beno pjlú ba kong obi, ga toe.

11 Eshko ga lara pjlurë sorë ga shäryara Josërë eni. Egipto kjok pjlúyo twara ba data, ba pjeýoga kong, ber löng eshko wlo. Kjok, e ber buk Ramsés kjokyo. 12 Ba pjeýoga uunkong sëna dli bakoe.

José pak shäryono sorë pjli ara dbaryo

13 Egipto kjokyo, Canaán kjokyo ga dbar jek ga pjli tjwe ara anmoyõ. Nopga wolonto pjlrë. 14 Eni ga dli soynena Josërë Egipto sopga kong, Canaán sopga kong bakoe. Dburyo li jnena tjeng pjlu dbur jnezlongshko. 15 Dbur pjitongshko ga Egipto sopga tjwe tjlë José kong ga «Tjawa dbur pjitonge. Tjawa sëm dli. Llëm ga tjawa wolon pjlrë» le.

16 Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjäy dbur pjitong ga bomi öng sömi bor kong, ga kjlopswër dli sho go» le. 17 Eni ga Egipto sopga, ba öng oblë oblë,* e söra José kong, kjlopswe dli sho go wlo. Shäryara eni lu pjlara.

18 E irgo ga tjwe tjlë José kong obi ga «Llëye jnenwa bop kong ga äe. Tjawa dbur pjitong, ga borwa öng, e beno bopoya. Beno tjawa, borwa kjok erä. 19 Tjawa iëp wolon llëme. Borwa kjok iëp ber tjoksa llëme. Tjawa tjwlës, borwa kjok tjok bebi, dli sho äska. Eni ga tjawa ber löng parkë borwa kjok li kjing go pjlu kong. Dwla twos borwa kong, tjawa wolon llëm wlo, kjok ëre kjing go nopga tjok obi wlo» le.

20 Pjli tjwe ara anmoyõ kjishko ga ba kjok soynena uunkong José kong. Eni ga Egipto kjok tjwlëna Josërë uunkong pjlu kong. 21 Nopga uunkong beno löng ba parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo. 22 Gueniyo syöshtagaga Egipto so sböpga kong, epgara kong dli twe pjlurë iyado. E kjishko ga ba kjok soynena llëme.

23 E irgo ga José tjlë nopga kong ga «Pjäy tjwlënor uunkong bomi kjok tjok pjlu kong. Dwla tjeng ëre to dguëmia. 24 Gueniyo ba bo kjrozlong dbaryo ga dli tömi li kjringsgwo shkëng (5) li shimi kjrina pjlu kong, kjringsgwo sak kjwara (10) li shimi kjrings

gwo sak kjwara kjringsgwo sak kjwara kjringsgwo shkëng (15) li shimi kjringsgwo mya ba kong. Shäryëmi uun eni» le.

25 Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Pja opshäryono pjlu borwa tjok. Tjawa iorop wolon pjlishko llëme. E kjishko ga tjawa to ber löng pjlu parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo» le. 26 Eni ga José kjok ilgwekklo shäryono kjrina Egipto so kjlobi kong, dwla bo kjrozlong dbaryo ga dli töya li twe lok pjlu kong, lara sorë li eni. Kjok ilgwekklo li eeri ga buk eni. Gueniyo syöshtagaga Egipto so sböpga kong lira llëye twe llëm, ba kjok beno pjlu kong llëm kjishko.

Jacob wolon döröe

27 Israel tjëyoga beno löng Gosén kjokyo, e Egipto kjokyo obi. Kjok shano bayo ara, dbur ara, wapga träk llëm bakoe. 28 Jacob beno sök eshko lu pjloglo sak kjwara kjringshokjäk (17). Lu ñno sak dbäw kjingshokjäk (147).

29 Dbar kjwara ga Jacob† sök së obishko ga wolon dbaryo woyotjliya buk. Eshko ga ba wa José rokara, ga tjlë ba kong ga «Tja woydëp jlökoyo wleni ga los bor kong jlökoyo ga pja wotjlik pjlu bor kong, ga tja kjimtëp iyado. Pja kä dos, orkwo ios bor kworbo kjing go, e ber ba jyäglo wlo. Tja jnep ber buk na Egipto kjokyo llëme. 30 Tja wolonoshko ga tja ship Egipto kjokyo ëre dwayo, tja söp äär ber buk bor pjeýoga iak tjengshko» le.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Shäryër eni» le.

31 Eshko ga tjlë ba wa kong obi ga «Los bor kong jlökoyo» le.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Lër bop kong jlökoyo ga shäryër eni» le. Eshko ga Jacob kä dono, syöshtono Sbö kong buk ba bukklo kjing go.

48

Jacob tjlökwo lono beno pjlu José wapga kong

1 E irgo ga oba tjlë José kong ga «Bop data swlo ara» lëba ba kong. Eni ga José jek ba ik, ba wapga Manasés, Efraïn tjok.

* 47:17 Öng oblë oblë söra lok li, e kwomgla, öng wlëp ushko so, shwling ushko so, sögla, öng so kwomgla kjoyo dre töshko bakoe. † 47:29 Hebreo tjlökwo go ga tak beno pjang Israel. Jacob kowëba eni bakoe. Génesis 47.31 eni bakoe.

² Öötong löng ba shwoy ga «Bop wa José shrono shäng bop ik» lëba ba kong. Kuya ga kojono dbo go, sirkeno sök ba bukklo kjing go, ³ ga tjlë José kong ga «Sbö, llëye shärye woydë li shärye ga pjlúe. Sbö weno shäng bor kong Luz kjokyo, e Canaán kjokyo obi. Eshko ga tjlëno beno pjlú bor kong. ⁴ Tjlë ga “Pja iër ber shdär träk llëme. Bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber löng tjëyoga oblë oblë, ga tjë jikong ber löng tjëyo kjrinaso. Kjok ëre twër ber ba kong iyado wlo” le. ⁵ Bop wapga Efraín, Manasés, e weno tjeng na Egipto kjokyo, tja tjwayde töntë bop tjok llëm obishko. Epga ber bor wapga onmo wleni, Rubén, Simeón dik. ⁶ Pja wapga tjok obi wleni ga epgara bopoya. Kjok twe datagarë ba wapga kong li twe Efraín, Manasédë ba kong, epga ba lëmga kjishko. ⁷ Tja jek shäng Padán Aram kjokyo dwayo, Efrata kjokyo ber buk pjola obishko ga bop mekë Raquel wolono bor shjiryo eshko Canaán kjokyo. Eni ga jnenor beno buk irbo jek jong äär Efrata kjokyo sor go» le. (Eeri ga Efrata kjokyo, e ko Belén.)

⁸⁻¹⁰ Eshko ga Jacob tjläbla, kjok igö pjlú ame. E kjishko ga José wapga miydara llëme. Eni ga tjlë José kong ga «¿Kjwepga kjwe ë?»

«Kjwe bor wapga twara Sböre bor kong na Egipto kjokyo» le ba kong.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Tek sös bor zlong bäng, tjlökwo lër ber pjlú ba kong wlo» le. Eni ga ba wapga söra jek ba kjokë zlong. Eshko ga popjlura Jacobdë, ga lö shira.*

¹¹ Ga tjlë José kong obi ga «Pja in ame loror. Gueniyo tja kjimtara Sböre sök së obi, pja inor, bop wapga inor bakoe» le.

¹² Eshko ga ba wapga kjara Joséré ba kjokë zlong dwayo, ga kjök tonu, kujono bokdo kjlay klung go. ¹³ E irgo ga ba wa Efraín shara ba or kële go, Manasés ba or milë go. Eni ga Efraín beno ba kjokë or milëkong, Manasés ba or këlekong. ¹⁴ Gueniyo Jacob orkwo ië ba tjërga kjing goshko ga Manasés, e José wa domer bäm iyo ëmdë ga ba orkwo kële li iara beno Efraín kä kjing go, orkwo milë li iara Manasés kä kjing go. ¹⁵ Eni ga tjlëno beno pjlú

José kong. Tjlë ga «Sbö, e kolara bor data Isaac, bor kjokë Abrahamdë. E bor daga, tja bukkshko tek lëkong. ¹⁶ Llëbo wen bor tjok owashko ga ba parkaga kjok dogo so,† e bor kjimtaga. Kjwozirga ëre kjimte eni bakoe. Kjwepga kjishko ga tja woyoshrëba, bor data Isaac, bor kjokë Abraham, e woyoshrëba bakoe. Ba tjëyo tek ber ba irgo li shdär träk llëme» le.

¹⁷ İya Joséré ga ba data orkwo kële li iara Efraín kä kjing go ga beno ba kong owa. E kjishko ga orkwo shara, kje Efraín kä kjing dwayo, ie Manasés kä kjing go wlo İara.

¹⁸ Ga tjlë ba data kong ga «Data, kjweni llëme. Ba shjiy shäng ëre. Bop orkwo kële kjwe ios ba kä kjing go» le.

¹⁹ Gueniyo kuya ga tjlë ba kong ga «Miydër tjan. Ba tjëyo tek ber ba irgo li äär ber tjëyo kësbang, tjwlo ara bakoe. Gueniyo ba lëngda äär tjwlo ara ba kjinmo. Ba tjëyo tek ber ba irgo li äär ber tjëyoga oblë oblëe» le.

²⁰ Eshko ga Jacob tjlëno beno pjlú ba tjërga kong. Tjlë ga «İlono ga Israel tjëyoga tjlë ga “Pja kjimte Sböre ber Efraín, Manasés İ dik” le ber pjlú nopga kong wlo» le. Efraín iara beno Manasés bäm go eni.

²¹ E irgo ga tjlë José kong ga «Tja wolon e, gueniyo ga Sböra ber shäng bomi tjok, pjäy kjimte äär iröng obi bomi tjëyoga kjokyo.

²² Tja ëngkwono amorreoga tjok, zanor song, ba kjok ko Siquén li döror. Kjok, e pjlú, owa llëme. E twër ber bop kong erö, bop pjeyoga kong llëme» le.

49

Jacob tjlökwo lono beno pjlú ba wapga kong

¹ E irgo ga Jacob, ba wapga rokara uunkong tek ba shwoy, ga tjlë ba kong ga «İlëye wen bomi kong İlono li lër bomi kong, miydëmi wlo. ² Pjäy tek löng bor zlong bäng. Tja kuzia. Pjäy bor wapga, pjäy uunkong kjweni. Tja bomi data Israel.

³ »Rubén, pja bor wa domer bäm İyo.

Pja bukkshko ga tja dwlas lë jä.

Pja tjwlo ara, dbo ara, bop lëmga kjinmo.

* **48:8-10** Lë shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go. † **48:16** Ba parkaga kjok dogo so le li, e Sbö om go layde.

4 Gueniyo pja domer tjékso llëm, kä llëm wleniyo.

Pja pono bor boy oblë tjokshko ga tja iorop beno sök lökshko.

E kjïshko ga pja tjwlõ bop lëmga kjinmo amë.

5 »Simeón, Leví, pjây epenga döe. Pjây wotjlík no barwë erä.

6 Pjây ëng töng lanshko ga tja tön woydë bomi tjok llëme.

Pjây iirkonoshko ga no zrömi äe.

Öng dre kjangyo zëmi llë kjïshko llëme.

7 Pjây iir ara.

Pjây iir äya kjloshko so wleni. E kjïshko ga pjây äyoshtër.

Eni ga bomi tjëyo tek ber bomi irgo li ber löng kjok drete.

Epga shdär ber löng Israel tjëyoga tjrëko.

8 »Judá, bop moskwoga zam song erä. E kjïshko ga pja poshrëya bop pjeyog-arë.

Epga kjök tok, kujong bokdo kjlay klung go bop kong.

9 Dbong dli shano, uara pjir ga bojong iröng woshtë ba shtoshko.

Dbo ara kjïshko ga barwaga erë llëme.

Judá, pja dbong wleni.

10 Pja dbo kjaga erë llëm, bop kjë döga erë llëm,

ba sogo shrono om go guing.

Era kole tjëyoga uunkongdë.

11 Pja ber sök dli ara, opzang ï, bop kjor bo pjlúyo twëp bop öng kong.*

Pja ää ara anmoyõ, shwong kwoshkwëp e go ga pjir llëm, ber obie.

12 Pja bok ro srëzrën, pja ää ara kjïshko.

Pja kowo pjlublún, pja öng nä dyo ara kjïshko.

13 »Zabulónda ber sök dlung kjako, kjangyo kësks tjwe tješkko.

Ba kjok worbo äär jong Sidón kjokyo go.

14 »Isacarda öng llëbo shgaga dbo ara woshtë sök ba llëbo tjok wleni.

15 Ïya ga woshtozlong pjlú kjïshko ga kojono dbo go jek ba llëbo shguë.

Eni ga beno shäng oblë parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo.

16 »Danda ba tjëyo llgwek om go, Israel tjëyoga oblë dik.

17 Dgur buk irbo sor go.

Kwongla jek ba zlongshko ga ba dre uakza ga no sök ba kjang go li lon.

Dan, pja bangkjërëba dgur wleni» le.

18 Eshko ga Jacob tjlë ga «¡Jehová, tja dözong!» le.

19 Ga tjlë ba wapga kong obi ga «Gadda, moskwoga tjwe ba zrök'leshko ga epga zäya, irpjäya erë shara.

20 »Aserda dli ara, uak pjlú, pjlupga dli dik.

21 »Neftalíra shwling kjloshko so jek zron oojong, wapga wolëso wleni.

22 »Joséra, e kjillgwo jong diksor go, bo ara, lliywë shdär äär di dlupyo wleni.

23 Ïywa lok shjiktëng ba moskwogarë, könkowo dbuya lok ara ba kjang go, twe lok tjötö Ïyado.

24 Gueniyo ba sböng shaya jlökoyo, wir llëme.

Orkwo ber golong, Jacob Sbö dbo ara kjïshko, e Israel tjëyoga daga, guëng wleni.

25 Pja kjimte bop data Sbörë.

Llëye shärye woydë Sbörë li shärye ga pjlúe. Llëbo twe bop kong pjlúe.

Shunyo iche shrë kjok dogo dwayo, diwa iche tur klung roy dwayo, pja wapga shdär träk llëm, bop öng wapga shdär eni bakoe.

26 Llëbo weno pjlú bor kong träk llëm, äär jong kjökshko, dlup llë kësks kjinmo.

* 49:11 E kjörkö sho twëy köchi kong wleni.

Llëbo pjlú li ber bop kong,
pja bop pjeyo kägäyo kjishko.

27 »Benjamínda, e shjiti kjloshko so iir ara wleni.
Kjok shröngto ga ba sëng ue,
kjok sëng ga llamo pjorgue» le.

28 Ère Israel tjëyoga kjrilingwo sak kjwara kjingsho pjök (12). Tjlkwo lara ba datarë beno pjlú tjëyo kjrina kjrina kong eni.

Jacob wolonoe

29 E irgo ga Jacob tjlä ba kong ga «Tja wolontoe. Tja wolonoshko ga tja sömi äär ber buk bor pjeyoga iak tjengshko, guëng jong ööng Het tjëyo ko Efrón kjokshko li roshko. 30 E ber buk Macpela kjokyo, Mamré kjokyo gomyo, e Canaán kjokyo obi. Guëng li tjwläna Abrahamdë Efrón kong, llëye tjeng eshko li bako, ber buk sak ba pjeyoga kong wlo. 31 Abraham, ba boy Sara, Isaac, ba boy Rebeca, e iak tjeng eshko, Lea iak buk eshko bakoe. 32 Kjok buk eshko, guëng jong ööng tjwläna Het tjëyoga kong» le.

33 Tjläno eni pjir ga opbuno buk töshko, ga wolonoe.

50

1 Eshko ga doyo popjlura Joséré, lō shira,* ga slar ëëe. 2-3 E irgo ga no dwlomnega ichara ba data doyo poshtik, an llëm wlo. Shinmo doyo poshtiya lok eshko sorë ga Jacob doyo poshtira lok dbargwo sak pkëng (40) eni.

Jacob soyopora Egipto sopgarë dbargwo sak kjäk (70). 4 Sopono lok pjir irgo ga José tjlä pjlú pjloyoga kong ga «Rokër bomi kong sira ga pjây tjlä pjlú kong bor kjishko. 5 Pjây tjlä ba kong ga bor data wolon döröshko ga tja ichara tjlä ba kong jlökoyo ga “Pja wolonoshko ga pja sör äär ber buk Canaán kjokyo, sak shäyrop om go li roshko” loror. Eni ga rokëmi ba kong ga tja iche bor data jnek. Jnenor pjir ga tja tjwe iröng obi lëmi ba kong eni» le.

6 Kuya pjürë ga tjlä José kong ga «Pja jek ga pjlúe. Rokara bop kong sorë li shäyros eni» le.

7-9 Eni ga José jek ba data jnek, ba pjeyoga tjok. Yorkara tjlapgaga parkë löng pjlú kong kjlobi lirë, pjlú ëngkjwagaga jëk kwomgla go, jëkklo roy tjok. Nopga öör träk llëme. Ba öng, ba wapga chilawa, e iara Jacob pjeyogarë beno tjeng Gosén kjokyo erä.

10 Dipzono lok Jordán diyo kjwo kalëkong pjir ga öötong löng Atad kjokyo, dwla bo kwota shiya lokshko. Eshko ga woydono lok ara, slatong, kjloshtono ara, Jacob soyopora dbargwo kjäk (7) José tjok. 11 İya Canaán sopga löng eshko lirë ga tjlä ga «Egipto sopga woydë ara» le. E kjishko ga kjok eshko koiara Abel Misrayin,† e ber buk Jordán diyo dlo wen tëm shwo lëkong.

12-13 E irgo ga Jacob söra ba wapgarë Canaán kjokyo, iara beno buk guëng jong ööng Macpela kjokyo roshko, Mamré kjokyo gomyo. Guëng li tjwläna Abrahamdë Efrón kong, llëye tjeng eshko li bako, ber buk sak ba pjeyoga kong wlo. Llëye lara Jacobdë ba kong li shäyara ba wapgarë eni.

14 Ba data jnena pjir ga José to jek Egipto kjokyo iröng obi, ba pjeyoga, ba yorkaga uunkong tjok.

José tjläno ba pjeyoga kong, woydë lok llëm wlo

15 Jacob wolono kuzong ga José shjiyga wotjlík ga «José wotjlík bi kong owa dikjoyoe. Llëbo shäyroy ba kong owa kuzong ga llëbo shärye bi kong owa kjwe» le. 16 E kjishko ga no ichara tjlä ba kong ga «Bop data wolontë llëm obishko ga tjlä bop shjiyga kong ga 17 “Pjây tjlä bop lëng kong ga ‘Bop data tjläno beno bop kong ga “Bop shjiyga llëbo shäryono bop kong owa li rokër bop kong sira ga epga shdum e kjishko llëme. Epga jnep kësbange” lara bop datarë bop kong eni’ lëmi ba kong” lara. Eni ga roke lok bop kong sira ga epga jnep kësbange, epga bop data Sbö parkagaga» le.

Kuya Joséré ga slar jöng.

18 Eni ga José shjiyga tjwe löng kjök tonon, kujono bokdo kjlay klung go, tjlä ba kong ga «Tjawa löng ëre, tjawa bop parkagaga tjwläk löng pjir wleniyo» le.

* 50:1 Lō shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go. † 50:11 Hebreo tjlkwo Abel Misrayin, e Egipto sopga woydë ara loklo.

¹⁹ Gueniyo kuya ga tjlē ba kong ga «Llēye bangkjrēmi llēme. Tja Sbō llēm, pjāy shdun wlo. ²⁰ Pjāy wotjlīno llēbo shāryē bor kong owa. Gueniyo bomi wotjlīk owa li kjlopswara Sbōrē beno pjłú, nopga ara kjimtoklo, wolon llēm wlo. ²¹ E kjīshko ga llēye bangkjrēmi llēme. Pjāy kong dli twēr, bomi wapga kong bakoe» le. Eni ga José tjlēno ba shjiyga kong yōtso, wotōye. Ga epga beno lōng wopjłú, woydono ame.

José wolonoe

²²⁻²⁵ José beno sök Egipto kjokyo ba pjeyoga tjok. Öötong tjlābla, ba wa Efraín tjērga, e wapga ĩna, Manasés wa Maquir, e wapga ĩna bako, wlokjrara ba wapga wleni. Pjłara ga tjlē ba pjeyoga kong ga «Tja wolon dōrōe. Pjāy kjimtaga ber Sbōrē. Pjāy shiya na dwayo. Pjāy sōya äär lōng kjok twara Abraham, Isaac, Jacob kongshko. Pjāy tjlēs bor kong jlōkoyo ga pjāy shiya Sbōrē na dwayoshko ga bor doyo sōmi jek bomi tjok lozī bor kong jlōkoyo eni» le. ²⁶ José lu ĩno öötong sak dbāw kjingsho sak kjwarashko (110) ga wolono buk Egipto kjokyo. E irgo ga ba doyo poshtira, an llēm wlo, ga iara beno buk shinmoga bakwo roshko.

Rut

Elimélec pjeyoga

¹⁻² Domer shäng kjlara ko Elimélec, boy ko Noemí,* wapga domerga do pjök ko Majlón, Quilión. Elimélec, e efrateo, Belén so. Belén kjokyo, e Judá tjëyoga kjokyo obi. Israel tjëyoga pjluyo llëm obi dbaryoshko ga pjli shrono ara kjok eshko. E kjïshko ga Elimélec to jek öötong beno sök Moab kjokyo, ba pjeyoga li tjok.

³ Eshko ga Elimélec shinmotkonoe. Ba boy Noemí beno sök eshko, ba wapga do pjök tjok. ⁴ E irgo ga ba wapga orkwosmono walëga Moab so tjok, kjlara ko Orfa, kjlara ko Rut. Gueniyo öötong luyo sak kjwara (10) ga ⁵ Majlón, Quilión, e shinmotkono lok. Eni ga Noemí beno sök wa dret, lanma dret bakoe.

Rut, Noemí

⁶⁻⁷ Eshkoshko ga Israel tjëyoga kjimtara Jehovárë, ga pjli dbaryo li pjirae. Roy kura Noemírë eshko Moab kjokyo. E kjïshko ga wotjlík to iröng Judá tjëyoga kjokyo obi, ba pjluydoga do pjök li tjok le. Opshik kjok eshko dwayo kjwlëshko ga ⁸ tjlë ba kong lok ga «Pjäy nom jek iröng bomi mekëga shwoy. Tja, bor wapga, tjawa woydoromi, kjimtoromi ara. E kjïshko ga rokër Jehová kong ga pjäy woyde, pjäy kjimte eni bakoe. ⁹ Pjäy kong lanma wlëya jek obi, pjäy ber löng wopjlú bomi ushko wlo» le. E irgo ga lö shira,† tja toe loklo.

Kuya lok ga slar tira llëm, ¹⁰ ga tjlë ba kong ga «Llëme. Tjawa jek bop tjok, bop pjeyoga löng lishko» le.

¹¹ Gueniyo kuya ga tjlë ba kong lok ga «Toguëga, pjäy to iröng obi. ¿Pjäy jek bor tjok lëmi kjër llëno? Tja wapga orkwosmok bomi tjok wlo ame. ¹² Pjäy to iröng bomi ushko. Tja këguë anmoyō, tja orkwosmok obi wlo. Tja kjwe orkwosmono eeri jã, ga wapga domerga weno tjeng bor kong jekdo kjwe ga ¹³ pjäy orkwosmok llëm, äär jong epga äär këkboga dbaryo guing llëme. Pjäy

jek bor tjok llëme. Llëye weno bomi kong li, e kjange. Gueniyo llëye weno bor kong li, e kjang anmoyō, Jehová opyono shäng bor wloyo kjïshko» le.

¹⁴ Kuya lok ga slatong jek obi. Eshko ga Orfa, ba em lö shira, ga brikotong toe. Gueniyo Rutda jek pjä ba em li go, to rayara llëme. ¹⁵ Eshko ga Noemí tjlë ba kong ga «Bop kjlara kjwe izong. To jek iröng ba pjeyoga löng lishko. To ba sböpga baïya poshrëk iröng obi. Pja to ba tjok dey» le.

¹⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja yorkër woydë jlökoyo.

Tja ichëp bop rayë llëme.

Pja jek kjone ga

tja jek bop tjok eshko.

Pja äär sök kjone ga

tja äär sök bop tjok eshko.

Bop pjeyoga lëp li,

e ber bor pjeyoga bakoe.

Bop Sbö lëp li,

e ber bor Sbö bakoe.

¹⁷ Pja shinmotkë äär kjone ga

tja shinmotkë ber eshko bakoe.

Pja jnekoba kjone ga

tja jnekoba eshko bakoe.

Tja tjlë bop kong jlökoyo ga

shji löng së obishko ga

pja äär kjone pogo ga pja rayër llëme.

Rokër Jehová kong ga

shäryoror eni llëm wleni ga

tja shdüya» le.

¹⁸ İya Noemírë ga raye woydë Rutdë llëm kuzong ga llëye lara ba kong ame. ¹⁹ Eni ga jek lok pjöyïkong.

Öötong löng Belén kjokyo ga nopga shdöktong tjlë ara. Walëga eshko so tjlë lok ëng kong ga «¿Kjwe Noemí llëmdo?» le lok eni.

²⁰ Kuya Noemírë ga tjlë ba kong lok ga «Tja kowëmi Noemí ame. Jehová, llëye shärye woydë li shärye ga pjlúe. Ga tja iara beno sök woydë ara. E kjïshko ga tja kowëmi Mara‡ shara. ²¹ Tja opshino na dwayoshko ga llë pogo woydër li tjok. Gueniyo tja söra Jehovárë tek iröng or rorëe. Opyono shäng bor wloyo. ¿Eni ga tja kowëmi Noemí sorëro?» le.

* **1:1-2** Hebreo tjlökwo Noemí, e wolësowa loklo. † **1:9** Lö shiklanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go. ‡ **1:20** Hebreo tjlökwo Mara, e kë ara loklo. Ba kong ga tjlë ga «Tja iara sök kë ara», e «Tja iara sök woydë ara» loklo.

²²Eni ga Noemí opshino tek Moab kjokyo dwayo ba pjláyo Rut, Moab so li tjok. Öötong löng Belén kjokyosho ga dwla bo kjrozlong dbaryo li soyëba löng kjwleë.

2

Rut ëng wlëno Booz tjok

¹Domer shäng kjlara ko Booz, e Elimélec, Noemí lanma dëna li pjeyo. E dbur ara bakoe.

²Dbar kjwara ga Rut tjlä Noemí kong ga «Rokër bop kong ga tja ichos jek oba parkë dwla skok löng lishko. Eni ga ëbo, tja iche kjwe dwla bo beno tjeng ba irgo li töng» le.

Kuya ga tjlä ba kong ga «Jölo, toguë» le. ³Eni ga Rut jek öötong shäng dwla bo kjrëba löng li irgo. Shäng parkëshko li kjokyo sogo, e Booz, Elimélec li pjeyo.

⁴Eshko ga Booz tek tjwe shäng Belén kjokyo dwayo ga tjlä ba parkagaga löng li kong ga «Miga. Pjäy kjimtaga ber Jehovärë» le.

Kuya lok ga tjlä ba kong ga «Kjobe. Pja kjimtaga ber Jehovärë bakoe» le.

⁵Eshko ga tjlä ba parkagaga tjeng li kägäyo kong ga «¿Walë shäng kjwe ë pjeyo?»

⁶«Kjwe Moab so. Walë to tek Noemí tjok Moab kjokyo dwayo li kjwe. ⁷Kjok shröngto ga tjlä bor kong ga “Tja ichos dwla bo llë beno tjeng ba skogaga irgo li töng sira” le. Ga “Jölo” lër ba kongshko ga jek parkë, ga beno shäng parkë kjweshko. Woshtono shäng eeri jä ukwang kjwe dorko» le ba kong.

⁸Eshko ga Booz jek Rut zlong bäng, ga tjlä ba kong ga «Chiya, tja kuzong. Pja dwla bo töng shto oblë llëme. Pja ber shäng jüshko bor parkagaga walëga tjeng wle tjok. ⁹Domerga to löng dwla bo skok tjeng li töngshko ga pja parkë jek ba irgo. Pja twe lok tjötö llëme loror bor parkagaga domerga kong tjän. Ga pja wodogroshko ga di kjrëp di bapkwö dlina domergarë tjeng wle roy dwayo» le.

¹⁰Kuya ga kjök tono, kujono bokdo kjlay klung go, tjlä ga «Tja shto oblë so. ¿Bop bokso ga tja pjlúe lëp ega?»

¹¹«Pja roy kuror uunkong. Bop lanma wolono tek lëkong ga bop ëm, e kjimtëp shäng ara. Bop data, bop mekë, bop kjok, e rayorop pjir, ga pja to tek shrono beno sök nopga miydëp llëm löng li tjok. ¹²Jehová, e Israel tjëyo Sbö. Pja opyono beno sök ba sjägä dirko wleni, pja de wlo. Eni ga rokër ba kong ga pja potjwleëya, llëye shärorop li kjishko» le ba kong.

¹³Kuya ga tjlä ba kong ga «Woydër ga bop bokso ga tja pjlúe lëp iyado. Bop tjläkwö, tja ie dbokjrë jek obi. Tja tjwlo llëm, bop parkagaga walëga tjeng wle dorko. Eni ëmdë ga pja tjlä shäng bor kong yötso, wlëpe» le.

¹⁴Ga öötong iozlong dloyo goshko ga Rut rokara Boozdë, tjlä ba kong ga «Pja tegö. Pjlung shosho suk pjir wle kjros, ga pös kjillgwo bo dyo shpoä wle go, ga uozong» le. Kuya ga wloktëng sök parkagaga tjeng li tjräko, ga kong dwla jnena tjeng li twara Boozdë ba kong kjwöböso. Eni ga kjrara, uara beno shäng bö tjung, wopjlú, ga beno obie.

¹⁵E irgo ga jek dwla skok tjeng li töng obi, ga Booz tjlä ba parkagaga löng li kong ga «Iëmi dwla töng kjone pogoshko, töya töng tjeng dlw wleshko ëmdë ga wëyë. ¹⁶Dwla skomi, tömishko ga lomi pjlöbö pjlöbö, töya bomi irgo wlo. Ga kong llëye lëmi llëme» le.

¹⁷Eni ga Rut dwla bo töno shäng kjok eshko äär jong kjok sënge. E irgo ga kjwokära bayo gök kësbang tjung wleni kjwo sak kjwara (10).* ¹⁸E irgo ga söra jek u lok lishko, ga pina ba ëm kong. Dli twara ba kong llamo li shira, twara ba kong, ue wlo bakoe.

¹⁹Iya ga tjlä ba kong ga «¿Eerishko ga pja dwla bo töng shäng kjone? ¿Pja parkë shäng kjone? Pja kjimtaga kjok sogo lirë ara kjishko ga rokër Jehová kong ga e kjimtaga ara bakoe» le.

Kuya ga tjlä ba kong ga «Tja parkono domer shäng kjlara ko Booz tjok» le.

²⁰Kuya ga tjlä ba kong ga «Eni ga rokër Jehová kong ga e kjimtaga. Jehová, shji nopga löng së obi li kjimtaga jläkwöyo. Nopga wolono tjän li kjimtaga bakoe. Shji kjimtaga bi pjeyoga soshko tjeng lirë kjluwe. Ga bi pjeyoga kjlara jüni, e Booz» le.

* **2:17** Gök kësbang tjung wleni kjwo sak kjwara (10), e bayo litro sak pjök (20) dik.

²¹ Eshko ga tjlë ba ëm kong ga «Tja ichara ber shäng eshko, ba parkagaga walëga tjeng li tjok, äär dwla bo kjrozlong dbaryo pjitong guing» le.

²² Kuya ga tjlë ba kong ga «Toguë, pja ber shäng ba parkagaga walëga tjeng li tjok ga ber bop kong pjlúe. Pja jek shto oblë kjwe ga llëbo wen bop kong owa kjwe» le.

²³ Eni ga Rut beno shäng parkë Booz parkagaga walëga tjeng li tjok, dwla bo kjrozlong dbaryo pjitong guing. Gueniyo beno sök ba ëm shwoy.

3

Rut öör dwla kjwokäzlong shtoyo

¹ Dbar kjwara ga Noemí tjlë Rut kong ga «Toguë, pja kong lanma wlën kjlara, pja ber sök shtoyo pjlú wlo. ² Booz, pja parkë shäng ba parkagaga walëga tjeng li tjok, e bi pjeyo. Kuzong. Eeri shkëyo ga to ba dwla kjwokäk. ³ Eni ga pja nom wë, pja poshtis poshtikklo lõ pjlëblië go, ga pja doyos shwong pjlú wleniyo go. E irgo ga pja to parkë shäng lishko, gueniyo pja op-ping wëllë ba kong llëm, äär iono, di iono pjir guing. ⁴ Eshko ga pë buk kjoneshko ga ip yõtso. E irgo ga pja jek ba zlong bäng, ba kjinyoklo dre lëkong li kjëp, ga pja opbuk buk eshko. Eshko ga llëye shäryëp wlo li le bop kong» le.

⁵ Kuya ga tjlë ba kong ga «llëye lëp bor kong li shäryër eni» le. ⁶ Eni ga opshino to jek eshko, ga llëye lara ba ëmdë ba kong kës li shäryara eni.

⁷ Ga Booz iono, di iono pjirshko ga beno shäng wopjlúe. E irgo ga jek opbuno, pë buk dwla tóng tjeng dluw li zlong bäng. Wop tjok ga Rut jek shäng wora wora, öötong shäng ba zlong bäng, ba kjinyoklo dre lëkong li kjara, ga opbuno buk eshko. ⁸ Kajok rong dik ga Booz buk li polläk, ga wolleno. Ga workwë jek kalëkongshko ga kuya ga walë buk ba dre zlong bäng kjlara, ⁹ ga tjlë ba kong ga «¿Pja ëro?»

«Tja bop parkaga Rut. Tja kjimte bor pjeyoga soshko kjlara jüni lirë kjluwe. Ga kjlara jüni, e pja. Woydër ga pja orkwosmok bor tjok» le ba kong.

¹⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Chiya, rokër Jehovah kong ga pja kjimte. Domerga dwlas bor kjinmo tjeng ara. Kjone kjone dbur ara, kjone kjone song wleniyo. Wlënop kjlara jüni kjwe, orkwosmok bop tjok wlo. Gueniyo shäryorop eni llëme. Tja bop lanma shinmotkono li pjeyo kjishko ga pja opshäryono beno ba kong pjlú, llëye shäryorop pjlú ba kong dënashko li kjinmo. ¹¹ Chiya, llëye bangkjrep llëme. Llëye lëp bor kong li shäryër. Bor pjeyoga kjok ëre so löng kës li ommyidë ga pja walë wotjlik pjlú wleniyo.

¹² »Jlökoyo ga tja bop pjeyo soshko. Gueniyo domer shäng kjlara obi, bop pjeyo soshko anmoyö bor kjinmo. ¹³ Eeri shkëyo ga pja ber buk na. Bong kjok shröngto ga tja to lan ba tjok, pja dere, de pja de woydë llëmdë, e miydër wlo. Pja de woydë ga pja de. Gueniyo woyde llëm ga lër bop kong jlökoyo Jehovah ko go ga pja dër. Pja pos buk bop shtoshko kjwey äär jong bong kjok shröng guing. ¹⁴ Gueniyo pja öör buk na, woydër ga miydëba llëme» le.

Eni ga pono beno buk ba dre zlong bäng. Gueniyo wëshko kjok shröng, kjok sī obishko ga kojono, opshik ey dwayo wlo. ¹⁵ Eshko ga Booz tjlë ba kong ga «Bop kjinyoklo kjwe skwos, ga shas yõtso, roshko dwla iër wlo» le. Shäryara eni, ga dwla iara Boozdë kjringgwo tjer (6) söya wlo, ga toe.

¹⁶ Rut öötong shäng ba ëm shwoy ga Noemí tjlë ba kong ga «Toguë, ¿pja öör sorë?» le.

Kuya ga llëye lara Boozdë ba kong li lara ba kong pjire. ¹⁷ Ga tjlë ba kong ga «Dwla ëre twara bor kong, ga tjlë bor kong ga “Pja jek shäng iröng bop ëm shwoy or rorë llëme” le bor kong eni» le.

¹⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Toguë, koshos, llëye wen ip wlo. Eeri ga domer li woshtë llëm, llëbo li llgweya pjir guing» le.

4

Booz orkwosmono Rut tjok

¹ E wopro ga Booz jek öötong shäng kjok eshko opzrëzlong shtoyo, ga wloktëng sök eshko. Ga iya wop tjok ga Rut pjeyo soshko lara li jek shäng eshko ga tjlë ba kong ga

«Kjłara, pja tegö. Pja sirkes sök jüşhko» le. Kuya ga jek sirkeno sök ba tjok. ² Eshko ga tjlapgaga rokara Boozdë doglo sak kjwara (10), tjłë ba kong lok ga «Pjây tegö. Pjây sirkek löng jüşhko» le. Kuya lok ga jek löng sirkerögö tjeng ba tjok bakoe. ³ Eshko ga tjłë domer li kong ga «Noemí tek shrono sök iröng Moab kjokyo dwayo, ga wotjłik sök kjok soynek. Kjok, e bi pjeyo Elimélec, ba lanma shinmotkono li ĩ. ⁴ Ba pjeyo soshko anmoyö li pja. E kjışhko ga woydoror ga pja ommiydë, tjwłëp wlo. E tjwłëp jlökoyo los tjlapgaga tjeng jüşhko, tjlapgaga kjok llgwega wleniyo bokshto. Tjwłëp woydë ga tjwłëzong. Gueniyo tja ba pjeyo soshko bakoe. Pja bäm go, irgo tja. E kjışhko ga tjwłëp woydë llëm ga los bor kong, miydër wlo» le.

Kuya ga tjłë ga «Enira tjwłën» le.

⁵ Kuya ga tjłë ba kong ga «Kjok, e Noemí, Elimélec syäyo li ĩ. Ba wa shinmotkono li syäyo ko Rut, e Moab so. Kjok li ber Elimélec tjëyo tek ber ba irgo li ĩ ĩyado wlo, ga tjwłënopshko ga pja orkwosmok Rut tjok kluwe» le.

⁶ Kuya ga tjłë ba kong ga «Enira kjok li tjwłën llëm dey. Tjwłënor ga kjok botoya jer bor shjiryo kjwe. Tjwłën ga äe. E kjışhko ga tjwłës pjarë dey» le.

⁷ Eshko dbaryo ga Israel tjëyoga sdëkwo tjok obi. Kjok llë soynek wlo ga ba soynega, kjupkwo ioklo skwe kjwara, ga twe ba tjwłëga kong. Kjok soyneya, tjwłëya eni.

⁸ Eni ga domer li, kjupkwo ioklo skwara kjwara, ga twara Booz kong, tjłë ga «Kjok li tjwłës pjarë» le.

⁹ Eshko ga Booz tjłë tjlapgaga löng li kong, nopga löng kës li kong ga «Eeri ga pjây uunkong ber löng ba miydaga. Elimélec, Quilión, Majlón, e kjok kës li tjwłënor Noemí kong. ¹⁰ Ga Majlón syäyo ko Rut, Moab so li kjroror beno sök bor boy, kjok li ber Majlón tjëyo tek ber ba irgo li ĩ ĩyado wlo, Majlón roy jer llëm wlo bakoe. Pjây uunkong ber ba miydaga» le.

¹¹ Tjlapgaga löng li, nopga löng kës li, Booz tjłökwo kuya lok ga tjłë ga «Jölö. Tjawa ber löng ba miydaga jlökoyo. Ga rokërwa Jehová kong ga walë li kong wapga twe ara, twara Israel boyga Raquel, Lea kong

sorë ga eni. Rokërwa ba kong obi ga efrateoga tjrëko ga pja ie ber domer tjwłö ara wleniyo, ga Belén sopga tjrëko ga pja ie ber roy kës bange. ¹² Judá, Tamar, ba wa Fares kjışhko ga ba tjëyo tek beno ba irgo li shdöktong träk llëme. Eni ga rokërwa Jehová kong ga wapga twe bomi kong li kjışhko ga pjây ie ber löng eni bakoe» le.

¹³ Eni ga Booz orkwosmono Rut tjok, ga pono ba tjok, ga beno shäng kjlaraso llëm, kjimtara Jehovárë kjışhko. E irgo ga wa buk kjlara domer. ¹⁴ Eshko ga walëga eshko so tjłë lok Noemí kong ga «Jehová poshrëy jlökoyo! Eeri ga kjimtaga twara Jehovárë bop kong kjlara. Rokërwa Jehová kong ga chida li roy ie shdär Israel tjëyoga uunkong kong. ¹⁵ Pja woyde bop pjlaydorë ara. Bop kong ga tjwłö ara, wapga domerga doglo kjäk (7) kjinmo. Ga chida li weno ba kong. E kjışhko ga pja ie ber mite wleni, ga pja këguëshko ga pja de» le.

¹⁶ Eshko ga chida li kjrara Noemírë ba wloshko, ga kuna shäng ba tjok. ¹⁷ E koiara walëga eshko so lirë Obed, ga tjłë lok ga «Noemí wa buk kjlara» le.

E irgo ga Obed, e wa Isaí. Isaí, e wa David.

David dataga, kjökëga

¹⁸ Fares tjëyo tek beno ba irgo li beno eni: Fares, e wa Jezrón; ¹⁹ Jezrón, e wa Ram; Ram, e wa Aminadab; ²⁰ Aminadab, e wa Naasón; Naasón, e wa Salmón; ²¹ Salmón, e wa Booz; Booz, e wa Obed; ²² Obed, e wa Isaí; Isaí, e wa David.

Jonás

Jonás Jehovahá töywonó

¹ Dómer shäng kjlara ko Jonás, e Amitay wa. Pjlara ga Jehovahá tjlë ba kong ga ² «Kjok buk kjrina kësbang, kjëryo shäryak ak go pjribri kjókshko ko Nínive. Pja nom eshko. Ga roy sós ba kong ga llëbo owa shärye löng kës'li roy kuror, ga epga shdun e kjïshko» le.

³ Gueniyo ga kolara Jonásdë llëm, jek Jope kjokyo shara. Öötong shäng eshko ga kjoyong wlëna buk kjlara ba brikdo, jongya jong Tarsis kjokyo, Jehovahá töywe wlo le. Eni ga oppotjwlëno, opyono ba roshko, jek äär eshko wlo.

⁴⁻⁵ Gueniyo ga pjluk ichara Jehovahárë dlung kjing kësbang, dbo ara. Eni ga kjoyong sögaga li bë löng dete erä. Wotjlík lok ga kjoyong dlar le, bangkjre lok träk llëm, ga kjlara kjlara kjarga löng syöshtë, kjloshtë ba sböpga kong. Eshko ga ba kjoyong jer pir llëm wlo ga kjoyong roshko llëbo tjeng kës'li shira, dbura lok jer dlung roshko.

E wopro ga Jonás beno buk pë dew, kjoyong roshko. ⁶ Eni ga kjoyong söga kägäyo jer Jonás bukshko ga tjlë ba kong ga «¿Pja pë kjër ega? ¿Pja kojös maling kjwey dwayo! ¿Pja syöshtos bop sbö kong, shji songe le kjwe, shji wolon llëm wlo!» le.

⁷ E irgo ga kjoyong sögaga li tjlë lok ëng kong ga «Kjweri, shji llëbo jyäglo dbuk, llëbo owa jü'лага ërë ÿ wëllë wlo» le. Shäryara lok eni, ga miydara e go ga wloyo Jonásdë.

⁸ Eni ga tjlë lok ba kong ga «Los borwa kong ga ¿llëbo owa tjwe borwa kong ega? ¿Pja pak llë? ¿Pja tek kjone dwayo? ¿Pja kjone so? ¿Pja tjëyo kjone dey?»

⁹⁻¹⁰ «Tja hebreo. Jehovahá, e bangkjrotë. E Sbö, kjok uunkong shäryaga, dlung ëre shäryaga bakoe. Tja ëre to shäng ba töywë» le ba kong.

Kuya lok ga bangkjrara ara, tjlë ba kong ga «¿Shäryëp eni ega?» le. ¹¹ Eshko ga dlung poyong dbo kjrë jek këgong këgong, ga tjlë lok ba kong ga «¿Llëye shäryërwa bop tjok, dlung ëre slan ber buk tjëkso wlo?»

¹² «Tja dbuzi jer dlung roy, ga dlung kjwe ber buk tjëkso dani. Miydër pjlú ga pjluk to tek löng kës bi kjing go ëre wloyo tjarë» le.

¹³ Eshko ga kjra lara lok dbo go, kjoyong tje lok pjöshko lara, gueniyo dlung iirkono ara anmoyö kjïshko ga tje ga äe. ¹⁴ Eni ga rokara Jehovahá kong ga tjlë lok ga «Jehová, tjawa iëp wolon, dómer ëre zrörwa kjïshko llëme. Llëbo owa shäryara llëm wleni ga owa ëre iëp ber pjang borwa go llëme. Jehovahá, llëbo uunkong ëre shäryaga li pja» le. ¹⁵ Lara lok pjir ga Jonás dbura lok jer dlung roy, ga dlung kjing shkuno, beno buk tjëkso.

¹⁶ ÿya lok ga Jehovahá bangkjrara lok, ga llëbo söra, twara ba kong, ga tjlökwo lara ba kong jlökoyo bakoe.

¹⁷ Gueniyo ga mã dlung roy so ichara Jehovahárë kësbang kjlara, Jonás dwe wlo. Ga Jonás beno sök mã li bö roy dbargwo mya, shkër dbae.

2

Jonás syöyo

¹ Eni ga Jonás sök mã li bö roshkoshko ga syöshtono ba Sbö Jehovahá kong. Tjlë ga

² «Jehová, tja woydëshko ga pja rokoror, ga tja kar dboryorop.

Tëm dlung dorong dwayo, tja wolon döröshko ga

pja rokoror, ga tja kurop.

³ Tja ichorop jer dlung dorong, ga tja popnena dlung mäs lirë.

Ba pjlublún kës kës li to jek bor kjing go.

⁴ Kur ga tja iorop beno sök tjoksa. Bop u ñn ame loror.

⁵ Tja jnena dlung dyorë uunkong, tja kjingara dlung rong lirë, dlung kjlo sho oplgwing jong bor dlu go.

⁶ Tja oplono jer öötong shäng dlung dlupyo jer äärshko.

Kur ga tja shduna, iara beno sök eshko ÿyado.

Gueniyo ga tja wolontoshko ga tja dörop. Pja bor Sbö Jehovahá.

⁷ Kur ga tja wolon döröshko ga Jehovahá, pja woyoshroror,

ga bor syõ öötong bop shwoy,
öötong bop u jong lishko.

⁸ Ëye mär sböpga jyãglo go ga
kjimtëp ame.

⁹ Gueniyo bor tjlökwo pjlú go ga
llëbo sör, twër ber bop kong.
Llëye loror bop kong jlökoyo li shäryër
eni.

¡Jehová, bor döga li pja eröel!» le.

¹⁰ Eni ga mã li ichara Jehovärë Jonás tjwë
dlung kjako.

3

*Nínive sopga, llëbo owa shärye löng li ra-
yara*

¹ E irgo ga Jehová tjlëno Jonás kong jek
obi. Tjlë ga ² «Kjok buk kjrina kësband,
kjeryo shäryak ak go pjribri kjókshko ko
Nínive. Pja nom eshko. Ga llëye lër bop
kong li lëp ba kong eni» le.

³ Eni ga Sbö tjlökwo li kolara, ga to jek
Nínive kjokyo. Kjok, e kësband, shji jek
u ik ba roshko wlo ga woydara dbargwo
mya. ⁴ Jonás jëktong shäng ba roshko dbar
kjawara ga tjlë nopga kong ga «Äär dbargwo
sak pkëng (40) ga Nínive kjokyo ëre pjiya
Sbörë» le.

⁵ Kuya lok ga tjlökwo kjrarae. Ga tjlë lok
ëng kong ga «Shji ië llëm Sbö kong» le. Eshko
ga nopga uunkong shwong pjuno shtëgro
së ä wleniyo, ba woowa li ïya Sbörë wlo le.

⁶ Roy öötong Nínive so pjluyo kongshko ga
kojono ba sökklo sökshko dwayo, ga shwong
onmo pjlú li skwara, shwong shtëgro së
ä wleniyo pjuna, ga wloktong sök töshko
bakoe. ⁷ E irgo ga pjlú, ba pjloyoga, e
kjibokwo tonon kjwara, miyde kjok eshko
sopga uunkongdë wlo. Kjibokwo li tjlë ga

«Shji ië llëme. Öng llë sëy llëm, kong di
twëy llëm bakoe. ⁸ Shwong shtëgro së ä
wleniyo, e pjüzï, bi woowa li ïya Sbörë
wlo.

Ga pjäy kjloshtos jlökoyo Sbö kong.
Llëye owa shäryëmi löng ïyado li rayozïa.
Pjäy opshäryë owa, oba zrök, oba shpok,
e rayozï bakoe. ⁹ Eni wleni ga Sbö wotjlük
li kjlopswë, ba iir li löya, slöya, ga shji
pjiya llëm kjwe.»

¹⁰ ïya Sbörë ga llëbo owa shärye löng li
rayara kjïshko ga epga songe lara, ga llëye
shärye ba tjok lara li shäryara eshko llëme.

4

Jonás iirkono ara

¹ E kjïshko ga Jonás iirkono ara, ² ga
syöshtono Jehová kong, tjlë ga «Jehová, tja
kuzong. Tja shäng bor kjokshko obishko ga
miydoror ga ëre shäryë jüni, ga loror bop
kong pjire. E kjïshko ga tja töktong jek Tarsis
kjokyo. Miydër ga pja Sbö, pja wopjlú
anmoyö, nopga songe lëp ïyado, pja iirkë
wlo ga kjange. Nopga shdum lëpshko ga
llëbo wlëp woydë oblë oblë enido, shdum
llëm wlo.

³ »Eni ga rokër bop kong ga tja ios wolon
jekdo. Tja ber sök së ame dey» le.

⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Pja iirkë
kjweni ga pjlúre?» le.

⁵ Eshko ga Jonás opshino kjok eshko
dwayo, jek öötong sök kjok buk dlo wen tëm
shwo lëkong. Eshko ga ukwang shäryara
kjawara, ga beno sök ba dirko, llëye shäryë
kjok buk li tjok ïya wlo.

⁶ Eshko ga kji sho iara Sbö Jehovärë wen
jong kjlara Jonás kopshko, ber sök wopjlú
wlo. Kji sho li kjïshko ga Jonás woowa llëme.

⁷ Gueniyo wëshko kjok shröngto ga shtätä
ichara Sbörë, kji sho li ue wlo, ga sho dano
beno drete. ⁸ Dlo wenoshko ga pjluk kjlik
ichara Sbörë weno jong dlo wen tëm shwo
lëkong dwayo, ga dlo jong bek Jonás kä
kjing go. Eni kuzong ga kuya mae, wopjir
kjoyo, wolon woydë erä. Ga tjlë ga «Tja sök
së woydë ame» le.

⁹ Kuya Sbörë ga tjlë ba kong ga «¿Pja iirkë
kji sho dano li kjïshko ga pjlúre?»

«Ëng. Bor kong ga pjlúe. Tja sök ëreshko
wolon iirdë» le.

¹⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Kji sho kjwe
dgaga pjarë llëm, kungga pjarë llëm bakoe.
Shkër kjwara ga weno, wëshko ga kjëtonge.
Gueniyo ga songe lëp. ¹¹ Nínive kjokyora
nopga ara, sak dbäw dbäw pjloglo sak dbäw
kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo sak pjök
(120,000) kjinmo. Llëye pjlúre, de oware, e
miyde lok llëme. Eshko ga öng ara bakoe.
¿Eni ga songe lër llëm sorë?» le.

Evangelio según Mateo Jesucristo roy pjlú ère, e jyã tara Mateorë Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjlara ko Mateo. E kowëba Leví bakoe. E judío. Dënashko ga e dbur tōngga Roma so kong. Pjlara ga sök ba pak lishko ga rokara Jesúsde opping ba tjok. Kuya ga to jek ba tjok, beno shäng ba oppingga shara. E irgo ga öötong beno shäng ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li kjlarayo bakoe.

Eshko dbaryo ga judíoga löng no pjluyo iche le Sbörë li koshë, gueniyo e Jesús miydara ararë llëme. E kjishko ga Jesús wolono, ga woshrara Sbörë irōng obi irgo ga kjibokwo ère tara Mateorë. Llëbo ina, kura om go li jyã tara beno lok kjibokwo ère go, ber judíoga uunkong kong wlo. Woyde ga kjibokwo ère go ga miyde lok ga koshe löng li, e Jesús om go.

Jesucristo data, kjokë, tjlapgaga tek dënashko dwayo

¹ Jesucristo, e David tjëyo, Abraham tjëyo bakoe. Ère ba data, ba kjokë, ba tjlapgaga tek dënashko dwayo, e kjibokwoyo.

² Abraham, e Isaac data.
Isaac, e Jacob data.

Jacob, e Judá data, ba shjiyga, ba lëmga data bakoe.

³ Judá, e Fares data, Zera data bakoe.

Epga mekë ko Tamar.
Fares, e Esrom data.

Esrom, e Aram data.

⁴ Aram, e Aminadab data.
Aminadab, e Naasón data.
Naasón, e Salmón data.

⁵ Salmón, e Booz data. Booz mekë ko Rajab.

Booz, e Obed data. Obed mekë ko Rut.
Obed, e Isaí data.

⁶ Isaí, e Pjlu David data.

David, e Salomón data. Salomón mekë, e dënashko ga Urías boy.

⁷ Salomón, e Roboán data.

Roboán, e Abías data.
Abías, e Asa data.

⁸ Asa, e Josafat data.

Josafat, e Joram data.

Joram, e Uzías data.

⁹ Uzías, e Jotam data.

Jotam, e Acaz data.

Acaz, e Ezequías data.

¹⁰ Ezequías, e Manasés data.

Manasés, e Amón data.

Amón, e Josías data.

¹¹ Josías, e Jeconías data, ba shjiy, ba lëmga data bakoe. E dbaryoshko ga Israel tjëyoga zanaba, söraba jek Babilonia kjokyo dbo go.

¹² Eshko tek lëkong ga wapga weno obi.

Jeconías, e Salatiel data.

Salatiel, e Zorobabel data.

¹³ Zorobabel, e Abiud data.

Abiud, e Eliaquim data.

Eliaquim, e Azor data.

¹⁴ Azor, e Sadoc data.

Sadoc, e Aquim data.

Aquim, e Eliud data.

¹⁵ Eliud, e Eleazar data.

Eleazar, e Matán data.

Matán, e Jacob data.

¹⁶ Jacob, e José data, María lanma. María, e Jesús mekë. Oba tjlë ga no pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e Jesús.

¹⁷ Abraham wapga, tjërga, tek lëkong tjwe jong David go beno wapga öötong kop eni doglo sak kjwara kjingsho pkëng (14). David wapga, tjërga, tek lëkong tjwe jong Israel tjëyoga söraba jek Babilonia kjokyo dbo go dbaryoshko beno wapga öötong kop eni doglo sak kjwara kjingsho pkëng (14). Eshko dwayo ba wapga, tjërga, tek lëkong tjwe jong no pjluyo iche le Sbörë li buk dbaryoshko beno wapga öötong kop eni doglo sak kjwara kjingsho pkëng (14) bakoe.

Jesucristo bukshko dbaryo

¹⁸ Jesucristo, e bukshko ga eni. Kjonglo shäng kjlara ko María. Domer shäng kjlara ko José. Tjlökwo twono ëng kong, orkwosmok wlo. Gueniyo orkwosmojdë lok llëm obishko ga María beno shäng kjlaraso llëm, Sbö Sëya i. ¹⁹ José, e domer pjlo bek, ga María rote woydë ë kong llëme. E kjishko ga raye kjingtëng lara. ²⁰ Woyotjlíya shärye eni leshko ga Tjlapga parkaga kjok

dogo so weno shäng ba kong kjlara yoshko, ga tjlë ba kong ga «José, David tjëyo, pja orkwosmok María tjok ga bangkjrëp llëme. Shäng kjlaraso llëm, Sbö Sëya î. ²¹ Llono ga María wa buk kjlara domer. Eshko ga koiëp Jesús.* Koiëp eni, ba tjëyoga döya llëbo owa shärye löng li dbo dorko dwayo kjishko» le.

²² Shäryono eni, tjlökwo lara Tjlapgarë ba tjlökwo laga kong dënashko li ber jlökoyo wlo. Tjlëno beno eni:

²³ «Kjoglo domer miydoydë llëm obi li, e ber shäng kjlaraso llëme.

Wa buk kjlara domer, ga koiëba Emanuel.»†
(Emanuel, e «Sbö shäng bi tjok» loklo.)

²⁴⁻²⁵ José wollenoshko ga llëye lara Tjlapga parkaga kjok dogo sorë li shäryara eni, ga María wlokrara. Gueniyo José pono ba tjok llëm, äär jong chida li buk guing. Eni ga wa buk kjlara domer, ga koiara Josére Jesús. E irgo ga beno löng pjöyikong.

2

Domerga llëbo miydë ara dbala go wleniyo, e shrono löng dlo wen tëm shwo lëkong dwayo

¹ Jesús weno buk Belén kjokyo, e Judea kjokyo obi. E dbaryo ga kjok eshko so pjlyo ko Herodes. Eshkoshko ga domerga llëbo miydë ara dbala go wleniyo, e tek shrono löng Jerusalén kjokyo, dlo wen tëm shwo lëkong dwayo ga ² tjlë oba kong ga «¿Judío pjlyo weno buk kjone? Ba dbala ñorwa, ga tjawa tek löng ba poshrëk» le.

³ Kuya Pjlu Herodesdë ga beno sök woydë ara. Jerusalén soga beno löng eni bakoe. ⁴ Eshko ga syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e rokara pjlyurë uunkong, ga tjlë ba kong lok ga «¿No pjlyo iche le Sbörë li wen buk kjone?»

⁵ «E wen buk Belén kjokyo, e Judea kjokyo obi. Tara beno Sbö tjlökwo laga tek dënashko sorë li eni.

⁶ »«Belén kjokyo, pja Judá tjëyoga kjokyo obi.

Bor nopga Israel tjëyo pjlyo wen kjlara bop kjok kjing go.

* **1:21** Grecia so tjlökwo Jesús, e shji döya Tjlapgarë loklo. 11.1.

E kjishko ga pja tjwlö tira llëm kjok ëre kjing goshko.»*

⁷ Eni ga domerga shrono dlo wen tëm shwo lëkong dwayo li rokara pjlyurë tjoksa lütshko. Ga epga kjishko ga miydara ga dbala weno pjang llonoshko. ⁸ E irgo ga tjlë ba kong ga «Pjäy nom Belén kjokyo, ga kjwozirwa wlëmi yötso. Wlënomi ga pjäy tek iröng, ga roy sömi bor kong, tja jek ba poshrëk bako wlo» le.

⁹ Kuya lok ga toe. Ga dbala ña weno pjang li jek pjang ba bäm go, ga slan äär pjang kjwozirwa sök li kopshko. ¹⁰ Dbala li ñya lok ga beno löng wopjlue.

¹¹ Eshko ga opzrëno jek lok u li roshko, ga kjwozirwa ña sök ba mekë María tjok. Eshko ga kjök tono, ga kjwozirwa li poshrëra. E irgo ga dbur sho shöylör, llëbo lö pjläblë tjwlö ara wleniyo, dwlo poshtikklo lö pjläblë, e shira, twara ba kong ba sëngglo. ¹² E irgo ga Sbö tjlë ba kong yoshko ga «Pjäy jek pjlu shwo lëkong llëme» le. E kjishko ga irbo shano oblë, ga to jek lok iröng obi ba kjokshko eni.

José töktong to jek Egipto kjokyo María, Jesús tjok

¹³ Domerga li brikong irgo ga Tjlapga parkaga kjok dogo so weno José kong kjlara yoshko, ga tjlë ba kong ga «Kjwozirwa li wlëya Pjlu Herodesdë, zröya wlo le. E kjishko ga pja kojözong. Kjwozirwa, ba mekë, e sös na dwayo. Pjäy nom tök Egipto kjokyo. Pjäy ber löng eshko, äär jong llono lër bop kong guing» le.

¹⁴ E shkëyo ga José kojono, ga kjwozirwa, ba mekë, e söra to jek Egipto kjokyo.

¹⁵ Öötong beno löng eshko, Pjlu Herodes wolono guing. Shäryono eni, tjlökwo lara Tjlapgarë ba tjlökwo laga kong dënashko li ber jlökoyo wlo. Tjlëno beno eni: «Bor wa rokoror Egipto kjokyo dwayo.»†

Herodes nopga ichono kjwozirga zrök

¹⁶ Miydara Herodesdë ga jyäpgwara domerga tjwe dlo wen tëm shwo lëkong dwayo lirë ga iirkono ara anmoyö. Dbala weno pjang llonoshko lara domerga lirë

† **1:23** Isaías 7.14. * **2:6** Miqueas 5.2. † **2:15** Oseas

ba kong kjishko ga nopga ichara kjwozirga domerga lu pjloglo pjök ter lëkong löng Belén kjokyo li zrök uunkong, kjwozirga lu eni löng ba soshko li tjok bakoe. ¹⁷ Eni ga tjlokwo lara Sbö tjlokwo laga tek dënashko so Jeremiasdë li beno jlökoyo. Tjlëno beno eni: ¹⁸ «Ramá kjokyo ga ybö pjluk ara, slar ara, kjloshtë ara.

E Raquel,
ba wapga wolono,
ga slar sök ba kjishko,
wojekoba woyde llëme.»[†]

José to jek Nazaret kjokyo iröng obi María, Jesús tjok, ber löng eshko wlo

¹⁹ Herodes wolonoshko ga Tjlapga parkaga kjok dogo so weno shäng kjlara José kong yoshko Egipto kjokyo, ²⁰ tjlä ba kong ga «Nopga löng kjwozirwa zrök woydë kjupä li wolonoe. E kjishko ga pja kojözong. Kjwozirwa, ba mekë, e sös jek na dwayo. Pjäy nom jek Israel kjokyo iröng obi» le.

²¹ Eni ga José kojono, ga kjwozirwa, ba mekë, e söra to jek iröng Israel kjokyo. ²² Gueniyo kuya ga Arquelao parkë sök Judea so pjluvo, ba data Herodes shtoshko ga jek eshko ga bangkjre ara. Eni ga Sbö tjlä ba kong yoshko ga «Pjäy jek Judea kjokyo llëme» le. E kjishko ga to jek Galilea kjokyo shara. ²³ Öötong eshko ga jek löng Nazaret kjokyo, ber löng eshko wlo. Shäryono eni, tjlokwo lara Tjlapgarë ba tjlokwo lagaga kong dënashko li ber jlökoyo wlo. Tjlëno beno eni: «No pjluvo iche Sbörë tjwe li kowëba Nazaret so.»

3

Juan No Waga shäng kjok dogro no llëmsško

¹⁻² Lu to jek ara irgo ga domer weno shäng kjlara ko Juan No Waga. E jëk to shäng Judea kjok dogro no llëmsško, tjlä oba kong ga «Sbö ber no pjluvo wlo li, e dbaryo äätoe. E kjishko ga llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozï, ga rayozïa» le.

³ Kjibokwo tara Sbö tjlokwo laga tek dënashko so Isaíasdë. Tjlëno beno eni:

[†] **2:18** Jeremías 31.15. * **3:3** Isaías 40.3. † **3:11** Eshko dbaryo ga parkagaga tjwlek löng pjir wleniyo, ba sogoga drepkwota döra ba kong, e ba pak kjishko. Eni ga llëye le Juandë ga e «Tja tjwlo äar ber Jesús parkaga tjwlek shäng pjir wleniyo ëmdë llëme» loklo.

«Kjok dogro no llëmsško ga ëbo tjlä shäng dbo go ga
“Irbo poshäryozï Tjlapga tjwe li kong.
Shäryozï ber beke.»*[†]

Ëbo tjlä shäng dbo go lara li, e Juan layde.

⁴ Eshkoshko ga Juan doye shwong sek öng jëkklo sok kësbang zok go, dop pjrikklo shäryak öng kwota go bakoe. Ba dli beno sekwa, or kjloshko so dyo bakoe.

⁵ Jerusalén sopga, Judea sopga, Jordán diyo kjokyo sopga, e shrono löng träk llëm ba kuk. ⁶ Eshko ga kjone kjone, llëbo owa shäryara li le oba uunkong bokshto. E irgo ga we Juandë jer Jordán diyo roshko.

⁷ Eshko ga nopga tjeng kjring pjök ko fariseoga, saduceoga. İya Juandë ga tjwe löng ba shwoy we wlo ga tjlä ba kong ga «Pjäy so dgur kjoyoe! İNopga owa shdüzlong dbaryo döro lishko ga pjäy där laga ërë bomi kongdo? ⁸ Pjäy jëk pjlo beke. Miydëba e go ga llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe loromi, ga rayoromi jlökoyo. ⁹ Lër bomi kong ga akkwo ëre ëmdë shärye Sbörë ber Abraham tjëyoga ga pjluvo. E kjishko ga “Tjawa Abraham tjëyoga kjishko ga tjawa shdüya Sbörë llëme” lëmi llëme. ¹⁰ “Zër e” le Sbörë shäng. Kjor botjyë pjlu llëm wleniyo tjeng kës li ze jek tas, dbuya iök roy, suya wlo.

¹¹ »Ëye, llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe lara, ga rayara ga wër shäng di goshko. Gueniyo ga no tjwe bor irgo kjlara. Bek wlo ga tja ba drepkwota sök wlo llëm, e tjwlo ara bor kjinmo anmoyö kjishko.† Era, pjäy we iök go, ga pjäy go Sbö Sëya iche tjwe ber kësbang bomi tjok. ¹² Tjwe kjwle tjok, dwla pjloyong wlo wleni. Dwla pokeshko ga dwla bo töya ber tjeng ba bapkwö roy. Gueniyo ba kasho lira suya iök roy. Iök li pjë jong ri ri İyado, sjer llëme» le.

Jesús wara Juandë

¹³ Jesús opshino jek Galilea kjokyo dwayo, öötong shäng Jordán diyo, Juan shängshko, we wlo. ¹⁴ Gueniyo we woydë Juandë llëme. Tjlë ba kong ga «Pja tek shäng

bor shwoy, pja wër wlo lëp, gueniyo tja waga pjarë dey» le.

¹⁵ Kuya ga tjlë ba kong ga «Ios ber eni guing. Shäryëy jüni, woyde Sbörë eni kjïshko» le.

Kuya ga «JöLö» le. ¹⁶ Eni ga Jesús wara jer di roshko. Wara pjir ga Jesús opshik tëm shäng di roy dwayoshko ga kjok dogo roshwino beno ojong erä. Ga İya Jesúsde ga Sbö Sëya to ter kjok dogo dwayo so dunggwo kjoyo, ga opyono sök ba go. ¹⁷ Eshko ga ybö kuraba kjok dogo dwayo, tjlë ga «Bor wa li kjwe. Kjwe woydër ara. Tja wopjlu ba tjok» le.

4

Jesús tjlina Äre, llëbo shärye owa wlo le

¹ E irgo ga Jesús söra Sbö Sëyarë jek öötong shäng kjok dogro no llëmshko, tjlïya Äre wlo.

² Eshko ga iono llëm Sbö kong dbargwo sak pkëng (40), shkë dbae. E irgo ga pjli jonge.

³ Eni ga Ä jek äär shäng Jesús tjlïk, llëbo shärye owa wlo le. Tjlë ba kong ga «Pja Sbö Wa jlökoyo ga akkwo tjeng ère posgos ber pjlung shosho suk pjir, uëp wlo» le.

⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni:

»“No mär dli goshko dö llëme.

Mär tjlökwo le Sbörë li go bakoe»* le.

⁵ E irgo ga söra Äre jek öötong shäng kjok zrek ko Jerusalén, Sbö u kësbang jong lishko. Eshko ga söra jem, öötong shäng Sbö u dbo go, ⁶ ga tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni:

»“Ba parkagaga kjok dogo so iche Sbörë bop dë,

pja shaya ba orkwo go,

pja dre pjë akkwo go llëm wlo.”†

E kjïshko ga pja Sbö Wa jlökoyo ga pja optos jer na dwayo» le.

⁷ Kuya ga tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni bakoe:

»“Tjlapga, bop Sbö li tjlïy llëme”‡ le.

⁸ E irgo ga söra Äre jem öötong shäng dlup jong kjökshko dbo go, ga kjok kjwang jïkong kjrina kjrina li pina ba kong uunkong, wolësowa İya wlo. ⁹ Eshko ga tjlë ba kong

ga «Pja kjök tok, tja poshrëp wleni ga kjok uunkong ère twër ber bop kong» le.

¹⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni:

»“Tjlapga, bop Sbö li poshrëmirë döe. E kolomirë döe.”§

E kjïshko ga Ä, pja opkjos na dwayo» le.

¹¹ Eni ga Ä opkiono ey dwayo ga toe. Eshko ga Sbö parkagaga kjok dogo so shrono lok Jesús kjimtë.

Jesús ba pak soyono

¹² Juan bängzaraba shäng no shdüzlong uyo roshko li roy kuya Jesúsde ga to jek Galilea kjokyo iröng obi. ¹³ Gueniyo beno sök Nazaret kjokyo llëme. To jek Capernaúm kjokyo, ga beno sök eshko shara.

Capernaúm kjokyo, e ber buk di bäng buk kësbang, shkung, so dlung kjoyo li sor go, Zabulón tjëyoga, Neftalí tjëyoga dëna löngshko. ¹⁴ Shäryono eni, tjlökwo lara ba tjlökwo laga tek dënashko so Isaiásde li ber jlökoyo wlo. Tjlëno beno eni:

¹⁵ «Zabulón tjëyoga, Neftalí tjëyoga, e kjokyo ber buk Jordán diyo kjwo kalëkong, di bäng buk kësbang, shkung, so dlung kjoyo ko Galilea li kjako, nopga judío llëm wleniyo löngshko.

¹⁶ Kjok eshko sopga jëk löng kjok ro sï roshko wopro ga

iök shjiy İna lok kësbang kjwara.

“Nopga li wolono tjeng pjire” laraba,

gueniyo iök shjiy weno ba kong kjwara,

dlo wen tëm pjang kjok shröngto wleni.”*^{*}

¹⁷ Eshko jek lëkong ga Jesús beno shäng tjlë oba kong ga «Sbö ber no pjluyo wlo li, e dbaryo döröe. E kjïshko ga llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozï, ga rayozïa» le.

Nopga mã shaga kjrara Jesúsde doglo pkëng (4)

¹⁸ Domer shäng kjlara ko Simón, e kowëba Pedro bakoe. Domer shäng kjlara obi ko Andrés, e Simón lëng. Epga mã shaga. Pjlara ga löng ba kjla mã shakklo

* 4:4 Deuteronomio 8.3. † 4:6 Salmo 91.11-12. ‡ 4:7 Deuteronomio 6.16. § 4:10 Deuteronomio 6.13.

* 4:16 Isaías 9.1-2.

dbuk Galilea di bäng buk kësbang shkung, so dlung kjoyo li roshko. Eshko ga Jesús jek shäng diksor go, ga İya ga domerga li bë löng. ¹⁹ Eshko ga tjlë ba kong ga «Pjây tek bor tjok, pjây pin wlo. Pjây to löng mã shak ame. Pjây iër to ber löng no töng bor kong shara» le. ²⁰ Kuya lok ga ba kjla rayara jekdo, ga to jek ba tjok.

²¹ Jek këgo sit ga domerga löng do pjök ko Santiago, Juan. E data Zebedeo. Epga löng ba kjla mã shakklo bängyë kjyong roshko ba data tjok. Ga Jesús jek shäng eshko ga domerga do pjök li İna, ga rokara jek ba tjok, opping ba tjok wlo. ²² Kuya lok ga ba data rayara jekdo, beno sök ba kjyong roshko, ga to jek lok Jesús tjok.

Jesús oba pino, swlopga poptono träk llëme

²³ Eshko ga Jesús jek to shäng Galilea kjokyo kjok kjwang jikong. Kjok kjrina kjrina ga oba pıya judıoga syō uyo lok kjwobi li roshko. Sbö ber no pjluoy sorë li roy pjlu le oba kong, ga oba swlo llë ara, llayo boyo bang ara, e popte. ²⁴ Eni ga Jesús roy shdöktong Siria kjokyo kjok kjwang jikong, ga swlopga sökoba tjwe ba kong, no swlo llërba pogo tjok, no poglo llë bang ara, no goshko Ä sëyaga, no wopjir ä wleniyo, no dre kuga llëm wleniyo, ga poptara uunkong.

²⁵ Galilea sopga, Decápolis sopga, Jerusalén sopga, Judea sopga, Jordán diyo kjok ber buk dlo wen tëm shwo lëkong li sopga, e to jek lok ba tjok ara.

5

Jesús tjlëno oba kong dlup go

¹ İya Jesúsde ga nopga ara ga poyono sök dlup go. Eshko ga ba oppinggaga tek shrono löng ba zlong ga ² pina. Tjlë ba kong ga

Llëye shäryëy, shji ber wopjlu wlo

³ «Eye songe le, llëye pjlu twe Sbö kong wlo drete le ga era ber wopjlu, Sbö ber ba pjluoy kjishko.

⁴ Eye slar ëë ga era ber wopjlu, wojeya Sbörë kjishko.

⁵ Eye wotöy ga era ber wopjlu, llono ga kjok uunkong twe Sbörë ba kong, ber baıya wlo kjishko.

⁶ Eye, llëye woyde Sbörë li shärye woydë ara, no pjli ara li dli uë woydë wleni, no wodogro li di ië woydë wleni bako ga era ber wopjlu, kjimte Sbörë ba shäryë kjishko.

⁷ Eye, oblë songe le İyado ga era ber wopjlu, songe le Sbörë bako kjishko.

⁸ Eye Sbö woydë jlökoyo ba pjlu shko, le kjamo go dö llëm ga era ber wopjlu, llono ga Sbö İya kjishko.

⁹ Eye oba wlëpyotkë, ber löng wopjlu ëng tjok wlo ga era ber wopjlu, kowe Sbörë ba wa kjishko.

¹⁰ Eye shdungoba, llëye woyde Sbörë li shärye kjishko ga era ber wopjlu, Sbö ber ba pjluoy kjishko.

¹¹ »Pjây wlongoba, pjây shdungoba, pjây jyöyotkëba bor kjishkoshko ga pjây ber wopjlu. ¹² Eshkoshko ga pjây woydë llëme. Pjây ber wopjlu dey. Pjây äär kjok dogoshko ga pjây potjwlën ara. Dënashko ga Sbö tjlökwo lagaga shdunaba eni bakoe.

Dlungna, iök shjiy

¹³ »Pjây so dlungna kjoyo, nopga löng kjok ëre kjing go kong. Gueniyo dlungna pjle ameshko ga iëy ber pjle ba shtoy iröng obi ga äe. Eshko ga llëno ame. Dbuy ber tjeng irbo bang, shglëkoba wlo.

¹⁴ »Pjây so iök shjiy kjoyo, nopga löng kjok ëre kjing go kong. U lok dlup dbo go jney ga äe. ¹⁵ Iök shjiy borkey, jney llëbo dorko wlo llëme. İëy jong kjökshko dey, kälä të shjiy nopga löng ushko kjlobi li kong. ¹⁶ Pjây ber löng iök shjiy wleni. Pjây jek löng bëy oba bokshto, llëye shäryëmi li İkoba wlo, homi Data sök kjok dogo li poshrëkoba wlo.

Kjok llgwekklo tara Moisésde

¹⁷ »Tja shrono shäng kjok llgwekklo tara Moisésde li kjaga lëmi llëme. Tja shrono shäng llëye lara Sbö tjlökwo lagaga tek

dēnashko sorē li kjaga lēmi llēm bakoe. E eni llēme. Tja shrono shäng llēye lak jlōkoyo li, e llē loklo lē bomi kong, miydēmi wlo. ¹⁸ Lēr bomi kong jlōkoyo ga kjopkwo, kjok ēre pjitē llēm obishko ga tjlōkwo tak lok kjok llgwekklo li jer kjwara llēm, shāryono uunkong guing, tjlōkwo chirawayo ēmdē eni bakoe.

¹⁹ »Eni ga ēye kjok llgwekklo tara Moisésdē li kjē kjrina, ba chirawayo ēmdē, ga oblē pīya eni bako ga Sbō sök no pjluyo iyado lishko ga tjwlō sira li e lēba eshko. Gueniyo ēye omkolē, ga oblē pīya ba kolē bako ga Sbō sök no pjluyo iyado lishko ga tjwlō ara li e lēba eshko. ²⁰ †Tja kuzīa! Woyde ga llēye woyde Sbōrē li shāryēmi pjlú, fariseoga kjinmo, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdē li go kjinmo bakoe. Shāryēmi eni llēm ga pjāy āar ber löng Sbō sök no pjluyo iyado lishko llēme.

Iir

²¹ »“Shji no zrök llēme. Ēye no zrōno ga e shdungko” laraba tjlapgaga tek dēnashko so kong eni. Tjlōkwo ēre kuromi tjan. ²² Gueniyo lēr bomi kong ga ēye iirkono ba kjlara kong* ga e shdungko. Ēye “Pja makrae” lono ba kjlara kong ga sökoba Judío Kajok Llgwegaga Kēsksyo kong, shdūya wlo. Ēye ba kjlara āyoshtono ga e jek shäng irbo āar jong iök pjē jong ri ri sjer llēm shtoyo li go.

²³ »E kjīshko ga pjāy jek āar öng sho sukklo Sbō sēngglo tjokshko ga woyoshrēmi ga bomi kjlara shäng iirkē bomi tjok wleni ga ²⁴ Sbō sēngglo li rayēmi ber sök eshko, pjāy nom ba llgwek bomi kjlara tjok, pjāy ber wopjlú ēng tjok wlo. Pjir ga pjāy jek iröng Sbō sēngglo söromi li twē ga pjlúe.

²⁵ »Pjāy sökoba no llgwegaga shwoylēbashko ga pjāy lan bomi söga li tjok bām goshko, pjāy ie ber tjeng tjlapga wloshko llēm wlo. Shāryēmi eni llēm ga pjāy tve tjlapga lirē ba parkagaga kong, pjāy shdūya wlo, ga pjāy ie ber löng no shdūzlong uyo roshko. ²⁶ Lēr bomi kong jlōkoyo ga pjāy opshik eshko dwayo llēm, āar jong dburwa kjōme lara bomi kong li potjwlēnomi pjir guing.

Shji pē oma boy oblē tjok llēme

²⁷ »“Shji pē oma boy oblē tjok llēme” laraba kuromi eni tjan. ²⁸ Gueniyo lēr bomi kong ga ēye walē oblē ik, wotjlik ba pjlúshko ba woydē dö wleni ga llēbo owa shāryara, pono ba tjok wleni.

²⁹ »Bomi bokkwo, pjāy iche llēbo owa shāryē wleni ga shimi pjus, dbumi pjola, e bomi bokkwo pjlúyo ēmdē. Bomi doyo, e dbuya jer uunkong iök pjē jong ri ri sjer llēm shtoyo li roshko llēm wlo ga shāryēmi eni dey. ³⁰ Bomi orkwo, pjāy iche llēbo owa shāryē wleni ga zēmi tas, dbumi pjola, e bomi orkwo pjlúyo ēmdē. Bomi doyo, e jer uunkong iök pjē jong ri ri sjer llēm shtoyo li roshko llēm wlo ga shāryēmi eni dey.

Shji ēng rayē

³¹ »“Ē pogo ba boy rayono ga ēng rayono kjibokwoyo tve ba kong dey” laraba kuromi eni bakoe. ³² Gueniyo lēr bomi kong ga domer ba boy rayono, pono domer oblē tjok kjīy llēm ga ba boy orkwosmok oblē tjok wleni ga owa li ber ba go, gueniyo ba go dö llēme. Owa li ber ba rayaga li go, e ber ba lanma kjlara obi li go bakoe.

Shji tjlē ēng tjok jlōkoyo

³³ »“Tjlōkwo loromi jlōkoyo Tjlapga ko go li shāryozī eni iyado” laraba bi tjlapgaga tek dēnashko so kong eni bakoe. ³⁴ Gueniyo lēr bomi kong ga pjāy tjlē jlōkoyo Tjlapga ko go llēme. Pjāy tjlē jlōkoyo kjok dogo so ko goshko llēm, kjok dogo, e Sbō pjlú sökklo wleni kjīshko. ³⁵ Pjāy tjlē jlōkoyo kjok ēre so ko go llēm bako, kjok ēre, e ba kjupkwo shto wleni kjīshko. Pjāy tjlē jlōkoyo Jerusalén kjokyo kjīshko llēm bako, e no pjluyo kēsbang li† kjokyo kjīshko. ³⁶ Pjāy tjlē jlōkoyo bomi kágā kjīshko llēm, bomi kākzong, e iēmi ber sī, llēm ga pjlublún pjlara llēm kjīshko. ³⁷ Pjāy lan ēng tjokshko ga “Ēng” lēmi, “Llēme” lēmi. Pjāy lan ber ēng tjok eni döe. Tjlōkwo lēmi oblē obi ga e laga Arē.

Shji tjwlō shik ēng kong

³⁸ »“Ēye oblē bokkwo shino kjwara ga e bokkwo shikko kjwara bakoe. Ēye oblē

* 5:22 Tek dēnashko ga kjibokwo ēre jyā shiraba oblē oblē ara. Ga kjone kjone tjlē ga «Gueniyo lēr bomi kong ga ēye iirkono ba kjlara kong llē kjīshko llēm ga e shdungko.» † 5:35 No pjluyo kēsbang le li, e Sbō loklo.

orkwo zono tas kjarara ga e orkwo zoko tas kjarara bakoe” laraba kuromi eni. ³⁹ Gueniyo lër bomi kong ga ëye llëbo owa shäryono bomi kong ga wëyë, kar llëbo owa shäryëy ba kong llëme. Pjây kwomso këlë shpora oblërë ga mlëkong twëmi ba kong, shpoya wlo bakoe. ⁴⁰ Pjây rote oblërë tjlapgaga kjok llgwega wleniyo kong, bomi shwong ter lëkong li döya wlo le ga bomi shwong kop lëkong li twëmi ba kong bakoe. ⁴¹ Èngkwaga, pjây iche ba llëbo sök dbo go äär wop kjöme le bomi kong ga äär jong eshko ga sömi ba kong eni pjlara obi. ⁴² È pogo tjwe bomi shwoy llëbo rokë ga twëmi ba kong. No tjwe llëbo poskwong bomi kong ga “Llëme” lëy ba kong llëm bakoe.

Bi moskwoga woydëy dey

⁴³ »“Bi kjlara, e woydako, ga bi moskwo, e woydako llëme” laraba kuromi eni bakoe. ⁴⁴ Gueniyo lër bomi kong ga bomi moskwoga woydozï ara. Pjây syöshtos Sbö kong, bomi shdunggaga kjishko. ⁴⁵ Enira pjây jëk bomi Data sök kjok dogo li wapga wleni. Dlo shäryara li ie të nopga pjlo bek kong, nopga owa kong bakoe. Shunyo iche shrë nopga jëk bëy li kjing go, nopga jëk owa li kjing go bakoe. ⁴⁶ ¿Bomi woydagaga woydomirë dö wleni ga pjây potjwlëkklo llë lëmiro? ¿Pjây tjlä ga nopga dbur töngga Roma so kong, e owa, gueniyo epga omshäryë e kjoyo llëmdo? ⁴⁷ ¿“Miga” lëmi bomi pjeyoga kong erö wleni ga llë shäryomirëro? Nopga Sbö miydë llëm wleniyo omshäryë eni bakoe. ⁴⁸ Bomi Data sök kjok dogo li, e pjlo bek, dir llëme. Pjây ber löng pjlo bek, dir llëm, baïya dik bakoe.

6

Llëbo twëy nopga song wleniyo kong sorë

¹ »Pjây llëbo pjlu shäryëshko ga shäryëmi ikoba wlo llëme. Llëm ga pjây potjwlëya bomi Data sök kjok dogo lirë llëme.

² »E kjishko ga nopga song wleniyo kjimtoromishko ga roy shdömi ë kong llëme. Nopga Sbö tjlokwo söga jlökoyo le, gueniyo wotjlik owa ba pjlushko li omshäryë eni judioga syö uyo roshko, irbo pjlobi bäng

goshko, opposhrek e go wlo. Lër bomi kong jlökoyo ga potjwlëkklo tjok tjän.

³⁻⁴ »Gueniyo pjâyda nopga song wleniyo kjimtëshko ga shäryëmi lütshko, miydaga ërë llëm wlo. Enira pjây potjwlëngga ber bomi Data sök bomi ik lütshko lirë.

Shji syöshtë Sbö kong sorë

⁵ »Pjây syöshtë Sbö kongshko ga pjây ber löng nopga Sbö tjlokwo söga jlökoyo le, gueniyo wotjlik owa ba pjlushko li dik llëme. Epga syöshtë löng kojong nopga arashko, judioga syö uyo roy, irbo pjlobi bäng goshko, ikoba wlo. Lër bomi kong jlökoyo ga potjwlëkklo tjok tjän.

⁶ »Gueniyo pjâyda syöshtëshko ga pjây opzrek jek kjër roshko, ga kjër bängzami tuke. Pjây syöshtë bomi data kong lütshko. Enira pjây potjwlëngga ber bomi Data sök bomi ik lütshko lirë.

⁷ »Pjây syöshtëshko ga tjlokwo lëmi jek ba bokjing obi llëme. Nopga Sbö miydë llëm wleniyo omshäryë eni. Tjlokwo le ara kjishko ga kuya Shörëro le. ⁸ Pjây opshäryë baïya dik llëm, llëbo rokomirë llëm obishko ga llëye woydëmi li miydara bomi Datarë pjir tjän kjishko.

⁹ »Pjây syöshtë Sbö kong eni.

»“Data, pja sök kjok dogo, bop ko, e ber kësbang, dboye.

¹⁰ Pja tjwe ber sök borwa pjluwo wlo.

Kjok dogo ga llëye woydëp sorë ga shäryë eni iyado.

Ichos ga shäryë kjok ëre kjing go eni bakoe.

¹¹ Dli woydërwa li twos borwa kong, eeri wlo.

¹² Llëbo shäryara oblërë borwa kong owa li iororwa beno tjwlö llëm sorë ga owa pjang borwa go li lös ber dret eni bakoe.

¹³ Tjawa iëp ber löng borwa tjilzlong lishko llëme.

Tjawa dös Ä wloshko dwayo.”*

¹⁴ »Llëbo shäryara oblërë bomi kong owa li ioromi beno tjwlö llëm ga owa pjang bomi go li löya bomi Data sök kjok dogo lirë ber dret eni bakoe. ¹⁵ Gueniyo llëbo shäryara oblërë bomi kong owa li ioromi

* **6:13** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «Tjawa dös Ä wloshko dwayo. Pja nopga uunkong pjluwo. Pja dbo ara. Pja dbo kälä ara iyado. Ber eni.»

beno tjwlō llēm wleni llēm ga owa pjang bomi go li lōya bomi Datarē llēm bakoe.

Shji ië llēm Sbō kong dbaryoshko ga shäryë sorë

¹⁶ »Pjây ië llēm Sbō kongshko ga pjây ber löng nopga Sbō tjlōkwo söga jlōkoyo le, gueniyo wotjlik owa ba pjlúshko li dik llëme. Epga opyë löng bokkwo woydë, ikoba wlo. Lër bomi kong jlōkoyo ga potjwlëkklo tjok tjän.

¹⁷ »Gueniyo pjâyda ië llēm Sbō kongshko ga pjây bokkwo shkwë, pjây poshäryë yötso, ¹⁸ pjây löng ië llëm li miydëba llëm wlo. Miydaga ber bomi Datarë eröe. Enira pjây potjwlëngga ber bomi Data sök bomi ik lütshko lirë.

Shji llëbo töng kjok dogo

¹⁹ »Pjây parkë bomi kong om go, llëbo tjwlō ara tömi kjok ëre kjing go wlo llëme. Llëye tömi jüshko li ue ba sëyarë dret, srer dret, lüyotkëba bomi shjiryö dret bakoe. ²⁰ Pjây parkë ber löng Sbō kong dey, llëbo tjwlō ara li ber bomi kong kjok dogo wlo. Eshko ga llëbo li ue ba sëyarë llëm, srer llëm, lüyotkëba llëm bakoe. ²¹ Bomi llëbo tjwlō ara li töng tjeng kjone ga pjây wotjlik eshko bakoe.

Iök shjiy bi doyo kong

²² »Iök shjiy igömi wëllë bomi bokkwo go. Bomi bokkwo pjlú wleni ga bomi doyo uunkong iök shjiy tjok wleni. ²³ Gueniyo bomi bokkwo owa wleni ga bomi doyo uunkong kjok ro sï wleni. Eni ga pjây kjok igö llëm ga pjây löng kjok ro yët erä.

Sbō, dbur

²⁴ »Ëye parkë pjlú do pjök kong ga äe. Shärye eni wleni ga kjlara woyde, kjlara woyde llëme. Ber pjlú kjlara tjok, ber owa kjlara tjok. Pjây wo pjang dbur go iyado wleni ga pjây parkë Sbō kong ga äe.

Shji woydë llëbo kjïy llëme

²⁵ »Lër bomi kong ga shji woydë llëme. Shji woydë dli kjïy llëm, di kjïy llëm, shwong kjïy llëm bakoe. Pjây löng së, e tjwlō ara, bomi dli kjinmo. Bomi doyo, e tjwlō ara, bomi shwong kjinmo. ²⁶ Sënwa dbuk to löng sorë izäa. Dwla dgue llëm, bo kjre llëm, jneya ba jnekklo uyo roy llëm bakoe.

Gueniyo sëya bomi Data sök kjok dogo lirë. jGa pjâyda tjwlō ara, sënwa kjinmo!

²⁷ »¿Pjây woydë ara ga llëye shimi e goro? Bomi lu iëmi om go dbar kjwara obi ga äe. ²⁸ ¿Pjây woydë bomi shwong kjïshko ega? Nana kjloshko so izäa. Parkë llëm, shwong sek llëm bakoe. ²⁹ Eni ëmdë ga löng wolësowa iyado. Lër bomi kong ga Pjlu Salomón llëbo ara anmoyö. Gueniyo doyono wolësowa, öötong nana kjloshko so i dik llëme. ³⁰ Kjlo sho llë doye Sbörë eni, eeri ga lok pjlú, bong ga sukoba gueniyo. ¿Pjây doye e kjinmo anmoyö llëmdo? ¿Pjây mär Sbō go jlōkoyo llëm ega?

³¹ »E kjïshko ga pjây woydë llëme. “¿llëye uëy? ¿llëye iëy? ¿Shji doyë llë go?”, e lëmi llëme. ³² Llëbo tjeng kës ëre kjïshko ga nopga Sbō miydë llëm wleniyo woydë arae. Gueniyo pjâyda Data sök kjlara kjok dogo. Llëye woydëmi dö li miyde sök pjir tjän. ³³ Sbō ber bomi pjluyo sorë li woyotjlimi ara, llëbo oblë oblë kjinmo. Tjlōkwo lara li shäryozï eni. Shäryëmi löng eni ga llëbo oblë woydëmi kës li ber bomi kong bakoe.

³⁴ »Pjây woydë llëye wen bong li kjïshko llëme. E woyotjlimi bong jä ga pjlúe. Dbar kjwara kjwara ga llëbo wen bomi kong owa ara.

7

«No oblë llëbo owa shäryono» lëy ë kong llëme

¹ »“No oblë llëbo owa shäryono” lëy ë kong llëm, pjây llëbo owa shäryono le Sbörë llëm wlo. ² Oblë woyotjlimi sorë ga pjây woyotjliya Sbörë eni bakoe. Shäryëmi oblë kong sorë ga shärye Sbörë bomi kong eni bakoe.

³ »Bomi kjlara bok bäng kjor pjloyo ïmi kjër. E wopro ga bomi bok roshko kjorkwang buk kjwangna li igömi llëme. ¿Shäryëmi eni egaro? ⁴ ¿Pjây bok roshko kjorkwang buk kjwangnashko ga “Kjor pjloyo buk bop bok bäng kjwe shir bop kong” lëmi bomi kjlara kong sorëro? ⁵ ¿Pjây Sbō tjlōkwo söga jlōkoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlik owa bomi pjlúshko! Kjorkwang buk bomi bok roshko li shizï bäm go. Enira kjor pjloyo buk bomi kjlara bok bäng li igömi wëllë, shimi ba kong wlo.

⁶ »Llëbo Sbö ï li twëmi ba wloyoga kong llëm, e so shjiti kjloshko so sëmire wleni. Eni ga tek workwë bomi kjing go iröng obi, ga pjây ue. Bomi obrikkwo tjwlö ara wleniyo dbumi köchi kong llëme. Eni ga sho shglëya bomi shjiryo drete.

Llëbo rokëy, llëbo wlëy, «U bäng bäng dözi bor kong» lëy

⁷ »Llëbo rokozï Sbö kong, ga twe bomi kong. Llëbo wlëzi, ga wlëmi. «U bäng bäng dözi bor kong» lozi, ga där bomi kong. ⁸ Eye llëbo rokë ga e kjre. Eye llëbo wlëk ga e wlëya. Eye «U bäng bäng dözi bor kong» lë ga e där ba kong.

⁹ »¿Data kjone dey ga kong dli roke ba warëshko ga kong apkwo twaydero? ¹⁰ ¿Ga kong mã rokesko ga kong dgur twaydero? ¹¹ Eni ga pjây nopga owa ëmdë ga pjây wotjlik llëbo pjlú twë bomi wapga kong. Eni wleni ga bomi Data sök kjok dogo li kong llëbo rokëmishko ga pjây kong llëbo twe pjlú anmoyö.

¹² »Eni ga pjây llëbo shäryos oblë kong, woydëmi ga shärye lok bomi kong sorë ga eni. Pjây omshäryë enira kjok llgwekklo tara Moisésdë li, tjlökwö lara Sbö tjlökwö lagaga tek dënashko sorë li, e shäryëmi löng uunkong.

Kjër bäng bam chira

¹³ »Pjây opzrëk jek kjër bäng bam chira li go. Irbo jek jong äär nopga shdüya ber tjeng iyado shtoyoshko li, e kjang llëm, kjëryo u bäng bam ee bakoe. Nopga jëk ara e go. ¹⁴ Gueniyo irbo jek jong äär shji ber löng së iyado Sbö tjok shtoyoshko li, e kjang, kjëryo u bäng bam chira bakoe. Nopga jëk e go kjlöbö döe.

No miydëy ba bo go

¹⁵ »No kjone kjone to löng tjlä ga «Tja Sbö tjlökwö laga» le, gueniyo ichaga Sbörë llëme. Tek löng bomi shwoy öng wlëp ushko so wleni, miga pjây shaywa, ue wlo le, shjiti kjloshko so dik. ¹⁶ Kjillgwo bo kjrëy shkö sho doyo go llëme. Kjor bo kjrëy shklik doyo go llëm bakoe. Eni ga llëye shärye nopga lirë goshko ga epga sorë miydëmi wëllëe. ¹⁷ Kjor doyo pjlú ga ba bo, e pjlúe. Kjor doyo owa ga ba bo, e owa. ¹⁸ Kjor bo owa wlëy kjor

doyo pjlú goshko llëme. Kjor bo pjlú wlëy kjor doyo owa go llëm bakoe. ¹⁹ Kjor lok bo owa kjlobi li köy, suy wlo. ²⁰ Eni ga Sbö tjlökwö lagaga kjok ëre so li miydëmi ba bo go.

²¹ »Oba ara tjlä bor kong ga «Pja bor Tjlapga jlököyo» le. Gueniyo epga kjone kjone äär ber löng Sbö sök no pjluyo iyado lishko llëme. Eye bor Data sök kjok dogo li kolë ga äär ber ba nopga eröe. ²² No llgwezlong dbaryoshko ga oba ara tjlä bor kong ga «Pja borwa Tjlapga jlököyo. Bop tjlökwö lororwa ara. Bop ko go ga Ä sëyaga tjeng oba goshko li ichororwa toe. Bop ko go ga llëbo iydëba llëm wleniyo shäryororwa ara» le. ²³ Gueniyo eshko ga tja tjlä ba kong ga «Pjây bor nopga llëme. Pjây nopga owa erä. Pjây opkjös bor shwoy ëre dwayo» lër ba kong eni.

U shäryëy sorë

²⁴⁻²⁵ »Eye, tja tjlökwö kuya, ga llëye loror li shärye ga e so domer u ywaga kjlara kjoyoe. U shäryarashko ga shwleyo pjlonarong, ga ak iara ba so bäng pjribrie. Shäryara pjir ga shunyo shrono, di to jer, pjluk shrono träk llëm, pjono u li goshko ga to wito llëm, ba shwleyo pjlong lok rong, ak roshko kjishko.

²⁶⁻²⁷ »Gueniyo eye, tja tjlökwö kuya, ga llëye loror li shärye llëm ga e so domer u ywaga oblë kjoyoe. U shäryarashko ga shwleyo pjlonarong, rong llëme. Shäryara pjir ga shunyo shrono, di to jer, pjluk shrono träk llëm, pjono u li goshko ga skwara pjir, söra dirë drete» le.

²⁸ Tjlëno pjir ga nopga uunkong löng li beno löng yëy le erä, pina sorë li kjishko. ²⁹ Tjlökwö lara jlököyo, dbo ara go, le no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë go lirë dik llëme.

8

Domer poglo go swlo ara, sho an do jikong wleniyo poptara Jesúsde kjlara

¹ E irgo ga Jesús oplono jer dlup dwayoshko, ga nopga to jer ara ba tjok. ² Eshko ga domer shrono shäng Jesús shwoy. Domer li poglo go swlo ara, sho an do jikong. Öötong shäng Jesús zlong bäng ga kjök tono ba boksho, tjlä ba kong ga

«Tjlapga, tja poptöp woydë ga tja poptöp ga pjlúe» le.

³ Kuya ga porwara ba orkwo go, ga tjlä ba kong ga «Pja poptër woydë. Pja ber pjlú shara» le. Jekdo eshko ga domer li poptono, beno pjlúe. ⁴ Eshko ga Jesús tjlä ba kong ga «Tja kuzong. Pja poptoror lëp ë kong llëme. Pja nom opping syöshtaga Sbö kong nopga kjishko li kong, pja İya wlo eröe. Sbö sengglo lara Moisésdë li söp, twëp ba kong, pja poptono miydëba wlo» le.

Ëngkjwaga kägäyo parkaga poptara Jesúsde kjlara

⁵ E irgo ga Jesús opzrëno jek öötong shäng Capernaúm kjokyo. Domer Roma so shäng kjlara eshko, e ëngkjwagaga ara kägäyo. E tek shrono shäng Jesús zlong bäng ga tjlä ba kong ga ⁶ «Tjlapga, bor parkaga buk swlo ara bor ushko. Dre kuga llëm, doyo bang ara» le.

⁷ Kuya ga tjlä ba kong ga «Enira tja jek ba poptë» le.

⁸ Kuya ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, tja llëno llëm, tjwlö llëm, pja opzrëk tek bor u roshko wlo. Bor parkaga poptë lëp erö ga poptë dani. ⁹ Tja kägäyo tjok. Llëye le bor kong li shäryër eni İyado. Tja ëngkjwagaga ara kägäyo. Llëye lër ba kong li shärye lok eni İyado bakoe. “Pja nomo” lër kjlara kong ga toe. “Pja tegö” lër kjlara kong ga teke. Bor parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo ichër llëbo shäryë ga shärye eni» le.

¹⁰ Kuya ga beno shäng yëy le erä, ga tjlä nopga jëk löng ba tjok li kong ga «Lër bomi kong jlökoyo ga domer ëre mär bor go jlökoyo, Israel tjëyoga uunkong kjinmo.

¹¹ Lër bomi kong ga nopga judío llëm wleniyo tjwe ara llaw pogo dwayo, äär löng ië Abraham, Isaac, Jacob tjok, Sbö sök no pjluyo İyado lishko. ¹² Judiógara, epga uunkong äär löng eshko wlo. Gueniyo kjone kjone dbuya ber tjeng kjoko, kjok ro sİ roshko, ber tjeng slar eshko, kowo uë, llëbo bang ara ba kong kjishko» le.

¹³ Eshko ga tjlä ëngkjwaga kägäyo li kong ga «Pja nom bop ushko. Woyotjlinop sorë ga shäryoror bop kong eni» le, ga ba parkaga li poptono jekdo eshko.

* 8:17 Isaiás 53.4.

Pedro ëm poptara Jesúsde

¹⁴ E irgo ga Jesús jek öötong shäng Pedro ushko ga ba ëm wlëna buk ba bukklo kjing go, kjlirkono buk träk llëme. ¹⁵ Eshko ga ba orkwo porwara, ga kjlik li zenoe. Eni ga walë li kojono, ga dli shäryono ba kong.

Swlopga poptara Jesúsde ara

¹⁶ Jek kjok ro zar ga nopga goshko Ä sëyaga söraba ara Jesús kong. Ga Jesús tjläno ba kong dö ga Ä sëyaga li to lok ba go dwayo. Swlopga löng kjlobi li poptara bakoe. ¹⁷ Shäryono eni, tjläkwo lara Tjlapgarë ba tjläkwo laga tek dënashko so Isaiás kong li ber jlökoyo wlo. Tjläno beno eni:

«Shji döra bi swlo tjeng kës li dbo dorko dwayo.»*

Shji jëk Jesús tjok ga soyo buke

¹⁸ E irgo ga İya Jesúsde ga oba tjwe tön ara shänglishko ga ba oppinggaga ichara dipzë jek di bäng buk kësbang li kjwo kalëkong.

¹⁹ Eshko ga no pingga kjok llgwekklo tara Moisésdë go li tek shäng ba zlong bäng kjlara ga tjlä ba kong ga «Tjlapga no pingga, woydër ga pja jek kjone ga tja jek bop tjok eshko» le.

²⁰ Kuya ga tjlä ba kong ga «Shjiti kjloshko so, e pë klung bäng. Sënwa, e pë ba usho roy. Gueniyo no to ter kjok dogo dwayo ërera woshtozlong shtoyo drete» le.

²¹ E irgo ga Jesús oppingga kjlara tjlä ba kong ga «Tjlapga, tja ichos jek bor data ushko sira. Bor data wolono, jnenor sakshko pjir ga tja tekdo iröng bop tjok» le.

²² Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin wlo dey. Shinmoga ber tjeng ëng jnek wëyë» le.

Pjluk, di bäng buk kësbang, e ichara Jesúsde

²³ E irgo ga Jesús opyono kjoyong roshko ba oppinggaga tjok, ga toe. ²⁴ E irgo ga pjluk tjwe jong träk llëm, dbo ara di bäng buk kësbang li kjing go. Di iöya ara, ga kjoyong li pir sek seke. Gueniyo Jesús bë buk pëe. ²⁵ Eni ga ba oppinggaga jek löng ba wolleng, ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, tjawa kjimtozong, tjawa shten llëm wlo!» le.

²⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Bangkjrëmi ega? Pjây löng mär bor go jlökoyo llëme» le. E irgo ga kojono, ga pjluk, di iöya, e wlonä, ga beno tjeng tjëkso.

²⁷ Eni ga epga beno löng yëy le erä. Ga tjlë lok ëng kong ga «¿Domer kjwe ëro? İzïa. Tjlëno pjluk, di iöya li kong ga kole pjlúe» le.

Domerga do pjök goshko Ä sëyaga

²⁸ Jesús, ba oppinggaga, e dipzono jek öötong löng di bäng buk kësbang li kjwo kalëkong, Gadara kjokyo. Eshko ga domerga goshko Ä sëyaga löng do pjök. Epga iir äya kjloshko so wleni. E kjïshko ga ëye jëk irbo e go llëme. Eshko ga domerga li opshino tek sakshko dwayo, tjwe löng Jesús zlong bäng ga ²⁹ tjlë ba kong dbo go ga «Sbö Wa, ¿pja tek shäng borwa barwë ega? ¿Pja to tek ëreshko borwa shdung wlore? Borwa shdüzlong dbaryo li äätë llëm obi» le. ³⁰ Epga löng lishko soshko ga köchi tjeng träk llëm, ië. ³¹ Eni ga Ä sëyaga li tjlë ba kong ga «Rokërwa bop kong sira ga tjawa ichëp domerga pjök ëre rayë wlo wleni ga tjawa ichos jek köchi tjeng kjwe go» le.

³² Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjây nomo» le. Ga Ä sëyaga li opkjono to lok domerga li go dwayo, jek lok köchi li go shara. Wop eni llëm ga köchi tjeng li zrono jer ri ri dlup poglo go, optono lok jer uunkong di bäng buk kësbang li roshko, ga shteno lok dret eshko.

³³ Eni ga köchi dagaga tjeng li töktong jek ey dwayo, ga öötong löng nopga löngshko ga llëye ñna domerga goshko Ä sëyaga tjok li roy lara nopga kong pjire. ³⁴ Eni ga nopga löng eshko li opshino jek lok uunkong, ga öötong löng Jesús shäng lishko ga tjlë ba kong ga «Rokërwa bop kong sira ga pja opshis kjok ëreshko dwayo» le.

9

Domer dre kuga llëm wleniyo poptara Jesúsde kjlara

¹ E irgo ga Jesús opyono kjong roshko, ga dipzono jek ba kjokshko iröng obi. ² Eshko ga domer buk töshko kjlara, dre

kuga llëm wleniyo, ga söra nopga oblërë lok poglo roshko Jesús zlong bäng. İya Jesúsde ga swlo sögaga li mär ba go ga tjlë swlo buk töshko li kong ga «Pja wosong llëme. Owa pjang bop go li lönor beno drete» le.

³ No pinggaga kjok lgwekklo tara Moisésde li go löng eshko kjlöbö. Kuya lok ga wotjlük ga «¿Domer kjwe shäng Sbö läywë owa, ber tjwlö llëm wlo le!» le.

⁴ Wotjlük löng llë li miydara Jesúsde pjir kuzong ga tjlë ba kong ga «¿Pjây wotjlük owa eni ega? ⁵ “Owa pjang bop go li lönor beno drete” loror ba kong. Gueniyo lönorde, de lönor llëm, e ñgömi llëme. Gueniyo ga “Pja kojözong. Pja jëkzong” loror ba kong ga poptororde, de poptoror llëm, era ñgömi wëlle. ⁶ Kjok ëre kjing go ga no to ter kjok dogo dwayo ëre dbo ara, owa pjang nopga go li lön ber dret wlo ga pjlúe. Miydëmi wlo ga llëbo shäryër e» le. Eni ga tjlë swlo buk töshko li kong ga «Pja kojözong. Bop bukklo kjwe kjros, ga pja nom bop ushko» le. ⁷ Kuya ga kojono, ga to jek ba ushko. ⁸ İya löng eshko lirë ga beno löng yëy le erä, ga Sbö poshrëra, dbo twara domer kong eni kjïshko.

Mateo rokara Jesúsde

⁹ E irgo ga Jesús opshino to ey dwayo. Jek jëk shängshko ga domer sök kjlara eshko ko Mateo, e dbur tönnga Roma so kong. E sök ba pak lishko. İya Jesúsde ga tjlë ba kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin wlo» le. Kuya ga kojono, ga to jek ba tjok.

¹⁰ E irgo ga Jesús jek öötong sök ië Mateo tjok ba ushko,* ba oppinggaga tjok. Ga nopga dbur tönnga Roma so kong öötong löng ië ba tjok eshko, nopga owa wleniyo oblë öötong löng ië ba tjok eshko bakoe.

¹¹ İya fariseogarë ga tjlë Jesús oppinggaga löng li kong ga «¿Bomi pingga kjwe ië nopga owa wleniyo tjok kjweni ega?» le.

¹² Kuya Jesúsde ga tjlë ba kong lok ga «Nopga löng pjlú, swlo llëm ga e dwlomnega woydë llëme. Swlopgara dwlomnega woydë. ¹³ Pjây to opping Sbö tjlökwo go. Tjlëno beno eni: “Woydër ga oblë songe

* **9:10** Grecia so tjlökwo ëre llë loklo miydëy yötso llëme. E Jesús jek öötong sök ië Mateo tjok Jesús ushko loklo, llëm ga Jesús jek öötong sök ië Mateo tjok Mateo ushko loklo. Ë ushko miydëy yötso llëme. † **9:13** Oseas 6.6.

lëmi. E tjlwõ ara, öng zrömi, sho sumi, pjë dret bor poshrëkklo li kjinmo.»† Eni ga tja shrono shäng kjok ëreshko, nopga pjlo bek rokaga llëm, nopga owa rokaga eröe» le.

Jesús lano shji ië llëm Sbö kong dbaryo kjishko

14 Dbar kjwara ga Juan oppinggaga tek shrono löng Jesús shwoy ga tjlë ba kong ga «Tjawa ië llëm Sbö kong dbar kop ara. Fariseoga omshäryë eni bakoe. ¿Bop oppinggagara omshäryë eni llëm ega?»

15 «Orkwosmozlong dbaryoshko ga domer orkwosmok wlo li† shäng ba tjok obishko ga nopga mak löng eshko li§ woydë llëme. Gueniyo domer li söraba ba shjiryoshko ga epga ië llëm eshko jã.

16 »Shwong këguë* bängyëy shwong likyo tjaglën† go llëme. Shäryoroy eni kjwe ga shwong likyo tjaglën li, shwong këguë li, e sreya, dwler jek këgong.

17 »Kjillgwo bo dyo dbo ara tjaglën† tyëy ba bapkwö këguë shäryak öng kwota go§ roshko llëme. Shäryoroy eni kjwe ga bapkwö li böptur. Eni ga kjillgwo bo dyo li ber llëno ame, ba bapkwö li ber eni bakoe. Eni kuzong ga kjillgwo bo dyo dbo ara tjaglën tyëy wlo ga woyde bapkwö tjaglën, pjöyikong ber tjeng pjlu wlo» le ba kong.

Kjoglo kjlara wolono buk, walë kjlara swlo ara

18 Jesús shäng tjlë wopro ga judío ichaga tjwe shäng kjlara ba zlong bäng, ga kjök tonö, tjlë ba kong ga «Bor wa walë wolono buk eeri jã. Gueniyo pja jek orkwö ië ba kjing go ga woshre iröng obi» le.

19 Kuya ga kojono, ga to jek ba tjok, ba oppinggaga jek ba tjok bakoe.

20 Löng li tjrëko walë shäng kjlara swlo ara lu pjloglo sak kjwara kjingsho pjök (12) tjän. Ba dbar İya İyado, poptë llëme. Eshko ga tek shrono shäng Jesús zlong bäng ba kokso shwo lëkong, ga ba shwong worbo

porwara. 21 Wotjlik ga «Ba shwong worbo porwër dö ga tja poptë» le.

22 İya Jesúsdë iröng ga walë bë shäng. Eshko ga tjlë ba kong ga «Pja wosong llëme. Pja mär bor go kuzong ga pja poptonoe» le. Ga walë li poptono jekdo eshko.

23 E irgo ga Jesús öötong shäng judío ichaga li ushko ga İya ga nopga dbonmo bakwaga poshäryë löng ba shinmo jnek wlo, ga nopga slar wopjluk jong träk llëme.

24 Eshko ga tjlë löng li kong ga «Pjây opshis na dwayo. Kjoglo, e wolono llëme. Buk pë erä» le. Kuya lok ga Jesús joywe lok jong erä. 25 Gueniyo ga epga ichara opshik pjire. E irgo ga opzrëno jek öötong shäng kjoglo buk lishko, shara ba orkwö go, ga kojono.

26 Llëbo shäryono eshko li roy shdöktong kjok eshko kjwang jikong.

Domerga kjok İgö llëm wleniyo poptara Jesúsdë do pjök

27 Jesús opshino jek shäng ey dwayo ga domerga löng do pjök kjok İgö llëm wleniyo. Öö le jek löng ba irgo, tjlë ba kong ga «David tjëyo, tjawa songe lozong» le.

28 Ga Jesús jek öötong shäng ushko ga nopga kjok İgö llëm wleniyo li jek äär löng ba irgo. Eshko ga Jesús tjlë ba kong lok ga «¿Woyotjimi ga pjây bokkwö poptër ga pjluë lëmire?»

«Ëng, Tjlapga» le lok ba kong.

29 Eni ga ba bokkwö porwara Jesúsdë, ga tjlë ba kong ga «Pjây mär bor go kuzong ga shäryë bomi kong eni» le. 30 Bokkwö poptono pjir ga Jesús tjlë ba kong ga «Pjây poptoror lëmi ë kong llëme» le. 31 Gueniyo opshino jek lok ey dwayo, ga llëye shäryara Jesúsdë ba kong li roy shdöra kjok eshko kjwang jikong.

Domer tjlë llëm poptara Jesúsdë kjlara

32 Domerga li opshino pjir ga domer söraba tjwe shäng kjlara, tjlë llëm, goshko Ä sëya kjlara. 33 Eshko ga sëya li ichara Jesúsdë toe. E irgo ga domer li beno shäng

† 9:15 Domer orkwosmok wlo le li, e Jesús loklo. § 9:15 Nopga mak löng eshko le li, e Jesús oppinggaga loklo.

* 9:16 Shwong këguë le li, e tjlökwo twara Sbörë Israel tjëyoga kong jlökoyö dëdashko li loklo. † 9:16 Shwong likyo tjaglën le li, e tjlökwo twara Sbörë jlökoyö tjaglën Jesús kjishko li loklo. ‡ 9:17 Kjillgwo bo dyo dbo ara tjaglën le li, e tjlökwo twara Sbörë jlökoyö tjaglën Jesús kjishko li loklo. § 9:17 Kjillgwo bo dyo dbo ara bapkwö këguë shäryak öng kwota go le li, e tjlökwo twara Sbörë Israel tjëyoga kong jlökoyö dëdashko li loklo.

tjlë. İya löng lirë ga beno löng yëy le erä. Ga tjlë eng kong ga «İläye İkdoy Israel kjokyo kjweni İläme» le.

³⁴ Gueniyo ga fariseoga löng eshko li tjlë ga «Ä säyaga iche to, dbo twara Ä säya kägäyörë ba kong li go» le.

Dwla bo ara

³⁵ Jesús to shäng oba ping kjok kjrina kjrina, judíoga syö uyo roshko. Sbö ber no pjluyo sorë li roy pjlú le oba kong. Oba swlo İlä ara, İlayo boyo bang ara, e poptara.

³⁶ İya ga nopga sjeno löng ara, dbo ame. E kjışko ga songe le. Wotjlík ga epga öng wlëp ushko so daga İläm wleni le. ³⁷ Eni ga tjlë ba oppinggaga kong ga «Dwla bo kjrëy wlo ga ara, gueniyo parkagaga kjlöbö döe. ³⁸ Eni ga rokozı dwla sogo li kong ga parkagaga wlëya obi, dwla bo ara li kjre wlo» le.

10

Jesús domerga kjrono doglo sak kjwara kjingsho pjök (12)

¹ Jesús, ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li rokara, ga kong dbo twara, Ä säyaga tjeng oba goshko li iche to wlo, swlo oblë oblë, İlayo boyo bang ara, e popte wlo bakoe. ² Domerga kjrara parkë löng Sbö tjlökwo roy İagaga ba äska doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li ko lok eni:

Simón, e kowëba Pedro, e ba bäm İyo;

Andrés, e Simón lëng;

Santiago, e Zebedeo wa;

Juan, e Santiago kjlarayo;

³ Felipe;

Bartolomé;

Tomás;

Mateo, e parkono dbur tönnga Roma so kong;

Santiago, e Alfeo wa;

Lebeo, e kowëba Tadeo bakoe;

⁴ Simón, e cananita;*

Judas Iscariote, e Jesús soynega.

Ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li poshduna Jesúsde

⁵ E irgo ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li ichara jek

Sbö tjlökwo İe. Bäm goshko ga tjlëno ba kong ga «Pjäy jek judíoga shwoy eröe. Pjäy jek nopga judío İläm wleniyo shwoy İläme. Pjäy jek opzrëk Samaria kjokyo İläm bakoe. ⁶ Pjäy to Israel tjëyoga shwoy dey, epga, e öng wlëp ushko jeno löng wleni kjışko. ⁷ Pjäy nom Sbö ber no pjluyo wlo li, e dbaryo äato li roy shdök. ⁸ Swlopga poptëmia. Shinmoga woshremia. Nopga poglo go swlo ara, sho an do jİkong wleniyo poptëmia. Ä säyaga tjeng oba goshko li ichëmi toe. Pjäy kong dbo twak iguing kuzong ga oblë kjimtëmi iguing bakoe. ⁹ Dbur sho sömi bomi tjok İläme. ¹⁰ Shwong oblë sömi İläm, drepkwota oblë İläm, İläbo bapkwö İläm, kjorkung İläm bako, eye parkë ga mär ba potjwlëkklo ba pak äska li go kjışko.

¹¹ »Pjäy äär kjone pogo ga no wlëmi kjlara, miydëmi ga wotjlík bëy wleniyo, ga pjäy ber löng ba ushko, äär jong pjäy opshik kjok eshko dwayo guing. ¹² Pjäy äär ushko ga «Pjäy kjimte Sbörë» İemi ba kong eni. ¹³ E irgo ga e beno bomi kong pjlú wleni ga kjimte Sbörë jlökoyo. Eni İläm wleni ga tjlökwo İoromi pjlú li ber ba kong İläme. ¹⁴ Pjäy öötong löng kjone ga pjäy wlokjre İläm, pjäy kuya İläm wleni ga pjäy opshik kjok eshko dwayo ga bomi dre pjlungyo İözı ber tjeng eshko. ¹⁵ Lër bomi kong jlökoyo ga no İlgwezlong dbaryoshko ga kjok eshko sopga shdüya Sbörë ara, Sodoma sopga, Gomorra sopga, e kjinmo.

Shji shdungoba

¹⁶ »Tja kuzıa. Pjäy ichër jek löng öng wlëp ushko so jek löng shjiti kjloshko so löngshko wleni. Eni kuzong ga pjäy jek löng nopga kjok miydë ara wleni, gueniyo pjäy ber löng wlëp bakoe. ¹⁷ Pjäy sjëke. Pjäy İeba ber tjeng tjlappaga wloshko, pjäy sökoba äär judíoga syö uyo roshko, pjäy shpokoba no shpokklo go eshko wlo. ¹⁸ Bor kjışko ga pjäy sökoba äär tjeng no ichagaga bokshto, pjlupga këskes bokshto bakoe. Eshko ga İläbo İnomi, kuromi li roy İemi ba kong, nopga judío İläm wleniyo kong bakoe. ¹⁹ Gueniyo ga pjäy shakobashko ga pjäy woıdë İläm, «İläye İër?» İemi İläm,

* **10:4** Cananıtaga le li, ba tjëyoga baıya woıde lok ara, woıde ga iche nopga kjok shto oblë sorë ame, ga İläbo shäryara lok ara ber löng opichë om go wlo.

«¿Lër sorë?» lëmi llëm bakoe. Pjây tjlëshko ga tjlökwo twe Sbörë bomi kong, lëmi wlo. Pjây woydë llëm e kjëshko. ²⁰ Eshko ga pjây li tjlëkdo llëme. Bomi Data Sëya li tjlëkdo bomi kjëshko.

²¹ »Nopga epenga dö ëng twë tjlapgaga kong, zröya lok wlo. Dataga, e ba wapga twë eni bakoe. Wapga iirkono ba data, ba mekë kong ga twe tjlapgaga kong, zröya wlo. ²² Pjây iywa nopga uunkongdë shjiktëng bor kjëshko. Gueniyo ga ëye mär Sbö go äär jong ba dbo go ga era där ber shäng pjlu iyado. ²³ Pjây löngshko ga pjây shdungoba wleni ga pjây tök kjok shto oblë. Gueniyo lër bomi kong jlökoyo ga pjây äätë Israel kjokyo uunkong llëm obishko ga no to ter kjok dogo dwayo ëre shrono tjän.

²⁴ »Oppinggaga tjlwlo ara, ba pingga kjinmo llëme. Parkagaga tjlwlek löng pjir wleniyo tjlwlo ara, ba sogo kjinmo llëm bakoe. ²⁵ Woyde oppingga lirë ga äär ber ba pingga dik erö dey. Woyde parkaga lirë ga äär ber ba sogo i dik erö dey bakoe. Tja bomi kägäyo. ¿Tja ga kowëba Beelzebú† ga era pjây?

Nopga bangkjrëy llëme

²⁶ »Llëbo shäryak lütshko kës li wen wëleshko. Llëbo jnek tjeng kës li wlëkoba pjire. E kjëshko ga nopga bangkjrëy llëme. ²⁷ Tjlökwo lër bomi kong shkëshko li, e lëmi oba kong kjok shjiyshko. Tjlökwo lër bomi kong lütshko li, e lëmi oba uunkong kong kjone pogo. ²⁸ Nopga bangkjrëmi llëme. Bomi doyo zröya lok ga pjlu, gueniyo bomi sëyara zröya lok ga äe. Bomi sëya, bomi doyo, e zröga, dbuga iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko ga pjlu li, e bangkjromirë dey.

²⁹ »¿Sënwa kjwo pjök, e soynek dburwa kjwara äska llëmdo? Eni ëmdë ga sënwa li iche bomi Datarë lon töshko, enira lon. Gueniyo iche llëm ga lon kjwara llëme. ³⁰⁻³¹ Pjâyda tjlwlo ara, sënwa ara kjinmo. Bomi käkzong pjlobi li shtara Sbörë pjir tjän. E kjëshko ga llëye bangkjrëmi llëme.

Shji lan oba tjok Jesús kjëshko

³² »Pjây tjlëno oba kong ga pjây löng bor tjok loromi wleni ga bomi kjëshko ga tja

tjlë bor Data sök kjok dogo li kong ga pjây löng bor tjok lër eni bakoe. ³³ Gueniyo pjây tjlëno oba kong ga pjây löng bor tjok llëme loromi wleni ga tja tjlë bor Data li kong ga pjây löng bor tjok llëme lër eni bakoe.

Shji moskwoga ara

³⁴ »Tja shrono shäng nopga ichë ber löng wlëp ëng tjok wlo lëmi llëme. Tja shrono shäng nopga ichë ëngkjwë wlo, ber löng wlëp ëng tjok wlo llëme. ³⁵ Tja shrono shäng wapga domerga ichë ëngkjwë ba dataga tjok, wapga walëga ichë ëngkjwë ba mekëga tjok, pjlaydoga ichë ëngkjwë ba ëmga tjok. ³⁶ Eni ga bomi pjeyoga löng bomi ushko li ber löng bomi moskwoga.

³⁷ »Ëye, ba data, ba mekë, ba wapga, e woyde ara, bor kjinmo wleni ga ber bor oppingga ga äe. ³⁸ Woyde ga llëye shäryëba ba kong bor kjëshko llë pogoshko li, e zrökoba pjang kjlös go ëmdë ga e ba kong ga llëye llëme le. Eni llëm ga e ber bor oppingga ga ä bakoe. ³⁹ Ëye beno shäng bor tjok llëm, e zrökoba llëme le wleni ga äär kjok dogo llëme. Gueniyo ga ëye jëk bor tjok jlökoyo, e zröraba bor kjëshko ëmdë ga era ber sök së iyado Sbö tjok.

Bi potjwlëkklo

⁴⁰ »Ëye, pjây wlokjrara ga tja wlokjrara wleni. Ëye, tja wlokjrara ga bor ichaga wlokjrara wleni bakoe. ⁴¹ Ëye Sbö tjlökwo laga wlokjrara, e Sbö tjlökwo laga kjëshko ga Sbö tjlökwo laga li potjwlëkklo ber ba kong bakoe. Ëye no pjlo bek wleniyo wlokjrara, e pjlo bek kjëshko ga no pjlo bek li potjwlëkklo ber ba kong bakoe. ⁴² Ëye bor oppingga song ëre kjimtara, e bor oppingga kjëshko ga sëna di zeng erö ëmdë ga lër bomi kong jlökoyo ga potjwlëkklo tjok tjän» le.

11

Juan No Waga

¹ Jesús, ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li poshduna pjir ga to jek lok eshko dwayo, jongya kjok shto oblë oblë, oba ping wlo.

† 10:25 Ä, e kowëba Beelzebú bakoe.

² Eshkoshko ga Juan shdung shäng no shdüzlong uyo roshko. Ga Cristo roy kuya ga ba oppinggaga ichara pjök mya, ³ llëbo kjakrokë Jesús kong. Öötong löng Jesús shängshko ga tjëlë lok ba kong ga «¿No pjluyo iche le Sbörë koshërwa löng li pjare, de oblë koshorwarë?»

⁴ «Llëye kuromi, ñnomi li to lëmi Juan kong. ⁵ Nopga kjok ñgö llëm wleniyo kjok ñnoe. Nopga jëk llëm wleniyo jëktonge. Nopga poglo go swlo ara, sho an do jïkong wleniyo poptonoe. Nopga kjok kugö llëm wleniyo kjok kunoe. Shinmoga woshrono iröng obi. Nopga song wleniyo kong Sbö tjlökwö roy pjlú lak ba kong. ⁶ Eye mär bor go, ga tja raye llëm ga era ber sök wopjlúe» le ba kong.

⁷ Epga brikshko ga Jesús tjëlëno oba kong Juan kjïshko. Tjëlë ga «¿Pjäy jek löng kjok dogro no llëmshko, Juan ikshko ga pjäy äätë eshko llëm obishko ga domer, e kjwe sorë loromi? ¿E sjro bakwara pjlukdë wleni loromire? ⁸ ¿Eni llëm ga e kjwe sorë loromi? ¿E doyono shäng shwong wolësowa, tjwölö ara wleniyo go loromire? Miydëmi pjlú ga nopga eniyo löng pjlú ushko. ⁹ ¿Eni ga e kjwe sorë loromi? ¿E kjwe Sbö tjlökwö laga loromire? E jlöe. Ga e tjwölö ara, Sbö tjlökwö lagaga oblë kjinmo. ¹⁰ Sbö tjlökwö tak pjang li goshko ga Sbö tjëlëno Juan kjïshko. Tjëlëno beno eni:

»«No ichër kjlara bop bäm go, bop roy laga,

irbo poshäre bop kong wlo.»*

¹¹ »Lër bomi kong jlökoyo ga nopga uunkong kjok ëre kjing go äätë tjwölö ara, Juan No Waga kjinmo llëme. Eni gueniyo ga nopga löng Sbö sök no pjluyoshko kjlobi li tjwölö ara, Juan kjinmo.

¹² »Juan No Waga dbaryoshko tek lëkong ga nopga ara optwono Sbö kong, e ber ba pjluyo wlo. Ga nopga owa ëngkjwë ara, Sbö ber no pjluyo llëm wlo. ¹³ Juan tjwayde llëm obishko ga Sbö tjlökwö laga uunkong tjëlëno ga llono ga Sbö, e ber no pjluyo le. Kjok ilgwekklo tara Moisésdë li tjëlë eni bakoe. ¹⁴ Eye, tja tjlökwö kuya woydë li kong ga lër ga Sbö tjlökwö laga Elías tjwe iröng lara koshëmi löng li, e Juan.

¹⁵ Eye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yötso.

¹⁶ »Eerishko dbaryo sopga, ¿pjäy so llë kjoyo lër bomi kong? Pjäy so kjwozirga öö le löng ëng kong llëbo soynezlöng shtoyoshko tjör kjoyoe. Tjëlë lok ga

¹⁷ »«Tjawa dbonmo bakwono ga bëyotkoromi llëme.

Tjawa tono tëkwö woydoklo ga pjäy slatong llëm bakoe» le lok eni.

¹⁸⁻¹⁹ »Lër ega lër bomi kong. Juan shrono shäng ga iono llëm Sbö kong dbar kop ara, ga kjillgwo bo dyo iono llëm bakoe. Eshko ga «Kjwe goshko Ä sëya kjlara» loromi. E irgo ga no to ter kjok dogo dwayo ëre shrono ga tja ië ara, tja kjillgwo bo dyo ië bakoe. Eni ga «Domer kjwe ië sïyo, nelötkë äe, jëk nopga owa wleniyo tjok, ië nopga dbur töngga Roma so kong li tjok bakoe» lëmi eni. Lër bomi kong ga pjäy so kjwozirga löng li kjoyo e kjïshko. Sbö kjok miydë li, e jlöe miydëba ba pak shäryara beno li go» le.

Kjok shto oblë oblë, ba tjlökwö kjrëba woydë llëm kjïshko ga kjok eshko sopga wlonä Jesúsde

²⁰ Llëbo ñydëba llëm wleniyo shäryara Jesúsde kjok shto oblë oblë tjän, ga kjok eshko sopga, llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe loromi llëm, ga rayara llëm bakoe. E kjïshko ga e dbaryo ga epga wlonä Jesúsde, tjëlë ga ²¹ «¿Corazín sopga, Betsaida sopga, pjäy song jlö, pjäy shdungko! Llëbo ñydëba llëm wleniyo shäryoror bomi kong li ñna Tiro sopga, Sidón sopgarë tek dënashko kjwe ga llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe lara, ga rayara, ga shwong pjuna shtëgro së ä wleniyo, pjlung sho iara ba dlu kjing go, ba woowa li ñya Sbörë wlo tjän. ²² Eni ga lër bomi kong ga no ilgwezlong dbaryoshko ga pjäy shdüya Sbörë ara, Tiro sopga, Sidón sopga, e kjinmo.

²³ »Capernaúm sopga, ¿pjäy wotjlik ga pjäy söya Sbörë jem äär kjok dogo lëmiro? Eni llëme. Pjäy iche jer äär iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko. Llëbo ñydëba llëm wleniyo shäryoror bomi kong li ñna Sodoma sopgarë kjwe ga eeri ga ba tjëyoga löng eshko obi. ²⁴ Eni ga lër bomi kong ga

* **11:10** Malaquías 3.1.

no lligwezlong dbaryoshko ga pjây shdüya Sbürë ara, Sodoma sopga kjinmo» le.

Shji woshtë sorë

²⁵ Eshko ga Jesús tjlë Sbö kong ga «Data, pja kjok dogo sopga, kjok ëre sopga, e Tjlapga. Llëye jnenop kjok miydagaga löng kong li pinop oba song, wotöy wleniyo kong. E kjîshko ga pja poshrër ara.

²⁶ Shâryorop eni, woydorop eni kjîshko» le.

²⁷ Eshko ga tjlë nopga kong ga «Llëbo uunkong iara Data Sbürë beno tjeng bor wloshko. Sbö Wa ëre sorë, e miydaga ërë llëm, e miydaga bor Datarë eröe. Data Sbö, e sorë miydaga ërë llëm, e miydaga tjarë eröe. Gueniyo e sorë pin woydë ë kong ga pin.

²⁸ »Pjây sjeno parkorbo, llëbo pjanbo ga pjây tek bor shwoy uunkong, ga pjây iër ber löng woshtë. ²⁹ Tja wlëp, wotöy kuzong ga pjây kong pak twër li shâryozî, pjây oppîs bor go. Enira pjây woshtë jlökoyo. ³⁰ Llëye pin bomi kong li, e kjang llëme. Llëye twër bomi kong pjami wlo li, e kwing llëm bakoe» le.

12

Woshtozlong dbaryo ga Jesús opping-gaga dwla bo kjrono

¹ Woshtozlong dbaryo kjwara ga Jesús jëk shäng dwla dgak buk li tjrëko. Eshko ga ba oppinggaga pjli ara kuzong ga dwla bo kjre löng, ue lok wlo. ² İya fariseogarë ga tjlë Jesús kong ga «jBop oppinggaga kjwe izong! Löng llëbo shâryako woshtozlong dbaryoshko llëm li shâryë» le.

³ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Dënashko ga David, ba yorkagaga, e pjli lok arashko ga llëye shâryara tak pjang Sbö tjlökwo go li, e lomirë llëmdo? ⁴ David opzrëno jek shäng Sbö u roshko, ga pjlung shosho suk pjir iak beno tjeng dboy Sbö kong li, e uaga syöshtagarë erö ëmdë ga uara loke. ⁵ Kjok lligwekklo tara Moisésdë li tjlë ga woshtozlong dbaryoshko ga syöshtagaga parkë löng Sbö u roshko li, llëye owa shârye löng llëme. ¿E lomirë llëmdo? ⁶ Lër bomi kong ga ëreshko shäng kjlara tjwlö ara anmoyö,

* **12:7** Oseas 6.6. † **12:20** Sjro shüktong tjeng li, e toya llëm le li, e domer li ber kjang, nopga dbo ara llëm li tjok llëme loklo. ‡ **12:20** Shwomzrëng pjë jer jong ba seto li, e sjëya llëm le li, e domer li ber wotöy, nopga mâr ba go sira dö li tjok loklo.

Sbö u kjinmo. ⁷ Sbö tjlökwo tak pjang eni: «Woydër ga oblë songe lëmi. E tjwlö ara, öng zrömi, sho sumi, pjë dret bor poshrëkkîo li kjinmo.»* Tjlökwo ëre llë loklo miydëmi kjwe ga «Pja owa shâryono» lëmi oblë llëye owa shâryono llëm li kong llëme. ⁸ Woshtozlong dbaryo kägäyo li, no to ter kjok dogo dwayo ëre li e» le.

Woshtozlong dbaryoshko ga swlo pop-tara Jesúsde kjlara

⁹ E irgo ga Jesús to ey dwayo, ga opzrëno jek judioga syö uyo jong kjok eshko li roshko. ¹⁰ Domer shäng kjlara eshko orkwo kjwara slosloe. Fariseoga löng eshko kjlobö, llëbo wlëya löng ara, Jesús rote e go wlo. Eni ga tjlë lok ba kong ga «¿Woshtozlong dbaryo ga no poptëy ga pjlüre?»

¹¹ «¿Bomi öng, e lono pjläbgwo roshko woshtozlong dbaryoshko ga shimi llëmdo? ¹² No, e tjwlö ara, öng kjinmo anmoyö. Eni ga llëbo pjlü, e shâryëy woshtozlong dbaryoshko ga pjlü» le ba kong.

¹³ Eshko ga Jesús tjlë domer li kong ga «Pja orkwo roshwîzong» le. Kuya ga orkwo roshwino, ga poptono beno pjlü, ba orkwo kar go dik. ¹⁴ Gueniyo ga fariseoga opshino jek lok ey dwayo, ga tjlë lok ëng kong ga «¿Jesús, e zröy sorë ga pjlü?» le.

Sbö parkaga

¹⁵ Wotjlik löng llë li miydara Jesúsde pjire. Eni ga opshino to kjok eshko dwayo. Oba to jek ara ba tjok. Swlopga löng eshko li poptara uunkong, ¹⁶ ga tjlë ba kong lok ga «Tja ë lëmi ë kong llëme» le. ¹⁷ Shâryono eni, tjlökwo lara ba tjlökwo laga tek dënashko so Isaíasdë li ber jlökoyo wlo. Tjlëno beno eni:

¹⁸ «Bor parkaga kjroror shäng ëre.

Kjwe woydër ara. Tja wopjlü ba tjok bakoe.

Bor Sëya iër ber ba go,
ga kjok lligwer sorë li roy shdüya tjëyoga uunkong kong.

¹⁹ Kjwe ënglë kar kar ë tjok llëm,
öö le kukoba irbo bäng llëm bakoe.

²⁰ Sjro shüktong tjeng li, e toya llëm, †

shwomzrëng pjë jer jong ba seto li, e sjëya llëm,†

kjok llgwera beno bek pjir guing.

21 Llono ga tjëyoga uunkong ber löng ba koshë.»§

*Jesús, Beelzebú**

22 Eshko ga domer shäng kjlara kjok ïgö llëm, tjlä llëm, goshko Ä sëya kjlara kjishko. E söraba Jesús shwoy, ga poptara beno shäng kjok ïgö pjlu, tjlä pjlu bakoe. 23 Nopga löng eshko li beno löng yëy le erä. Ga tjlä ëng kong ga «¿Ëre David tjëyo shrono shäng bi dögaro llëm?» le lok eni.

24 Kuya fariseogarë lok ga tjlä lok ëng kong ga «Ä sëyaga iche to, dbo twara Ä sëya kägäyo ko Beelzebürë ba kong li go» le.

25 Wotjlik löng llë li miydara Jesúsde pjir, ga tjlä ba kong ga «Pjlu llë, ba nopga ëngkjwë ëng tjok kar kar wleni ga e oppjik lok om go. Nopga tjeng kjok kjrinaso, nopga tjeng u kjwaraso, e ëngkjwë ëng tjok kar kar wleni ga e oppjik lok om go bakoe. 26 ¿Eni ga Ä, e ëngkjwë ba sëyaga tjok wleni ga e pjir maling llëmdo? 27 Ä sëyaga ichër opshik oba goshko dwayo, dbo twara Beelzebürë bor kong li go lëmi. ¿Eni ga bomi oppinggaga kong dbo twaga ërë, Ä sëyaga iche lok wlo? E kjishko ga epga omik wëlä ga pjäy diktong löng jlöe. 28 Ä sëyaga ichër to, Sbö Sëya dbo ara go. Miydëmi e go ga Sbö ber no pjluwo wlo li, e dbaryo shrono tjän.

29 »¿Domer sök kjlara dbo ara ba ushko wleni ga no jek äär opzrëk lürkë ba u roshko sorëro? Woyde ga domer li shara, pjirira bäm go guing. Enira ba llëbo lüyotke ga pjluë.†

30 »Ëye shäng bor shwo lëkong llëm ga e shäng bor wloyo. Ëye no töng bor kong llëm ga e shäng ba shdöga. 31 E kjishko ga lër bomi kong ga ëye llëbo owa shäryë, tjlökwö lë owa ga owa pjang ba go li löya Sbörë ber dret wlo ga pjluë. Gueniyo ëye Sbö Sëya läywë owa ga owa li löya ba kong llëme. 32 Ëye no to ter kjok dogo dwayo ëre läywë owa ga owa li löya ber dret wlo ga pjluë.

Gueniyo ëye Sbö Sëya läywë owa ga owa li löya eerishko llëm, llonoshko llëm bakoe.

Kjor, e sorë miydëy ba bo go

33 »Kjor doyo pjlu ga ba bo, e pjluë. Kjor doyo owa ga ba bo, e owa. Kjor, e sorë miydëy ba bo go. 34 ¡Pjäy so dgur kjoyoe! ¿Pjäy owa kjishko ga pjäy tjlä pjlu sorëro? Llëbo tjeng bomi pjluushko lomirë bomi kjamo go. 35 No pjlu ga tjlä pjlu, wotjlik pjlu kjishko. No owa ga tjlä owa, wotjlik owa kjishko. 36 Lër bomi kong ga no llgwezlong dbaryo ga no kjlobi li iche Sbörë ba dboryë, tjlökwö owa lono kjwobi li kjishko. 37 Eshko ga pjäy ie ber löng pjlu, llëm ga pjäy ie ber löng shdungko, tjlökwö loromi li kjishko» le.

Jonás jyäglo

38 Eshko ga fariseoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde li go, e kjone kjone tjlä Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, pja ichara Sbörë li jyäglo shäryos kjrina borwa kong, llëbo ïydëba llëm wleniyo ïnwa wlo» le.

39 Kuya ga tjlä ba kong ga «Eerishko dbaryo sopga, pjäy owa. Pjäy so domer orkwosmok shäng pjir, gueniyo jëk shäng walë oblë tjok kjoyoe. Woydëmi ga llëbo jyäglo shäryër bomi kong, gueniyo shäryër llëm, Sbö tjlökwö laga Jonás, e jyäglo shäryotë bomi kong eröe. 40 Dënashko ga e beno sök mã dlung roy so kësband bö roshko dbargwo mya, shkë dba sorë ga no to ter kjok dogo dwayo ëre äär ber buk klung roshko dbargwo mya, shkë dba eni bakoe.

41 Nínive sopga, e Jonás tjlökwö kunoshko ga llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe lara, ga rayarae. Ga ëreshko no shäng kjlara tjwlo ara, Jonás kjinmo. E kjishko ga eerishko dbaryo sopga, pjäy llgweya Sbörëshko ga Nínive sopga kojong lok, ga tjlä ga «Kjwepga shdungko» le. 42 Sabá so pjluwo walë tek pjola dwayo, Pjlu Salomón kjok miydë li kuya wlo. Ga ëreshko no shäng kjlara tjwlo ara, Salomón kjinmo. E kjishko ga eerishko dbaryo sopga, pjäy llgweya Sbörëshko ga walë li kojong, ga tjlä ga «Kjwepga shdungko» le.

§ 12:21 Isaías 41.1-4. * 12:21 Ä, e kowëba Beelzebú bakoe. † 12:29 Domer dbo ara le li, e Ä loklo. Shrono shäng ba llëbo lüyotkë le li, e Jesús loklo. Lara eni li, e Ä sëyaga iche wlo ga woydara ga Ä zana guing loklo.

⁴³ »Ä säya pjang no goshko li toshko ga to shäng shto wlëk kjok dogro no llëmshko, woshhtë wlo, gueniyo wlëya llëme. ⁴⁴ Eshko ga wotjlik ga “Tja to bor ushko iröng obi” le. Äär iröng ba ushko ga wlëya shäng rorë, pjlokjak pjir, poshäryak pjir wleni. ⁴⁵ Eni ga säya oblë töya ba tjok doglo kjäk (7), owa ba kjinmo, ga uunkong li pjë jek äär ber tjeng no li go. Eni ga no li beno shäng owa anmoyö, shäng bäm go sorë li kjinmo. Eerishko dbaryo sopga, pjây owa, ga pjây ber löng domer ëre dik eni» le.

Jesús, ba mekë, ba lëmga

⁴⁶ Jesús sök tjlä oba tjeng ara li kong wopro ga ba mekë, ba lëmga, e shrono tjeng kjoko, lan ba tjok wlo. ⁴⁷ Eni ga rotaraba Jesús kong, tjlä ga «Bop mekë, bop lëmga, e shrono tjeng bop ik kjoko» le.

⁴⁸ Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Bor mekë, e ë? ¿Bor lëmga, e ë?» le. ⁴⁹ Eni ga ba oppinggaga löng li pïya ba sakkwo go, ga tjlä ga «Bor mekë lër li kjwepga. Bor lëmga lër li kjwepga. ⁵⁰ Eye bor Data sök kjok dogo li kolë ga era bor mekë wleni, bor lëng wleni, bor dor wleni» le.

13

Dwla sguingga

¹ E dbaryo ga Jesús opshino jek u li roshko dwayo, ga öötong sirkeno sök di bäng buk kësbang li sor go. ² Nopga shrono löng ara kjishko ga Jesús opyono kjoyong roshko, ga sirkeno sök eshko. Nopga li beno tjeng di bäng li kjako. ³ Eshko ga tjläno ba kong ara llëbo jyäglo go, tjlä ga «Domer shäng kjlara dwla sguingga. Pjlara ga opshino to jek dwla sguing. ⁴ Sguïyashko ga kjone kjone lono tjeng irbo bäng, ga sënwa shrono, uara lok drete. ⁵ Kjone kjone lono tjeng ak ara tjrëko, klung sho ara llëmshko, ga weno maling, klung sho rong llëm kjishko. ⁶ Gueniyo slenggwo dret kjishko ga dlo wenoshko ga dwla li sura, beno dogroe. ⁷ Dwla kjrina obi, e lono tjeng shkö sho roshko, ga shkö sho li kunoshko ga dwla li llgwïnae. ⁸ Dwla kjrina obi, e lono tjeng klung sho pjlú kjing go, ga kuno,

botjyono pjlúe. Kjoneshko ga sok kjwara botjyono kjwo sak dbäw (100), kjoneshko ga botjyono kjwo sak tjer (60), kjoneshko ga botjyono kjwo sak mya (30). ⁹ Eye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yötso» le.

Jesús tjläno llëbo jyäglo go erä ega

¹⁰ E irgo ga ba oppinggaga tek shrono löng ba zlong bäng ga tjlä ba kong ga «¿Pja tjlä oba kong llëbo jyäglo go erä ega?»

¹¹ «Sbö ber no pjluyo sorë li roy miy-daydëba llëm li pinaba bomi kong, gueniyo epga kong llëme. ¹² Eye llëbo tjok ga säya jek obi, ber llëbo ara wlo. Eye llëye llëm ga llëye tjeng sirawa li döya ba shjiryo drete.* ¹³ Kuya löng ga llë loklo miyde lok llëme. İya löng ga llë İyde miyde lok llëm bakoe. Tja tjlä ba kong llëbo jyäglo go e kjishko. ¹⁴ Llëye lara Sbö tjläkwo laga tek dënashko so İsaíasdë li beno epga li kjishko. Tjläno beno eni:

»“Kuya löng kjër ga llë loklo miyde lok llëm, İya löng kjër ga llë İyde miyde lok llëm bakoe.

¹⁵ Nopga ëre, llëye kuya woydë llëme. Kwomgwo bäng bängzara lok tuke. Bokkwo llino lok tuk bakoe.

Shäryara eni,

llëye İya lok ba bokkwo go llëm wlo, llëye kuya lok ba kwomgwo go llëm wlo, opping lok sira llëm wlo, optwë ber bor kong llëm wlo, epga dör llëm wlo bakoe.”

¹⁶ »Gueniyo pjâyda kjok İgö bomi bokkwo go, pjây kjok kugö bomi kwomgwo go bakoe. E kjishko ga pjây ber löng wopjlúe.

¹⁷ Lër bomi kong jläkoyo ga llëbo İmi, kumi löng ëre tjwlo ara. Dënashko ga Sbö tjläkwo lagaga, nopga oblë pjlo bek wleniyo, e omik woydë, omkuk woydë, gueniyo omİno llëm, omkuno llëm bakoe.

Dwla sguingga lanyo, e llë loklo lara Jesúsde

¹⁸ »Dwla sguingga lanyo, e llë loklo lër bomi kong. Kuzïa. ¹⁹ Eye Sbö ber no pjluyo sorë li roy kuno, gueniyo llë loklo miyde llëm ga e so dwla lono irbo bäng li kjoyoe.

* **13:12** Llëbo tjok le li, e Sbö tjläkwo loklo. Eni ga eye Sbö tjläkwo kjrë ga kong tjläkwo twe Sbörë obi, gueniyo eye omkjrë llëm ga Sbö tjläkwo miyde tjän li döya ba shjiryo.

Tjłokwo'li dgak pjang ba pjlúshko, gueniyo Ä tjwe eshko, ga döya ba shjiryo. ²⁰ Dwla' lono ak ara tjrëko'li, e eye tjłokwo'li kuno, ga beno shäng wopjlu'li loklo. ²¹ Gueniyo tjłokwo'li äär ber ba pjlúshko jlökoyo llëm kjishko ga llëye wen ba kong sirashko, shdungoba tjłokwo'li kjishkoshko ga tjłokwo'li raye, söya ame. ²² Dwla' lono shkō sho roshko'li, e eye tjłokwo'li kuno'li loklo. Tjłokwo'li kura, gueniyo llëbo tjeng kjok ëre kjing goshko'li woyotjlīya ara, wo pjang dbur go bakoe. E kjishko ga tjłokwo'li woyo ba kong ame, ga bo wen tjłokwo'li kjishko llëme. ²³ E ga dwla' lono klung sho pjlú kjing go'li, e eye tjłokwo'li kuno, ga llë'loklo miyde pjlú'li loklo. Eni ga e ber shäng so dwla botjyono pjlú kjoyoe. Kjoneshko ga sok kjwara botjyono kjwo sak dbäw (100), kjwo sak tjer (60), kjwo sak mya (30)» le ba kong.

Kjlo sho owa weno dwla pjlú tjrëko

²⁴ Ga Jesús tjłëno ba kong llëbo jyāglo go obi, tjłë ga «¿Sbō ber no pjluyo sorë, e so llë kjoyo lër bomi kong? Domer shäng kjlara. Pjlara ga dwla pjlú wleniyo dgara ba kjok kjing go. ²⁵ Gueniyo dwla dgaga'li ponoshko ga ba moskwo shrono shäng kjlara dwla dgak buk lishko. Kjlo sho owa dwlayo, e söra, dgara dwla buk pjlú'li roshko, ga to ey dwayo. ²⁶ Eni ga dwla pjlú'li weno, botjyë kjwlëshko ga kjlo sho owa'li weno ba tjrëko bakoe.

²⁷ »Ĵya dwla sogo'li parkagagarë ga öör lok ba rotë ba kägäyo kong, tjłë ga «Tjlapga, pja dwla dgono bop kjok kjing go pjlú eröe. ¿Eni ga kjlo sho owa kjwe wen sorë?»

²⁸ »«Söga, dgaga bi moskworë» le ba kong.

»Kuya lok ga tjłë ba kong ga «¿Kjlo sho owa kjwe shirware?»

²⁹ »«Llëme. Kjlo sho owa kjwe skwëmishko ga dwla pjlú kjwe skwe tēm ba tjok äe. ³⁰ Pjlú wlo ga iozī ber kun uunkong, äär jong bo kjrozlong dbaryo. Eshko ga nopga ichër kjlo sho owa'li zë bām go, pjriya, ga ie tjeng dboshko, ber sukoba wlo. Shäryara lok eni pjir ga dwla pjlú'li skoya, jneya tjeng dwla jnekklo uyo roshko» le ba kong» le.

Kjor dwlayo chirawa

³¹ Ga Jesús tjłëno ba kong llëbo jyāglo go obi, tjłë ga «Sbō ber no pjluyo sorë, e so kjor dwlayo chirawa ko *mostaza* dgoroy klung roy kjoyoe. ³² Dwlagwo ëre chirawa, dwlagwo oblë oblë dorko. Gueniyo kun kësbang, dwlagwo oblë oblë kjinmo. Eshko ga sënwa llë usho ywë ba kowo go» le.

Pjlung shosho uukklo

³³ Ga Jesús tjłëno ba kong, llëbo jyāglo go obi, tjłë ga «Sbō ber no pjluyo sorë, e so walë pjlung shosho llruno bayo gök kësbang tjung wleni kjwo sak kjwara (10)† ba uukklo tjok, ga ie ber buk uur wlo kjoyoe. Ba uukklo shdöktong pjlung shosho'li kjwang jīkong» le.

Jesús tjłëno llëbo jyāglo go

³⁴ Llëbo uunkong ëre lara Jesúsde nopga kong llëbo jyāglo go erä. Eni llëm ga llëye lara ba kong llëme. ³⁵ Shäryono eni, tjłokwo lara Sbō tjłokwo laga tek dënashko sorë'li ber jlökoyo wlo. Tjłëno beno eni:

«Tja tjłë llëbo jyāglo go;
tjłokwo lër'li, e iak Sbörë tjeng lütshko,
kjok ëre shäryara Sbörë tek lëkong.»‡

Kjlo sho owa weno dwla pjlú tjrëko lanyo, e llë loklo lara Jesúsde

³⁶ Jesús to ey dwayo ga opzrëno jek shäng u roshko. Eshko ga ba oppinggaga tek shrono löng ba zlong bäng ga tjłë ba kong ga «Kjlo sho owa weno dwla pjlú tjrëko lanyo, e llë loklo los borwa kong sira» le.

³⁷ Kuya ga tjłë ba kong ga «Dwla pjlú dgaga li, e no to ter kjok dogo dwayo ëre loklo. ³⁸ Dwla dgara kjokyo'li, e kjok kjwang jīkong loklo. Dwla pjlú'li, e Sbō nopga loklo. Kjlo sho owa'li, e Ä nopga loklo. ³⁹ Ba moskwo, kjlo sho owa dgaga li, e Ä loklo. Dwla bo kjrozlong dbaryo'li, e kjok pjir dbaryo loklo. Ga dwla skogaga li, e Sbō parkagaga kjok dogo so loklo.

⁴⁰ »Kjlo sho owa'li tōya, dbuya iök roshko, suya wlo sorë ga kjok pjir dbaryoshko ga Ä nopga suya eni bakoe. ⁴¹ Eshkoshko ga nopga ber löng llëbo owa shäryë, nopga

† 13:33 Gök kësbang tjung wleni kjwo sak kjwara (10), e bayo litro sak pjök (20) dik. ‡ 13:35 Salmo 78.2.

ber löng oblë ichë llëbo owa shäryë bakoe. Eshko ga bor parkagaga kjok dogo so ichër no to ter kjok dogo dwayo ërerë nopga owa li töng. ⁴² Ga dbuya lok iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko, ber tjeng slar eshko, kowo uë, llëbo bang ara ba kong kjÿ. ⁴³ Ga nopga pjlo bek löng li ber löng kälä lletllet dlo wleni, ba Data sök lishko. Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yötso.

Llëbo tjwlö ara jnek buk

⁴⁴ »Sbö ber no pjlyuo sorë, e so llëbo tjwlö ara jnek buk kjok kjrina roshko kjoyo. Domer, llëbo tjwlö ara li wlëna buk eshko, ga jnena jek beno buk eshko obi. Eshko ga woowa llëme. Eni ga ba llëbo tjeng li soynena uunkong, ga kjok li tjwlëna beno ba kong.

Obrikkwo tjwlö ara

⁴⁵ »Sbö ber no pjlyuo sorë, e so domer llëbo tjwlëga, soynega to shäng obrikkwo tjwlö ara wlëk kjoyo bakoe. ⁴⁶ Obrikkwo wlëna kjwara tjwlö ara wleniyoshko ga ba llëbo tjeng li soynena uunkong, ga obrikkwo li tjwlëna beno ba kong.

Kjla mã shakklo

⁴⁷ »Sbö ber no pjlyuo sorë, e so kjla mã shakklo kjoyo bakoe. Dbuya lok di roshkoshko ga mã shaya llërba pogo. ⁴⁸ Kjla li dlinoshko ga shikoba tjeng pjöshko, ga mã pjlu wleniyo töngoba shing roshko, ga owa li dbukoba. ⁴⁹ Eni ga kjok pjir dbaryoshko ga Sbö parkagaga kjok dogo so tjwe lok nopga owa li kjë nopga pjlo bek tjeng lishko dwayo, ⁵⁰ ga nopga owa li dbuya lok iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko, ber tjeng slar eshko, kowo uë, llëbo bang ara ba kong kjÿ» le.

Llëbo tjaglën, llëbo këguë

⁵¹ Eshko ga Jesús tjlë ba kong lok ga «¿Tjlökwo lër shäng li llë loklo miydëmi löngde?»

«Ëng, miydërwa» le lok ba kong.

⁵² Kuya ga tjlë ba kong ga «Ëye no ping pjlu, Sbö ber no pjlyuo sorë li kjÿshko ga e so domer u sogo kjoyoe. Llëbo jnek tjeng ara,

llëbo tjaglën, llëbo këguë bakoe. Ga llëbo li shiya, twe oba kong ga pjluë» le. §

Jesús shäng Nazaret kjokyo

⁵³ Jesús tjlëno llëbo jyäglö go pjir ga to ey dwayo. ⁵⁴ Jek öötong shäng ba kjokshko, tek chirawa ga kuno shäng lishko obi ga nopga pina ara judioga syö uyo jong eshko li roshko. Kuya lok ga beno löng yëy le erä. Ga tjlë lok ëng kong ga «¿Kjwe kjok miydë ara opping kjone? ¿Llëbo ÿydëba llëm wleniyo shärye sorë? ⁵⁵ ¿Domer kjwe u shäryaga li wa llëmdo? ¿Mekë María llëmdo? ¿Lëmga Santiago, José, Simón, Judas llëmdo? ⁵⁶ ¿Dorga löng na bi tjok bako llëmdo? ¿Kjok miydë ara kjwe wlëya kjone?» le lok ëng kong eni. ⁵⁷ Ga tjlökwo kjre lok woydë llëm, iirkono lok ara erä.

Eshko ga Jesús tjlë ba kong lok ga «Kjok kjone pogo ga Sbö tjlökwo laga, e iëba tjwlö ara. Gueniyo ba kjok om go lishko, ba ushko ga iëba tjwlö llëme» le.

⁵⁸ Kjok eshko sopga mär Jesús go llëm kuzong ga llëbo ÿydëba llëm wleniyo shäryara ara eshko llëme.

14

Juan No Waga zrörabae

¹ Dbar eshkoshko ga Pjlu Herodes* parkë sök Galilea so ichaga. Jesús roy kuya ga ² tjlë ba parkagaga kong ga «E Juan No Waga li woshrokdo. Llëbo ÿydëba llëm wleniyo shärye ga pjlu e kjÿshko» le.

³⁻⁴ Kjupäbäshko ga Juan tjlë Herodes kong ga «Herodías kjwe kjrëp ber bop boy wlo ga ä, e bop shjiy Felipe boy kjÿshko» le. E kjÿshko ga Juan shara, bängzara Herodesdë, shdüya wlo. ⁵ Zröya woydë, gueniyo «Juan, e Sbö tjlökwo laga» lëba, ga oba bangkjre ara. E kjÿshko ga zröra llëme.

⁶ Öötong Herodes shrëzlong dbaryoshko ga Herodías wa walë li bërkonno oba löng kjlobi li bokshto, ga Herodes beno sök wopjlu e kjÿshko. ⁷ E kjÿshko ga tjlëno ba kong jlökoyo ga llëye roke li twe ba kong. ⁸ Poshduna ba mekerë kjÿshko ga tjlë Herodes kong ga «Woydër ga no ichëp Juan

§ 13:52 Llëbo tjaglën, llëbo këguë le li, e tjlökwo tjaglën, tjlökwo këguë loklo. * 14:1 Pjlu Herodes, e kowëba Herodes Antipas bakoe.

No Waga kägä zë, ga tek söp bor kong kjwlë roshko» le.

⁹ Kuya ga woydë jonge. Gueniyo tjlëno jlökoyo nopga mana löng li boksho kuzong ga no ichara ba shäryë ba kong. ¹⁰ Eni ga Juan kägä zara tas, no shdüzlong uyo roshko, ¹¹ ga söra, twara kjoglo li kong kjwlë roshko. Eshko ga kjrara, ga söra, twara ba mekë kong. ¹² E irgo ga Juan oppinggaga öör lok ba doyo kjrë, ga söra, jnena lok sakshko. E irgo ga öötong löng Jesús shäng lishko ga roy lara lok ba kong pjire.

Jesús nopga sëno doglo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000)

¹³ Juan roy kuya Jesúsde ga opshino shäng lishko dwayo ga opyono kyyong roshko, ga to kjok shto oblë, ber sök tjoksa wlo. Gueniyo ga miydara kjok eshko sopgarë, ga to jek lok ara ba irgo pjö lëkong. ¹⁴ E irgo ga Jesús opshino kyyong roshko dwayoshko ga nopga ëng töno träk llëm li ña, ga songe le, ga swlopga söra lok tjeng eshko li poptara pjire.

¹⁵ Kjok ro zar kjwlë kuzong ga ba oppinggaga tjlë lok ba kong ga «Kjok sëng tjän. Kjok ëreshko llëye drete. Pjlú wlo ga nopga kjwe ichos to na dwayo, jek llëbo soynekoba kjone lishko, dli tjwlëk wlo» le.

¹⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «Brik lok llëm ga pjlúe. Sëzi pjäydë dey» le.

¹⁷ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Ëreshko tjawa pjlung shosho suk pjir tjeng kjwo shkëng (5), mã tjeng do pjök erä» le.

¹⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tek sözi bor kong» le. ¹⁹ Eni ga nopga tjeng kjlobi li ichara wlar uunkong töshko, shkwamsho kying go. Pjir ga pjlung shosho suk pjir kjwo shkëng (5) li, mã do pjök li, e kjrara Jesúsde, ga kjok dogo ña jem drëng ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga pjlung shosho suk pjir li tora, ga twara ba oppinggaga kong. Ga pjlorgara lok nopga löng kës li kong.

²⁰ Nopga uunkong iono beno löng bö tjung, wopjlúe. E irgo ga dli worbo töna ba oppinggagarë lok shing roshko, beno tjeng shing kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12), tjung tjunge.

²¹ Domerga iono uunkong doglo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000) dik. Walëga, kjwozirga, e shtak llëme.

Jesús jëktong di kying go

²² E irgo ga Jesús ba oppinggaga ichono opyë kyyong roshko, dipzë di bäng buk kësbang li kjwo kalëkong wlo. Nopga brik lok wopro ga Jesús beno shäng eshko. ²³ Brikong pjir ga Jesús jem öötong shäng dlup go tjoksa, syöshtë Sbö kong eshko wlo. Eni ga kjok ro zoktong shäng eshko tjoksa.

²⁴ Eshko ga kyyong li jek öötong buk pjola tjän, ga jöya di iöya ararë, pjluk tek jong ba shwo lëkong kjishko. ²⁵ Kjok shränto ga Jesús jek jek shäng di li kying go, ba oppinggaga löng li shwo lëkong. ²⁶ ña lok ga bangkjre lok ara, ga tjlë ëng kong ga «¡Kjwe äya jlöe!» le.

²⁷ Jekdo eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «¡Pjäy wokjange! ¡Tja li jekdo shäng! Llëye bangkjre mi llëme» le.

²⁸ Eni ga Pedro tjlë ba kong ga «Tjlapga, pja jlö ga tja ichos jek jek di kying go, äär bop shwoy wlo» le.

²⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja tegö» le.

Kuya Pedrorë ga opshino kyyong roy dwayo, ga jëktong jek di kying go, Jesús shwo lëkong. ³⁰ Eshko ga ña ga pjluk tjwe jong dbo ara ga bangkjara, ga pir jer jong, ga tjlë ga «¡Tjlapga, tja kjimtozong!» le.

³¹ Eshko ga shara Jesúsde jekdo ba orkwo go, ga tjlë ba kong ga «Pja mär bor go jlökoyo llëme. ¿Pja kjimter llëme lorop ega?» le.

³² E irgo ga opyono lok kyyong li roshkoshko ga pjluk li beno tjeksoe.

³³ Eshko ga beno löng kyyong roshko li, Jesús poshrëra, ga tjlë lok ba kong ga «Pja Sbö Wa jlöe» le.

Swlopga poptara Jesúsde Genesaret kjokyo

³⁴ Dipzono lok di bäng buk kësbang li kjwo kalëkongshko ga öötong löng Genesaret kjokyo. ³⁵ Jesús miydara kjok eshko sopgarëshko ga roy shdüra lok kjok eshko kjwang jikong. Eni ga swlopga söra lok ba kong, ³⁶ tjlë ba kong ga «Swlopga kjwe ichos bop shwong worbo porwë sira döe» le. Ga porwara, ga poptono jekdo uunkong.

15

Nopga äär ber owa Sbö bokso sorë

¹ Eshko ga fariseoga, no pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go, e kjone kjone tjwe löng Jerusalén kjokyo dwayo, tek shrono löng Jesús shwoy ga tjlë lok ba kong ga ² «¿Bop oppinggaga kjwe, bi tjlapgaga tek dënashko so sdëkwo bangkjre lok llëm ega? Ië lokshko ga orkwo shkwë llëme» le.

³ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Bomi sdëkwo kjishko ga Sbö kjok ilgwekklo kolëmi llëm ega? ⁴ Sbö tjlëno ga “Bomi dataga, bomi mekëga, e bangkjrozī, iozī ber tjwlō ara.”* Sbö tjlëno obi ga “Ëye ba data, ba mekë läywono owa ga e zrökko.” ⁵ Gueniyo ga ëye tjlëno ba data, ba mekë kong ga “Pja kjimtër ga äe. Bor llëbo uunkong ëre tworor tjeng Sbö kong pjire” lara ba kong pjir ga ⁶ ba data, ba mekë kjimte ame ga pjlúe lëmi eni. Eni ga bomi sdëkwo kjishko ga Sbö tjlökwo ioromi beno tjwlō llëme. ⁷ ¿Pjây Sbö tjlökwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlik owa bomi pjlúshko! Llëye lara Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Isaíasdë bomi kjishko li, e jlōe. Tjlëno beno eni:

⁸ «“Nopga ëre, tja poshrëya ba kjamo go, gueniyo tja woyotjlīya ba pjlúshko llëme.

⁹ Tja poshrëya löng li llëno llëm, nopga pīya kjok ilgwekklo tak norë go erö kjishko”»† le.

¹⁰ Eshko ga nopga rokara tek ba zlong bäng, ga tjlë ba kong ga «Tja kuzīa. ¹¹ Nopga äär ber owa Sbö bokso laga dli ue lirë llëme. Miga ber löng eni li laga ba tjlökwo le om go lirë» le.

¹² Wop tjok ga ba oppinggaga tek shrono löng ba zlong bäng ga tjlë ba kong ga «Llëye lorop li kjishko ga fariseoga iirkono ara. ¿E miydëpde?»

¹³ «Dwla dgara bor Data sök kjok dogo lirë llëm ga e skwako sleng go.‡ ¹⁴ Kjwepga löng wëyë. Kjok igö lok llëm, gueniyo löng oblë kjok igö llëm wleniyo wlosök. Eni ga no kjok igö llëm wleniyo wlosöya no kjok

igö llëm wleniyo ga lon tjeng pjöyikong pjlëbgwo kjwaraso roy» le ba kong.

¹⁵ Eshko ga Pedro tjlë ba kong ga «Llëye lorop llëbo jyäglo go li pjlollgwes borwa kong sira» le.

¹⁶ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «¿Llëye lër shäng li llë loklo miydomirë llëm obire? ¹⁷ Dli uëy li jer bi kjamo roy, äär ber tjeng bi bö roshko. Pjir ga tur bi roy dwayo. ¿E miydëmi llëmdo? ¹⁸ Gueniyo ga tjlökwo lëy li wen tëm bi pjlúshko dwayo, ga tur bi kjamo go. Nopga äär ber owa Sbö bokso laga erë. ¹⁹ No wotjlik owa, no zrök, pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok, lürkë, jyörkë, oblë jyöyotkë, oblë läywë owa, e wen tëm ba pjlúshko dwayo uunkong. ²⁰ Nopga äär ber owa Sbö bokso laga llëbo tjeng kës ërerë. Gueniyo ëye ber pjlo bek Sbö bokso, iono orkwo shkwono llëm kjishko llëme» le.

Walë judío llëm wleniyo mär Jesús go jlökoyo

²¹ E irgo ga Jesús opshino to kjok eshko dwayo, jek öötong shäng Tiro kjokyo, Sidón kjokyo, e soshko. ²² Walë sök kjlara eshko Canaán so. Tek shrono shäng Jesús shwoy ga tjlë ba kong dbo go ga «¿Tjlapga, David tjëyo, tja songe lozong! Bor wa walë, goshko Ä sëya kjlara, in ga songe» le.

²³ Kuya ga dboryara llëme. Eni ga ba oppinggaga tjlë ba kong ga «“Pja nom na dwayo” los walë kjwe kong, tek shäng öö le ara bi irgo kjishko» le.

²⁴ Kuya ga tjlë walë li kong ga «Tja ichara Sbörë Israel tjëyoga kong döe. Epga öng wlëp ushko so jeno löng wleni» le.

²⁵ Eni ga walë li tek shrono shäng ba zlong bäng ga kjök tonono, tjlë ba kong ga «¿Tjlapga, tja kjimtozong!» le.

²⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «Bi wapga dli li döy, twëy shjiti§ kong wlo ga äe» le.

²⁷ Kuya ga tjlë ba kong ga «Jlōe, Tjlapga. Gueniyo ba sogo iëshko ga dli pjloyo lon ter töshko ga ue shjitrë ga pjlúe» le.

* **15:4** Éxodo 20.12; Deuteronomio 5.16. † **15:9** Isaías 29.13. ‡ **15:13** Dwla dgara ba Data sök kjok dogo lirë llëm le li, e nopga mär Sbö go llëm li loklo. Epga ber skwako sleng go le li, e epga kje Sbörë ba bokshto dwayo loklo.

§ **15:26** Eshko dbaryo ga nopga judío llëm wleniyo kowara judiogarë shjiti, woyde lok llëm kjishko.

²⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja mär bor go jlökoyo. Woydorop sorë li shäryë eni» le. Ga ba wa li poptono jekdo eshko.

Swlopga poptara Jesúsde ara

²⁹ Jesús opshino to eshko dwayo, jek öötong shäng Galilea di bäng buk kësbang li sor go. Eshko ga to jem öötong sök dlup go. ³⁰ E irgo ga nopga shrono löng träk llëm sök lishko. Swlopga söra lok ara, nopga jëk llëm wleniyo, nopga kjok ïgö llëm wleniyo, nopga orkwo owa, dre owa wleniyo, nopga tjlë llëm wleniyo, nopga swlo oblë oblë bakoe. Eni ga söra lok Jesús zlong bäng, ga poptarae. ³¹ Eshko ga nopga swlo ara wleniyo, e poptono, nopga tjlë llëm wleniyo, e tjlëno, nopga orkwo owa wleniyo, e orkwo poptono, nopga dre owa wleniyo, e dre poptono, nopga jëk llëm wleniyo, e jëktong, nopga kjok ïgö llëm wleniyo, e kjok ïno bakoe. İya löng lirë ga beno löng yëy le erä, ga Israel tjëyo Sbö poshrëra lok ara.

Jesús nopga sëno doglo sak dbäw dbäw pjloglo pkëng (4,000)

³² E irgo ga ba oppinggaga rokara Jesúsde tek ba zlong bäng, ga tjlë ba kong ga «Nopga kjwe löng bor tjok na öötong dbargwo mya, ga llëye uako llëme. E kjïshko ga songe lër. Jek ichër löng ba ushko ië llëm ga äe. Wopjir irbo kjwe» le.

³³ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «¿Nopga träk llëm kjwe sëy sorë? ¿Kjok no llëmshko ëre dli wlëy kjone?» le.

³⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Pjäy pjlung shosho suk pjir tjeng kjwobi?»

«Tjeng kjwo kjäk (7), mã chilawa tjeng kjwöbö bakoe» le lok ba kong.

³⁵ Eni ga nopga li ichara Jesúsde wlar uunkong töshko. ³⁶ Pjir ga pjlung shosho suk pjir kjwo kjäk (7) li, mã li, e kjrara, ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjïshko» le. E irgo ga dli li tora, twara ba oppinggaga kong. Ga pjlorgara lok nopga tjeng kës li kong.

³⁷ Nopga uunkong iono beno löng bö tjung, wopjlúe. E irgo ga dli worbo tona ba oppinggagarë lok shing roshko, beno tjeng shing kjwo kjäk (7), tjung tjunge.

³⁸ Domerga iono uunkong doglo sak dbäw dbäw pjloglo pkëng (4,000). Walëga, kjwozirga, e shtak llëme.

³⁹ E irgo ga nopga briktong pjir ga Jesús opyono kjong roshko, ga to ey dwayo, jek öötong shäng Magdala kjokyo.

16

Llëbo jyäglo kjok dogo dwayo

¹ Eshko ga fariseoga, saduceoga, e tek shrono löng Jesús shwoy, ba tjlïk wlo. Tjlë ga «İllëbo İydëba llëm wleniyo shäryos borwa kong kjrina, pja ichaga Sbörë jlöre miydërwa e go wlo» le.

² Kuya ga tjlë ba kong ga «İmi kjok sëng ga kjok dogo srëzrën ga bong ga kjok pjlúe lëmi. ³ İmi kjok shröngto ga kjok dogo srëzrën, pjäng sho ara ga eeri ga kjok owa lëmi. Eni ga llëbo wen kjok dogo, e llë loklo miydëmi pjlúe. ¿Eni ga llëbo shärye Sbörë eerishko dbaryo li, e llë loklo miydëmi llëm sorëro? ⁴ Eerishko dbaryo sopga, pjäy owa. Pjäy so domer orkwosmok shäng pjir, gueniyo jëk shäng walë oblë tjok kjoyoe. Woydëmi ga llëbo jyäglo shäryër bomi kong, gueniyo shäryër llëm, Sbö tjlökwo laga Jonás, e jyäglo shäryotë bomi kong eröe» le.

Fariseoga, saduceoga, ba pjlung shosho uukklo

⁵ E irgo ga Jesús oppinggaga dipzono tek shrono löng di bäng buk kësbang li kjwo na lëkong ga pjlung shosho suk pjir söra lok llëme. ⁶ Eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «Pjäy sjëk, fariseoga, saduceoga, ba pjlung shosho uukklo wle tjok» le.

⁷ Kuya lok ga tjlë ëng kong ga «Shji pjlung shosho suk pjir söno llëme. Le shäng bi kong eni e kjïshko» le.

⁸ Tjlë löng ëng tjok llë li miydara Jesúsde kuzong ga tjlë ba kong ga «¿“Shji pjlung shosho suk pjir söno llëme” lëmi ega? ¿Pjäy mär bor go jlökoyo llëm ega? ⁹ ¿Bor tjlökwo li llë loklo miydomirë llëm obire? ¿Domerga sënor doglo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000), pjlung shosho suk pjir kjwo shkëng (5) goshko ga dli beno obi tönomi shingyo kjwobi woyo bomi kong llëmdo? ¹⁰ ¿Domerga sënor doglo sak dbäw

dbäw p̄loglo pkäng (4,000), p̄lung shosho suk p̄jir kjwo kjäk (7) goshko ga dli beno obi tónomi shingyo kjwobi woyo bomi kong llēm bakoro? ¹¹ ¿Tja tjlē shäng p̄lung shosho suk p̄jir kjīshko llēm li miydēmi llēm sorē? Pjāy sjēk fariseoga, saduceoga, ba p̄lung shosho uukklo wle tjok» le.

¹² Eshko ga miydara lok ga Jesús shäng tjlē li, e p̄lung shosho uukklo layde llēme. No p̄ya fariseoga, saduceogarē löng sorē, e layde shäng.

No p̄luyo ichara Sbörē shrono shäng li, e Jesús lara Pedrorē

¹³ Jesús jek öötong Filipino Cesarea kjokyo ga tjlē ba oppinggaga kong ga «¿No to ter kjok dogo dwayo ère, e è lēba?» le.

¹⁴ Kuya lok ga tjlē ba kong ga «No kjone kjone tjlē ga pja Juan No Waga li woshrokdo le. Kjone kjone tjlē ga pja Sbō tjlōkwo laga tek dēnashko so Elías li tjwayde shäng le. Kjone kjone tjlē ga pja Sbō tjlōkwo laga tek dēnashko so Jeremías li woshrokdo le. Kjone kjone obi tjlē ga pja Sbō tjlōkwo lagaga tek dēnashko so kjlara li woshrokdo le» le lok ba kong eni.

¹⁵ Kuya ga tjlē ba kong ga «E ga pjāy e, ¿tja è lēmi?» le.

¹⁶ Kuya Simón Pedrorē ga tjlē ba kong ga «No p̄luyo ichara Sbörē shrono shäng li, e pja. Pja Sbō Sök İyado li Wa jlō» le.

¹⁷ Kuya ga tjlē ba kong ga «Simón, Jonás wa, pja tjlēno li laga norē bop kong llēm, laga bor Data sök kjok dogo lirē bop kong. E kjīshko ga pja ber wopjlúe. ¹⁸ Lēr bop kong ga pja kowēr Pedro.* Oba u ywē wlo ga ak kjang iēba bām go, ber ba shakklo wlo. Eni ga nopga tjēyo shāryēr kjrina bor tjlōkwo kjrāgaga kjlobi li go, so u kjoyo, ga ak lēr li, e ber u li shakklo wleni. Tjēyo li zāya Äre ga äe. ¹⁹ Ga pja kong dbo twēr, pja ber Sbō nopga bapshiga wlo. Ba nopga ichēp sorē kjok ère kjing go ga epga iche Sbörē kjok dogo eni bakoe» le.

²⁰ E irgo ga tjlē ba oppinggaga kong obi ga «No p̄luyo ichara Sbörē shrono shäng li, e tja lēmi è kong llēme» le.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjīshko

* **16:18** Grecia so tjlōkwo Pedro, e ak loklo.

²¹ Eshko jek lēkong ga Jesús tjlē ba oppinggaga kong ga «Tja jongya Jerusalén kjokyo. Eshko ga judío t̄lapgaga kjok llgwegaga wleniyo, syöshtaga kägāyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdē li go, tja shdūya lok ara, ga tja zrōkoba, gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörē irōng obi» le.

²² Eni ga rokara Pedrorē tjoksa, ga tjlē ba kong ga «¿T̄lapga, woydēr ga e wen bop kong eni llēme!» le.

²³ Gueniyo ga Jesús bojono Pedro shwo lēkong, ga tjlē ba kong ga «¿Ä, pja opkjos bor zlong dwayo! Tja ichēp woydē dir erōe. Llēye woyde Sbörē li woyotjlip shäng llēme. Llēye woyde norē li woyotjlipdē shäng erōe» le.

²⁴ Eshko ga tjlē ba oppinggaga kong ga «Ëye jēk woydē bor tjok jlōkoyo ga ber shäng bor woyotjlik İyado, wotjlik llēbo shāryē kjok ère kjing goshko ame bakoe. Bor kjīshko ga llēye shāryēba ba kong llē pogoshko li, e zrōkoba èmdē ga e ba kong ga llēye llēme. ²⁵ Ëye wotjlik opdē om go, zrōkoba bor kjīshko llēm wlo le ga äär kjok dogo llēme. Gueniyo èye jēk bor tjok jlōkoyo, e zrōraba bor kjīshko èmdē ga era ber sök sē İyado kjok dogo. ²⁶ Ëye llēbo tjeng kjok ère kjing go kēs li kjrara tjeng ba wloy èmdē ga e llēno llēme. Wolono ga öötong kjok dogo llēm ga to jeno ba llēbo li tjok.

²⁷ »No to ter kjok dogo dwayo ère tjwe bor Data dbo kälā goshko, bor parkagaga kjok dogo so tjok. Eshko ga no kjlara kjlara potjwlēn, llēbo shāryara dö li kjīshko. ²⁸ Lēr bomi kong jlōkoyo ga pjāy kjone kjone löng èreshko wolontē llēm obishko ga tja ber no p̄luyo sorē li İmi wēlēe» le.

17

Jesús kjlopswono beno kälā lletlet

¹ Dbargwo tjer (6) irgo ga Pedro, Santiago, Juan (e Santiago kjlarayo), e söra Jesús dē jem ba tjok dboshko, dlup jong kjwara kjókshko li go. ² Eshko ga İna ba oppinggaga jem löng ba tjok lirē ga Jesús kjlopswono, bokkwo beno kälā lletlet dlo wleni, ga shwong beno p̄lublún shjiye.

³ İya löng wopro ga Moisés, Elías, e weno bē löng lan Jesús tjok eshko. ⁴ Eni ga Pedro tjlē Jesús kong ga «Tjlapga, tjawa löng na ga pjlúe. Woydēp wleni ga tja ukwang shäryē kjwo mya, bop kong kjwara, Moisés kong kjwara, Elías kong kjwara bakoe» le.

⁵ Shäng tjlē wopro ga pjäng sho shjiy lono ter kjrina ba kjing go. Ga pjäng sho li roshko dwayo ga ybö kura lok, tjlē ga «Bor wa li ère. Woydēr ara. Tja wopjlú ba tjok. Ba tjlökwo kuziā» le.

⁶ Kuya ba oppinggaga löng lirē ga jek rish löng töshko bokdo kjlay klung go, bangkjre lok ara kjishko. ⁷ Gueniyo Jesús tek ba zlong bäng, ga porwara, ga tjlē ba kong ga «Pjäy kojözong. Llēye bangkjrēmi llēme» le. ⁸ İya lok obi ga nopga löng Jesús tjok li beno drete. Jesúsda beno shäng tjoksa erä.

⁹ Jer oplong löng dlup li go dwayoshko ga Jesús tjlē ba kong lok ga «Llēye İnomi yē lanyotkēmi ē kong llēm, no to ter kjok dogo dwayo ère woshrara Sbörē iröng obi guing» le.

¹⁰ Kuya lok ga tjlē ba kong ga «No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdē li go tjlē lok ga “Borwa pjluyo iche le Sbörē li tjwe ber nopga uunkong pjluyo wlo. Gueniyo ga Elías tjwe bäm go” le. İle lok eni ega?»

¹¹ «Elías tjwe bäm go jlōe. E tjwe llēbo uunkong poshäryaga. ¹² Gueniyo lēr bomi kong ga e shrono öör tjän. Gueniyo ga to miydaraba llēme. Kong llēbo owa shäryaraba, woydaraba sorē li eni. No to ter kjok dogo dwayo ère kong llēbo owa shäryēba e kjoyo bakoe» le ba kong. ¹³ Miydara ba oppinggaga lirē eni ga Juan No Waga li lanyotkayde shäng.

Dwlas goshko Ä säya poptara Jesúsde kjlara

¹⁴ Jesús, ba oppinggaga li, e jer äär löng iröng nopga tjeng arashko ga domer tjwe shäng Jesús zlong bäng kjlara, kjök tonu, ¹⁵ ga tjlē ba kong ga «Tjlapga, bor wa songe lozong. Llēbo owa tjwe ba kongshko ga jek kjlo dete, wopjir kjlulu erä. Olö ga dguē iök roshko, llēm ga lon dishko. ¹⁶ E kjishko ga

söror bop oppinggaga wle kong, gueniyo to poptara lok llēme» le.

¹⁷ Kuya ga tjlē ba oppinggaga beno löng li kong ga «Pjäy wotjlik owa. Pjäy mär Sbö go llēme. İTja ber shäng bomi tjok kjēr äär jong llono, pjäy mär ba go wlo? Tja sjeno shäng bomi tjok tjän. Dwlas li tek sös bor kong» le.

¹⁸ Eshko ga Ä säya li wlona, ichara to dwlas li go dwayo, ga dwlas li poptono jekdo beno shäng pjlúe.

¹⁹ Döni ga ba oppinggaga löng tjoksa Jesús tjokshko ga tjlē lok ba kong ga «İÄ säya li to ichororwa llēm ega?»

²⁰⁻²¹ «Pjäy mär Sbö go jlökoyo llēm kjishko. Lēr bomi kong jlökoyo ga pjäy mär ba go sirawa kjwe emdē ga pjäy tjlē dlup ère kong ga “Pja opkjos jek pjola” lēmi, ga opkjē jek pjolae. Eni wleni ga llēye shäryēmi ga ä wlo li drete»* le ba kong.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjishko pjlara obi

²² Jek tjeng uunkong Galilea kjokyoshko ga Jesús tjlē ba oppinggaga kong ga «No to ter kjok dogo dwayo ère twēba ber tjeng nopga wloshko, ²³ ga tja zröya lok. Gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörē iröng obi» le. Kuya lok ga woydē lok ara.

Kä potjwlēkklo Sbö u kong

²⁴ Jesús, ba oppinggaga, e öötong löng Capernaüm kjokyoshko ga kä potjwlēkklo dburyo li tönnga Sbö u kong löng eshko li tjlē Pedro kong ga «İBop pingga kjwe kä potjwlēk llēmdo?»

²⁵ «Ĕng, potjwlēya» le ba kong.

Döni ga Pedro opzrēno jek u roshko. Ga llēye layde Pedrorē ba kong llēm obishko ga Jesús tjlē ba kong ga «İ“Pjäy kä potjwlēk bor kong” le pjlupgarē ē kong? İBa wapga kongde, de oba oblē kong?»

²⁶ «Oba oblē kong eröe» le ba kong.

Kuya ga tjlē ba kong ga «Eni ga ba nopga baıyara kä potjwlēk llēme. ²⁷ Gueniyo ēye barwēy llēm wlo ga pja nom diga, sö dbup jer dishko. Eshko ga mā ship kjlara bäm go li kjak roshko dburwa buk kjwara.

* **17:20-21** Tek dēnashko ga kjibokwo ère jyā shiraba oblē oblē ara. Ga kjone kjone tjlē ga «Eni kjwe ga llēye shäryēmi ga ä wlo li drete. Ä säya eniyo ichēmi wlo ga woyde ga pjäy iē llēm Sbö kong, pjäy syöshstē Sbö kong ara dey.»

Ship, söp, twëp dbur tōngga li kong, bi kã potjwlëkklo wlo» le.

18

Ëye tjwlō ara anmoyō

¹ Eshko ga Jesús oppinggaga tek shrono löng ba zlong bäng ga tjlē ba kong ga «¿Sbö sök no pjluyo ñyado lishko ga tjawa löng ère tjreko, tjwlō kësbangyo li kjone dey?» le.

² Kuya ga kjwozirwa rokara kjlara, iara shäng ba tjreko, ³ ga tjlē ba oppinggaga kong ga «Lër bomi kong jlōkoyo ga pjây opkjlopswë ber kjwozirwa jūni llēm ga pjây äär ber löng Sbō sök no pjluyo ñyado lishko llēme. ⁴ Ëye opkjlopswë ber wotöy, kjwozirwa jūni ga tjwlō kësbangyo Sbō sök no pjluyo ñyado lishko li e. ⁵ Ga ëye, kjwozirwa jūni wlokrara bor kjishko ga tja wlokrara wleni.

«Shji nopga ichë llëbo owa shäryë llēme» lara Jesúsde

⁶ »Ëye, kjwozirwa mär bor go jūni ichara llëbo owa shäryë ga e song jlōe. Shäryayde llēm obishko ga shakko, apkwo kësbang pjrikko ba bēngshko, ga dbukko jer dlung dorong dey. ⁷ Llëbo tjeng ara kjok kjwang jikong no ichë llëbo owa shäryë wleni. Llëbo wen eni ñyado. Gueniyo ëye no ichë llëbo owa shäryë ga e song jlōe.

⁸ »E kjishko ga bomi orkwo, bomi dre, pjây iche llëbo owa shäryë wleni ga zëmi tas, dbumi pjolae. Pjây opzrëk jek äär Sbō sökshko dre kjwara llēm, orkwo kjwara llēm dey ga pjlú, pjây pjë bomi orkwo pjök li tjok, bomi dre pjök li tjok, iök pjë jong ri ri sjer llēm shtoyo li roshko llēm wlo. ⁹ Bomibokkwo, pjây iche llëbo owa shäryë wleni ga shimi pjus, ga dbumi pjolae. Pjây opzrëk jek äär Sbō sökshko bokkwo kjwara llēm dey ga pjlú, pjây pjë bomi bokkwo pjök li tjok, iök pjë jong ri ri sjer llēm shtoyo li roshko llēm wlo.

Öng wlëp ushko so jeno kjlara

¹⁰⁻¹¹ »Kjwozirga kjwe tjwlō llēme lëmi llēme. Lër bomi kong ga Sbō parkagaga

kjok dogo so löng bor Data bokkwo ik kjok dogo ñyado li, e kjwozirga kjwe daga.*

¹² »¿Llë lëmi? Domer shäng kjlara, e öng wlëp ushko so tjeng doglo sak dbäw (100). ¿Kjlara jeno wleni ga llamo sak shkaw kjingsho shkaw (99) li ie ber tjeng dlupshko, ga to jeno sök li wlëk llēmdo? ¹³ Wlëdashko ga lër bomi kong jlōkoyo ga öng doglo sak shkaw kjingsho shkaw (99) jeno llēm li woyotjliya ara llēme. E ber sök wopjlú kjlara jeno, wlëna li kjishko. ¹⁴ Eni ga woyde bomi Data sök kjok dogo lirë ga kjwozirga kjwe jer kjlara llēm bakoe.

Shji llëbo llgwek ëng kong sorë

¹⁵ »Bop kjlara opshäryono owa bop kong ga pja lan ba tjok tjoksa, llëye owa shäryara li jlōe le wlo. Jlō lara ga pjây beno löng wopjlú ëng tjok. ¹⁶ Jlō le llēm ga oblë rokëp jek bop tjok kjlara pjök, llëye lanyotkëp li, e jlōe le lok wlo, Sbō tjlökwo tjlē ga «Shji oblë rotëshko ga nopga söy pjök mya, e jlōe le lok wlo»† kjishko. ¹⁷ Jlō le llēm obi ga pja nom syō uyo, ga lëp bor tjlökwo kragaga löng li kong. Lano lok ba tjok pjir ga jlō le llēm obi ga iëp ber shäng nopga Sbō miydë llēm wleniyo dik, dbur tōngga Roma so kong dik bakoe.

¹⁸ »Lër bomi kong jlōkoyo ga no llgwemi sorë kjok ère kjing go ga llgweya Sbörë kjok dogo eni bakoe. ¹⁹⁻²⁰ Lër bomi kong obi ga bor tjlökwo kragaga tön löng bor ko goshko ga tja shäng ba tjok eshko, epga pjökde myare dö gueniyo. E kjishko ga lër bomi kong ga pjây tön wotjlik kjrinaso kjok ère kjing go, pjây löng do pjökde dö ëmdë ga llëbo rokëmi syō go ga twe bor Data sök kjok dogo lirë bomi kong» le.

Domer; ba parkaga pogo tjwlō ba kong li raye woydë llēme

²¹ Eni ga Pedro shrono shäng Jesús zlong bäng ga tjlē ba kong ga «Tjlapga, ¿bor kjlara llëbo owa shäryono bor kong li iër ber tjwlō llēm pjlobi ga pjlú? ¿Shäryër eni pjloglo kjäk (7) ga pjlúre?»

²² «Pjloglo kjäk (7) lër bop kong llēme. Llëbo owa shäryara bop kjlararë bop kong li

* **18:10-11** Tek dëdashko ga kjibokwo ère jyā shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlē ga «Lër bomi kong ga Sbō parkagaga kjok dogo so löng bor Data bokkwo ik kjok dogo ñyado li, e kjwozirga kjwe daga. No to ter kjok dogo dwayo ère shrono shäng no jeno löng li döga.» † **18:16** Deuteronomio 19.15.

iëp ber tjwlõ llëm p̄jloglo sak kjäk kjingsho kjäk (77).†

23 »Eni ga Sbõ ber no p̄luyo sorë, e so llëbo lër bomi kong ère kjoyoe. P̄ju sök kjlara. P̄lara ga ba parkagaga rokara, pogo tjwlõ ba kong kjõme le lok ba kong wlo. 24 Shärye shäng kjwlëshko ga ba parkaga söraba ba shwoy kjlara, pogo tjwlõ ba kong ara, domerga doglo sak dbäw dbäw p̄jloglo sak kwara (10,000) parkë lu p̄jloglo sak kwara kjingsho shkëng (15) äska wleni. 25 Tjwlëya ba parkaga lirë llë go llëm kuzong ga p̄ju tjlë ga “Kjwe soynezĩ jek ba boy, ba wapga, ba llëbo baĩa uunkong tjok, ber löng parkë oblë kong, pogo tjwlõ li tjwlëya bor kong e go wlo” le.

26 »Kuya ba parkaga lirë ga kjök tonu, tjlë ba kong dbo go ga “Tja songe lozong. Tja koshos sira ga tjwlën bop kong uunkong” le. 27 İya p̄jurë ga songe le, ga tjwlõ shira ba kong ame, döra beno shäng oojong shara.

28 »E irgo ga ba parkaga li opshino ey dwayo, ga ba parkaga wlëna kjlara obi bë shäng eshko, pogo tjwlõ ba kong sira döe, domer parkë dbargwo sak dbäw (100) äska wleni. Eni ga shakza pjä ba bëngso go, ga tjlë ba kong ga “İPja pogo tjwlõ bor kong li tjwlës bor kong jekdo, eeri eröel!” le.

29 »Kuya ba parkaga lirë ga kjök tonu, tjlë ba kong dbo go ga “Tja songe lozong. Tja koshos sira ga tjwlën bop kong uunkong” le. 30 Gueniyo ga songe le llëme. Shduna, iara beno shäng no shdüzlong uyo roshko pogo tjwlõ li tjwlëna ba kong p̄jir guing.

31 »İya p̄lú parkagaga oblërë ga beno ba kong owa, woydë lok ara. Ga llëye İna lok li roy lara p̄ju kong. 32 Eni ga ba parkaga li rokara p̄jurë, ga tjlë ba kong ga “Pja parkaga owa. Pja pogo tjwlõ bor kong ara ëmdë ga tjwlõ shiror bop kong llëme. Pja kjloshtono bor kong ga pja songe loror. 33 İEni ga bop kjlara, e songe lorop botoya dik llëm ega?” le. 34 Eni ga p̄ju iirkono ara ba kong, ga ba nopga iara beno tjeng no shdüzlong uyo roshko, pogo tjwlõ kjõme li tjwlëna ba kong p̄jir guing.

† 18:22 Grecia so tjlõkwo ère llë loklo miydëy yõtso llëme. E sak kjäk kjingsho kjäk (77) loklo, llëm ga sak kjäk (70) p̄jloglo kjäk (7) loklo. (Era sak dbäw p̄jloglo pkëng kjingsho sak shkaw (490) loklo.) Kjone dey miydëy yõtso llëme.

* 19:4 Génesis 1.27.

35 »Llëbo owa shäryara bomi kjlararë bomi kong li iëmi ber tjwlõ llëm wleni llëm ga bor Data sök kjok dogo li omshäryë bomi tjok eni bakoe» le ba kong.

19

Shji ëng rayë

1 Jesús tjlëno p̄jir ga to Galilea kjokyo dwayo, jek öötong shäng Judea kjokyo, Jordán diyo kjwo kalëkong. 2 Nopga to jek ara ba tjok, ga swlopga poptara uunkong.

3 Eshko ga fariseoga kjone kjone tek shrono löng Jesús zlong bäng, ba tjlík wlo. Tjlë ba kong ga «İDomer ba boy rayë llë pogo kjishko ga p̄luré?»

4 «Sbõ tjlõkwo tak p̄jang eni: “Dämärshko ga nopga shäryara Sbörë domer, walë.”* İE lomirë llëmdo? 5 E kjishko ga domer ba data, ba mekë rayë, ga orkwosmok walë tjok, ga ber löng kjlaraso wleni. 6 Eni ga ber pjök ame, ber kjlaraso shara. Tõna Sbörë ga e döy llëme» le ba kong.

7 Kuya fariseogarë ga tjlë ba kong ga «Domerga ba boy rayë wlo ga ichara Moisésdë kjibokwo ëng rayoklo twe ba boy kong kwara, ga iche jek ba ushko dwayo. İLara eni ega?»

8 «Llëye kumi woydë llëm kjishko. Pjây ichara Moisésdë ëng rayë eni e kjishko. Gueniyo ga tek dämärshko ga e eni llëme. 9 Lër bomi kong ga ba boy pono domer oblë tjok llëm ga raye ga äe. Llëm ga shäryara eni, ga orkwosmono oblë tjok wleni ga llëbo owa shäryayde, e pono oma boy oblë tjok wleni» le ba kong.

10 Kuya ba oppinggagarë ga tjlë ba kong ga «Eni kuzong ga èye orkwosmok llëm dey» le.

11 Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjilõkwo ère kjraga uunkongdë llëme. Èye kjimte Sbörë ga era omkjrë. 12 Domerga kjone kjone orkwosmok llëm, weno beno pë walë tjok ga ä kjishko. Kjone kjone orkwosmok llëm, shäryaga norë beno löng eni kjishko. Kjone kjone orkwosmok llëm, parkë Sbõ, ba p̄luyo li kong ga p̄lú wlo. Ère llë loklo, èye ommydë woydë ga miyde ga p̄lú» le.

Llëbo shäryara Jesúsde pjlú, kjwozirga kong

¹³ Pjlara ga kjwozirga sökoba Jesús kong, Jesús orkwo ië ba kjing go wlo, syöshtë Sbö kong ba kjishko wlo bakoe. Eni ga kjwozirga sögaga li wlöya Jesús oppinggagarë löng. ¹⁴ Eni ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Kjwozirga somi llëm, tek wëyë bor shwoy. Eye ber kjwozirga jüni ga Sbö ber ba pjluyo» le. ¹⁵ E irgo ga orkwo iono kjwozirga li kjing go. E irgo ga epga to ey dwayo.

Domer mite dbur ara

¹⁶ Pjlara ga domer mite tek shrono shäng Jesús zlong bäng ga tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, ¿llëye pjlú shäryër, tja ber sök së iyado Sbö tjok wlo?»

¹⁷ «¿Llëye pjlú jakrokëp bor kong li llëro? Pjlú li, e Sbö eröe. Pja ber sök së iyado Sbö tjok wlo ga kjok llgwekklo tara Moisésde li kolozong» le ba kong.

¹⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Kjone dey?»

«Shji no zrök llëme. Shji pë oma boy oblë tjok llëme. Shji lürkë llëme. Shji oblë jyöyotkë llëme. ¹⁹ Bop data, bop mekë, e bangkjros, ios ber tjwlö ara,† ga pja opwoydë sorë ga bop kjlara, e woydos eni bakoe»‡ le ba kong.

²⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlokwo lëp shäng kës li shäryër shäng eni tjän. ¿Llëye shäryër obi?»

²¹ «Pja ber pjlo bek woydë ga pja nom bop llëbo tjeng kës li soynek pjir, ga dburyo twos oba song wleniyo kong. Enira pja llëbo ara kjok dogo. Pjir ga pja tek bor tjok, pja pin wlo» le ba kong.

²² Kuya ga beno shäng woydë ara, ga to ey dwayo, dbur ara kjishko.

²³ E irgo ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Lër bomi kong jlökoyo ga nopga dbur ara wleniyo äär ber löng Sbö sök no pjluyo iyado lishko wlo ga kjange. ²⁴ Lër bomi kong jek obi ga öng jëkklo sok kësbang wleniyo opzrëk jek shkë bokkwo bäng go ga kjange. Gueniyo nopga dbur ara wleniyo äär ber löng Sbö sök no pjluyo iyado lishko wlo ga kjang anmoyö» le.

²⁵ Kuya lok ga beno löng yëy le erä. Ga tjlë ba kong ga «¿Enira eye dardo?» le.

²⁶ Kuya ga İya drëng, ga tjlë ba kong ga «Nopga kong ga shärye ga äe. Gueniyo llëye shärye Sbörë ga ä wlo drete» le.

²⁷ Eshko ga Pedro tjlë ba kong ga «Borwa llëbo tjeng kës li rayororwa beno pjir, tjawa jek bop tjok wlo. ¿Llëye wlënwa e kjishko?» le.

²⁸ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Lër bomi kong jlökoyo ga kjok tjaglënsheko ga no to ter kjok dogo dwayo ere sirkek äär sök bor pjlú sökklo kälä lletlet li kjing goshko. Eshko ga pjäy sirkek äär ber löng sökklo tjeng sak kjwara kjingsho pjök (12) kjing go eni bako, Israel tjëyoga kjringsho sak kjwara kjingsho pjök (12) li llgwek wlo. ²⁹ Ga eye, ba u, ba kjlara, ba data, ba mekë, ba wapga, ba kjok, e rayara bor kjishko ga äska wlëya llëye rayara li pjloglo sak dbaw (100) obi. Ga ber löng së iyado Sbö tjok bakoe. ³⁰ Gueniyo eerishko ga nopga tjwlö ara wleniyo löng ara li, e ber löng tjwlö chira eshko. Ga eerishko nopga tjwlö chira löng ara li, e ber löng tjwlö ara eshko» le.

20

Nopga parkono kjillgwo bo ara kjokyo

¹ Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Sbö ber no pjluyo sorë, e so llëbo lër bomi kong ere kjoyoe. Domer shäng kjlara kjillgwo bo ara kjokyo sogo. Pjlara ga opshino jek kjok shröngteng, nopga wlëk parkë ba kong wlo. ² Eshko ga tjlëno parkagaga li kong ga potjwlëya dbar kjwara äska lara, ga ichara jek parkë ba kjok buk lishko.

³ »Dlo wenzong ga opshino jek obi, ga nopga wlëna löng kjlëbö pak dret, llëbo soynezlöng. ⁴ Eshko ga tjlë ba kong ga «Pjäy nom parkë bor kjokshko, ga pjäy potjwlën bëye» le. ⁵ Eni ga to jek lok parkë ba kong.

»Dlo dluw ga shäryara eni jek obi. Dlo pjö lë wleni ga jek shäryara obi.

⁶ »Dlo töy wleni ga opshino jek obi, ga nopga wlëna löng kjlëbö pak drete. Eshko ga tjlë ba kong ga «¿Pjäy dbo ga löng parkë llëm ega?»

† 19:19 Éxodo 20.12-16; Deuteronomio 5.16-20. ‡ 19:19 Levítico 19.18.

⁷ »“Tjawa parkë ë tjok llëm kjîshko” le lok ba kong.

»Kuya ga tjlë ba kong ga “Pjây nom parkë bor kjokshko” le.

⁸ »Öötong kjok shkë ga kjok sogo li tjlë ba parkaga kâgäyo kong ga “Parkagaga to rokëp, ga potjwlëma. Shrono parkë iröng li potjwlëp bäm go, shrono parkë bäm go li potjwlëp ber iröng” le ⁹ Eshko ga parkagaga shrono dlo töy li potjwlëna dbar kjwara äska.

¹⁰ »Roy kuya parkagaga shrono bäm go lirë ga wotjlik ga potjwlëya lok iröng li kjinmo le. Gueniyo potjwlëna dbar kjwara äska bakoe. ¹¹ Potjwlëna lok pjirshko ga kjok sogo li läywe lok owa ëng kong, ¹² tjlë lok ga “¿Nopga tjwe löng iröng kjwe parkono wop tjok erä, ga potjwlëna borwa tjok bëy ega? ¿Tjawa song parkono dlo roshko dboe!” le lok ëng kong eni.

¹³ »Eni ga kjok sogo li tjlë parkaga kjlara kong ga “Tja shäng llëbo owa shäryë bop kong llëme. Pja potjwlën eni loror bop kong, ga jölö lorop bor kong. ¹⁴ Bop dburwa kjros, ga pja nom na dwayo. Parkagaga tjwe löng iröng li potjwlën woydë bopoya dik bako ga ¹⁵ miydaga ber tjarë, dbur li botoya kjîshko. ¿Pjây wotjlik owa bor kong, tja no sëng ä kjîshkore?” le.

¹⁶ »Eni ga tjwölö ara eerishko li, e ber löng tjwölö chira eshko, e ga eerishko tjwölö chira li, e ber löng tjwölö ara eshko» le.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjîshko jek obi

¹⁷ Jesús jek shäng Jerusalén kjokyoshko ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li rokara dboshko, ga tjlë ba kong ga ¹⁸ «Shji to Jerusalén kjokyo. Eshko ga no to ter kjok dogo dwayo ëre twëba ber tjeng syöshtaga kâgäyoga wloshko, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go wloshko bakoe. Eshko ga tja iche lok, zrökoba wlo, ¹⁹ ga tja twe lok nopga judío llëm wleniyo kong. Eshko ga tja joywe lok, tja shpoya lok no shpokklo go, ga tja zröya lok pjang kjlös go. Gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörë iröng obi» le.

Santiago, Juan, e mekë llëbo rokono Jesús kong

²⁰ Eshko ga Zebedeo wapga ko Santiago, Juan, e mekë tek shrono löng Jesús zlong bäng ga kjök tonu, tjlë ba kong ga «Llëbo shäryëp bor kong sira» le.

²¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Llëye woydëp?»

«Pja ber sök no pjlyoyshko ga bor wapga do pjök ëre iëp ber löng bop tjok, or milë kjlara, or këlë kjlara» le ba kong.

²² Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Llëye rokëmi löng bor kong li, e llë miydëmi löng llëme. ¿Pjây shdungoba, bokrotkëba botoya dik ga pjlyure?»

«Ëng» le lok ba kong.

²³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Lër bomi kong ga pjây shdungoba, bokrotkëba, zrökoba botoya dik jlöe. Gueniyo ga pjây kjrër ber tjeng bor or këlë, or milë, e laga tjarë llëm, e laga bor Datarë. Shto bor or këlë, or milë, e ber ëye kjrara bor Datarë tjeng li kong» le.

²⁴ Kuya ba oppinggaga doglo sak kjwara (10) lirë ga iirkono ba pjeyoga pjök li kong.

²⁵ Gueniyo rokara Jesúsde uunkong, ga tjlë ba kong ga «Miydëmi pjlyu ga kjok ëre kjing go ga nopga judío llëm wleniyo ichagaga ba nopga ichë parkë ara ba kong. Nopga dbo ara wleniyo ba nopga ichë parkë ara ba kong bakoe. Eye songe le llëm, iche parkë ara ba kong erä. ²⁶ Gueniyo woydër ga pjây omshäryë eni llëme. Eye opyë woydë ber tjwölö ara oblë kjinmo ga opyë ber shäng oblë kjimtaga dey. ²⁷ Eye opyë woydë ber bäm go ga opyë ber shäng parkaga tjwölëk shäng pjir wleniyo oblë kong dey. ²⁸ No to ter kjok dogo dwayo ëre shrono shäng kjok ëreshko, ëye parkë bor kong wlo llëme. Tja shrono shäng parkë oblë kong wlo. Ga tja optwë, wolon wlo, tja ber nopga ara potjwlëkklo wlo, epga där wlo» le.

Domerga kjok igö llëm wleniyo poptara Jesúsde do pjök

²⁹ Jesús opshino jek shäng Jericó kjokyo dwayo ba oppinggaga tjokshko ga nopga to jek ara ba tjok. ³⁰ Eshko ga domerga löng irbo sor go do pjök kjok igö llëm wleniyo. Kuya lok ga Jesús jek shäng eshko ga tjlëno dbo go, tjlë ga «¿Tjlapga, David tjëyo, tjawa songe lozong!» le.

³¹ Eni ga nopga jek l'ong Jesús tjok li tjlē ba kong ga «Pjāy kjinkozong» le.

Kuya lok ga gueniyo kjinkē lok llēme. Tjlē lok dbo go jek obi ga «¡Tjlapga, David tjēyo, tjawa songe lozong!» le.

³² Eni ga Jesús kojongō shāng, ga tjlē ba kong ga «¿Llēye woydēmi ga shāryēr bomi kong?»

³³ «Tjlapga, tjawa kjok ĩk woydē» le ba kong.

³⁴ Eshko ga songe le Jesús dē, ga bokkwo porwara. Jekdo eshko ga beno l'ong kjok ĩgō wēlē, ga to jek lok Jesús tjok.

21

Jesús opzrēno Jerusalén kjokyo, pjlū dik

¹ Jesús jek shāng jongya Jerusalén kjokyo ba oppinggaga tjokshko ga öötong l'ong Betfagé kjokyo, e ber buk Olivos dlupyo poglo go. Eshko ga ba oppinggaga jek l'ong ba tjok li rokara do pjök, ² ga tjlē ba kong ga «Pjāy nom kjok buk bi boksho kjweshko. Kjweshko ga öng so kwomgla kjoyo dre tōshko popga wlēmi sök kjlara kjro go, ba wa wlēnggla tjok. Komi, ga tek sömi bor kong. ³ Eshko ga ēbo llēbo lē bomi kong wlenishko ga “Woyde Tjlapgarē” lēmi ba kong eni, ga iche tek bomi tjok jekdo» le.

⁴ Shāryono eni, tjlokwo lara Sbō tjlokwo laga tek dēnashko sorē li ber jlökoyo wlo. Tjlēno beno eni:

⁵ «Lēmi Sión* sōpga kong ga
 “Bomi pjlū tek sök dōrō bomi shwoy
 wlēp,
 öng so kwomgla kjoyo dre tōshko kjing
 go.
 Tjwe öng llēbo shgoklo wa kjing go”
 lēmi ba kong eni.»†

⁶ Kuya lok ga shāryara eni. ⁷ Öng li sōra tek shrono ba wa tjok. Ga ba shwong kop lēkong li iara öng do pjök li kokso kjing go. Eshko ga Jesús opyono sök öng li kjing go.

⁸ Eshko ga nopga jek l'ong ba tjok ara. Kjone kjone, ba shwong kop lēkong skwara lok, ga kwoptara lok irbo bāng go. Kjone kjone, kjor korga zara, ga kwoptara lok

irbo bāng go bakoe.† ⁹ Nopga jek l'ong ba bām go, nopga jek l'ong ba irgo, öö le lok ara. Tjlē ga

«David tjēyo kjwe pjlū jlōe.

Kjwe ichara Tjlapgarē shrono kjok ēreshko.

Kjwe kjimte Sbörē.

Sbō sök kjok dogo, e pjlū jlōe» le.

¹⁰ Jesús jek opzrēno Jerusalén kjokyo roshkoshko ga nopga tjeng eshko li shdōktong uunkong llaw pogo, ga tjlē ga «¿Kjwe ēro?» le.

¹¹ Nopga jek l'ong Jesús tjok li tjlē ba kong ga «Kjwe Jesús. E Sbō tjlokwo laga. E Nazaret so. Nazaret kjokyo, e Galilea kjokyo obi» le.

Llēbo soynegaga l'ong Sbō u zlong bāng li ichara Jesús dē drete

¹² E irgo ga Jesús jek opzrēno öötong shāng Sbō u zlong bāng, ga nopga l'ong eshko llēbo soynek, llēbo tjwlēk li ichara uunkong ey dwayo. Ba dbur bapkwō kjlopswozlong oba kong li poskara beno tjeng tōshko. Dunggwo soynega sökklo li poskara beno tjeng tōshko bakoe. ¹³ Ga tjlē ba kong lok ga «Sbō tjlokwo tak pjang eni: “Bor u, e kowēba ber syō uyo wlo. Š Gueniyo ioromi beno jong lū uyo”» le.

¹⁴ Eshko ga nopga kjok ĩgō llēm wleniyo, nopga jek llēm wleniyo, e tek shrono l'ong Jesús zlong bāng, ga poptara. ¹⁵ Syōshtaga kägāyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisés dē li go, e l'ong eshko. Jesús shāng llēbo ĩydēba llēm wleniyo shāryē li ĩna lok. Eshko ga öö le kjwozargarē l'ong Sbō u zlong bāng, tjlē ga «David tjēyo kjwe pjlū jlōe» le li kura lok bakoe. Eni ga iirkē lok ara, ¹⁶ ga tjlē lok Jesús kong ga «¿Llēye le lok li kup shāngde?»

«Ĕng. Sbō tjlokwo tak pjang eni: “Kjwozirga, chidaga, e ichorop bop poshrēk, ba tēkwo go.”* ¿E lomirē llēm dō?» le ba kong. ¹⁷ E irgo ga nopga li beno l'ong eshko, ga Jesús to opshino Jerusalén kjokyo dwayo, jek öötong shāng Betania kjokyo, ga pono beno buk shkēr kjwara eshko.

Tjlokwo lara Jesús dē beno owa kjor kjlara bo uako wleniyo kong

* **21:5** Sión kjokyo, e kowēba Jerusalén bakoe. † **21:5** Zacarías 9.9. † **21:8** Eshko dbaryo ga pjlupga opzrēk jek kjok roshkoshko ga shāryēba ba kong eni. § **21:13** Isaías 56.7. * **21:16** Salmo 8.2.

¹⁸ Wëshko kjok shröng ga Jesús to jek shäng iröng obi Jerusalén kjokyoshko ga p̄jli arae. ¹⁹ Eshko ga kjor jong k̄jlara irbo li sor go ko *higuera*. Īya ga jek äär ba zlong ga jong bo dret, korga tjok erä. Eni ga t̄jlē kjor jong li kong ga «Pja ber botjyë ame» le ba kong, ga kjor li dano jekdo beno jong dogroe.

²⁰ Īya ba oppinggagarë ga beno löng yëy le erä. Ga t̄jlē ba kong ga «¿Kjor kjwe dano jekdo sorë?»

²¹ «Pjāy mär bor go j̄lōkoyo, ga bor dbo ara äär llē go llēme lēmi llēm wleni ga lēr bomi kong j̄lōkoyo ga llēye shäryoror ère shäryēmi ga p̄jlú, ga pjāy t̄jlē dlup ère kong ga “Dlup, pja opkjös jer dlung roy” lēmi ga shäryē eni bakoe. ²² Pjāy llēbo rokë syō goshko ga woyotj̄l̄imi ga twe Sbörë lēmi j̄lōkoyo ga wlēmi» le ba kong.

«¿Pja ichaga èrë?» lara Jesús wloyogarë ba kong

²³ E irgo ga Jesús opzrëno jek öötong shäng Sbö u zlong bäng. Eshko ga oba p̄īya shäng wopro ga syōshtaga kägäyoga, judío t̄jlapgaga kjok llgwega wleniyo, e tek shrono löng ba zlong bäng ga t̄jlē lok ba kong ga «¿Llēye shäryēp shäng li shäryēp ega? ¿Pja ichaga èrë?»

²⁴⁻²⁵ «Pjāy kong llēbo kjakrokër bakoe. ¿Juan No Waga, e ichaga èrë no wë? ¿Ichaga Sbörëre, de norë? Tja dboryoromi ga tja ichaga èrë lēr bomi kong bakoe» le ba kong.

Kuya lok ga t̄jlē lok èng kong ga «Ichaga Sbörë loroy ba kong wleni ga “¿T̄j̄lōkwo kjroromi llēm ega?» le bi kong. ²⁶ Gueniyo Juan, e Sbö t̄j̄lōkwo laga le nopga uunkongdë. E kj̄ishko ga ichaga norë lëy ga ä bakoe. Nopga li bangkj̄rëy ara kj̄ishko» le. ²⁷ Eni ga t̄jlē lok Jesús kong ga «Miydërwa llēme» le.

Kuya ga t̄jlē ba kong ga «E kj̄ishko ga tja ichaga èrë lēr bomi kong llēm bakoe» le.

Wapga do pjök domerga

²⁸ E irgo ga Jesús t̄jlē ba kong ga «Llēye lēr bomi kong ère woyotj̄l̄iz̄ia. Domer shäng k̄jlara, wapga tjeng domerga do pjök. P̄jlara ga t̄jlē ba wa k̄jlara kong ga “Pja nom parkë bor kjokshko, kjillgwo bo ara lishko” le. ²⁹ Kuya ga t̄jlē ba kong ga “iTja

jek parkë woydë llēme!” le. Gueniyo dōni ga wotj̄l̄ino oblē, ga to jek parkë. ³⁰ E irgo ga domer li t̄jlē ba wa k̄jlara obi kong ga “Pja nom parkë bor kjokshko” le. Kuya ga t̄jlē ba kong ga “J̄lō, Data. Tja to parkë” le, gueniyo to jek llēme. ³¹⁻³² ¿Kumi ga ba wa kjone dey ga ba data kolara?» le.

Nopga löng eshko li t̄jlē ba kong ga «Bäm go lira ba data kolono» le.

Kuya ga t̄jlē ba kong ga «Lēr bomi kong j̄lōkoyo ga nopga dbur tōngga Roma so kong, walēga to löng opsoynek domerga oblē oblē kong wleniyo, e äär ber löng Sbö sök no p̄jluyo ĩyado lishko bomi bäm go. Juan No Waga shrono shäng irbo p̄jlo bek li ping bomi kong, ga t̄j̄lōkwo kjroromi llēme. Gueniyo ga nopga owa lēr li, epgara omt̄j̄lōkwo kjrono. Īnōmi eni èmdë ga llēbo owa shäryēmi löng li, e owa j̄lōe loromi llēm, ga rayoromi llēm, ga t̄j̄lōkwo kjroromi llēm obi. E kj̄ishko ga nopga owa lēr li kongda, Sbö, e ber ba p̄jluyo, bomi bäm go.

Parkagaga owa

³³ »Tja t̄jlē bomi kong llēbo jyäḡlo go. Kuz̄ia. Domer shäng k̄jlara kjok sogo. P̄jlara ga kjillgwo dwlayo dgara ba kjokshko, kjeryo tyara jong p̄jribri, klung kjara ber kjillgwo bo lluzlong shtoyo wlo, ga u shäryara jong kjwara ba dwla li doklo. P̄jir ga kjok li poskwona parkagaga k̄jlöbō kong, potj̄wlēya ĩ, ga to kjok shto oblē.

³⁴ »Öötong kjillgwo bo kjrozlong dbaryo ga ba parkagaga ichara k̄jlöbō, kjillgwo bo ber ba kong li rokë parkagaga beno löng ba kjok daga li kong. ³⁵ Gueniyo ga ba parkagaga ichara tjwe löng li shara kjok dagaga löng lirë, k̄jlara shpora, k̄jlara zrōra, k̄jlara löra ak go. ³⁶ E irgo ga ba parkagaga ichara jek k̄jlöbō obi, ichara bäm go li k̄jinmo. Öötong löng kjok buk lishko ga llēye shäryara kjok dagaga löng lirë bäm go sorë ga shäryara jek eni obi parkagaga ichara obi li tjok.

³⁷ »E irgo ga ba wa ichayde shara. Wotj̄lik ga “Miydër ga bor wa èrera bangkj̄re lok” le. ³⁸ Gueniyo öötong shäng eshko ga ba wa li ĩya kjok dagaga löng lirë ga t̄jlē lok èng kong ga “Llono ga kjwe ber kjok ère sogo. Zrōroy wleni ga kjok ère kj̄rëy, ber bi kong wlo” le.

³⁹ Eni ga shara lok, shira kjok li roy dwayo, ga zröra lok.

⁴⁰ »¿Eni ga kjok sogo li tjwe iröng obishko ga llëye shärye ba tjok lok lëmi?» le.

⁴¹ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Parkagaga owa li songe le llëme. Zröya jekdo. Pjir ga parkagaga wlëya oblë, dwla bo kjrozlong dbaryo ga dwla ba kong bayo kjöme li twe ba kong wlo» le.

⁴² Kuya ga tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni:

»“Akkwo woydara u shäryagagarë lok llëm li,

e iak beno buk bäm go,
beno tjwlö ara, oblë kjinmo.

Shäryara Tjlapgarë eni,

ga tjawa beno löng yëy lërwa erä.”†

¿E lomirë llëmdo? ⁴³ E kjishko ga lër bomi kong ga pjäy kjrara Sbörë, e ber bomi pjlu wlo. Gueniyo pjäy omkolë llëm kuzong ga oblë omkolë pjlu li kjayde, e ber ba pjlu shara wlo. ⁴⁴ Èye lono akkwo ère kjing go ga tar pjäs erä. Ga akkwo ère lono è kjing go ga e sho shguir ber tjeng lulue» le.

⁴⁵ Tjlëno llëbo jyäglo go li kuya syöshtaga kägäyoga, fariseogarë ga miydara lok ga ba layde shäng. ⁴⁶ Eni ga shaya lok woydë, bängzaya lok wlo. Gueniyo oba bangkjre lok ara, Jesús, e Sbö tjlökwo laga lëba kjishko.

22

Pjlu wa orkwosmozlong dbaryo shrëkklo

¹ Jesús tjlëno ba kong llëbo jyäglo go jek obi. Tjlë ga ² «Sbö ber no pjluoy sorë, e so llëbo lër bomi kong ère kjoyoe. Pjlu shäng kjlara, ba wa domer orkwosmozlong dbaryo shrëkklo poshärye shäng. ³ Eni ga ba parkagaga ichara kjlobö nopga mana li rokë, gueniyo tek lok woydë llëme. ⁴ E irgo ga ba parkagaga oblë ichara jek tjlë nopga mana löng li kong ga “Bor wa orkwosmozlong dbaryo shrëkklo, e poshäryak pjire. Nopga ichoror öng tjeng kjlo dik li zrök, ga shäryak tjeng pjir tjän. Pjäy tek malinge” le.

⁵ »Kura lok, gueniyo kolara lok llëme. Kjone kjone jek lok ba kjokshko. Kjone kjone jek lok ba pakshko. ⁶ Kjone kjone,

pjlu parkagaga li shara lok, shpokza tjä tjä, ga zrörae.

⁷ »Roy kuya pjurë ga iirkonoe. Eni ga ba ëngkjwagaga ichara ba parkaga zrögaga li zrök, ba kjok li suk pjir bakoe. ⁸ Döni ga tjlë ba parkagaga kong ga “Dli llë shäryak tjeng pjir tjän, gueniyo nopga manor bäm go li tjwlö llëm, tek tjwe na wlo. ⁹ Eni ga pjäy nom irbo bäng, nopga tön arashko ga è pogo wlënomi li mami, bor wa orkwosmozlong dbaryo shrëya lok bi tjok wlo” le. ¹⁰ Eni ga ba parkagaga opshino jek, ga nopga pjlu, nopga owa, e wlëna irbo bäng go kjlobi li mana lok drete. Eni ga ba u dlino jong tjung no erä.

¹¹ »Pjlu opzrëk jek äär nopga mana löng li ikshko ga ïya ga domer jek shäng kjlara, do go shwong orkwosmökklo wleniyo drete. ¹² Eni ga tjlë ba kong ga “¿Pja tek shäng doyono shwong orkwosmökklo wleniyo go llëm ega?” le. Kuya kjing erä. ¹³ Eni ga pjlu tjlë ba parkagaga löng li kong ga “Kjwe shazī, pjrizī ba dre go, ba orkwo go, ga dbuzī jek kjoko, kjok ro sī roshko, ber shäng slar eshko, kowo uë, llëbo bang ara ba kong kjy” le. ¹⁴ Nopga mak ara, gueniyo kjrak li kjlobö erä» le.

Shji kä potjwlëk pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li kong

¹⁵ E irgo ga fariseoga töno, lano lok ëng kong. Woydara ga llëbo jakroke Jesús kong, dborye bëy llëm ga doshaya lok e go, rote wlo. ¹⁶ Eni ga ba oppinggaga ichara kjlobö, Herodes pjloyoga tjok. Öötong löng Jesús shwoy ga tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, miydërwa ga pja tjlë beke. Woyde Sbörë ga shji jek sorë li lëp jlökoyo. No tjlëshko ga tjlökwo kup llëm, tjwlö kjöm pogo, e bop kong ga tjwlö beke. Pja tjlë bek è pogo kong. ¹⁷ ¿Eni ga shji kä potjwlëk pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li kong ga pjlu?» le.

¹⁸ Kuya ga miyde ga löng wotjlük owa. E kjishko ga tjlë ba kong ga «¿Pjäy Sbö tjlökwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjäy wotjlük owa bomi pjlu! ¿Tja tjlëmi ega? ¹⁹ Dburwa kä potjwlëkklo li tek sözi bor kong kjwara, ïn wlo» le, ga tek söra lok ba kong kjwara.

† 21:42 Salmo 118.22-23.

²⁰ Eni ga tjlê ba kong ga «¿Domer jyãglo sök dburwa ère go jũ è? ¿Ko tak pjang ère go jũ è?»

²¹ «Kjwe pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li ï» le lok ba kong.

Kuya ga tjlê ba kong ga «Eni ga llëye pjlu ï li, e twozĩ pjlu kong, gueniyo llëye Sbõ ï li, e twozĩ Sbõ kong bakoe» le. ²² Kuya lok ga beno löng wotjlik ara, ga to lok ey dwayo.

No woshrozzlong dbaryo

²³ Saduceoga wotjlik ga no wolono ga woshre ame le. Eni ga eshko dbaryo ga saduceoga tek shrono löng Jesús shwoy kjlobõ ga tjlê ba kong ga ²⁴ «Tjlapga no pingga, kjibokwo tara Moisésdë beno pjang li tjlê ga “Èye wolono, wapga beno ba boy tjok llëm ga shinmo kjlarayo li orkwosmok ba boy beno sök li tjok, wa tjok wleni ga ber shinmo li ï wleni wlo.”

²⁵ »Pjlara ga borwa tjrëko èreshko ga domerga löng doglo kjäk (7), epenga döe. Ba këguëyo orkwosmono, ga wolono, ga wapga beno llëm kuzong ga ba lëng orkwosmono ba syã tjok. ²⁶ Eni ga ba lëng wolono jek bakoe. Ba lëmgga kjlobi li orkwosmono ba syã tjok eni bako, ga wolono uunkong, ga wapga beno ba boy tjok llëme. ²⁷ E irgo ga walë li to wolono bakoe. ²⁸ ¿Eni ga domerga doglo kjäk (7) li orkwosmono uunkong walë li tjok kuzong ga no woshrozzlong dbaryoshko ga walë li ber domerga kjone dey li boy?»

²⁹ «¿Pjã diktong löng jlõel! Sbõ tjlokwo tak pjang li miydëmi llëm, ba dbo kësbang li miydëmi llëm bakoe. ³⁰ No woshrozzlong dbaryoshko ga èye orkwosmok ame. Eshko ga nopga ber löng Sbõ parkagaga kjok dogo so wleni shara. ³¹⁻³² Pjã wotjlik ga no wolono, ga woshre ame lëmi. Gueniyo ga Sbõ tjlëno bomi kong ga “Tja Abraham, Isaac, Jacob, e Sbõ”* lara. ¿E lomirë llëmdo? E shinmoga Sbõ llëme. E nopga löng së li Sbõ» le ba kong.

³³ Kuya nopga löng lirë ga beno löng yë le erä.

Kjok llgwekklo tjwlõ kësbangyo

³⁴ Saduceoga kjinkara Jesúsde li kuya fariseogarë ga èng tño lok. ³⁵ Eshko ga

fariseo shäng kjlara, kjok llgwekklo tara Moisésde li miydaga pjlu wleniyo. E tek shrono shäng Jesús zlong bäng, ba tjlik wlo. Tjlê ba kong ga ³⁶ «Tjlapga no pingga, ¿kjok llgwekklo tjwlõ kësbangyo li kjone dey?»

³⁷ «“Llëbo woydëpshko, llëbo woyotjlipshko, llëbo shäryëpshko, pja sök së obishko ga Tjlapga, bop Sbõ li woydos jlökoyo iyado.”† ³⁸ Kjok llgwekklo tjwlõ kësbangyo li e. ³⁹ Kjok llgwekklo kjrina obi tjwlõ ara, e so bäm li kjoyoe. Tjlê ga “Pja opwoyde sorë ga bop kjlara, e woydos eni bakoe.”‡ ⁴⁰ Kjok llgwekklo kjrining pjök ère tjwlõ ara anmoyõ. Kjok llgwekklo llamo tak lok li, llëye tara Sbõ tjlokwo lagagarë li, e beno shji Sbõ woyde sorë, shji èng woyde sorë, e pingglo bi kong eröe» le ba kong.

¿No pjluoyo iche le Sbörë li, e è?

⁴¹ Fariseoga löng eshko obi wopro ga ⁴² Jesús tjlê ba kong ga «¿No pjluoyo iche le Sbörë li, e è tjëyo lëmi?»

«E David tjëyo» le ba kong.

⁴³ Kuya ga tjlê ba kong ga «¿Eni ga David go Sbõ Sëyashko ga no pjluoyo li kowara ba Tjlapgayo ega? Eshko ga David tjlê ga

⁴⁴ »“Tjlapga tjlëno bor Tjlapgayo kong ga ‘Pja tek wlar ber sök bor orkwo këlkong, äär jong bop moskwoga zanor pjir guing, eshko ga twër ber bop kong ichëp wlo’ le.”§

⁴⁵ »¿Eni ga no pjluoyo li kowara Davidde ba Tjlapgayo kuzong ga e ber ba tjëyo tek ber ba irgo li sorë?» le. ⁴⁶ Kuya lok ga to dboryara èrë llëme. Eshko dbaryo jek lëkong ga èye wokjang llëbo kjakrokë ba kong wlo ame.

23

No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde li go, fariseoga, e wlona Jesúsde

¹ E irgo ga Jesús tjlê nopga tjeng ara li kong, ba oppinggaga kong ga ² «No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde li go, fariseoga, e wotjlik lok ga no pinggaga Sbõ tjlokwo go jlökoyo li epga, èye oblë drete le

* 22:31-32 Éxodo 3.6. † 22:37 Deuteronomio 6.5. ‡ 22:39 Levítico 19.18. § 22:44 Salmo 110.1.

lok eni. ³ E kjishko ga pjây pîya sorë ga shäryozî eni, gueniyo epga omshäryë löng sorë li, pjây omshäryë eni llëme. Nopga kjwe tjlë ga “Llëbo shäryëy jüni” le, gueniyo omshäryë löng oblë.

⁴ »Oba pîyashko ga tjlökwo le lok ara li shäryëba uunkong ga äe. E so llëbo kwing ä twe oblë kong söya wlo kjoyoe. Shärye lok eni, gueniyo epga om go omkjimtë ba sök llëm, ba sakkwo go ëmdë llëm bakoe. ⁵ Llëbo shärye lok kës li, e ikoba wlo erä. Sbö tjlökwo tak pjang kjibokwo go li pjriya lok ba bokdo go, ba sjäksö go iyado. Ba shwong kjarbo shëshë li shärye lok kur may, pjë äär kjlay klung go wlo.* ⁶ Oba tön, iëshko ga woyde ga löng bäm goshko, sökklo pjlú goshko, shärye lok eni judíoga syö uyo roshko bakoe. ⁷ Woyde lok ga miga llë lëba ba kong yötso llëbo soynezzlong, ga kowëba no pingga.

⁸ »Gueniyo ga pjâyda epenga dö wleni. Pjây pingga sök kjlaraso. E kjishko ga pjây kowëba no pingga llëm dey. ⁹ Pjây Data kjlaraso, Sbö sök kjok dogo li e. E kjishko ga kjok ëre kjing goshko ga ëye kowëmi data llëm dey.† ¹⁰ Pjây bapshiga kjlaraso. Tja, no pjluyo ichara Sbörë shrono shäng ëre li e. E kjishko ga pjây kowëba no bapshiga llëm dey bakoe. ¹¹ Ëye opyë woydë tjwlö kësbang, oblë kjinmo ga opyë ber shäng oblë kjimtaga dey. ¹² Ëye opyono tjwlö ara ga ie ber tjwlö llëme. Ëye opakjlopswono beno wotöy ga ie ber tjwlö ara.

¹³⁻¹⁴ »iNo pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, pjây song jlö, pjây shdungko! iPjây Sbö tjlökwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlik owa bomi pjlúshko! Nopga, Sbö ie ber ba pjluyo wlo li le ga somi ara. E so u bäng bängzami, nopga opzrëk jek ba roshko llëm wlo kjoyoe. Pjây opzrëk eshko llëm, ga no oblë opzrëk woydë eshko li ichëmi opzrëk eshko llëm bakoe.‡

* **23:5** Shäryara lok eni, ikoba ga Sbö woyde lok ara anmoyö wlo. † **23:9** Kjok ëre kjing goshko ga ëye kowëmi data llëm dey le li, e ëye iëmi ber Sbö shtoshko llëme loklo. ‡ **23:13-14** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «Pjây opzrëk eshko llëm, ga no oblë opzrëk woydë eshko li ichëmi opzrëk eshko llëm bakoe. Syäpga jyäpgwëmi, ga ba u li dömi ba shjiryö. E irgo ga pjây syöshtë wop ara, “Nopga kjwera pjlúe” lëba wlo lëmi. E kjishko ga pjây shdüya Sbörë ara anmoyö, oblë kjinmo.»

¹⁵ »iNo pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, pjây song jlö, pjây shdungko! iPjây Sbö tjlökwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlik owa bomi pjlúshko! Pjây to löng dlung kjing, kjok shto oblë oblë, no wlëk ber bomi oppingga wlo. Wlënomishko ga pimi owa. Eni ga ber shäng owa, bomi kjinmo. Pjây shdungko, pjây ber löng iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko wlo. Gueniyo bomi oppinggaga li, e shdungko, bomi kjinmo anmoyö.

¹⁶ »iPjây song jlö, pjây shdungko! Pjây so no kjok igö llëm wleniyo kjoyo, gueniyo no wlosömi lëmi. Pjây tjlë oba kong ga “Shji tjlëno jlökoyo Sbö u kjishko ga e llëno llëme. Gueniyo shji tjlëno jlökoyo dbur sho shöylör smok lok Sbö u goshko li kjishko ga llëye loroy jlökoyo li shäryëy kjluwe” lëmi oba kong eni. ¹⁷ Pjây kjok miydë sira llëme. Pjây so no kjok igö llëm wleniyo kjoyoe. Dbur sho shöylör smok lok Sbö u goshko li iak beno tjeng dboy Sbö kong, Sbö u li kjishko. ¿Eni ga llëye tjwlö ara anmoyö li llë, dbur sho shöylör lire, de Sbö u li?

¹⁸ »Pjây tjlë oba kong ga “Shji tjlëno jlökoyo öng sho sukklo li kjishko ga e llëno llëme. Gueniyo shji tjlëno jlökoyo öng twara, zröra, suya buk öng sho sukklo kjing go li kjishko ga llëye loroy jlökoyo li shäryëy kjluwe” lëmi oba kong eni. ¹⁹ Pjây so no kjok igö llëm wleniyo kjoyoe. Öng twara, zröra, suya buk öng sho sukklo kjing go li iak beno buk dboy, öng sho sukklo li kjishko. ¿Eni ga llëye tjwlö ara anmoyö li llë, öng lire, de öng sho sukklo li?

²⁰ »E kjishko ga ëye tjlë shäng jlökoyo öng sho sukklo li kjishko ga tjlë shäng jlökoyo ba kjishko dö llëme. Tjlë shäng jlökoyo llëbo buk ba kjing go li kjishko bakoe. ²¹ Ëye tjlë shäng jlökoyo Sbö u kjishko ga tjlë shäng jlökoyo Sbö sök eshko li kjishko bakoe. ²² Ëye tjlë shäng jlökoyo kjok dogo kjishko ga tjlë shäng jlökoyo Sbö pjlú sökklo kjishko bako, Sbö sök ba sökklo kjing go kjishko bakoe.

²³ »iNo pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, pjây song jlõ, pjây shdungko! iPjây Sbõ tjlõkwo söga jlõkoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlik owa bomi pjlúshko! Llëbo wlënomi li shtëmi äär ba sakyo (10) go, ba sakyo (10) go, shimi kjrina kjrina, ga twëmi Sbõ kong. Bomi dli mokyo oblë oblë tjok ga shäryëmi löng jlõkoyo eni bakoe. Gueniyo kjok ilgwekklo tak pjang tjwlõ ara, ba kjinmo lira kolëmi löng llëme. Pjây kjok ilgwek bek llëme. Oblë songe lëmi llëme. Llëbo lëmi oblë kongshko ga shäryëmi llëm bakoe. Pjlú wlo ga kjok ilgwekklo tjwlõ ara ëre shäryomirë dey, kjok ilgwekklo oblë li shäryozï iyado bakoe.

²⁴ Pjây so no kjok ïgö llëm wleniyo kjoyo, gueniyo no wlosömi lëmi. Kjok ilgwekklo, e llë loklo miydëmi llëme. E kjïshko ga llëye tjwlõ ara llëm li, e shäryomirë löng. Gueniyo llëye tjwlõ ara li, e shäryëmi löng llëme. Pjây so no sök di ië kjoyoe. Lïgwirwa buk ba di ioklo roshko li shira, gueniyo öng kësbang buk ba roshko lira dwara jer, miydara llëme.

²⁵ »iNo pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, pjây song jlõ, pjây shdungko! iPjây Sbõ tjlõkwo söga jlõkoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlik owa bomi pjlúshko! Pjây llëbo shäryë ara, pjây pjlúe lëba wlo, gueniyo ga pjây kirkë ara, pjây wotjlik dbur töng bomi kong erö. Pjây so di ioklo, dli uoklo kjoyoe. E kwoshkwak ba poglo go, gueniyo roshko wliwlie.

²⁶ iFariseoga, pjây so no kjok ïgö llëm wleniyo kjoyoe! Pjlú wlo ga di ioklo, dli uoklo, e ro kwoshkwëmi bäm goshko. Pjir ga ber drëpdrë jlõe.

²⁷ »iNo pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, pjây song jlõ, pjây shdungko! iPjây Sbõ tjlõkwo söga jlõkoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlik owa bomi pjlúshko! Pjây so shinmo bapkwö poshtik pjlublún, wolësowa kjoyoe. Ikoba ga poglo go pjlú, gueniyo roshko shinmo dboglo, llëbo wliwli tjeng ara eshko. ²⁸ Pjây so e kjoyo bakoe. Ikoba ga pjây pjlo beke lëba, gueniyo pjây wotjlik owa erä, llëye lëmi ga shäryëmi llëme.

²⁹ »iNo pinggaga kjok ilgwekklo tara

§ 23:39 Salmo 118.26.

Moisésdë li go, fariseoga, pjây song jlõ, pjây shdungko! iPjây Sbõ tjlõkwo söga jlõkoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlik owa bomi pjlúshko! Sbõ tjlõkwo lagaga shinmotkono tjeng dënashko li, ak sho shäryëmi ba sak kjing go, ber löng kjone miydëba wlo. Nopga pjlo bek shinmotkono li sakyo poshäryëmi, ber wolësowa wlo. ³⁰ E irgo ga pjây tjlä ga “Tjawa kjwe löng borwa tjlapgaga tek dënashko so dbaryoshko ga Sbõ tjlõkwo lagaga zrörorwa llëme” lëmi eni. ³¹ Eni ga miydëmi ga pjây Sbõ tjlõkwo lagaga zröga li tjëyoga. ³² Shäryara bomi tjlapgaga tek dënashko so lirë sorë ga pjây omshäryë jek eni bakoe. ³³ iPjây so dgur kjoyoe! Pjây shdungko, pjây ber löng iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko wlo. ¿Pjây där, äär eshko llëm wlo ga sorëro?

³⁴ »E kjïshko ga Sbõ tjlõkwo lagaga, nopga kjok miydë ara, no pinggaga, e ichër jek bomi kong. Gueniyo kjone kjone zrömi, kjone kjone zrömi lok kjlös go, kjone kjone shpomi no shpokklo go judioga syö uyo roshko, ga töktong lok. Eni ga irpjami to löng kjok shto oblë oblë go. ³⁵ Tek dämär ga nopga pjlo bek li srëng kwono ara. Tek jong Abel go äär jong Zacarías, Berequías wa li go eni. Zacarías pjlo bek, gueniyo zröromi Sbõ u jong li, öng sho sukklo jong li, e tjrëko. Llono ga owa ëre ber pjang bomi go. Pjây shdungko e kjïshko. ³⁶ Lër bomi kong jlõkoyo ga eerishko dbaryo sopga, pjây shdungko llëbo owa ëre uunkong kjïshko.

Jesús slatong Jerusalén sopga kjïshko

³⁷ »iJerusalén sopga, tja kuzïa! Sbõ tjlõkwo lagaga zrömi. Sbõ tjlõkwo roy lagaga ichara bomi kong li lömi ak go, zrömi wlo. Woydoror enido ga pjây tön, kjörkö meyo ba wapga töno tjeng ba sjägä dirko wleni, gueniyo woydoromi llëme. ³⁸ Tja kuzïa. Bomi u, e raye Sbörë ber jong tjoksa. ³⁹ Lër bomi kong ga tja ëre ïmi ame, äär jong pjây tjlä löng ga

»“Kjwe ichara Tjlapgarë tjwe kjok ëreshko. Kjwe kjimte Sbörë”§ lëmi löng guing» le.

24

«Sbõ u pjir ber drete» lara Jesúsde

¹ E irgo ga Jesús opshino jek Sbö u jong lishko dwayo. Jëk shängshko ga ba oppinggaga tek löng ba zlong bäng ga tjlë lok ba kong ga «U lok ère Ìzong» le.

² Kuya ga tjlë ba kong ga «¿U lok ère Ìmi löngde? Lër bomi kong jlökoyo ga èreshko akkwo ëmdë ber tjeng ëng kjing go kjwara llëme. Llëbo tjeng kës ère pjir ber drete» le.

Kjok pjir dbaryo jyäglo

³ E irgo ga jem öötong löng Olivos dlupyo ga Jesús sirkeno sök eshko. Ba oppinggaga tek löng ba zlong bäng, tjlë ba kong tjoksa wlo. Eshko ga tjlë lok ga «¿Llëye lëp shängli, e shäryë llono? ¿Pja tjwe iröng dörö li jyäglo wen llë? ¿Kjok pjir dörö li jyäglo wen llë?»

⁴ «Pjäy sjëk, pjäy jyäpgwëba llëm wlo. ⁵ Eshko ga nopga wen tjwe ara tjlë ga “No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li tja” le. E go ga oba jyäpgwe ara.

⁶ »Roy kumi ga oba ëngkjwë kjok shto oblë oblë arashko ga llëye bangkjrëmi llëme. E shäryë eni kjluwe. Gueniyo eshko ga kjok pjir dbaryo li äatë llëm obi. ⁷ Tjeyoga oblë oblë ëngkjwë lok ëng tjok. Nopga kjok shto oblë oblë so ëngkjwë lok ëng tjok bakoe. Pjli tjwe ara kjok shto oblë oblë. E ga yo tjwe ara kjok shto oblë oblë bakoe. ⁸ Gueniyo llëbo wen tjwe owa anmoyö li soye llëbo kës ère go kjwlë jã.

⁹ »Eshko ga pjäy twëba kjok llgwegaga kong, pjäy shdüya lok wlo, ga pjäy zröya lok bakoe. Bor kjishko ga pjäy iywaba shjiktëng kjok kjwang jikong. ¹⁰ Eshkoshko ga nopga ara mär bor go ame. Epga ëng iywö shjiktëng, ëng rotë kar kar, ëng twë kjok llgwegaga kong bakoe. ¹¹ Eshko ga nopga ara to löng tjlë ga “Tja Sbö tjlökwo laga” le, gueniyo e ichaga Sbörë llëme. E go ga oba jyäpgwe ara. ¹² Eshko ga nopga wotjlík owa ëng kong ara. E kjishko ga nopga löng ara ëng woydë ame. ¹³ Gueniyo ga ëye mär bor go äär jong ba dbo go ga era dër ber shäng pjlú iyado. ¹⁴ Sbö ber no pjluyo sorë li roy pjlú, e shdär kjok kjwang jikong, miyde tjeyoga uunkongdë wlo. Eshko ga öötong kjok pjir dbaryoshko.

¹⁵ »Dënashko ga Sbö tjlökwo laga Daniel, e tjlökwo tono llëbo shäryë owa anmoyö Sbö

shto zrek roshko kjishko. Ère woydër ga kumi yötso. ¹⁶ Eshko ga pjäy löng Judea kjokyo ga pjäy tökzong dlup lëkong; ¹⁷ pjäy löng bop u dbo kjing sdok li kjing go ga pjäy tökzong maling, pjäy opzrëk jek bomi u roshko llëbo kjrë llëme; ¹⁸ pjäy löng bomi kjokshko ga pjäy jek bomi ushko iröng bomi shwong kop lëkong li kjrë llëm bakoe. ¹⁹ E dbaryo ga walëga löng kjaraso llëm, e song jlöe. Walëga kjwozirwa tjeng nä ië, e song jlö bakoe. ²⁰ Rokozï Sbö kong ga pjäy tök kjok owa dbaryo llëm, woshtozlong dbaryo llëm bakoe.

²¹ »E dbaryo ga llëbo wen nopga kong owa anmoyö. Llëbo eni, e ìkdaba tek dämärshko dwayo llëm, ga wen e kjoyo ame. ²² Llëbo owa ère ie Sbörë ber dbar ara llëm, ba nopga kjrara li woyde ara kjishko. Eni llëm kjwe ga ëye dër ber sök së kjlara llëme.

²³ »Eshko dbaryo ga no tjwe shäng tjlë ga “¡No pjluyo ichara Sbörë li shäng na Ìzã!” le. Oblë tjlë ga “¡Shäng kjwe!” le bomi kong, gueniyo jlö lëmi llëme. ²⁴ Eshko ga nopga ara to löng tjlë ga “No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e tja” le. “Tja Sbö tjlökwo laga kjok ère so” le. Gueniyo e ichaga Sbörë llëme. Llëbo ìydëba llëm wleniyo shärye lok kësbang oblë oblë ara. Llëbo jyäglo shärye lok oblë oblë bakoe. Shärye lok eni, oba ara jyäpgwe wlo, Sbö nopga kjrara li ëmdë jyäpgwe wlo le, gueniyo epga jyäpgwe ga äe. ²⁵ Gueniyo miydëmi pjir wlo ga llëye wen eshko li loror bomi kong tjän. ²⁶ E kjishko ga ëye tjlë ga “¡No pjluyo ichara Sbörë li shäng kjok dogro no llëmshko!” le bomi kongshko ga pjäy jek eshko llëme. Èye tjlë ga “¡Opjneno sök na!” le bomi kongshko ga jlö lëmi llëm bakoe. ²⁷ No to ter kjok dogo dwayo ère tjwe iröng obishko ga e ber so llglwëng ller kãlä lletlet kjok dogo llaw pogo kjoyoe. Eni ga tja ìga nopga uunkongdë wëllëe. ²⁸ Shinmo doyo buk kjone ga lã tjwe tön ara eshko.

No to ter kjok dogo dwayo li tjwe iröng obi dbaryo

²⁹ »Llëbo owa ère dbaryo irgo ga
»“Dlo ber pjang yët,
ga mok kãlä të ame.

* 24:29 Isaiás 13.10; 34.4.

Dbala lon ter kjok dogo dwayo,
ga kjopkwo ber dete erä.”*

³⁰ »Eshko ga ikoba ga no to ter kjok dogo dwayo ère jyāglo li wen kjok dogo ga bangkjrēba kjok kjwang jikong, ga slar lok ara. Eshko ga ikoba ga tja ter tjwe pjäng sho roy ga bor dbo kãlã ikoba wēlēe. ³¹ Bor parkagaga kjok dogo so ichër wli kësbang tē, ga bor nopga kjrara li kjre lok kjok kjwang jikong, tōya wlo.

³² »Tja kuziã. Pjāy pin, kjor ko *higuera* li go. KJOR kowo wen mite, korga wen tjaglënshko ga miydēmi e go ga lushko dbaryo äätoe. ³³ Eni ga llēbo tjeng kës ère shäryē li imishko ga miydēmi e go ga no to ter kjok dogo dwayo ère tjwe iröng obi dbaryo li ääto eni bakoe. ³⁴ Lër bomi kong jlökoyo ga nopga löng eerishko dbaryo kjone kjone wolontē llēm obishko ga llēye lër shäng bomi kong ère shäryē uunkong. ³⁵ Kjopkwo, kjok ère, e pjir ber drete. Gueniyo bor tjlökwora ber pjäng iyado.

³⁶ »E dbaryo llono, kjok orē, èye om-miydē llēme. Miydaga Sbö parkagaga kjok dogo sorē llēm, miydaga Sbö Wa èrerē llēm bakoe. Miydaga Data Sbörē eröe. ³⁷ No to ter kjok dogo dwayo ère tjwe iröng obi döröshko ga llēbo shäryē kjok ère kjing go li, e ber so llēbo shäryono Noé dbaryoshko li dik. ³⁸ Eshko ga kjok ère pitē llēm obishko ga nopga to löng wlēp dli uē, di iē, orkwosmok èng tjok öötong Noé opzrēno jem kyyong kësbang roshko dbaryoshko. ³⁹ Llēye tjwe shäryē eshko li miydaraba llēme. Eshko ga shunyo shrono kësbang, ga nopga li söra dirē, shtena drete. No to ter kjok dogo dwayo ère tjweshko ga e shäryē eni bakoe. ⁴⁰ Eshko dbaryo ga domerga löng do pjök parkē ba kjokshko. Kjlara söya, kjlara ie ber shäng eshko. ⁴¹ Ga walēga löng do pjök llēbo kläk. Kjlara söya, kjlara ie ber shäng eshko.

⁴² »E kjishko ga pjāy löng sjäk iyado, bomi Tjlapga ère tjwe dbar llono miydēmi llēm kjishko. ⁴³ Tja kuziã. Èye tjwe lürkē llono miyde u sogo lirē kjwe ga koshe, ba u de, llēbo lüyotkēba llēm wlo. ⁴⁴ No to ter kjok dogo dwayo ère tjwe llono miydēmi

llēm kuzong ga pjāy ber löng bor koshe,
poshäryak pjir iyado.

Parkaga pjlú, parkaga owa

⁴⁵ »Parkaga ie ba pjlurē ber ba parkagaga oblē daga, sēya äär ba dloyo go kjok orē ga woyde ga parkaga llēye le ba kong li shärye eni wleniyo, kjok miydē ara wleniyo bakoe. ¿Gueniyo ga kjre sorē? ⁴⁶ Tjwe iröng obishko ga parkaga wlēya ba pjlurē shäng ba pak shäryē pjlú li, e kongda ber pjlúe. ⁴⁷ Lër bomi kong jlökoyo ga era ie ba pjlurē ber shäng ba llēbo uunkong kägäyo. ⁴⁸ Gueniyo ga parkaga li wotjlik owa wleni ga wotjlik ga ba pjlú tjwe maling llēme le, ⁴⁹ ga opyorgö to shäng parkagaga oblē shdung, ga glö ara nelöga tjok. ⁵⁰ Eni wleni ga koshe shäng llēm dbaryoshko ga ba pjlú tjwe. ⁵¹ Eshko ga parkaga owa li shdüya, iche nopga Sbö tjlökwo söga jlökoyo le, gueniyo wotjlik owa ba pjlúshko tjeng lishko, ber shäng slar eshko, kowo uē, llēbo bang ara ba kong kjy.

25

Kjogloga doglo sak kwara (10)

¹ »Sbö ber no pjluyo sorē, e so llēbo lër bomi kong ère kjoyoe. Pjlara ga orkwos-mozlong dbaryo ga kjogloga tōno tjeng doglo sak kwara (10), kjoglo orkwosmok wlo li yorkaga. Ba iök shjiy bapkwō söra ba tjok kjlara ï ï, ga beno löng domer orkwosmok wlo li koshe. ² Kjogloga doglo shkëng (5) wotjlik llēm wleniyo, kjogloga doglo shkëng (5) obi, era wotjlik pjlú wleniyo. ³ Kjogloga wotjlik llēm lira iök dyo söno ba tjok llēme. ⁴ Kjogloga wotjlik pjlú lira iök dyo söno ba bapkwō roy, ga iök dyo söra lok bapkwō oblē roy bakoe. ⁵ Eshko ga domer orkwosmok wlo li shrono maling llēm kuzong ga poywō lok uunkong, ga ponoe.

⁶ »Kjok rong ga oba tjlē dbo go ga “¡Domer li tek shäng döröe! ¡Pjāy opshis ba wlokjrē!” le.

⁷ »Kuya kjogloga lirē ga kojono lok uunkong, ba iök shjiy li poshärye wlo. ⁸ Kjogloga wotjlik llēm li tjlē lok llamo löng li kong ga “Borwa iök sjer woydē. E kjishko ga tjawa sēzi iök dyo sira” le.

⁹ »Gueniyo kuya wotjlik pjlú lirë ga tjlë lok ba kong ga “Llëme. Borwatoy kjwōr shji uunkong kong wlo llëme. Twërwa bomi kong kjwe ga borwatoy pjir bakoe. E kjishko ga pjây to ba tjwlëk bomi kong om go dey” le.

¹⁰ »Gueniyo jek lok ba tjwlëk wopro ga domer li shronoe. Kjongloga löng iyado ba koshë li opzrëno jek orkwosmozlong uyo li roshko. Ga u bäng li bängzaraba tuke. ¹¹ E irgo ga kjogloga kjrina li shrono lok iröng obi ga tjlë ga “Tjlapga, Tjlapga, u bäng dös borwa kong!” le.

¹² »Gueniyo kuya domer orkwosmok wlo lirë ga tjlë ba kong ga “Lër bomi kong jlōkoyo ga pjây ë miydër llëme” le.

¹³ »No to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe iröng dbar llono, kjok orë, e miydëmi llëme. E kjishko ga pjây ber löng sjëk iyado.

Parkagaga doglo mya

¹⁴ »Sbö ber no pjluyo sorë, e so llëbo lër bomi kong ëre kjoyoe. Pjlara ga domer shäng kjlara. To kjok shto oblë go kjwlë wleni ga ba parkagaga rokara, ie ber löng ba dbur dë wlo. ¹⁵ Ba parkaga dbur dë pjlú anmoyō li kong dbur sho pjlublún twara kjwo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000). Ba parkaga dbur dë pjlú li kong twara kjwo sak dbäw dbäw pjloglo pjök (2,000). Ba parkaga dbur dë pjlú anmoyō llëm li kong twara kjwo sak dbäw dbäw (1,000). E irgo ga toe.

¹⁶ »Parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000) li, llëbo tjwlëna dbur li go, ga soynena jek obi, ga dbur shano öötong bayo eni obi. ¹⁷ Parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw pjloglo pjök (2,000) li omshäryono e kjoyo bako, ga dbur shano bayo eni obi bakoe. ¹⁸ Gueniyo parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw (1,000) lira pjlëbgwo kjono kwara klung roshko, ga dbur li jnena beno tjeng e roshko.*

¹⁹ »Dbar kop ara irgo ga domer li shrono shäng iröng obi ga ba parkagaga rokara, dbur li llgweya ba tjok wlo. ²⁰ Ba parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000) li shrono shäng ba

shwoy ga tjlë ba pjluyo kong ga “Tjlapga, tja kong dbur sho pjlublún tworop kjwo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000). Tja dbur shano bayo eni obi” le, ga dbur li twara ba kong uunkong.

²¹ »Kuya ga tjlë ba kong ga “Pjlúe. Pja parkaga pjlú wleniyo, llëye le bop kägäyorë bop kong li shäryëp eni iyado. Pja kong llëbo tworor chira, ga dorop pjlo beke. E kjishko ga llëbo twër bop kong ara, dëp wlo. Pja opzrëk tek bor tjok na, pja ber sök wopjlú wlo” le.

²² »E irgo ga ba parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw pjloglo pjök (2,000) li shrono shäng ba shwoy ga tjlë ba kong ga “Tjlapga, tja kong dbur sho pjlublún tworop kjwo sak dbäw dbäw pjloglo pjök (2,000). Tja dbur shano bayo eni obi” le, ga dbur li twara ba kong uunkong.

²³ »Kuya ga tjlë ba kong ga “Pjlúe. Pja parkaga pjlú wleniyo, llëye le bop kägäyorë bop kong li shäryëp eni iyado. Pja kong llëbo tworor chira, ga dorop pjlo beke. E kjishko ga llëbo twër bop kong ara, dëp wlo. Pja opzrëk tek bor tjok na, pja ber sök wopjlú wlo” le.

²⁴ »E irgo ga ba parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw (1,000) li shrono shäng ba shwoy ga tjlë ba kong ga “Tjlapga, miydër pjlú ga pja kjange. Pja dwla bo kjrë, dwla dgorop llëmshko. Dwla sguinop llëmshko ga dwla bo jöp eshko bakoe. ²⁵ E kjishko ga pja bangkjrör ara, ga bop dbur li jnenor beno tjeng klung roshko. Tjeng ëre” le ba kong.

²⁶ »Kuya ga tjlë ba kong ga “Pja parkaga owa, shmi ara. Miydëp pjlú ga tja dwla bo kjrë, dwla dgoror llëmshko. Dwla sguinor llëmshko ga dwla bo jör eshko bakoe. ²⁷ E kjishko ga bor dbur ëre sörop, jnenop dbur jnezlong uyo roshko dey. Eni kjwe ga tja tjwe iröng obi ga tja dbur töno e kjinmo kjwe” le ba kong.

²⁸ »Eshko ga ba pjluyo tjlë oba kong ga “Dbur tjeng ba wloshko kjwe dözī, twozī kjlara shäng dbur shano kjwo sak dbäw dbäw pjloglo sak dbäw (10,000) li kong. ²⁹ Eye llëbo tjok ga sëya jek obi, ber llëbo ara wlo. Eye llëye llëm ga llëye tjeng sirawa li

* **25:18** Eshko dbaryo ga nopga dbur jnenor tjeng klung roy, lüyotkëba llëm wlo.

döya ba shjiryö drete. ³⁰ Parkaga llëno llëm kjwe dbuzi jek kjoko, kjok ro si roshko, ber shäng slar eshko, kowo uë, llëbo bang ara ba kong kjiy” le.

No llgwezlong dbaryo

³¹ »No to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe bor dbo kãã go, bor parkagaga kjok dogo so tjokshko ga tja sirkek wlar sök bor pjlu sökklo kãã lletlet li kjing go. ³² Eshko ga tjeyoga kjrina kjrina kjok kjwang jikong tjwe tön uunkong bor boksho. Öng daga, ba öng wlëp ushko so, ba shwling ushko so, e kje dboy dboy sorë ga nopga kjër dboy dboy eni bakoe.

³³ »Nopga so öng wlëp ushko so kjoyo li iër ber tjeng or këlëkong. Nopga so shwling ushko so kjoyo li iër ber tjeng or milëkong. ³⁴ E irgo ga no pjluo ëre tjlë nopga tjeng or këlëkong li kong ga “Pjãy kjimtara bor Datarë. Pjãy tek löng kjok ëreshko. Kjok ëre posharyak buk pjir, kjok ëre sharyara Sbörë tek lëkong. ³⁵ Tja pjli arashko ga tja sënomi. Tja wodogroshko ga tja kong di tworomi. Tja song, tjwe shto oblë so dwayoshko ga tja wlokjroromi bomi ushko. ³⁶ Tja shwong llëmshko ga tja kong shwong tworomi. Tja swlo arashko ga tja kjimtoromi. Tja sök no shdüzlong uyo roshko ga tja ñnomy öör jong ey” lër.

³⁷ »Kuya nopga pjlo bek lirë ga tjlë lok bor kong ga “Tjlapga, ¿pja ñnorwa pjli arashko ga pja sënorwa lëp li, e llonoshko? ¿Pja wodogroshko ga pja kong di twororwa lëp li, e llonoshko? ³⁸ ¿Pja song, tjwe shto oblë so dwayoshko ga pja wlokjrororwa borwa ushko lëp li, e llonoshko? ¿Pja shwong llëmshko ga pja kong shwong twororwa lëp li, e llonoshko? ³⁹ ¿Pja swlo arashko, pja sök no shdüzlong uyo roshko ga pja ñnorwa öör jong lëp li, e llonoshko?” le.

⁴⁰ »Eshko ga tja tjlë ba kong ga “Lër bomi kong jlökoyo ga sharyoromi eni bor pjeyo song wleniyo kjlara kong wleni ga sharyoromi bor kong wleni” lër.

⁴¹ »E irgo ga tja tjlë nopga tjeng or milëkong li kong ga “Pjãy shdungko. Pjãy opkjös bor zlong dwayo. Iök jong kjwara

pjë jong ri ri iyado. Sharyak jong Ä kong, ba pjeyoga kjok dogo so kong bakoe. Pjãy nom ber löng eshko iyado. ⁴² Tja pjli arashko ga tja sënomy llëme. Tja wodogroshko ga tja kong di tworomy llëme. ⁴³ Tja song, tjwe shto oblë so dwayoshko ga tja wlokjroromy bomi ushko llëme. Tja shwong llëmshko ga tja kong shwong tworomy llëme. Tja swlo arashko, tja sök no shdüzlong uyo roshko ga tja ñnomy öör llëm bakoe” lër.

⁴⁴ »Kuya lok ga tjlë lok bor kong ga “Tjlapga, ¿pja ñnorwa sorë lëp li ga pja kjimtororwa llëm llonoshko?” le.

⁴⁵ »Eshko ga tja tjlë ba kong ga “Lër bomi kong jlökoyo ga llëye sharyoromy eni bor pjeyo song wleniyo kjlara kong llëm wleni ga sharyoromy bor kong llëm wleni” lër.

⁴⁶ »E irgo ga epga jongya ber tjeng shdüya iyado wlo. Ga nopga pjlo bek li jongya ber tjeng së iyado Sbö tjok wlo» le ba kong.

26

«¿Jesus, e shay, zröy wlo sorë ga pjlu?» lara ba wloyogarë

¹ Jesús tjlëno pjir ga tjlë ba oppinggaga kong ga ² «Miydëmi pjlu ga Israel tjeyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li kjönma. Eshko dbaryo ga no to ter kjok dogo dwayo ëre twëba bor wloyoga kong, tja zröya lok pjang kjlös go wlo» le.

³ Eshkoshko ga syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo, e tönö lok syöshtaga kësbangyo ko Caifás ushko, ⁴ ga tjlë lok ëng kong ga «¿Jesus, e shay, zröy wlo sorë ga pjlu? Shay wlo ga jyöyotkëy. ⁵ Gueniyo dbar shrëzlong dbaryo llëme. Llëm ga nopga ara ga wlike lok äe» le.

Walë kjlara, poshtikklo lö pjlebë tjwlö ara wleniyo tyara Jesús dlu kjing go

⁶ E irgo ga Jesús jek öötong shäng Betania kjokyo, Simón ushko. Dënashko ga Simón li poglo go swlo ara, sho an do jikong, gueniyo poptonoe. ⁷ Jesús sök Simón ushkoshko ga walë shrono shäng ba zlong bäng kjlara, wloshko poshtikklo bapkwö tjwlö ara sharyak akkwö ko *alabastro** go, roshko poshtikklo lö pjlebë tjwlö ara

* 26:7 Alabastro, e ak pjublún wleni, ga poshtikklo bapkwö sharyëba e go.

wleniyo. Eshko ga söra jek Jesús sök ië lishko, ga tyara ba dlu kjing go. ⁸ İya ba oppinggagarë ga iirkë jong, ga tjlë lok ëng kong ga «¿Kjwe zāya kjweni ega? ⁹ Zok ga kjwe soynena dburyo ara, oba song wleniyo kjimtoklo wlo dey» le.

¹⁰ Tjlë löng llë li miydara Jesúsdë pjir kuzong ga tjlë ba kong ga «¿Walë kjwe lāywëmi eni ega? Llëye shāryara bor kong ëre beno pjlúe. ¹¹ Oba song wleniyo löng bomi tjok İyado, gueniyo tjara shāng bomi tjok İyado llëme. ¹² Poshtikklo tyara bor doyo go ëre, e bor doyo poshāryoklo, tja iëba sakshko wlo. ¹³ Lër bomi kong jlökoyo ga kjok kjwang jikong kjone pogo ga Sbö tjlökwo roy pjlú lëbashko ga llëye shāryara walë kjwerë bor kong ëre woyoshreba, ga roy lëba bakoe» le.

«Jesús soyner, twër ba wloyoga kong» lara Judasdë

¹⁴ Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjlara ko Judas Iscariote. E öör shāng syōshtaga kägāyoga İk, ¹⁵ ga tjlë ba kong ga «¿Jesús, e twër bomi kong ga tja potjwlëmi kjöm?» le. Eni ga potjwlëna lok dbur sho pjlublún kjwo sak mya (30). ¹⁶ Eshko jek lëkong ga Judas beno shāng wotjlik ga «¿Jesús twër ba kong sorë ga pjlú?» le.

Jesús iono ba oppinggaga tjok

¹⁷ E irgo ga pjlung shosho suk pjir shāryak ba uukklo tjok llëm dbaryo li öötonge. E dbaryo ga Jesús oppinggaga tek shrono löng ba zlong bāng ga tjlë ba kong ga «¿Israel tjëyoga dōktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li dliyo shāryërwa kjone ga pjlú?»

¹⁸ «Pjāy to Jerusalén kjokyo roshko. Domer shāng kjlara eshko. Pjāy tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga tjlë ga ‘Tja dbaryo äätoe. Tja jek bop ushko bor oppinggaga tjok, Israel tjëyoga dōktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo li shrërwa wlo’ le» lëmi ba kong eni» le ba kong. ¹⁹ Kuya lok ga shāryara lok eni, ga dbar shrëkklo li dliyo poshāryara lok pjire.

²⁰ Öötong kjok shkë ga Jesús sök ië, ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök

(12) li tjok. ²¹ Löng ië wopro ga Jesús tjlë ba kong ga «Lër bomi kong jlökoyo ga pjāy kjlara, tja soyneya, twe oba kong» le.

²² Kuya lok ga beno löng woydë arae. Ga kjlara kjlara tjlë Jesús kong ga «Tjlapga, ¿tja llëm llëmdo?» le.

²³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Eye sök bor tjok, ba pjlung shosho suk pjir li pöya sök bor tjok ioklo kjwaraso roy ga bor soynega li e. ²⁴ No to ter kjok dogo dwayo ëre wolon, tak pjang Sbö tjlökwo go sorë li eni. Gueniyo bor soynega, era song jlöe. Weno llëm kjwe ga pjlú ba kong dey» le.

²⁵ Eni ga Judas, ba soynega li tjlë ba kong ga «No pingga, ¿tja llëm llëmdo?»

«Lëp sök om go liro» le ba kong.

²⁶ Löng ië wopro ga pjlung shosho suk pjir kjrara Jesúsdë kjwara, ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga pjlung shosho suk pjir li tora, twara sira sira ba oppinggaga kong, ga tjlë ba kong lok ga «Kjrozī, uozī, ëre bor sho wleni» le.

²⁷ E irgo ga di ioklo kjrara kjwara, roy kjillgwo bo dyo dbo ara, ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong kjillgwo bo dyo tworop ëre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga twara ba oppinggaga kjlara kjlara kong, ga tjlë ba kong lok ga «Iozī pjāy uunkongdë sira sira. ²⁸ Ère bor srëng wleni. E go ga tjlökwo twara Sbörë, beno İyado wlo li, e shārye. Bor srëng li kwon, nopga ara kong. E go ga owa pjang ba go li löya Sbörë ber drete. ²⁹ Gueniyo lër bomi kong ga kjillgwo bo dyo iër ame, äär jong bor Data ber sök no pjluyo dbaryoshko jā. Eshko ga iër bomi tjok jek obi» le.

«Pjāy tjeng uunkong ëre, tja rayëmi pjire» lara Jesúsdë ba oppinggaga kong

³⁰ E irgo ga tono lok pjlara Sbö kong, ga to jem lok Olivos dlupyo. ³¹ Öötong löng eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni:

»«Öng daga li zrör,

ga öng wlëp ushko so tjeng li shdär ber kjloro erä.»†

Eni ga eeri shkëyo ga pjāy tjeng uunkong ëre, tja rayëmi pjire. ³² Gueniyo ga tja

wolono, ga tja woshrrara Sbörë iröng obishko ga tja äär Galilea kjokyo bomi bäm go. Pjäy koshër shäng eshko» le.

³³ Kuya Pedrorë ga tjlë ba kong ga «Llamora, pja rayara uunkong pjir ëmdë ga tjara, pja rayër llëme» le.

³⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Lër bop kong jlökoyo ga pjesit kjok shränto ga kjörkö kjluntë llëm obishko ga “Jesús, e ë miydër llëme” lorop oba kong pjloglo mya tjän» le.

³⁵ Gueniyo kuya ga tjlë ba kong obi ga «Eni llëme. Tja zrökoba jek bop tjok ëmdë ga “Jesús, e ë miydër llëme” lër ë kong llëme» le.

Ba oppinggaga llamo li omlono e kjoyo bakoe.

Jesús syöshtono Sbö kong Getsemani kjokyo

³⁶ E irgo ga Jesús jek öötong shäng Getsemani kjokyo ba oppinggaga tjok. Eshko ga tjlë ba kong lok ga «Tja to syöshtë Sbö kong këm ëre wle wopro ga pjäy wlar ber tjeng na» le.

³⁷ Eni ga jek syöshtë lishko ga ba oppinggaga tjeng li söra jek ba tjok doglo mya, Pedro, Santiago, Juan. Jek löngshko ga Jesús wosong, woydë ara. ³⁸ Ga tjlë ba kong lok ga «Tja woydë ara bor pjlúshko. Kur ga tja wolon kjoyoe. Pjäy ber tjeng na, ga pjäy sjëke» le.

³⁹ Eni ga opkwono jek këgo sit, ga kjök tonono, kujono bokdo kjlay klung go, ga syöshtono Sbö kong, tjlë ga «Data, rokër bop kong sira ga llëbo wen bor kong owa dörö li, e wen tjwe bor kong llëm kjwe dey. Shäryë eni ga pjlú kjwe ga woydër eni. Gueniyo ga e laga tjarë llëme. E laga ber pjarë. Woydër ga llëbo shäryë, woydëp sorë li eni» le.

⁴⁰ E irgo ga tek shrono shäng ba oppinggaga doglo mya beno tjeng lishko ga wlëna bë tjeng pëe. Eni ga tjlë Pedro kong ga «¿Pjäy löng së wop sira ga äre? ⁴¹ Pjäy pë llëme. Pjäy sjëke. Pjäy syöshtozong. Eni ga pjäy tjliya Ärëshko ga pjäy kjimte Sbörë, llëbo owa shäryëmi llëm wlo. Pjäy llëbo pjlú shäryë woydë jlö, gueniyo pjäy womae» le.

⁴² E irgo ga jek syöshtë obi. Tjlë ga «Data, llëbo wen tjwe bor kong owa li kjëp ga ä wleni ga laga ber pjarë» le.

⁴³ E irgo ga tek shrono shäng iröng obi ba oppinggaga beno tjeng lishko ga wlëna bë tjeng pë obi, bokkwo llir woydë ëng go poywörë kjishko. ⁴⁴ Eni ga jek syöshtë pjlara obi, öötong pjloglo mya. Eshko ga tjlëno jek obi, lara bäm go sorë ga eni.

⁴⁵⁻⁴⁶ Syöshtono pjir ga tek shrono shäng iröng obi ba oppinggaga beno tjeng lishko ga tjlë ba kong ga «¿Pjäy löng pë, woshtë obire? No to ter kjok dogo dwayo ëre twëba ber tjeng nopga owa wloshko li dbaryo öötonge. Ízïa. Bor soynega tek shäng dörö tjän. Pjäy kojözong. Shji to ëng dowlëk ba tjok» le.

Jesús shara ba wloyogarë

⁴⁷ Jesús tjlëydë pjitë llëm obishko ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjlara ko Judas, e shrono shäng eshko. Nopga shrono löng träk llëm ba tjok, kjone kjone wloshko dröng, kjone kjone wloshko wlëng no shpokklo. Epga ichaga syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyorë. ⁴⁸ Lunashko ga llgwera Judasdë nopga li kong pjir tjän, Jesús, e ë miyde lok wlo. Tjlëno ba kong ga «Imi ga ëye lö shir† ga domer li e. E shamirë» lara eni.

⁴⁹ Eni ga Judas jek öötong shäng Jesús zlong bäng ga tjlë ba kong ga «¿Miga, Tjlapga no pingga!» le ba kong, ga lö shira.

⁵⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Kjobe. Pja bor kjlara. Llëye shäryëp wlo li shäryozong» le.

Eni ga nopga li tek shrono löng Jesús zlong bäng ga shakza lok pjä erä. ⁵¹ Eshko ga nopga löng Jesús tjok eshko li kjlara dröng shino kjwangna, ga syöshtaga kësbangyo parkaga kwomgwo zakza tas jer lon pjik buk töshko erä.

⁵² Eni ga Jesús tjlë ba kong ga «Bop dröng kjwe jnes ba shtoy iröng obi. Eye ëngkjwë dröng go ga zrökoba dröng go bakoe. ⁵³ Eni tjok ga rokër bor Data kong kjwe ga tja kong ba parkagaga kjok dogo so iche träk llëm ga pjlú, kjringgwo sak kjwara kjingsho pjök (12) wleni. ¿E miydëp llëmdo? ⁵⁴ Gueniyo llëye wen bor kong li, e tak pjang Sbö tjlökwö go tjän. Rokër bor Data kong eni

† 26:48 Lö shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

kjwe ga llëye tak pjang li shäryë eni llëme» le.

⁵⁵ Ga Jesús tjlë nopga li kong ga «¿Pjãj tjwe bor shak dröng tjok, wlëng no sh-pokklo tjok kjweni ega? ¿Tja shamishko ga tja ëngkjwë bomi tjok lëmiro? Tja öör shäng oba ping ara, Sbö u zlong bäng. ¿Tja sharomi eshko llëm egaro? ⁵⁶ Gueniyo ëre shäryë jüni, tjlökwo tara Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko sorë li ber jlökoyo wlo» le.

Eshko ga ba oppinggaga Jesús rayono uunkong, ga töktong to lok ey dwayo.

Jesús söraba öötong shäng Judío Kajok Ilgwegaga Këskësyo boksho

⁵⁷⁻⁵⁸ E irgo ga Jesús söra lok to jongya syöshtaga kësbangyo ko Caifás ushko. Pedro jek shäng kä kjwaraso kä kjwaraso ba irgo. Öötong löng eshko ga opzrëno jek u li roshko, ga Pedro beno sök u bongkjako, Sbö u dagaga löng li tjok, llëye shäryëba pjir ber sorë ïya wlo.

No pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go, judío tjlappaga kjok ilgwegaga wleniyo, e töno löng u li roshko tjan. ⁵⁹ Syöshtaga kägäyoga, Judío Kajok Ilgwegaga Këskësyo uunkong, Jesús zröya lok woydë. E kjishko ga nopga rokara ara töno tjeng lishko, Jesús jyöyotkë wlo, rote lok e go wlo. ⁶⁰ Jyöyotkara lok ara, gueniyo llëye to wlëna llëme. E irgo ga nopga kojono oblë do pjök, Jesús rotë wlo. ⁶¹ Tjlë lok ga «Domer ëre tjlëno ga “Sbö u ëre shdör dret, ga äär dbargwo mya ga shäryër ber ba shtoshko iröng obi” lara eni» le.

⁶² Eni ga syöshtaga kësbangyo li kojono, ga tjlë Jesús kong ga «Pja rote löng ara. ¿Dboryëp llëmde?» le. ⁶³ Kuya ga beno shäng kjinge. Eni ga syöshtaga kësbangyo li tjlë ba kong ga «¿No pjlyo ichara Sbörë shrono shäng li, Sbö Wa lëba li, e pjare? Los borwa kong jlökoyo, Sbö Sök ïyado li ko go» le.

⁶⁴ Kuya ga tjlë ga «Lëp shäng pjarë om go eni. Gueniyo lër bomi kong ga Sbö, llëye shärye woydë li shärye ga pjluë. Ga llono ga no to ter kjok dogo dwayo ëre ïmi sök ba orkwo këlëkong, § tja ïmi ter tjwe kjok dogo pjäng sho tjrëko bakoe» le.

⁶⁵ Kuya syöshtaga kësbangyo lirë ga ba shwong dwlëkza tjã tjã iirdë. Tjlë ga «¿Domer kjwe shäng Sbö läywë owa, ber tjwlö llëm wlo le! ¿Ëye wlëy ba rotë obi llëno? Llëye lara li kuromi pjir tjan. ⁶⁶ ¿Kumi ga sorë?» le.

Kuya nopga töno tjeng uunkong lirë ga tjlë ga «¿Kjwe zrökko!» le.

⁶⁷ Eshko ga Jesús yora lok. Bokso go tröng twara lok bakoe. Kjone kjone omkwomso shpono, ⁶⁸ ga tjlë ba kong ga «Pja no pjlyo ichara Sbörë shrono shäng li jlökoyo wleni ga pja shpoga ërë los borwa kong» le.

«Jesús, e ë miydër llëme» lara Pedrorë

⁶⁹ E wopro ga Pedro sök kjoko, u bongkjako. Eshko ga kjoglo shäng kjlara, syöshtaga kësbangyo parkaga wleniyo. Tek shrono shäng Pedro zlong bäng ga tjlë ba kong ga «Nopga jëk löng Jesús, Galilea so li tjok, e kjlarayo pja» le.

⁷⁰ Kuya ga tjlë ga «¿Jyö! Llëye lëp shäng li miydër llëme» le. ⁷¹ E irgo ga jek öötong shäng kjër pjlor kalëkong, u bäng jong lishko.

Eshko ga kjoglo oblë omïno, ga tjlë nopga löng li kong ga «Kjwe jëk shäng Jesús, Nazaret so li tjok» le.

⁷² Kuya Pedrorë ga tjlë nopga li kong ga «¿Jyö! Lër bomi kong jlökoyo ga domer, e ë miydër llëme» le.

⁷³ E irgo ga nopga löng eshko li tek shrono löng ba zlong bäng ga tjlë ba kong ga «Miydërwa pjlu ga pja ba kjlarayo. Pja ba pjeyo jlöe, bop tjlë wle go ga wëlle» le.

⁷⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Jyö! Lër bomi kong jlökoyo ga domer, e ë miydër llëme. Eni llëm ga rokër Sbö kong ga tja shdüya» le.

Jekdo eshko ga kjörkö kjlunoe. ⁷⁵ Eshko ga woyoshre kjlay ga Jesús tjlëno ba kong ga «Kjörkö kjluntë llëm obishko ga “Jesús, e ë miydër llëme” lorop oba kong pjloglo mya tjan» lara. Eni ga opshino ey dwayo, ga slatong jlökoyo.

27

Jesús söraba Pilato boksho

§ 26:64 Ëye sök pjlu orkwo këlëkong ga e tjwlö ara anmoyö.

¹ Wēshko kjok shröng ga syōshtaga kägäyoga, judío tɬlapgaga kjok ɬlgwega wleniyo, Jesús zröya lok sorë li, e ɬlgwera lok pjire. ² E irgo ga Jesús orkwo pjrira, ga söra lok jek, ga twara Pilato kong. Pilato, e kjok eshko so ichaga.

Judas wolonoe

³ Jesús roy kura Judas, ba soynega lirë, ga miydara ga Jesús, e zrökko. Eshko ga bangyo ba kong ara, ga dbur sho pɬlublún kjwo sak mya (30) ba potjwlëkklo li twara iröng syōshtaga kägäyoga, judío tɬlapgaga kjok ɬlgwega wleniyo kong, ga tɬlë ba kong lok ga ⁴ «Llëbo owa shäryoror. Domer pɬlo bek tworor bomi kong, zrömi wlo» le.

Gueniyo kuya lok ga tɬlë ba kong ga «E borwa kong ga llëye drete. E miydaga ber pjarë om go» le.

⁵ Eni ga dbur sho li dbukza Judasë shläw, beno tjeng Sbö u dburyo jnezlong uyo li roshko, ga to jek ey dwayo, ga opskunoe.

⁶ Dbur sho li töna syōshtaga kägäyogarë, ga tɬlë ëng kong ga «Dbur sho ëre, e domer potjwlëkklo, zrökoba wlo. E kjishko ga iëy ber jong Sbö u li dburyo jnezlong ga äe» le. ⁷ Eni ga lanyotkara lok pjir ga kjok tjwlëna kjrina ko Klung Sbiyo Shäryaga kjokyo, ber buk sakshko, oba shto oblë so kong wlo. ⁸ E kjishko ga kjok eshko kowaraba beno srëng kjokyo, ga eerishko ga kowëba jong eni obi. ⁹ Eni ga tɬlökwo lara Sbö tɬlökwo laga tek dënashko so Jeremiasdë li beno jɬökoyo. Tɬlëno beno eni:

«Dbur sho pɬlublún kjwo sak mya (30) li kjrara lok,
e tjwlö iara Israel tjëyogarë beno eni.

¹⁰ Ga Klung Sbiyo Shäryaga kjokyo li tjwlëna lok dbur li go,
tja ichara Tɬlapgarë sorë li eni.»*

Jesús söra Pilato boksho

¹¹ Jesús söra lok öötong shäng kjok eshko so ichaga Pilato bokshoshko ga Pilato tɬlë ba kong ga «¿Judío pɬluyo li pjare?»

«Lëp sök om go liro» le ba kong.

* **27:10** Zacarias 11.12-13; Jeremias 19.1-13; 32.6-9. † **27:24** Pilato orkwo kwoshkwono, llëye shärye Jesús tjok li miydaga ber erë llëme loklo.

¹² Eshko ga Jesús rote syōshtaga kägäyoga, judío tɬlapgaga kjok ɬlgwega wleniyorë löng ara. Gueniyo dboryara Jesúsde llëme.

¹³ Eni ga Pilato tɬlë ba kong ga «¿Pja rote löng ara li kugöp llëmdo?» le. ¹⁴ Gueniyo dboryara kjak kjwara llëme. E kjishko ga woyotɬliya Pilatorë arae.

Jesús ichara Pilatorë, zrökoba wlo

¹⁵ Äär lu pɬlobi go ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkkloshko ga nopga bängzak tjeng no shdüzlong uyo roshko li, enido ga raye Pilatorë kɬlara. Woyde nopgarë kjone dey ga e rayayde. ¹⁶ Eshko ga no bängzak shäng kɬlara ko Barrabás, roy kësbange. ¹⁷ Eni ga nopga shrono löng arashko ga Pilato tɬlë ba kong lok ga «¿Woydëmi ga ëye dör, Barrabásde, de Jesús, e kowëba no pɬluyo ichara Sbörë shrono shäng li?» le. ¹⁸ Miydara pɬlu ga Jesús woydëba ara kjishko ga ymoyotke ba wloyogarë ara, ga söra lok ba kong e kjishko.

¹⁹ Pilato sök no ɬlgwezlong shtoyo wopro ga ba boy tɬlökwo ichono ba kong. Tɬlë ga «Domer ɬlgwep sök li, e pɬlo beke. Kɬupke shkëyo ga e yoyoïnor owa anmoyö. ¿E kjishko ga wëyë, barwëy llëme!» le.

²⁰ Gueniyo ga nopga tjeng ara eshko li poshduna syōshtaga kägäyoga, judío tɬlapgaga kjok ɬlgwega wleniyorë arae. Tɬlë ga «Rokozī ba kong ga Barrabás, e döyde bi kong dey lozī eni. Rokozī obi ga Jesúsda zrökko lozī eni» le.

²¹ Eshko ga Pilato tɬlë nopga löng li kong ga «¿Nopga do pɬök ëre dör bomi kong kjone dey?»

«¿Barrabás, e döpdë!» le lok ba kong.

²² Kuya ga tɬlë ba kong ga «¿Eni ga llëye woydëmi ga shäryer Jesús, no pɬluyo ichara Sbörë shrono shäng lëba li kong?»

«¿Zrös pjang kɬlös go!» le lok eni.

²³ Kuya ga tɬlë ba kong ga «¿Llë kjiy? Llëbo owa shäryara li lozī bor kong» le.

Gueniyo nopga tɬlë jek obi ga «¿Zrös pjang kɬlös go!» le eni.

²⁴ Eni ga iya Pilatorë ga nopga li tɬlökwo jong kjwaraso, nopga shdüktong ëngkjwë

woydë wleni, llëye le ba kong, kjlopswë ber wotjlik oblë wlo ga äe. E kjishko ga di rokara sira, ga orkwo shkwono nopga li boksho.† Tjlë ga «Kjwe ichër zrökoba wlo, gueniyo miydaga ber tjarë llëme. Miydaga ber pjäydë om go» le.

²⁵ Kuya nopga lirë ga tjlä ba kong ga «Wolono ga miydaga ber tjawarë, borwa wapgarë bakoe» le.

²⁶ Eni ga Barrabás, e shira, ga rayarae. E irgo ga Jesúsda twara ba ëngkjwagaga kong, shpoya lok no shpokklo go wlo, zröya lok pjang kjlös go wlo bakoe.

Jesús joywara ëngkjwagagarë

²⁷ Eni ga söra lok, öötong shäng Pilato u bongkjako. Shto eshko, e kowëba *pretorio*. Ga ëngkjwagaga töno tjeng uunkong eshko, ba zlong bäng pjribrie. ²⁸ Eshko ga Jesús shwong skwara lok, äska wlëna lok kara pjrupga shwong wleniyo ko dingding shwëshwë, ga pjuna lok ba do go. ²⁹ Ga shkö sho ywara lok kjwara, beno pjlu dlu ioklo wleni, ga iara lok pjang ba dlu go, ga kong kjë twara kjwangna, ba orkwo këlkong. Eshko ga tjlä lok ba kong dbo go ga «Judío pjlujo, pja pjlu, pja tjwlo arae!» le lok eni, ba joywoklo. ³⁰ Eshko ga go tröng twara, shpokza lok tjä tjä kjë li go ara ba käshko bakoe.

³¹ Joywara lok pjir ga ba shwong pjang ba do go li skwara lok, ga ba shwong baiya li pjuna lok jek iröng obi. E irgo ga söra lok to, zröya lok pjang kjlös go wlo.

Jesús zröraba pjang kjlös go

³² Jek löng kjwle irbo bäng go ga domer wlëna lok kjlara ko Simón, e Cirene so, ga ichara lok dbo go Jesús kjlös li sök.

³³ E irgo ga jem öötong löng kjokyo ko Gólgota. (E «No Kä Dboglo dlupyo» loklo.)

³⁴ Eshko ga kjillgwo bo dyo dbo ara rop-srära lok llëbo këä wleniyo‡ tjok, ga twara lok Jesús kong, ie wlo. Tjlina sira, gueniyo iara llëme.

³⁵ Eshko ga löra lok pjang kjlös go irgo ga ëngkjwagaga tjeng li tjöto lok llëbo jyäglo go, Jesús shwong li ber ë kong iya lok wlo. § ³⁶ E

irgo ga sirkeno löng eshko ba dë. ³⁷ Jesús lök pjangshko li kopshko, kjibokwo iak pjang kjwara, e zröya lok llë kjiy miydëba wlo. Kjibokwo tak pjang li tjlä ga «Domer ëre ko Jesús. E judío pjlujo.» ³⁸ Jesús löra pjangshko ga nopga lü ä wleniyo löra lok do pjök kjlös go bakoe. Kjlara pjang or këlä, kjlara pjang or milë, kjlösyo dboy dboye.

³⁹ Eshko ga nopga jek löng Jesús lök pjangshko li kä wikza tjä tjä, joywe lok wlo. Ga läywe löng owa bakoe. ⁴⁰ Tjlë ga «Pja Sbö u shdök ber dret, ga äär dbargwo mya ga shäryëp ber ba shtoshko iröng obi lorop eni. Pja Sbö Wa jlökoyo ga pja opdös om go, pja ter oplös töshko kjlös kjwe go dwayo» le.

⁴¹ Jesús joywe syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go, judío tjlapgaga kjok ilgwega wleniyorë eni bakoe. Tjlë lok ëng kong ga ⁴² «Oba oblëra döra, gueniyo opdök om go ga äe. Kjwe Israel tjëyo pjlujo le. Woyde ga oplong töshko kjlös kjwe go dwayo. Enira tjawa mär ba go kjwe. ⁴³ “Tja mär Sbö go” lara. Enira woyde Sbörë ga döya. “Tja Sbö Wa” lara bi kong om go» le. ⁴⁴ Nopga do pjök lü ä wleniyo lök lok kjlös go Jesús pjlor kar kar ëmdë ga omläywë löng eni bakoe.

Jesús wolono pjang kjlös go

⁴⁵ Öötong dlo dluw bek ga kjok ro zoktong kjok kjwang jikong beno yët erä. Beno eni äär jong dlo pjö lä wleni. ⁴⁶ Dlo öötong eni ga Jesús tjläno dbo go, tjlä ga «*Elí, Elí, ¿lama sabactani?*» le. (E «Bor Sbö, bor Sbö, ¿tja rayorop jüni ega?» loklo.)

⁴⁷ Kuya nopga tjeng eshko lirë ga tjlä ëng kong ga «Sbö tjläkwo laga tek dëdashko so Elías, e rokyade pjang» le. ⁴⁸ Eshko ga domer shäng kjlara jek tji tji, ga llëbo lluklluk di shak ara wleniyo kjrara kjwara, pöra kjillgwo bo dyo shpoä go, kjrochara kjor dbo go, ga poyona jem, shuya Jesúsde wlo lara. ⁴⁹ Eshko ga llamo löng li tjlä ba kong ga «Wëyë. Elías tjwe ba dökde iya» le.

⁵⁰ E irgo ga ay le Jesúsde dbo go obi, ga wolonoe. ⁵¹ Eshko ga Sbö u roshko ga shwong kësbang iak pjang eshko li dwlëtong aas ter kjomo dwayo äär jong töshko, beno

† **27:34** Llëbo këä wleniyo le li, e dwlo wleni, ga twaraba nopga lök lok kjlös go li kong, bang kuga ara llëm wlo.

§ **27:35** Löyde lok pjang kjlös go llëm obishko ga ba shwong skwara lok pjire.

kjring pjök. Klung iano jek shkik shkik, guëng woktong aas,⁵² ga sak roshwino ara. Eshko ga Sbö nopga kjone kjone wolono tjeng li, e woshrara Sbörë iröng obi, beno löng sê,⁵³ ga opshino ba sak roy dwayo. Ga Jesús woshrara Sbörë iröng obi irgo ga epga jek öötong opzrëno löng kjok zrek ko Jerusalén li roshko. Eshko ga ikoba löng arae.

⁵⁴ Jesús lök pjang kjlös go li bokshto ga ëngkjwagaga löng kjlöbö ba dë, ba kägäyo shäng ba tjök. Yo li kura lok, ga llëbo shäryono li ina lok uunkong. Eni ga bangkjrara lok tira llëm, ga tjëlë lok ëng kong ga «Shinmo lök pjang kjlös go kjwe, e Sbö Wa jlë» le.

⁵⁵ Eshko ga walëga tjeng kjlöbö, tek tjeng Galilea kjokyo dwayo Jesús tjök, ba kjimtë wlo. Eshko ga llëye shäryëba Jesús kong li iya tjeng pjola sit. ⁵⁶ E tjrëko tjeng doglo mya, kjlara ko María Magdala so, kjlara, e Zebedeo boy, kjlara ko María. María, e Santiago, José mekë.

Jesús doyo jnena Joséré

⁵⁷ Domer dbur ara wleniyo shäng kjlara ko José, e Arimatea so. E oppino ara Jesús tjök. Kjok sëng ga ⁵⁸ jek öötong shäng Pilato shwoy ga Jesús doyo rokara ba kong, jneya wlo. Eni ga ba nopga ichara Pilatorë, Jesús doyo twë ba kong wlo. ⁵⁹ Eni ga kjrara Joséré, popgara shwong ko pjlublún, pjlú wleniyo go, ⁶⁰ ga söra jek öötong sak baiyashko. Eshko ga pjlëbgwo jong kwara guëmkwota roshko, kara Joséré om go. Shinmo iaydëba eshko llëm obi. Eshko ga doyo li iara beno buk ba roshko, ga bängzara ak kësbang wleniyo go, ga toe.

⁶¹ María Magdala so, María oblë li, e sirkeno beno löng sak li bokshto.

Jesús doyo buk li dagaga

⁶² Wëshko, woshtozlong dbaryo ga syöshtaga kägäyoga, fariseoga, e jek lok Pilato shwoy. Öötong löng ba shwoy ga ⁶³ tjëlë lok ba kong ga «Tjlapga, woyoshrërwa ga jyögwang li shäng sê obishko ga tjëlëno ga “Äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörë iröng obi” lara eni. ⁶⁴ E kjëshko ga rokërwa bop kong sira ga nopga ichëp ba doyo buk sakshko li dë, äär jong dbargwo mya.

Eni llëm ga ba oppinggaga tjwe ba lüyotkë kjwe. Eni kjwe ga tjëlë lok oba kong ga “E woshrara Sbörë iröng obi” le kjwe. Eni ga jyö ère ber owa anmoyö, jyö lara bäm go li kjinmo» le.

⁶⁵ Kuya ga tjëlë ba kong ga «Jöjö. Ëngkjwagaga sözi kjlöbö, doyo buk kjone li dëmi yötso wlo, miydëmi sorë li eni» le.

⁶⁶ Eni ga jek öötong löng sak lishko ga jyä iara lok beno pjang ak jong ba bängzakklo li go, dökoba llëm wlo, ga ëngkjwagaga li iara beno löng ba dë eshko.

28

Jesús woshrara Sbörë iröng obi

¹ Woshtozlong dbaryo li pjitonge. Wëshko kjok shröng, sondëshko ga walëga do pjök ko María Magdala so, María oblë li, e jek lok jongya sak li ik. ² Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so ter shrono shäng eshko kjlara. E kjëshko ga yo ian pjang kjok eshko dbo träk llëme. Ga Sbö parkaga li jek öötong shäng sakshko ga ak iak beno jong ba bängzakklo li dira, kjara beno jong ba sor go, ga sirkeno sök ba kjing go.

³ Sbö parkaga li kälä ara so llgwölëng kjoyo, shwong ko pjlublún so pjäng sho kjoyo bakoe. ⁴ İya ëngkjwagaga löng lirë ga sëya llëm, kjlo dete erä, ga dgonon jek rish rish tjeng töshko, beno wolono löng wleni.

⁵ Eshko ga Sbö parkaga li tjëlë walëga li kong ga «Llëye bangkjrëmi llëme. Miydër ga pjäy tek löng ère Jesús, zröraba pjang kjlös go li doyo wlëga. ⁶ Gueniyo ga e buk na llëme. E woshrara iröng obi, lara om go sorë li eni. Pjäy tek iak beno buk li shtoyo imia.

⁷ İnomi ga pjäy nom maling ba oppinggaga löng li shwoy, ga pjäy tjëlë ba kong ga “Jesús, e woshrara Sbörë iröng obi. E jek Galilea kjokyo bomi bäm go. İmi eshko” lëmi ba kong eni. Llëye lër bomi kong wlo li e» le.

⁸ Eshko ga kjok bangkjre lok ara, gueniyo löng wopjlú bakoe. Eni ga jek zron jong jongya Jesús oppinggaga löng lishko, roy söya lok ba kong wlo. ⁹ Eshko ga Jesús ëng wlëno ba tjök ga tjëlë ba kong ga «Miga» le. İya lok ga tek ba zlong bäng, ga dre popjlura lok, poshrëya wlo. ¹⁰ Eni ga Jesús tjëlë ba kong ga «Llëye bangkjrëmi llëme. Pjäy nom

tjlë bor pjeyoga kong ga “Pjây nom Galilea kjokyo. Jesús ïmi eshko” lëmi ba kong eni» le.

Jesús doyo dagaga icharaba jyörkë

¹¹ E wopro ga ëngkjwagaga Jesús doyo daga li kjone kjone jek öötong löng Jerusalén kjokyo roshko, syöshtaga kägäyoga ïk. Öötong löng eshko ga llëye shäryono kës li lara lok ba kong pjire. ¹² Kuya lok ga to lan judío tjlapgaga kjok ïlgwega wleniyo tjok, llëye shärye wlo li woyotjlïya jong kjrinaso wlo. E irgo ga dbur twara lok ëngkjwagaga li kong arae. ¹³ Ga tjlë lok ba kong ga «Llëye ïnoma li roy lëy ë kong llëme. Pjây to löng tjlë oba kong ga “Shkëshko ga tjawa löng pë wopro ga ba oppinggaga tek shrono löng eshko, shinmo doyo buk li lüyotkara, ga söra toe” lëmi oba kong eni. ¹⁴ Roy kuya nopga kjok ëre so ichagaga lirë ga tjawa lan ba tjok yötso eshko. Pjây woydë llë kjïy llëme» le. ¹⁵ Kuya ëngkjwagaga lirë ga dbur li kjrara, ga llëbo shäryara, lara lok ba kong sorë li eni. E kjïshko ga dbar eerishko ga judioga omroy lë löng eni.

Jesús weno ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) li kong

¹⁶ E irgo ga Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) li to öötong löng Galilea kjokyo, dlup jong lara Jesúsde ba kong li go. ¹⁷ Eshko ga Jesús ïna lok, ga poshrëra. Gueniyo kjone kjone wotjlïk ga e Jesús llëm dikjoyoe le. ¹⁸ Eshko ga Jesús tek ba zlong bäng ga tjlë ba kong ga «Tja kong dbo twara Sbörë, tja ber sök kjok dogo sopga, kjok ëre sopga löng kës li, e ichaga wlo. ¹⁹ Eni ga pjây jongya jong kjok kjwang jïkong, tja roy lëmi tjëyoga uunkong kong, epga ber löng bor oppingga wlo. Ga Data Sbö ko go, Sbö Wa ëre ko go, Sbö Sëya ko go ga epga wëmia. ²⁰ Ga llëye loror bomi kong, shäryëmi wlo li pimi ba kong pjir, shärye lok eni bako wlo. Ga tja ber shäng bomi tjok ïyado, äär jong kjok pjir dbaryo lishko» le.

Evangelio según Marcos Jesucristo roy pjlú ère, e jyã tara Marcoscä Kjibokwo ère sorè

Domer shäng kjlara ko Marcos. E kowëba Juan Marcos bakoe. E Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li kjlarayo llëme. Gueniyo woyotjlikoba ga e lan Pedro tjok enido, ga kjimtara Pedrorè kjibokwo ère të. Woyotjlikoba kjrina obi ga Jesús sök kjok ère kjing go obishko ga Marcos sök Jerusalén kjokyo, ga llëbo shäryara, lara Jesúsdë li ña, kura om go.

Jesús wolono, ga woshrara Sbörè iröng obi irgo ga ba tjlokwo kfragaga judío llëm wleniyo löng Roma kjokyo li shdunaba ara, mär löng Jesús go kjishko. E kjishko ga kong kjibokwo ère tara Marcoscä, Jesús roy pjlú li miyde lok pjlú wlo, epga mär ber löng Jesús go jlökoyo wlo.

Jesús öör kjok ère kjing go, ga llëbo ñydëba llëm wleniyo shäryara ara nopga ara boksho sorè li tara ba kong. E shdunaba ara, ga wolono pjang kjlös go sorè li tara ba kong. Gueniyo wolono irgo ga e woshrara Sbörè iröng obi sorè li tara ba kong bakoe. Woyde ga miyde lok kjibokwo ère go ga Jesús dbo ara, bi moskwo Ä li kjinmo, ga eerishko ga shji kjimte ara.

¹ Jesucristo, e Sbö Wa. E roy pjlú li soy-ozlong eni.

Juan No Waga shäng kjok dogro no llëmshko

² Kjibokwo tara Sbö tjlokwo laga tek dënashko so Isaíasdë. Tjlëno beno eni:

«Sbö tjläno ba Wa kong ga

“No ichër kjlara bop bäm go,

bop roy laga,

irbo poshäryë bop kong wlo” le.

³ Kjok dogro no llëmshko ga ëbo tjlä shäng dbo go ga

“Irbo poshäryozĩ Tjlapga tjwe li kong.

Shäryozĩ ber beke”* le.»

* **1:3** Isaías 40.3. † **1:7** Dreppkwota döga lanyo, e tak pjang Mateo 3.11 go.

⁴⁻⁶ Eni ga no weno shäng kjlara ko Juan. E doyono shäng shwong sek öng jëkklo sok kësbang zok go, dop pjrikklo shäryak öng kwota go bakoe. Dli ba kong ue wlo li, e sekwa, or kjloshko so dyo bakoe. E öötong shäng kjok dogro no llëmshko ga shäng oba wë jer di roshko ga tjlä oba kong ga «Llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozĩ, ga rayozĩ, ga pjäy wër jer di roshko. Shäryoromi eni ga owa pjang bomi go li löya Sbörè ber drete» le.

Judea sopga, Jerusalén sopga, e shrono löng träk llëm ba kuk. Eshko ga kjone kjone, llëbo owa shäryara li le oba uunkong boksho. E irgo ga we Juandë jer Jordán diyo roshko.

⁷ Ga Juan tjlä oba kong ga «No tjwe bor irgo kjlara. Bek wlo ga tja ba dreppkwota döc wlo llëm, e tjwlo ara bor kjinmo anmoyö kjishko.† ⁸ Pjäy wër shäng di goshko, gueniyo domer tjwe bor irgo lira, pjäy go Sbö Sëya iche tjwe ber kësbang bomi tjok» le.

Jesús wara Juandë

⁹ Eshkoshko ga Jesús opshino jek Nazaret kjokyo dwayo, e Galilea kjokyo obi, ga öötong shäng Jordán diyo, Juan shängshko. Eshko ga wara Juandë jer Jordán diyo roshko. ¹⁰ Wara pjir ga Jesús opshik tëm shäng di roy dwayoshko ga ñya ga kjok dogo roshwino beno oojong erä, ga Sbö Sëya to ter kjok dogo dwayo so dunggwo kjoyo, ga opyono sök ba go. ¹¹ Eshko ga ybö kuraba kjok dogo dwayo, tjlä ga «Bor wa li pja. Pja woydër ara. Tja wopjlú bop tjok» le.

Jesús tjläna Äre, llëbo owa shäryë wlo lara

¹² E irgo ga Jesús söra Sbö Sëyarë jek öötong shäng kjok dogro no llëmshko, ¹³ äya kjloshko so tjeng ara lishko, ga beno shäng eshko dbargwo sak pkëng (40). Eshko ga tjläna Äre ara, llëbo owa shäryë wlo lara. Ga Sbö parkagaga kjok dogo so shrono tjeng ba tjok kjlöbö ba kjimtë.

Jesús ba pak soyono

¹⁴ Juan bängzaraba shäng no shdüzlong uyo roshko irgo ga Jesús jek öötong shäng Galilea kjokyo. Eshko ga Sbö tjlokwo roy

pjlú le shäng oba kong, ¹⁵ tjlë ga «Dbar iara Sbörë li öötonge. Sbö ber no pjluyo wlo li, e dbaryo döröe. E kjishko ga llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozî, ga rayozîa. Sbö tjlökwo roy pjlú lër shäng bomi kong li, e kjrozîa» le.

Jesús, domerga mã shaga kjrara doglo pkëng (4)

¹⁶ Domer shäng kjlara ko Simón. Kjlara obi ko Andrés, e Simón lëng. Epga mã shaga. Pjlara ga löng ba kjla mã shakklo dbuk Galilea di bäng buk kësbang, shkung, so dlung kjoyo li roshko. Eshko ga Jesús jek jek shäng diksor go, ga İya ga domerga li bë löng. ¹⁷ Eshko ga tjlë ba kong ga «Pjây tek bor tjok, pjây pin wlo. Pjây to löng mã shak ame. Pjây iër to ber löng no töng bor kong shara» le. ¹⁸ Kuya lok ga ba kjla rayara jekdo, ga to jek ba tjok.

¹⁹ Jek këgo sit ga domerga löng do pjök ko Santiago, Juan. E data Zebedeo. Epga löng ba kjla mã shakklo bängyë kjoyong roshko ba data tjok. Ga Jesús jek shäng eshko ga domerga do pjök li İna, ²⁰ ga rokara jek ba tjok, opping ba tjok wlo. Kuya lok ga ba data rayara jekdo, beno sök ba kjoyong roshko ba parkagaga tjok, ga to jek lok Jesús tjok.

Ä sëya pjang domer goshko ichara Jesúsde kjlara toe

²¹ E irgo ga to lok öötong löng Capernaúm kjokyo. Öötong woshtozlong dbaryoshko ga Jesús opzrëno jek judíoga syö uyo jong eshko li roshko, ga nopga pina. ²² Tjlökwo lara jlökoyo, dbo ara go, le no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde go lirë dik llëme. E kjishko ga nopga löng ba kuga li beno löng yëy le erä.

²³ Eshko ga domer shäng kjlara, goshko Ä sëya kjlara. Ga Jesús İya sëya lirë ga öö le ba kong dbo goshko, tjlë ga ²⁴ «Jesús, Nazaret so, ¿pja tek shäng borwa barwë ega? ¿Pja tek shäng borwa pjigare? Pja è miydër pjlúe. Pja iak beno shäng dboy Sbö kong» le.

²⁵ Kuya ga sëya li wlona, tjlë ba kong ga «Pja kjinkozong. Pja opkjos domer kjwe go

dwayo» le. ²⁶ Kuya ga domer li iara jek klan kjlulu erä. Eshko ga öö le sëya lirë dbo goshko, ga opkjono to domer li go dwayo.

²⁷ İya nopga tjeng eshko lirë ga beno löng yëy le erä, ga tjlë ëng kong ga «¿Kjwe llëro? ¿Tjlökwo tjaglën wleniyo bi kongdo llëm? Tjlökwo kjwe dbo ara. Ä sëyaga iche ga kole bakoe» le. ²⁸ Eshko jek lëkong ga Jesús roy shdöktong jekdo Galilea kjokyo kjok kjwang jikong.

Simón em poptara Jesúsde

²⁹ E irgo ga Jesús opshino judíoga syö uyo li roshko dwayo Santiago, Juan tjok, ga jek öötong löng Simón, Andrés ushko.

³⁰ Eshko ga Simón em buk ba bukklo kjing go, kjlirkono buk träk llëme. Roy lara Jesús kongshko ga ³¹ jek öötong shäng swlo buk lishko. Eshko ga orkwo shara, kojona, ga kjlik li zenoe. Eni ga walë li dli shäryono ba kong.

Swlopga poptara Jesúsde ara

³² Jek kjok ro zar ga swlopga, nopga goshko Ä sëyaga, e söraba ara Jesús kong. †

³³ Kjok eshko sopga uunkong töno shrono lok u bäng li bokshto. ³⁴ Nopga swlo llë ara poptara Jesúsde, Ä sëyaga tjeng oba goshko li ichara to bakoe. Jesús, e è miyde Ä sëyaga tjeng oba goshko lirë owa llëme. E kjishko ga ichara Jesúsde tjlë llëme.

Jesús, Sbö tjlökwo roy pjlú le judíoga syö uyo oblë oblë roshko

³⁵ Wëshko kjok shröngto ga Jesús kojono, opshino jek kjok eshko dwayo, to jongya ëye llëmshko, syöshtë Sbö kong wlo. ³⁶ E irgo ga Simón to shäng ba pjeyoga oppingga tjok ba wlëk. ³⁷ Wlëdashko ga tjlë lok ba kong ga «Oba uunkong to löng bop wlëk» le.

³⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Shji to jongya kjok shto oblë oblë, Sbö tjlökwo roy lër eshko wlo, miydëba wlo. Tja shrono shäng e kong wlo» le. ³⁹ Eni ga to shäng Sbö tjlökwo roy pjlú lë Galilea kjokyo kjrina kjrinishko, judíoga syö uyo lok kjwobi li roshko. Ga Ä sëyaga tjeng oba goshko li iche to bakoe.

† 1:32 Eshko ga e woshtozlong dbaryo. Ga e dbaryo ga epga jek pjola llëm kjishko ga swlopga söraba Jesús shwoy kjok ro zar kjwlëshko.

Domer poglo go swlo ara, sho an do jikong wleniyo poptara Jesúsdë kjlara

⁴⁰ Pjlara ga domer shrono shäng kjlara Jesús shwoy. Domer li poglo go swlo ara, sho an do jikong. Öotong shäng Jesús zlong bäng ga kjök tono ba boksho, tjlä ba kong ga «Tja poptëp woydë ga tja poptëp ga pjlúe» le.

⁴¹ İya ga songe le, ga porwara ba orkwo go, ga tjlä ba kong ga «Pja poptër woydë. Pja ber pjlú shara» le. ⁴² Jekdo eshko ga domer li poptonoe.

⁴³⁻⁴⁴ Eshko ga Jesús tjlä ba kong ga «Tja kuzong. Pja poptoror lëp ë kong llëme. Pja nom opping syöshtaga Sbö kong nopga kjishko li kong, pja İya wlo eröe. Sbö sëngglo lara Moisésdë, pja äär Sbö poshrëk ba ushko ga pjlú wlo li söp, twëp ba kong, pja poptono miydëba wlo» le, ga ichara toe.

⁴⁵ Gueniyo ga domer poptono li to shäng kjone pogoshko ga tjlä ga «Tja poptara Jesúsdë» le ë kong pogo. E kjishko ga Jesús jek opzrëk u ara tjeng lishko ga äe. To jek wleni ga oba tön ba shwoy ara anmoyö kjishko. Eni ga beno shäng no llëmsheko. Eni ëmdë ga İkoba äär träk llëme.

2

Domer dre kuga llëm wleniyo poptara Jesúsdë kjlara

¹ Dbar kjwöbö irgo ga Jesús shrono sök Capernaúm kjokyo iröng obi ba ushko. Miydaraba ga shrono sök iröng ga ² oba shrono löng träk llëm ba shwoy, ga u li dlino tjung no eröe. Oba ara ba u bongkjako bakoe. Eye äär u bäng zlong ga äe.

Jesús sök Sbö tjlökwo roy lë oba kong kjër roshkoshko ga ³ domerga tjwe löng doglo pkëng (4), swlo söno kjlara. Swlo li buk töshko, dre kuga llëm wleniyo. ⁴ Eshko ga söra lok shrono u bongkjako ga söya kjër roshko, Jesús sökshko lara, gueniyo to öotong ey llëm, oba ara kjiy. Eni kuzong ga jem tyono lok u dbo kjing sdok li kjing go, kjing döra sira, swlo li lona ter pjang ba poglo roshko öotong buk dew, Jesús sök lishko.

* **2:15** Grecia so tjlökwo ëre llë loklo miydëy yötso llëme. E Jesús jek öotong sök ië Leví ushko loklo, llëm ga Jesús jek öotong sök ië Jesús ushko loklo. E ushko miydëy yötso llëme.

⁵ İya Jesúsdë ga swlo sögaga li mär ba go ga tjlä swlo buk töshko li kong ga «Domer, owa pjang bop go li lönor beno drete» le.

⁶ No pinggaga kjök llgwekklo tara Moisésdë li go löng eshko kjlöbö. Wotjlik lok ga ⁷ «İkjwe ëro? İDomer kjwe shäng Sbö läywë owa, ber tjwöl llëm wlo le! Owa löngga nopga kong li Sbö eröe» le.

⁸ Wotjlik löng llë li miydara Jesúsdë pjir kuzong ga tjlä ba kong ga «İPjã wotjlik owa eni ega? ⁹ «Owa pjang bop go li lönor beno drete» loror ba kong. Gueniyo lönorde, de lönor llëm, e İgömi llëme. Gueniyo ga «Pja kojözong. Bop bukklo kjwe kjrozong. Pja jëkzong» loror ba kong ga poptororde, de poptoror llëm, era İgömi wëlle. ¹⁰ Kjök ëre kjing go ga no to ter kjök dogo dwayo ëre dbo ara, owa pjang nopga go li lön ber dret wlo ga pjlúe. Miydëmi wlo ga llëbo shäryër e» le. Eni ga tjlä swlo buk töshko li kong ga ¹¹ «Lër bop kong ga pja kojözong. Bop bukklo kjwe kjros, ga pja nom bop ushko» le. ¹² Kuya ga kojono, ba bukklo kjrara, ga to jek ba ushko.

İya löng eshko lirë ga beno löng yëy le erä, ga Sbö poshrëra, ga tjlä lok ëng kong ga «İlonoshko ga llëbo İydë kjweni llëme» le.

Levı rokara Jesúsdë

¹³ E irgo ga Jesús jek öotong shäng di bäng buk kësbang li kjako obi. E irgo ga nopga öotong löng ara ba zlong, ga epga piya Jesúsdë shäng. ¹⁴ Jek jëk shängshko ga domer sök kjlara eshko ko Levı, e dbur tönnga Roma so kong. E Alfeo wa. E sök ba pak lishko. İya Jesúsdë ga tjlä ba kong ga «Pja tek bor tjök, pja pin wlo» le. Kuya ga kojono, ga to jek ba tjök.

¹⁵ E irgo ga Jesús jek öotong sök ië Levı ushko,* ba oppinggaga tjök. Ga nopga dbur tönnga Roma so kong öotong löng ië ba tjök eshko, nopga owa wleniyo oblë öotong löng ië ba tjök eshko bakoe. Nopga eniyo jëk löng Jesús tjök ara.

¹⁶ Eshko ga nopga löng kjlöbö no pinggaga kjök llgwekklo tara Moisésdë li go, epga fariseoga bakoe. İya lok ga Jesús sök ië

nopga eniyo tjok ga tjlê ba oppinggaga löng li kong ga «¿Bomi pingga kjwe ië nopga owa wleniyo tjok kjweni ega?» le.

¹⁷ Kuya Jesúsde ga tjlê ba kong lok ga «Nopga löng pjlú, swlo llém ga e dwlomnega woydê llême. Swlopgara dwlomnega woydê. Eni ga tja shrono shäng kjok ëreshko, nopga pjlo bek li rokaga llém, nopga owa li rokaga eröe» le.

Jesús lano shji ië llém kjishko

¹⁸ Olö ga Juan oppinggaga, fariseoga, e ië llém Sbö kong. Pjlara ga löng ië llém enishko ga nopga tek shrono löng Jesús shwoy ga tjlê ba kong ga «Juan oppinggaga ië llém Sbö kong dbar kop ara. Fariseo oppinggaga omshäryë eni bakoe. ¿Bop oppinggagara omshäryë eni llém ega?»

¹⁹ «Orkwosmozlong dbaryoshko ga domer orkwosmok wlo li† shäng ba tjok obishko ga nopga mak löng eshko li‡ ië llém ga äe. ²⁰ Gueniyo domer li söraba ba shjiryoshko ga epga ië llém eshko jä.

²¹ »Shwong këguë§ bängyëy shwong likyo tjaglën* go llême. Shäryoroy eni kjwe ga shwong likyo tjaglën li, shwong këguë li, e sreya, dwler jek këgong.

²² »Kjillgwo bo dyo dbo ara tjaglën† tyëy ba bapkwö këguë shäryak öng kwota go‡ roshko llême. Shäryoroy eni kjwe ga ba bapkwö li böptur. Eni ga kjillgwo bo dyo li, e ber llëno ame, ba bapkwö li ber eni bakoe. Eni kuzong ga kjillgwo bo dyo dbo ara tjaglën tyëy wlo ga woyde bapkwö tjaglën» le ba kong.

Woshtozlong dbaryo ga Jesús oppinggaga dwla bo kjrono

²³ Woshtozlong dbaryo kjwara ga Jesús jek shäng dwla dgak buk li tjrëko ba oppinggaga tjok. Eshko ga ba oppinggaga löng dwla bo kjrë, ue lok wlo. ²⁴ İya fariseogarë ga tjlê Jesús kong ga «¿Bop oppinggaga kjwe İzong! ¿Löng llëbo shäryako woshtozlong dbaryoshko llém li shäryë ega?»

† **2:19** Domer orkwosmok wlo le li, e Jesús loklo. ‡ **2:19** Nopga mak löng eshko le li, e Jesús oppinggaga loklo.

§ **2:21** Shwong këguë le li, e tjlökwo twara Sbörë Israel tjeyoga kong jlökoyo dënashko li loklo. * **2:21** Shwong likyo tjaglën le li, e tjlökwo twara Sbörë jlökoyo tjaglën Jesús kjishko li loklo. † **2:22** Kjillgwo bo dyo dbo ara tjaglën le li, e tjlökwo twara Sbörë jlökoyo tjaglën Jesús kjishko li loklo. ‡ **2:22** Kjillgwo bo dyo dbo ara bapkwö këguë shäryak öng kwota go le li, e tjlökwo twara Sbörë Israel tjeyoga kong jlökoyo dënashko li loklo.

²⁵ «¿Dënashko ga David, ba yorkagaga pjlí lok arashko ga llëye shäryara tak pjang Sbö tjlökwo go li, e lomirë llémdo? ²⁶ Abiatar sök syöshtaga Sbö kong ba pjeyoga kjishko kësbangyo dbaryoshko ga David opzrëno jek shäng Sbö u roshko, ga pjlung shosho suk pjir iak beno tjeng dboy Sbö kong li uara, ga twara ba nopga jek löng ba tjok li kong, ue wlo bako, e uaga syöshtagarë erö gueniyo» le ba kong.

²⁷ E irgo ga tjlê ba kong obi ga «Woshtozlong dbaryo, e shäryak beno nopga kjimtoklo. Nopga, e shäryak beno woshtozlong dbaryo kjimtoklo llême. ²⁸ E kjishko ga woshtozlong dbaryo kägäyo li, no to ter kjok dogo dwayo ëre li e» le.

3

Woshtozlong dbaryo ga swlo poptara Jesúsde kjlara

¹⁻² Woshtozlong dbaryo oblë ga Jesús opzrëno jek judioga syö uyo jong kjok eshko li roshko. Domer shäng kjlara eshko orkwo kjwara slosloe. Fariseoga löng eshko bako, Jesús dë, swlo li popte woshtozlong dbaryore İya lok wlo, rote e go wlo.

³ Eshko ga Jesús tjlê swlo li kong ga «Pja kojös shäng nopga löng kës ëre tjrëko» le. ⁴ E irgo ga Jesús tjlê fariseoga li kong ga «¿Woshtozlong dbaryo ga llëye shäryëy oblë kong ga pjlú? ¿Llëbo pjlüre, de llëbo owa? ¿Ëre dbaryo ga kjlara buk ba llémdo shinmotkë wlo ga llëye shäryëy? ¿Wëyëre, de kjimtyë?» le. Kuya lok ga beno tjeng kjing erä. Dboryara lok llême.

⁵ Eshko ga löng ba zlong bäng pjribri li İna, ga iirkorgö ba kong, swlo li songe le lok llém kjishko. Ga tjlê swlo li kong ga «Pja orkwo roshwizong» le. Kuya ga orkwo roshwino, ga poptono beno pjlúe.

⁶ Gueniyo ga fariseoga opshino jek lok ey dwayo, ga öötong ëng tönö lok Herodes pjloyoga tjok. Eshko ga tjlê lok ëng kong ga «¿Jesús, e zröy sorë ga pjlú?» le.

Swłopga poptara Jesúsde ara

⁷⁻⁸ Dbar kjwara ga Jesús opkiono jer öötong shäng ba oppinggaga tjok di bäng buk kësbang li kjako. Nopga to jek ara ba tjok. Jesús roy öötong kjok shto oblë oblë, ga nopga shrono löng ara ba ik, Galilea sopga, Judea sopga, Jerusalén sopga, Idumea sopga, kjok buk Jordán diyo kjwo kalëkong sopga, Tiro sopga, Sidón sopga bakoe. ⁹⁻¹⁰ Jesús shäng nopga poptë ara, e miydaraba kuzong ga swłopga shrono lok ara ba zlong bäng, porwe lok wlo. E kjishko ga ba oppinggaga ichara kyyong wlëk kjlara, nopga tjwe arashko ga jem tyë kyyong li roy wlo, likoba llëm wlo.

¹¹ Eshko ga nopga goshko Ä sëyaga tjeng kjlöbö. Jesús İya lokshko ga tjwe löng ba zlong bäng, ga kjök torgö, öö le lok, tjlä ba kong ga «İPja Sbö Wa!» le.

¹² Kuya ga tjlä ba kong ga «Tja ë lëmi ë kong llëme. İKuromire?» le.

Jesús domerga kjrono doglo sak kjwara kjingsho pjök (12)

¹³ E irgo ga Jesús to jem dlup jong kjwara eshko bigdo go. Eshko ga nopga rokara tek ba zlong bäng kjlöbö, ¹⁴ ga kjrara doglo sak kjwara kjingsho pjök (12), ber löng Sbö tjlökwö roy laga ba äska wlo, ber tjeng jëk ba tjok wlo, iche Sbö tjlökwö roy pjlu shdök kjok shto oblë oblë wlo, ¹⁵ Ä sëyaga tjeng oba goshko li iche dbo twara ba kong li go wlo bakoe. ¹⁶ Domerga kjrara doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li ko lok eni:

Simón, e koiara beno Pedro;

¹⁷ Santiago, e Zebedeo wa;

Juan, e Santiago kjlarayo, pjöyikong li kowaraba Boanerges (e epga so kjrik kjoyo loklo);*

¹⁸ Andrés;

Felipe;

Bartolomé;

Mateo;

Tomás;

Santiago, e Alfeo wa;

Tadeo;

Simón, e zelote;

¹⁹ Judas Iscariote, e Jesús soynega.

Jesús, Beelzebú†

²⁰ E irgo ga Jesús jer dlup li dwayo, ga opzreno jek u roshko. Jesús ikoba shrono löng ara kuzong ga Jesús, ba oppinggaga, e kong dbar ië lok wlo ëmdë ga drete.

²¹ Eni ga llëye shärye shäng li roy kuya ba pjeyoga epenga lirë ga woyotjlİya lok ga «E skwërkono dikjoyoe» le. E kjishko ga tjlä lok ëng kong ga «Shji to wlokjrë» le.

²² No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go tek shrono löng Jerusalén kjokyo dwayo kjlöbö, ga tjlä lok ga «İDomer kjwe goshko Beelzebú! Ä sëyaga iche to, dbo twara Ä sëya kägäyo ko Beelzebürë ba kong li go» le.

²³ Eni ga nopga löng li rokara Jesúsde tek ba zlong bäng, ga tjläno ba kong llëbo jyäglö go. Tjlä ga «İÄ, e iche Äre opshik om go sorëro? ²⁴ Pjlu llë, ba nopga ëngkjwë ëng tjok kar kar wleni ga e oppjik lok om go.

²⁵ Nopga tjeng u kjwaraso, e ëngkjwë ëng tjok kar kar wleni ga e oppjik lok om go bakoe. ²⁶ İEni ga Ä, e ëngkjwë ba sëyaga tjok wleni ga e pjir maling llëmdo?

²⁷ »Domer sök kjlara dbo ara ba ushko wleni ga no jek äär opzrëk lürkë ba u roshko ga äe. Woyde ga domer li shara, pjirira bäm go guing. Enira ba llëbo lüyotke ga pjluë.‡

²⁸ »İër bomi kong jlökoyo ga ëye llëbo owa shäryë, tjlökwö lë owa ga owa li löya Sbörë ber dret ga pjluë. ²⁹ Gueniyo ëye Sbö Sëya läywë owa ga owa li löya llëme. To beno pjang ba go İyadoe» le.

³⁰ Tjläno eni, lunashko ga no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go tjläno lok ga «Domer kjwe goshko Ä sëya kjlara» lara eni kjishko.

Jesús, ba mekë, ba lëmga

³¹ Eshko ga Jesús mekë, ba lëmga, e shrono tjeng kjoko, ga no ichara lok kjlara ba rokë. ³² Eni ga nopga sirkeno tjeng Jesús zlong bäng li tjlä ba kong ga «Bop mekë, bop lëmga, e shrono tjeng bop wlëk kjoko» le.

* **3:17** Grecia so tjlökwö ëre llë loklo miydëy yötso llëme. Gueniyo kjone kjone tjlä ga epga so kjrik kjoyo loklo le li, e domerga iir ä wleniyo loklo. † **3:19** Ä, e kowëba Beelzebú bakoe. ‡ **3:27** Domer dbo ara le li, e Ä loklo. Lürkaga le li, e Jesús loklo. Lara eni li, e Ä sëyaga iche wlo ga woydara ga Ä zana guing loklo.

³³ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Bor mekë, e ë? ¿Bor lëmga, e ë?» le. ³⁴ Eni ga ba oppinggaga sirkeno tjeng ba tjok li ïya ga tjlë ga «Bor mekë lër li kjwepga. Bor lëmga lër li kjwepga. ³⁵ Ëye Sbö kolë ga era bor mekë wleni, bor lëng wleni, bor dor wleni» le.

4

Dwla sguingga

¹ Jesús oötong sirkeno sök di bäng buk kësbang li sor go ga nopga pina eshko jek obi. Nopga shrono löng ara kjishko ga Jesús opyono kjong roshko, ga sirkeno sök eshko. Nopga li beno tjeng di bäng li kjako. ² Eshko ga epga pina ara llëbo jyäglo go. Tjlë ga ³ «Tja kuzia. Domer shäng kjlara dwla sguingga. Pjlara ga opshino to jek dwla sguing. ⁴ Sguïyashko ga kjone kjone lono tjeng irbo bäng, ga sënwa shrono, ga uara lok drete. ⁵ Kjone kjone lono tjeng ak ara tjrëko, klung sho ara llëmshko, ga weno maling, klung sho rong llëm kjishko. ⁶ Gueniyo slenggwo dret kjishko ga dlo wenoshko ga sura, beno dogroe. ⁷ Dwla kjrina obi, e lono tjeng shkö sho roshko, ga shkö sho li kunoshko ga dwla li llgwina beno bo llëme. ⁸ Dwla kjrina obi, e lono tjeng klung sho pjlú kjing go, ga kuno, botjyono pjlúe. Kjoneshko ga sok kjwara botjyono kjwo sak mya (30), kjoneshko ga botjyono kjwo sak tjer (60), kjoneshko ga botjyono kjwo sak dbäw (100)» le.

⁹ E irgo ga tjlë ba kong jek sira obi ga «Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yötso» le.

Jesús tjlëno llëbo jyäglo go erä ega

¹⁰ Nopga tjeng kës li brikong irgo ga Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjing-sho pjök (12) li, oba oblë jëk löng ba tjok wleniyo, e tjlë lok ba kong ga «Rokërwa bop kong sira ga llëye lorop llëbo jyäglo go yë, e llë loklo pjlollgwes borwa kong, miydërwa wlo» le.

¹¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Sbö ber no pjluyo sorë li roy miydaydëba llëm li pinaba bomi kong. Gueniyo nopga oblë kongda, lër llëbo jyäglo go erä. ¹² Eni ga
»“Ïya löng kjër ga llë ïyde miyde lok llëm,

kuya löng kjër ga llë loklo miyde lok llëm bakoe.
Eni llëm kjwe ga
optwë ber Sbö kong,
ga owa pjang ba go li löya ber drete”»
le.

Dwla sguingga lanyo, e llë loklo lara Jesúsdë

¹³ E irgo ga Jesús tjlë ba kong ga «¿Tjlökwo lër shäng llëbo jyäglo go ëre llë loklo miydëmi llëmde? Miydëmi llëm ga tjlökwo lër llëbo jyäglo go obi ga miydëmi llëm bakoe. ¹⁴ Dwla sguingga li, e Sbö tjlökwo laga oba kong li loklo. ¹⁵ Kjone kjone, e so dwla lono tjeng irbo bäng li kjoyoe. Tjlökwo li kuya, gueniyo Ä tjwe eshko, ga döya ba shjiryo.

¹⁶ »Kjone kjone, e so dwla lono ak ara tjrëko li kjoyoe. Tjlökwo li kuya ga kjre lok wopjlúe. ¹⁷ Gueniyo tjlökwo li äär ber ba pjlúshko jlökoyo llëm kjishko ga llëye wen ba kong sirashko, epga shdungoba tjlökwo li kjishkoshko ga raye, söya ame.

¹⁸ »Kjone kjone, e so dwla lono shkö sho roshko li kjoyoe. Tjlökwo li kura, ¹⁹ gueniyo llëbo tjeng kjok ëre kjing goshko li woy-otjlíya ara, wo pjang dbur go, llëbo tjeng kës li kjre woydë ber ba kong wlo bakoe. E kjishko ga tjlökwo li woyo ba kong ame, ga bo wen tjlökwo li kjishko llëme.

²⁰ »Gueniyo ga kjone kjone obi, e so dwla lono tjeng klung sho pjlú kjing go li kjoyoe. Tjlökwo li kuya, ga kjre jlökoyo. E ber shäng so dwla botjyono pjlú kjoyoe. Kjoneshko ga sok kjwara botjyono kjwo sak mya (30), kjwo sak tjer (60), kjwo sak dbäw (100)» le.

Iök shjiy

²¹ E irgo ga Jesús tjlë ba kong ga «Iök borkey jong shjiy, jney llëbo dorko wlo llëme. Iëy jong kjókshko dey. ²² Llëbo jnek tjeng li, e woyde Sbörë ga ber ikoba wëë wlo. Ga llono ga e ber miydëba dret, iök shjiy poyong jong kjókshko wleni. ²³ Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yötso.

²⁴ »Ga llëye kumi löng li kuzi yötso. Kumi yötso wleni ga pjây opping ara. Kumi yötso llëm wleni ga pjây opping ara llëme. Kumi sorë ga pjây opping eni, ga pjây opping e kjinmo obi. ²⁵ Ëye llëbo tjok ga sëya jek obi.

Ëye llëye llëm ga llëye tjeng sirawa li döya ba shjiryo drete» le.

Dwla wen sorë

²⁶⁻²⁷ E irgo ga Jesús tjlë ba kong obi ga «Sbö ber no pjluyo sorë, e so dwla sguina domer kjlararë kjoyoe. Dwla, e sguina beno klung sho kjing go, ga domer li shrono iröng ba ushko. Eshko ga pë, wollen, ga bë sök wlëpe. E wopro ga dwla sguina beno tjeng li weno, ga kuno, shäryë eni sorë miyde domer lirë llëm gueniyo. ²⁸ Dwla li kun jong laga klung shorë. Kun jem, korga wen, kjing shen, ga bo kwirkë shjiye. ²⁹ Bo kwirkono shjiy kuzong ga domer li jongya ba skok kjwlë jã» le.

Kjor dwlayo chirawa

³⁰ E irgo ga Jesús tjlëno ba kong jek obi. Tjlë ga «¿Sbö ber no pjluyo sorë, e so llë kjoyo? ¿Lër bomi kong sorë ga pjlú? ³¹ E so kjor dwlayo chirawa ko *mostaza* dgoroy klung roy kjoyoe. Dwlagwo ère chirawa, dwlagwo oblë oblë dorko. ³² Gueniyo kun kësbang, dwlagwo oblë oblë kjinmo. Eshko ga sënwa llë usho ywë ba kowo go» le.

³³ Nopga pina Jesúsde llëbo jyäglo go eni. Kura lok, gueniyo llë loklo miydara lok uunkong llëme. ³⁴ Jesús tjlëno nopga kong llëbo jyäglo go erä. Gueniyo nopga tjeng kës li briktong lok pjirshko ga llëye lara llëbo jyäglo go li, e llë loklo pjllölgwera ba oppinggaga kong pjire.

Pjluk, di bäng buk kësbang, e ichara Jesúsde

³⁵⁻³⁶ Kjok sëng ga Jesús sök kjoyong roshko obi, ga tjlë ba oppinggaga kong ga «Shji to dipzë, di bäng buk kësbang ère kjwo kalëkong» le.

Kuya lok ga opyono lok kjoyong li roy ga «Tjawa toe» le lok nopga kong, ga to jek ey dwayo. Eshko ga kjoyong oblë sökoba jek tjeng ba tjok bakoe. ³⁷ Eshko ga pjluk tjwe jong träk llëm, dbo ara di bäng buk kësbang li kjing go. Di iöya ara, ga di dlin jong kjoyong li roy, pir sek seke.

³⁸ Eshko ga Jesús buk pë kjoyong sigwo lëkong, kä iak buk kä ioklo kjing go. Eni ga ba oppinggaga jek löng ba wolleng, ga

tjlë ba kong ga «¿Tjlapga no pingga! ¿Shji ba pitoe! ¿Pja buk wlëp ega?» le.

³⁹ Kuya ga kojono, ga tjlë pjluk, di iöya li kong ga «Pja slanzong. Pja ber tjëkso» le, ga beno buk tjëkso. ⁴⁰ Eshko ga tjlë ba oppinggaga kong ga «¿Kjok bangkjrëmi ara ega? ¿Pjây mär bor go llëm obire?» le.

⁴¹ Eni ga epga shgawara löng ara. Ga tjlë èng kong ga «¿Kjwe èro? ¿Iã. Tjlëno pjluk, di iöya li kong ga kole pjlú» le.

5

Domer goshko Ä sëya kjlara

¹ Jesús, ba oppinggaga, e dipzono jek öötong löng di bäng buk kësbang li kjwo kalëkong, Gadara kjokyo. ²⁻⁶ Eshko ga domer goshko Ä sëya kjlara. Kjra lëba, shakoba or go ga ä kuzong ga kjrocharaba dröng sho go pjloglo kop ara, gueniyo ba dröng sho li skoya jek tas tas erä. Ga domer li kjwëy llong llëme. Shaga èrë llëm bakoe. Jëk to shäng sakshko erä. To shäng öö le öö le kjloy. Äär kjone ga opyok to shäng ak go. Eni ga Jesús ïya sak tjeng lishko dwayo ga tek shrono shäng ba zlong bäng ga kjök tono.

⁷⁻⁸ ïya Jesúsde ga tjlë ba kong ga «¿Ä sëya, pja opkjos domer kjwe go dwayo!» le.

Kuya ga tjlë ba kong dbo go ga «¿Sbö Tjwlö Kësbangyo Wa li pja! ¿Pja tek shäng bor barwë ega? ¿Rokër bop kong sira Sbö ko go ga tja shdum llëme!» le.

⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Pja ko llë?»

«Tja ko Kop Arae. Tjawa sëya ara domer ère go kjïy» le. ¹⁰ Eshko ga tjlë lok ba kong obi ga «Rokër bop kong sira ga tjawa ichëp kjok èreshko dwayo llëme» le ba kong eni kop arae.

¹¹ Epga löng lishko soshko ga köchi tjeng träk llëm dlup poglo go, ië. ¹² Eni ga sëyaga li tjlë Jesús kong ga «Rokërwa bop kong sira ga tjawa ichos jek köchi tjeng kjwe go» le.

¹³ Kuya ga «jöö» le, ga sëyaga li opkjono to lok domer li go dwayo, ga jek lok köchi li go shara. Wop eni llëm ga köchi tjeng li zrono jer ri ri dlup poglo go, optono lok jer uunkong di bäng buk kësbang li roshko, ga shteno lok dret eshko. Köchi shteno li kop sak dbäw dbäw pjloglo pjök (2,000) dik.

¹⁴Eni ga köchi dagaga tjeng li töktong jek ey dwayo, ga öötong löng nopga löngshko ga llëye shäryono li roy lara nopga kong pjire. Kuya lok ga tek shrono löng ara ba ik. ¹⁵Shrono löng Jesús shäng lishko ga ÿya lok ga domer dämär ga goshko Ä säya li, e wlëna lok bë sök eshko, doyono pjir shwong go, skwë ame, poptono sök pjluë. ÿya lok eni ga beno löng säya llëme. ¹⁶Llëye shäryono domer li tjok, köchi li tjok, e lara ba igaga tjeng eshko lirë nopga shrono tjeng li kong. ¹⁷Eshko ga nopga li tjlä Jesús kong ga «Rokërwa bop kong sira ga pja opshis kjok ëreshko dwayo» le.

¹⁸Kuya ga jlö lara. Jer opyë kjong royshko ga domer poptono li tjlä ba kong ga «Rokër bop kong sira ga tja ios jek bop tjok» le.

¹⁹Kuya ga tjlä ba kong ga «Llëme. Pja nom bop ushko iröng dey. Llëye shäryara Tjlapgarë bop kong li, pja songe lara sorë li, e lep bop pjeyoga uunkong kong, miyde lok wlo» le.

²⁰Kuya ga jlö lara, ga to jek öötong shäng kjokyo ko Decápolis. Eshko ga e poptara Jesúsde sorë li roy le öötong shäng oba kong eshko. Kukoba ga woyotjlikoba beno löng arae.

Kjoglo wolono buk kjlara, walë swlo ara kjlara

²¹E irgo ga Jesús dipzono jek iröng di bäng buk kësbang li kjwo kalëkong. Öötong shäng di kjako ga oba tönö löng träk llëm eshko. ²²Eshko ga domer shäng kjlara ko Jairo. Judíoga syö uyo jong eshko li kägäyoga shäng kjlara li e. Jesús ÿya ga tek shrono shäng ba zlong bäng ga kjök tonö, kujono bokdo kjlay klung go, ²³tjlä ba kong ga «Bor wa walë buk ba llëmdo, shinmotkokdoe. Rokër bop kong sira ga kayo ip bor kong. Pja orkwo ië ba kjing go, poptëp wlo, shinmotkë llëm wlo» le.

²⁴Kuya ga to jek ba tjok.

Oba ara kjishko ga Jesús jëk shängshko ga pollikoba arae. ²⁵Löng li tjreko walë shäng kjlara swlo ara lu pjloglo sak kjwara kjingsho pjök (12) tjän. Ba dbar ÿya ÿyado, poptë llëme. ²⁶Öör shäng dwlomnega ara shwoy ga ba dburwa tjeng li zana drete. Eni ëmdë ga poptono llëme. Miga beno

shäng ro bang ara jek këgong. ²⁷⁻²⁸Bäm go ga Jesús roy miydara, ga wotjlik ga «Tja to ik. Tja öötong shäng ba shwoy ga ba shwong worbo porwër dö ga tja poptë» le. Eshko ga tek shrono shäng Jesús zlong bäng ba kokso shwo lëkong ga ba shwong worbo porwara, ²⁹ga poptono jekdo eshko. Opkuk ga beno shäng pjluë, swlo ame.

³⁰Jekdo eshko ga Jesús wotjlik ga «Miydër ga ëbo poptono, llëbo shäryono bor dbo kësbang go» le. E kjishko ga ÿya iröng ga tjlä oba kong ga «¿Bor shwong porwaga ërë?» le.

³¹Kuya ba oppinggagarë lok ga tjlä ba kong ga «Nopga ara kuzong ga pja polliya löng bop zlong bäng pjlor kar kare. ¿Eni ga “¿Tja porwaga ërë?” lep sorëro?» le.

³²Gueniyo jlö lara llëme. ÿya beno shäng obi kjlarashko kjlarashko, porwaga ërë miyde wlo.

³³Eni ga walë lira ommiydë shäng pjluë. Ga tek shäng Jesús zlong bäng ga kjök tonö sök kjlo dete erä. Eshko ga llëye shäryono ba kong li lara ba kong pjire.

³⁴Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja mär bor go kuzong ga pja poptonoe. Pja nom wopjluë bop ushko. Pja woydë ame. Bop swlo, e wen bop kong ame» le.

³⁵Jesús tjlä shäng walë li kong wopro ga nopga tek shrono löng Jairo ushko dwayo ga tjlä Jairo kong ga «Bop wa yë shinmotkonoë. Tjlapga no pingga kjwe twëy tjötö ame» le.

³⁶Kuya Jesúsde ga jlö lara llëme. Tjlä Jairo kong ga «Pja woydë llëme. Pja mär bor go erä» le.

³⁷Eshko ga Jesús to jek Jairo ushko. Ba oppinggaga tjeng ba tjok doglo mya li jek söra ba yorkë, Pedro, Santiago, Santiago kjlarayo Juan bakoe. Llamo söra jek ba tjok llëme. ³⁸Öötong löng ushko ga ÿya Jesúsde ga nopga slar wopjluë jong träk llëm, kjloshtë ara bakoe. ³⁹Eni ga opzrëno jek shäng u li roy ga tjlä löng li kong ga «¿Pjäy slar ara kjweni ega? Kjoglo, e wolono llëme. Buk pë erä» le. ⁴⁰Kuya lok ga joywe lok jong erä.

Gueniyo ga epga ichara opshik pjire. E irgo ga opzrëno jek öötong shäng kjoglo buk lishko, kjoglo li data, mekë tjok, ba oppinggaga tjeng ba tjok li tjok bakoe. ⁴¹Eshko

ga kjoglo li orkwo shara, ga tjlē ba kong ga «¡*Talítá cum!*» le. (E «Kjwozirwa, pja kojōzong» loklo.) ⁴² Jekdo eshko ga kjoglo li kojono, ga jēktonge. Kjoglo li lu pjloglo sak kjwara kjingsho pjök (12). İya löng lirē ga beno löng yēy le erä. ⁴³ Gueniyo Jesús tjlē ba kong lok ga «Llēye shäryono jūshko ēre lēmi ē kong llēme» le. Ga ba data, ba mekē, e ichara ba wa li sēng.

6

Jesús shäng Nazaret kjokyo

¹ E irgo ga Jesús opshino to ey dwayo ba oppinggaga tjok, ga jek öötong löng ba kjokshko, tek chirawa ga kuno shäng lishko. ² Ga öötong woshtozlong dbaryo ga Jesús opzrēno jek judíoga syō uyo jong eshko li roshko, ga nopga pina. Kuya lok ga nopga ara beno löng yēy le erä. Ga tjlē ēng kong ga «¿Kjwe kjok miydē ara opping kjone? ¿Kjok miydē ara li twaga ērē? ¿Llēbo İydēba llēm wleniyo shärye sorē? ³ ¿U shäryaga wle kjwe llēmdo? ¿Mekē María llēmdo? ¿Lēmga Santiago, José, Judas, Simón llēmdo? ¿Dorga löng na bi tjok bako llēmdo?» le eni. Ga tjlökwo kjre lok woydē llēm, iirkē lok ara erä.

⁴ Eshko ga Jesús tjlē ba kong ga «Kjok kjone pogo ga Sbō tjlökwo laga, e iēba tjwlō ara. Gueniyo ba kjok om go lishko, ba ushko ga iēba tjwlō llēme» le.

⁵ E kjīshko ga llēbo İydēba llēm wleniyo to shäryara kjok eshko sopga kong ara llēme. Orkwo iono swlopga pjökde myare kjing go, ga poptara. Llēbo oblē shäryara llēme. ⁶ Ga Jesús beno shäng wotjlīk ara, kjok eshko sopga mär ba go llēm kjīshko.

Ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li poshduna Jesúsde

E irgo ga Jesús to jongya oba ping shäng kjok shto oblē oblē ber lok soshko wleniyoshko. ⁷ Öötong shäng shto kjri-nashko ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li rokara, ga ichara jek pjök pjöke. Kong dbo twara, Ä sēyaga iche wlo. ⁸ Brikdē lok llēm obishko ga tjlē ba kong lok ga «Pjāy brikshko ga llēbo sömi ara llēm, bomi kjorkung döe. Pjāy dli sök llēm,

kjla llēm, dbur sho llēm bakoe. ⁹ Shwong pjang bomi do go li sömi ga pjlú, drepkwota bako, gueniyo shwong oblē, drepkwota oblē, e sömi llēme. ¹⁰ Pjāy äär kjone pogo ga pjāy ber löng u kjwaraso, äär jong pjāy opshik kjok eshko dwayo guing. ¹¹ Pjāy öötong löng kjone ga pjāy wlokjre llēm, pjāy kuya llēm wleni ga pjāy opshik kjok eshko dwayo, ga bomi dre pjlungyo lözi ber tjeng eshko. E ber pjāy kura lok llēm li jyāglo, ga owa li ber pjang ba go» le.

¹² Eni ga epga to jek löng tjlē oba kong ga «Llēbo owa shäryēmi löng li, e owa jlōe lozi, ga rayozīa» le. ¹³ Eshkoshko ga nopga goshko Ä sēyaga wlēna ara, ga sēyaga li ichara to drete. Swlopga ara, e dlu kjing go kjyo kwona, ga poptara.*

Juan No Waga zrörabae

¹⁴ E dbaryoshko ga Jesús roy shdöktong kjone pogoshko. Ga kura Pjlu Herodesdē. No kjone kjone tjlē ga «E Juan No Waga li woshrokdo. Llēbo İydēba llēm wleniyo shärye ga pjlú e kjīshko» le. ¹⁵ Kjone kjone tjlē ga «E Sbō tjlökwo laga tek dēnashko so Elías tjwayde shäng» le. Kjone kjone obi tjlē ga «E Sbō tjlökwo lagaga tek dēnashko so oblē li kjoyoe» le. ¹⁶ Gueniyo ga oba tjlēno li kuya Herodesdē ga tjlē ga «E Juan. Tja no ichono ba kägä zē kjupargue. E woshrokdo shäng» le.

¹⁷⁻¹⁸ Herodes shjiy ko Felipe. Ba boy ko Herodías. Kjupāshko ga Herodías kjrara Herodesdē beno sök ba boy shara. E kjīshko ga Juan tjlē Herodes kong ga «Herodías kjwe kjrēp ber bop boy wlo ga ä, e bop shjiy Felipe boy kjīshko. Tak pjang kjok llgwekklo tara Moisésdē li go eni» le. E kjīshko ga nopga ichara Herodesdē Juan shak, bāngzaya wlo, shdüya wlo.

¹⁹⁻²⁰ Eni ēmdē ga Juan bangkjre Herodesdē ara. Wotjlīk ga e domer pjlo bek, iara Sbörē beno shäng dboy Sbō kong le. Juan tjlökwo lē li kuya pjloglo ara, kuya ä kjīshko, woyotjlīya ara ēmdē. E kjīshko ga Juan wlikara. Herodíasda omīywō shjiktēng, e tjlēno sorē li kjīshko. Zröya woydē, gueniyo Juan wlikara Herodesdē kuzong ga zröya ga äe.

* **6:13** Eshko dbaryo ga kjyo kwonaba swlopga dlu kjing go, ba dwlomnekklo.

²¹ Öötong Herodes shrëzlong dbaryoshko ga Herodes dli shäryono ara, ga nopga parkë ba tjok li mana ië ba tjok. Ba pjloyoga, ba ëngkjwaga kägäyoga, domerga Galilea so tjwlö ara wleniyo, e mana, ga shrono lok, ië wlo.

Eshko ga nopga ara li ïya Herodíasdë ga wotjlík ga «Juan, e wolon dbaryo öötonge» le. ²² E irgo ga Herodías wa walë shrono shäng ga bërkononopga löng kës li boksho. ïya lok ga beno löng wopjlúe. E kjíshko ga Herodes tjlä ba kong ga «Lläye woydëp li rokos bor kong, ga twër bop kong. ²³ Lër bop kong jlökoyo ga kjok ichër sök li ëmdë ga “Woydër bëye” lëp bor kong ga twër bop kong» le.

²⁴ Kuya ga opshino jek ba mekë shwoy. Tjlë ba kong ga «¿Era llëye rokër?»

«Juan No Waga kägä rokopdë» le ba kong.

²⁵ Eni ga kjoglo li jekdo shäng maling pjlu shwoy, ga tjlä ba kong ga «Woydër ga no ichëp Juan No Waga li kägä zë, ga tek söp bor kong kjwlë roshko» le.

²⁶ Kuya ga woydë jonge. Gueniyo «Lläme» le ba kong woydë llëm, tjläno jlökoyo nopga mana löng li boksho kjíshko.

²⁷ Eni ga no ichara kjlara Juan kägä li zë no shdüzlong uyo roshko, tek söya ba kong wlo. ²⁸ Eni ga no li jek öötong shäng no shdüzlong uyo ga Juan kägä zara tas, ga söra, twara kjoglo li kong kjwlë roshko. Eshko ga kjrara, ga söra, twara ba mekë kong.

²⁹ Roy kuya Juan oppinggagarë ga öör lok ba doyo kjrë, ga söra, jnena lok sakshko.

Jesús nopga sëno doglo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000)

³⁰ Sbö tjlökwö roy lagaga Jesús äska li shrono löng iröng obishko ga llëye shäryara lok, Sbö tjlökwö lara oba kong sorë, e lara lok Jesús kong pjire. ³¹ Jesús sökshko ga nopga tjwe jong ara ga brik jong eni bakoe. Eni kuzong ga dbar epga kong ië wlo ëmdë ga äe. E kjíshko ga Jesús tjlä ba oppinggaga kong ga «Shji to jongya kjok shto oblë, kjok kjing, no llëm wleniyoshko, shji woshtë wlo» le.

³² Eni ga opshino jek ey dwayo, ga opy-ono jem lok kjoyong roshko, ga to kjok shto

oblë, ber löng tjoksa wlo le. ³³⁻³⁴ Gueniyo opshinoshko ga ïna nopga ararë. Ga nopga kjok shto oblë oblë so to jek lok ba irgo pjö lëkong. Jesús opshino kjoyong roshko dwayoshko ga nopga ëng tönö träk llëm li ïna, ga songe le. Wotjlík ga epga öng wlëp ushko so daga llëm wleni le. E kjíshko ga epga pina ara.

³⁵ Kjok ro zar kjwlë kuzong ga ba oppinggaga tjlä lok ba kong ga «Kjok sëng tjän. Kjok ëreshko llëye drete. ³⁶ Pjlú wlo ga nopga kjwe ichos to na dwayo, jek llëbo soynekoba kjone lishko, dli tjwlëk wlo» le.

³⁷ Kuya ga tjlä ba kong ga «Sëzi pjäydë dey» le.

Kuya lok ga tjlä ba kong ga «Sëy uunkong wlo ga woyde ga dbur bayo domer parkono dbargwo sak dbäw pjloglo pjök (200) äska wleni. ¿Shäryërwa sorëro?» le.

³⁸ Eni ga tjlä ba kong lok ga «¿Pjäy pjlung shosho suk pjir tjeng kjwobi? To ïmia» le.

Öör ïna, ga tjwe löng iröng ga tjlä ga «Ëreshko pjlung shosho suk pjir tjeng kjwo shkëng (5), mã tjeng do pjök bakoe» le.

³⁹ Kuya ga epga ichara nopga tjeng kjlobi li ichë wlar uunkong töshko, shkwamsho kjing go. ⁴⁰ Kuya lok ga nopga wloktong töshko, shtor shtor, kjoneshko ga doglo sak dbäw (100), kjoneshko ga doglo sak shkëng (50).

⁴¹ Pjir ga pjlung shosho suk pjir kjwo shkëng (5) li, mã do pjök li, e kjrara Jesúsde, ga kjok dogo ïya jem drëng ga tjlä Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjíshko» le. E irgo ga pjlung shosho suk pjir li tora, ga twara ba oppinggaga kong. Ga pjloggara lok nopga tjeng kës li kong. Mã do pjök li shdüra uunkong kong bakoe.

⁴² Nopga uunkong iono beno löng bö tjung, wopjlúe. ⁴³ E irgo ga dli worbo tóna ba oppinggagarë lok shing roshko, beno tjeng shing kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12), tjung tjunge.

⁴⁴ Domerga iono uunkong ga doglo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000). Walëga, kjwozirga, e shtak llëme.

Jesús jëktong di kjing go

⁴⁵ E irgo ga Jesús ba oppinggaga ichono opyë kjoyong roshko, dipzë di bäng buk

kësbang li kjwo kalëkong wlo, äär ber löng Betsaida kjokyo shwo'lëkong wlo. Ga nopga brik wopro ga Jesús beno shäng eshko. ⁴⁶ Nopga brikong pjir ga Jesús jem öötong shäng dlup go tjoksa, syöshtë Sbö kong eshko wlo. ⁴⁷ Kjok ro zoktong ga shäng eshko tjoksa.

Eshko ga ïya ga kyyong li jek öötong buk di bäng buk kësbang li roworbëe. ⁴⁸ Ga pjluk tek jong ba shwo lëkong. E kjïshko ga kjra le lok ba kyyong li roshgue jong ba kjlongkwang go. Kjok ba shränto ga Jesús jek jëk shäng di bäng buk kësbang li kying go, dipzë kjwo kalëkong wlo lara. Gueniyo öötong jek shäng ba oppinggaga li soy ga ⁴⁹ ïya lok ga tjlä ëng kong ga «¡Kjwe äya jlöe!» le, ga öö le lok ara. ⁵⁰ ïya lok uunkongdë ga bangkjre beno löng ara.

Jekdo eshko ga Jesús tjlä ba kong ga «¡Pjäy wokjange! ¡Tja li jekdo shäng! Llëye bangkjre mi llëme» le.

⁵¹⁻⁵² E irgo ga jem opyono kyyong li roy, ga pjluk li beno tjëksoe. Eshko ga epga beno löng yëy le erä. Llëye kuya woydë llëm kjïshko ga pjlung shosho suk pjir twara oba ara kong li, e llë loklo to miydara lok llëm, ga beno löng wotjlïk ara e kjïshko.

Swlopga poptara Jesúsde Genesaret kjokyo

⁵³ Dipzono lok di bäng buk kësbang li kjwo kalëkongshko ga öötong löng Genesaret kjokyo. ⁵⁴ Eshko ga opshik lok kyyong roy dwayoshko ga nopga löng eshko kjlöbö. Miydara lok ga kjwe Jesús le eni. ⁵⁵ Eni ga roy shdöra lok kjok eshko kjwang jïkong. E kjïshko ga swlopga sökoba swlo sökklo roy, tjwe jong llaw pogo, öötong löng Jesús jëk shäng lishko. ⁵⁶ Eni ga äär kjone pogoshko ga swlopga söraba, iaraba tjeng llëbo soynezzlong irbo sor go llögong llögong. Ga tjlä lok Jesús kong ga «Swlopga kjwe ichos bop shwong worbo porwë sira döe» le ba kong. Ga porwara, ga poptono jekdo uunkong.

7

Nopga äär ber owa Sbö bokso sorë

¹ Pjlara ga no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga kjone kjone, e tjwe löng Jerusalén kjokyo dwayo, ga tek shrono löng Jesús shwoy. ² Eshko ga ïya lok ga Jesús oppinggaga kjong kjong iono, orkwo shwoyde llëm obishko. E kjïshko ga läywe lok owa. ³ (Fariseoga, judíoga llamo li, e ioydë llëm obishko ga orkwo shkwë yötso enido, ba tjlapgaga tek dëdashko so sdëkwo sorë ga eni.* ⁴ To llëbo soynezzlong ga tjwe ushko iröng ga orkwo shkwë e kjoyo enido, llëm ga ië llëme. Ga ba llëbo ioklo, e kwoshkwe lok pjir bako, ba di bapkwö shäryak klung shosho go, ba sbi shäryak dröng sho go, ba ioklo bako, lara ba pjeyoga tek dëdashko so lirë sorë ga eni. Sgara beno löng llëbo shäryë oblë oblë, e kjoyo kjoyo eni bakoe.)

⁵ E kjïshko ga tjlä lok Jesús kong ga «¡Bop oppinggaga kjwe, bi tjlapgaga tek dëdashko so sdëkwo bangkjre lok llëm ega? Ië lokshko ga orkwo shkwë llëme» le.

⁶ Kuya ga tjlä ba kong ga «¡Pjäy Sbö tjlökwö söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjäy wotjlïk owa bomi pjluushko! Llëye lara Sbö tjlökwö laga tek dëdashko so Isaíasdë bomi kjïshko li, e jlöe. Tjlëno beno eni:

»“Nopga ëre, tja poshrëya ba kjamo go, gueniyo tja woyotjlïya pjang ba pjluushko llëme.

⁷ No pïya kjok llgwekklo taga norë li go eröe. E kjïshko ga tja poshrëya löng li llëno llëme.”†

⁸ »Sbö kjok llgwekklo li sömi ïyado llëme. Pjäy ber löng no sdëkwo shäryë döe. ⁹ Sbö kjok llgwekklo li kolëmi llëm, bomi sdëkwo shäryëmi wlo. ¹⁰ Moisés tjläno tek dëdashko ga “Bomi dataga, bomi mekëga, e bangkjrozï, iozï ber tjwlö ara.”‡ Tjlëno obi ga “Ëye ba data, ba mekë, e äyoshtono ga e zrökko.”§ ¹¹ Gueniyo ga pjäy tjlä ga ëye tjläno ba data, ba mekë kong ga “Pjäy kjimtër ga äe. Bor llëbo uunkong ëre tworor tjeng Sbö kong pjire” lara ba kong pjir ga ¹² ba data, ba mekë, e kjimte ame ga pjluë lëmi eni. ¹³ Eni ga bomi sdëkwo pimi oba kong li kjïshko ga Sbö tjlökwö li ioromi beno

* **7:3** Shäryara lok eni, woydara Sbörë eni kjïshko lara, miga eni llëme. † **7:7** Isaías 29.13. ‡ **7:10** Éxodo 20.12; Deuteronomio 5.16. § **7:10** Éxodo 21.17; Levítico 20.9.

tjwlō llēme. Ga pjāy llēbo shāryē owa oblē oblē e kjoyo bakoe» le.

¹⁴ Eshko ga nopga rokara tek ba zlong bāng obi, ga tjlē ba kong ga «Tja kuzī uunkong, miydēmi wlo. ¹⁵⁻¹⁶ Nopga äär ber owa Sbō bokso laga dli ue lirē llēme. Miga ber löng äär ba bokshto wlo laga ba wotjlik wen ba pjlúshko lirē*» le.

¹⁷ Tjlēno oba kong pjir ga opshino jek ey dwayo, ga opzrēno jek öötong shāng u jong kjwara eshko li roshko. Eshko ga ba oppinggaga tjlē lok ba kong ga «Rokērwa bop kong sira ga llēye lēp shāng oba uunkong kong yē, e llē loklo los borwa kong, miydērwa wlo» le.

¹⁸⁻¹⁹ Kuya ga tjlē ba kong ga «¿Llēye lēr shāng li llē loklo miydomirē llēm obire? Nopga äär ber owa Sbō bokso laga dli uara lirē llēme. Dli uēy li jer äär ber tjeng bi bö roshko. Pjir ga tur bi roy dwayo. E äär ber tjeng bi pjlúshko llēme. E kjīshko ga shji äär ber pjlo bek Sbō bokso dli kjīshko llēme» le. Tjlōkwo lara Jesúsdē shāng li, e dli uunkong uēy ga pjlúe loklo.

²⁰ Pjir ga tjlē obi ga «Nopga äär ber owa Sbō bokso laga ba wotjlik wen ba pjlúshko lirē. ²¹⁻²² No wotjlik owa, pē no orkwosmono ba tjok llēm li tjok, no zrök, pē walē ba boy llēm li tjok, lūrķē, wotjlik dbur tōng ba kong erō, llēbo shāryē oblē kong owa, oba jyāpgwē, llēbo owa shāryē lötkē llēm wleniyo, wotjlik owa oblē tjok ba llēbo kjīshko, oblē lāywē owa, opyē woydē ber tjwlō ara oblē kjinmo, llēbo shāryē wotjlik llēm, e wen tēm ba pjlúshko dwayo uunkong. ²³ Nopga äär ber owa Sbō bokso laga llēbo tjeng kēs ēre wen ba pjlúshko lirē» le.

Walē judío llēm wleniyo mär Jesús go jlōkoyo

²⁴ Jesús opshino to kjok eshko dwayo ga jek öötong shāng Tiro kjokyo. Eshko ga u wlēna jong kjwara ber sök eshko miydēba llēm wlo lara. Gueniyo öötong sök eshko li miydarabae. ²⁵⁻²⁶ Kjok eshko ga walē sök

kjlara, e judío llēm, e Fenicia so. Fenicia kjokyo, e Siria kjokyo obi. E wa sök kjlara walē, kjwozirwa wleniyo, goshko Ä sēya kjlara. Jesús roy miydara walē lirēshko ga tekdo shrono shāng ba zlong bāng ga kjök tonono, tjlē ba kong ga «Tja wa sök kjlara ushko walē, goshko Ä sēya kjlara. Rokēr bop kong sira ga sēya li ichēp to bor kong» le.

²⁷ Gueniyo kuya ga tjlē ba kong ga «Woyde ga bi wapga iē bām go. Bi wapga dli li döy, twēy shjiti kong wlo ga äe» le.†

²⁸ Kuya ga tjlē ba kong ga «Jlōe, Tjlapga. Gueniyo wapga li iēshko ga ba dli pjloyo lon ter töshko ga ue shjiti rē ga pjlúe» le.

²⁹ Kuya ga tjlē ba kong ga «Tja dboryorop eni kjīshko ga pja woydē ame. Pja nom irōng bop ushko. Ä sēya pjang bop wa go li to tjān» le.

³⁰ Walē li to ey dwayo. Öötong shāng ba ushko ga ba wa li wlēna buk ba bukklo kjing go. Ä sēya li to tjān.

Domer kjok kugō llēm, tjlē ma wleniyo poptara Jesúsdē kjlara

³¹ E irgo ga Jesús opshino to Tiro kjokyo dwayo, jongya Galilea di bāng buk kēsbang bukshko. Jek shāng li jek jong Sidón kjokyo ga öötong shāng Decápolis kjokyo. ³² Eshko ga domer sök kjlara kjok kugō llēm, tjlē ma wleniyo. Domer li sōraba Jesús zlong bāng, ga tjlē lok ba kong ga «Rokērwa bop kong ga pja orkwo ios domer ēre kjing go sira, poptēp wlo» le.

³³ Kuya ga domer li orkwo shara, ga sōra jek nopga ara löng lishko dwayo pjola sira. Öötong löng eshko ga Jesús sakkwo zrēno domer li kwomgwo bāng kar kare. E irgo ga ba sakkwo shira irōng, ga pōra ba trōng go, ga domer li kjoyorkwo porwara ba sakkwo go. ³⁴ Eshko ga kjok dogo ūya jem drēng ga tjwlō shrono rong, domer li songe le kjīshko. Ga tjlē domer li kong ga «¡Efatá!» le. (E «Kwom ro, pjāy roshwīzong» loklo.) ³⁵ Jekdo eshko ga domer li kwom ro

* **7:15-16** Tek dēnashko ga kjobokwo ēre jyā shiraba oblē oblē ara. Ga kjone kjone tjlē ga «Miga ber löng äär ba bokshto wlo laga ba wotjlik wen ba pjlúshko lirē. Ēye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yōtso.» † **7:27** Eshko dbaryo ga nopga judío llēm wleniyo kowara judiogarē shjiti, epga pjeyo oblē kjīshko. Eni ga shjiti lara walē li kongshko ga e nopga judío llēm wleniyo layde. Ga llēbo ichara Sbōrē judioga kong li, e ber nopga judío llēm wleniyo kong llēme layde.

tuk li roshwino beno kjok kugö pjlúe. Ba kjoyorkwo li döktong beno tjlë pjlú bakoe.

³⁶ E irgo ga Jesús tjlë nopga löng li kong ga «Domer ère poproror lëmi ë kong llëme» le. Gueniyo jlõ lara llëme. «Lëmi llëme» le Jesúsde jek obi. Enira kuya lok ga roy shdöra lok jek këgong.

³⁷ Eni ga nopga beno löng yëy le erä. Ga tjlë lok ëng kong ga «Llëbo shärye kës li, e owa llëme. Nopga kjok kugö llëm wleniyo ie ber shäng kjok kugö wëlle. Nopga tjlë llëm wleniyo ëmdë ga ie ber shäng tjlë bakoe» le.

8

Jesús nopga sëno doglo sak dbäw dbäw pjlöglo pkëng (4,000)

¹ Dbar kjwara ga nopga shrono tönö löng ara Jesús sök lishko. Dli llëm kuzong ga ba oppinggaga rokara Jesúsde tek ba zlong bäng, ga tjlë ba kong ga ² «Nopga kjwe löng bor tjok na öötong dbargwo mya, ga llëye uako llëme. E kjishko ga songe lër. ³ Jek ichër ba ushko ië llëm ga äe. Kjone kjone tjwe pjola dwayo. E kjishko ga wopjir irbo kjwe» le.

⁴ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «¿Nopga träk llëm kjwe sëy sorë? ¿Kjok no llëmshko ère dli wlëy kjone?» le.

⁵ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Pjäy pjlung shosho suk pjir tjeng kjwobi?»

«Tjeng kjwo kjäk (7)» le ba kong.

⁶ Eni ga nopga li ichara Jesúsde wlar uunkong töshko. Pjir ga pjlung shosho suk pjir kjwo kjäk (7) li, e kjrara, ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ère. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga dli li tora, twara ba oppinggaga kong. Ga pjlorgara lok nopga tjeng kës li kong.

⁷ Mä tjeng kjlëbö chilawa bakoe. Eni ga Jesús tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ère. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga mä li twara ba oppinggaga kong, pjlorgue lok nopga tjeng kës li kong wlo.

⁸ Eshko ga nopga uunkong iono beno löng bö jung, wopjlúe. E irgo ga dli worbo tona ba oppinggagarë lok shing roshko, beno tjeng shing kjwo kjäk (7), jung tjunge.

⁹ Domerga iono uunkong ga doglo sak dbäw dbäw pjlöglo pkëng (4,000) dik. Walëga, kjwozirga, e shtak llëme.

E irgo ga nopga briktong pjir ga ¹⁰ Jesús opyono kjoyong roshko ba oppinggaga tjok, ga to ey dwayo, jek öötong löng Dalmanuta kjokyo.

Llëbo jyäglo shäryara Jesúsde llëme

¹¹ Eshko ga fariseoga tek shrono löng Jesús shwoy, ba tjlük wlo. Tjlë ba kong ga «Llëbo iydeba llëm wleniyo shäryos borwa kong kjrina, pja ichaga Sbörë jlöre miydërwa e go wlo» le.

¹² Kuya ga tjwlo shrono rong, ga tjlë ba kong ga «¿Eerishko dbaryo sopga, woydëmi ga llëbo jyäglo shäryër bomi kong ega? Lër bomi kong jlökoyo ga shäryër llëme» le, ¹³ ga rayara beno löng eshko. E irgo ga opyono kjoyong roy, ga dipzono jek di bäng buk kësbang li kjwo kalëkong.

Fariseoga, Herodes, ba pjlung shosho uukklo

¹⁴ Ga jek löng kjoyong roshkoshko ga miydara ba oppinggagarë lok ga dli söra lok llëm, pjlung shosho suk pjir beno buk kjwara eröe. ¹⁵ Ga Jesús tjlë ba kong lok ga «Pjäy sjëk fariseoga, Herodes, ba pjlung shosho uukklo wle tjok» le.

¹⁶ Eni ga epga tjlë lok ëng kong ga «Shji pjlung shosho suk pjir söno llëme. Le shäng bi kong eni e kjishko» le.

¹⁷ Tjlë löng ëng tjok llë li miydara Jesúsde kuzong ga tjlë ba kong ga «¿“Shji pjlung shosho suk pjir söno llëme” lëmi ega? ¿Bor tjlökwo li llë loklo miydomirë llëm obire? ¿Llëye kumi woydë llëm obire? ¹⁸ Pjäy bokkwo tjok, gueniyo pjäy kjok igö llëme. Pjäy kwomgwo tjok, gueniyo pjäy kjok kugö llëm bakoe. ¿Llëye woyo bomi kong llëmdo? ¹⁹ ¿Domerga sënor doglo sak dbäw dbäw pjlöglo shkëng (5,000), pjlung shosho suk pjir kjwo shkëng (5) goshko ga dli beno obi tönömi shingyo kjwobi?»

«Shingyo dlinorwa kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12)» le lok ba kong.

²⁰ Eshko ga tjlë ba kong lok obi ga «¿Domerga sënor doglo sak dbäw dbäw pjlöglo pkëng (4,000), pjlung shosho suk

pjir kjwo kjäk (7) goshko ga dli beno obi tónomi shingyo kjwobi?»

«Shingyo dlinorwa kjwo kjäk (7)» le lok ba kong.

²¹ Eni ga tjlë ba kong lok ga «¿Eni ga bor tjlökwo llë loklo miydëmi llëm obire?» le.

Domer kjok ïgö llëm wleniyo poptara Jesúsde kjlara

²² E irgo ga Jesús öötong shäng Betsaida kjokyo. Eshko ga domer sök kjlara kjok ïgö llëme. E söra shrono löng Jesús zlong bäng, ga tjlë lok ba kong ga «Rokërwa bop kong ga domer ëre porwos sira, poptëp wlo» le.

²³ Kuya ga domer li orkwo shara, ga söra jek u lokshko li worbo go. Öötong löng eshko ga Jesús tröng twono domer li bokkwo go, orkwo iara ba bokkwo kjing go, ga tjlë ba kong ga «¿llëbo ïgöpde?» le.

²⁴ Eshko ga kjok roïno, ga tjlë ga «ïn ga no jëk jonge. Gueniyo ga ïgör yötso llëme. E kjïy ga nopga jëk löng li ïn ga so kjor kjoyoe» le.

²⁵ Eni ga Jesús orkwo iono ba bokkwo kjing go jek obi. Eshko ga bokkwo poptono, beno kjok ïgö wëlle. ²⁶ E irgo ga Jesús tjlë ba kong ga «Pja nom bop ushko. Pja jek äär Betsaida kjokyo guing llëme»* le.

No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e Jesús lara Pedrorë

²⁷ E irgo ga Jesús, ba oppinggaga, e jek löng Filipino Cesarea kjokyo shto oblë oblë. Eshko ga jek löng irbo ga Jesús tjlë ba kong lok ga «¿Kumi ga tja ë lëba?»

²⁸ «No kjone kjone tjlë ga pja Juan No Waga li woshrokdo le. Kjone kjone tjlë ga pja Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Elías tjwayde shäng le. Kjone kjone obi tjlë ga pja Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko so kjlara li woshrokdo le» le lok ba kong eni.

²⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «E ga pjäy e, ¿tja ë lëmi?» le.

Kuya Pedrorë ga tjlë ba kong ga «No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e pja» le.

³⁰ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Tja ë lëmi ë kong llëme» le.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjïshko

* **8:26** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «Pja nom bop ushko. Pja jek llëbo weno bop kong li roy lë Betsaida kjokyo guing llëme.»

³¹ Eshko jek lëkong ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Äär dbar kjwara ga no to ter kjok dogo dwayo ëre shdungoba ara guing. Judío tjlappaga kjok llgwegaga wleniyo, syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde li go, tja wlokre lok llëme. Ga tja zrökoba, gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörë iröng obi» le eni. ³² Llëbo shäryëba ba kong tjwe li, e lara ba oppinggaga kong wëlle, miyde lok wlo.

Kuya Pedrorë ga Jesús rokara tjoksa, ga wlona. ³³ Gueniyo ga Jesús bojono, ba oppinggaga llamo beno tjeng li ïk wlo. Eshko ga tjlë Pedro kong ga «¡Ä, pja opkjos bor zlong dwayo! Llëye woyde Sbörë li woyotjlip shäng llëme. Llëye woyde norë li woyotjlipde shäng erö» le.

³⁴ Eshko ga ba oppinggaga rokara tek ba zlong bäng, nopga tjeng li rokara eni bakoe. Ga tjlë ba kong ga «Ëye jëk woydë bor tjok jlökoyo ga ber shäng bor woyotjlik iyado, wotjlik llëbo shäryë kjok ëre kjing goshko ame bakoe. Bor kjïshko ga llëye shäryëba ba kong llë pogoshko li, e zrökoba pjang kjlës go ëmdë ga e ba kong ga llëye llëme. ³⁵ Ëye wotjlik opdë om go, zrökoba bor kjïshko llëm wlo le ga äär kjok dogo llëme. Gueniyo ëye jëk bor tjok jlökoyo, e zröraba bor kjïshko, llëm ga Sbö tjlökwo roy pjlú kjïshko ëmdë ga era ber sök së iyado kjok dogo. ³⁶ Ëye llëbo tjeng kjok ëre kjing go kës li kjrara tjeng ba wloy ëmdë ga e llëno llëme. Wolono ga öötong kjok dogo llëm ga to jeno ba llëbo li tjok. ³⁷ Shji ber löng së iyado Sbö tjok wlo ga tjwllëkklo kjok ëre kjing goshko drete.

³⁸ »Nopga löng eerishko dbaryo li owa, so domer orkwosmok shäng pjir, gueniyo jëk shäng walë oblë tjok kjoyoe. Llono ga no to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe bor Data dbo kälä goshko, bor parkagaga kjok dogo so tjok. Eerishko ga ëye, tja lökyokjre nopga owa boksho ga eshko ga lökyokjrër eni bakoe» le.

9

1 Ga Jesús tjlë ba kong obi ga «Lër bomi kong jlökoyo ga pjäy kjone kjone löng

ëreshko wolontë llëm obishko ga Sbö ber no pjluyo dbo ara go sorë li ïmi wëlle» le.

Jesús kjlopswono beno kälä lletlet

² Dbargwo tjer (6) irgo ga Pedro, Santiago, Juan, e söra Jesúsde jem dboshko, dlup jong kjwara kjókshko li go. Öötong löng tjoksa eshko ga ïna ba oppinggaga jem löng ba tjok lirë ga Jesús kjlopswono, ³ shwong beno pjlublún shjiye. Shji shwong kwoshkwono beno pjlublún stek lëy wleni, gueniyo äär eni llëme.

⁴ Eshko ga ïya lok ga Moisés, Elías, e weno löng lan Jesús tjok eshko. ⁵⁻⁶ Eni ga ba oppinggaga beno löng kjok bangkjre arae. Pablo, e llëye lako ba kong wlo drete. Eni ëmdë ga tjlë Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, tjawa löng na ga pjlúe. Tjawa ukwang shäryë kjwo mya, bop kong kjwara, Moisés kong kjwara, Elías kong kjwara bakoe» le.

⁷ E wopro ga pjäng sho lono ter kjrina ba kjing go. Ga pjäng sho li roshko dwayo ga ybö kura lok, tjlë ga «Bor wa li ëre. Woydër ara. Ba tjlökwo kuzïa» le. ⁸ Jekdo eshko ga ïya lok ba sor go obi ga ëye beno drete. Jesúsda beno shäng erä.

⁹ Jer oplong löng dlup li go dwayoshko ga Jesús tjlë ba kong lok ga «Llëye ïnomi yë lanyotkëmi ë kong llëm, no to ter kjok dogo dwayo ëre woshrono iröng obi guing» le.

¹⁰ Eni ga llëye lara lok ë kong llëme. Gueniyo ga «No to ter kjok dogo dwayo ëre woshrono iröng obi guing» lara li, e llë loklo lanyotke beno löng ëng kong.

¹¹ E irgo ga ba oppinggaga löng li tjlë lok ba kong ga «No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde li go tjlë lok ga “Borwa pjluyo iche le Sbörë li tjwe ber nopga uunkong pjluyo wlo. Gueniyo ga Elías tjwe bäm go” le. ¿Le lok eni ega?»

¹² «Elías tjwe bäm go jlöe. E tjwe llëbo uunkong poshäryaga. Gueniyo ga no to ter kjok dogo dwayo ëre shdungoba ara guing, ga tja wlojkrëba llëm bakoe. ¿Tak pjäng Sbö tjlökwo go eni bako jlöre? ¹³ Gueniyo lër bomi kong ga Elías shrono öör tjän. Ga kong llëbo owa shäryaraba, woydaraba sorë li eni, tak pjäng Sbö tjlökwo go sorë li eni» le ba kong.

Dwlas goshko Ä sëya poptara Jesúsde kjlara

¹⁴ Jesús, ba oppinggaga jëk löng ba tjok li, e jer äär löng ba oppinggaga llamo beno tjeng lishko. Ga ïna lok ga nopga töno ara eshko. E tjrëko no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde li go löng kjlöbö. Epga löng ënglë Jesús oppinggaga beno tjeng li tjok kar kare.

¹⁵ Jesús tek shäng li ïya nopga löng lirëshko ga beno löng yëy le erä. Ga jek zron jong öötong löng Jesús zlong bäng, wlojkre lok wlo.

¹⁶ Eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «¿Pjäy löng ënglë kar kar, llëro?» le.

¹⁷⁻¹⁸ Kuya domer kjlararë ga tjlë Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, tja wa shäng kjlara domer, goshko Ä sëya kjlara. Iara beno shäng tjlë llëme. Shaya sëya lirëshko ga dbukza rish buk töshko erä, ga kjamo ber bung ara, kowo uë shmët, ber buk kjlo des erä. Tek söror bop kong, poptëp wlo loror, gueniyo tja tjwe ga pja shäng na llëme. Tja tjlëno bop oppinggaga beno tjeng ëreshko wle kong ga “Bor wa ëre, goshko Ä sëya kjlara. Rokër bomi kong ga ichozï to bor kong sira” loror, gueniyo to ichara lok llëme» le.

¹⁹ Eni ga Jesús tjlë ba oppinggaga li kong ga «Pjäy mär Sbö go llëme. ¿Tja ber shäng bomi tjok kjër äär jong llono, pjäy mär ber löng ba go wlo? Tja sjeno shäng bomi tjok tjän. Dwlas li tek sös bor kong» le.

²⁰ Eni ga dwlas li söra lok tek ba zlong bäng. Jesús ïya sëya lirë ga dwlas li dbukza rish buk töshko erä, ga jek workwë to buk pjuk pjuk klung kjing, kjamo bung erä.

²¹ Eshko ga Jesús tjlë dwlas li data kong ga «¿Kjwe shäryë kjweni tek llono tjän?»

«Tek chirawa obishko. ²² Dbura iök roshko, llëm ga dishko, zröya wlo kop ara tjän. E kjïshko ga pja dbo ara ba poptoklo tjok ga tjawa songe lozong, tjawa kjimtozong» le ba kong.

²³ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Tja dbo ara ba poptoklo tjokde, de llëmde lëp eni ega? Eye mär Sbö go ga llëye shärye ga ä wlo drete» le.

²⁴ Jekdo eshko ga domer li tjlē ga «Tja mär ba go. Gueniyo tja kjimtos mär ba go jek kēgong» le.

²⁵ Tjlē löng eni wopro ga nopga tjwe tön jong ara eshko. Īya Jesúsde ga tjlē sēya li kong ga «Ä sēya, dwlas ēre iorop beno kjok kugö llēm, tjlē llēm bakoe. Lēr bop kong ga pja opkjos dwlas ēre go dwayo. Ga pja tjwe ba go ame» le.

²⁶ Kuya sēya lirē ga öö le, ga dwlas li dbukza rish buk töshko erä, ga opkiono toe. Eshko ga dwlas li beno buk shinmo wleni, ga no kjone kjone tjlē ga «Kjwe shinmotkono ĩzong» le. ²⁷ Eshko ga dwlas li shara Jesúsde ba orkwo go, ga kojonaē.

²⁸ E irgo ga Jesús opzrēno jek u jong kjwara roshko. Döni ga ba oppinggaga löng ba tjok tjoksashko ga tjlē lok ba kong ga «¿Ä sēya li to ichororwa llēm ega?»

²⁹ «Ä sēya eniyo ichēmi wlo ga woyde ga pjāy syōshtë Sbō kong ara guing»* le ba kong.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjīshko pjłara obi

³⁰⁻³¹ E irgo ga to lok eshko dwayo ga jek löng uunkong Galilea kjokyo. Ba oppinggaga pīya woydē tjoksa kuzong ga woyde ga öötong löng kjone li miydaga ērē llēme. Eni ga tjlē ba oppinggaga kong ga «No to ter kjok dogo dwayo ēre twēba ber tjeng nopga wloshko, ga tja zrōya lok. Gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbōrē irōng obi» le. ³² Llēye le shäng li llē loklo miydara lok llēme. E llē loklo jakroke lok woydē ba kong, gueniyo jakrokara lok llēm, bangkjre lok ara kjīshko.

Ēye tjwłō ara anmoyō

³³⁻³⁴ Eshko ga Jesús opshino to jongya Capernaúm kjokyo ba oppinggaga tjok. Jek löng irboshko ga ba oppingga kjłara tjlē ga «Tja ber tjwłō ara, pjāy uunkong kjinmo» le kjłara obi kong.

Kuya ga tjlē ga «Llēme. Ber tjwłō ara li tja» le. Ga llamo omlē jong e kjoyo bakoe. Tjlē jek löng lan ēng tjok eni irgo ga jek

öötong löng Capernaúm kjokyo ga opzrēno jek u jong kjwara roshko.

Eshko ga Jesús tjlē ba kong lok ga «¿Llēye lēmi tek löng kar kar ēng kong yē llē?» le. Kuya lok ga beno löng kjing erä. Dboryara lok llēme. Miydara lok pjłú ga llēye lara tek löng ēng kong li, e bēy llēme.

³⁵ Eni ga Jesús wloktong sök, ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li rokara tek löng ba zlong bäng, ga tjlē ba kong ga «Ēye opyē woydē ber tjwłō ara oblē kjinmo ga woyde ga opyē ber tjwłō chira, ber shäng parkaga oblē kong dey» le.

³⁶ Eshko ga kjwozirwa kjrara Jesúsde kjłara, ga iara shäng ba tjrēko. Kjrarga tjeng ba wloshko ga tjlē ba oppinggaga kong ga ³⁷ «Ēye, kjwozirwa jūni wlokjrra bor kjīshko ga tja wlokjrra wleni.† Ga ēye, tja wlokjrra ga bor ichaga wlokjrra wleni bakoe» le.

«Ēye shäng bi wloyo llēm ga shäng bi shwo lēkong» lara Jesúsde

³⁸ E irgo ga Juan tjlē Jesús kong ga «Tjłapga no pingga, domer ĩnorwa shäng kjłara, Ä sēyaga tjeng oba goshko li iche to shäng bop ko go. Gueniyo ga e bop oppingga bi tjok llēm kjīshko ga tjawa tjlēno ba kong ga «Ä sēyaga ichēp Jesús ko go ame» lororwa eni» le.

³⁹ Kuya ga tjlē ba oppinggaga kong ga «¡Wēyē! “Shāryēp ame” lēmi ba kong llēme. Ēye llēbo ĩydēba llēm wleniyo shāryē bor ko go ga tja owa le jekdo ga äe. ⁴⁰ Ēye shäng bi wloyo llēm ga shäng bi shwo lēkong. ⁴¹ Lēr bomi kong jlōkoyo ga ēye, pjāy kjimtura, pjāy bor nopga kjīshko ga pjāy sēna di erö ēmdē ga potjwłēkkło tjok tjān.

«Shji no ichē llēbo owa shāryē llēme» lara Jesúsde

⁴² »Ēye, kjwozirwa mär bor go jūni ichara llēbo owa shāryē ga e song jlōe. Shāryayde llēm obishko ga shakko, apkwo kēsbang pjrikko ba bēngshko, ga dbukko jer dlung dorong dey. ⁴³⁻⁴⁴ Eni ga bomi orkwo, pjāy iche llēbo owa shāryē wleni ga zēmi tas. Pjāy opzrēk jek äär Sbō sökshko orkwo

* **9:29** Tek dēnashko ga kjibokwo ēre jyā shiraba oblē oblē ara. Ga kjone kjone tjlē ga «Ä sēya eniyo ichēmi wlo ga woyde ga pjāy iē llēm, syōshtë Sbō kong wlo ara guing.» † **9:37** Eshko dbaryo ga kjwozirga tjwłō ara llēme.

kjwara llëm dey ga pjlú, pjây pjë bomi orkwo pjök li tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko llëm wlo.† 45-46 Bomi dre, pjây iche llëbo owa shäryë wleni ga zëmi tas. Pjây opzrëk jek äär Sbö sökshko dre kjwara llëm dey ga pjlú, pjây pjë bomi dre pjök li tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko llëm wlo.‡ 47 Bomi bokkwo, pjây iche llëbo owa shäryë wleni ga shimi pjuse. Pjây opzrëk jek äär Sbö sök no pjluyo iyado lishko bokkwo kjwara llëm dey ga pjlú, pjây pjë bomi bokkwo pjök li tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko llëm wlo. 48 Kjok eshko ga shtä kjer llëm, ga iök sjer llëm bakoe.

49 »Shji sjëng tjokshko ga shtirgöy dlungna go, an maling llëm wlo. Sbö omshäryë bi kong eni wleni bakoe. Llëbo kjang ie ber bi kong, bi poshdungglo, shji ber pjlú jek këgong wlo.

50 »Dlungna, e pjlúe. Gueniyo ga pjlä ameshko ga iëy ber pjlä ba shtoy iröng obi ga äe. Pjây ber löng dlungna wleni. Pjây ber löng wopjlú ëng tjok iyado» le.

10

Shji ëng rayë

1 E irgo ga Jesús to ey dwayo, jek öötong shäng Judea kjokyo, Jordán diyo kjwo kalëkong. Eshko ga nopga töno ara Jesús shäng lishko obi. Sgara shäng oba ping sorë ga epga pina eshko eni bakoe.

2 Eshko ga fariseoga kjone kjone tek shrono löng Jesús zlong bäng, ba tjlik wlo. Tjlë ba kong ga «¿Domer ba boy rayë ga pjlúe?» le.

3 Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Pjây ichara Moisésdë llë shäryë?»

4 «Domerga ba boy rayë wlo ga ichara Moisésdë kjibokwo ëng rayoklo twe ba boy kong kjwara guing» le lok ba kong

5 Kuya ga tjlä ba kong lok ga «Llëye kumi woydë llëme. Pjây ichara Moisésdë ëng rayë eni e kjishko. 6 Gueniyo ga dämärshko ga

nopga shäryara Sbörë domer, walë.* 7 E kjishko ga domer ba data, ba mekë rayë, ga orkwosmok walë tjok, ga ber löng kjlaraso wleni.† 8 Eni ga ber pjök ame, ber kjlaraso shara. 9 Töna Sbörë ga e döy llëme» le.

10 Döni ga Jesús opzrëno jek sök u roshko, ga ba oppinggaga tjlä ba kong ga «Tjlapga, ¿llëye lëp shäng yë, e llë loklo?»

11 «Domer ba boy rayono, ga orkwosmono oblë tjok wleni ga llëbo owa shäryayde. 12 Walë ba lanma rayono, ga orkwosmono oblë tjok wleni ga llëbo owa shäryayde bakoe» le ba kong.

Llëbo shäryara Jesúsde pjlú, kjwozirga kong

13 Kjwozirga sökoba jek Jesús kong, Jesús orkwo ië ba kjing go wlo. Eni ga kjwozirga sögaga li wlöya Jesús oppinggagarë löng.

14 Iya Jesúsde ga iirkono, tjlä ba oppinggaga kong ga «Kjwozirga somi llëm, tek wëyë bor shwoy. Eye ber kjwozirga jüni ga Sbö ber ba pjluyo. 15 Lër bomi kong jlökoyo ga eye Sbö tjläkwö kjrë kjwozirwa dik llëm ga äär ber sök Sbö sök no pjluyo iyado lishko llëme» le. 16 E irgo ga kjwozirga li kjrara ba wloshko, orkwo iono ba kjing go, ga tjläkwö lara beno pjlú ba kong.

Domer dbur ara kjlara

17 Jesús opshik to jongya kjok shto oblë le shäng kjwlë ga domer tek zron jong, shrono shäng Jesús zlong bäng ga kjök tonno, tjlä ba kong ga «Tjlapga no pingga, pja pjlúe. ¿Llëye shäryër, tja ber sök së iyado Sbö tjok wlo?»

18 «¿Tja pjlúe lëp ega? Pjlú li, e Sbö eröe. 19 Kjok llgwekklo tara Moisésdë li, e miydëp tjän. Shji no zrök llëme. Shji pë oma boy oblë tjok llëme. Shji lürkë llëme. Shji oblë jyöyotkë llëme. Shji oblë jyäp gwë llëme. Bop data, bop mekë, e bangkjros, ios ber tjwlo ara»† le.

† 9:43-44 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «Pja opzrëk jek äär Sbö sökshko orkwo kjwara llëm dey ga pjlú, pja pjë bop orkwo pjök li tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko llëm wlo. Kjok eshko ga shtä kjer llëm, ga iök sjer llëm bakoe.» § 9:45-46 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «Pja opzrëk jek äär Sbö sökshko dre kjwara llëm dey ga pjlú, pja pjë bop dre pjök li tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko llëm wlo. Kjok eshko ga shtä kjer llëm, ga iök sjer llëm bakoe.» * 10:6 Génesis 1.27. † 10:7 Génesis 2.24. ‡ 10:19 Éxodo 20.12-16; Deuteronomio 5.16-20.

²⁰ Kuya ga tjlē ba kong ga «Tjlapga no pingga, tjlokwo lēp shäng kēs li shäryēr shäng enido tja tek dwlas lē obishko» le.

²¹ Eni ga domer li ŷya Jesúsdē, ga woydara ara. Tjlē ba kong ga «Llēbo shäryorop kēs li, e pjlúe. Gueniyo llēbo beno kjrīna obi. Pja nom bop llēbo tjeng kēs li soynek pjir, ga dburyo twos oba song wleniyo kong. Enira pja llēbo ara kjok dogo. Pjir ga pja tek bor tjok, pja pin wlo» le.

²² Kuya ga beno shäng woydē ara, ga to ey dwayo, dbur ara kjīshko.

²³ E irgo ga ba oppinggaga ŷya Jesúsdē ga tjlē ba kong ga «Nopga dbur ara wleniyo äär ber löng Sbō sök no pjluyo ŷyado lishko wlo ga kjange» le.

²⁴ Kuya lok ga beno löng wotjlik arae. Š Eni ga Jesús tjlē ba kong ga «Pjeyoga, ēye äär ber sök Sbō sök no pjluyo ŷyado lishko wlo ga kjange. ²⁵ Öng jēkklo sok kēsbang wleniyo opzrēk jek shkō bokkwo bäng go ga kjange. Gueniyo nopga dbur ara wleniyo äär ber löng Sbō sök no pjluyo ŷyado lishko wlo ga kjang anmoyō» le.

²⁶ Kuya lok ga beno löng wotjlik ara jek kēgong, ga tjlē lok ba kong ga «¿Enira ēye dardo?» le.

²⁷ Kuya ga ŷya drēng, ga tjlē ba kong ga «Nopga kong ga shärye ga äe. Gueniyo llēye shärye Sbörē ga ä wlo drete» le.

²⁸ Eshko ga Pedro tjlē ba kong ga «Borwa llēbo tjeng kēs li rayororwa beno pjir, tjawa jēk bop tjok wlo» le.

²⁹ Kuya ga tjlē ba kong lok ga «Lēr bomi kong jlōkoyo ga ēye, ba u, ba kjlara, ba data, ba mekē, ba wapga, ba kjok, e rayara bor kjīshko, llēm ga Sbō tjlokwo roy pjlú kjrara li kjīshko ga ³⁰ āska wlēya ara anmoyō. Kjok ēre kjing go ga wlēya llēye rayara li pjloglo sak dbāw (100) obi: u, pjeyoga, mekēga, wapga, kjok. Gueniyo ga kong llēbo tjwe owa bako, ŷywaba shjiktēng, ga bokrotkēba. Gueniyo llono ga ber sök sē ŷyado Sbō tjok.

³¹ »Gueniyo eerishko ga nopga tjwlō ara wleniyo löng ara li, e ber löng tjwlō chira eshko. Ga eerishko ga nopga tjwlō chira wleniyo löng ara li, e ber löng tjwlō ara eshko» le.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjīshko jek obi

³² Öötong dbar kjwara ga Jesús jek shäng Jerusalén kjokyoshko ga ba oppinggaga jek löng wotjlik ara, ga oba jek löng ba tjok li kjok bangkjre ara. Eshko ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li rokara Jesúsdē jek dboshko, lan ba tjok, llēye wen ba kong li kjīshko wlo. Eshko ga tjlē ba kong ga ³³ «Shji to Jerusalén kjokyo. Eshko ga no to ter kjok dogo dwayo ēre twēba ber tjeng syōshtaga kägäyoga wloshko, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdē li go wloshko bakoe. Tja iche lok, zrōya wlo, ga tja twe lok nopga judío llēm wleniyo kong. ³⁴ Eshko ga tja joywe lok, tröng twe lok bor go, tja shpoya lok no shpökklo go, ga tja zrōya. Gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörē iröng obi» le.

Santiago, Juan, e llēbo rokono Jesús kong

³⁵ Eshko ga Zebedeo wapga ko Santiago, Juan, e tek shrono löng Jesús zlong bäng ga tjlē ba kong ga «Tjlapga no pingga, llēye rokērwa bop kong li shäryos borwa kong sira» le.

³⁶ Kuya ga tjlē ba kong ga «¿Llēye shäryēr bomi kong ga pjlú?»

³⁷ «Pja ber sök no pjluyo, bop dbo kälā ikoba wēlëshko ga tjawa iēp ber löng bop tjok, or milē kjlara, or kēlē kjlara» le ba kong.

³⁸ Kuya ga tjlē ba kong ga «Llēye rokēmi löng bor kong li, e llē miydēmi löng llēme. ¿Pjāy shdungoba, bokrotkēba, zrökoba botoya dik ga pjlú?»

³⁹ «Ēng» le lok ba kong.

Kuya ga tjlē ba kong lok ga «Pjāy shdungoba, bokrotkēba, zrökoba botoya dik jlōe. ⁴⁰ Gueniyo ga pjāy kjrēr ber tjeng bor or kēlē, or milē, e laga tjarē llēm, e laga bor Datarē. Shto bor or kēlē, or milē, e ber ēye kjrara bor Datarē tjeng li kong» le.

⁴¹ Kuya ba oppinggaga doglo sak kjwara (10) lirē ga iirkono Santiago, Juan kong.

⁴² Gueniyo rokara Jesúsdē uunkong, ga tjlē ba kong ga «Miydēmi pjlú ga kjok ēre kjing go ga nopga judío llēm wleniyo ichagaga ba

nopga ichë parkë ara ba kong. Nopga dbo ara wleniyo ba nopga ichë parkë ara ba kong bakoe. Ēye songe le llëm, iche parkë ara ba kong erä. ⁴³ Gueniyo woydër ga pjây omshäryë eni llëme. Ēye opyë woydë ber tjwlō ara oblë kjinmo ga opyë ber shäng oblë kjimtaga dey. ⁴⁴ Ēye opyë woydë ber bäm go ga opyë ber shäng parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo oblë kong dey. ⁴⁵ No to ter kjok dogo dwayo ère ëmdë ga shrono shäng kjok ëreshko, èye parkë bor kong wlo llëme. Tja shrono shäng parkë oblë kong wlo. Ga tja optwë, wolon wlo, tja ber nopga ara potjwlëkklo wlo, epga dâr wlo» le.

Domer kjok ïgö llëm wleniyo ko Bartimeo poptara Jesúsdë

⁴⁶ E irgo ga Jesús öötong shäng Jericó kjokyo, ba oppinggaga tjok. Ga opshino löng eshko dwayo ga nopga to jek ara ba tjok. Domer sök kjlara eshko kjok ïgö llëm wleniyo ko Bartimeo, e Timeo wa. E sök dbur rokë irbo li sor go. ⁴⁷ Kura ga «Jesús, Nazaret so li tekdo shäng» lëba. Eni ga tjlä ba kong dbo go ga «¡Jesús, David tjëyo, tja songe lozong!» le.

⁴⁸ Kuya löng lirë ga tjlä ba kong ga «Pja kjinkozong» le lok ba kong, gueniyo ga kjinkë llëme.

Tjläno dbo go jek obi, tjlä ga «¡David tjëyo, tja songe lozong!» le.

⁴⁹ Eni ga Jesús kojongö shäng, ga tjlä löng li kong ga «Rokozï tek bor shwoy» le.

Ga nopga li tjlä ba kong ga «Pja kojōzong. Pja woydë llëme. Pja roke shäng» le.

⁵⁰ Kuya ga ba shwong kop lëkong kur may pjang ba kjing go li skwakza wles, ga dbura lono beno buk eshko. Ga kojono jekdo, jek öötong shäng Jesús shäng lishko.

⁵¹ Eshko ga Jesús tjlä ba kong ga «¿Llëye woydëp ga shäryër bop kong?»

«Tjlapga no pingga, tja kjok ïk woydë» le ba kong.

⁵² Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja to ga bue. Pja mär bor go kuzong ga pja poptonoe» le.

Jekdo eshko ga beno shäng kjok ïgö wëllë, ga to jek shäng Jesús tjok.

11

Jesús öötong opzrëno Jerusalén kjokyo, pjlu wleni

¹ E irgo ga Jesús jek shäng jongya Jerusalén kjokyo ba oppinggaga tjokshko ga öötong löng Betfagé kjokyo, Betania kjokyo, e ber löng Olivos dlupyo poglo go. Eshko ga ba oppinggaga rokara do pjök, ² ga tjlä ba kong ga «Pjây nom kjok buk bi bokshto kjweshko. Eshko ga öng so kwomgla kjoyo dre töshko llgwoklë wleniyo wlëmi sök kjro go kjlara wlënggla, kjing go èye opyoydë llëm wleniyo. Komi, ga tek sömi bor kong. ³ Eshko ga ëbo tjlä bomi kong ga “¿Shäryëmi kjweni ega?” le bomi kong wleni ga “Woyde Tjlapgarë, ga iche tjwe maling iröng obi” lëmi ba kong eni» le.

⁴ Eni ga jek öötong löng eshko, ga öng lara li wlëna sök kjro go, irbo sor go, u bäng jong kjwara zlong. Ga köya löngshko ga ⁵ ïya nopga tjeng eshko kjlöbörë ga tjlä lok ba kong ga «¿Öng kjwe komi llëno?» le.

⁶ Kuya lok ga dboryara, lara Jesúsdë ba kong sorë li eni.

Ga nopga tjeng eshko li tjlä lok ba kong ga «Jölä» le.

⁷ Eni ga öng li tek söra shrono löng Jesús kong, ga ba shwong kop lëkong li iara lok öng li kokso kjing go. Eshko ga Jesús opyono sök öng li kjing go, ga jeke.

⁸ Eshko ga nopga jek löng ba tjok ara. Kjone kjone, ba shwong kop lëkong skwara lok, ga kwoptara lok irbo bäng go ba bäm go. Kjone kjone, kjor korga zara, ga kwoptara lok irbo bäng go eni bakoe.* ⁹ Nopga jek löng ba bäm go, nopga jek löng ba irgo, öö le lok ara. Tjlä ga «Kjwe pjlu jlöe.

Kjwe ichara Tjlapgarë shrono kjok ëreshko. Kjwe kjimte Sbörë.

¹⁰ Kjwe ber sök bi pjluo, bi tjlapga tek dënashko so David dik.

Kjwe kjimte Sbörë.

Sbö sök kjok dogo, e pjlu jlöe» le.

¹¹ E irgo ga Jesús jek opzrëno Jerusalén kjokyo roshko, ga öötong shäng Sbö u zlong bäng. Eshko ga u li roina llaw pogoshko.

* 11:8 Eshko dbaryo ga pjlunga opzrëk jek kjok roshkoshko ga shäryëba ba kong eni.

Gueniyo öötong kjok sëng kuzong ga to jek Betania kjokyo iröng obi, ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li tjok.

Tjlökwo lara Jesúsde beno owa kjour kjlara bo uako wleniyo kong

¹² Wëshko kjok shröng ga opshino to lok Betania kjokyo dwayoshko ga Jesús pjli ara. ¹³ Eshko ga ïya pjola dwayo ga kjour jong kjlara korga tjok ko *higuera*. Eni ga jek äär shäng ba zlong, bo tjokde ïya wlo, gueniyo jong bo dret, korga tjok erä, eshko dbaryo ga kjour li bo dbaryo äätë llëm obi kjïshko. ¹⁴ Eni ga tjëlë kjour jong li kong ga «Ëye tjwe bop bo uë ame» le, ga tjëlökwo lara li kura ba oppinggagarë lok pjire.

Llëbo soynegega löng Sbö u zlong bäng li ichara Jesúsde toe

¹⁵ E irgo ga Jesús jek opzrëno Jerusalén kjokyo, ga öötong shäng Sbö u zlong bäng ga nopga löng eshko llëbo soynek, llëbo tjwlëk li ichara opshik ey dwayo. Ba dbur bapkwö kjlopswozlong oba kong li poskara beno tjeng töshko. Dunggwo soynege sökkïo li poskara beno tjeng töshko bakoe. ¹⁶ Eshko ga ëye llëbo soynekkö li sök tek kalëkong dwayo jek Sbö u roshko jer oplong pjlor kalëkong ga ä, slona Jesúsde kjïshko. ¹⁷ Eni ga oba pïya shäng ga tjëlë ba kong ga «Sbö tjëlökwo tak pjang eni: “Bor u, e kowëba ber syö uyo wlo, tjëyoga uunkong kong.”† “Gueniyo ioromi beno jong lü uyo»‡ le.

¹⁸ Jesús tjëlökwo li kura syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde go lirë, ga ïna ga nopga löng ba kuga li beno löng yëy le erä. E kjïshko ga Jesús bangkjre lok ara. Eni ga ëng töno ga tjëlë lok ëng kong ga «¿Jesús, e zröy sorë ga pjlu?» le lok eni.

¹⁹ Kjok sëng ga Jesús opshino jek Jerusalén kjokyo dwayo, ba oppinggaga tjok.

Shji syöshhtë Sbö kong sorë

²⁰ Wëshko kjok shröng ga jek löng kjour äyoshtara Jesúsde jong li soy obi. Eshko ga ïna ga kjour li bë jong dogro, dano ba sleng dwayo äär jong ba dbo go. ²¹ Eni ga Pedro

tjëlë Jesús kong ga «¿Tjlapga no pingga, kjour äyoshtorop kjurgue dano beno jong dogro, ïzong!» le.

²²⁻²³ Kuya ga tjëlë ba kong ga «Pjäy mär Sbö go jlökoyo. Llëbo shärye Sbörë ga äe lëmi llëme. Eni ga lër bomi kong jlökoyo ga pjäy tjëlë dlup kësbang ëre kong ga “Dlup, pja opkjos jer dlung roy” lëmi ga shäryë bomi kong eni. ²⁴ Pjäy llëbo rokë syö goshko ga woyotjlimi ga “Wlënor beno bor kong tjän” lëmi jlökoyo ga wlëmi.

²⁵⁻²⁶ »Pjäy löng syöshtëshko ga llëbo owa shäryara oblërë bomi kong, e woyotjlimi wleni ga iozï ber tjwlö llëme. Shäryëmi eni ga owa pjang bomi go li löya bomi Data sök kjok dogo lirë ber dret eni bakoe» le. §

«¿Pja ichaga ërë?» lara Jesús wloyogarë ba kong

²⁷ E irgo ga jek opzrëno Jerusalén kjokyo obi, ga öötong löng Sbö u zlong bäng. Eshko ga Jesús jek shäng wopro ga syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde li go, judío tjlapgaga kjok llgwege wleniyo, e tek shrono löng ba zlong bäng ga ²⁸ tjëlë lok ba kong ga «¿Llëye shäryëp shäng li shäryëp ega? ¿Pja ichaga ërë?»

²⁹⁻³⁰ «Pjäy kong llëbo kjakrokër bakoe. ¿Juan No Waga, e ichaga ërë, no wë? ¿Ichaga Sbörëre, de norë? Tja dboryoromi ga tja ichaga ërë lër bomi kong bakoe» le ba kong.

³¹ Kuya lok ga tjëlë ëng kong ga «Ichaga Sbörë loroy ba kong wleni ga “¿Tjëlökwo kjroromi llëm ega?» le bi kong. ³² Gueniyo Juan, e Sbö tjëlökwo laga jlökoyo le nopga uunkongdë. E kjïshko ga e ichaga norë lëy ga ä bakoe. Loroy eni wleni ga nopga iirkë lok ara bi kong» le. ³³ Eni ga tjëlë lok Jesús kong ga «Miydërwa llëme» le.

Kuya ga tjëlë ba kong lok ga «E kjïshko ga tja ichaga ërë lër bomi kong llëm bakoe» le.

12

Parkagaga owa

¹ Eshko ga Jesús tjëlëno ba kong lok llëbo jyäglo go. Tjëlë ga «Domer shäng kjlara kjok

† 11:17 Isaías 56.7. ‡ 11:17 Jeremías 7.11. § 11:25-26 Tek dënahshko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjëlë ga «Shäryëmi eni ga owa pjang bomi go li löya bomi Data sök kjok dogo lirë ber dret eni bakoe. Gueniyo llëbo shäryara oblërë bomi kong owa li ioromi beno tjwlö llëm wleni llëm ga owa pjang bomi go li löya bomi Datarë llëm bakoe.»

sogo. Pjlara ga kjillgwo dwlayo dgara ba kjokshko, kjeryo tyara jong pjribri, klung kjara ber kjillgwo bo lluzlong shtoyo wlo, ga u sharyara jong kjwara ba dwla li doklo bakoe. Pjir ga kjok li poskwona parkagaga kjlobö kong, potjwlëya i, ga to kjok shto oblë.

² »Öötong kjillgwo bo kjrozlong dbaryo ga ba parkaga ichara kjlara, kjillgwo bo ber ba kong li rokë parkagaga beno löng ba kjok daga li kong. ³ Gueniyo ga ba parkaga ichara tjwe shäng li shakza lok pjä, ga shpokza lok tjä tjä, ga ichara to iröng or go. ⁴ E irgo ga ba parkaga ichara jek eshko kjlara obi. Öötong shäng kjok buk lishko ga shpokza lok tjä tjä ba kashko, ga läywara lok owa. ⁵ E irgo ga ba parkaga ichara jek kjlara obi. Era zröra lok. E irgo ga ichara jek kjlobö obi. Kjone kjone shpora lok, kjone kjone zröra lok.

⁶ »E irgo ga beno sök kjlaraso döe. Ba wa li e. E woyde ara wleniyo. E ichayde domer lirë shara. Wotjlik ga «Miydër ga bor wa ërera bangkjre lok» le.

⁷ »Gueniyo ga öötong shäng eshko ga parkagaga kjok dagaga löng li tjëlë lok ëng kong ga «Llono ga kjwe ber kjok ëre sogo. Zröroy wleni ga kjok ëre kjrëy, ber buk bi kong wlo» le. ⁸ Eni ga shara lok, zröra lok, ga doyo dbura kjok li roy dwayo.

⁹ »¿Eni ga llëye sharye kjok sogo lirë ba tjok lok lëmi? E jongya eshko ba zrök dani. Pjir ga parkagaga wlëya oblë, kjok li de lok ba kong wlo. ¹⁰⁻¹¹ Sbö tjlokwo tak pjang eni: »«Akkwo woydara u sharyagagarë lok llëm

li,
e iak beno buk bäm go,
beno tjwlö ara, oblë kjinmo.
Sharyara Tjlapgarë eni,
ga tjawa beno löng yëy lërwa erä.»*
¿E lomirë llëmdo?» le.

¹² Tjläno llëbo jyäglo go li kuya ba wloyoga löng lirë ga miydara ga ba layde shäng. Shaya lok woydë, bängzaya lok wlo. Gueniyo oba bangkjre lok ara kjishko ga rayara lok toe.

Shji kä potjwlëk pjlu kësangyo sök Roma kjokyo li kong

¹³ E irgo ga woydara ga llëbo kjakroke Jesús kong, dborye bëy llëm ga doshaya lok, ga rote lok e go wlo. Eni ga fariseoga ichara kjlobö, Herodes pjloyoga tjok. ¹⁴ Öötong löng Jesús shwoy ga tjëlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, miydërwa ga pja tjëlë beke. No tjëlëshko ga tjlokwo kup llëm, tjwlö kjöm pogo, e bop kong ga tjwlö beke. Pja tjëlë bek ë pogo kong. Woyde Sbörë ga shji jëk sorë li lëp jlökoyo. ¿Eni ga shji kä potjwlëk pjlu kësangyo sök Roma kjokyo li kong ga pjlu?» le.

¹⁵ Kuya ga miyde ga löng wotjlik owa, nopga Sbö tjlokwo söga jlökoyo le, gueniyo wotjlik owa ba pjlu shko li dik. E kjishko ga tjëlë ba kong lok ga «¿Tja tjlämi ega? Dburwa kä potjwlëkklo li tek sözi bor kong kjwara, in wlo» le, ¹⁶ ga tek söra lok ba kong kjwara. Iya ga tjëlë ba kong ga «¿Domer jyäglo sök dburwa ëre go jü ë? ¿Ko tak pjang ëre go jü ë?»

«Kjwe pjlu kësangyo sök Roma kjokyo li i» le lok ba kong.

¹⁷ Kuya ga tjëlë ba kong lok ga «Eni ga llëye pjlu i li, e twozi ber pjlu kong, gueniyo llëye Sbö i li, e twozi ber Sbö kong bakoe» le. Kuya lok ga beno löng yëy le erä.

No woshrozlong dbaryo

¹⁸ Saduceoga wotjlik ga no wolono ga woshre ame le. Eni ga eshko dbaryo ga saduceoga tek shrono löng Jesús shwoy kjlobö ga tjëlë ba kong ga ¹⁹ «Tjlapga no pingga, kjibokwo tara Moisésdë beno pjang li tjëlë ga «Eye wolono, wapga beno ba boy tjok llëm ga shinmo kjlarayo li orkwosmok ba boy beno sök li tjok, wa tjok wleni ga e ber shinmo li i wleni wlo.»†

²⁰ »Pjlara ga domerga löng doglo kjäk (7) epenga döe. Ba këguëyo orkwosmono, ga wolono, ga wapga beno llëme. ²¹⁻²² Eni kuzong ga ba lëng orkwosmono ba syä tjok, gueniyo wolono jek, ga wapga beno llëm bakoe. Ba lëmgä orkwosmono ba syä tjok kjlara kjlara eni bako, ga wolono uunkong, ga wapga beno ba boy tjok llëme. E irgo ga walë li to wolono bakoe. ²³ ¿Eni ga domerga doglo kjäk (7) li orkwosmono uunkong walë li tjok kuzong ga no woshrozlong

* **12:10-11** Salmo 118.22-23. † **12:19** Deuteronomio 25.5-6.

dbaryoshko ga walë li ber domerga kjone dey li boy?»

²⁴ «¡Pjây diktong löng jlõe! Sbö tjlökwo tak pjang li miydëmi llëm, ba dbo kësbang li miydëmi llëm bakoe. ²⁵ No woshrozlong dbaryoshko ga ëye orkwosmok ame. Eshko ga nopga ber löng Sbö parkagaga kjok dogo so wleni shara. ²⁶ Pjây wotjlík ga no wolono ga woshre ame lëmi. Gueniyo ga dënashko ga kji sho pjë jong ri ri lishko ga llëye lara Sbörë Moisés kong li, e tara Moisésdë beno pjang kjibokwo go. Tjlë ga “Tja Abraham, Isaac, Jacob, e Sbö.” † † E lomirë llëmdo? ²⁷ E shinmoga Sbö llëme. E nopga löng së li Sbö. Pjây diktong löng jlõe» le ba kong.

Kjok llgwekklo tjlwö kësbangyo

²⁸ Eshko ga domer shäng kjlara, e no pingga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go. Jesús lano saduceoga tjok li kura, ga wotjlík ga Jesús omboryono beke le. Eni ga tjlë ba kong ga «¿Kjok llgwekklo tjlwö kësbangyo li kjone dey?»

²⁹ «Tjlökwo tak pjang kjwara tjlë ga “Israël tjëyoga, tja tjlökwo kuziã. Tjlapga, e bi Sbö, e kjlaraso. ³⁰ Llëbo woydëpshko, llëbo woyotjlípshko, llëbo shäryëpshko, pja sök së obishko ga Tjlapga, bop Sbö li woydos jlökoyo iyado.” § Kjok llgwekklo tjlwö kësbangyo li e. ³¹ Kjok llgwekklo kjrina obi tjlwö ara. Tjlë ga “Pja opwoydë sorë ga bop kjlara, e woydos eni bakoe.”* Kjok llgwekklo tak pjang tjlwö ara, kjrining pjök ère kjinmo drete» le ba kong.

³² Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, eni jlõe. Sbö, e kjlaraso, e pjlor kar go oblëyo dret, lëp shäng sorë li eni. ³³ Ga llëbo woydëyshko, llëbo woyotjlíyshko, llëbo shäryëyshko ga woyde ga Sbö, e woydëy jlökoyo iyado, e jlõe. Shji opwoydë sorë ga woyde ga bi kjlara, e woydëy eni bako, e jlö bakoe. Kjok llgwekklo kjrining pjök ère tjlwö ara, öng llë, dli llë twëy Sbö kong, suy öng sho sukklo kjing go wlo tjeng kës li kjinmo» le.

³⁴ Kuya ga wotjlík ga domer li tjlë shäng bëye le. Eni ga tjlë ba kong ga «Sbö ber bop pjluoy wlo ga kjwe sira obi eröe» le.

Eshko dbaryo jek lëkong ga ëye wokjang llëbo kjakrokë ba kong wlo ame.

¿No pjluoy iche le Sbörë li, e è?

³⁵ Ga Jesús sök oba ping Sbö u zlong bäng wopro ga tjlë oba kong ga «Tjlapga no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go tjlë lok ga “No pjluoy iche le Sbörë li, e David tjëyo tek ber ba irgo li” le. ¿Le lok eni ega? ³⁶ Pjlara ga David go Sbö Sëyashko ga no pjluoy li kowara ba Tjlapgayo. Eshko ga David tjlë ga

» “Tjlapga tjlëno bor Tjlapgayo kong ga ‘Pja tek wlar ber sök bor orkwo këlëkong, äär jong bop moskwoga zanor pjir guing, eshko ga twër ber bop kong ichëp wlo’ ” le. †

³⁷ ¿Eni ga no pjluoy li kowara Daviddë ba Tjlapgayo kuzong ga e ber ba tjëyo tek ber ba irgo li sorë?» le. † Llëye le Jesús dë shäng li, e kukoba ga beno löng woowa llëme.

No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go wlonã Jesús dë

³⁸ Ga Jesús sök oba ping obi ga tjlë ba kong ga «¡Pjây sjëk, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë go li tjok! Jëk löng doyono shwong kur may, tjlwö ara wleniyo go äe. Woyde lok ga bangkjreba llëbo soyne zlong shtoyo. ³⁹ Judíoga syö uyo roshko ga woyde lok ga löng sökklo pjlu goshko. Oba tön, iëshko ga woyde lok eni bakoe. ⁴⁰ Gueniyo syäpaga llëbo döya lok ba shjiryö. E irgo ga syöshtë wop ara, “Nopga kjwera pjlué” lëba wlo le. E kjishko ga epga shdüya Sbörë ara anmoyö, oblë kjinmo» le.

Syã kjlara dburwa twono Sbö kong

⁴¹ E irgo ga Jesús sök Sbö u zlong bäng ga dbur bapkwö jong soy ba boksho kjwara, ga iya sök ga oba tjwe dbur ië jong ba bapkwö li roy. Ga nopga dbur ara wleniyo omië jong bayo arae. ⁴² E irgo ga syã song wleniyo shrono shäng kjlara eshko, ga dburwa iara kjwo pjök dëwa. Ba dburwa iara li, e tjlwö chira anmoyö wleniyo. ⁴³⁻⁴⁴ Iya Jesús dë ga ba oppinggaga rokara

† 12:26 Éxodo 3.6. § 12:30 Deuteronomio 6.4-5. * 12:31 Levítico 19.18. † 12:36 Salmo 110.1. † 12:37 Eshko dbaryo ga ëye, nopga mite ba dorko kowe tjlapga llëme.

tek ba zlong bäng, ga tjlë ba kong ga «Nopga dbur ara wleniyo kjwe omiono ara wleni jlõe. Gueniyo kjwe ba worbo wleniyo iayde. Syã song wleniyo kjwera, ba dburwa tjeng sira li woydara ba llëbowa tjwlëkklo. Eni ëmdë ga twara Sbö kong drete. E kjishko ga lër bomi kong jlökoyo ga syã kjwe, dburwa iara sira tjwlö llëm wleni jlõe. Gueniyo Sbö kong ga tjwlö ara, llamo omiono lok kës wle kjinmo» le.

13

«Sbö u pjir ber drete» lara Jesúsde

¹ E irgo ga Jesús opshino jek Sbö u jong lishko dwayo, ba oppinggaga tjok. Eshko ga kjlara tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, Sbö u ëre akyo lok këskëse. U lok ëre wolëso ïzong» le.

² Kuya ga tjlë ba kong ga «¿U lok këskës ëre ïp shängde? Llono ga ëreshko akkwo ëmdë ber tjeng ëng kjing go kjwara llëme. Llëbo tjeng kës ëre pjir ber drete» le.

Kjok pjir dbaryo jyäglo

³ E irgo ga jem öötong löng Olivos dlupyo, Sbö u jong li bokshto, ga Jesús sirkeno sök eshko. Eshko ga Pedro, Santiago, Juan, Andrés, e tek shrono löng ba zlong bäng, tjlë lok ba kong dboshko wlo. Tjlë ga ⁴ «¿Llëye lëp shäng li, e shäryë llono? ¿E shäryë dörö li jyäglo wen llë?»

⁵ «Pjây sjëk, pjây jyäpgwëba llëm wlo. ⁶ Eshko ga nopga wen tjwe ara, tjlë ga “No pjlyo ichara Sbörë shrono shäng li tja” le. E go ga oba jyäpgwe lok ara.

⁷ »Roy kumi ga oba ëngkjwë kjok shto oblë oblë arashko ga llëye bangkjrëmi llëme. E shäryë eni kjluwe. Gueniyo eshko ga kjok pjir dbaryo li äatë llëm obi. ⁸ Tjeyoga oblë oblë ëngkjwë lok ëng tjok. Nopga kjok shto oblë oblë so ëngkjwë lok ëng tjok bakoe. Kjok shto oblë oblë goshko ga yo tjwe ara, pjli tjwe ara bakoe. Gueniyo llëbo wen tjwe owa anmoyö li soye llëbo kës ëre go kjwlë jã.

⁹ »Eshko ga pjây sjëke. Pjây twëba kjok llgwegaga kong, pjây shpoya lok no shpokklo go judioga syö uyo roshko wlo. Bor kjishko ga pjây iche lok äär löng no ichagaga bokshto, pjlyuga kës bokshto bakoe. Eshko ga llëbo ïnomi, kuromi li roy lëmi ba

kong, miyde lok wlo. ¹⁰ Kjok pjitë llëm obishko ga Sbö tjlökwo roy pjly äär tjëyo kjrina kjrina kong, kukoba wlo. ¹¹ Ga pjây shakoba, sökoba äär löng tjlapgaga kës bokshto ga pjây woydë llëm, “Llëye lër” lëmi llëme. Eshko ga pjây tjlëshko ga tjlökwo twe Sbörë bomi kong, lëmi wlo. E kjishko ga pjây woydë llëme. Eshko ga pjây li tjlëkdo llëme. Sbö Sëya li tjlëkdo bomi kjishko.

¹² »Nopga epenga dö ëng twë tjlapgaga kong, zröya lok wlo. Dataga, e ba wapga twë eni bakoe. Wapga iirkono ba data, ba mekë kong ga twe tjlapgaga kong, zröya wlo. ¹³ Pjây ïywa nopga uunkongdë shjiktëng bor kjishko. Gueniyo ga ëye mär bor go äär jong ba dbo go ga era där ber shäng pjly ïyado.

¹⁴ »Llëbo lër bomi kong miydëmi wlo. Llono ga llëbo wen owa anmoyö Sbö shto zrek li roshko. E kjishko ga shto li ber zrekteng ame, ga ëye äär eshko ame bakoe. Jekdo eshko ga pjây löng Judea kjokyo ga pjây tökzong jem dlup lëkong; ¹⁵ pjây löng bomi u dbo kjing sdok li kjing go ga pjây tökzong jek maling, pjây opzrëk jek bomi u roshko llëbo kjrë llëme; ¹⁶ pjây löng bomi kjokshko ga pjây jek bomi ushko iröng bomi shwong kop lëkong kjrë llëme. ¹⁷ E dbaryo ga walëga löng kjlaraso llëm, e song jlõe. Walëga kjwozirwa tjeng nä ië, e song jlö bakoe. ¹⁸ Rokozï Sbö kong ga pjây tök eni kjok owa dbaryo llëme. ¹⁹ E dbaryo ga llëbo wen nopga kong owa anmoyö. Llëbo eni, e ïkdaba tek kjok shäryara Sbörë dämärshko dwayo llëm, ga wen e kjoyo ame. ²⁰ Llëbo owa ëre ie Sbörë ber dbar ara llëm, ba nopga kjrara li woyde ara kjishko. Eni llëm kjwe ga ëye där ber sök së kjlara llëme.

²¹ »Eshko dbaryo ga no tjwe shäng tjlë ga “¡No pjlyo ichara Sbörë li shäng na ïzã!” le, llëm ga tjlë ga “¡Shäng kjwe!” le bomi kong, gueniyo jlö lëmi llëme. ²² Eshko ga nopga ara to löng tjlë ga “No pjlyo ichara Sbörë shrono shäng li, e tja” le. “Tja Sbö tjlökwo laga kjok ëre so” le. Gueniyo epga ichaga Sbörë llëme. Llëbo ïydëba llëm wleniyo shärye lok ara. Llëbo jyäglo shärye lok oblë oblë bakoe. Shärye lok eni, oba ara jyäpgwe wlo, Sbö nopga kjrara li ëmdë jyäpgwe wlo le, gueniyo epga jyäpgwe ga äe. ²³ ¡Eshko ga

pjây sjêke! Llëye wen eshko li loror bomi kong pjir tjân.

No to tjer kjok dogo dwayo li tjwe iröng obi dbaryo

²⁴ »Llëbo owa ère dbaryo irgo ga
»«Dlo ber pjäng yêt,
ga mok kâlã të ame.

²⁵ Dbala lon ter kjok dogo dwayo,
ga kjopkwo ber dete erä.»

²⁶ »Eshko ga ikoba ga no to ter kjok dogo dwayo ère ter tjwe pjäng sho roy, ga bor dbo kâlã ikoba wëlle. ²⁷ Bor parkagaga kjok dogo so ichër bor nopga kjrara li wlokjër lok kjok kjwang jikong, kjok pjir äär kjone ga eshko, kjopkwo pjir äär kjone ga eshko bako, epga töya wlo.

²⁸ »Tja kuziã. Pjây pin, kjor ko *higuera* li go. KJOR kowo wen mite, korga wen tja glënsheko ga miydëmi e go ga lushko dbaryo äätoe. ²⁹ Eni ga llëbo kës ère shäryë li imishko ga miydëmi e go ga no to ter kjok dogo dwayo ère tjwe iröng obi dbaryo li ääto eni bakoe. ³⁰ Lër bomi kong jlökoyo ga nopga löng eerishko dbaryo kjone kjone wolontë llëm obishko ga llëye lër shäng bomi kong ère shäryë uunkong. ³¹ Kjopkwo, kjok ère, e pjir ber drete. Gueniyo bor tjlökwora ber pjäng iyado.

³² »E dbaryo llono, kjok orë, èye om-miydë llëme. Miydaga Sbö parkagaga kjok dogo sorë llëm, miydaga Sbö Wa èrerë llëm bakoe. Miydaga Data Sbörë eröe.

³³ E kjishko ga koshëmi löng sjëk iyado, e dbaryo wen äär llono miydëmi llëm kjishko.

³⁴ Tjlökwo lër bomi kong llëbo jyäglo go, shäryëmi eni wlo. Domer shäng kjlara u sogo. To opshik jek kjok shto oblë wlo ga ba parkagaga ie ber löng ba u li dë. Kjlara kjlara kong pak twe ber oblë oblëe. Ga tjlë u bäng daga li kong ga «iPja shäng sjêke!» le. ³⁵ Eni ga u sogo tjwe iröng llono miydëmi llëm, kjok ro zar kjwlëre, kjok rongde, kjörkö kjlunshkore, de kjok shräntore. E kjishko ga pjây löng sjëk iyado.

³⁶ U sogo li tjwe maling wleni ga woyde ga pjây wlëya löng pë wleni llëme. ³⁷ Llëye lër bomi kong li, e lër nopga uunkong kong, «iPjây löng sjêke!» le ba kong.

14

«¿Jesús, e shay, zröy wlo sorë ga pjlú?» lara ba wloyogarë

¹ Eshko ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo, pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llëm dbaryo kjwe dbar pjök obi. Eshkoshko ga syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e töno lok, ga tjlëno lok ëng kong ga «¿Jesús, e shay, zröy wlo sorë ga pjlú? Shay wlo ga jyöyotkëy. ² Gueniyo dbar shrëzlong dbaryo llëme. Llëm ga oba ara ga wlikëba äe» le.

Walë kjlara, poshtikklo tjwlö ara wleniyo tyara Jesús dlu kjing go

³ Jesús jek öötong shäng Betania kjokyo, Simón ushko. Dënashko ga Simón li poglo go swlo ara, sho an do jikong, gueniyo popto-noe. Jesús sök Simón ushkoshko ga walë shrono shäng kjlara, wloshko poshtikklo bapkwo tjwlö ara shäryak akkwo ko *alabastro** go, roshko poshtikklo lö pjlebë tjwlö ara wleniyo. Eshko ga söra jek Jesús sök ië lishko, ga ba bapkwo li dlora, ga poshtikklo li tyara ba dlu kjing go. ⁴ Iya no kjone kjone tjeng eshko lirë ga iirkë jong, tjlë lok ëng kong ga «¿Kjwe zäya kjweni ega? ⁵ Soynena kjwe ga dburyo shaya bayo domer parkë dbargwo sak dbäw pjloglo mya (300) äska wleni, oba song wleniyo kjimtoklo wlo dey» le. Ga walë li wlona lok ara.

⁶ Eni ga Jesús tjlë ba kong ga «iWëyë! ¿Walë kjwe läywëmi kjweni egaro? Llëye shäryara bor kong ère beno pjlúe. ⁷ Oba song wleniyo löng bomi tjok iyado, ga kjimtëmi, woydëmi llono ga eshko. Gueniyo tjara ber shäng bomi tjok iyado llëme. ⁸ Llëye shärye bor kong ga pjlú li, e shäryayde bor kong. Poshtikklo li tyara bor doyo go, ère bor poshäryayde, tja iëba ber buk sakshko wlo. ⁹ Lër bomi kong jlökoyo ga kjok kjwang jikong kjone pogo ga Sbö tjlökwo roy pjlú lëbashko ga llëye shäryara walë kjwerë bor kong ère woyoshreba, ga roy lëba bakoe» le.

* **14:3** Alabastro, e ak pjlublún wleni, ga poshtikklo bapkwo shäryëba e go.

«Jesús twër ba wloyoga kong» lara Judasdë

¹⁰ Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjlara ko Judas Iscariote. E öör shäng syöshtaga kägäyoga ïk, Jesús soyneya, twe ba kong lok wlo le. ¹¹ Kuya lok ga beno löng wopjlú, ga tjlë lok ba kong jlökoyo ga «Enira pja potjwlënwa» le.

Eshko jek lëkong ga beno shäng wotjlik ga «¿Jesús twër ba kong sorë ga pjlú?» le.

Jesús iono ba oppinggaga tjok

¹² E irgo ga pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llëm dbaryo li öötonge. E dbaryo ga öng wlëp ushko so llgwoklë zröya, sho suya, Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo. Eshko ga ba oppinggaga tjlë ba kong ga «¿Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li, e dliyo shäryërwa kjone ga pjlú?» le.

¹³ Kuya ga tjlë ba oppinggaga do pjök kong ga «Pjäy nom jek u lok arashko. Eshko ga domer wlëmi shäng kjlara, di bapkwö sök jong kjwara, roshko di. Pjäy jek ba irgo. ¹⁴ Ìmi ga opzrëk jek u roy ga pjäy tjlë u sogo kong ga “Tjlapga no pingga tjlë ga ‘¿Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li, e dliyo uër bor oppinggaga tjok li kjëryo kjone?’ le” lëmi ba kong eni. ¹⁵ Eni ga pjäy kong, kjër pïya jong kjomo kjwara kësbang, poshäryak pjire. Llëye uëy wlo li shäryëmi pjir ber tjeng bäm go eshko» le.

¹⁶ Eni ga ba oppinggaga do pjök li to jek öötong löng u lok arashko ga llëye lara Jesúsdë ba kong li wlëna tjeng eshko uunkong eni. E irgo ga dbar shrëkklo li dliyo poshäryara lok.

¹⁷ Öötong kjok shkë ga Jesús öötong shäng eshko, ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li tjok. ¹⁸ Löng ië wopro ga Jesús tjlë ba kong ga «Ìër bomi kong jlökoyo ga pjäy löng ië bor tjok kjlara, tja soyneya, twe oba kong» le.

¹⁹ Kuya lok ga beno löng woydë arae. Ga kjlara kjlara tjlë Jesús kong ga «¿Tja llëm llëmdo?» le.

²⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjäy doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjlara. Èye sök bor tjok, ba pjlung shosho suk pjir pöya sök bor tjok ioklo kjwaraso roy ga bor soynege li e. ²¹ No to ter kjok dogo dwayo ère wolon, tak pjang Sbö tjlökwo go sorë li eni. Gueniyo bor soynege, era song jlöe. Weno llëm kjwe ga pjlú ba kong dey» le.

²² Löng ië wopro ga pjlung shosho suk pjir kjrara Jesúsdë kjwara, ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ère. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga pjlung shosho li tora, twara sira sira ba oppinggaga kong, ga tjlë ba kong lok ga «Kjrozi, ère bor sho wleni» le.

²³ E irgo ga di ioklo kjrara kjwara, roy kjillgwo bo dyo dbo ara, ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong kjillgwo bo dyo tworop ère. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga twara ba oppinggaga kjlara kjlara kong, ga iara lok sira sira uunkong. ²⁴ Ga Jesús tjlë ba kong lok ga «Ère bor srëng wleni. E go ga tjlökwo twara Sbörë, beno ïyado wlo li, e shärye. Bor srëng li kwon, nopga ara kong. ²⁵ Gueniyo lër bomi kong jlökoyo ga kjillgwo bo dyo iër ame, äär jong Sbö ber no pjluyo dbaryoshko jä. Eshko ga iër obi» le.

«Pjäy tjeng uunkong ère, tja rayëmi pjire» lara Jesúsdë ba oppinggaga kong

²⁶ E irgo ga tono lok pjlara Sbö kong, ga to jem lok Olivos dlupyö. ²⁷ Öötong löng eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni:

»“Öng daga li zrör,
ga öng wlëp ushko so tjeng li shdär ber
kjloro erä.”†

Eni ga pjäy tjeng uunkong ère, tja rayëmi pjire. ²⁸ Gueniyo ga tja wolono, ga tja woshrara Sbörë iröng obishko ga tja äär Galilea kjokyo bomi bäm go. Pjäy koshër shäng eshko» le.

²⁹ Kuya Pedrorë ga tjlë ba kong ga «Ìlamora, pja rayara uunkong pjir ëmdë ga tjara, pja rayër llëme» le.

³⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Ìër bop kong jlökoyo ga pjesit kjok shränto ga kjörkö kjluntë pjloglo pjök llëm obishko ga “Jesús,

† 14:27 Zacarías 13.7.

e ë miydër llëme” lorop oba kong p̄jloglo mya tjän» le.

³¹ Gueniyo kuya ga tjlë ba kong obi ga «Eni llëme. Tja zrökoba jek bop tjok ëmdë ga “Jesús, e ë miydër llëme” lër ë kong llëme» le.

Ba oppinggaga llamo li omlono e kjoyo bakoe.

Jesús syöshtono Getsemaní kjokyo

³² E irgo ga jek öötong löng Getsemaní kjokyo. Eshko ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Tja to syöshtë Sbö kong wopro ga p̄jây wlar ber tjeng na» le.

³³ Eni ga jek syöshtë lishko ga ba oppinggaga tjeng li söra jek ba tjok doglo mya, Pedro, Santiago, Juan. Jek löngshko ga Jesús wosong, woydë ara ba p̄jlúshko. ³⁴ Ga tjlë ba kong lok ga «Tja woydë ara bor p̄jlúshko. Kur ga tja wolon kjoyoe. P̄jây ber tjeng na, ga p̄jây sjëke» le.

³⁵ Eni ga opkwono jek këgo sit, ga kjök tonno sök, kujono bokdo kjlay klung go, ga rokara Sbö kong ga llëbo wen owa ba kong llëm wlo, ³⁶ tjlë ga «Abba, † Data, llëye shäryëp woydë li shäryëp ga p̄jlúe. Rokër bop kong sira ga llëbo wen owa döro li, e tjwe bor kong llëm kjwe dey. Woydër eni, gueniyo ga e laga tjarë llëme. E laga ber pjarë» le.

³⁷ E irgo ga tek shrono shäng ba oppinggaga doglo mya beno tjeng lishko ga wlëna bë tjeng pëe. Eni ga tjlë Pedro kong ga «Simón, ¿pja buk përe? ¿Pja sök së wop sira ga äre?» le. ³⁸ Ga tjlë mya jikong li kong ga «P̄jây pë llëm, p̄jây syöshtos dey. Eni ga p̄jây tjlíya Äreshko ga p̄jây kjimte Sbörë, llëbo owa shäryëmi llëm wlo. P̄jây llëbo p̄jlú shäryë woydë jlö, gueniyo p̄jây womae» le.

³⁹ E irgo ga jek syöshtë obi. Ga tjlëno jek obi, lara bäm go sorë li eni. ⁴⁰ Syöshtono p̄jir ga tek shrono shäng iröng obi ba oppinggaga beno tjeng lishko, ga wlëna bë tjeng pë obi, bokkwo llir woydë ëng go poywörë kjishko. Eni ga to dboryara lok llëme.

⁴¹ E irgo go ga öör p̄jlara obi. Shrono shäng iröng p̄jloglo mya go ga tjlë ba oppinggaga kong ga «¿P̄jây löng pë, woshtë obire? ¡Kjweni ga bue! No to ter kjok

dogo dwayo ëre twëba ber tjeng nopga owa wloshko li dbaryo öötonge. Ízã. ⁴² Bor soynega kjwe tek shäng tjän. P̄jây kojözong. Shji to ëng dowlëk ba tjok» le.

Jesús shara ba wloyogarë

⁴³ Jesús tjlëydë p̄jitë llëm obishko ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho p̄jök (12) kjlara ko Judas, e shrono shäng eshko. Nopga shrono löng träk llëm ba tjok, kjone kjone wloshko dröng, kjone kjone wloshko wlëng no shpökklo. Epga ichaga syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, judío t̄jlapgaga kjok llgwegaga wleniyorë. ⁴⁴ Lunashko ga llgwera Judasdë nopga li kong p̄jir tjän, Jesús, e ë miyde lok wlo. Tjlëno ba kong ga «Ími ga ëye lö shirŠ ga domer li e. E shami, ga sömi, dëmi yötso» lara eni.

⁴⁵ Eni ga Judas jek öötong shäng Jesús zlong bäng ga tjlë ba kong ga «¡Miga, T̄jlapga no pingga!» le ba kong, ga lö shira. ⁴⁶ Eni ga shakza lok p̄jä erä.

⁴⁷ Eshko ga nopga löng Jesús zlong bäng kjlara dröng shino kjwangna, ga syöshtaga kësbangyo li parkaga kwomgwo zakza tas jer lon p̄jik buk töshko erä.

⁴⁸ Eshko ga Jesús tjlë nopga li kong ga «¿P̄jây tjwe bor shak dröng tjok, wlëng no shpökklo tjok kjweni ega? ¿Tja shamishko ga tja ëngkjwë bomi tjok lëmiro? ⁴⁹ Tja öör shäng oba ping ara, Sbö u zlong bäng, p̄jây löng lishko. ¿Tja sharomi eshko llëm egaro? Gueniyo ëre shäryë jüni, Sbö t̄jlökwo tak pjang li ber jlökoyo wlo» le.

⁵⁰ Eshko ga ba oppinggaga Jesús rayono uunkong, ga töktong to lok ey dwayo. ⁵¹ Eshko ga dwlas jek shäng kjlara ba irgo, taywono kjingoklo p̄jlublún wleniyo go döe. Íya nopga jek tjeng Jesús söga lirë ga shakza lok p̄jä le, ⁵² miga shara lok uriso, beno löng ba shwong li shayde erä. Eni ga opdöno jek wles, ba shwong lira beno tjeng nopga li wloshko erä. Ey ga töktong jek shäng kjlop drete.

Jesús söra ba öötong shäng Judío Kjok llgwegaga Këskësyo boksho

† 14:36 Arameo t̄jlökwo abba, e datawa loklo. § 14:44 Lö shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

⁵³⁻⁵⁴ E irgo ga Jesús söra lok to jongya syöshtaga kësbangyo sök lishko. Pedro jek shäng kä kjwaraso kä kjwaraso ba irgo. Öötong löng eshko ga opzrëno jek u li roshko, ga Pedro beno sök iökkok, u bongkjako, Sbö u dagaga löng li tjok.

Syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok lligwega wleniyo, no pinggaga kjok lligwekklo tara Moisésdë li go, e töno tjeng uunkong u li roshko tjän. ⁵⁵⁻⁵⁶ Syöshtaga kägäyoga, Judío Kajok Lligwegaga Këskësyo uunkong, Jesús zröya lok woydë. E kjishko ga nopga rokara ara töno tjeng lishko, Jesús rotë wlo. Eshko ga nopga kojono ara, Jesús rotë wlo, gueniyo ba jyöyotkayde lok eröe. Kjlara kjlara tjläno oblë oblë erä. E kjishko ga Jesús rotoklo wlo wlëna lok llëme. ⁵⁷ E irgo ga domerga kojono oblë, ga Jesús jyöyotkara jek obi. Tjlë ga ⁵⁸ «Kjwe kurorwa, tjlä ga “Sbö u ère shäryak norë, e shdör dret, ga äär dbargwo mya ga shäryër kjwara obi shäryak norë llëme” le eni» le. ⁵⁹ Gueniyo epga tjläno bek llëm, tjläno lok oblë oblë erä.

⁶⁰ Eni ga syöshtaga kësbangyo li kojono nopga töno tjeng li bokshto, ga tjlä Jesús kong ga «Pja rote löng ara. ¿Dboryëp llëmdë?» le. ⁶¹ Kuya ga beno shäng kjinge. Dboryara llëme. Eni ga syöshtaga kësbangyo li tjlä ba kong ga «¿No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e pjare? ¿Sbö poshrërwa li, pja ba Ware?» le.

⁶² Kuya ga tjlä ga «Ëng, e tja. Sbö, llëye shärye woydë li shärye ga pjlúe. Ga llono ga no to ter kjok dogo dwayo ère ïmi sök ba orkwo këlëkong, tja ïmi ter tjwe kjok dogo pjäng sho tjrëko bakoe» le.

⁶³ Kuya syöshtaga kësbangyo lirë ga ba shwong dwlëkza tjä tjä iirdë. Tjlë ga «¿Rota ga wlëy obi llëno? ⁶⁴ ¿Domer kjwe shäng Sbö läywë owa, ber tjwlo llëm wlo le! E kuromi pjir tjän. ¿Kumi ga sorë?» le.

Kuya nopga töno tjeng uunkong lirë ga tjlä ga «¿Kjwe zrökko!» le.

⁶⁵ Eshko ga kjone kjone, Jesús go tröng twara lok, bokkwo go shwomzrëng kjrochara lok tuke. Eni ga yokza lok pjök pjök, ga tjlä ba kong ga «Pja yoga èrë los borwa kong» le. E irgo ga Sbö u dagaga omsöno, ga shpokza lok pjök pjök erä.

«Jesús, e ë miydër llëme» lara Pedrorë

⁶⁶ E wopro ga Pedro sök kjoko, u bongkjako. Eshko ga kjoglo shäng kjlara, syöshtaga kësbangyo parkaga wleniyo. ⁶⁷ Ìya ga Pedro sök iökkok. Ga ìya yötso robyë wëlëshko ga tjlä ba kong ga «¿Nopga jëk löng Jesús, Nazaret so tjok li kjlarayo pja llëmdo?»

⁶⁸ «¿Jyö! E ë miydër llëme. Llëye lëp shäng li miydër llëm bakoe» le ba kong. Ga jek öötong shäng kjër pjlor kalëkong. Eshko ga kjörkö sök kjwara, ga kjluno pjlara.

⁶⁹ Eshko ga ìya kjoglo lirë jek obi ga tjlä nopga tjeng li kong ga «Kjwe ëmdë ga ba kjlarayo» le.

⁷⁰ Kuya Pedrorë ga tjlä nopga li kong ga «¿Jyö!» le obi.

E irgo ga nopga tjeng eshko li tjlä ba kong ga «¿Pja Galilea so llëmdo? E kjishko ga miydërwa pjlú ga pja ba kjlarayo» le.

⁷¹ Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Jyö! Lër bomi kong jlökoyo ga domer lëmi löng li, e ë miydër llëme. Eni llëm ga rokër Sbö kong ga tja shdüya» le.

⁷² Jekdo eshko ga kjörkö li kjluno jek pjlara obi, öötong pjloglo pjök. Eshko ga woyoshre Pedrorë kjlay ga Jesús tjläno ba kong ga «Kjörkö kjluntë pjloglo pjök llëm obishko ga “Jesús, e ë miydër llëme” lorop oba kong pjloglo mya tjän» lara. Eni ga woroyë ga ä, ga slatonge.

15

Jesús söra Pilato bokshto

¹ Wëshko kjok shröng ga syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok lligwega wleniyo, no pinggaga kjok lligwekklo tara Moisésdë li go, e töno lok Judío Kajok Lligwegaga Këskësyo uunkong tjok, llëye shärye lok Jesús tjok li lligweya lok ba tjok wlo. Lanyotkara lok pjir ga Jesús orkwo pjirra, ga söra, twara Pilato kong.

² Öötong löng ba bokshto ga Pilato tjlä Jesús kong ga «¿Judío pjluyo li pjare?»

«Lëp sök om go liro» le ba kong.

³ Eshko ga Jesús rotara syöshtaga kägäyogarë, llëbo ara kjishko. ⁴ E kjishko ga Pilato tjlä Jesús kong ga «Tja kuzong. Pja rote löng ara. ¿Dboryëp llëmdë?» le.

⁵ Gueniyo dboryara llëme. E kjishko ga woyotjlīya Pilatorë beno sök arae.

Jesús ichara Pilatorë, zrökoba wlo

⁶ Äär lu p̄lobi go ga Israel tjëyoga dōktong tek Ēgipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkkloshko ga nopga bāngzak tjeng no shdūzlong uyo roshko li, enido ga raye Pilatorë kjlara. Rokëba ba kong ë ga e rayayde. ⁷ Eshko ga domer bāngzak shāng no shdūzlong uyo roshko kjlara ko Barrabás. Dënashko ga ba p̄lu, e woyde llëme. E kjishko ga ëng tōno oblë tjok kjlōbö, ga ëngkjwono lok p̄lu li nopga tjok, ga nopga zrōra lok. E kjishko ga bāngzak shāng eshko, no zrōga oblë li tjok. ⁸ Eni ga nopga shrono lōng ara ga tjlē Pilato kong ga «Rokërwa bop kong sira ga nopga bāngzak tjeng no shdūzlong uyo roshko li rayos kjlara borwa kong, shāryëp enido sorë ga eni» le.

⁹ Kuya ga tjlē nopga li kong ga «¿Woydëmi ga judío p̄luyo lëmi li dötë bomi kongde?» le. ¹⁰ Miydara p̄lú ga Jesús woydëba ara kjishko ga ymoyotke syōshtaga kägäyogarë ara, ga söra lok ba kong e kjishko. ¹¹ Gueniyo ga nopga tjeng eshko li poshduna syōshtaga kägäyogarë arae. Tjlë lok ba kong ga «Rokozī ba kong ga Barrabás, e dōyde hi kong dey» le ba kong. Ga rokara lok eni.

¹² Eni ga Pilato tjlē nopga li kong ga «¿Eni ga llëye woydëmi ga shāryër judío p̄luyo lëmi li kong?» le.

¹³ Kuya lok ga tjlēno dbo go, tjlē ga «¿Zrös pjang kjlös go!»

¹⁴ «¿Llë kjīy? Llëbo owa shāryara li lozī bor kong» le ba kong.

Gueniyo ga nopga öö le, tjlē jek obi ga «¿Zrös pjang kjlös go!» le.

¹⁵ Eni ga woydara Pilatorë ga nopga ber lōng wop̄lú ba tjok wlo kuzong ga Barrabás, e shira, ga rayarae. E irgo ga Jesúsda twara ëngkjwagaga kong, shpoya lok no shpokklo go wlo, zrōya lok pjang kjlös go wlo bakoe.

¹⁶ Eni ga söra lok öötong shāng Pilato u bongkjako. Shto eshko, e kowëba *pretorio*. Ga ëngkjwagaga tōno tjeng uunkong eshko. ¹⁷ Eshko ga kong shwong wlëna lok kara p̄lupga shwong wleniyo ko dingding shwëshwë, ga pjuna lok ba do go. Ga shkō sho ywara lok kjrina, beno p̄lu dlu ioklo wleni, ga iara lok ba dlu go. ¹⁸ Eni ga tjlē lok dbo go ga «¿Judío p̄luyo, pja p̄lú, pja tjwlō arae!» le lok ba kong, joywe lok wlo. ¹⁹ Eshko ga shpokza lok ara kjorkung go ba kashko, go trōng tjwara lok bakoe. E irgo ga kjök tonono ba zlong bāng, poshrëya lōng wleni, miga ba joywayde lok erä.

²⁰ Joywara lok pjir ga ba shwong pjang ba do go ko dingding shwëshwë li skwara lok, ga ba shwong baīya li pjuna lok jek irōng obi. E irgo ga söra lok to, zrōya lok pjang kjlös go wlo.

Jesús zröraba pjang kjlös go

²¹ Jek lōng irbo bāng go ga domer tek shāng kjlara ko Simón, e Cirene so. E wapa domerga do pjök ko Alejandro, Rufo. Simón li tek shāng kjloy dwayoshko ga ĩya ëngkjwagaga jek lōng lirë ga ichara lok dbo go Jesús kjlös li sök.

²² Ga Jesús söra lok jem öötong lōng kjokyo ko Gólgota. (E «No Kä Dboglo dlupyo» loklo.) ²³ Eshko ga kjillgwo bo dyo dbo ara ropsrära lok dwlo lō p̄lëblë* tjok. Ga pina lok Jesús kong ie wlo, gueniyo iara llëme.

²⁴⁻²⁶ Öötong dlo wenzong ga löra lok pjang kjlös go. Ga Jesús lök pjang lishko, kjibokwo iak pjang kjwara, e zrōya lok llë kjīy miydëba wlo. Kjibokwo tak pjang li tjlē ga «Domer ëre, e judío p̄luyo.» E irgo ga ëngkjwagaga tjeng li tjöto lok llëbo jyāglo go, Jesús shwong li ber ë kong ĩya lok wlo.†

²⁷⁻²⁸ Jesús löra lokshko ga lūgwangga löra lok do pjök lok kjlös go bakoe. Kjlara pjang or këlä, kjlara pjang or milë, kjlösyo dboy dboye.‡

²⁹ Eshko ga nopga jek lōng Jesús lök pjangshko li kä wikza tjā tjā, joywe lok wlo.

* **15:23** Dwlo lō p̄lëblë le li, e twaraba nopga lök lok kjlös go li kong, bang kuga ara llëm wlo. † **15:24-26** Löyde lok pjang kjlös go llëm obishko ga ba shwong skwara lok pjire. ‡ **15:27-28** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyā shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlē ga «Kjlara pjang or këlëkong, kjlara pjang or milëkong, kjlösyo dboy dboye. “Domer kjwe llëbo owa shāryaga” laraba ara.»

Ga läywe löng owa bakoe. Tjlë ga «¿Pja Sbö u shdök ber dret, ga äär dbargwo mya ga shäryëp ber ba shtoshko iröng obi lorop ga pja oto? ³⁰ Pja opdös om go, pja ter oplös töshko kjlös kjwe go dwayo» le ba kong eni.

³¹ Syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e omläywono lok eni bakoe. Tjlë lok ëng kong ga «Oba oblëra döra, gueniyo opdök om go ga äe.

³² No pjluvo ichara Sbörë shrono shäng li, Israel tjëyo pjluvo li, e pjang om go. Tjawa mär ba go wlo ga woyde ga oplong om go jer töshko kjlös kjwe go dwayo. Eni ga ïnwa, ga jlöe lërwa bakoe» le. Nopga do pjök lök lok kjlös go Jesús pjlor kar kar ëmdë ga omläywë lok eni bakoe.

Jesús wolono pjang kjlös go

³³ Öötong dlo dlw ga kjok ro zoktong kjok kjwang jikong beno yët erä. Beno eni äär jong dlo pjö lë wleni. ³⁴ Dlo öötong eni ga Jesús tjläno dbo go, tjlä ga «*Eloi, Eloi, ¿lama sabactani?*» le. (E «Bor Sbö, bor Sbö, ¿tja rayorop jüni ega?» loklo.)

³⁵ Kuya nopga tjeng eshko lirë ga tjlä ëng kong ga «Kjwe kuzong. Sbö tjläkwö laga tek dënashko so Elías, e rokayde pjang» le.

³⁶ Eshko ga domer shäng kjlara jek tji tji, ga llëbo llukluk di shak ara wleniyo kjrara kjwara, pöra kjillgwo bo dyo shpoä go, kjrochara kjor dbo go, ga poyona, shuya Jesúsde wlo. E irgo ga tjlä nopga tjeng eshko li kong ga «Wëyë. Elías tjwe ba long kjlös kjwe go dwayore ïy» le.

³⁷ E irgo ga ay le Jesúsde dbo go, ga wolonoe. ³⁸ Sbö u roshko ga shwong kësbang iak pjang eshko li dwlëtong aas ter kjomo dwayo äär jong töshko, beno kjring pjök.

³⁹ Jesús lök pjang kjlös go li bokshto ga ëngkjwagaga löng li kägäyo shäng eshko. Jesús wolono sorë li ïya ga tjlä ga «Shinmo lök pjang kjlös go kjwe, e Sbö Wa jlöe» le.

⁴⁰⁻⁴¹ Eshko ga walëga tjeng kjlöbö, kjupäshko ga öötong löng Jerusalén kjokyo Jesús tjok. Eshko ga llëye shäryëba Jesús kong li ïya tjeng pjola sit. E tjrëko tjeng doglo mya, kjlara ko María Magdala so, kjlara ko Salomé, kjlara ko María. María li, e Santiago mite li mekë, José mekë bakoe. Jesús jëk shäng Galilea kjokyo obishko

ga epga jëktong löng ba tjok, ga kjimtara lok däwe. Walëga oblë omshäryono eni eshko bako, ga to tek ba tjok, shrono löng Jerusalén kjokyo bebi.

Jesús doyo jnena Joséré

⁴² Jesús wolono lishko ga poshäryozlöng dbaryo li ey. Eshko ga woshtozlong dbaryo li dlöyo ääto, kjok sëng tjän. ⁴³ Eshko ga domer shäng kjlara ko José. E Arimatea so, Judío Kjok llgwegaga Këskësyo kjlarayo, tjwlo ara wleniyo. Sbö ber no pjluvo dbaryo li koshe sök bakoe. E opyono wokjang, jek öötong shäng Pilato shwoy, ga Jesús doyo rokara ba kong, jneya wlo.

⁴⁴ Kuya Pilatorë ga beno sök wotjlik ga Jesús, e wolono maling jlöre le. Eni ga ëngkjwaga kägäyo li rokara tek ba shwoy, ga tjlä ba kong ga «¿Jesús wolono tjände?»

⁴⁵ «Ëng, wolono tjän» le ba kong. Eni ga José ichara Pilatorë Jesús doyo pjang li kjrë, jneya buk sakshko wlo.

⁴⁶ Eni ga José shwong tjwläno kara ko pjublün, pjlu wleniyo, ga jek öötong shäng shinmo lök pjang kjlös go lishko. Eshko ga doyo li lona ter töshko, popgara shwong li go, ga söra jek öötong sakshko. Eshko ga iara pjläbgwo kak jong guëmkwota roshko, ga ak kësbang dira beno jong ba u bäng bäng go, bängzaya wlo.

⁴⁷ María Magdala so, María José mekë, Jesús doyo li iak buk kjone, e ïya beno löng eshko.

16

Jesús woshrono iröng obi

¹ Woshtozlong dbaryo pjitong, öötong kjok shkë ga walëga doglo mya ko María Magdala so, María Santiago mekë, Salomé, poshtikklo lö pjläblë tjwläna lok Jesús doyo li poshtiya lok wlo le. ² Wëshko kjok shröng sondëshko ga jek lok jongya jong sakshko, Jesús doyo iak buk lishko. ³ Jek löng irboshko ga tjlä lok ëng kong ga «¿Ak jong ba sak bängzakklo li kjaga ërë bi kong dani?» le. ⁴ Öötong löng eshko ga ak kësbang li wläna lok dik beno jong pjläbgwo li sor go.

⁵ Eni ga opzrëno jek pjläbgwo li roy, ga ïya or këlëkong ga domer sök kjlara mite jä,

shwong ko p̄lublún, kur maye. Ga beno löng s̄ya llême.

⁶ Eshko ga domer s̄ok eshko li t̄jl̄e ba kong'lok ga «L̄l̄eye bangkjr̄emi llême. Jesús, Nazaret so li zr̄oraba p̄jang k̄jl̄ös go, ga wolonoe. P̄j̄äy tek löng ère ba doyo wl̄ëga. Gueniyo buk na llême. ¡E woshrono iröng obi! ¡Iak buk li shtoyo k̄jwe ïz̄ĩa! ¡Bukde ïz̄ĩa! ⁷ ïnomi ga p̄j̄äy nom t̄jl̄e Pedro, Jesús oppinggaga llamo li kong ga “Jesús jek Galilea k̄jokyo bomi b̄äm go. ïmi eshko, lara bomi kong sor̄e li eni” l̄emi ba kong eni» le.

⁸ Eshko ga s̄ya ll̄em k̄j̄ishko ga wal̄ëga töktong to lok ey dwayo, jek zron jonge. Ll̄eye ïna li bangkjr̄ara lok ara kuzong ga ll̄eye lara è kong llême.

*Jesús weno María Magdala so kong**

⁹ Jesús woshrono iröng obi li, e dbaryo sond̄e. E dbaryo k̄jok shröng ga Jesús weno sh̄äng María Magdala so kong b̄äm go. Wal̄e, e d̄enashko ga goshko Ä s̄ya doglo k̄jäk (7), ga ichara Jesúsde to drete. ¹⁰⁻¹¹ Jesús weno ba kong irgo ga wal̄e li jek öötong sh̄äng nopga j̄ektong Jesús tjok löng lishko, ga wl̄ëya ga löng woyd̄e, slar ara. Eshko ga t̄jl̄e ba kong ga «¡Jesús woshrono sh̄äng s̄e obi, ga oppino sh̄äng bor kong!» le. Gueniyo kuya lok ga t̄jl̄okwo k̄jre lok llême.

Jesús weno ba oppinggaga do pjök kong

¹² E irgo ga Jesús oppinggaga do pjök jek j̄ek löng irbo b̄äng goshko ga Jesús weno sh̄äng ba kong eshko. D̄ämär ga Jesús weno María Magdala so kong sor̄e ga weno sh̄äng ba kong lok e k̄joyo ll̄em, ïya lok ga obl̄e shara. ¹³ Jesús weno ba kong irgo ga jek iröng ba p̄jeyoga llamo löng lishko. Öötong löng eshko ga ll̄eye ïna li lara lok ba kong pjire. Gueniyo kuya lok ga t̄jl̄okwo k̄jre lok llême.

Jesús weno ba oppinggaga doglo sak k̄jwara k̄jingsho k̄jlara (11) li kong

¹⁴ E irgo ga Jesús oppinggaga doglo sak k̄jwara k̄jingsho k̄jlara (11) li löng īeshko ga Jesús weno sh̄äng ba kong eshko. Ga epga wlona ara. Epga mär ba go jl̄ökoyo llême. E ïnaba sh̄äng s̄e li roy kura, gueniyo jl̄ö lara

lok ll̄em bakoe. Epga wlona ara e k̄j̄ishko. ¹⁵ E irgo ga t̄jl̄e ba kong lok ga «P̄j̄äy jongya k̄jok k̄jwang j̄ikong, ga Sb̄ö t̄jl̄okwo roy p̄jlú l̄emi nopga uunkong kong. ¹⁶ Èye t̄jl̄okwo p̄jlú li k̄jrono, ga wono jer di roshko ga döya Sb̄ör̄e. Gueniyo èye omk̄jrono ll̄em ga e shdungko. ¹⁷ T̄jl̄okwo p̄jlú k̄jraga li kong ga dbo twe Sb̄ör̄e, ga ll̄ebo jyäglo sh̄ärye eni: Ä s̄eyaga iche oba goshko dwayo bor ko go; t̄jl̄e t̄jl̄okwo t̄jagl̄en; ¹⁸ dgur shaya or goshko, dwlo bi zr̄ökklo ieshko ga ll̄eye sh̄ärye ba kong llême; orkwo ie swlop̄ga k̄jing goshko ga popt̄e eshko bakoe» le.

Jesús to jem k̄jok dogo

¹⁹ T̄jlapga Jesús t̄jl̄eno ba kong pjir ga söra Sb̄ör̄e to jem k̄jok dogo, ga öötong sirkeno beno s̄ok ba orkwo k̄ëk̄kong. ²⁰ E irgo ga Jesús oppinggaga j̄ektong to k̄jok shto obl̄e obl̄e, Sb̄ö t̄jl̄okwo roy p̄jlú l̄e oba kong. Jek löng lishko ga k̄jimte T̄jlapga Jesúsde arae. Ga dbo twara ba kong, ll̄ebo jyäglo sh̄ärye lok ara wlo, t̄jl̄okwo le lok li, e jl̄oe woy-ot̄jl̄ikoba wlo.

* **16:8** Tek d̄enashko ga k̄jibokwo ère jȳa shiraba obl̄e obl̄e ara. Ga Marcos 16.9-20 wen p̄jang k̄jibokwo k̄ëgūe anmoyö li go llême.

Evangelio según Lucas Jesucristo roy pjlú ère, e jyã tara Lucasdë Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjlara ko Lucas. E no dwlomnega. Woyotjlikoba ga Lucas, e judío llëm wleniyo. E jëktong shäng parkë ba kjlara Pablo tjok, tak pjang Colosenses 4.14 go, Filemón 24 go, 2 Timoteo 4.11 go sorë li eni. Domer shäng kjlara obi ko Teófilo. Woyotjlikoba ga e Roma so, domer tjwlo ara wleniyo bakoe.

Kjibokwo ère tara Lucasdë ba kjlara Teófilo kong, Jesús roy li miyde pjlú wlo. Jesús öör kjok ère kjing go judíoga döga, nopga judío llëm wleniyo döga, e tara ba kong. E öör, Data Sbö li miyde nopga uunkongdë wlo, e tara ba kong bakoe.

1-4 Miga, Tjlapga Teófilo.

Llëbo shäryara Sbörë bi tjrëko li, e tër bop kong, miydëp wlo. Tja omïno llëm, gueniyo nopga omïno ara ba bokkwo go, ba soyožlong tek lëkong. Epga beno löng ba roy laga. Ga roy le lok li kuya lok ga kjone kjone tjle ga «E jyã tëy, llëye ïnaba li ber wële wlo» le. Ga jyã tara lok beno bi kong. Ba jyã tagaga li kjloböso, ga tjlokwo tara lok li beno bi kong kjibokwo oblë oblë go. Tjara omtë eni bakoe. Jesús roy kurorshko ga tja wotjliño ga «¿E sorëro?» loror, «Tja omjakrokë ba miydagaga kong» loror bakoe. Ga jakrokror shäng yötso, eeri ga öötong luyo kop arae. E kjishko ga tja wotjliño ga e jyã tër ber bop kong beke. Miydëp e go wlo ga llëbo pinaba bop kong li, e jlöe.

«Chida buk döro kjlara ko Juan» le Tjlapga parkaga kjok dogo so kjlararë

⁵ Tjlapga Herodes sök Judea so pjluyoshko ga tjlapga sök kjlara syöshtaga Sbö kong nopga kjishko wleniyo ko Zacarías, e Abías tjëyo. Ba boy ko Elisabet, e Aarón tjëyo bakoe. ⁶ Epga pjök li pjlo bek Sbö bokso, ba tjlokwo köle lok ïyado. ⁷ Epga wapga llëm, Elisabet kjrong kjishko. Eshko ga epga öötong tjlabla tjän.

⁸ Dbar kjwara ga Zacarías tjëyoga parkë Sbö kong ba u roy wlo dbaryo li öötonge. ⁹ E ba sdëkwo kjishko ga jyã shira lok, ga lono Zacarías kong, opzrëk jek Sbö u roshko, llëbo lö pjleblë suya eshko wlo. ¹⁰ Eni ga opzrëno jek öötong shäng ba llëbo lö pjleblë li suk. E wopro ga nopga tjeng kjoko kës li beno tjeng syöshtë Sbö kong.

¹¹ Eshko ga këm kjër roshko ga Tjlapga parkaga kjok dogo so weno shäng Zacarías kong kjlara, shäng llëbo lö pjleblë sukklo jong lishko e sor go, or këlëkong. ¹² ïya ga beno shäng sëya llëm erä.

¹³ Eshko ga Tjlapga parkaga li tjle ba kong ga «Zacarías, llëye bangkjrep llëme. Llëye rokorop Sbö kong bop syö go li, e kura, ga shärye bop kong. E kjishko ga llëye bangkjrep llëme. Llono ga bop boy, e wa buk kjlara domer. Bukshko ga koiëp Juan. ¹⁴ Eshko ga pja ber wopjlú, woowa llëme. Nopga ara ber löng wopjlú eshko bakoe. ¹⁵ Bop wa, e ber kësbang Sbö bokso. Kjillgwo bo dyo ie wlo llëm, ää dbo ara ie wlo llëm bakoe. Buk llëm obishko ga ba go Sbö Sëya tjwe ber kësbang ba tjok.

¹⁶ »Ba kjishko ga Israel tjëyoga ara wotjlik owa wleniyo, e tjwe Tjlapga, ba Sbö li kolë iröng obi. ¹⁷ Sbö Sëya ber ba tjok kësbang, beno kësbang tjlapga tek dënashko so Elías tjok dik. Ga e jek shäng Tjlapga bäm go. Eshko ga dataga ie ber wotjlik pjlú ba wapga kong obi, nopga Sbö bangkjre llëm wleniyo, e ie ber ba tjlokwo kolë. Eni ga nopga poshärye, Tjlapga wlokjre wlo» le.

¹⁸ Kuya ga tjle ba kong ga «Tja tjlabla, bor boy, e tjlabla bakoe. ¿Tjlokwo lep shäng li, e jlöre miydër sorë?»

¹⁹ «Tja Gabriel. Tja parkë Sbö kong ba bokshto. Tja ichara lan bop tjok, chida li roy pjlú söga bop kong. ²⁰ Ga tja tjlokwo kjrorop llëm kuzong ga pja ber shäng tjle llëm äär jong tjlokwo loror bop kong li shäryono eni pjir guing» le ba kong.

²¹ E wopro ga nopga beno löng Zacarías koshë kjoko li wotjlik lok arae. «¿Shäng wop ara oto lëba? ¿Opshik Sbö u kjwe roy dwayo maling llëm ega?» le èng kong eni. ²² Eshko ga opshinoshko ga tjle ga äe. Eni ga miydara lok ga llëbo ïno yoshko këm kjër

roshko. Tjlë ga ä e kjishko. Beno shäng tjlë or goshko erä.

²³ Ga ba pak shäryë Sbö kong ba u roy wlo dbaryo li pjitongshko ga to iröng obi ba ushko. ²⁴ E irgo ga ba boy beno shäng kjlaraso llëme. Beno sök ba ushko, opshino llëm öötong moglo shkëng (5). Wotjlik ga ²⁵ «Tja wapga llëm kjishko ga tja kong wa twe Tjlapgarë bor kong, tja wa tjokshko ga tja lëba ame wlo» le.

«Jesús buk döröe» le Sbö parkaga kjok dogo sorë

²⁶⁻²⁷ Kjoglo shäng kjlara ko María. E sök Nazaret kjokyo, e Galilea kjokyo obi. Domer miydoydë llëm obi, gueniyo tjlokwo twono José kong, orkwosmok ba tjok wlo le. José, e David tjëyo. Elisabet shäng kjlaraso llëm moglo tjershko (6) ga ba parkaga kjok dogo so ko Gabriel li ichara Sbörë María ik. ²⁸ Eni ga Sbö parkaga li tjwe shäng ba shwoy ga tjlë ba kong ga «Miga, María. Pja woyde Tjlapgarë ara. Ba kong ga pja tjwlö ara. E shäng bop tjok» le.

²⁹ Kuya ga woyotjlíya beno sök ara. «¿Tjllökwo le shäng eni bor kong ega?» le ba pjlúshko.

³⁰ Eshko ga Sbö parkaga li tjlë ba kong ga «María, llëye bangkjrëp llëme. Sbö ber shäng wopjlu bop tjok. ³¹ Pja ber shäng kjlaraso llëme. Pja wa buk kjlara domer. Bukshko ga koiëp Jesús. ³² E ber tjwlö kësbang. E kowëba Sbö Tjwlö Kësbangyo li Wa. E ie Sbö Tjwlö Kësbangyorë ber shäng Israel tjëyo pjluyo, ba pjeyo tek dënashko so David i dik, ³³ ber Israel tjëyo pjluyo iyado wlo. E ber pjlú dbaryo li, e pjir llëme» le.

³⁴ Kuya ga tjlë ga «¿Tja wa tjok sorë? Tja domer miydoydë llëm obi.»

³⁵ «Bop go Sbö Sëya tjwe ber kësbang bop tjok, ga pja kjingue Sbö Tjwlö Kësbangyo dbo lirë. Eshko ga pja ber shäng kjlaraso llëm, laga Sbörë eni. E kjishko ga chida buk li, e iak beno buk dboy Sbö kong, e kowëba Sbö Wa bakoe. ³⁶ Lër bop kong kjrina obi ga bop pjeyo Elisabet, e tjlabla tjan ëmdë ga wa buk kjlara döröe. Läywëba ga e wapga llëm wleniyo laraba. Gueniyo shäng kjlaraso llëm moglo tjer (6) tjan. ³⁷ Llëye shärye Sbörë ga ä wlo drete» le ba kong.

³⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Jölö. Tja ichaga Tjlapgarë. Eni ga llëye lorop li, e miydaga ber Sbörë» le.

E irgo ga Sbö parkaga li toe.

María öör Elisabet ik

³⁹⁻⁴⁰ E irgo ga María to jek maling Elisabet ik. Elisabet sök Judea kjokyo dlup shwo lëkong. E sök eshko ba lanma Zacariás tjok. María öötong shäng eshko, opzrëno jek ba u roshko ga «Miga» le Elisabet kong.

⁴¹ Kuya chida buk Elisabet roshko lirë ga wiktong jlökoyo. Ga ba mekë go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok. ⁴² E kjishko ga tjlëno dbo go, tjlë ga «María, pja kjimtara Sbörë ara, walëga uunkong kjinmo, bop chira kjimtara ara bakoe. ⁴³ Bor Tjlapga mekë li pja. Tjara tjwlö llëme. ¿Tja ip tjwe llë kjïydo? ⁴⁴ Bop ybö kur ga chida li wiktong jekdo bor bö roshko, wopjlu kjishko. ⁴⁵ Llëye lara Tjlapgarë bop kong li tjlokwo kjrrop. E kjishko ga pja ber wopjlúe» le ba kong.

⁴⁶ Kuya ga tjlë ga «Tja bor Tjlapga poshrëk arae.

⁴⁷ Tja wopjlu Sbö tjok, e bor döga.

⁴⁸⁻⁴⁹ Tja ba parkaga, tja tjwlö llëm wleniyo, gueniyo ga tja ina, tja miydara.

Llëbo shäryara Sbö Kjangyo lirë bor kong kësbage.

E kjishko ga eeri jek lëkong ga tja roy shdär nopga uunkong kong.

«Walë kjwe kjimtara Sbörë kësbang jlöe» le iyado.

E ko Eröe. E bishíya dik llëme.

⁵⁰ Pja songe le ba bangkjruga uunkong kong iyadoe.

⁵¹ Llëbo kësbang shärye iyado, e dbo ara kjishko.

Nopga opposhrëk ä wleniyo, opyë woydë ber kësbang li,

e shdöra kjloroe.

⁵² Pjlupga këskes wleniyo, e lona beno tjwlö ame.

Nopga wlëp wleniyo, e poyona beno këske.

⁵³ Nopga pjli ara wleniyo kong, llëye woyde li, e twara ba kong pjire.

Nopga tjeng llëbo ara wleniyo, e ichara jek or rorëe.

54 Shji Israel tjëyoga ber löng ba parkaga.
Shji kjimtura.

Shji songe le ÿyado.

55 Lara eni jlökoyo bi pjeyoga tek dënashko
so kong, Abraham kong bako,
ga shäryara eni» le.

56 Ga María beno sök Elisabet tjok ba
ushko moglo mya dik. E irgo ga tek shrono
shäng iröng obi ba ushko.

Juan No Waga bukshko dbaryo

57 Elisabet dbaryo öötongshko ga wa buk
kjlara domer. 58 Eshko ga ba mekë beno
wopjlúe. Roy kura nopga tjeng ba zlong
bäng li, ba pjeyogarë, ga beno löng wopjlú
ba tjok eshko bakoe. Miydara lok ga llëbo
shäryara Tjlapgarë pjlú ba kong.

59 Öötong dbargwo kjwongshko (8) ga
chida li söra lok, doyo jyã te wlo. «Koiëy
Zacarías, ba data li ko» lara nopga löng lirë,
60 gueniyo ga ba mekë tjlä ga «Eni llëme. E
ko Juan» le.

61 Kuya lok ga tjlä ba kong ga «¿Eni ega?
Pja pjeyo ko eni drete» le. 62 Ga tjläno
lok chida data li kong or goshko, koie ber
llë miyde lok wlo. 63 Eshko ga ba data
kjorkwang rokono kjwangna, llëbo jyã të e
go wlo. Twara lok ba kong ga jyã tara ga
«E ko ber Juan» le. ÿya nopga uunkong lirë
ga beno löng yëy le erä. 64 Jekdo eshko ga
chida data li tjläno jek obi, ga Sbö poshrëra
arae.

65 Kuya lok ga yëy le uunkong lirë. Ga
llëbo shäryono li, e lanyotkëba ara Judea
kjokyo dlup shwo lëkong kjwang jikong.

66 Kuya nopga löng eshko lirë ga beno löng
wotjlík ara uunkong. Tjlä ëng kong ga
«Jlökoyo ga Tjlapga shäng chida li tjok. ¿E
kjishko ga e ber llë shäryë?» le lok eni.

Tjlapga poshrëra Zacaríasdë

67 Eshko ga Zacarías go Sbö Sëya shrono
beno kësbang ba tjok, ga tjläkwo lara Sbö
Sëyarë ba kong. Kuya ga lara jekdo eshko
obi. Tjlä ga

68-69 «Tjlapga, e poshrëy ara.

Shji Israel tjëyo Sbö li e.

E shrono, shji kjimte wlo, shji döya wlo
bakoe.

Bi döga ichara kjlara bi kong, e kësbang,

e ba parkaga tek dënashko so David li
tjëyo.

E poshrëy träk llëm e kjishko.

70 Tek dënashko ga tjläkwo twara beno bi
kong,

lak ba tjläkwo lagagarë drete.

Tak pjang eni:

71 «Tja tjwe ber bomi döga, bomi wloyoga
wloshko dwayo,

bomi woydaga llëm li wloshko dwayo
bakoe.

72 Pjäy songe lër ÿyado.

Bor tjläkwo tworor bomi kong beno
ÿyado wlo li woyoyer llëme.»

73 Tjläkwo lara bi tjlapga Abraham
kong jlökoyo li beno jong eni.

74-75 Shji döya bi wloyoga wloshko dwayo.

Eni ga llëye bangkjërë llëm,
dbar kjwobi go, shji löng së obishko ga
ba tjläkwo li söy ga pjlú, pjlo bek, owa
llëme.

76-77 Ga pja, bor wa,

pja jek Tjlapga tjwe li bäm goshko, irbo
poshäryëp shäng ba kong wleni.

E kjishko ga pja kowëba Sbö Tjwölö
Kësbangyo tjläkwo laga.

Ba tjläkwo lorop ba nopga kong li go ga
miyde lok ga owa pjang ba go li löna

Sbörë beno dret,
ga döra llëbo owa shärye löng li dbo dorko
dwayo,

shdüya Sbörë ame wlo.

Lörop ba kong li, e irbo poshäryëp shäng ba
kong wleni.

78-79 Bi Sbö, shji woyde ara, shji songe le
ÿyado.

Miyde ga shji tjeng kjok ro sī roy wleni,

shji wolon li, e bangkjërë arae.

Eni kuzong ga bi kong bi döga iche tjwe
kjlara kjok dogo dwayo,

kälä shjiy dlo wleni,

dba, e ie ber bi kong tjaglën wleni.

Dlo li kälä të shjiy shji löng lishko,

shji ber tjeng kjok ro sī roy ame wlo,

shji wolon li, e bangkjërë ame wlo
bakoe.

Irbo pjlú li, e pīya bi kong, shji ber löng wlëp
wlo» le.

80 Ga chida li kun jem, ga ba wotjlík pjlú
li kun jem bakoe. Öötong kësbangshko ga
öötong sök kjok dogro no llëmshko, äär jong

ba dbar opping Israel tjëyoga kong, Sbö tjlökwö roy le ba kong wlo li öötong guing.

2

Jesucristo bukshko dbaryo

¹ Chida li buk chirawa obishko ga pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li ko Augusto. Dbar kjwara ga ba parkagaga ichara jek ko kjrë kjok kjwang jikong, nopga tjeng kjlobi miyde wlo. ² E bäm goshko ga ko kjayde eni llëm, kjre eshko jä. Kjreshko ga Cirenio parkë sök Siria so ichaga. ³ Eshko ga nopga uunkong jek jongya ba tjlapgaga tek dënashko so li kjokshko iröng obi, ko twë ba ko kjrägaga kong wlo.

⁴ Eshkoshko ga José sök Nazaret kjokyo, e Galilea kjokyo obi. Eni ga José opshino jek ey dwayo, to jek shäng Judea kjokyo, ga öötong shäng Belén kjokyo, David weno buk lishko. To shäng eshko, David, e ba tjlapga tek dënashko so kjishko. ⁵ Dënashko ga tjlökwö twono María kong, orkwosmok ba tjok wlo le, gueniyo eshkoshko ga orkwosmoydë ba tjok llëm obi. Eni ga jek shäng ko twëshko ga María jek shäng ba tjok bakoe. Eshko ga María wloshko tjeng döröe. ⁶ Löng Belén kjokyo wopro ga María chida bukshko dbaryo li öötonge. ⁷ Ga wloshko wa buk kjlara domer, ba wa bäm iyo. Ga popgara shwong chida popgoklo wleniyo go, ga iara beno buk öng dli ioklo bapkwö kjing go, öng tjeng lishko. Söya jek no pozlong uyo roy ga ä, shtoyo dret kjishko.

Sbö parkagaga kjok dogo so weno löng öng dagaga kong

⁸ Eshko soshko ga öng wlëp ushko so dagaga löng kjlöbö, ber tjeng ba öng li dë ba kjokshko. Shkë ga ⁹ Tjlapga parkaga kjok dogo so weno shäng kjlara ba kong eshko, Tjlapga dbo kälä tono lletlet pjribri löng lishko. İya lok ga bangkjre lok ara. ¹⁰ Gueniyo Tjlapga parkaga li tjlä ba kong ga «Llëye bangkjre mi llëme. Tja tjwe shäng llëbo roy pjlu söga bomi kong. Kuromi ga pjây ie ber löng wopjlu träk llëme. Kuromi ga pjây ber wopjlu li, e ber nopga uunkong

kong bakoe. ¹¹ Lunashko ga David kjokshko ga chida buk kjlara. Chida li, e bomi döga. No pjluyo ichara Sbörë shrono buk li e. E ber bomi pjluyo bakoe. ¹² Chida li miydëmi wëllë wlo ga wlëmi ga popgak iak buk öng dli ioklo bapkwö kjing go» le.

¹³ Jekdo eshko ga Sbö parkagaga kjok dogo so weno tjeng ara obi ba kjlara li sor go. Ga Sbö poshrëra lok ara, tjlä ga

¹⁴ «Kjok dogo ga Sbö, e poshrëya lok träk llëme.

“Pja kësbage” le lok ba kong.

Kjok ëre kjing go ga nopga woyde Sbörë ara li,

e ber löng wopjlu ëng tjok» le.

¹⁵ E irgo ga Sbö parkagaga li to jem lok kjok dogo iröng obi. E irgo ga öng dagaga li tjlä lok ëng kong ga «Llëbo roy ichara Tjlapgarë bi kong. Eni ga shji to ik Belén kjokyo» le. ¹⁶ Eni ga jek lok shëstëng, ga tjwe löng ga chida li wlëna bë buk öng dli ioklo bapkwö kjing go. María, José, e wlëna löng eshko bakoe.

¹⁷ Chida li ina pjir ga llëye lara Sbö parkagarë ba kong li roy shdöra lok nopga uunkong kong. ¹⁸ Kuya lok ga beno löng wotjlik arae. ¹⁹ Gueniyo Mariara omkuno, ga beno sök kjing erä. Woyojeya llëm, söya tjeng ba pjlushko erä.

²⁰ Ga öng dagaga lira to iröng obi, ba öng iara beno tjeng lishko. Llëye lara Sbö parkagarë ba kong li ina lok, kura lok pjire. E kjishko ga Sbö poshrëra lok ara, tjlä ga «Sbö, pja kësbage» le lok eni.

Chida Jesús söra ba mekë, ba datarë Sbö u zlong bäng

²¹ Öötong dbargwo kjwongshko (8) ga chida li doyo jyä tara pjire. Eshko ga koiara Jesús, ko li lara Sbö parkagarë María kong, e shäng kjlaraso llëm li llëm obishko.

²²⁻²³ Ga sopono, dbar tak pjang kjok llgwekklo tara Moisésdë li go sorë ga eni.

Tjlapga tjlökwö tak pjang eni: «Wapga domerga bäm iyo, e kje ber tjeng dboy Tjlapga kong.»* E kjishko ga chida li söra ba mekë, ba datarë jek Jerusalén kjokyo, kje ber shäng dboy Tjlapga kong wlo.

²⁴ Tjlapga tjlökwö tak pjang eni: «Dunggwo

* 2:22-23 Éxodo 13.2, 12.

kjring pjök, dunggwo kjwo kësks wleniyo, llëm ga dunggwo kjwo chilawa wleniyo twe Tjlapga kong kjwo pjök.»† E kjïshko ga Tjlapga sëngglo li shäryara eni.

²⁵ E dbaryoshko ga domer sök kjlara Jerusalén kjokyo ko Simeón. E domer pjlo bek, Sbö poshrëya shäng ara, Israel tjëyoga döga dbaryo li koshe sök ïyado, e goshko Sbö Sëya bakoe. ²⁶ Pjlara ga Sbö Sëya tjlä ba kong ga «Pja wolon llëm, no pjluoyo iche le Sbörë li ïnop om go guing» le.

²⁷ Jesús söra ba mekë, ba datarë jek Sbö u zlong bäng, llëye tak pjang kjok llgwekklo tara Moisésdë go li shärye eni wlo dbaryoshko ga Simeón ichara Sbö Sëyarë jek eshko ba koshe. Öötong löngshko ga ²⁸ chida li ïna, ga kjrara ba wloshko, ga Sbö poshrëra ara, tjlä ga

²⁹⁻³² «Borwa pjluoyo ëre ichorop, ïya tjëyoga löng kës lirë wlo.

Ëre ber iök shjiy wleni,
nopga judío llëm wleniyo kong.

Bop tjëyo Israel,
e poshrëkoba ara ba kjïshko.

Tjlapga, tja bop parkaga.
Llëye lorop bor kong jlökoyo li,
e shäryorop eeri.

Borwa döga ëre
ïnor bor bokkwo go.

E kjïshko ga tja shinmotkë wopjlú ga pjlué»
le.

³³ Lanyotke Simeóndë shäng eni li kuya ba mekë, ba datarë ga beno löng wotjlik arae. ³⁴ E irgo ga tjlökwö lara Simeóndë beno pjlu ba kong lok. Ga tjlä chida mekë María li kong ga «Israel tjëyoga kong ga chida ëre, e ber shäng no kjone kjone longga, ber tjwlö ame wlo, no kjone kjone poyongga, ber tjwlö ara wlo bakoe. E ber shäng llëbo jyäglo ichara Sbörë wleni, ga läywëba owa ara, ³⁵ oba wotjlik sorë ba pjluhshko li ïgöy wëlä wlo. Gueniyo llono ga ba kjïshko ga pja ber woydë ara, pja shorkera söglorë wleni» le.

³⁶ Eshko walë shäng kjlara ko Ana, e Sbö tjlökwö laga. Ba data ko Fanuel, e Aser tjëyo. Ana, e tjlablae. Mite obishko ga orkwosmono, ga beno sök ba lanma tjok

lu pjloglo kjäk (7). ³⁷ E irgo ga ba lanma shinmotkono, ga beno sök syä. Eshko ga öötong sök lu pjloglo sak kjwong kjingsho pkëng (84). Beno sök Sbö u zlong bäng Sbö poshrëk shkë dba, opshik llaw llëme. Syöshhtë Sbö kong ara, ga ië llëm Sbö kong dbar kop ara bakoe.

³⁸ Eshko ga tek shrono shäng chida buk li zlong bäng. ïya ga beno shäng wopjlúe. Ga tjlä ga «Sbö, chida ëre ichorop borwa pjluoyo. E kjïshko ga tja wopjlú bop tjök» le. Eshko Jerusalén kjokyo ga nopga tjeng ara ba pjluoyo tjwe dbaryo li koshe. Ga chida li roy lara ba kong pjire.

³⁹ Tjlökwo tak pjang Tjlapga kjok llgwekklo go shärye wlo li shäryara lok pjirshko ga chida li söra José, Maríarë to jek iröng obi Galilea kjokyo, ga öötong löng ba kjokshko Nazaret kjokyo. ⁴⁰ Eshko ga Jesús kun jem, beno dbo ara, kjok miydë ara bakoe. Ga kjimte Sbörë arae.

Kjwozir Jesús sök Sbö u zlong bäng nopga kjok miydë tjök

⁴¹ Lu pjlobi go ga ba data, ba mekë, e jek lok Jerusalén kjokyo, Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëk wlo. ⁴² Ga Jesús öötong lu pjloglo sak kjwara kjingsho pjökshko (12) ga jek dbar li shrëk ba tjök bebi, sgara judiogarë sorë ga eni. ⁴³⁻⁴⁴ Dbar li shrëra lok pjir ga ba data, ba mekë, e tek löng iröng obi, ga nopga jek löng ara ba tjök. Jesús lira tek shäng ba tjökdo lara lok, miga llëm, beno shäng Jerusalén kjokyo. Jëktong lok dbar kjwarashko ga wlëya lok ba pjeyoga tjrëko, ⁴⁵ gueniyo wlëna llëme. Eni ga sano jek iröng obi Jerusalén kjokyo, wlëya lok eshko wlo.

⁴⁶ Kjöshko ga wlëna lok bë sök Sbö u zlong bäng, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë go li tjrëko. E sök ba tjlökwö le lok li kuk, ga omkjakrokë jong bakoe.

⁴⁷ Kuya nopga löng lirë lok ga Jesús kjok miydë ara, llëbo kjakroke kjöme li dboryara pjlué. E kjïshko ga yëy le lok erä.

⁴⁸ ïya ba mekë, ba datarë äär eshko ga ba wa sök nopga li tjrëko ga yëy le erä. Eshko ga ba mekë tjlä ba kong ga «Jesús, ¿pja opshäryë borwa kong kjweni ega? Tja, bop

† 2:24 Levítico 12.8.

data, tjawa to löng bop wlëk. Tjawa woydë ara bop kjîshko» le.

⁴⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Tja wlëmi löng ega? ¿Tja sök bor Data ushko, e miydëmi llëmdo?» le. ⁵⁰ Gueniyo tjlökwo lara li llë loklo miydara lok llëme.

⁵¹ E irgo ga tek shrono shäng iröng obi ba tjok ba ushko Nazaret kjokyo. Ga kuno sök ba mekë, ba data tjok. Llëye lara lok ba kong kës li söya eni. Ba mekëra, llëye shäryara li woyojeya llëm, söya tjeng ba pjlushko erä.

⁵² Ga Jesús kun jeme. Ba kjok miydë li kun jem bakoe. «Jesús kjwe pjluë» le Sbörë, le nopgarë eni bakoe.

3

Juan No Waga shäng kjok dogro no llëmshko

¹ Tiberio sök pjlu kësbangyo öötong lu pjloglo sak kjwara kjingsho shkëngshko (15) ga Poncio Pilato sök Judea so ichaga, Herodes sök Galilea so pjluoy, ba shjiy Felipe sök Iturea so pjluoy, Traconite so pjluoy bako, Lisaniyas sök Abilene so pjluoy, ² Anás, Caifás, e löng syöshtaga Sbö kong nopga kjîshko kësksyo.

Eshkoshko ga Juan, Zacariás wa li sök kjok dogro no llëmshko. Eshko ga tjlökwo lara Sbörë Juan kong, le oba kong wlo. ³ Eni ga to jek shäng kjok buk kës Jordán diyo sor go, tjlë oba kong ga «Llëbo owa shäryëmi löngli, e owa jlöe lozi, ga rayozî, ga pjây wër jer di roshko. Shäryoromi eni ga owa pjang bomi go li löya Sbörë ber drete» le.

⁴ Shäryono eni, tara Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Isaiásdë sorë li eni. Tjlëno beno eni:

«Kjok dogro no llëmshko ga ëbo tjlë shäng
dbo go ga

“Irbo poshäryozî Tjlapga tjwe li kong.
Shäryozî ber beke.

⁵ Dipkwo uunkong li,
e klungyo dlingko, kjing ber bek wlo.

Dlup kësks, chilawa li,
e löngko, kjing ber bek wlo.

Irbo sjöng li,
e llgwekko, ber pjlo bek wlo.

Irbo pjlebwoyo ara li,

e kjingako, ber kjing bek wlo bakoe.

⁶ Ga no pjluoy iche Sbörë no döya wlo li,
e ïya nopga tjeng kjok kjwang jîkong
lirë” le.»*

⁷ Eni ga nopga tjwe jong Juan shwoy ara, we jer di roshko wlo. Ga Juan tjlë ba kong ga «¿Pjây so dgur kjoyoe! ¿Nopga owa shdüzlong dbaryo dörö lishko ga pjây dâr laga ërë bomi kongdo? ⁸ Pjây jëk pjlo beke. Miydëba e go ga llëbo owa shäryëmi löngli, e owa jlöe loromi, ga rayoromi jlökoyo. Lër bomi kong ga akkwo ëre ëmdë shärye Sbörë ber Abraham tjëyoga ga pjluë. E kjîshko ga “Tjawa Abraham tjëyoga kjîshko ga tjawa shdüya Sbörë llëme” lëmi llëme. ⁹ “Zër e” le Sbörë shäng. Kjor botjyë pjlu llëm wleniyo tjeng kës li ze jek tas, dbuya iök roy, suya wlo» le.

¹⁰ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «¿Eni ga llëye shäryërwa?»

¹¹ «Ëye shwong ko pjök ga twe kara ëye shwong llëm li kong, ëye dli tjok ga shdüya, twe ëye dli llëm li kong» le ba kong.

¹² Nopga dbur töngga Roma so kong li shrono löng eshko, we wlo bakoe. Epga tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, ¿llëye shäryërwa?»

¹³ «Pjây ichara bomi kägäyorë dbur töng bayo kjöme li, e shimirë erö, shimi e kjinmo llëme» le ba kong.

¹⁴ Ængkjwagaga löng eshko li tjlë ba kong ga «¿Tjawa orwë llong?»

«Llëye dömi oblë shjiryö llëme. Llëye dömi dbo go llëm, jyöyotkëmi ï llëm bakoe. Pjây tjwlëkoba kjöme ga pjây ber löng wlëp ba tjok» le ba kong.

¹⁵ Eshko ga nopga beno löng wopjlu an-moyö, ga wotjlik lok ga «¿No pjluoy ichara Sbörë shrono shäng li, e Juan kjwe lëpde?» le.

¹⁶ E kjîshko ga Juan tjlë ba kong ga «Pjây wër shäng di goshko. Gueniyo no tjwe bor irgo kjlara. Bek wlo ga tja ba drepkwota dök wlo llëm, e tjwlö ara bor kjinmo an-moyö kjîshko.† Era, pjây we iök go, ga pjây go Sbö Sëya iche tjwe ber kësbang bomi tjok. ¹⁷ Tjwe kjwlë tjok, dwla pjloyong wlo wleni. Dwla pokeshko ga dwla bo töya ber

* **3:6** Isaiás 40.3-5. † **3:16** Drepkwota döga lanyo, e tak pjang Mateo 3.11 go.

tjeng ba bapkwō roy. Gueniyo ba kasho lira suya iök roy. Iök li pjë jong ri ri ñyado, sjer llême» le. ¹⁸ Eni ga nopga poshduna Juandë tjlökwo oblë oblë go ara, ga Sbö tjlökwo roy pjlú lara ba kong bakoe.

¹⁹ Eshkoshko ga Pjlu Herodes, ba shjiy boy li kjrara beno sök ba boy. Llëbo owa shäryara oblë ara bakoe. E kjïshko ga wlona Juandë ara. ²⁰ Gueniyo Juan kolara llëm, llëbo owa shäryara jek këgong, Juan iara beno shäng no shdüzlong uyo roshko.

Jesús wara Juandë

²¹ Iayde shäng no shdüzlong uyo roy llëm obishko ga Juan shäng oba wë ara. Pjlara ga Jesús jek öötong shäng eshko, ga wara Juandë jer di roshko. Wara pjir ga Jesús shäng syöshtë Sbö kong wopro ga kjok dogo roshwino beno oojong erä, ²² ga Sbö Sëya to ter kjok dogo dwayo so dunggwo kjoyo, ga opyono sök ba go, ñkoba ga wëlle. Eshko ga ybö kuraba ter kjok dogo dwayo, tjlë ga «Bor wa li pja. Pja woydër ara. Tja wopjlú bop tjok» le.

Jesús data, kjokë, tjlapgaga tek dëna dwayo

²³ Ga Jesús lu pjloglo sak myashko (30) ga ba pak soyarae.

Jesús, e José wa lëba.

José, e Elí wa.

²⁴ Elí, e Matat wa.

Matat, e Leví wa.

Leví, e Melquí wa.

Melquí, e Jana wa.

Jana, e José wa.

²⁵ José, e Matatías wa.

Matatías, e Amós wa.

Amós, e Nahúm wa.

Nahúm, e Esli wa.

Esli, e Nagai wa.

²⁶ Nagai, e Maat wa.

Maat, e Matatías wa.

Matatías, e Semei wa.

Semei, e José wa.

José, e Judá wa.

²⁷ Judá, e Joanán wa.

Joanán, e Resa wa.

Resa, e Zorobabel wa.

Zorobabel, e Salatiel wa.

Salatiel, e Neri wa.

²⁸ Neri, e Melquí wa.

Melquí, e Adi wa.

Adi, e Cosam wa.

Cosam, e Elmodam wa.

Elmodam, e Er wa.

²⁹ Er, e Josué wa.

Josué, e Eliézer wa.

Eliézer, e Jorim wa.

Jorim, e Matat wa.

³⁰ Matat, e Leví wa.

Leví, e Simeón wa.

Simeón, e Judá wa.

Judá, e José wa.

José, e Jonán wa.

Jonán, e Eliaquim wa.

³¹ Eliaquim, e Melea wa.

Melea, e Mainán wa.

Mainán, e Matata wa.

Matata, Natán wa.

³² Natán, e David wa.

David, e Isaí wa.

Isaí, e Obed wa.

Obed, e Booz wa.

Booz, e Salmón wa.

Salmón, e Naasón wa.

³³ Naasón, e Aminadab wa.

Aminadab, e Aram wa.

Aram, e Esrom wa.

Esrom, e Fares wa.

Fares, e Judá wa.

³⁴ Judá, e Jacob wa.

Jacob, e Isaac wa.

Isaac, e Abraham wa.

Abraham, e Taré wa.

Taré, e Najor wa.

³⁵ Najor, e Serug wa.

Serug, e Ragau wa.

Ragau, e Péleg wa.

Péleg, e Heber wa.

Heber, e Selaj wa.

³⁶ Selaj, e Cainán wa.

Cainán, e Arfaxad wa.

Arfaxad, e Sem wa.

Sem, e Noé wa.

Noé, e Lamec wa.

³⁷ Lamec, e Matusalén wa.

Matusalén, e Enoc wa.

Enoc, e Jared wa.

Jared, e Malalel wa.

Malalel, e Cainán wa.

³⁸ Cainán, e Enós wa.

Enós, e Set wa.

Set, e Adán wa.

Adán, e Sbö wa.

4

Jesús tjlina Äre, llëbo owa shäryë wlo le

¹ Eshko ga Jesús go Sbö Sëya jlökoyo. Eni ga tjwe iröng Jordán diyo dwayoshko ga söra Sbö Sëyarë jek öötong shäng kjok dogro no llëmshko. ² Eshko ga tjlina Äre shäng dbargwo sak pkëng (40), llëbo owa shäryë wlo le. Dbar eshko ga Jesús iono llëme. E irgo ga pjli jonge.

³ Eni ga Ä tjlë ba kong ga «Pja Sbö Wa jlökoyo ga akkwo ëre posgos ber pjlung shosho suk pjir, uëp wlo» le.

⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni: “No mär dli go dö llëme”»* le.

⁵ E irgo ga söra Äre jem öötong shäng dlup jong kjökshko dbo go, ga kjok kjwang jikong kjrina kjrina li pina ba kong uunkong jekdo. ⁶⁻⁷ Eshko ga tjlë ba kong ga «Pja kjök tok, tja poshrëp wleni ga kjok uunkong ëre twër ber bop kong. Ba llëbo wolësowa tjeng kës kjwe, ba dbo ara, e ber bopoya, ga pja ber ba ichaga. E twak beno bor kong uunkong, ga twër woydë ë kong ga twër» le.

⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni: “Tjlapga, bop Sbö li poshrëmirë döe. E kolomirë döe”»† le.

⁹⁻¹¹ E irgo ga söra Äre jek öötong shäng Jerusalén kjokyo, Sbö u kësbang jong lishko. Eshko ga söra jem öötong shäng Sbö u dbo go, ga tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni:

»“Ba parkagaga kjok dogo so iche Sbörë bop dë,

pja shaya ba orkwo go,

pja dre pjë akkwo go llëm wlo.”‡

E kjishko ga pja Sbö Wa jlökoyo ga pja optos jer na dwayo» le.

¹² Kuya ga tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni bakoe:

»“Tjlapga, bop Sbö li tjlily llëme”»§ le.

¹³ Tjlina Äre pjir ga rayara to ey dwayo. Ga barwara ame äär jong llono jã.

Jesús ba pak soyono

¹⁴ E irgo ga Jesús to jek Galilea kjokyo iröng obi. Jëk shäng Sbö Sëya dbo ara li tjok. Ga e roy shdöktong kjok eshko kjwang jikong. ¹⁵ Kjok kjrina kjrina ga oba

* 4:4 Deuteronomio 8.3. † 4:8 Deuteronomio 6.13.

* 4:19 Isaías 61.1-2.

pïya judíoga syö uyo roshko, ga poshrëkoba uunkong.

Jesús shäng Nazaret kjokyo

¹⁶ Pjlara ga Jesús jek öötong shäng Nazaret kjokyo, kuno shäng lishko. Ga öötong woshtozlong dbaryo ga opzrëno jek shäng judíoga syö uyo jong eshko li roy. Eshko ga kojono shäng, Sbö tjlökwo le nopga tjeng li kong wlo, sgara shäng enido sorë ga eni. ¹⁷ Ga kjibokwo tara Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Isaíasdë li twara tjeng ba kong. Eshko ga kjibokwo li koshwina, ga lara nopga li kong. Tjlökwo tak pjang lara li tjlë eni:

¹⁸ «Tja kjrara Tjlapga Sëyarë,

ba tjlökwo roy pjlu lé oba song wleniyo kong wlo.

E kjishko ga Tjlapga Sëya pjang bor go.

Tja ichara

tjlë nopga shdung löng li kong ga “Pjäy där malinge”,

tjlë nopga kjok ïgö llëm li kong ga “Pjäy kjok ik shara”,

tjlë nopga bokrotkëba ara li kong ga “Pjäy bokrotkëba ame”,

¹⁹ tjlë nopga uunkong kong ga “Sbö nopga där dbaryo li öötonge.”*

²⁰ E irgo ga kjibokwo li llira, twara iröng ba kjimtaga parkë shäng judíoga syö uyo roy li kong, ga sirkeno sök eshko. Eshko ga ïya nopga löng lirë beno löng drëng erä.

²¹ Eni ga Jesús tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo ëre kuromi li, e shäryono eeri» le.

²² Tjlë shäng ga ba kugaga löng li tjlë ëng kong ga «Kjwe pjluë. Ba tjlökwo le li, e wolësowa» le, ga beno löng yëyle erä. Ga tjlë ëng kong ga «¿Domer kjwe José wa llëmdo?» le.

²³ Kuya Jesúsde ga tjlë ba kong ga «Llëye lëmi woydë bor kong li, e miydoror pjir tjän. ¿No dwlomnega shäng kjlara swlo ara ga shji tjlë ba kong ga “Pja no dwlomnek pjluë pja opdwlomnes om goshko” lëy eni llëmdo? Eni ga “Pja no dwlomnek pjluë nopga tjeng bop kjok ëreshko dwlomnezong” lëmi woydë bor kong eni. “Capernaúm kjokyoshko ga llëbo shäryorop oblë oblë ara li roy kurorwa

‡ 4:9-11 Salmo 91.11-12. § 4:12 Deuteronomio 6.16.

ppire. Eni ga bop kjok ëreshko ga shäryos eni bakoe” lëmi woydë bor kong eni bakoe. ²⁴Lër bomi kong jlökoyo ga Sbö tjlökwo laga, e iëba tjwlö ara ba kjok om go lishko llëme. ²⁵Lër bomi kong jlökoyo ga Sbö tjlökwo laga Elías dbaryoshko ga shunyo shrono llëm lu pjloglo mya kjingsho bëy, ga pjli shrono ara kjone pogo. Eshkoshko ga syäpga tjeng ara Israel kjokyo, Elías sök lishko, ²⁶ gueniyo ichara Sbörë syäpga löng eshko li kjimtë llëme. Miga ichara Sarepta kjokyo, kjok li buk Sidón kjokyo worbo go, syä sök kjlara eshko kjimtë wlo. ²⁷ Sbö tjlökwo laga Eliseo dbaryoshko ga nopga tjeng Israel tjëyoga ara poglo go swlo ara, sho an do jikong wleniyo, gueniyo poptara kjlara llëme. Miga domer Siria so ko Naamán, era poptara» le.

²⁸ Kuya nopga tjeng judíoga syö uyo roshko lirë ga iirkono ara ba kong. ²⁹ Ga kojono lok, ga Jesús söra lok jek kjok eshko dwayo. Kjok eshko li, e pjang dlup poglo go. Eni ga söra lok jek öötong lok dlup li dbo go, dbuya lon jer töshko wlo lara. ³⁰ Miga Jesús opdöno jek ba tjrëko, ga toe.

Ä säya pjang domer goshko ichara Jesúsde toe

³¹ E irgo ga jek öötong shäng Capernaúm kjokyo, e Galilea kjokyo obi. Ga öötong woshtozlong dbaryo ga opzrëno jek shäng judíoga syö uyo jong eshko li roshko, ga nopga pina. ³² Tjlökwo lara jlökoyo, dbo ara go. E kjishko ga nopga löng ba kuga li beno löng yëy le erä.

³³ Eshko ga domer shäng kjlara, goshko Ä säya kjlara. Ga Jesús ïya säya lirë ga öö le ba kong dbo goshko, tjlä ga ³⁴ «Jesús, Nazaret so, ¿pja tek shäng borwa barwë ega? ¿Pja tek shäng borwa pjigare? Pja ë miydër pjluë. Pja iak beno shäng dboy Sbö kong» le.

³⁵ Kuya ga säya li wlona, tjlä ga «Pja kjinkozong. Pja opkjös domer kjwe go dwayo» le. Kuya ga domer li dbura buk töshko, gueniyo llëye owa shäryara ba kong llëme. Eshko ga opkjono ba go dwayo.

³⁶ Eni ga nopga tjeng eshko li beno löng yëy le erä. Ga tjlä ëng kong ga «¿Tjlökwo

kjwe llëro? Dbo ara go ga Ä säyaga iche opkjë ga kole jlökoyo» le. ³⁷ Ga Jesús roy shdöra lok kjok eshko kjwang jikong.

Simón ëm poptara Jesúsde

³⁸ E irgo ga Jesús opshino judíoga syö uyo li roshko dwayo, ga jek öötong shäng Simón ushko. Eshko ga Simón ëm buk swlo ara, wloyo kjlikdë. Eni ga nopga tjeng eshko li tjlä Jesús kong ga «Rokërwa bop kong sira ga kjwe kjimtozong» le. ³⁹ Öötong shäng ba zlong bäng ga kjlik li zenoe. Jekdo eshko ga kojono, ga dli shäryono ba kong.

Swlopga poptara Jesúsde ara

⁴⁰ Jek kjok ro zar ga nopga swlo oblë oblë wleniyo söra ara Jesús kong. Ga orkwo iono kjlara kjlara kjing go, ga poptara. ⁴¹ Jesús, e no pjluo ichara Sbörë shrono shäng li miyde Ä säyaga tjeng oba goshko lirë owa llëme. Epga toshko ga tjlä löng dbo go ga «¡Pja Sbö Wa!» le. E kjishko ga ichara Jesúsde tjlä llëme.

Jesús Sbö tjlökwo roy pjlu lono judíoga syö uyo oblë oblë roshko

⁴² Wëshko kjok shröngto ga Jesús opshino jek kjok eshko dwayo, to jongya ëye llëmshko, ber sök tjoksa wlo. E irgo ga nopga to löng ba wlëk. Ga wlëna lok, ga tjlä lok ba kong ga «Pja brik llëme» le.

⁴³ Gueniyo kuya ga tjlä ba kong ga «Tja to jongya kjok shto oblë oblë, Sbö ber no pjluo sorë li roy pjlu shdök, miydëba wlo. Tja ichak shäng e kong wlo» le. ⁴⁴ Eni ga to shäng ba lë judíoga kjokyo kjrinashko kjrinashko, judíoga syö uyo lok kjwobi li roshko.

5

Nopga mã shaga kjrara Jesúsde doglo pkëng (4)

¹⁻³ Pjlara ga Jesús shäng di bäng buk kësbang, shkung, so dlung kjoyo ko Genesaret* li kjako. Eshko ga nopga shrono löng ara ba zlong bäng, Sbö tjlökwo kuya lok wlo, ga Jesús lliya lok ara. Eshko ga ïna Jesúsde ga kjong tjeng do pjök di bäng li kjako, roy no llëme. Nopga tjeng ba roy li opshino tjeng ba kjla mã shakklo

* 5:1-3 Genesaret di bäng, e ko Galilea di bäng bakoe.

kwoshkwë. Eni ga Jesús opyono kyyong buk kjlara roshko, kyyong'li sogo ko Simón. Eshko ga tjëlë Simón kong ga «Ichos jek sira di rong shwo lëkong» le. Ga ichara jeke. Eshko ga Jesús sirkeno sök kyyong'li roshko, ga nopga beno tjeng pjöshko'li pïya sök.

⁴ Tjëlëno pjir ga tjëlë Simón kong ga «Kyyong ëre ichos jek këgong sit di rong wleshko, ga bomi kjla mã shakklo kjwe dbuzi dishko, pjây mã shak wlo» le.

⁵ Kuya ga tjëlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, tjawa parkono löng shkë ga mã sharorwa kjlara llëme. Gueniyo tjawa ichaga pjarë ga kjla dburwa» le.

⁶ Shäryara eni ga mã shara lok träk llëme. Shiya lokshko ga kjla li kjiyo kjone kjone skoktong tjän. ⁷ İya ga dwleto ga ba pjeyoga tjeng kyyong oblë roshko'li rokara or go, tek ba kjimtë wlo. Ga epga shrono, ga parkono tjë jikong. Ba kyyong do pjök'li pito, roy dlina tjung mã erö kjishko. ⁸⁻⁹ Ga İya lok ga mã shara lok ara ga beno löng yëy le erä. Eni ga Simón Pedro kjök tonu Jesús bokshto, ga tjëlë ba kong ga «Tjlapga, pja opkjös bor zlong dwayo sira. Tja domer owa wleniyo» le. ¹⁰ Ba pjeyoga tjeng kyyong oblë roshko'li beno löng eni bakoe. Tjeng kyyong oblë roshko'li, epga ko Santiago, Juan. E Zebedeo wapga.

Eshko ga Jesús tjëlë Simón kong ga «Lëye bangkjrep llëme. Pja to shäng mã shak ame. Pja iër to ber shäng no töng bor kong shara» le. ¹¹ Eni ga kyyong'li shira tjeng pjöshko iröng obi, ba llëbo tjeng kës'li rayara, ga to jek'lok Jesús tjök.

Domer poglo go swlo ara, sho an do jikong wleniyo poptara Jesúsde kjlara

¹² Pjlara ga Jesús öötong shäng kjök kjri-nashko ga domer shrono shäng kjlara ba shwoy. Domer'li poglo go swlo ara, sho an do jikong. Jesús İya ga kjök tonu, kujono bokdo kjlay klung go, ga tjëlë ba kong ga «Tjlapga, tja poptëp woydë ga tja poptëp ga pjlúe» le.

¹³ Kuya ga porwara ba orkwo go, ga tjëlë ga «Pja poptër woydë. Pja ber pjlú shara» le. Jekdo eshko ga domer'li poptono beno pjlúe.

¹⁴ Eshko ga Jesús tjëlë ba kong ga «Pja poptoror lëp ë kong llëme. Pja nom opping syöshtaga Sbö kong nopga kjishko'li kong, pja İya wlo eröe. Sbö sëngglo lara Moisésdë, pja äär Sbö poshrëk ba ushko ga pjlú wlo'li söp, twëp ba kong, pja poptono miydëba wlo» le.

¹⁵ Gueniyo ga Jesús roy shdöktong jek këgong. E kjishko ga shäng lishko ga oba tön löng ba shwoy ara anmoyö, ba kuk wlo, ba swlo llë'li popte wlo bakoe.

¹⁶ Gueniyo olöshko ga Jesús opkwë jek shäng ëye llëmshko, syöshtë Sbö kong tjoksa wlo.

Domer dre kuga llëm wleniyo poptara Jesúsde kjlara

¹⁷ Dbar kjwara ga Jesús sök oba ping. Eshko ga fariseoga, no pinggaga kjök llgwekklo tara Moisésdë'li go, e shrono löng Galilea kjokyo oblë oblë dwayo, Judea kjokyo oblë oblë dwayo, Jerusalén kjokyo dwayo bako, ga sirkeno löng eshko. Eshko ga Tjlapga dbo kësbang tjeng Jesús tjök, swlopga popte wlo. ¹⁸ Eni ga domer ga tjwe löng eshko kjlöbö, swlo söno kjlara poglo roshko. Swlo'li buk töshko, dre kuga llëm wleniyo. Söya lok kjër roshko, ie buk Jesús bokshto wlo lara. ¹⁹ Gueniyo jek opzrëk kjone go llëm, oba ara kjïy. Eni kuzong ga jem tyono lok u dbo kjing sdok'li kjing go, kjing döra sira, swlo'li lona ter pjang ba poglo roshko öötong buk dew, oba ara tjrëko, Jesús bokshto.

²⁰ İya Jesúsde ga swlo sögaga'li mär ba go ga tjëlë swlo buk töshko'li kong ga «Domer, owa pjang bop go'li lönor beno drete» le.

²¹ No pinggaga kjök llgwekklo tara Moisésdë'li go, fariseoga löng eshko, e wotjlik'lok ga «¿Kjwe ëro? ;Domer kjwe shäng Sbö läywë owa, ber tjwlo llëm wlo'le! Owa löngga nopga kong'li Sbö eröe» le.

²² Wotjlik löng llë'li miydara Jesúsde pjir kuzong ga tjëlë ba kong ga «¿Pjây wotjlik owa eni ega? ²³ «Owa pjang bop go'li lönor beno drete» loror ba kong. Gueniyo lönorde, de lönor llëm, e İgömi llëme. Gueniyo ga «Pja kojözong. Pja jëkzong» loror ba kong ga poptororde, de poptoror llëm, era İgömi wëlle. ²⁴ Kjök ëre kjing go ga no to ter kjök dogo dwayo ëre

dbo ara, owa pjang nopga go li lön ber dret wlo ga pjlúe. Miydëmi wlo ga llëbo shäryër e» le. Eni ga tjlë swlo buk töshko li kong ga «Lër bop kong ga pja kojözong. Bop bukklo kjwe kjros, ga pja nom bop ushko» le. ²⁵ Kuya ga kojono nopga löng li bokshto, ba bukklo li kjrara, ga to jek ba ushko Sbö poshrëk ara. ²⁶ İya nopga tjeng eshko lirë ga beno löng yëy le erä, ga Sbö poshrëra, ga tjlë lok ëng kong ga «Eeri ga llëbo İydë llëm obi, e İnoy jlöe» le.

Leví rokara Jesúsde

²⁷ E irgo ga Jesús opshino to ey dwayo. Jek jëk shängshko ga domer sök kjlara eshko ko Leví, e dbur töngga Roma so kong. E sök ba pak lishko. İya Jesúsde ga tjlë ba kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin wlo» le. ²⁸ Kuya ga kojono, ba llëbo tjeng kës li rayara, ga to jek ba tjok.

²⁹ E irgo ga Leví dli shäryono kësbang ba ushko, Jesús poshrëkklo. Eshko ga oba shrono löng ara ië, tjrëko nopga dbur töngga Roma so kong shrono löng ara bakoe. ³⁰ İya fariseoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde go lirë ga tjlë lok Jesús opping-gaga löng li kong ga «¿Pjây ië nopga owa wleniyo tjok kjweni ega?» le.

³¹ Kuya Jesúsde ga tjlë ba kong lok ga «Nopga löng pjlú, swlo llëm ga e dwlomnega woydë llëme. Swlopgara dwlomnega woydë. ³² Eni ga tja shrono shäng kjok ëreshko, nopga pjlo bek li rokaga llëm, nopga owa li rokaga, llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe le, ga raye wlo» le.

Jesús lano shji ië llëm kjishko

³³ Eshko ga tjlë lok ba kong ga «Juan opping-gaga ië llëm syöshtë Sbö kong wlo dbar kop ara. Fariseo opping-gaga omshäryë eni bakoe. ¿Bop opping-gagara ië enido ega?»

³⁴ «Orkwosmozlong dbaryoshko ga domer orkwosmok wlo li† shäng ba tjok obishko ga nopga mak löng eshko li‡ ië llëm ga äe.

† **5:34** Domer orkwosmok wlo le li, e Jesús loklo. ‡ **5:34** Nopga mak löng eshko le li, e Jesús opping-gaga loklo. § **5:36** Shwong tjaqlën le li, e tjlökwo twara Sbörë jlökoyo tjaqlën Jesús kjishko li loklo. * **5:36** Shwong këguë le li, e tjlökwo twara Sbörë Israel tjeýoga kong jlökoyo dënashko li loklo. † **5:37** Kjillgwo bo dyo dbo ara tjaqlën le li, e tjlökwo twara Sbörë jlökoyo tjaqlën Jesús kjishko li loklo. ‡ **5:37** Kjillgwo bo dyo dbo ara bapkwö këguë shäryak öng kwota go le li, e tjlökwo twara Sbörë Israel tjeýoga kong jlökoyo dënashko li loklo.

³⁵ Gueniyo domer li söraba ba shjiryoshko ga epga ië llëm eshko jã» le ba kong.

³⁶ Eshko ga tjlëno ba kong lok llëbo jyäglo go obi. Tjlë ga «Shji shwong tjaqlën§ zëy sira, shwong këguë* bängyëy e go wlo llëme. Shäryoroy eni kjwe ga shwong tjaqlën li sreya, ga shwong këguë li ber owa bakoe.

³⁷ »Kjillgwo bo dyo dbo ara tjaqlën† tyëy ba bapkwö këguë shäryak öng kwota go‡ roshko llëme. Shäryoroy eni kjwe ga ba bapkwö li böptur. Eni ga kjillgwo bo dyo li, e ber llëno ame, ba bapkwö li ber eni bakoe. ³⁸ Eni kuzong ga kjillgwo bo dyo dbo ara tjaqlën tyëy wlo ga woyde bapkwö tjaqlën. ³⁹ Eye kjillgwo bo dyo dbo ara këguë li iono ga kjillgwo bo dyo tjaqlën li ie woydë llëme. Eshko ga tjlë ga «Këguë li pjlú, tjaqlën li kjinmo» le eni» le.

6

Woshtozlong dbaryo ga Jesús opping-gaga dwla bo kjrono

¹ Woshtozlong dbaryo kjwara ga Jesús jëk shäng dwla dgak buk li tjrëko ba opping-gaga tjok. Eshko ga ba opping-gaga löng dwla bo kjrë, ga kjwokäya or go, ue lok wlo.

² Eni ga fariseoga kjone kjone tjlë ga «¿Llëbo shäryako woshtozlong dbaryoshko llëm li shäryëmi löng kjweni ega?» le.

³ Kuya Jesúsde ga tjlë ba kong ga «¿Dënashko ga David, ba yorkagaga, e pjli lok arashko ga llëye shäryara tak pjang Sbö tjlökwo go li, e lomirë llëmdo? ⁴ David opzrëno jek shäng Sbö u roshko, ga pjlung shosho suk pjir iak beno tjeng dboy Sbö kong li uara, ga twara ba nopga jëk löng ba tjok li kong, ue wlo bako, e uaga syöshtagagarë erö gueniyo» le.

⁵ Ga tjlë ba kong obi ga «Woshtozlong dbaryo kägäyo li, no to ter kjok dogo dwayo ëre li e» le.

Woshtozlong dbaryo ga swlo poptara Jesúsde kjlara

⁶ Woshtozlong dbaryo oblëshko ga Jesús opzrëno jek judíoga syõ uyo jong kjok eshko li roshko, ga nopga tjeng eshko li pina. Domer shäng kjlara eshko orkwo këlä slosloe. ⁷ Fariseoga, no pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go, e löng eshko bako, Jesús dë, swlo li popte woshtozlong dbaryore ïya lok wlo, rote e go wlo.

⁸ Wotjlik löng llë li miydara Jesús dë pjir kuzong ga tjlä swlo li kong ga «Pja kojös shäng nopga löng kës ère tjreko» le. Kuya ga shäryara eni. ⁹ E irgo ga Jesús tjlä nopga tjeng li kong ga «Pjäy kong llëbo kjakrokër kjrina. ¿Woshtozlong dbaryo ga llëye shäryëy oblë kong ga pjlu? ¿Llëbo pjlu, de llëbo owa? ¿Ère dbaryo ga kjlara buk ba llëndo shinmotkë wlo ga llëye shäryëy? ¿Wëyëre, de kjimtëy?» le.

¹⁰ Eshko ga löng ba zlong bäng pjribri li ïna uunkong, ga tjlä swlo li kong ga «Pja orkwo roshwizong» le.

Kuya ga shäryara eni, ga ba orkwo poptono beno pjlu. ¹¹ Gueniyo ga nopga löng li iirkono ara, tjlä lok èng kong ga «¿Llëye shäryëy Jesús kjwe kong ga pjlu?» le.

Jesús domerga kjrono doglo sak kjwara kjingsho pjök (12)

¹² Eshko dbaryo ga Jesús opshino to jem shäng dlup jong kjwara bigdo go, syöshtë Sbö kong wlo, ga syöshtono shkëe.

¹³ Wëshko kjok shröng ga ba oppinggaga rokara tek löng ba zlong bäng. Eshko ga kjrara doglo sak kjwara kjingsho pjök (12), ber löng Sbö tjlokwo roy laga ba äska wlo. Epga ko lok eni:

¹⁴ Simón, e koiara beno Pedro;

Andrés, e Simón lëng;

Santiago;

Juan;

Felipe;

Bartolomé;

¹⁵ Mateo;

Tomás;

Santiago, e Alfeo wa;

Simón, e zelote;

¹⁶ Judas, e Santiago wa;

Judas Iscariote, e Jesús soynega.

Jesús nopga pino träk llëme

¹⁷⁻¹⁸ E irgo ga Jesús to ter dlup li dwayo ba oppinggaga kjrara li tjok, ga öötong löng sdam lëkong. Eshko ga nopga tjeng träk llëm, opping ba tjok wlo. Nopga shrono löng ara ba kuk wlo, ba swlo llë li popte wlo bakoe. Shrono löng li, e Judea sopga, Jerusalén sopga, Tiro sopga, Sidón sopga bakoe. Tiro kjokyo, Sidón kjokyo, e tjeng dlung sor go. Èye tjeng eshko goshko Á sëyaga ga e poptara Jesús dë. ¹⁹ Eshko ga èye ba shwong porwono ga poptono ba dbo kësang go. E kjishko ga uunkong wotjlik lok ba porwë le.

Llëye shäryëy, shji ber löng wopjlu wlo

²⁰ Eshko ga ba oppinggaga ïya Jesús dë ga tjlä ba kong ga

«Nopga song wleniyo,

 pjäy ber wopjlu,

 Sbö ber bomi pjluyo kjishko.

²¹ Pjäy löng pjli ara wleniyo,

 pjäy ber wopjlu,

 llono ga pjäy ber löng bö tjung kjishko.

Pjäy löng slar èë wleniyo,

 pjäy ber wopjlu,

 llono ga pjäy ber löng jar kjishko.

²² Pjäy ïywaba shjiktëng, pjäy wlokjrëba llëm, pjäy läywëba owa, bomi ko e owa lëba, shäryëba eni no to ter kjok dogo dwayo ère kjishkoshko ga

 pjäy ber wopjlu.

²³ Eni ga pjäy äär kjok dogoshko ga pjäy potjwlën ara. E kjishko ga shäryëba owa bomi kong enishko ga pjäy woydë llëme. Pjäy ber woowa llëm dey. Sglik lëmi, öö lëmi ara, pjäy löng wopjlu kjishko bakoe.

 Dënashko ga Sbö tjlokwo lagaga shdun-
 aba eni bakoe.

²⁴ Gueniyo ga pjäy nopga dbur ara wleniyo, pjäy song jlö,

 llono ga pjäy löng pjlu dbaryo li pjitung
 kjishko.

²⁵ Pjäy löng bö tjung wleniyo,

 pjäy song jlö,

 llono ga pjäy ber löng pjli ara kjishko.

Pjäy löng jar wleniyo,

 pjäy song jlö,

 llono ga pjäy ber löng slar èë kjishko.

²⁶ Pjäy poshrëkoba arashko ga

 pjäy song jlöe.

Dënashko ga nopga to löng tjlë ga “Tja Sbö tjlökwo laga” le, gueniyo ichaga Sbörë llëme. Eshko ga epga poshrëra ara bakoe.

Bi moskwoga woydëy ara

²⁷ »Gueniyo ga lër pjây bor kuga li kong ga bomi moskwoga woydozï ara. Èye, pjây iywa shjiktëng ga kong llëbo shäryozï pjlú dey. ²⁸ Èye wotjlik owa bop tjok ga pjây wotjlik pjlú ba tjok. Èye, pjây bokrotke ga pjây syôshtë Sbö kong ba kjishko dey. ²⁹ Pjây kwomso shpora oblërë pjlara ga kalëkong twëmi ba kong, shpoya wlo bakoe. Bomi shwong kop lëkong döra ga bomi shwong ter lëkong twëmi ba kong bakoe. ³⁰ È pogo tjwe bomi shwoy llëbo rokë ga twëmi ba kong. Llëbo döra bop shjiryo ga wëyë. ³¹ Pjây llëbo shäryos oblë kong, woydëmi ga shärye lok bomi kong sorë ga eni.

³² »¿Bomi woydagaga woydomirë dö wleni ga pjây potjwlëkklo llë lëmiro? Nopga owa ëmdë ga omshäryë e kjoyoe. ³³ ¿Bomi kjimtagaga kjimtomirë erö ga pjây potjwlëkklo llë lëmiro? Nopga owa ëmdë ga omshäryë e kjoyo bakoe. ³⁴ ¿Dbur poskwomi, tjwlö shimi iröng wlo dö ga pjây potjwlëkklo llë lëmiro? Nopga owa ëmdë ga omshäryë e kjoyoe. ³⁵ Eni llëme. Nopga kong llëbo shärye Sbörë pjlú bako, “Tja kjimtara Sbörë” le llëm gueniyo. E kjishko ga bomi moskwoga woydozï ara. Llëbo shäryozï pjlú ba kong. Dbur poskwözï oba kong, ga tjwlö shimi llëme. Eni ga bomi potjwlëkklo ber kësbange. Ga pjây ber löng Sbö Tjwlö Kësbangyo li wapga jlökoyo. ³⁶ Pja songe le bomi Datarë oba kong. Pja songe lozï oba kong eni bakoe.

«No oblë llëbo owa shäryono» lëy ë kong llëme

³⁷ »“No oblë llëbo owa shäryono” lëy ë kong llëme. Eni ga “Pjây llëbo shäryono owa” le Sbörë bomi kong llëm bakoe. “Pja shdungko” lëy ë kong llëme. Eni ga “Pjây shdungko” le Sbörë bomi kong llëm bakoe. Llëbo shäryara oblërë bomi kong owa li iozï ber tjwlö llëme. Eni ga owa pjang bomi go li löya Sbörë ber dret eni bakoe. ³⁸ Oba sëzïa. Eni ga pjây sëya Sbörë bakoe. Pjây

kong llëbo twe bayo ara, so resgwo bapkwö tjung kjoyo, resgwo bapkwö li roshko resgwo yoroy, kjing lliy or go, sigwo yoy ber lliktëng wlo, kjing goshko iëy jek obi, ber tjung kjopkwö shopte jong om go wleni. Shäryëmi oblë kong sorë ga shärye Sbörë bomi kong eni bakoe» le.

³⁹ E irgo ga tjlëno ba kong llëbo jyäglo go obi. Tjlë ga «Nopga tjeng do pjök kjok ïgö llëm wleniyo. ¿Kjlara wlosöya ba kjlara lirë le ga lon jer tjeng pjöyikong pjlëbgwo kjwaraso roy llëmdo? ⁴⁰ Oppinggaga tjwlö ara, ba pingga kjinmo llëme. Gueniyo ga oppino pjirshko ga äär ber ba pingga dik.

⁴¹ »Bomi kjlara bok bäng kjor pjloyo ïmi kjër. E wopro ga bomi bok roshko kjorkwang buk kjwangna li ïgömi llëme. ¿Shäryëmi eni egaro? ⁴² ¿Kjorkwang buk bomi bok roshko li ïgömi llëm ga “Kjor pjloyo buk bop bok bäng kjwe shir bop kong” lëmi bomi kjlara kong sorëro? ¿Pjây Sbö tjlökwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlik owa bomi pjlúshko! Kjorkwang buk bomi bok roshko li shizï bäm go. Enira kjor pjloyo buk bomi kjlara bok bäng li ïgömi wëlä, shimi ba kong wlo.

Kjor, e sorë miydëy ba bo go

⁴³ »Kjor doyo pjlú ga botjyë ga owayo drete. Kjor doyo owa ga botjyë ga pjlúyo dret bakoe. ⁴⁴ Kjor, e sorë miydëy ba bo go. Kjor bo kjrëy shklik doyo go llëme. Kjillgwo bo kjrëy shkö sho doyo go llëm bakoe. ⁴⁵ No pjlú ga tjlë pjlú, wotjlik pjlú ba pjlúshko kjishko. No owa ga tjlë owa, wotjlik owa ba pjlúshko kjishko bakoe. Llëbo tjeng bomi pjlúshko lomirë bomi kjamo go.

U shäryëy sorë

⁴⁶ »Pjây tjlë bor kong ga “Pja bor Tjlapga jlökoyo” lëmi, gueniyo tja kolëmi llëme. ¿Shäryëmi eni egaro? ⁴⁷⁻⁴⁸ Èye tjwe bor shwoy, tja tjlökwo kuya, ga llëye loror li shärye ga e so domer u ywaga kjlara kjoyoe. U shäryarashko ga shwleyo pjlonarong, ga ak iara ba so bäng pjribrie. Shäryara pjir ga di to jer, pjono u li goshko ga to wito llëm, u li shäryara pjlú kjishko. ⁴⁹ Gueniyo èye, tja tjlökwo kuya, ga llëye loror li shärye llëm ga e so domer u ywaga oblë kjoyoe. U shäryarashko ga ba shwleyo pjlonaruriso,

rong llëme. Shäryara pjir ga di to jer, pjonu u li goshko ga skwara pjir, söra dirë drete» le.

7

Ëngkjwaga kägäyo parkaga poptara Jesúsdë kjlara

¹ Jesús tjlëno oba kong pjir ga opzrëno jek öötong shäng Capernaúm kjokyo. ² Domer sök kjlara eshko, e Roma so, e ëngkjwagaga ara kägäyo bakoe. Domer li parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo buk kjlara, woyde ara wleniyo, e swlo ara, wolontoe. ³ Ga Jesús roy kura ba kägäyo lirë, ga judío tjlapgaga kjok ilgwega wleniyo ichara kjlëbö, Jesús rokë, ba parkaga li poptë wlo. ⁴⁻⁵ Öötong löng Jesús shwoy ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, rokërwa bop kong ga domer li kjimtos sira. E judío bishīya dik llëm, gueniyo bi tjëyoga woyde ara. Tjawa kong syō uyo shäryara kjwara om go. E kjimtako jlōe» le. ⁶ Kuya ga to jek ba tjok.

Jek löng ääto ba ushko ga ëngkjwaga kägäyo li, ba pjeyoga ichara kjlëbö, lan Jesús kong obi wlo. Öötong löng ba shwoy ga tjlë lok ba kong ga «Domer li tjlokwo ichono bop kong. Tjlë ga “Tjlapga, pja tek bor ushko llëm ga bue. Tja llëno llëm, tjwlō llëm, pja opzrëk tek bor u roshko wlo. ⁷ Pja ĩnor jek om go bop shwoy llëm e kjīshko. Bor parkaga poptë lëp erō ga poptë dani. ⁸ Tja kägäyo tjok. Llëye le bor kong li shäryër eni ĩyado. Tja ëngkjwagaga ara kägäyo. Llëye lër ba kong li shärye lok eni ĩyado bakoe. ‘Pja nomo’ lër kjlara kong ga toe. ‘Pja tegō’ lër kjlara kong ga teke. Bor parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo ichër llëbo shäryë ga shärye eni” le bop kong eni» le.

⁹ Kuya ga beno shäng yëy le erä. Ga nopga jëk löng ba tjok li ĩya ga tjlë ba kong ga «Lër bomi kong ga domer, e mär bor go jlōkoyo, Israel tjëyoga uunkong kjinmo» le.

¹⁰ E irgo ga domerga ichara li öötong löng ëngkjwaga kägäyo li ushko iröng obishko ga ba parkaga swlo ara li wlëna shäng pjlu tjän.

Syā wa shinmotkono woshrra Jesúsdë kjlara iröng obi

¹¹ E irgo ga Jesús jek shäng jongya kjok ko Naín, ba oppinggaga tjok. Oba jek löng ara ba tjok bakoe. ¹² Jek löng ääto eshko ga shinmo sökoba jek pjang kjlara, iëba sakshko wlo. Shinmo li meyo, e syā, ga wa domer oblë drete. Kjok eshko sopga jek löng ara ba yorkë. ¹³ ĩya Tjlapga Jesúsdë ga songe le, ga tjlë ba kong ga «Pja slar ame» le.

¹⁴ E irgo ga jek öötong shäng shinmo li zlong bäng ga ba bapkwō söya lok pjang li porwara. Ba sögaga jek löng li slongtëng löngge. Eshko ga Jesús tjlë shinmo li kong ga «¡Dwīas, lër bop kong ga pja kojōzong!» le. ¹⁵ Ga shinmo li wloktëng sök, ga tjlëno. Eshko ga ichara Jesúsdë to iröng ba mekë tjok obi.

¹⁶ ĩya löng lirë ga bangkjre lok träk llëme. Ga Sbō poshrëra lok ara. Tjlë lok ga «Sbō tjlokwo laga weno shäng bi tjrëko kjlara kësbange» le. Ga tjlë lok obi ga «Sbō shrono shäng, ba nopga kjimtä wlo» le. ¹⁷ Jesús roy shdöktong Judea kjokyo kjok kjwang jīkong, kjok shto oblë oblë ber tjeng ba worbo go bakoe.

Juan No Waga

¹⁸ E irgo ga llëbo shäryak eni li, e roy kura Juandë pjir, laga ba oppinggagarë ba kong. Eni ga ba oppinggaga rokara ba shwoy do pjök, ¹⁹ ga ichara tjlë Tjlapga Jesús kong ga «¿No pjluoyo iche le Sbörë koshërwa löng li pjare, de oblë koshorwarë?» le.

²⁰ Eni ga öötong löng Jesús shwoy ga tjlë ba kong ga «Tjawa ichara Juan No Wagarë tjlë bop kong ga “¿No pjluoyo iche le Sbörë koshërwa löng li pjare, de oblë koshorwarë?”» le lok ba kong eni.

²¹ Jekdo eshko ga nopga swlo oblë oblë wleniyo, nopga goshko Ä sëyaga, e poptara Jesúsdë ara. Ga nopga kjok ĩgō llëm wleniyo poptara ara, beno löng kjok ĩgō pjluë. ²² E irgo ga Jesús tjlë Juan oppinggaga li kong ga «Llëye ĩnōmi, kuromi li to lëmi Juan kong. Nopga kjok ĩgō llëm wleniyo kjok ĩnoe. Nopga jëk llëm wleniyo jëktonge. Nopga poglo go swlo ara, sho an do jīkong wleniyo poptōnoe. Nopga kjok kugō llëm wleniyo kjok kunoe. Shinmoga woshrono iröng obi. Nopga song wleniyo kong Sbō

tjłokwo roy pjlú lak ba kong. ²³ Ęye mär bor go, ga tja raye llëm ga era ber sök wopjlúe» le.

²⁴ Epga toshko ga Jesús tjłeno oba kong Juan kjışko. Tjłe ga «¿Pjây jek lōng kjok dogro no llēmshko, Juan ikshko ga pjây äätē eshko llēm obishko ga domer, e kjwe sorē loromi? ¿E sjro bakwara pjlukdē wleni loromire? ²⁵ ¿Eni llēm ga e kjwe sorē loromi? ¿E doyono shäng shwong wolēsowa, tjwłō ara wleniyo go loromire? Miydēmi pjlú ga nopga dbur ara eniyo lōng pjlú ushko. ²⁶ ¿Eni ga e kjwe sorē loromi? ¿E kjwe Sbō tjłokwo laga loromire? E jlōe. Ga e tjwłō ara, Sbō tjłokwo lagaga oblē kjinmo. ²⁷ Sbō tjłokwo tak pjang li goshko ga Sbō tjłeno Juan kjışko. Tjłeno beno eni: “No ichēr kjlara bop bām go, bop roy laga, irbo posharyē bop kong wlo.”* ²⁸ Lēr bomi kong ga nopga uunkong kjok ēre kjing go äätē tjwłō ara, Juan kjinmo llēme. Eni gueniyo ga nopga lōng Sbō sök no pjluyoshko kjłobi li tjwłō ara, Juan kjinmo» le.

²⁹ (Jesús tjłokwo kugaga uunkong, nopga dbur tōngga Roma so kong ěmdē ga tjłe ga «Sbō tjłokwo, e beke» le, optwono Juan kong, we jer di roshko li kjışko. ³⁰ Gueniyo ga fariseoga, kjok llgwekklo tara Moisésdē li miydagaga pjlú wleniyo, era optwono Juan kong, we wlo llēme. E kjışko ga Sbō tjłokwo kjrara lok llēme.)

³¹ Ga Jesús tjłe obi ga «Eerishko dbaryo sopga, ¿pjây so llē kjoyo lēr bomi kong? ³² Pjây so kjwozirga öö le lōng ěng kong llēbo soynezlōng shtoyoshko tjör kjoyoe. Tjłe lok ga

»«Tjawa dbonmo bakwono ga bēyotkoromi llēme.

Tjawa tonō tēkwo woydoklo ga pjây slatong llēm bakoe» le lok eni.

³³⁻³⁴ »Lēr ega lēr bomi kong. Juan No Waga shrono shäng ga iono llēm Sbō kong dbar kop ara, ga kjillgwo bo dyo iono llēm bakoe. Eshko ga “Kjwe goshko Ä sēya kjlara” loromi. E irgo ga no to ter kjok dogo dwayo ēre shrono ga tja iē ara, tja kjillgwo bo dyo iē bakoe. Eni ga “Domer kjwe iē siyo, nelōtkē äe, jek nopga owa wleniyo tjok, iē nopga dbur tōngga Roma so kong li tjok

bakoe” lēmi eni. Lēr bomi kong ga pjây so kjwozirga lōng li kjoyo e kjışko. ³⁵ Sbō kjok miydē li, e jlōe miydēba ba sōgaga li go» le.

Fariseo ko Simón

³⁶ Fariseo shäng kjlara. Pjlara ga Jesús mana jek ba ushko iē, ga Jesús jek öötong sirkeno sök iē ba tjok eshko. ³⁷ Kjok eshko ga walē shäng kjlara, llēbo owa sharyaga wleniyo. Kuya ga Jesús sök iē fariseo li ushkosho ga jek öötong shäng eshko, wloshko poshtikklo bapkwō tjwłō ara, roshko poshtikklo lō pjlēblēe. ³⁸ Öötong shäng Jesús zlong bäng ga slar ēēe. Ba boryo li tjōno Jesús dre kjing go, ga dōya sök ba kākzong go. Eni ga ba dre li lō shira, ga kjing go poshtikklo li kwona.

³⁹ İya fariseo, Jesús maga lirēshko ga wotjlík ga «Domer kjwe Sbō tjłokwo laga wleniyo jlōkoyo kjwe ga walē sök ba porwē kjwe owa miydara pjire» le. ⁴⁰ Fariseo li ko Simón.

Eni ga Jesús tjłe ba kong ga «Simón, tjłokwo lēr woydē bop kong sira» le.

Kuya ga tjłe ba kong ga «Tjlapga no pingga, lozong» le.

⁴¹ Eshko ga tjłe ba kong ga «Pjlara ga nopga tjeng do pjök, pogo tjwłō dbur poskwongga wleniyo kong. Kjlara pogo tjwłō ba kong bayo domer parkē dbargwo sak dbāw pjloglo shkēng (500) āska wleni. Kjlara obi pogo tjwłō ba kong bayo domer parkē dbargwo sak shkēng (50) āska wleni.

⁴² Ga potjwłēya lok ga ä kuzong ga dbur poskwongga li tjłe ba kong lok ga “Wēyē, tja potjwłēmi ame” le. ¿Eni ga kjone dey ga e woyde ara anmoyō?»

⁴³ «Bor kong ga kjlara pogo tjwłō ara, potjwłēkklo ame li e» le.

Kuya ga tjłe ba kong ga «İlep li eni jlōe» le. ⁴⁴ Eni ga walē li İya ga tjłe Simón kong ga «Walē kjwe İzong. Tja shrono tek shäng bop u roshkosho ga tja kong di tworop, tja dre shkwē e go wlo llēme. Gueniyo bor dre pōra kjwerē ba boryo go, ga dona ba kākzong go. ⁴⁵ Tja wlokjroropshko ga tja lō shirop llēme. Gueniyo tja shrono tek lēkong ga bor dre lō shiya kjwerē wop sit wop site. ⁴⁶ Kjoyo kwonop bor dlu kjing go llēme. Gueniyo

* 7:27 Malaquías 3.1.

poshtikklo kwona kjwerë bor dre kjing go.
⁴⁷ E kjĩshko ga lër bop kong ga owa pjang ba go ara li lõnor beno drete. E kjĩshko ga tja woyde ara anmoyõ. Gueniyo ëye kong, owa pjang ba go li lõnor sira dö ga tja woyde ara anmoyõ llëme» le.

⁴⁸ E irgo ga Jesús tjlë walë li kong ga «Owa pjang bop go li lõnor beno drete» le.

⁴⁹ Eshko ga nopga mana tjeng ië ba tjok li tjlë ëng kong ga «¿Kjwe ëro? ¿Owa pjang oba go li lõya sorë?» le.

⁵⁰ Gueniyo ga Jesús tjlë walë li kong ga «Pja mär bor go kuzong ga pja döktonge. Pja nom wopjlú bop ushko» le.

8

Walëga Jesús kjimtaga

¹ E irgo ga Jesús jëk to shäng kjok kjrina kjrina, ga Sbö ber no pjluyo sorë li roy pjlú le shäng oba kong. Ga domerga kjrara doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li jek lõng ba tjok, ² walëga jek lõng ba tjok kjlëbö bakoe. Walëga li bäm goshko ga kjone kjone swlo oblë oblë, kjone kjone goshko Ä sëyaga, ga poptara Jesúsde beno pjlúe. Kjlara ko María Magdalena so. Dämärshko ga Ä sëyaga tjeng ba goshko doglo kjäk (7) li ichara to uunkong. ³ Kjlara obi ko Juana, e Cuza boy. Cuza, e parkë shäng Herodes kong, ba llëbo daga. Kjlara obi ko Susana. Jesús kjimte walëga lirë lõng, ba dbur baïya li go.

Dwla sguingga

⁴ Pjlara ga oba shrono kjok shto oblë oblë dwayo ga tño ara Jesús sök lishko. Eshko ga Jesús tjlëno ba kong llëbo jyäglo go. Tjlë ga ⁵ «Domer shäng kjlara dwla sguingga. Pjlara ga opshino to jek dwla sguing. Sguinyashko ga kjone kjone lono tjeng irbo bäng, ga shglëraba, uara sënwarë drete. ⁶ Kjone kjone lono tjeng ak ara tjrëko. Gueniyo klung sho li shglëk llëm kjĩshko ga dwla li wenoshko ga danoe. ⁷ Dwla kjrina obi, e lono tjeng shkë sho roshko, ga wenoshko ga llgwina drete. ⁸ Dwla kjrina obi, e lono tjeng klung sho pjlú kjing go, ga kuno, botjyono pjlúe. Kjoneshko ga sok kjwara botjyono kjwo sak dbäw (100)» le.

* 8:10 Isaías 6.9.

E irgo ga tjlë ba kong jek sira obi ga «Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yõtso» le.

Jesús tjlëno llëbo jyäglo go erä ega

⁹ E irgo ga Jesús oppinggaga tjlë lok ba kong ga «Rokërwa bop kong sira ga llëye lorop llëbo jyäglo go li, e llë loklo pjlollgwes borwa kong, miydërwa wlo» le.

¹⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Sbö ber no pjluyo sorë li roy miydaydëba llëm li pinaba bomi kong, miydëmi wlo. Gueniyo nopga oblë kongda, lër llëbo jyäglo go erä. Eni ga » «Ëya lõng ga llë ïyde miyde lok llëm, kuya lõng ga llë loklo miyde lok llëm bakoe.»*

Dwla sguingga lanyo, e llë loklo lara Jesúsde

¹¹ »Dwla sguingga lanyo, e llë loklo lër bomi kong. Dwla li, e Sbö tjlökwo loklo. ¹² Dwla lono irbo bäng li, e ëye Sbö tjlökwo kuno li loklo. Gueniyo Ä tjwe eshko, ga döya ba pjlúshko dwayo, tjlökwo li kjre llëm wlo. Eni ga epga där llëme. ¹³ Dwla lono ak ara tjrëko li, e ëye tjlökwo li kuno ga beno shäng wopjlú li loklo. Gueniyo tjlökwo li äär ber ba pjlúshko jlökoyo llëm kjĩshko ga tjlökwo li kjre dbar kjwöbö erä. E irgo ga llëye wen ba kong sira tjlökwo li kjĩshko ga raye, söya ame. ¹⁴ Dwla lono shkë sho roshko li, e ëye tjlökwo li kuno li loklo. Tjlökwo li kura, gueniyo wotjlik sök ara, wo pjang dbur go, llëbo pjlú kjok ëre kjing goshko li woyotjlíya ara bakoe. E kjĩshko ga tjlökwo li woyo ba kong ame, ga bo wen tjlökwo li kjĩshko llëme. ¹⁵ E ga dwla lono klung sho pjlú kjing go li, e ëye tjlökwo li kuno, ga kjre jlökoyo ba pjlúshko li loklo. Kjre, ga söya iyado, ga bo wen tjlökwo li kjĩshko arae.

Iök shjiy

¹⁶ »Iök shjiy borkey, kjinguëy wlo llëm, jney bi bukklo dorko wlo llëm bakoe. Iëy jong kjókshko dey, nopga opzrëk jek eshkosshko ga kälä të shjiy wëllë wlo. ¹⁷ Llëbo jney, miydëba jekdo llëm wlo. Gueniyo llono ga e miydëba dret, iök shjiy iak jong kjókshko wleni. ¹⁸ E kjĩshko ga bor tjlökwo kuzi yõtso, miydëmi pjlú wlo. Ëye

llëbo tjok ga sëya jek obi. Ëye llëye llëm ga llëye tjeng sirawa li döya ba shjiryö drete» le.

Jesús, ba mekë, ba lëmga

¹⁹ Eshko ga Jesús mekë, ba lëmga, e shrono tjeng Jesús sök lishko, gueniyo öötong ba soshko llëm, oba ara kjishko. ²⁰ E kjishko ga roy laraba Jesús kong ga tjlë ga «Bop mekë, bop lëmga, e shrono tjeng bop ik kjoko» lëba.

²¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Ëye, Sbö tjlökwo kura, ga kole ga era bor mekë wleni, bor lëng wleni» le.

Pjluk, di bäng buk kësbang, e ichara Jesúsde

²² Dbar kjwara ga Jesús opyono kjong roshko ba oppinggaga tjok, ga tjlë ba kong ga «Shji to dipzë, di bäng buk kësbang ëre kjwo kalëkong» le. Ga jek lok. ²³ Jek löng dipzë wopro ga Jesús ponoe. Eshko ga pjluk tjwe jong träk llëm, dbo ara di bäng buk kësbang li kjing go. Di iöya ara, ga di dlin jong kjong li roy, pir sek seke.

²⁴ Eni ga ba oppinggaga äär löng ba wolleng, tjlë ba kong ga «Tjlapga, shji ba pitoe!» le.

Kuya ga kojono, ga pjluk, di iöya, e wlona, ga beno tjeng tjëkso.

²⁵ Eshko ga tjlë ba oppinggaga kong ga «¿Pjây oto? ¿Pjây mär bor go llëm ega?» le.

Eshko ga epga beno löng sëya llëm, kjok bangkjre lok ara bakoe. Ga tjlë ëng kong ga «¿Domer kjwe ëro? Tjlëno pjluk, di iöya li kong ga kole pjluë» le.

Domer goshko Ä sëya kjlara

²⁶ E irgo ga öötong löng Gadara kjokyo, di bäng buk kësbang li kjwo kalëkong. ²⁷⁻²⁹ Eshko ga domer shäng kjlara, goshko Ä sëya kjlara. Shäng dbar kop ara ga shwong pjung llëm, sök u roshko llëm, jëk to shäng sakshko erä. Ba orkwo, ba dre, e kjrocharaba dröng sho go pjloglo kop ara, där llëm wlo laraba, gueniyo shaya sëya lirëshko ga ba dröng sho li skoya jek tas tas erä, ga iche sëya lirë kjok dogro no llëmshko.

Eni ga Jesús opshino jek shäng kjong roy dwayo li ïya sakshko dwayoshko ga tek shrono shäng ba zlong bäng ga kjök tonö.

Ïya Jesúsde ga tjlë ba kong ga «¿Ä sëya, pja opkjös domer kjwe go dwayo!» le.

E kjishko ga sëya li tjlë ba kong dbo go ga «¿Sbö Tjwlö Kësbangyo Wa li pja! ¿Pja tek shäng bor barwë llëme! ¿Rokër bop kong sira ga tja shdum llëme!» le.

³⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Pja ko llë?»

«Tja ko Kop Arae» le ba kong. Lara eni, Ä sëyaga tjeng domer li go ara kjishko.

³¹ Eni ga rokara Jesús kong ga iche Ä sëyaga shdüzlong shtoyo llëme le. ³² Epga löng lishko soshko ga köchi tjeng träk llëm dlup poglo go, ië. Eni ga rokara Jesús kong ga iche jek köchi tjeng li go.

Kuya ga «Jöö» le, ³³ ga sëyaga li opkjono lok domer li go dwayo, ga jek lok köchi li go shara. Wop eni llëm ga köchi tjeng li zrono jer ri ri dlup poglo go, optono lok jer uunkong di bäng buk kësbang li roshko, ga shteno lok dret eshko.

³⁴ Ïya köchi dagaga tjeng lirë ga töktong jek ey dwayo, ga öötong löng nopga löngshko ga llëye shäryono li roy lara nopga kong pjire. ³⁵ Kuya lok ga tek shrono löng ara ba ik. Shrono Jesús shäng lishko ga ïya lok ba zlong bäng ga domer dämär ga goshko Ä sëya li, e wlëna lok bë sök eshko, doyono pjir shwong go, skwë ame, poptono sök pjluë. Ïya lok eni ga beno löng sëya llëme. ³⁶ Domer goshko Ä sëya li poptara sorë, e lara ba ïgaga tjeng eshko lirë nopga shrono tjeng li kong. ³⁷⁻³⁹ Eshko ga kjok eshko sopga uunkong tjlë Jesús kong ga «Rokërwa bop kong sira ga pja opshis kjok ëreshko dwayo» le. Lara eni, kjok bangkjre lok ara kjishko.

Kuya ga jlö lara, jer opyë sök kjong li roy. Eshko ga domer poptono li tjlë ba kong ga «Rokër bop kong sira ga tja ios jek bop tjok.»

«Llëme. Pja nom bop ushko iröng dey. Llëye shäryara Sbörë bop kong li, e lëp oba kong, miydëba wlo» le ba kong. E irgo ga Jesús to ey dwayo.

Eni ga jlö lara domer lirë, ga to jek kjok eshko kjwang jikong. Eshko ga e poptara Jesúsde sorë li roy le öötong shäng oba kong eshko.

Kjoglo wolono buk kjlara, walë swlo ara kjlara

⁴⁰ Jesús dipzono jek di bäng buk kësbang li kjwo kalëkong iröng obi. Öötong shäng di kjako ga oba töno löng träk llëm eshko ba wlokjre. ⁴¹⁻⁴² Eshko ga domer shäng kjlara ko Jairo. Judíoga syō uyo jong eshko li kägäyoga shäng kjlara li e. Ba wa walë kjlaraso li wolontoe. E lu pjloglo sak kjwara kjingsho pjök (12) erä. E kjishko ga Jesús iya ga tek shrono shäng ba zlong bäng ga kjök tonon, kujono bokdo kjlay klung go, ga rokara jek ba ushko.

Kuya ga «Jöiö» le, ga to jek ba tjok.

Oba ara kjishko ga Jesús jek shängshko ga pollikoba arae. ⁴³ Löng li tjreko walë shäng kjlara swlo ara lu pjloglo sak kjwara kjingsho pjök (12) tjän. Ba dbar iya iyado, popte llëme. Öör shäng dwlomnega ara shwoy, ga ba dburwa tjeng li zana drete. Eni ëmdë ga poptono llëme. ⁴⁴ Eshko ga tek shrono shäng Jesús zlong bäng ba kokso shwolekong ga ba shwong worbo porwara, ga poptono jekdo eshko.

⁴⁵ Eni ga Jesús tjlä oba kong ga «¿Tja porwaga ërë?» le.

Kjlara kjlara tjlä ga «Tja llëme» le lok ba kong eni.

E kjishko ga Pedro tjlä ba kong ga «Tjlapga, nopga ara kuzong ga pja polliya löng pjlor kar kare» le.

⁴⁶ Gueniyo kuya ga tjlä ba kong ga «Tja porwara ëborë, e miydorore. Kuror ga ëbo poptono, bor dbo kësbang go» le.

⁴⁷ Eni ga miydara walë lirë ga Jesús porwara li beno lütshko llëme. Eni kuzong ga tek shäng Jesús zlong bäng ga kjök tonon sök kjlo dete erä. Eshko ga nopga uunkong bokso ga porwara ega, poptono jekdo sorë, e lara ba kong pjire.

⁴⁸ Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja mär bor go kuzong ga pja poptonoe. Pja nom wopjlu bop ushko» le.

⁴⁹ Jesús tjlä shäng walë li kong wopro ga no tek Jairo ushko dwayo shrono shäng kjlara ga tjlä Jairo kong ga «Bop wa yë shinmotkonoe. Tjlapga no pingga kjwe twëy tjötö ame» le.

⁵⁰ Kuya Jesúsde ga jlö lara llëme. Tjlä Jairo kong ga «Pja woydë llëme. Pja mär bor go ga bop wa popte dani» le.

⁵¹ E irgo ga Jesús öötong shäng Jairo ushkosho ga Pedro, Santiago, Juan, Jairo, Jairo boy, epgara ichara opzrek jek ba tjok. No oblëra ichara opzrek llëme. ⁵² Eshko ga nopga slar wopjlu jong träk llëm, kjloshtë ara bakoe. Jesús opzreno jek u li roshkosho ga tjlä löng li kong ga «Pjây slar ame. Kjoglo, e wolono llëme. Buk pë erä» le. ⁵³ Kuya lok ga Jesús joywe lok jong erä. Miyde lok ga kjoglo li shinmotkonoe.

⁵⁴ Eni ga Jesús opzreno jek öötong shäng kjoglo buk lishko, orkwo shara, ga tjlä ba kong dbo go ga «Kjwozirwa, pja kojözong» le. ⁵⁵ Jekdo eshko ga kjoglo li woshrono, ga kojono shäng. Eni ga ba data, ba mekë, e ichara Jesúsde ba säng. ⁵⁶ Eshko ga epga beno löng yëy le erä. Gueniyo ga Jesús tjlä ba kong lok ga «lëye shäryono jüshko ëre lëmi ë kong llëme» le.

9

Ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li poshduna Jesúsde

¹ E irgo ga Jesús, ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li rokara, ga kong dbo twara, Ä sëya oblë oblë tjeng oba goshko li iche to wlo, swlo oblë oblë popte wlo bakoe. ² Ga ichara Sbö ber no pjluoy sorë li roy lë oba kong, swlopga popte bakoe. ³ Eni ga tjlä ba kong ga «Pjây brikshko ga llëye sömi llëme. Pjây kjorkung sök llëm, kjla llëm, dli llëm, dbur sho llëm bakoe. Shwong pjang bomi do go li sömi ga pjlu, gueniyo shwong oblëra sömi llëme. ⁴ Pjây äär kjone pogo ga pjây ber löng u kjwaraso, äär jong pjây opshik kjok eshko dwayo guing. ⁵ Pjây öötong löng kjone ga pjây wlokjre llëm wleni ga pjây opshik eshko dwayo, ga bomi dre pjlungyo lözi ber tjeng eshko. E ber pjây kura lok llëm li jyäglö, ga owa li ber pjang ba go» le.

⁶ Eni ga epga to jek löng kjok kjrinascho kjrinascho, Sbö tjlökwö roy pjlu lë oba kong, ga swlopga popte lok bakoe.

Juan No Waga zröra

⁷ E dbaryo ga llëye shärye Jesúsde shäng li royshdöktong ara. Ga kura Pjlu Herodesde, ga beno sök wotjlik ara. No kjone kjone tjlä ga «E Juan No Waga li woshrokdo» le.

⁸ Kjone kjone obi tjlë ga «E Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Elías tjwayde shäng» le. Kjone kjone obi tjlë ga «E Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko so kjlara li woshrokdo» le.

⁹ Gueniyo Herodes tjlë ga «E lanyotkëba ara. ¿Eni ga ë lëba? ¿E Juan woshrokdore? Nopga ichaga tjarë om go, Juan kägä zë tase» le eni. Eni ga dröno ara, ïya wlo.

Jesús nopga sëno doglo sak dbäw dbäw pjlöglo shkëng (5,000)

¹⁰ Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska li shrono löng iröng obishko ga llëye shäryara lok li lara lok Jesús kong pjire. E irgo ga epga töna Jesúsdë tjeng dboy, ga söra jek öötong löng kjok ko Betsaida. ¹¹ Gueniyo ga miydara kjok eshko sopgarë, ga to jek lok ba irgo. Shrono löng ba shwoy ga nopga li wlojrrara, ga Sbö ber no pjluyo sorë li roy lara ba kong, ga swlopga söra lok tjeng eshko li poptara.

¹² Kjok sëng ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li tek shrono löng ba zlong bäng ga tjlë ba kong ga «Kjok ëreshko llëye drete. Pjlú wlo ga nopga kjwe ichos to na dwayo, jek llëbo soynekoba kjone lishko, dli tjwlëk wlo, pozlong shtoyo wlëk wlo bakoe» le.

¹³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Sëzi pjäydë dey» le.

Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Ëreshko tjawa pjlung shosho suk pjir tjeng kjwo shkëng (5), mã tjeng do pjökdewa erä. ¿Woydëp ga tjawa jongya dli tjwlëk nopga tjeng kës ëre kongde?» le. ¹⁴ (Eshko ga domerga tjeng doglo sak dbäw dbäw pjlöglo shkëng (5,000) dik. Walëga, kjwozirga, e shtak llëme.)

Eni ga Jesús tjlë ba kong ga «Nopga kjwe ichozï wlar tjeng töshko, shtor shtor, doglo sak shkëng (50) sak shkëng (50)» le.

¹⁵ Kuya lok ga shäryara eni, ga nopga li wloktong tjeng töshko uunkong. ¹⁶ Pjir ga pjlung shosho suk pjir kjwo shkëng (5) li, mã do pjök li, e kjrara Jesúsdë, ga kjok dogo ïya jem drëng ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga dli li twara ba oppinggaga kong, pjlorgue lok nopga tjeng kës li kong wlo.

¹⁷ Nopga uunkong iono beno löng bö jung, wopjlúe. E irgo ga dli worbo töna ba

oppinggagarë lok shing roshko, beno tjeng shing kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12), tjung tjunge.

No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e Jesús lara Pedrorë

¹⁸ Pjlara ga Jesús sök syöshtë Sbö kong. Ba oppinggaga löng ba tjok eröe. Eshko ga tjlë ba kong lok ga «¿Kumi ga tja ë lëba?»

¹⁹ «No kjone kjone tjlë ga pja Juan No Waga li woshrokdo le. Kjone kjone obi tjlë ga pja Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Elías tjwayde shäng le. Kjone kjone obi tjlë ga pja Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko so kjlara li woshrokdo le» le lok ba kong eni.

²⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «E ga pjäye, ¿tja ë lëmi?» le.

Kuya Pedrorë ga tjlë ba kong ga «No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e pja» le.

²¹ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Tja ë lëmi ë kong llëme» le.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjishko

²² Eshko ga tjlë ba kong obi ga «Äär dbar kjwara ga no to ter kjok dogo dwayo ëre shdungoba ara guing. Judío tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo, syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, tja wlojre lok llëme. Ga tja zrökoba, gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörë iröng obi» le.

²³ E irgo ga tjlë uunkong kong ga «Ëye jëk woydë bor tjok jlököyo ga ber shäng bor woyotjlik ïyado, wotjlik llëbo shäryë kjok ëre kjing goshko ame bakoe. Bor kjishko ga llëye shäryëba ba kong llë pogoshko li, e zrökoba pjang kjlës go ëmdë ga e ba kong ga llëye llëme. ²⁴ Ëye wotjlik opdë om go, zrökoba bor kjishko llëm wlo le ga äär kjok dogo llëme. Gueniyo ëye jëk bor tjok jlököyo, e zröraba bor kjishko ëmdë ga era ber sök së ïyado kjok dogo. ²⁵ Ëye, llëbo tjeng kjok ëre kjing go kës li kjrara tjeng ba wloy ëmdë ga e llëno llëme. Wolono ga öötong kjok dogo llëm ga to jeno ba llëbo li tjok.

²⁶ »Llono ga no to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe bor dbo kälä goshko, Data Sbö dbo kälä go, bor parkagaga kjok dogo so tjok. Eerishko ga ëye, tja lökyokjre oba boksho ga eshko ga lökyokjrër eni bakoe. ²⁷ Lër

bomi kong jlökoyo ga pjây kjone kjone löng ëreshko wolontë llëm obishko ga Sbö ber no pjluyo sorë li ïmi wëlle» le.

Jesús kjlopswono beno kãã lletllet

²⁸ Dbargwo kjwong (8) irgo ga Pedro, Santiago, Juan, e söra Jesúsdë jem ba tjok dboshko, ga öötong löng dlup jong kjwara kjókshko li go, syöshtë Sbö kong wlo. ²⁹ Eshko ga Jesús syöshtë Sbö kong wopro ga ba bokkwo kjlopswono, shwong beno pjlublún, kãã lletllete. ³⁰⁻³¹ Eshko ga Moisés, Elías, e weno löng lan ba tjok, kãã të shjiye. Ga wop tjok ga Jesús zrökoba Jerusalén kjokyo sorë li lanyotke lok ëng tjok.

³² Ba oppinggaga tjeng eshko li löng poywö erä. Gueniyo polläk ga ïna lok ga Jesús kãã shjiye. Domerga löng do pjök ba tjok li ïna lok bakoe.

³³ Domerga li brik lok kjwlëshko ga Pedro tjlë Jesús kong ga «Tjlapga, tjawa löng na ga pjlúe. Tjawa ukwang shäryë kjwo mya, bop kong kjwara, Moisés kong kjwara, Elías kong kjwara bakoe» le. Lara eni, gueniyo llë layde shäng li miyde shäng llëme.

³⁴ Shäng tjlë wopro ga pjäng sho lono ter kjrina ba kjing go, ga ba oppinggaga li beno kjok bangkjre ara. ³⁵ Ga pjäng sho li roshko dwayo ga ybö kura lok ga tjlë ga «Bor wa li ëre. E kjröror. Ba tjlökwo kuziã» le. ³⁶ Kura lok pjir ga ïya lok ga Jesús beno shäng kjlaraso. Dbar eshko ga beno löng kjing, llëye ïna lok li lara ë kong llëme.

Dwlas goshko Ä sëya poptara Jesúsdë kjlara

³⁷ Wëshko ga ter shrono dlup li dwayoshko ga nopga shrono löng träk llëm, Jesús ik. ³⁸ Eshko ga domer shäng kjlara nopga tjeng li tjrëko. Tjlë Jesús kong dbo go ga «Tjlapga no pingga, rokër bop kong ga bor wa domer ëre is sira. Tja wa oblë drete. ³⁹ Olö ga shaya Ä sëyarë, ie öö le, dbukza rish buk töshko, jek kjlo dete, ga kjamo ber bung erä. Shärye owa eni wop sit wop sit. ⁴⁰ Tja tjlëno bop oppinggaga beno tjeng ëreshko wle kong ga “Bor wa ëre, goshko Ä sëya kjlara. Rokër bomi kong ga

ichozi to bor kong sira” loror, gueniyo to ichara lok llëme» le.

⁴¹ Kuya ga tjlë löng li kong ga «Pjây wotjlik owa. Pjây mär Sbö go llëme. ¿Tja ber shäng bomi tjok kjër äär jong llono, pjây mär ber löng ba go wlo? Tja sjeno shäng bomi tjok tjan» le. Eshko ga tjlë domer li kong ga «Bop wa tek sös bor kong» le.

⁴² Eni ga dwlas li söya lok jek shäng äätë ba zlong bäng ga dwlas li dbura sëya lirë rish buk töy, jek kjlo dete erä. Eshko ga sëya li wlona Jesúsdë, ga dwlas li poptara, ga twara iröng ba data kong. ⁴³ ïya nopga tjeng eshko lirë ga beno löng yëy le erä, Sbö dbo ara kjishko.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjishko pjlara obi

Llëye shäryara Jesúsdë li woyotjlikoba löng wopro ga tjlë ba oppinggaga kong ga ⁴⁴ «Llëye lër bomi kong li kuzi yötso, woyojemi llëme. No to ter kjok dogo dwayo ëre twëba ber tjeng nopga wloshko» le. ⁴⁵ Gueniyo ga llëye le shäng li llë loklo miydara lok llëm, e jnena Sbörë beno, miyde lok llëm wlo kjishko. Ga llë loklo kjakrokara lok ba kong llëm, bangkjre lok ara kjishko.

Ëye tjwölö ara anmoyö

⁴⁶ E irgo ga ba oppingga kjlara tjlë ga «Tja ber tjwölö ara pjây uunkong kjinmo» le kjlara obi kong. Kuya ga tjlë ga «Llëme. Ber tjwölö ara li tja» le. Ga llamoga omlë jong eni bakoe. ⁴⁷ Llëye le löng li miydara Jesúsdë drete. Eni ga kjwozirwa kjrara kjlara, ga iara shäng ba zlong bäng, ⁴⁸ ga tjlë ba oppinggaga kong ga «Ëye, kjwozirwa ëre wlojrrara bor kjishko ga tja wlojrrara wleni. Ga ëye, tja wlojrrara ga bor ichaga wlojrrara wleni bakoe. Bomi tjrëko ga ëye shäng kjlara wotöy anmoyö ga tjwölö ara anmoyö li e» le.

«Ëye shäng bi wloyo llëm ga shäng bi shwo lëkong» lara Jesúsdë

⁴⁹ E irgo ga Juan tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, domer ïnorwa shäng kjlara, Ä sëyaga tjeng oba goshko li iche to shäng bop ko go. Gueniyo ga e bop oppingga bi tjok llëm kjishko ga tjawa tjlëno ba kong ga “Ä

sëyaga ichëp Jesús ko go ame” lororwa eni» le.

⁵⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «iWëyë! “Shäryëp ame” lëmi ba kong llëme. Èye shäng bi wloyo llëm ga shäng bi shwo lëkong» le.

Jesús wlokrara Samaria sopgarë llëme

⁵¹ Eshko ga Jesús jem kjok dogo iröng obi wlo dbaryo li ääto, ga wotjlík ga to jongya Jerusalén kjokyo, lara jong kjwaraso eni. Ga to jek ba nopga tjok. ⁵² Jëk löngshko ga nopga ichara pjök mya ba bäm go ba roy söga wleniyo. Eni ga ba roy sögaga li öötong löng bäm go Samaria kjokyo kjrina, pozlong shtoyo wlëk lara. ⁵³ Gueniyo ga miydara Samaria sopgarë ga jongya jong Jerusalén kjokyo. E kjïshko ga wlokrara lok llëme. ⁵⁴ Roy kuya ba oppinggaga Santiago, Juan lirë ga tjlë lok Jesús kong ga «Tjlapga, ¿woydëp ga tjawa iök long ter kjok dogo dwayo, epga pjir wlore?» le.

⁵⁵ Kuya ga bojono ba shwo lëkong ga wlongza tjä tjä erä. ⁵⁶ Eshko ga jek lok kjok shto oblë.

Shji jëk Jesús tjok ga soyo tjok

⁵⁷ Eni ga jek löng irbo wopro ga no shäng kjlara eshko tjlë Jesús kong ga «Tjlapga, woydër ga pja jek kjone ga tja jek bop tjok eshko» le.

⁵⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Shjiti kjloshko so, e pë klung bäng. Sënwa, e pë ba usho roy. Gueniyo no to ter kjok dogo dwayo ërera woshtozlong shtoyo drete» le.

⁵⁹ E irgo ga tjlë oblë kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin wlo» le.

Gueniyo kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, tja ichos jek bor data ushko sira. Bor data wolono, jnenor sakshko pjir ga tja tekdo iröng bop tjok» le.

⁶⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Shinmoga ber tjeng ëng jnek wëyë. Pja nom Sbö ber no pjluyo sorë li roy lë oba kong dey» le.

⁶¹ E irgo ga no shäng kjlara obi tjlë Jesús kong ga «Tjlapga, tja jek bop tjok lër. Gueniyo tja koshëp sira, “Tja toe” lër bor pjeyoga kong guing» le.

⁶² Kuya ga tjlë ba kong ga «Èye ba pak soyono, ga wotjlík llëbo beno iröng li kjïshko ga e llëno llëm Sbö ber no pjluyo lishko» le.

10

Nopga ichara Jesúsdë jek doglo sak kjäk kjingsho pjök (72)

¹ E irgo ga nopga jek löng ba tjok li kjrara Jesúsdë doglo sak kjäk kjingsho pjök (72). To kjok shto oblë oblë le lishko ga epga ichara jek löng pjök pjök ba bäm go. ² Eshko ga tjlë ba kong ga «Dwla bo kjrëy wlo ga ara, gueniyo parkagaga kjlobö döe. Eni ga rokozi dwla sogo li kong ga parkagaga wlëya obi, dwla bo ara li kjre wlo. ³ Eni ga pjäy nomo. Pjäy to löng sjëke. Pjäy ichër jek löng öng wlëp ushko so llgwoklë jëk löng shjiti kjloshko so löngshko wleni. ⁴ Pjäy brikshko ga pjäy dbur sök llëm, kjla sök llëm, drepkwota sök llëm bakoe. Pjäy jëkko eröe. No wlëmi irbo ga “Miga” lëmi ba kong llëm, pjäy jek bek eröe. ⁵ Pjäy äär ber löng kjone ga pjäy opzrëk jek u jong kjwara eshko li roshko, ga pjäy tjlës nopga tjeng eshko li kong ga “Miga. Rokër Sbö kong ga pjäy löng u ëreshko uunkong ie ber löng wlëpe” lozi ba kong eni. ⁶ Eshko ga pjäy wlokre lok wopjlú wleni ga epga ie Sbörë ber löng wlëp jlökoyo. Gueniyo pjäy wlokre eni llëm ga epga kjimte Sborë llëme. ⁷ Pjäy öötong löng kjone pogo ga pjäy to löng u kjwara kjwara llëm, pjäy ber löng u kjwaraso dey. Èye parkë ga e potjwlëkko ba pak li äska. E kjïshko ga pjäy sëya llë ga uozi, bomi potjwlëkko li e.

⁸ »Pjäy öötong löng kjone pogo ga pjäy wlokre nopga eshko sorë wleni ga pjäy sëya llë ga uozi, ⁹ swlopga löng eshko li poptozi, ga pjäy tjlë nopga löng li kong ga “Sbö ber no pjluyo wlo li, e dbaryo döröe” lëmi ba kong eni.

¹⁰ »Gueniyo ga pjäy öötong löng kjok kjrina ga pjäy wlokre nopga eshko sorë llëm ga pjäy to löng jëk irbo pjlara pjlara tjwe lok li go, ga pjäy tjlë kjok eshko sopga li kong ga ¹¹ “Bomi kjokshko pjlungyo pjono borwa dre go li lönwa ber tjeng jüshko, pjäy shdungko loklo. Gueniyo miydozi pjlú ga Sbö ber no pjluyo wlo li, e dbaryo döröe” lëmi ba kong eni. ¹² Lër bomi kong ga no llgwezlong dbaryoshko ga kjok eshko sopga shdüya Sbörë ara, Sodoma sopga kjinmo» le.

Kjok shto oblë oblë, ba tjlökwo kjrëba woydë llëm kjishko ga kjok eshko sopga wlonã Jesúsdë

¹³ E irgo ga tjlëno nopga kjok shto oblë oblë li kjishko. Tjlë ga «¡Corazín sopga, Bet-saida sopga, pjây song jlõ, pjây shdungko! Llëbo ÿdëba llëm wleniyo shäryoror bomi kong li ñna Tiro sopga, Sidón sopgarë tek dëdashko kjwe ga llëbo owa shärye löng li, e owa jlõe lara, ga rayara, ga shwong pjuna shtëgro së ä wleniyo, pjlung sho iara ba dlu kjing go, ba woowa li ÿya Sbörë wlo tjän. ¹⁴Eni ga no llgwezlong dbaryoshko ga pjây shdüya Sbörë ara, Tiro sopga, Sidón sopga, e kjinmo.

¹⁵ »Capernaúm sopga, ¿pjây wotjlík ga pjây söya Sbörë jem äär kjok dogo lëmiro? Eni llëme. Pjây iche jer äär iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko» le.

¹⁶ Eshko ga tjlë ba oppinggaga kong ga «Pjây tjlökwo kjruga ërë ga e bor tjlökwo kjayde wleni. Æye, pjây wlokrara llëm ga tja wlokrara llëm wleni. Ga ëye, tja wlokrara llëm ga bor ichaga wlokrara llëm wleni bakoe» le.

Nopga doglo sak kjäk kjingsho pjök (72) li shrono iröng obi

¹⁷ Eni ga nopga doglo sak kjäk kjingsho pjök (72) li toe. Tjlökwo lara lok kjok shto oblë oblë pjir ga tek shrono löng wopjlú iröng obi. Eshko ga tjlë lok Jesús kong ga «Tjlapga, Ä sëyaga ëmdë ga tjawa bangkjre. Epga ichororwa bop ko goshko ga tjawa kolara» le lok eni.

¹⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Eni jlõe. Ñnor ga Ä zana Sbörë, ga e lono ter kjok dogo dwayo llgwllëng wleni. ¹⁹ Ga pjây kong dbo tworor kësbang, bi moskwo kësbang li zami wlo, ga llëye wen owa bomi kong llëme. Dgur shglëmi, dyë shglëmi ëmdë ga llëye wen owa bomi kong llëme. ²⁰ ¿Gueniyo pjây löng wopjlú, pjây kole Ä sëyagarë kjishko egaro? Pjây kole eni li tjwlõ ara llëme. Pjây ko tak lok kjibokwo go kjok dogo lira tjwlõ ara. Woyde ga pjây ber löng wopjlú e kjishko shara» le.

²¹ Jekdo eshko ga go Sbö Sëya jlökoyo kjishko ga Jesús beno shäng wopjlú ara, tjlë

Sbö kong ga «Data, pja kjok dogo sopga, kjok ëre sopga, e Tjlapga. Llëye jnenop kjok miydagaga löng kong li pinop oba song, wotöy wleniyo kong. E kjishko ga pja poshrër ara. Shäryorop eni, woydorop eni kjishko» le.

²² Eshko ga tjlë nopga kong ga «Llëbo uunkong iara Data Sbörë beno tjeng bor wloshko. Sbö Wa ëre sorë, e miydaga ërë llëm, e miydaga bor Datarë eröe. Data Sbö, e sorë miydaga ërë llëm, e miydaga tjarë eröe. Gueniyo e sorë pin woydë ë kong ga pin» le.

²³ E irgo ga ba oppinggaga ÿya ga tjlë ba kong tjoksa ga «Llëye shäryër li ñmi löng bomi bokkwo go. Æye omño ga era ber wopjlúe. ²⁴ Lër bomi kong ga llëbo ñmi, kumi löng ëre tjwlõ ara. Dëdashko ga Sbö tjlökwo lagaga, pjlupga, e omík woydë, omkuk woydë, gueniyo omño llëm, omkuno llëm bakoe» le.

Samaria so kjlara pjlú wleniyo

²⁵ Domer shäng kjlara, kjok llgwekklo tara Moisésdë li miydaga pjlú wleniyo. Pjlara ga kojono shäng Jesús zlong bäng, tjliya wlo. Tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, ¿llëye shäryër, tja ber sök së ÿyado Sbö tjok wlo?»

²⁶ «¿Llëye tara Moisésdë pjang kjok llgwekklo kjibokwoyo li go? ¿Bop kong ga e pjlollgwep ber sorë?»

²⁷ «“Llëbo woydëpshko, llëbo woy-otjlípshko, llëbo shäryëpshko, pja sök së obishko ga Tjlapga, bop Sbö li woydos jlökoyo ÿyado”,* ga “Pja opwoydë sorë ga bop kjlara, e woydos eni bakoe.”† Kjok llgwekklo tak pjang li e» le.

²⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja dboryorop beke. Shäryorop eni ga pja beno sök së ÿyado Sbö tjok» le.

²⁹ Eshko ga domer li opwlikë woydë. Eni ga tjlë ba kong ga «¿Bor kjlara le li ë?»

³⁰ «Domer opshino kjlara Jerusalén kjokyo dwayo, jongya jer shäng Jericó kjokyo wlo lara. Jek jëk shängshko ga wlëna nopga lürkë ä wleniyorë irbo. Llëbo söya tjeng ba tjok li döra lok ba shjiryo dret, ba shwong pjang ba do go li tjok, shpora

* 10:27 Deuteronomio 6.5. † 10:27 Levítico 19.18.

lok träk llëm, ga iara beno buk eshko ba llëmdo. ³¹ E bër ga syöshtaga Sbö kong ba nopga kjïshko wleniyo tek shäng kjlara irbo li go. Buk li ña, gueniyo kjimtara llëm, koskara jek irbo sor go, jek bek erä. ³² E irgo ga Leví tjëyo tek shäng kjlara irbo li go bakoe. Omño, ga kjimtara llëm, koskara jek irbo sor go, jek bek erä bakoe. ³³ E irgo ga tek shäng irbo li go kjlara obi, Samaria so shara. Buk li ña, ga songe le. ³⁴ Eni ga jek öötong shäng ba zlong bäng. Shporaba jyäglo lok li dwlommena kjo go, kjillgwo bo dyo dbo ara go, ga pjrira shwomzrëng go. E irgo ga poyona, iara ba öng kjing go, söra jek no pozlong uyoshko, ga dara buk eshko. ³⁵ Wëshko ga pozlong uyo sogo li potjwlëna dbur sho pjublún kjwo pjök go, ga tjëlë ba kong ga “Shporaba kayo buk kjwe dos bor kong jÿshko sira. Dbur zanop ëre kjinmo wleni ga tja tjwe iröng obishko ga pja potjwlën eshko” le.

³⁶ »¿Eni ga bop kong ga nopga doglo mya li kjone dey ga beno shporaba kayo li kjlarayo?»

³⁷ «Songe laga ba kong li e» le kjok llgwekklo miydaga lirë.

Kuya ga tjëlë ba kong ga «Eni ga pja nom omshäryë e kjoyo bakoe» le.

Jesús öötong sök Marta, María, e ushko

³⁸⁻³⁹ Kjok kjrinashko ga walë shäng kjlara ko Marta, lëng ko María. Jesús jëk shäng irbo ba oppinggaga tjok, ga öötong shäng eshko ga wlokrara Martarë ba ushko. Eshko ga María wloktong sök ba dre zlong, tjlökwö le sök li kuya wlo. ⁴⁰ Martara shäng wotjllik ara, llëbo shärye wlo li ara kjïshko. E kjïshko ga jek shäng Jesús zlong bäng ga tjëlë ba kong ga «Tjlapga, bor lëng kjwe ichos jek bor kjimtë. Tja iara beno shäng parkë ara tjoksa. ¿E Igöp llëmdo?»

⁴¹ «Marta, pja woydë ara, llëbo woyotjllip shäng ara kjïshko. ⁴² Gueniyo llëbo tjwlö ara li kjrinaso, ga tjwlö ara li kjayde Maríarë, ga döga ërë ba shjiryö llëme» le ba kong.

11

Shji syöshtë Sbö kong sorë

* 11:13 Ä, e kowëba Beelzebú bakoe.

¹ Pjlara ga Jesús sök syöshtë Sbö kong. Syöshtono pjir ga ba oppingga kjlara tjëlë ba kong ga «Tjlapga, tjawa pïs syöshtë, Juan ba oppinggaga pino dik» le.

² Kuya ga tjëlë ba kong ga «Pjäy syöshtë Sbö kongshko ga lëmi eni:

»“Data, bop ko, e ber kësbang, dboye.

Pja tjwe ber sök borwa pjluwo wlo.

³ Dbar kjwobi go ga dli woydërwa li twos borwa kong.

⁴ Llëbo shäryara oblërë borwa kong owa li iërwa ber tjwlö llëme.

E kjïshko ga owa pjang borwa go li löös ber dret eni bakoe.

Tjawa iëp ber löng borwa tjllizlong lishko llëme.”»

⁵⁻⁶ E irgo ga tjëlë ba kong lok ga «Kjok rong bek ga pjäy kjlara shwoy, no tjwe shäng kjlara pjola dwayo, ga pja dli ba kong drete. ¿Eni wleni ga pja to dli rokë bop pjeyo sök soshko kong llëmdo? Pja äär ba shwoy ga pja tjëlë ba kong ga “Bor kjlara shrono shäng bor shwoy, ga tja dli ba kong drete. E kjïshko ga tja sëm pjlung shosho suk pjir kjwo myare” lëp ba kong eni.

⁷ »Pja kuya ga tjëlë bop kong ga “Llëme. Tja barwëp llëme. U bäng jong tuke. Bor wapga tjeng bor tjok pëe. Tja kojong, llëye twër bop kong wlo llëme” le.

⁸ »Gueniyo lër bop kong ga rokëp jek rokëp jek wleni ga kojong, llëye woydëp li twe bop kong pjire. Eshko ga kojono bop kjimtë, pjäy ëng tjok pjlu kjïshko llëme. Kojono, e barworop ara kjïshko.

⁹ »Eni ga lër bomi kong ga llëbo rokozï Sbö kong, ga twe bomi kong. Llëbo wlëzï, ga wlëmi. “U bäng bäng dözi bor kong” lozi ba kong, ga där bomi kong. ¹⁰ Eye llëbo rokë ga e kjre. Eye llëbo wlëk ga e wlëya. Eye “U bäng bäng dözi bor kong” lë ga e där ba kong.

¹¹ »¿Data kjone dey ga kong mã roke ba warëshko ga kong dgur twaydero? ¹² ¿Ga kong kjörkö wa ak lë rokesshko ga kong dyë twaydero? ¹³ Eni ga pjäy nopga owa ëmdë ga pjäy wotjllik llëbo pjlu twë bomi wapga kong. Eni wleni ga bomi Data sök kjok dogo li kong llëbo rokëmishko ga pjäy kong ba Sëya twe» le.

*Jesús, Beelzebú**

¹⁴ Pjlara ga domer shäng kjlara tjlä llëm, goshko Ä säya kjlara kjishko, ga säya li ichara Jesúsdë toe. E irgo ga domer li beno shäng tjlä. İya löng lirë ga beno löng yëy le erä. ¹⁵ Gueniyo kjong kjong tjlä ëng kong ga «Ä säyaga iche to, dbo twara Ä säya kägäyo ko Beelzebürë ba kong li go» le lok eni.

¹⁶ Kjong kjong löng obi omtjlik woydë, ga tjlä ba kong ga «Llëbo İydëba llëm wleniyo shäryos borwa kong kjrina, pja ichaga Sbörë jlöre miydërwa e go wlo» le.

¹⁷ Wotjlik löng llë li miydara Jesúsdë pjir, ga tjlä ba kong ga «Pjlu llë, ba nopga ëngkjwë kar kar wleni ga e oppjik lok om go. Nopga tjeng u kjwaraso, e ëngkjwë kar kar wleni ga e oppjik lok om go bakoe. ¹⁸ ¿Eni ga Ä, e ëngkjwë ba säyaga tjok wleni ga e pjir maling llëmdo? Lër bomi kong eni, tja Ä säyaga ichë to, dbo twara Beelzebürë bor kong li go lëmi kjishko. ¹⁹ ¿Eni kjwe ga bomi oppinggaga kong dbo twaga ërë, Ä säyaga iche wlo? E kjishko ga pjây diktong löng jlöe laga epgarë om go. ²⁰ Ä säyaga ichër to, Sbö dbo ara go. Miydëmi e go ga Sbö ber no pjluwo wlo li, e dbaryo shrono tjan.

²¹⁻²² »Domer shäng kjlara dbo ara, wloshko opwlikoklo tjok. Shäng ba u dëshko ga llëbo tjeng u roshko li lüyotkëba ba shjiryo ga ä, wokjang ba opwlikoklo tjeng li kjishko. Gueniyo ga tjwe kjlara obi, dbo ara ba kjinmo wleni ga shäng li zäya, ba opwlikoklo li döya ba shjiryo, llëbo tjeng ba u roshko li söya jek ba tjok, ba opwlikoklo tjok bako, ga shdöya oblë kong drete.†

²³ »Ëye shäng bor shwo lëkong llëm ga e shäng bor wloyo. Ëye no töng bor kong llëm ga e shäng ba shdöga.

²⁴ »Ä säya pjang no goshko li toshko ga to shäng shto wlëk kjok dogro no llëmshko, woshtë wlo, gueniyo wlëya llëme. Eshko ga wotjlik ga «Tja to bor ushko iröng obi» le. ²⁵ Äär iröng ba ushko ga wlëya shäng pjlokjak pjir, poshäryak pjir wleni. ²⁶ Eni ga säya oblë töya ba tjok doglo kjäk (7), owa ba kjinmo, ga uunkong li pjë jek äär ber

tjeng no li go. Eni ga no li beno shäng owa anmoyö, shäng bäm go sorë li kjinmo» le.

²⁷ Tjlä shäng wopro ga walë shäng oba tjeng li tjrëko kjlara, tjläno dbo go. Tjlä ga «Bop mekë, pja wena, pja kuna. Miydër ga shäng wopjlu bop kjishko» le.

²⁸ Kuya ga tjlä ga «Ëng. Gueniyo ga ëye Sbö tjlokwo kuno, ga kole ga era ber shäng wopjlu anmoyö» le.

Jonás jyäglö

²⁹ Eshko ga nopga töno ara, tjwe jong obi Jesús shäng lishko. Ga Jesús tjlä ba kong ga «Eerishko dbaryo sopga, pjây owa. Woydëmi ga llëbo jyäglö shäryër bomi kong, gueniyo shäryër llëm, Sbö tjlokwo laga Jonás, e jyäglö shäryotë bomi kong eröe.

³⁰ Dënashko ga Jonás, e beno llëbo jyäglö Nínive sopga kong. Ga no to ter kjok dogo dwayo ëre ber llëbo jyäglö nopga löng eerishko li kong eni wleni bakoe. ³¹ Sabá so pjluwo walë tek pjola dwayo, Pjlu Salomón kjok miydë li kuya wlo. Ga ëreshko no shäng kjlara tjwlö ara, Salomón kjinmo. E kjishko ga eerishko dbaryo sopga, pjây llgweya Sbörëshko ga walë li kojong, ga tjlä ga «Kjwepga shdungko» le. ³² Nínive sopga, e Jonás tjlokwo kunoshko ga llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe lara, ga raryae. Ga ëreshko no shäng kjlara tjwlö ara, Jonás kjinmo. E kjishko ga eerishko dbaryo sopga, pjây llgweya Sbörëshko ga Nínive sopga kojong lok, ga tjlä ga «Kjwepga shdungko» le.

Iök shjiy bi doyo kong

³³ »Iök shjiy borkey, jney wlo llëm, iëy sbi dorko wlo llëm bakoe. İëy jong kjókshko dey, nopga opzrëk jek eshkoshko ga kälä të shjiy wëllë wlo. ³⁴ Iök shjiy İgömi wëllë bomi bokkwo go. Bomu bokkwo pjlu wleni ga bomu doyo uunkong iök shjiy tjok wleni. Gueniyo bomu bokkwo owa ga bomu doyo uunkong kjok ro sī wleni. ³⁵ Eni ga pjây sjëke. ¿Tjlokwo kjrromi li, e jlöre? Bomu iök shjiy li e. E kjishko ga tjlokwo kjrromi li jyö wleni ga pjây löng kjok ro sī roy wleni. ³⁶ Gueniyo bomu doyo uunkong iök shjiy

† **11:21-22** Domer dbo ara le li, e Ä loklo. Ba llëbo döga le li, e Jesús loklo. Lara eni li, e Ä säyaga iche wlo ga woydara ga Ä zana guing loklo.

tjok, kjok ro yët eshko llëm ga kjok ïgömi wëïë, pjây jëk löng iök shjiy tjok wleni» le.

No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, e wlonä Jesúsde

³⁷ Tjlëno eni pjir ga e mana fariseo shäng kjlara lirë ië ba tjok ba ushko. Eni ga opzrëno jek ba tjok ba u roshko, ga sirkeno sök, ië wlo. ³⁸ Ìya fariseo lirë ga Jesús orkwo shkwono judíoga ï dik llëm ga beno shäng wotjlik ara. ³⁹ Eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «Pjây fariseoga llëbo shäryë ara, pjây pjlúe lëba wlo, gueniyo pjây wotjlik dbur töng bomi kong erö, pjây wotjlik llëbo owa shäryë. Pjây so di ioklo, dli uoklo kjoyoe. E kwoshkwak ba poglo go, gueniyo roshko wliwlie. ⁴⁰ ¡Pjây wotjlik llëme! Shji shäryara Sbörë pjir, bi doyo dö llëm, bi sëya bakoe. ¿E miydëmi llëmdo? ⁴¹ Gueniyo pjây wotjlis llëbo pjlú shäryë oba song wleniyo kong. Eni ga pjây ber löng pjlo bek Sbö bokso jlökoyo.

⁴² »¡Fariseoga, pjây song jlö, pjây shdungko! Llëbo wlënomi li shtëmi äär ba sakyö (10) go, ba sakyö (10) go, shimi kjrina kjrina, ga twëmi Sbö kong. Bomi dli mokyo oblë oblë tjok ëmdë ga shäryëmi jlökoyo eni bakoe. Gueniyo ga pjây jëk löng pjlo bek oblë tjok llëm, Sbö woydëmi llëm bakoe. Pjlú wlo ga pjây jëk pjlo bek nopga uunkong tjok, ga Sbö woydëmi pjlú bakoe. Gueniyo woyde ga llëbo wlënomi li twëmi Sbö kong, shäryëmi löng wleni bakoe.

⁴³ »¡Fariseoga, pjây song jlö, pjây shdungko! Judíoga syö uyo roshko ga woydëmi ga pjây löng sökklo pjlú goshko erä. Woydëmi ga miga llë lëba bomi kong yötso llëbo soynezlóng shtoyo bakoe. ⁴⁴ ¡Pjây song jlö, pjây shdungko! Pjây so shinmo doyo iak buk jyäglo llëm kjoyoe. Nopga jëk ba kopshko ga llëye miyde lok llëme»† le.

⁴⁵ Domer shäng kjlara eshko, kjok llgwekklo tara Moisésdë li miydaga pjlú wleniyo. Eshko ga tjlë Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, llëye lëp shäng li, e borwa barwoklo» le.

⁴⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «¡Kjok llgwekklo tara Moisésdë li miydagaga pjlú

wleniyo, pjây song jlö, pjây shdungko! Oba pimi löngshko ga tjlökwo lëmi ara li shäryëba uunkong ga äe. E so llëbo kwing ä twëmi oblë kong söya wlo kjoyoe. Shäryëmi eni, gueniyo pjây om go omkjimtë ba sök llëm, bomi sakkwo go ëmdë llëm bakoe. ⁴⁷ ¡Pjây song jlö, pjây shdungko! Dëdashko ga Sbö tjlökwo lagaga, e zröra bomi tjlapgagarë ara, ga jnena lok. E ga pjây eerishko ga löng ba sak li poshäryë ber wolësowa wlo. ⁴⁸ E goshko ga pimi löng oba uunkong kong ga pjây wotjlik ga zröra lok li, e pjlúe lëmi. Zröra, jnena epgarë lok, ga pjâyda beno löng ba sak shäryaga.

⁴⁹ »E kjishko ga Sbö tjlëno ba kjok miydë li go. Tjlëno ga “Epga kong bor tjlökwo lagaga ichër oblë oblë. Kjong kjong zröya lok, kjong kjong shdüya lok, bokrotke lok ara” lara. ⁵⁰ E kjishko ga eerishko dbaryo sopga, pjây shdüya Sbörë, ba tjlökwo lagaga zröra lok tek dämärshko dwayo li kjishko, ⁵¹ soyara lok Abel go, äär jong Zacarías go. Zacarías, e zröra lok Sbö u jong li, öng sho sukklo jong li, e tjrëko. Lër bomi kong ga pjây shdüya Sbörë, llëbo shäryara lok ba tjlökwo lagaga löng kës kong li kjishko.

⁵² »¡Kjok llgwekklo tara Moisésdë li miydagaga pjlú wleniyo, pjây song jlö, pjây shdungko! Pjây opping kjok llgwekklo li go ara kjishko ga shji Sbö miydë sorë miydëmi löng pjlú, gueniyo lëmi ë kong llëme. Nopga oblë somi, Sbö miydë lok llëm wlo, ga pjây om go ëmdë ga Sbö miydë löng llëm bakoe» le.

⁵³ E irgo ga Jesús to eshko dwayo. E dbaryo jek lëkong ga no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, e iirkono lok ara ba kong, ga llëbo kjakroke lok ara, ⁵⁴ tjliya lok wlo, rote lok llëbo lara li go wlo le.

12

Bangkjrëy li, e Sbö eröe

¹ E wopro ga oba tjwe jong tjwe jong träk llëm, sho llik llik lë. Eshko ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «¡Pjây sjëk fariseoga tjok, ba pjlung shosho uukklo wle tjok! ¡Epga Sbö tjlökwo söga jlökoyo le, gueniyo wotjlik owa ba pjlúshko! ² Llëbo shäryak

† 11:44 Fariseoga ikoba ga nopga pjlú wleniyo, gueniyo jlökoyo ga epga owa.

lütshko kës li wen wëlëshko. Llëbo jnek kës li wlëkoba pjire. ³ Eni ga tjlökwo loromi shkëshko li, e kukoba kjok shjiyshko. Tjlökwo loromi lütshko li, e kukoba kjone pogoshko.

⁴ »Pjeyoga. Lër bomi kong ga nopga bangkjrëmi llëme. Bomi doyo zröya lok ga pjlu, gueniyo llëye shärye lok bomi kong obi ga äe. ⁵ Bangkjrako li ë lër bomi kong. Sbö, e bangkjrromirë dey. Pjäy zröya ga pjluë. E irgo ga pjäy iche äär ber löng iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko ga pjlu bakoe. Era bangkjrözia.

⁶ »¿Sënwa kjwo shkëng (5) soynek dburwa kjwo pjök äska llëmdo? Eni ëmdë ga sënwa li woyojeya Sbörë kjwara llëme. ⁷ Pjäyda tjwlö ara, sënwa ara kjinmo. Bomi käkzong pjlobi shtara Sbörë pjir tjän. E kjishko ga llëye bangkjrëmi llëme.

Shji lan oba tjok Jesús kjishko

⁸ »Lër bomi kong ga pjäy tjlëno oba kong ga pjäy löng bor tjok loromi wleni ga no to ter kjok dogo dwayo ëre tjlë bor parkagaga kjok dogo so li kong ga pjäy löng bor tjok lër eni bakoe. ⁹ Gueniyo pjäy tjlëno oba kong ga pjäy löng bor tjok llëme loromi wleni ga tja tjlë bor parkagaga li kong ga pjäy löng bor tjok llëme lër eni bakoe.

¹⁰ »Ëye no to ter kjok dogo dwayo ëre läywë owa ga owa li löya Sbörë ber dret ga pjluë. Gueniyo ëye Sbö Sëya läywë owa ga owa li löya llëme.

¹¹ »Pjäy shakoba, sökoba judíoga syö uyo roshko, llëm ga tjlapgaga bokstoshko ga pjäy woydë llëm, “¿Tja opwlikë sorë?” lëmi llëm, “¿Llëye lër?” lëmi llëm bakoe. ¹² Pjäy tjlëshko ga llëye lëmi wlo li, e twaga Sbö Sëyarë bomi kong eshko» le.

Domer dbur ara kjlara

¹³ Domer shäng kjlara eshko oba tjrëko, tjlë Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, bor data wolono, ga ba llëbo beno tjeng li, e shdöya woydë bor shjiydë bor kong llëme. E kjishko ga los ba kong ga llëbo botoya li twe bor kong» le.

¹⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Tja iaga ërë beno shäng bomi llgwega, bomi llëbo lëp li shdör wloro?» le.

¹⁵ Eshko ga tjlë oba kong ga «¡Pjäy sjëke! Shji wotjlik llëbo töng bayo ara wlo llëme. Shji wopjlu' laga bi llëbo tjeng ara lirë llëme» le.

¹⁶ E irgo tjlëno ba kong llëbo jyäglo go. Tjlë ga «Domer shäng kjlara dbur ara wleniyo. Ba kjok buk li kjing go dwla dgara, ga bo kjrara arae. ¹⁷⁻¹⁸ Eni ga wotjlik ga “¿Tja orwë llong? ¿Bor dwla bo kjrator ara kjwe jner tjeng kjone? Bor dwla bo jnekklo uyo lok kjwe, e chilawa anmoyö” le. Wotjlino sök däv ga tjlë ga “Llëye shäryër miydër tjän. Bor dwla bo jnekklo uyo kjwe shdör, äska shäryër kësks anmoyö. E roshko bor dwla bo kjwe jner tjeng pjir eshko, bor llëbo oblë oblë tjeng kjwe jner eshko bakoe. ¹⁹ Shäryoror eni pjir ga lër bor pjlushko ga ‘Tja llëbo jnek tjeng ara, äär lu pjloglo ara kong wlo. Tja woshtë, tja ië ara, tja ber wopjluë’ lër eni eshko jä” le.

²⁰ »Gueniyo ga Sbö tjlë ba kong ga “Pja kä llëme. Eeri shkëyo ga pja wolon. ¿Eshko ga bop llëbo jnenop tjeng li ber ë kongdo?” le.

²¹ »Eni ga ëye dbur töng, jneya ber ba kong om go wlo, gueniyo llëbo tjwlö ara Sbö kong li shärye llëm ga era kong, llëbo wen tjwe ba kong eni kjoyo bakoe» le.

Shji woydë llëme

²² E irgo ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Lër bomi kong ga shji woydë llëme. Shji woydë dli kjiy llëm, shwong kjiy llëm bakoe. ²³ Pjäy löng së, e tjwlö ara, bomi dli kjinmo. Bomi doyo, e tjwlö ara, bomi shwong kjinmo. ²⁴ Sënwa so ëp uaga kjoyo li woyotjlizä. Dwla dgue llëm, bo kjre llëm, jneya ba jnekklo uyo roy llëm bakoe. Gueniyo sëya Sbörë. ¡Pjäyda tjwlö ara, sënwa kjinmo! ²⁵ ¿Pjäy woydë ara ga llëye shimi e goro? Bomi lu iëmi om go dbar kjwara obi ga äe. ²⁶ ¿Eni ga llëbo chirawayo li shäryëmi ga ä kuzong ga pjäy woydë llëbo oblë kjishko llëno?»

²⁷ »Nana kjloshko so woyotjlizä. Parkë llëm, shwong sek llëm bakoe. Eni ëmdë ga löng wolësowa iyado. Lër bomi kong ga Pjlu Salomón llëbo ara anmoyö. Gueniyo doyono wolësowa, öötong nana kjloshko so i dik llëme. ²⁸ Kjlo sho llë doye Sbörë eni, eeri ga lok pjlu, bong ga sukoba gueniyo. ¿Pjäy

doye e kjinmo anmoyō llēmdo? ¿Pjāy mär Sbō go jlōkoyo llēm ega?

²⁹ »E kjīshko ga shji woydē llēme. Shji woydē dli kjīy llēm, di kjīy llēm bakoe. ³⁰ Llēbo tjeng kēs ēre kjīshko ga nopga Sbō miydē llēm wleniyo woydē arae. Gueniyo bomi Data, llēye woydēmi dō li miyde sök pjir tjän. ³¹ Sbō ber bomi pjlyo sorē li woyotjlīmi ara, llēbo oblē oblē kjinmo. Shāryēmi lōng eni ga llēbo oblē woydēmi kēs li ber bomi kong bakoe.

³² »Pjāy bor öng wlēp ushko so wleni. Pjāy ara llēm, gueniyo woyde Sbörē ga pjāy ber lōng no ichagaga ba tjok, sök no pjlyo iyado lishko. E kjīshko ga llēye bangkjre mi llēme. ³³ Pjāy llēye tjok ga soynezī, ga dburyo twozī oba song wleniyo kong. Llēbo tjwlō ara li iēmi ber tjeng ba bapkwō roy kjok dogo, eshko ga llēbo li pjir llēm, lūyotkēba llēm, ue ba sēyarē llēm bakoe. ³⁴ Bomi llēbo tjwlō ara li tōng tjeng kjone ga pjāy wotjlīk eshko bakoe.

Shji ber lōng bi kägäyo koshē iyado

³⁵⁻⁴⁰ »No to ter kjok dogo dwayo ēre tjwe llono miydēmi llēme. E kjīshko ga pjāy ber lōng bor koshē, poshāryak lōng pjir iyado. Woyde ga pjāy ber lōng parkagaga lōng ba kägäyo koshē wleni. Ba kägäyo li jek kjok shto oblē orkwosmozlong dbaryo shrök. Woyde ga ba parkagaga lōng ba ushko obi li ber lōng ba koshē iyado, wloshko iök borkek tjeng shjiy, tjwe irōng obishko ga wlokjre lok jekdo ga pjlyū wlo. Tjwe kjok rong, llēm ga kjok ba shrānto ēmdē ga woyde ga lōng ba koshē eni. Ga shronoshko ga epga wlēna lok eni ga e ber ba kong lok pjlyū. Lēr bomi kong jlōkoyo ga eni ga epga ie wlar lōng sökklo go, iē wlo, ga dli shiya, söya, twe ba kong lok om go.

»Tja kuzīa. Ēye tjwe lūrke llono miyde u sogo lirē kjwe ga ēye opzrök jek ba ushko llēbo lūyotkē wlo llēme. Ga no to ter kjok dogo dwayo ēre tjwe dbar llono miydēmi llēm kuzong ga pjāy ber lōng bor koshē, poshāryak lōng pjir iyado» le.

Parkaga pjlyū, parkaga owa

⁴¹ Eshko ga Pedro tjlē ba kong ga «Tjlapga, ¿tjlōkwo lēp shäng li lēp shäng borwa kong dōre, de oba uunkong kong?»

⁴² «Parkaga ie ba pjlyurē ber ba parkagaga oblē daga, sēya äär ba dlōyo go kjok orē ga woyde ga parkaga llēye le ba kong li shārye eni wleniyo, kjok miydē ara bakoe. ¿Gueniyo ga kjre sorē? ⁴³ Tjwe irōng obishko ga parkaga wlēya ba pjlyurē shäng ba pak shāryē pjlyū li, e kongda ber pjlyū. ⁴⁴ Lēr bomi kong jlōkoyo ga era ie ba pjlyurē ber shäng ba llēbo uunkong kägäyo. ⁴⁵ Gueniyo ga parkaga li wotjlīk owa wleni ga ba pjlyu tjwe maling llēme le wleni ga opyorgō to shäng parkagaga oblē shdung, ga glō ara, nelōtkē ara bakoe. ⁴⁶ Eni wleni ga koshe shäng llēm dbaryoshko ga ba pjlyu tjwe. Eshko ga parkaga owa li shdūya, iche jek nopga kē llēm wleniyo llamo tjeng lishko.

⁴⁷ »Parkaga llē, llēye woyde ba pjlyurē li miyde pjlyū, gueniyo shāryara eni llēm, ba tjlōkwo kolara llēm ga e shdungko, e shpokko ara bakoe. ⁴⁸ Gueniyo parkaga llē, llēbo owa shāryara, miydara llēm kjīshko ga era shdungko bako, gueniyo e shpokko sira dōe. Ēye kong llēbo twara ara ga kong llēbo roke ara, oblē kjinmo. Ēye kong llēbo iara beno tjeng ba wloshko ara ga kong llēbo roke, oblē kjinmo bakoe.

Shji moskwoga ara

⁴⁹ »Tja shrono shäng kjok ēre kjing go, iök borkek wlo wleni. ¿Ga woydēr ga iök li pjē jong ri ri tjän! ⁵⁰ Tja kong llēbo wen tjwe owa kjlyuwe. E kjīshko ga tja woydē ara, äär jong llēbo li shāryono bor kong pjir guing. ⁵¹ ¿Tja shrono shäng nopga ichē ber lōng wlēp ēng tjok wlo lēmire? Eni llēme. Lēr bomi kong ga tja shrono shäng no shdōga, ber lōng dboy dboy wlo. ⁵² Eeri jek lēkong ga nopga tjeng u kjwaraso doglo shkēng (5) ga e shdär ber kjring pjök, kjrina doglo mya, kjrina do pjök, ga ber lōng ēng moskwo. ⁵³ Dataga, ba wapga domerga, e ber lōng ēng moskwo; mekēga, ba wapga walēga, e ber lōng ēng moskwo; walēga, ba pjlyadoga, e ber lōng ēng moskwo eni bakoe» le.

Llēbo wen li llē loklo

⁵⁴ Eshko ga Jesús tjlē nopga kong ga «Pjäng sho poyong jem pjäng dlo jer shwo lēkong li imishko ga miydēmi e go ga shunyo shrē lēmi, ga shrē jlōe. ⁵⁵ Pjlyuk tjwe kjok

dogro no llëm shwo lëkong dwayo li kumishko ga miydëmi e go ga kjok kjlirkëlëmi, ga shäryë eni jlõe. ⁵⁶ ¡Pjây Sbö tjlökwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlík owa bomi pjúlúshko! Llëbo wen kjok dogo, kjok ëre kjing go, e llë loklo miydëmi pjúlúe. ¿Eni ga llëbo shärye Sbörë eerishko dbaryo li, e llë loklo miydëmi llëm sorëro?

⁵⁷ »¿Llëye ber pjúlú, llëye ber owa, e miydëmi llëmde? ⁵⁸ Pjây sökoba no llgwega shwoy lëbashko ga pjây lan bomi söga li tjok bäm goshko, pjây ie ber tjeng tjlapga wloshko llëm wlo. Shäryëmi eni llëm ga pjây twe tjlapga lirë ba parkagaga kong, pjây shdüya wlo, ga pjây ie ber löng no shdüzlong uyo roshko. ⁵⁹ Lër bomi kong ga pjây opshik eshko dwayo llëm, äär jong dburwa kjöme lara bomi kong li potjwlënomi pjir guing» le.

13

Woyde ga llëbo owa shäryëy löng li, e owa jlõe lëy, ga rayëy

¹ Eshko ga nopga löng kjlëbö tjlë Jesús kong ga «Galilea sopga löng kjlëbö öng zrök, sho suya, pjë dret Sbö kong wlo. E wopro ga nopga ichara bi pjluvo Pilatorë ba zrök, ga zröra lok eshko» le.

² Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Pjây wotjlík ga Galilea sopga li zröraba, epga owa, nopga oblë ba kjokshko so kjinmo kjishko lëmi?»

³ Lër bomi kong ga eni llëme. Gueniyo llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlõe lozi, ga rayozia. Llëm ga pjây pjir bakoe. ⁴ ¿E ga pjây wotjlík ga nopga wolono Siloé kjokyo doglo sak kjwara kjingsho kjwong (18), ak sho jong kjökshko eshko li dgonon jer ba kjing goshko li, e owa, Jerusalén sopga llamo li kjinmo lëmi? ⁵ Lër bomi kong ga eni llëme. Gueniyo llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlõe lozi, ga rayozia. Llëm ga pjây pjir bakoe» le.

Kjor jong kjlara, botjyë llëme

⁶ E irgo ga tjlëno nopga kong llëbo jyäglo go. Tjlë ga «Domer shäng kjlara, kjor jong kjlara, ba kjillgwo bo ara kjokyo li tjërko. Kjor li ko *higuera*. Dbar kjwara ga jek jëk shäng e go, bo tjokde ÿya wlo, gueniyo bo drete. ⁷ Eni ga tjlë ba kjok daga li kong ga

“Kuzong. Eeri ga öötong lu pjloglo mya ga kjor kjwe ñshko ga bo wlën kjwara llëme. ¡Kjwe közong! ¿Shto kjrë jong ara llënor?” le ba parkaga li kong.

⁸ »Kuya ga tjlë ba kong ga “Tjlapga, wëyë. Rayos ber jong lu pjlara obi, sor pokër, ga dwlomner, ⁹ botjyëre ÿy wlo, llëm ga köm eshko jä ga pjúlúe” le ba pjlu kong» le.

Woshtozlong dbaryo ga walë poptara Jesúsde kjlara

¹⁰ Woshtozlong dbaryo kjwara ga Jesús sök oba ping judioga syö uyo jong kjwara li roshko. ¹¹ Walë sök kjlara eshko, swlo ara lu pjloglo sak kjwara kjingsho kjwong (18) tjän, wloyo Ä sëya kjlararë. Walë li beno shäng wozöngë. ¹² ÿya Jesúsde ga rokara tek ba shwoy, ga tjlë ba kong ga «Pja döktong, pja rayara bop swlo wlerë» le, ¹³ ga orkwo iono ba go. Jekdo eshko ga walë li poptono beno shäng kjlo bek ba shtoshko. Ga opy-ono beno shäng Sbö poshrëk.

¹⁴ Gueniyo judioga syö uyo kägäyo li shäng eshko. ÿya ga iirkono ara, tjlë nopga löng li kong ga «Shji parkozlong dbaryo iak lok kjwo tjer (6). Pjây poptë woydë ga pjây tek eshko dbaryo ga pjúlúe. Gueniyo woshtozlong dbaryo lira llëme» le.

¹⁵⁻¹⁶ Kuya Jesúsde ga tjlë ba kong ga «¡Pjây Sbö tjlökwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlík owa bomi pjúlúshko! Walë kjwe, e Abraham tjëyo, ga tjeng Ä wloshko eeri ga öötong lu pjloglo sak kjwara kjingsho kjwong (18). ¿Pjây uunkong bomi öng dök, sömi di ië woshtozlong dbaryo llëmde? ¿Eni ga walë kjwe döror Ä wloshko dwayo dbar ëreshko ga owa lëmi sorëro?» le.

¹⁷ Kuya ba wloyoga lirë ga lökkjrono ara. Gueniyo llamoga löng lira beno löng wopjlú, llëbo shäryara kës li kjishko.

Kjor dwlayo chirawa

¹⁸ Eshko ga Jesús tjlë löng li kong ga «¿Sbö ber no pjluvo sorë, e so llë kjoyo? ¿Lër bomi kong sorë ga pjúlú? ¹⁹ E so kjor dwlayo chirawa ko *mostaza* dgoroy klung roy kjoyoe. Kuno ga kësbang, kjor wleni. Eshko ga sënwa llë usho ywë ba kowo go» le.

Pjlung shosho uukklo

²⁰ E irgo ga tjlë ga «¿Sbö ber no pjluyo sorë, e so llë kjoyo? ²¹ E so walë pjlung shosho llruno bayo ara ba uukklo tjok, ga ie ber buk uur wlo kjoyoe. Ba uukklo shdöktong pjlung shosho li kjwang jikong» le.

Kjër bäng bam chira

²² Jesús to jek shäng Jerusalén kjokyo wlo le. Eshko ga jëk shäng irbo goshko ga äär kjok kjrina kjrinishko ga slan oba ping. ²³ Pjlara ga no kjlara llëbo kjakrokono ba kong. Tjlë ga «Tjlapga, ¿no kjre Sbörë där wlo li kjlöbö döre?»

²⁴ «Pjäy drön ëë, pjäy opzrëk jek kjër bäng bam chira li go wlo. Lër bomi kong ga nopga ara opzrëk woydë jek e go wlo, gueniyo jek ga äe. ²⁵ U sogo li u bäng bängzano pjir ga pjäy beno löng kjoko li, u bäng li porwëmi kjöw kjöw, ga öö lëmi, pjäy tjlë ga “Tjlapga, u bäng dös borwa kong sira” lëmi eni.

»Kuya ga tjlë bomi kong ga “Pjäy ë, pjäy kjone so, e miydër llëme” le.

²⁶ »Eshko ga pjäy tjlë ba kong ga “Dënashko ga tjawa iono bop tjok, ga oba pinop borwa kjokshko bakoe” lëmi eni.

²⁷ »Kuya ga tjlë bomi kong ga “Pjäy ë, pjäy kjone so, e miydër llëme. Pjäy llëbo owa shäryaga eröe. Pjäy opkjos bor shwoy ëre dwayo” le.

²⁸⁻²⁹ »Eshko ga Abraham, Isaac, Jacob, Sbö tjlokwo lagaga löng kës li, e ber löng Sbö sök no pjluyo iyado lishko. Ga nopga kjok kjwang jikong so sirkek äär ber löng ië ba tjok. İmi eni ga pjäy iak beno tjeng kjoko kjishko ga pjäy ber tjeng slar eshko, kowo uë, llëbo bang ara bomi kong kjishko. ³⁰ Eerishko ga kjong kjong tjwlö ara li, e ber löng tjwlö chira eshko. E ga eerishko ga kjong kjong tjwlö chira li, e ber löng tjwlö ara eshko» le.

Jesús slatong Jerusalén sopga kjishko

³¹ Eshko ga fariseoga shrono löng kjlöbö, ga tjlë ba kong ga «Pjlu Herodes, pja zröya woydë. E kjishko ga pja nom jüy dwayo» le.

³² Kuya ga tjlë ba kong ga «Domer lëmi löng li, e oba jyäpgwaga erä. Pjäy nom ba shwoy, ga pjäy tjlë ba kong ga “Eeri, bong

ga tja shäng Ä sëyaga tjeng oba goshko li ichë to, ga tja shäng oba poptë bakoe. Pak shäryër wlo li, e pjir kjönma” lëmi ba kong eni. ³³ Gueniyo ga eeri, bong, kjönma ga tja to jek shäng Jerusalén kjokyo wlo. Tek këgongshko ga Sbö tjlokwo lagaga zröraba shtoyo eshko.

³⁴ »Jerusalén sopga, tja kuziä! Sbö tjlokwo lagaga zrömi. Sbö tjlokwo roy lagaga ichara bomi kong li lömi ak go, zrömi wlo. Woydoror enido ga pjäy tön, kjörkö meyo ba wapga töno tjeng ba sjägä dirko wleni, gueniyo woydoromi llëme. ³⁵ Tja kuziä. Bomi u, e raye Sbörë ber jong tjoksa. Lër bomi kong ga tja ëre İmi ame, äär jong pjäy tjlë löng ga

»“Kjwe ichara Tjlapgarë tjwe kjok ëreshko. Kjwe kjimte Sbörë”* lëmi löng guing» le.

14

Woshtozlong dbaryo ga swlo poptara Jesúsdë kjlara

¹ Woshtozlong dbaryo kjwara ga Jesús öötong shäng fariseo tjwlö ara wleniyo, e ushko, ië ba tjok wlo. Nopga löng eshko li löng ba dë, llëye shärye li İya lok yötso wlo.

² Domer sök kjlara eshko swlo ara, poglo dguë do jikong. ³ İya Jesúsdë ga tjlë fariseoga löng li kong, kjok llgwekklo tara Moisésdë li miydagaga pjlú wleniyo löng li kong ga «¿Woshtozlong dbaryo ga shji swlo poptë ga pjlúre?» le.

⁴ Kuya lok ga beno löng kjing erä. Eni ga Jesús orkwo iono swlo li go, ga poptara, tjlë ba kong ga «Pja nom ga pjlúe» le. Kuya ga toe. ⁵ Eshko ga Jesús tjlë nopga li kong ga «¿Bomi wa, bomi öng, e lono di bäng roshko woshtozlong dbaryoshko ga shimi jekdo maling llëmdo?» le.

⁶ Kuya lok ga dboryara llëm, beno löng kjing erä.

Shji manabashko ga shji llë shäryë

⁷ E irgo ga İya Jesúsdë ga nopga mak li shrono löngshko ga sökklo wlëya lok pjlú wleniyo, oba tjwlö ara tjeng lishko. Eni ga tjlëno ba kong llëbo jyäglö go. Tjlë ga ⁸ «Ëbo orkwosmok wlenishko ga pja mana

* 13:35 Salmo 118.26.

ië ba tjokshko ga pja jek sirkek sökklo kjing, oba tjwlo ara tjeng lishko llëme. No tjwlo ara bop kjinmo tjwe shäng eshko wleni ga ⁹ bomi maga li tjwe tjlë bop kong ga “Pja kojözong. Sökklo kjwe twos kjlara wle kong” le kjwe. Eshko ga pja lötkë ara, ga pja ber sök sökklo tjeng iröng wleniyo kjing go shara.

¹⁰ »Pja manabashko ga pja shronoshko ga pja jek sirkek sök sökklo tjeng iröng wleniyo kjing go dey. Eni ga bop maga li tjwe tjlë bop kong ga “Tjlapga, pja tjwlo ara. Pja tek sirkek sök sökklo ëre pjlu anmoyö kjing go shara” le bop kong eni kjwe. Eshko ga pja ikoba ga pja tjwlo tjok. ¹¹ Eye opyë ber tjwlo ara ga iëba ber tjwlo llëme. Eye opyë ber tjwlo llëm ga iëba ber tjwlo ara» le.

¹² Eshko ga tjlë ba maga li kong ga «Pja dli shäryono bayo arashko ga woyde ga oba llëbo ara wleniyo mapdë dö llëm, bop pjeyoga mapdë dö llëm bakoe. Shäryorop eni wleni ga dbar oblë go ga pja kjwe kar maya eni bakoe. Eshko ga pja potjwlëkklo tjok. ¹³ Pja dli shäryono bayo arashko ga nopga song wleniyo, nopga jëk llëm wleniyo, nopga jëk yökyök wleniyo, nopga kjok igö llëm wleniyo, e mapdë dey. ¹⁴ Epgara, pja potjwlëya ga äe. Gueniyo shäryorop eni wleni ga pja ie Sbörë ber wopjlu, ga pja potjwlëga erë, nopga pjlo bek li woshre iröng obi dbaryo lishko» le.

Nopga mana domerdë ara, ië ba tjok wlo

¹⁵ Eshko ga sirkeno sök kjlara ba tjok eshko li tjlë ba kong ga «Sbö ber no pjluo dbaryo öötongshko ga eye öötong sök ië ba nopga tjok eshko li ber wopjlu!» le.

¹⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «Domer shäng kjlara, nopga mana träk llëm, tjwe ba ushko ië ba tjok wlo, ga opyono beno shäng dli shäryë ba kong bayo ara. ¹⁷ Öötong iozlong dloyo go ga ba parkaga ichara kjlara, tjlë nopga mana li kong ga “Pjäy tegö. Dli kwirkonoe” le eni.

¹⁸ »Gueniyo kuya lok ga kjlara kjlara llëbo wlëno, jek mana lishko llëm wlo. Bäm go li tjlë ga “Tja kjok tjwleño kjrina. Tja jongya ba ik. Tja jnep kësbange” le.

¹⁹ »Kjlara obi tjlë ga “Tja sögla klung workwoklo dopshiga wleniyo tjwleño doglo sak kwara (10). Tja jongya ba tjlik. Tja jnep kësbange” le.

²⁰ »Kjlara obi tjlë ga “Tja orkwosmok sök eeri jä. Tja jek ga äe” le.

²¹ »E irgo ga parkaga li tek shrono shäng iröng obi ba pjluo shwoy, ga roy lara ba kong pjire. Kuya ga iirkono ara, ga tjlë ba kong ga “Pja to u lok ara wleniyo tjrëko, irbo pjlara pjlara bäng go, irbo chilawa oblë oblë bäng go bakoe. Eshko ga nopga song wleniyo, nopga jëk llëm wleniyo, nopga kjok igö llëm wleniyo, nopga jëk yökyök wleniyo, e tek söba” le.

²² »Shäryara eni pjir ga shrono tek shäng iröng obi, tjlë ba pjluo kong ga “Tjlapga, llëye lorop bor kong li shäryorop pjire. Gueniyo iozlong shtoyo obie” le.

²³ »Kuya ga tjlë ba kong ga “Pja nom nopga wlëk kjok shto oblë shara. Pja to u lok kwöbö kwöbö wleniyo tjrëko. Eshko ga eye wlënop ga ichëp tek bor ushko, bor u ëre dlin ber jong tjung wlo. ²⁴ Lër bop kong ga nopga manor löng bäm go li, bor dli li ue sira llëme” le ba parkaga kong» le.

Shji jëk Jesús tjok wlo li, e tjwlo tjok

²⁵ Jesús jek jëk shäng irbo go, ga oba jëk löng ba tjok ara. Eni ga bojono iröng, tjlë ba kong lok ga ²⁶ «Eye jëk woydë bor tjok jlökoyo ga woyde ga ba data, ba mekë, ba wapga, ba pjeyoga uunkong, e ie ber woyo ba kong ame. Woyde ga wotjlik ga “Tja wolonde, de tja wolon llëmde, tja jëk ba tjok” le iyado bakoe. Shärye eni llëm ga e ber bor oppingga ga äe. ²⁷ Woyde ga llëye shäryëba ba kong bor kjishko llë pogoshko li, e zrökoba pjang kjlös go ëmdë ga e ba kong ga llëye llëme le. Eni llëm ga e ber bor oppingga ga ä bakoe.

²⁸ »¿Pjäy kjlara wotjlik ak sho shäryë jong kjokshko wleni ga pja sirkek sök ba woyotjlik ga “¿Tjwlo kjöm? ¿Dburyo kwörde?” lëp bäm go llëmdo? ²⁹ Eni llëm ga u shakklo li shäryorop pjirshko ga dbur pjir eshko wleni ga pja ikoba ga pja joywëba, ³⁰ tjlë ga “Domer kjwe ba pak soyono, ga kjra lara ga pjitong llëm izä” lëba eni.

31 »¿Pjlu llë opshik jek ba ëngkjwagaga doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak kjwara (10,000) tjok, ëngkjwë pjlu oblë tjok wleni ga iya ga pjlu oblë li ëngkjwagaga doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak pjök (20,000) wleni ga llëye shärye eshko lëmi? ¿Wotjlik ga “¿No kjwörde? ¿Shji ëngkjwë ba tjok sorë? ¿Shji kjangde, de llëmdë?” le eni llëmdo? 32 Eni ga “Shji songe” le wleni ga pjola obishko ga nopga iche jek kjlobö, lan pjlu oblë li tjok wlo, ie ber sök wlëp wlo, ëngkjwë ba tjok llëm wlo. 33 Bomi llëbo tjeng kës li iëmi ber iröng llëm ga pjây ber bor oppingga llëm eni bakoe.

34 »Dlungna, e pjluë. Gueniyo ga pjle ameshko ga iëy ber pjle ba shtoy iröng obi ga äe. 35 Eshko ga llëno ame, ioroy klung kjing go ëmdë ga llëno llëme. E dbukko erä. Eye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yötso» le.

15

Öng wlëp ushko so jeno kjlara

1 Jesús shäng oba ping wopro ga nopga dbur töngga Roma so kong, nopga owa wleniyo oblë, e shrono löng ara ba kuk eshko. 2 Fariseoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e löng eshko kjlobö bakoe. Nopga owa li iya lok ga tjle ëng kong ga «Nopga wotjlik owa wlokjre, ga ië ba tjok bakoe» le.

3 Eni ga Jesús tjleño ba kong llëbo jyäglo go. Tjle ga 4 «¿Pjây kjlara öng wlëp ushko so tjeng doglo sak dbaw (100), ga kjlara jeno wleni ga llëye shäryëp eshko? ¿Llamo sak shkaw kjingsho shkaw (99) li iëp ber tjeng ba kjok kjing go, ga pja to jeno li wlëk, äär jong wlënop guing llëmdo? 5 Wlënopshko ga pja wopjlúe. Eshko ga iëp buk bop dbopdo, 6 söp tek iröng bop ushko, ga bop pjeyoga rokëp uunkong tek eshko. Ga pja tjle ba kong lok ga “Bor öng jeno li wlënore. Tja wopjlúe. Woydër ga pjây ber wopjlú botoya dik bakoe” lëp eni.

7 »Eni bakoe. Lër bomi kong ga no kjlara, llëbo owa shärye shäng li, e owa jlöe lara, ga rayarashko ga kjok dogo ga löng wopjlú ba kjishko. Eshko ga nopga pjlo bek doglo

sak shkaw kjingsho shkaw (99) li, era woy-otjlíya lok ara llëme.

Dbur jeno kjwara

8 »¿Walë shäng kjlara, dbur tjeng kjwo sak kjwara (10) ga jeno kjwara wleni ga llëye shärye? ¿Iök borkeya, ga u ro pjloke yötso, ba dbur jeno li wlëna guing llëmdo? 9 Wlëdashko ga ba pjeyoga roke tek eshko uunkong. Ga tjle ba kong ga “Bor dbur jeno li wlënore. Tja wopjlúe. Woydër ga pjây ber wopjlú botoya dik bakoe” le eni.

10 »Eni bakoe. Lër bomi kong ga no kjlara, llëbo owa shärye shäng li, e owa jlöe lara, ga rayarashko ga Sbö parkagaga kjok dogo so löng wopjlú eni bakoe» le.

Wa jeno kjlara

11 Eshko ga tjle ba kong obi ga «Domer sök kjlara wapga do pjök. 12 Pjlara ga ba wa miteyo tjle ba data kong ga “Data, bop llëbo ber bor kong llono wlo li twos bor kong jekdo” le. Kuya ga ba llëbo tjeng kës li shdöra ba wapga do pjök li kong.

13 »Dbar kjwöbö ga ba wa miteyo li, llëbo twara ba kong li soynena pjir, ga dburyo söra jek ba tjok, öötong beno sök kjok shto oblë pjolae. Eshko ga ba dbur li zana, to shäng sorë pogo. 14 Zana pjirshko ga kjok shäng lishko ga pjli shrono kësbang, ga llëye wlëya, ue wlo drete.

15 »Eni ga to shäng pak wlëk domer kjok eshko so kong, ga kong pak twara, ichara köchi dë ba kjokshko. 16 Parkëshko ga pjli ara, köchi dli worbo li ue woydë, gueniyo twëba ba kong llëme.

17 »Eni ga wotjlik tjwe kjlay ga “Bor data ushko ga dli träk llëm, ba parkagaga löng kës li bö tjung iyado, ga dli ber obie. ¡Na ga tja sök wolonto pjirë! 18 Tja to bor data shwoy iröng obi dey. Tja äär eshko ga lër ba kong ga ‘Data, tja llëbo owa shäryono Sbö kong, bop kong bakoe. 19 Bek ga tja tjwlö bop wa dik ame. Tja ios ber bop parkaga wleni dey lër ba kong eni” le. 20 Eni ga to sök lishko dwayo, jongya ba data shwoy.

»Jek shäng ääto ga ina ba datarë pjola dwayo, ga songe le. Jekdo eshko ga jek zron jong ba wlojkrë, popjlura, ga lö shira.*

* 15:20 Lë shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

²¹ »Eshko ga ba wa li tjlë ba kong ga “Data, tja llëbo shäryono owa Sbö kong, bop kong bakoe. Bek ga tja tjwlö bop wa dik ame” le.

²² »Eshko ga ba data tjlë ba parkagaga löng li kong ga “Pjäy shwong shis maling, pjlú wleniyo, ga doyozi e go. Kong sakkwo ioklo iozi kjwara, drepkwota iozi bakoe.

²³ Sögla ilgwoklë kjlo pjlú wleniyo li tek sözi, ga zrözi. Shji dli shäryë, ba shrëkklo.

²⁴ Bor wa ëre shinmotkonoe loror, miga shäng së. Jenö bor shjiryö, gueniyo shrono shäng iröng” le. E irgo ga kjarga löng ba shrëk.

²⁵ »E wopro ga ba wa këguëyo shäng parkë kjloshko. Tek shäng iröng tjwayde ushko ga kuya ga oba löng bërke. ²⁶ Eni ga parkaga rokara kjlara, tjlë ba kong ga “¿E llëro?”

²⁷ »“Bop lëng shäng së, shrono shäng pjlúe. E kjishko ga sögla ilgwoklë kjlo pjlú wleniyo li zröra bop datarë ba shrëkklo” le.

²⁸ »Kuya ga iirkono, opzrek jek woydë u roshko llëme. Miydara ba datarëshko ga opshino jek ba wlëpyotkë, opzrek wlo.

²⁹ Gueniyo tjlë ba data kong ga “Miydëp pjlú ga tja parkë shäng bop kong luyo ara, pja kolër iyado. Eni ëmdë ga tja kong shwling ushko so chirawa tworop bor kong, tja opshrëk bor pjeyoga tjok wlo pjlara llëme. ³⁰ Gueniyo bop wa bopoya, bop dbur zana dret walëga owa wleniyo tjok li, era kong sögla ilgwoklë pjlú wleniyo li zrörop” le.

³¹ »Kuya ga tjlë ba kong ga “Pja sök bor tjok iyado, bor llëbo tjeng kës li, e bopoya.

³² Gueniyo bop lëng, e shinmotkonoe loror, miga shäng së. Jenö bor shjiryö, gueniyo shrono shäng iröng obi. E kjishko ga shrëy llëm ga äe” le ba kong» le.

16

Parkaga kägäyo kjok miydë ara, wotjlik maling wleniyo

¹ Eshko ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Domer shäng kjlara dbur ara. Domer li parkaga shäng kjlara, ba parkagaga tjeng kës li kägäyo. E rotaraba ga ba pjluyo li dbur zäya ara sorë pogo. ² Eni ga rokara

ba pjluyorë tek ba shwoy, ga tjlë ba kong ga “Pja bor dbur jek shäng ara llëba. ¿E sorëro? Llëbo soynenop kjöm, tjwlënop kjöm, e kjibokwoyo twos bor kong, bor llëbo dorop sorë li miydër wlo. Pja ber shäng bor parkaga kägäyo ame” le.

³ »Kuya ga wotjlik ga “Tja ie bor pjluyorë ber shäng pak drete. Tja parkë kjloshko ma, ga tja to shäng dbur rokë ga tja lök ara. ¿Era tja orwë llong? ⁴ Woydër ga tja pak llëmshko ga tja wlokjreba ba ushko. ¿Gueniyo llëye shäryër ga pjlú? Äã, llë miydoror tjän” le.

⁵ »Eshko ga ë pogo tjwlö ba pjluyo kong li, e rokara tek ba shwoy. Ga tjlë shrono shäng bäm li kong ga “¿Pja pogo tjwlö bor pjluyo kong kjöm?”

⁶ »“Tja pogo tjwlö kjyo bayo ba bapkwö kësbang tjung wleni kjwo sak dbäw (100) dik”* le.

»Kuya ga tjlë ba kong ga “Bop tjwlö kjöme li kjibokwoyo ëre kjrozong. Pja sirkes maling, kjibokwo tos kjwara oblë, gueniyo kjyo bayo ba bapkwö kësbang tjung wleni kjwo sak shkëng (50) dik” le.

⁷ »E irgo ga tjlë shrono shäng kjlara obi li kong ga “¿Pja pogo tjwlö ba kong kjöm?”

»“Tja pogo tjwlö dwla bayo ba bapkwö kësbang tjung wleni kjwo sak dbäw (100) dik” le.

»Kuya ga tjlë ba kong ga “Bop tjwlö kjöme li kjibokwoyo ëre kjrozong. Kjibokwo tos kjwara oblë, gueniyo dwla bayo bapkwö kësbang tjung wleni kjwo sak kjwong (80) dik” le.

⁸ »Roy kura ba pjluyorë, ga wotjlik ga “Bor parkaga kägäyo li wotjlik owa ëmdë ga kjok miydë ara, wotjlik malinge” le. Nopga Sbö miydë llëm wleniyo omshäryë eni bakoe. Llëbo tjeng kjok ëre kjing go pakyo shärye lok pjlú wlo ga epga wotjlik maling, nopga Sbö i li kjinmo.

⁹ »Iër bomi kong ga pjäy dbur tjok ga zäzi oba kjimtoklo, epga ber wopjlú bomi tjok wlo. Eni ga bomi dbur pjitongshko, pjäy wolonoshko ga pjäy wlokjraga tjok kjok dogo, shji sök së iyado lishko.

* **16:6** Kjyo bapkwö kësbang tjung wleni kjwo sak dbäw (100) dik, e bayo litro sak dbäw dbäw pjlölo mya kjingsho sak dbäw pjlölo kjäk (3,700) dik loklo.

¹⁰ »Ëye kong llëbo twëy tjwlõ chira ga de pjlú wleni ga miydëy e go ga kong llëbo twëy tjwlõ ara ga de pjlú eni bakoe. Ga ëye kong llëbo twëy tjwlõ chira ga de ma wleni ga miydëy e go ga kong llëbo twëy tjwlõ ara ga de ma eni bakoe. ¹¹ Eni ga bomi dbur, bomi llëbo, e doromi pjlú llëm kjok ëre kjing goshko wleni ga llëbo tjwlõ ara tjeng kjok dogo li twaga ërë bomi kong llëme. ¹² ¿Ga llëbo oma ï li doromi pjlú llëm ga llëbo twe oblërë ber bomipjõy wlo sorëro?

¹³ »Ëye parkë pjluyo do pjök kong ga äe. Shärye eni wleni ga kjlara woyde, kjlara woyde llëme. Ber pjlú kjlara tjok, ber owa kjlara tjok. Pjäy wo pjang dbur go ïyado ga pjäy parkë Sbõ kong ga äe» le.

¹⁴ Fariseoga löng eshko kjlöbö. Dbur sïyo kjïshko ga tjlökwõ li kuya lok ga joywakza lok tjã tjã erä. ¹⁵ Eni ga Jesús tjlä ba kong ga «Pjäy llëbo shäryë ara oba bokso, pjäy pjlúe lëba wlo. Gueniyo pjäy wotjlik llë li miyde Sbörë pjire. Nopga kong ga llëbo tjwlõ ara le li, e Sbõ kong ga llëbo owa anmoyõ.

Kjok llgwekklo tara Moisésdë li, Sbõ ber no pjluyo sorë li, e roy

¹⁶ »Kjok llgwekklo tara Moisésdë li, tjlökwõ tara Sbõ tjlökwõ lagaga tek dënashko sorë li, e beno bi kong, kolëy wlo, äär jong Juan No Waga shrono guing. Eshko tek lëkong ga Sbõ ber no pjluyo sorë li roy pjlú shdöktong ara, ga nopga drön ëë, Sbõ ber ba pjluyo wlo. ¹⁷ Gueniyo kjok llgwekklo li, e pjir wlo llëme. Kjopkwo, kjok ëre, e pjir ber dret, gueniyo ga tjlökwõ tak lok kjok llgwekklo go li löngko kjwara llëme.

Shji ëng rayë

¹⁸ »Domer ba boy rayono, ga orkwosmono oblë tjok wleni ga llëbo owa shäryayde. Ga ëye orkwosmok walë rayak sök li tjok ga llëbo owa shäryayde bakoe.

Lázaro, e ga domer dbur ara kjlara

¹⁹ »Domer shäng kjlara dbur ara, doyë shwong pjlú, wolëso go. Dbar kjwobi go ga bë shärye kësbang, dli opzang ï. ²⁰ Eshko obi domer sök kjlara ko Lázaro, poglo go ùta ara do jïkong, sirkek sök töshko, domer dbur ara li u bäng zlong. ²¹ Sök oma dli worbo lon töshko li koshë, ue wlo, pjli ara kjïy. Shjiti llë tjwe ba zlong bäng ba ùta li shuk. ²² Dbar

kjwara ga domer songli wolono, ga ba sëya söra Sbõ parkagaga kjok dogo sorë öötong sök Abraham zlong.

»E ga domer dbur ara li ëmdë ga wolono bako, jnenaba to sakshko. ²³ Ga ba sëya öötong sök iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko. Eshko ga song, suya iökdë, bang ara. Eni ga ïya jem pjola dwayo ga Abraham bë sök Lázaro tjok, ²⁴ ga öö le, tjlä ba kong ga «ïKjokë Abraham, tja songe lozong! Tja suya iökdë, bang ara. E kjïshko ga Lázaro kjwe ichos ba sakkwo dbo pök di go, tek di smoktong ba go li sök bor kong iër wlo, bor kjyorkwo zëya wlo» le.

²⁵ »Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja wotjlis sira. Pja sök kjok kjing go obishko ga pja öör sök owa llëme. Lázarora öör songe. Eerishko ga sök wopjlú jüshko, ga pjara sök song, suya iökdë, bang ara. ²⁶ E pjlor kar go ga jüshko kjok tjrek pjang ojong kësbang, borwa shwo lë, bop shwo lë bakoe. E kjïshko ga ëye jek ga ä, ëye tek ga ä bakoe» le.

²⁷ »Kuya ga tjlä ba kong ga «Kjokë, rokër bop kong ga Lázaro kjwe ichos bor data ushko, ²⁸ kjok owa anmoyõ ëre roy sök bor lëmgã doglo shkëng (5) löng eshko li kong, tjwe kjok ëreshko llëm wlo» le.

²⁹ »Kuya ga tjlä ba kong ga «Llëme. Epga kong kjok llgwekklo tara Moisésdë li beno tjeng ba kong, tjlökwõ tara Sbõ tjlökwõ lagaga tek dënashko sorë li beno tjeng ba kong bakoe. Woyde ga e kolayde lok» le.

³⁰ »Kuya ga tjlä ba kong ga «E kole lok llëme. Gueniyo ëbo wolono, ga woshrono iröng obi, ga jek lan ba tjok wleni ga llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe le, ga raye eshko» le.

³¹ »Kuya ga tjlä ba kong ga «Moisés tjlökwõ, Sbõ tjlökwõ lagaga tjlökwõ, e kjre lok llëm ga ëye wolono, ga woshrono iröng obi li tjlökwõ kjre lok llëm bakoe» le ba kong eni» le.

17

Shji oblë ichë llëbo owa shäryë llëme

¹ Eshko ga Jesús tjlä ba oppinggaga kong ga «Llëbo tjeng ara, pjäy iche llëbo owa shäryë wlo. E ber eni ïyado. Gueniyo ëye oblë ichono llëbo owa shäryë ga era song

jlō, shdungko. ² Kjwozirwa bor tjlōkwo kjraga kjlara ichayde llēbo owa shāryē llēm obishko ga ba ichaga li shakko, apkwo kēsbang pjrikko ba bēngshko, ga dbukko jer dlung dorong dey. ³ E kjīshko ga pjāy sjēke.

»Bop kjlara, e llēbo owa shāryono ga pīzong, “Shāryēp eni ame” los ba kong. Eni ga “E owa jlōe. Shāryēr ame” lara bop kong wleni ga llēbo shāryara owa li ios ber tjwłō llēme. ⁴ Dbar kjwara ga llēbo shāryara bop kong owa pjloglo kjäk (7) ëmdē ga tjwe bop shwoyshko ga tjlē bop kong ga “E owa jlōe. Shāryēr ame” leshko ga owa li ios ber tjwłō llēme» le.

Shji mär Sbō go ga shji llēbo shāryē kēsbang ga pjlúe

⁵ Eshko ga Sbō tjlōkwo roy lagaga ba āska li tjlē ba kong ga «Tjawa mär lōng Sbō go. Tjawa kong dbo twos, tjawa mär ba go jek kēgong wlo» le.

⁶ Kuya ga tjlē ba kong ga «Dwlagwo chirawayo ëmdē ga kun jem ga pjlúe. Eni wleni ga pjāy mär Sbō go sirawa dö ëmdē ga pjāy tjlēno kjor kēsbang kjwe kong ga “Pja opshis ère dwayo, pja nom wen jong dlung roy” loromi ga pjāy kole, ga shāryē eni.

Shji parkē Sbō kong sorē

⁷ »Pjāy kjlara, parkaga shäng kjlara wleni ga brik shäng klung workwē, llēm ga öng dē. ¿Tjwe shäng irōng bop shwoyshko ga llēye lēp ba kong eshko? ¿Pja tjlē ba kong ga “Pja tegō. Pja sirkes sök iē jekdo” lēp ba kong enire? Eni llēme. ⁸ Pja tjlē ba kong ga “Bor dli shāryos bor kong jekdo. Pja poshāryos, pja shwong skwos stek wleniyo, bor dli pjlorguēp bor kong wlo. Tja iono pjir ga iē pja shara” lēp ba kong eni dani. ⁹ ¿Shāryara bop kong eni pjir ga pja tjlē ba kong ga “Tja kjimtorop ara, tja wopjlú bop tjok” lēp ba kong enire? Eni llēm bakoe. ¹⁰ Pjāy parkaga eniyo wleni bakoe. Pjāy ichara Sbörē parkē ga pak li shāryoromi pjir ga woyde ga pjāy tjlē ga “Tjawa tjwłō ara llēme. Tjawa parkaga erōe. Llēye lara Sbörē borwa kong li shāryorwarē erä” lēmi eni» le.

Domerga poglo go swlo ara, sho an do jīkong wleniyo poptara Jesúsdē doglo sak kjwara (10)

¹¹ Jesús jek shäng Jerusalén kjokyo wlo leshko ga jek shäng Samaria kjokyo, Galilea kjokyo, e tjrēko. ¹² Jek äär shäng kjok kjri-nashko ga domerga wen tjeng doglo sak kjwara (10), poglo go swlo ara, sho an do jīkong wleniyo. Tek shrono lōng pjola sit, ¹³ ga öö le, tjlē ba kong ga «¡Tjlapga Jesús, tjawa songe lozong!» le.

¹⁴ İya ga tjlē ga ba kong lok ga «Pjāy nom opping syōshtagaga Sbō kong ba pjeyoga kjīshko li kong, pjāy İya lok wlo» le.

Jek lōng jēkko wopro ga poptonoe. ¹⁵ Kjlara opīno ga beno drēpdrē, sano irōng, ga Sbō poshrēya shäng pjluk ara. ¹⁶ Eni ga jek öötong shäng Jesús zlong bäng ga kjök tonο, kujono bokdo kjlay klung go, ga tjlē ba kong ga «Tja poptorop. Tja beno wopjlú bop tjok e kjīshko» le. Domer li, e Samaria so.

¹⁷ Kuya ga tjlē nopga lōng li kong ga «¿Domerga poptono, e doglo sak kjwara (10) llēmdo? ¿Llamo doglo shkaw (9) li kjwono llong? ¹⁸ Domer ère Samaria so, e judío llēme. Era shrono irōng obi Sbō poshrēk. ¿Judíogara kjwono llong?» le. ¹⁹ Eshko ga tjlē domer li kong ga «Pja kojōzong. Pja nomo. Pja mär bor go kuzong ga pja poptonoe» le.

Sbō ber no pjluyo dbaryo

²⁰ Pjlara ga fariseoga kjone kjone tjlē Jesús kong ga «¿Sbō ber no pjluyo wlo li, e dbaryo tjwe llono?»

«Sbō ber no pjluyo li, e llēbo ikko wleni llēme. ²¹ “Sbō, e no pjluyo shäng İzong” lēy ga äe, İgöy llēme. Sbō ber no pjluyo li, e llēbo wen bomi pjlúshko» le ba kong.

²² Eshko ga tjlē ba oppinggaga kong ga «Dbar tjwe kjwara ga no to ter kjok dogo dwayo ère İmi woydē ara jek pjlara obi. Gueniyo eshko ga tja İmi llēme. ²³ Eshko ga no tjwe shäng tjlē bomi kong ga “¡Shäng na İzā!” le. Oblē tjlē ga “¡Shäng kjwe!” le bomi kong, gueniyo jlō lēmi llēm, pjāy jek eshko llēme. ²⁴ Tja tjwe irōng obishko ga e ber so llgwłēng ller kälā lletilet kjok dogo llaw pogo kjoyoe. Eni ga tja İga nopga uunkongdē wēlēe. ²⁵ Gueniyo e bām go ga tja shdungoba ara guing. Tja wlokjre nopga lōng eerishko dbaryo lirē llēme.

²⁶ »No to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe iröng obi döröshko ga llëbo shäryë kjok ëre kjing go li, e ber so llëbo shäryono Noé dbaryoshko li dik. ²⁷ Eshko ga kjok ëre pitë llëm obishko ga nopga to löng wlëp dli uë, di ië, orkwosmok ëng tjok, öötong Noé opzrëno jem kjoyong kësbang roshko dbaryoshko. Eshko ga shunyo shrono kësbang, ga nopga li söra dirë, shtena drete.

²⁸ »Lot dbaryo ga nopga opshäryono eni bakoe. To löng dli uë, di ië, llëbo tjlëk, llëbo soynek, dwla dguë, u ywë, beno löng llë le. ²⁹ Gueniyo Lot opshino Sodoma kjokyo dwayo irgo ga akkwo lono ter iök, shunyo shrono wleni, ga nopga li pjira drete. ³⁰ Ga tja wen obishko ga shäryë eni bakoe.

³¹ »Eshko dbaryo ga ëye sök ba u dbo kjing sdok li kjing go ga jek llëbo beno tjeng ba u roshko li kjrë llëm, tök jekdo dey. Èye shäng ba kjokshko ga jek ba ushko iröng, llëbo beno tjeng li kjrë llëm bakoe. ³² Llëye weno Lot boy kong dënashko li woyotjlizä.

³³ »Èye wotjlík opdë om go, zrökoba bor kjishko llëm wlo le ga äär kjok dogo llëme. Gueniyo ëye jëk bor tjok jlökoyo, e zröraba bor kjishko ëmdë ga era ber sök së iyado kjok dogo. ³⁴ Lër bomi kong ga eshko dbaryo ga nopga tjeng do pjök bukklo kjaraso kjing go. Kjlara söya, kjlara ie ber buk eshko. ³⁵⁻³⁶ Ga walëga löng do pjök llëbo kläk. Kjlara söya, kjlara ie ber shäng eshko»* le.

³⁷ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, ¿shäryë eni li, e kjone?»

«Shinmo doyo buk kjone ga lä tjwe tön tjeng ara eshko» le ba kong.

18

Kjok llgwegga kjlara, e ga syä kjlara

¹ Eshko ga Jesús tjlëno ba oppinggaga kong llëbo jyäglo go, epga syöshtë ber löng Sbö kong iyado wlo, wosonkë llëm wlo. ² Tjlë ba kong ga «Kjok buk kjrinasshko ga no shäng kjlara no llgwegga, ëye bangkjre llëm, Sbö ëmdë ga bangkjre llëm bakoe. ³⁻⁴ Kjok eshko ga syä shäng kjlara. Tjwe tjlapga kjok llgwegga wleniyo li shwoy enido, tjlë ga «Bor wloyo, e llgwep bor kong sira. Tja

wlikozong» le ba kong eni enido. Kjok llgwegga sök li iya öör ga llgweya woydë tjlapga lirë ba kong llëme. Eni ga iya jek tjwe obi, iya jek tjwe obi.

»Gueniyo pjlara ga tjlapga li wotjlík ga «Tja, ëye bangkjrër llëm, Sbö ëmdë ga bangkjrër llëm bakoe. ⁵ Gueniyo walë kjwe tjwe shäng bor barwë ara enido. E kjishko ga llëbo li llgwer ba kong, tja barwe ame wlo. Llëm ga tjwe bor barwë jek obi, ga tja ie ber sök wlëp llëme» le.

⁶ »Llëye lara no llgwegga owarë li, e woyotjlizä. ⁷ ¿Pjây wotjlík ga Sbö, ba nopga kjrara tjeng li wlike llëme lëmiro? Epga syöshtë lok ba kong shkë dba, wlike wlo. ¿Pjây wotjlík ga dborye maling llëme lëmiro? ⁸ Lër bomi kong ga wlike maling. ¿Gueniyo ga no to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe kjok ëre kjing goshko ga nopga wlën löng mär bor gore?» le.

Fariseo kjlara, e ga dbur töngga Roma so kong kjlara

⁹ Nopga löng eshko kjlëbö, wotjlík ga «Tjawa jëk pjlo bek, oblëra jëk bëy llëme» le eni. Eni ga Jesús tjlëno ba kong llëbo jyäglo go. Tjlë ga ¹⁰ «Domerga öötong löng Sbö u zlong bäng do pjök syöshtë. Kjlara, e fariseo, kjlara obi, e dbur töngga Roma so kong. ¹¹ Eshko ga fariseo li syöshtono shäng kojong, tjlë ga «Sbö, tja no oblë dik llëme. Tja lürkë llëm, tja llëbo owa shäryë llëm, tja pë oma boy oblë tjok llëm bakoe. Dbur töngga kjwe jëk owa, tjara jëk eni llëme. Tja wopjlú bop tjok e kjishko. ¹² Sondë kjwobi go ga tja ië llëm bop kong dbar pjök. Llëbo wlënor li shtër äär ba sakyö (10) go, ba sakyö (10) go, shir kjrina kjrina, ga twër bop kong» le eni.

¹³ »Dbur töngga lira beno shäng ro pjola sira. Llëbo owa shäryara li bangyo ba kong ara kjishko ga beno shäng pjlu kjing shpok, ga kjok dogo jem iya woydë sira llëm, lötkkë ara Sbö bokso kjy. Eni ga syöshtono, tjlë ga «Sbö, tja llëbo owa shäryono ara. Tja songe lozong» le.

¹⁴ »Lër bomi kong ga brik lokshko ga dbur töngga li beno shäng pjlo bek Sbö

* **17:35-36** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä taraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «Kjlara söya, kjlara ie ber shäng eshko. Ga domerga löng do pjök parkë kjloshko. Kjlara söya, kjlara ie ber shäng eshko.»

bokso, fariseo lira llême. Ēye opyë ber tjwlō ara ga ie ber tjwlō llême. Ēye opyë ber tjwlō llēm ga ie ber tjwlō ara» le.

Llēbo shāryara Jesúsde pjlú, kjwozirga kong

¹⁵ Eshko ga kjwozirga sōkoba jek Jesús kong, Jesús orkwo ië ba kjing go wlo. Īya ba oppinggagarë ga kjwozirga sōgaga li wlona. ¹⁶ Eni ga ba oppinggaga li rokara Jesúsde tek ba shwoy, ga tjlē ba kong ga «Kjwozirga somi llēm, tek wēyē bor shwoy. Ēye ber kjwozirga jūni ga Sbō ber ba pjluyo. ¹⁷ Lër bomi kong jlōkoyo ga ēye Sbō tjlōkwo kjrē kjwozirwa dik llēm ga äär ber sōk Sbō sōk no pjluyo ĩyado lishko llême» le.

Domer dbur ara kjlara

¹⁸ Tjlapga shāng kjlara eshko tjwlō ara wleniyo. Tjlē Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, pja pjlúe. ¿Llēye shāryēr, tja ber sōk sē ĩyado Sbō tjok wlo?»

¹⁹ «¿Tja pjlúe lēp ega? Pjlú li, e Sbō erōe. ²⁰ Kjok llgwekklo tara Moisésde li, e miydēp tjān. “Shji pē oma boy oblē tjok llême. Shji no zrōk llême. Shji lūrke llême. Shji oblē jyōyotkē llême. Bop data, bop mekē, e bangkjros, ios ber tjwlō ara»* le.

²¹ Kuya ga tjlē ba kong ga «Tjlōkwo lēp shāng kēs li, e shāryēr shāng enido, tja tek dwlas lē obishko» le.

²² Kuya ga tjlē ba kong ga «Llēbo shāryorop kēs li, e pjlúe. Gueniyo llēbo beno kjrina obi. Pja nom bop llēbo tjeng kēs li soynek pjir, ga dburyō twos oba song wleniyo kong. Enira pja llēbo ara kjok dogo. Pjir ga pja tek bor tjok, pja pin wlo» le.

²³ Kuya ga beno shāng woydē ara, dbur ara kjishko. ²⁴ Woydē ara li ĩya Jesúsde ga tjlē ga «Nopga dbur ara wleniyo äär ber lōng Sbō sōk no pjluyo ĩyado lishko wlo ga kjange. ²⁵ Ōng jēkklo sok kēsbang wleniyo opzrēk jek shkō bokkwo bāng go ga kjange. Gueniyo nopga dbur ara wleniyo äär ber lōng Sbō sōk no pjluyo ĩyado lishko wlo ga kjang anmoyō» le.

²⁶ Kuya lōng eshko lirē ga tjlē lok ba kong ga «¿Enira ēye dārdo?»

²⁷ «Llēye shārye norē ga ä li, e shārye Sbörē ga pjlúe» le.

²⁸ Eshko ga Pedro tjlē ba kong ga «Borwa llēbo tjeng kēs li rayororwa beno pjir, tjawa jek bop tjok wlo» le.

²⁹ Kuya ga tjlē ba kong lok ga «Lër bomi kong jlōkoyo ga ēye, ba u, ba boy, ba kjlara, ba data, ba mekē, ba wapga, e rayara, Sbō ber ba pjluyo wlo ga ³⁰ āska wlēya ara anmoyō. Kjok ēre kjing go ga wlēya llēye rayara li pjloglo ara obi. Ga llonoshko ga ber sōk sē ĩyado Sbō tjok» le.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjishko jek obi

³¹ Eshko ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjok (12) li rokara dboshko, ga tjlē ba kong ga «Shji to Jerusalén kjokyo. Eshko ga llēye tara Sbō tjlōkwo lagagarë no to ter kjok dogo dwayo ēre kjishko li, e shāryē eni. ³² Tja twēba nopga judío llēm wleniyo kong, ga tja joywe lok, tja lāywe lok owa, trōng twe lok bor go, ³³ tja shpoya lok no shpokklo go, ga tja zrōya. Gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörē irōng obi» le.

³⁴ Llēye lara li, e llē loklo miydara lok llême. E tjlōkwo rong kjishko ga llē loklo miydara lok llême.

Domer kjok ĩgō llēm wleniyo poptara Jesúsde kjlara

³⁵ Jesús jēk shāng ääto Jericó kjokyoshko ga domer sōk kjlara eshko kjok ĩgō llēm wleniyo. E sōk dbur rokē irbo li sor go.

³⁶ Kuya sōk ga nopga jēk lōng trāk llēm ga tjlē ga «¿Oba jēk lōng llē kjishko?»

³⁷ «Jesús, Nazaret so li tekdo shāng» lēba ba kong.

³⁸ Kuya ga tjlē ba kong dbo go ga «¡Jesús, David tjēyo, tja songe lozong!» le.

³⁹ Kuya nopga jēk lōng Jesús bām go lirē ga tjlē ba kong ga «Pja kjinkozong» le ba kong, gueniyo kjinkē llême.

Tjlēno dbo go jek obi, tjlē ga «¡David tjēyo, tja songe lozong!» le.

⁴⁰ Eni ga Jesús kojongō shāng ga tjlē lōng li kong ga «Tek sōzī bor shwoy» le, ga sōra lok jek ba shwoy. Eshko ga tjlē ba kong ga

⁴¹ «¿Llēye woydēp ga shāryēr bop kong?»

«Tjlapga, tja kjok ĩk woydē» le ba kong.

* 18:20 Éxodo 20.12-16; Deuteronomio 5.16-20.

⁴² Kuya ga tjlë ba kong ga «Kjok ïs jek obi. Pja mär bor go kuzong ga pja poptonoe» le.

⁴³ Jekdo eshko ga beno shäng kjok ïgö wëlle, ga to jek shäng Jesús tjok Sbö poshrëk. Ìya nopga löng eshko lirë ga beno löng Sbö poshrëk bakoe.

19

Zaqueo

¹ E irgo ga Jesús opzrëno jek Jericó kjokyo roshko, tur pjlör kalëkong wlo le. ² Domer sök eshko kjlara ko Zaqueo, e dbur ara. E parkë shäng dbur töngga Roma so kong li kägäyo. ³ Jesús, e sorë Ìya woydë. Gueniyo domer li sok chirawa töshko, ga oba ara. E kjishko ga Ìya ga äe. ⁴ Eni kuzong ga Jesús tek tjwe irbo e go miydarashko ga jek zron jong ba bäm go këm jüni. Ga tjyono jem kjor jong eshko kjlara li ko roy, Ìya wëlle wlo.

⁵ Jesús jek shäng irbo e goshko ga Ìya sök kjomo, ga tjlë ba kong ga «Zaqueo, pja oplös kjwey dwayo ter töshko maling. Eeri ga tja ber sök bop ushko» le. ⁶ Kuya ga oplono ter töshko maling, ga Jesús wlojrrara shäng wopjlúe.

⁷ Eni ga Ìya löng eshko lirë ga Jesús läywe lok owa ara. Tjlë lok ëng kong ga «Domer kjwe llëbo owa shäryaga. ¿Jesús kjwe jek ba ushko llëno?» le lok eni.

⁸ Eshko ga Zaqueo kojongö shäng, tjlë Jesús kong ga «Tjlapga, bor llëbo tjeng kës li twër bëy oba song wleniyo kong. Ga ëbo llëbo lüyotkoror jyäpgwër Ì wleni ga äska twër iröng bayo llëbo kjroror li pjloglo pkëng (4)» le.

⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Eeri ga pja dëktong, bop pjeyoga löng bop ushko li tjok. Jlökojo ga pja Abraham tjëyo. ¹⁰ No to ter kjok dogo dwayo ëre shrono shäng no jeno löng wleniyo, e wlëga, e döga» le.

Parkagaga doglo mya

¹¹ Jesús jek jëk shäng ääto Jerusalén kjokyoshko ga nopga jëk löng ara ba tjok, llëye le li kuya lok wlo. Wotjlik lok ga äär Jerusalén kjokyo ga Sbö ber no pjlujo dbaryo li eshoro lara. Miga eni llëme. E kjishko ga Jesús tjlëno ba kong llëbo jyäglo go. ¹² Tjlë ga «Pjlara ga domer shäng kjlara, tjwlö ara wleniyo. To kjok shto

oblë pjola, iëba ber sök ba kjokshko sopga pjlujo wlo, ga tjwe iröng ba kjokshko wlo le. ¹³ Opshiydë llëm obishko ga ba parkagaga rokara doglo sak kjwara (10). Kjlara kjlara kong dbur twara bayo ara, ga tjlë ba kong lok ga «Pjäy ber löng dbur shak ëre go, tja tjwe iröng obi guing» le ba kong, ga toe.

¹⁴ »Gueniyo Ìywa kjok eshko sopga lirë shjiktëng. È kjishko ga nopga ichara kjlöbö ba irgo, tjlë ga «Kjwe woydërwa ber borwa pjlujo llëme» le lok eni. ¹⁵ Woydara lok eni llëm ëmdë ga iaraba beno sök ba pjlujo.

»E irgo ga tek shrono iröng ba kjokshko. Shrono shäng ga ba parkagaga kong dbur twara li, e rokara, dbur shano e go kjöme miyde wlo.

¹⁶ »Parkaga shrono shäng bäm go li tjlë ba kong ga «Tjlapga, bop dbur tworop bor kong li go ga kjingsho sharor kjringgwo sak kjwara (10) obi» le.

¹⁷ »Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjlúe. Pja parkaga pjlú wleniyo. Pja kong llëbo tworor chira, ga dorop pjlo beke. E kjishko ga pja iër ber no ichaga kjok kjringgwo sak kjwara (10)» le.

¹⁸ »E irgo ga parkaga shrono shäng kjlara obi, tjlë ba kong ga «Tjlapga, bop dbur tworop bor kong li go ga kjingsho sharor kjringgwo shkëng (5) obi» le.

¹⁹ »Kuya ga tjlë ba kong ga «Eni ga pja iër ber no ichaga kjok kjringgwo shkëng (5)» le.

²⁰ »E irgo ga parkaga shrono shäng kjlara obi, tjlë ba kong ga «Tjlapga, bop dbur tworop bor kong kjupargue li kjros iröng. Popgoror beno tjeng jangsher roshko, jer llëm wlo. ²¹ Miydër pjlú ga pja kjange. Pja parkono llëmshko ga pja dbur shak eshko, ga pja dwla bo kjrë, dwla dgorop llëmshko bakoe. E kjishko ga pja bangkjroror ara» le.

²² »Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja parkaga owa wleniyo. Pja llgwer, tjlökwö lep shäng om go li go. Miydëp pjlú ga tja kjange. Tja parkono llëmshko ga tja dbur shak eshko, ga tja dwla bo kjrë, dwla dgoror llëmshko bakoe. ²³ E kjishko ga bor dbur ëre sörop, jnenop beno dbur jnezlong uyo roshko kjwe dey. Eni kjwe ga tja tjwe iröng obi ga tja dbur töno e kjinmo kjwe» le ba kong.

²⁴ »Eshko ga p̄lju li t̄jlē ba parkagaga oblē löng eshko li kong ga “Ba dbur tjeng ba wloshko kjwe dözi, twozi kjlara shäng dbur shara ktringgwo sak kwara (10) li kong” le.

²⁵ »Kuya lok ga t̄jlē ba kong ga “T̄jlapga, kwera dbur tjeng ktringgwo sak kwara (10) t̄jän” le.

²⁶ »Kuya ga t̄jlē ba kong ga “L̄er bomi kong ga ēye llēbo tjok ga s̄eya jek obi. Ēye llēye llēm ga llēye tjeng sirawa li döya ba shjiryo drete. ²⁷ E ga bor wloyoga lira, tja woydara ber ba p̄luyo llēme. Epgara to shami, ga tek sözi, zrömi bor boksho wlo” le.

Jesús öötong opzrēno jek Jerusalén kjokyo, p̄lju wleni

²⁸ Jesús t̄jlēno eni p̄jir ga jek jongya Jerusalén kjokyo obi, ²⁹ ga öötong shäng Betfagé kjokyo, Betania kjokyo, e ber löng Olivos dlupygo poglo go. Eshko ga ba oppinggaga jek löng ba tjok li rokara do p̄jök, ³⁰ ga t̄jlē ba kong ga «P̄jāy nom kjok buk bi boksho kweshko. Eshko ga öng so kwomgla kjoyo dre töshko llgwoklē wleniyo wlēmi sök kjro go kjlara wlēnggla, kjing go ēye opyoydē llēm wleniyo. Komi, ga tek sömi bor kong. ³¹ Eshko ga ēbo t̄jlē bomi kong ga “¿Komi kweni ega?” le bomi kong wleni ga “Woyde T̄jlapgarē” lēmi ba kong eni» le.

³² Eni ga jek öötong löng eshko, ga öng wlēna sök kjlara, lara ba kong sorē li eni.

³³ Kōya löngshko ga ĩya ba sogogarē ga t̄jlē lok ba kong ga «¿Öng kjwe komi llēno?»

³⁴ «Woyde T̄jlapgarē» le ba kong.

³⁵ Eni ga öng li tek söra shrono löng Jesús kong, ga ba shwong kop lēkong iara lok öng li kokso kjing go. Eshko ga Jesús kjim tara lok opyē sök öng li kjing go, ga jeke. ³⁶ Jek sökshko ga nopga jek löng ba tjok ara. Kjone kjone, ba shwong kop lēkong skwara lok, ga kwoptara lok irbo bäng go ba bäm go. ³⁷ Jek sök ääto kujjōzlong irboyoshko ga nopga jek löng ba tjok li, öö le lok, wop̄jlú kjishko. Ga Sbö poshrēya lok trāk llēm, llēbo ĩydēba llēm wleniyo ĩna lok ara kjishko. ³⁸ T̄jlē ga «P̄j̄lu kjwe ichara T̄jlapgarē shrono kjok ēreshko.

Kjwe kjimte Sbörē.

Löng kjok dogo li löng wop̄jlú Sbö tjok, poshrēya lok trāk llēme.

“P̄ja kēsbange” le lok ba kong» le.

³⁹ Fariseoga löng eshko kjlōbö, nopga li t̄jrēko. Kuya lok ga t̄jlē Jesús kong ga «T̄jlapga no pingga, bop oppinggaga kjwe kjinkozong» le.

⁴⁰ Kuya ga t̄jlē ba kong ga «L̄er bomi kong ga kwepga kjinkoror kjwe ga akkwo tjeng kjwey, öö le shara» le.

⁴¹ Jek sök ääto Jerusalén kjokyo ga kjok li ĩna, ga slatong ara, ⁴² t̄jlē ga «Jerusalén sopga, p̄jāy iaga ber löng wlēp li ē, e miydomirē llēm obi. Woydoror ga miydoromi t̄jän, gueniyo jnek tjeng p̄jir bomi kong, miydēmi llēm wlo. ⁴³⁻⁴⁴ Sbö shrono sök bomi ikshko ga wlokjroromi llēme. E kjishko ga dbar tjwe bomi kong owa kjrina. Eshko ga p̄jāy popde bomi moskwogarē lok, ga p̄jāy kopjriya lok p̄jibri, p̄jāy opshik tök llaw llēm wlo. Bomi kjok kjeryo sharyak ak go p̄jibri kjókshko kjwe dlōya lok ber tjeng töshko, akkwo ěmdē ber tjeng ěng kjing go kwara llēme. Eshko ga p̄jāy zrōya lok» le.

Llēbo soyne gaga löng Sbö u zlong bäng li ichara Jesús dē drete

⁴⁵ Jesús opzrēno jek Jerusalén kjokyo roshko irgo ga öötong shäng Sbö u zlong bäng ga nopga löng eshko llēbo soynek li ichara opshik ey dwayo, ⁴⁶ t̄jlē ga «Sbö t̄jlökwo tak p̄jang eni: “Bor u, e kowēba ber syō uyo wlo.* Gueniyo ioromi beno jong lū uyo”»† le.

⁴⁷ Dbar kwobi go ga Jesús öör shäng nopga ping Sbö u zlong bäng. Ga syōsh taga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdē li go, t̄jlapgaga tjwlō ara wleniyo, e t̄jlē ěng kong ga «¿Zröy sorē ga p̄jlú?» le lok eni enido. ⁴⁸ Gueniyo shaya lok ga ä, Jesús zlong bäng nopga löng ara ba kuk kjishko.

20

«¿P̄ja ichaga ěrē?» lara Jesús wloyogarē ba kong

¹ Dbar kwara ga Jesús Sbö t̄jlökwo roy p̄jlú lono oba kong Sbö u zlong bäng. Eshko ga oba p̄iya shäng wopro ga syōsh taga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara

* 19:46 Isaías 56.7. † 19:46 Jeremías 7.11.

Moisésdë li go, judío tjlappaga kjok llgwegaga wleniyo, e tek shrono löng ba zlong bäng
 2 ga tjlë lok ba kong ga «¿Llëye shäryëp shäng li shäryëp ega? ¿Pja ichaga ërë?»

3 «Pjäy kong llëbo kjakrokër bakoe. Kjakrokër ga tja dboryozã. 4 ¿Juan No Waga, e ichaga ërë no wë? ¿Ichaga Sbörëre, de norë?» le ba kong.

5 Kuya lok ga tjlë ëng kong ga «Ichaga Sbörë loroy ba kong wleni ga “¿Tjllökwo kjrromi llëm ega?” le bi kong. 6 Gueniyo Juan, e Sbö tjlökwo laga le nopga uunkongdë. E kjishko ga ichaga norë lëy ga ä bakoe. Loroy eni wleni ga shji zröya lok ak go» le. 7 Eni ga tjlë lok Jesús kong ga «E ichaga ërë miydërwa llëme» le.

8 Kuya ga tjlë ba kong ga «E kjishko ga tja ichaga ërë lër bomi kong llëm bakoe» le.

Parkagaga owa

9 Eshko ga Jesús tjlëno nopga kong llëbo jyäglo go. Tjlë ga «Domer shäng kjlara kjok sogo. Pjlara ga kjillgwo dwlayo dgara ba kjokshko, ga kjok li poskwona parkagaga kjlëbö kong, potjwlëya i, ga to kjok shto oblë dbar kop ara wlo. 10 Öötong kjillgwo bo kjrozlong dbaryo ga ba parkaga ichara kjlara, kjillgwo bo ber ba kong li rokë parkagaga beno löng ba kjok daga li kong. Gueniyo ga ba parkaga ichara tjwe shäng li shpokza lok tjã tjã, ga ichara lok to iröng or go. 11 E irgo ga ba parkaga ichara jek eshko kjlara obi. Öötong shäng kjok buk lishko ga läywara lok owa, shpokza lok tjã tjã, ga ichara to iröng or go bakoe. 12 E irgo ga ba parkaga ichara jek eshko kjlara obi. Era shpokza lok tjã tjã, dbukza lok jek kjoko, srëng llë kwono llaw pogo.

13 »Eni ga domer li wotjlïk ga “¿Tja orwë llong? Bor wa woydër ara ëre ichotë shara. Èrera bangkjre lok kjwe” le.

14 »Gueniyo öötong shäng eshko ga ba wa li iya parkagaga kjok daga löng lirë ga tjlë lok ëng kong ga “Llono ga kjwe ber kjok ëre sogo. Zröroy wleni ga kjok ëre kjrëy, ber buk bi kong wlo” le. 15 Eni ga shira lok kjok li roy dwayo, ga zröra lok.

»¿Eni ga llëye shärye kjok sogo lirë ba tjok lok lëmi? 16 E jongya eshko ba zrök dani.

Pjir ga parkagaga wlëya oblë, kjok li de lok ba kong wlo» le.

Kuya lok ga tjlë lok ga «¡Ay! ¡Eni llëme!» le.

17 Eshko ga nopga li iya Jesúsde jek drëng ga tjlë ba kong lok ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni:

»“Akkwo woydara u shäryagagarë lok llëm

li,

e iak beno buk bäm go,

beno tjwlö ara, oblë kjinmo.”*

¿E llë loklo lëmiro? 18 Èye lono akkwo ëre kjing go ga tar pjäs erä. Ga akkwo ëre lono ë kjing go ga e sho shguir ber tjeng lulue» le.

19 Tjlëno llëbo jyäglo go li kuya no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, syöshtaga kägäyogarë ga miydara lok ga ba layde shäng. Shaya lok woydë, bängzaya lok wlo. Gueniyo oba bangkjre lok ara.

Shji kä potjwlëk pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li kong

20 Eshko ga nopga ichara lok kjlëbö oba li tjrëko, Jesús tjlökwo kuk wlo. Nopga li ikoba ga pjlo bek wleniyo, miga llëme. Woydara lok ga llëbo kjakroke Jesús kong, dborye bëy llëm ga doshaya lok e go, rote no ichaga Roma so li kong wlo. 21 Eshko ga nopga ichara li tjlë lok Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, miydërwa ga pja tjlë bek, oba pim tjlökwo bek li go bakoe. Nopga tjwlö kjöm pogo, e bop kong ga tjwlö beke. Pja tjlë bek ë pogo kong. Woyde Sbörë ga shji jëk sorë li lëp jlökoyo. 22 ¿Eni ga shji kä potjwlëk pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li kong ga pjlu?» le.

23 Kuya ga miyde ga löng wotjlïk owa. E kjishko ga tjlë ba kong ga 24 «Dburwa kä potjwlëkklo li tek sözï bor kong kjwara» le, ga tek söra lok ba kong kjwara, in wlo. Eni ga kjrara, ga tjlë ba kong lok ga «¿Domer jyäglo sök dburwa ëre go jü ë? ¿Ko tak pjang ëre go jü ë?»

«Kjwe pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li i» le lok ba kong.

25 Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Eni ga llëye pjlu i li, e twozï ber pjlu kong, gueniyo llëye Sbö i li, e twozï ber Sbö kong bakoe» le.

26 Eni ga llëbo lara oba kong li go ga llëbo

* 20:17 Salmo 118.22.

wlëya lok, rote wlo le li, e wlëna llëme. E kjïshko ga beno löng yëy le erä, jek kjingtëng löng erä.

No woshrozlong dbaryo

²⁷ Saduceoga wotjlik ga no wolono ga woshre ame le. Eni ga eshko dbaryo ga saduceoga tek shrono löng Jesús shwoy kjlobö ga tjle ba kong ga ²⁸ «Tjlapga no pingga, kjibokwo tara Moisésdë beno pjang li tjle ga “Ëye wolono, wapga beno ba boy tjok llëm ga shinmo kjlarayo li orkwosmok ba boy beno sök li tjok, wa tjok wleni ga e ber shinmo li i wleni wlo.”†

²⁹ »Pjlara ga domerga löng doglo kjäk (7) epenga döe. Ba këguëyo orkwosmono, ga wolono, gueniyo wapga beno llëme. ³⁰⁻³¹ Eni kuzong ga ba lëng orkwosmono ba syä tjok, gueniyo wolono jek, ga wapga beno llëm bakoe. Ba lënga orkwosmono ba syä tjok kjlara kjlara eni bako, ga wolono uunkong, gueniyo wapga beno ba boy tjok llëme. ³² E irgo ga walë li to wolono bakoe. ³³ ¿Eni ga domerga doglo kjäk (7) li orkwosmono uunkong walë li tjok kuzong ga no woshrozlong dbaryoshko ga walë li ber domerga kjone dey li boy?»

³⁴ «Eerishko ga nopga orkwosmok ëng tjok kjok ëre kjing go. ³⁵ Gueniyo llono ga nopga tjwlö ara Sbö bokso woshre ber löng ba tjok wlo li, era orkwosmok ame, ³⁶ ga wolon ame bakoe. Eshko ga ber löng Sbö parkagaga kjok dogo so wleni shara. Woshrara Sböre kjïshko ga beno löng Sbö wapga.

³⁷ »Dënashko ga Moisés öötong shäng kji sho pjë jong ri rishko ga tjle ga “Sbö, e Abraham, Isaac, Jacob, e Sbö”‡ le. Miydëy e go ga shji wolono ga shji woshre iröng obi. ³⁸ Sbö, e shinmoga Sbö llëme. E nopga löng së li Sbö. Ba kong ga shji nopga uunkong löng së, shji wolono ëmdë ga eni» le ba kong.

³⁹ No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go löng eshko kjlobö. Kuya kjone kjonerë ga tjle ba kong ga «Tjlapga no pingga, dboryorop beke» le.

⁴⁰ Eshko dbaryo jek lëkong ga ëye wokjang llëbo kjakrokë ba kong wlo ame.

¿No pjluyo iche le Sböre li, e ë?

⁴¹ Eshko ga Jesús tjle nopga löng li kong ga «¿“No pjluyo iche le Sböre li, e David tjëyo tek ber ba irgo li” lëba eni ega? ⁴² Kjibokwo ko Salmos go ga David tjlokwo tono om go, tjle ga

»“Tjlapga tjleño bor Tjlapgayo kong ga ‘Pja tek wlar ber sök bor orkwo këlëkong,

⁴³ äär jong bop moskwoga zanor pjir guing,

eshko ga twër ber bop kong ichëp wlo’ ”§ le.

⁴⁴ ¿Eni ga no pjluyo li kowara Daviddë ba Tjlapgayo kuzong ga e ber ba tjëyo tek ber ba irgo li sorë?» le.

No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go wlona Jesúsde

⁴⁵ Eshko ga Jesús tjleño ba oppinggaga kong shara. Gueniyo nopga löng eshko li omkuno lok bakoe. Tjle ga ⁴⁶ «iPjây sjëk, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë go li tjok! Jëk löng doyono shwong kur may, tjwlö ara wleniyo go äe. Woyde lok ga bangkjreba llëbo soynezzlong shtoyo. Judïoga syö uyo roshko ga woyde lok ga löng sökklo pjlú goshko. Oba tön, iëshko ga shärye lok eni bakoe. ⁴⁷ Gueniyo ga walëga song, beno löng syä wleniyo, ba u döya lok ba shjiryo. E irgo ga syöshtë wop ara, “Nopga kjwera pjlúe” lëba ba kjïshko wlo le. Nopga eniyo, e shdüya Sböre ara anmoyö, oblë kjinmo» le.

21

Syä kjlara dburwa twono Sbö kong

¹ Pjlara ga Jesús sök Sbö u zlong bängshko ga ïya ga nopga dbur ara wleniyo tek löng dbur ië jong ba bakwo roy. ² Eshko ga syä song wleniyo shrono shäng kjlara, ga dburwa iara kjwo pjökdeba. Ba dburwa iara li, e tjwlö chira anmoyö wleniyo. ïya Jesúsde ga ³⁻⁴ tjle ga «Nopga dbur ara wleniyo kjwe omiono ara wleni jlöe. Gueniyo kjwe ba worbo wleniyo iayde. Syä song wleniyo kjwera, ba dburwa tjeng sira li woydara ba llëbowa tjwlëkklo. Eni ëmdë ga twara Sbö kong drete. E kjïshko ga lër bomi kong jlökoyo ga syä kjwe, dburwa

† 20:28 Deuteronomio 25.5-6. ‡ 20:37 Éxodo 3.6. § 20:43 Salmo 110.1.

iara sira tjwłõ llēm wleni jlõe. Gueniyo Sbõ kong ga tjwłõ ara, llamo omiono lok kës wle kjinmo» le.

«Sbõ u pjir ber drete» lara Jesúsde

⁵ Eshko ga ba oppinggaga kjong kjong löng Sbõ u läywë, tjlë lok ga «Ak lok kjwe wolëso. Llëbo oblë oblë twaraba, iaraba beno tjeng dboy Sbõ kong kjwe wolëso bakoe» le lok eni.

Eshko ga Jesús tjlë ga ⁶ «Dbar tjwe kjwara ga llëbo ïmi löng kës kjwe, e pjir ber drete. Akkwo ëmdë ber tjeng ëng kjing go kjwara llëme» le.

Kjok pjir dbaryo jyãglo

⁷ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «¿Llëye lëp shäng li, e shäryë llono? ¿E shäryë dörö li jyãglo wen llë?»

⁸ «Pjây sjëk, pjây jyãpgwëba llëm wlo. Eshko ga nopga wen tjwe ara, tjlë ga “No pjlyo ichara Sbörë shrono shäng li tja” le. Tjlë jek obi ga “Dbaryo li shronoe” le. Gueniyo pjây jek ba tjok llëme.

⁹ »Roy kumi ga oba ëngkjwë kjok shto oblë oblë ara, llëm ga oba ëngkjwë ba pjlyo sök li long wloshko ga llëye bangkjrëmi llëme. E shäryë eni kfluwe. Gueniyo eshko ga kjok pjir dbaryo li äätë llëm obi.

¹⁰ »Tjeyoga oblë oblë ëngkjwë lok ëng tjok. Nopga kjok shto oblë oblë so ëngkjwë lok ëng tjok bakoe. ¹¹ Kjok shto oblë oblë goshko ga yo tjwe kës kës, pjli tjwe ara, swlo tjwe oblë oblë bakoe. Ga kjok dogoshko ga llëbo ïydëba llëm wleniyo wen kës kës, ga bangkjrëba ara.

¹² »Gueniyo llëbo tjeng kës ëre bäm go ga pjây shakoba, shdungoba wlo. Pjây sökoba judioga syõ uyo roshko, pjây llgweya lok eshko wlo, ga pjây ie lok ber löng no shdüzlong uyo roshko. Bor kjishko ga pjây sökoba pjlyuga kës kës bokshto, no ichagaga bokshto bakoe. ¹³ Eshko ga llëbo ïnomi, kuromi li roy lëmi ba kong, miyde lok wlo.

¹⁴ »Gueniyo pjây äätë eshko llëm obishko ga pjây wotjlík ga “¿Tja opwlikë sorë?” lëmi llëme. ¹⁵ Eshko ga pjây kong tjlökwo twër, pjây opwlikë wlo. Kuya lok ga wotjlík ga pjây kjok miydë ara le, ga pjây kar dborye lok ga äe. ¹⁶ Gueniyo pjây wloyo ber bomi dataga, bomi mekëga, bomi pjeyoga bakoe.

Pjây twe lok tjlapgaga kong, pjây shdüya lok wlo, ga pjây kjone kjone zröya lok bakoe. ¹⁷ Pjây ïywa nopga uunkongdë shjiktëng bor kjishko. ¹⁸ Gueniyo pjây dër ïyado, pjây jer kjlara llëm wlo. Bomi käkzong ëmdë ga jer pjlara llëme. ¹⁹ Ga pjây mär Sbõ go äär jong ba dbo go ga pjây ber löng së ïyado.

²⁰ »Ïmi ga Jerusalén kjokyo kopjrina ëngkjwagaga ararë pjirishko ga miydëmi e go ga ba pjirzlong dbaryo li döröe. ²¹ Eshko ga ëye löng Judea kjokyo ga tök jem dlup lëkong, ëye löng Jerusalén kjokyo roshko ga tök ey dwayo, ga ëye löng ba kjokshko ga tjwe iröng Jerusalén kjokyo ame. ²² Jerusalén so shdunglo dbaryo li eshko, tak pjang Sbõ tjlökwo go sorë li eni. ²³ E dbaryo ga walëga löng kjlaraso llëm, e song jlõe. Walëga kjwozirwa tjeng nä ië, e song jlõ bakoe. Eshko ga kjok ëreshko sopga song ara anmoyõ, shdüya Sbörë ara. ²⁴ Kjong kjong zrökoba dröng go. Kjong kjong sökoba to dbo go kjok shto oblë oblë. Ga nopga judiõ llëm wleniyo äär ber löng Jerusalén kjokyo, ga llëbo owa shärye lok eshko, äär jong ba dbaryo pjitong guing.

No to ter kjok dogo dwayo li tjwe iröng obi dbaryo

²⁵ »Eshko ga kjok dogoshko ga llëbo ïydëba llëm wleniyo wen dlo go, mok go, dbala go bakoe. Kjok ëre kjing goshko ga dlung, e pjlyublyo kës kës ara, pjlyuko ara bakoe. E kjishko ga tjeyoga oblë oblë ber löng sëya llëm, kjok bangkjrë lok ara. ²⁶ Llëbo wen tjwe kjok ëre kjing go li ikobashko ga kjone kjone wopjir jek kjlulu erä. Llëbo lok kjopkwo go ëmdë ga jek dete erä bakoe. ²⁷ Eshko ga ikoba ga no to ter kjok dogo dwayo ëre ter tjwe pjäng sho roy, ga bor dbo kälä ikoba wëlle. ²⁸ Llëbo ëre ïmi kjwle enishko ga miydëmi e go ga bomi döga dbaryo li döröe. E kjishko ga eshko dbaryo ga pjây dbokjrozong. Ga pjây wotjlís llëye wen dörö li kjishko» le.

²⁹ Eshko ga tjlëno ba kong llëbo jyãglo go. Tjlë ga «Kjor ko *higuera* kjwe ïziä. Kjor oblë oblë kjwe ïzi bakoe. ³⁰ Korga wen tjaglënsko ga miydëmi e go ga lushko dbaryo äätoe. ³¹ Eni ga llëbo tjeng kës ëre shäryë li ïmishko ga miydëmi e go ga Sbõ ber

no pjluyo dbaryo li ääto eni bakoe. ³² Lër bomi kong jlökoyo ga nopga löng eerishko dbaryo kjone kjone wolontë llëm obishko ga llëye lër shäng bomi kong ère shäryë uunkong. ³³ Kjopkwo, kjok ère, e pjir ber drete. Gueniyo bor tjlökwora ber pjang ïyado.

³⁴ »Pjây sjëk, bor tjlökwo woyotjlizï ïyado. Pjây sgara löng nelötkë, llëbo owa shäryë, llëbo tjeng kjok ère kjing go woyotjlík wleni ga eshko dbaryo ga pjây wlëya löng llë lëmi.

³⁵ Llëbo wen eshko dbaryo li, e wen tjwe nopga tjeng kjok kjwang jïkong kës li kong.

³⁶ ¡Eni ga pjây sjëke! Pjây syöshtos Sbö kong ïyado, pjây döya llëbo owa shäryë kës li dwayo wlo, no to ter kjok dogo dwayo ère ber wopjlú bomi tjok wlo bakoe» le.

³⁷ Dbar kjwobi go ga Jesús öör shäng oba ping Sbö u zlong bäng, ga kjok sëng ga opshino jek iröng beno sök Olivos dlupyoshko. ³⁸ Ga kjok shröngto ga nopga uunkong öör Sbö u zlong bäng ba kuk.

22

«¿Jesús, e shay, zröy wlo sorë ga pjlú?» lara ba wloyogare

¹ Eshko ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo, pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llëm dbaryo li döroe. ² Eshkoshko ga syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok lïgwekklo tara Moisésdë li go, e tönö lok ga tjlë lok ëng kong ga «¿Jesús, e shay, zröy wlo sorë ga pjlú?» le, gueniyo oba bangkjire lok ara.

³ Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjlara ko Judas Iscariote. Eshko dbaryo ga Ä shrono, pjono ba go.

⁴ Eni ga Judas öör shäng syöshtaga kägäyoga, Sbö u daga kägäyoga, e ik, Jesús twe ba kong lok sorë li lanyotkë ba kong lok wlo. ⁵ Kuya lok ga beno löng wopjlú, ga tjlë lok ba kong ga «Enira pja potjwlënwä» le.

⁶ Kuya ga «Jölö. Enira pjlúe» le. Eshko jek lëkong ga beno shäng wotjlík ga «¿Jesús twër ba kong sorë ga pjlú? Woyde ga dbar oba ara llëm wlenishko» le.

Jesús iono ba oppinggaga tjok

⁷ E irgo ga pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llëm dbaryo li öötong. E

dbaryo ga öng wlëp ushko so lïgwoklë zröya, sho suya, Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo.

⁸ Eshko ga Jesús tjlë Pedro, Juan kong ga «Pjây nom dli shäryë, Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo li shrëy wlo» le.

⁹ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «¿Shäryërwa kjone ga pjlú?»

¹⁰ «Pjây nom jek u lok arashko. Eshko ga domer wlëmi shäng kjlara, di bapkwö sök jong kjwara ba dlu kjing go, roshko di. Pjây jek ba irgo äär jong opzrëk jek u roy jong kjone ga eshko. ¹¹ Eshko ga pjây tjlë u sogo kong ga “Tjlapga no pingga tjlë ga ‘¿Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li, e dliyo uër bor oppinggaga tjok li kjëryo kjone?’ le” lëmi ba kong eni. ¹² Eni ga pjây kong, kjër piya jong kjomo kjwara kësbang, poshäryak pjire. Llëye uëy wlo li shäryëmi pjir ber tjeng bäm go eshko» le ba kong.

¹³ Eni ga ba oppinggaga do pjök li to jek öötong löng eshko ga llëye lara Jesúsde li wlëna tjeng eshko uunkong eni. E irgo ga dbar shrëkklo li dliyo poshäryara lok.

¹⁴ Öötong ba dlöyo go ga Jesús öötong shäng Sbö tjlökwo roy lagaga ba äska li tjok, ga sirkeno löng tjë jïkong dli ioklo jong li zlong. ¹⁵ Eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «Tja wotjlino ara ga tja shdüydëba llëm obishko ga dbar shrëkklo ère dliyo uër bomi tjok loror. ¹⁶ Lër bomi kong ga uër ame, äär jong Sbö ber no pjluyo dbaryoshko jä, dbar shrëkklo ère llë loklo shäryono pjir ga eshko» le.

¹⁷ Eshko ga di ioklo kjrara kjwara, roshko kjillgwo bo dyo dbo ara, ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong kjillgwo bo dyo tworop ère. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga tjlë ba oppinggaga kong ga «Kjrozï, shdözï ëng kong. ¹⁸ Lër bomi kong ga kjillgwo bo dyo iër ame, äär jong Sbö ber no pjluyo dbaryoshko jä» le.

¹⁹ E irgo ga pjlung shosho suk pjir kjrara kjwara, ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ère. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga pjlung shosho li tora, twara sira sira ba oppinggaga

kong, ga tjlē ba kong lok ga «Ère bor sho wleni, twak bomi kong. Shäryēmi jūni, bor woyoshroklo» le.

²⁰ Ga uara lok irgo ga shäryara eni obi, kjillgwo bo dyo dbo ara tjok, tjlē ga «Tjllōkwo twara Sbörē tja glēn, beno İyado wlo. Shärye wlo ga bor srēng li kwon bomi kjishko. Kjillgwo bo dyo ère, e ba jyāglo. ²¹ Gueniyo bor soyne ga li sök iē bor tjok jūshko. ²² Llēbo wen no to ter kjok dogo dwayo ère kong owa, lara Sbörē sorē li eni. Gueniyo bor soyne ga, era song jlōe» le.

²³ Kuya lok ga tjlē èng kong ga «¿È layde lēba?» le lok èng kong eni. ²⁴ E irgo ga opyono lok ènglē kar kar, tjlē lok ga «¿Shji kjone dey tjwlō ara, İlamo li kjinmo?» le lok èng kong eni.

²⁵ Kuya Jesúsde ga tjlē ba kong lok ga «Miydēmi pjlú ga kjok ère kjing go ga nopga judío llēm wleniyo ichagaga ba nopga ichē parkē ara ba kong. Ba nopga dbo ara wleniyo opyē lok ko no kjimtaga. ²⁶ Gueniyo woydēr ga pjāy omshäryē eni llēme. Èye opyē woydē ber tjwlō ara oblē kjinmo ga opyē ber tjwlō llēm dey. Èye opyē woydē ber oblē ichaga ga ber shäng oblē kjimtaga dey. ²⁷ Nopga tjeng do pjök ga kjlara sök iē, kjlara shäng dli pjlorguē ba kong. ¿Kjone dey ga tjwlō ara lēba? Sök iē li lēba. Gueniyo tjara shäng bomi tjrēko, parkaga bomi kong wleni.

²⁸ »Pjāy löng bor tjok İyado. Llēbo kēs li weno bor kong owashko ga tja rayoromi llēme. ²⁹ E kjishko ga İlono ga pjāy iēr ber löng no pjluyo, tja iara bor Datarē beno sök no pjluyo sorē ga eni. ³⁰ Ga Sbō ber no pjluyo lishko ga pjāy äär ber löng iē bor tjok eshko, ga pjāy sirkek äär löng pjlü sökklo kjing go, İsrail tjēyoga kjringsgwo sak kjwara kjingsho pjök (12) li İlgwek wlo» le.

«Pjāy tjliya Äre» lara Jesúsde ba opping-gaga kong

³¹ Eshko ga tjlē Pedro kong ga «¡Simón, tja kuzong! Shji dwla pjloyongshko ga ba pjlungyo dbuk ber llēno ame. Pjāy tjliya woydē Äre eni, pjāy ber llēno ame eni bako wlo. Ga pja iara Sbörē beno shäng tjliya eni

wlo. ³² Gueniyo Simón, tja syōshtono Sbō kong bop kjishko, pja kjimte mär ber shäng bor go wlo, pja mär bor go jlōkoyo iröng obishko ga bop pjeyoga kjimtēp mär bor go eni bako wlo» le.

³³ Kuya ga tjlē ba kong ga «Tjlapga, tja sökoba no shdüzlong uyo roshko bop tjok, llēm ga tja zrökoba jek bop tjok èmdē ga tja shäng bop tjok, pja rayēr llēme» le.

³⁴ Kuya ga tjlē ba kong ga «Pedro, lēr bop kong ga pjesit kjok shränto ga kjörkö kjluntē llēm obishko ga “Jesús, e è miydēr llēme” lorop oba kong pjloglo mya tjan» le.

³⁵ E irgo ga Jesús tjlē ba kong lok ga «Kjupä ga pjāy ichoror jek löng dbur sho tjok llēm, kjla tjok llēm, drepkwota tjok llēm bakoe. ¿Eshko ga llēye söromi llēm li kjishko ga songyo kjrromire?»

«Llēme» le lok ba kong.

³⁶ Eshko ga tjlē ba kong lok ga «Eni. Gueniyo eeri ga èye dbur tjok ga söya. Èye kjla tjok ga söya bakoe. Èye dröng llēm ga ba shwong kop lēkong soyneya, dröng tjwlēkklo. ³⁷ Sbō tjllōkwo tak pjang eni: “Domer kjwe llēbo owa shäryaga’ laraba ara.”* E bor layde, ga wop ä ga shäryē bor kong eni kjluwe» le.

³⁸ Kuya lok ga tjlē ba kong ga «Tjlapga, jūshko dröng tjeng kjwang pjök» le.

Kuya ga tjlē ba kong ga «Erö ga bue» le.

Jesús syōshtono Sbō kong Getsemani kjokyo

³⁹ E irgo ga Jesús opshino jek Olivos dlupyo ba oppinggaga tjok, sgara löng sorē ga eni. ⁴⁰ Öötong löng eshko ga tjlē ba kong lok ga «Pjāy syōshtos Sbō kong ara, pjāy tjliya Äreshko ga pjāy kjimte Sbörē, llēbo owa shäryē llēm wlo» le.

⁴¹ E irgo ga opkjono jek ba zlong bäng dwayo wop ak dburoy lonshko wleni. Eshko ga kjök tonno, syōshtono Sbō kong, ⁴² tjlē ga «Data, woydēr ga llēbo wen owa bor kong dörö li, e wen tjwe bor kong llēme. Woydēp eni wleni ga shäryos eni. Gueniyo ga e laga tjarē llēm, e laga ber pjarē» le.

⁴³ Eshko ga Sbō parkaga kjok dogo so weno shäng kjlara ba kong, kong dbo twe obi wlo. ⁴⁴ Ga woydē ara llēbo wen tjwe

* 22:37 İsaías 53.12.

ba kong owa li kjishko ga syoshtono ara, shorya tjok tjok klung kjing go sreng dik. ⁴⁵ Syoshtono pjir ga kojono, ga tek shrono shang ba oppinggaga tjeng lishko ga wleya be tjeng pe, woyde lok ara kjishko. ⁴⁶ Ga tjlē ba kong lok ga «¿Pjāy pē egaro? Pjāy kojōzong. Pjāy syoshtos Sbō kong ara, pjāy tjliya Arēshko ga pjāy kjimte Sbōrē, llēbo owa shāryē llēm wlo» le.

Jesús shara ba wloyogarē

⁴⁷ Jesús tjlēydē pjitē llēm obishko ga nopga tjwe jong trāk llēme. Ba oppinggaga doglo sak kwara kjingsho pjök (12) kjlara ko Judas, e tek shang ba bām go. Eshko ga tek shrono shang Jesús zlong bāng, lō shiya† wlo. ⁴⁸ Eshko ga Jesús tjlē ba kong ga «Judas, ¿no to ter kjok dogo dwayo ēre lō ship, iēp ber tjeng oba wloshko wlore?» le.

⁴⁹ Tek lōng llēno miydara ba oppinggaga lōng lirēshko ga tjlē lok ba kong ga «Tjlapga, ¿shji ēngkwē ba tjok drōng gore?» le. ⁵⁰ Jekdo eshko ga kjlara jūni drōng shino, ga syoshtaga kēsbangyo li parkaga kwomgwo kēlōkong zakza tas jer lon pjik buk tōshko erā.

⁵¹ Eshko ga Jesús tjlē ba oppingga li kong ga «¡Wēyē! ¡Kjweni llēme!» le, ga parkaga li kwomgwo porwara, ga poptonoe.

⁵² Eshko ga tjlēno ba kragaga kong. Epga syoshtaga kāgāyoga, Sbō u daga kāgāyoga, judío tlapgaga kjok llgwegaga wleniyo bakoe. Tjlē ba kong lok ga «¿Pjāy tjwe bor shak drōng tjok, wlēng no shpökklo tjok kjweni ega? ¿Tja shamishko ga tja ēngkwē bomi tjok lēmiro? ⁵³ Tja oōr shang oba ping ara, Sbō u zlong bāng, pjāy lōng lishko. ¿Tja sharomi eshko llēm egaro? Gueniyo dbaryo koshoromi li, e oōtonge. Eni tjok ga kjok ichaga li beno Arē» le.

⁵⁴⁻⁵⁵ Eshko ga Jesús shara lok, sōra to jongya syoshtaga kēsbangyo li ushko. Pedro jek shang kā kwaraso kā kwaraso ba irgo. Oōtong lōng eshko ga opzrēno jek u li roshko, ga Pedro beno sök iōkkok, u bongk-jako, iōk borkegaga lōng li tjok. ⁵⁶ Eshko ga kjoglo shang kjlara, syoshtaga kēsbangyo parkaga wleniyo. Īna ga Pedro sök iōkkok.

Ga ĩya yōtso robyē wēlēshko ga tjlē nopga lōng li kong ga «Domer sök kjwe jēk shang Jesús tjok bakoe» le.

⁵⁷ Kuya sök ga tjlē kjoglo li kong ga «¡Jyō! ¡E ē miydēr llēme!» le.

⁵⁸ Wop tjok ga oblē omīno, ga tjlē ba kong ga «Pja ēmdē ga ba kjlarayo» le.

Kuya ga tjlē ba kong ga «¡Jyō! ¡Tja llēme!» le.

⁵⁹ Wop ara obi ga oblē tjlē ga «Domer kjwe Galilea so. E kjishko ga miydērwa pjlu ga kjwe jēktong shang ba tjok» le.

⁶⁰ Kuya ga tjlē ba kong ga «¡Jyō! ¡Llēye lēp shang li miydēr llēme!» le.

Pedro shang tjlē obishko ga kjörkö kjlunoe. ⁶¹ Eshko ga Tjlapga Jesús bojono tek, Pedro ĩya drēng, ga woyoshre Pedrorē kjlay ga Jesús tjlēno ba kong ga «Kjörkö kjluntē llēm obishko ga “Jesús, e ē miydēr llēme” lorop oba kong pjloglo mya tjan» lara. ⁶² Eni ga opshino ey dwayo, ga slatong ara jlōkoyo.

Jesús joywara ba dagagarē

⁶³ E irgo ga nopga lōng Jesús daga li ba joywono, ga shpora lok ara. ⁶⁴ Ga bokkwo go shwomzrēng kjrochara lok tuke. Ga tjlē lok ba kong ga «Pja yoga ēre los borwa kong» le. ⁶⁵ Ga lāywara lok owa oblē oblē ara bakoe.

Jesús sōraba oōtong shang Judío Kjok Llgwegaga Kēskēsyo bokshto

⁶⁶ Kjok shrōngto ga Judío Kjok Llgwegaga Kēskēsyo tōno lok uunkong, syoshtaga kāgāyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdē li go bakoe. Eshko ga Jesús sōra lok, jek oōtong shang tlapgaga li bokshto. ⁶⁷ Ga tjlē lok ba kong ga «¿No pjluyo ichara Sbōrē shrono shang li, e pjare? Los borwa kong» le.

Kuya ga tjlē ba kong lok ga «Loror bomi kong wleni ga tjlōkwo kjrēmi llēme. ⁶⁸ Ga pjāy kong llēbo kjakrokēr kjwe ga tja dboryēmi llēm bakoe. ⁶⁹ Gueniyo Sbō, llēye shārye woydē li shārye ga pjluē. Ga eeri jek lēkong ga no to ter kjok dogo dwayo ēre sirkeno oōtong sök ba orkwo kēlōkong» le.

⁷⁰ Kuya lok ga tjlē ba kong ga «¿Eni ga pja Sbō Ware?»

† 22:47 Lō shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

«Lëmi löng pjäydë om go eni» le ba kong.

⁷¹ Kuya lok ga tjlë ëng kong ga «Le shäng om go ba kjamo go. ¿Nopga wlëy ba rotë obi llëno?» le lok eni.

23

Jesús söraba Pilato bokshto

¹ E irgo ga löng eshko li kojono uunkong, ga Jesús söra lok, jek öötong löng Pilato bokshto. ² Eshko ga rote löng ara. Tjlë ga «Domer kjwe wlënorwa shäng oba shdök ara kjok kjwang jïkong. Oba pïya shäng kä potjwlëk pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li kong llëme le eni. Tjlë obi ga “No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e tja” le eni bakoe» le.

³ Eni ga Pilato tjlë ba kong ga «¿Judío pjluyo li pjare?»

«Lëp sök om go liro» le ba kong.

⁴ Eni ga Pilato tjlë syöshtaga kägäyoga kong, nopga tjeng ara li kong ga «Domer ëre bor kong ga llëye owa shäryara ber shdungko wlo drete» le.

⁵ Gueniyo tjlë lok jek obi ga «Tjïkwo le shäng li go ga oba shdöya ara Judea kjokyo kjok kjwang jïkong. Soyara tek shäng Galilea kjokyo dwayo, era eni tjok ga shrono shäng jïshko bakoe» le.

Jesús söraba Herodes bokshto

⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Domer ëre Galilea sore?»

⁷ «Ëng» le lok ba kong. Eni ga ichara Pilatorë jek Herodes shwoy, e Galilea so pjluyo kjïshko. Ey dbaryo ga Herodes sök Jerusalén kjokyo.

⁸ Eni ga söra lok, jek öötong shäng ba bokshto ga Herodes beno wopjlú anmoyö. Jesús, e lanyotkëba ara li kura tek kjupäbäshko, ga ïya woydë, llëbo ïydëba llëm wleniyo pïya ba kong wlo. ⁹ E kjïshko ga kong llëbo kjakrokara ara, gueniyo dboryara llëme. ¹⁰ Syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e löng eshko bakoe. Ga rotara lok ara iir go.

¹¹ Eshko ga joywara Herodesdë ara. Ba ëngkjwagaga omshäryono eni bakoe. Doyara

lok shwong tjwlö ara go, pjlu shwongyo dik, joywe lok wlo, ga ichara jek iröng obi Pilato shwoy. ¹² Ey dbaryo ga Herodes, Pilato, e opyono beno löng wopjlú ëng tjok. Bäm go ga löng iirkë ëng tjok erä.

Jesús ichara Pilatorë, zröya lok wlo

¹³ E irgo ga nopga rokara Pilatorë uunkong tek ba shwoy, syöshtaga kägäyoga, no ichagaga, e tjok. ¹⁴ Töna löng pjir ga tjlë ba kong ga «Domer ëre söromi shäng bor bokshto, oba shdöya ara kjïshko lëmi. E kjïshko ga llëbo kjakrokroror ba kong ara bomi bokshto, gueniyo rotëmi löng li, e bor kong ga llëye drete. ¹⁵ Herodes kong ga llëye dret bakoe. Ichara shrono shäng bi kong iröng obi e kjïshko. Miydër pjlu ga llëye owa shäryara ber zrökko wlo drete. ¹⁶⁻¹⁷ E kjïshko ga shdun. E irgo ga rayër toe» le.*

¹⁸ Kuya lok ga öö le lok uunkong, tjlë Pilato kong ga «¿Domer kjwe zrözong! ¿Barrabás döpdë borwa kong dey!» le. ¹⁹ (Domer le löng li, e bängzak shäng no shdüzlong uyo roshko. Dënashko ga ba pjlu, e woyde llëme. E kjïshko ga ëng töno oblë tjok kjlöbö, ga ëngkjwono lok pjlu nopga tjok, ga nopga zröra lok. E kjïshko ga bängzak shäng eshko.)

²⁰ Jesús döya woydë Pilatorë, ga tjlëno nopga löng li kong jek obi. ²¹ Gueniyo öö le lok uunkong, tjlë ba kong ga «¿Zrös pjang kjlös go! ¿Zrös pjang kjlös go!» le lok eni.

²² Eni ga Pilato tjlëno ba kong jek pjlara obi, öötong pjloglo mya. Tjlë ga «¿Llë kjïy? Llëbo owa shäryara li lozi bor kong. Llëye wlënor ba go owa ber zrökko wlo drete. E kjïshko ga shdun. E irgo ga rayër toe» le.

²³⁻²⁴ Kuya ga öö le lok jek tjë jïkong, Jesús iche zröya lok pjang kjlös go wlo. Eni ga nopga löng li wlëpyotke Pilatorë ga ä kuzong ga wotjlëno oblë, llëye woyde lok li shäryara ba kong eni. ²⁵ Eni ga domer bängzak shäng no shdüzlong uyo roshko lara lok li döra, ga Jesúsda twara ba ëngkjwagaga kong, llëye woydara nopgarë ba kong li shärye lok ba kong wlo.

Jesús zröraba pjang kjlös go

* **23:16-17** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «... le. Äär lu pjlobi go ga dbar shrëkkloshko ga nopga bängzak tjeng no shdüzlong uyo roshko li raye no ichagarë kjlara kjluwe.

26 Jesús söya lok jek zröya pjang kjlös go wlo wopro ga domer tek shäng kjlara ko Simón, e Cirene so. Tek shäng iröng ba kjokshko dwayo ga shara ëngkjwagaga jek löng lirë, ga ichara lok dbo go Jesús kjlös li sök ba irgo.

27 Oba jëk löng ara ba irgo, tjrëko walëga löng ara, slar ara ba kjishko. 28 İya Jesúsde bojono iröng, ga tjëlë ba kong ga «Walëga Jerusalén so, pjây slar bor kjishko llëme. Pjây slar bomi kjishko dey, bomi wapga kjishko bakoe. 29 Llono ga oba tjëlë ga «Walëga kjrong, wapga llëm wleniyo, löng wopjlu li epga» lëba eni. 30 Ey dbaryo ga nopga tjëlë dlup tjeng li kong ga »«Pjây lon ter borwa kjing go,

tjawa jek jëktëng ber dret wlo»† le eni. 31 ¿Shäryëba eni kjor kësöng kong ga llëye wen kjor dogro li kong?»‡ le.

32 Eshko ga domerga owa wleniyo söra tjeng do pjök, zröya lok Jesús tjok wlo. 33 Ga öötong löng kjokyo ko No Kâ Dboglo dlupyoshko ga Jesús löra lok pjang kjlös go, domerga do pjök li tjok, kjlara pjang or këlä, kjlara pjang or milë, kjlösyo dboy dboy.

34 Eshko ga Jesús tjëlë ga «Data, llë shäryayde miyde löng llëme. E kjishko ga llëbo owa shärye löng ëre lös ba kong ber drete» le.

Eshko ga ëngkjwagaga tjeng li tjöto lok llëbo jyäglö go, Jesús shwong li ber ë kong İya lok wlo. §

35 Nopga löng ara eshko ba İk. No ichagaga löng li omlâywono lok owa ara, tjëlë ga «Oba oblëra döra, eeri ga woyde ga opdök om go. Tjëlëno ga no pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li e lara, e kjruga Sbörë om go lara eni bakoe. Lara eni li jlö wleni ga woyde ga opdök om go» le lok eni.

36 Èngkjwagaga löng li omjoywono lok bakoe. Kjillgwo bo dyo shpoä twara lok ba kong ie wlo, joywe lok wlo. 37 Ga tjëlë lok ba kong ga «Pja judío pjluyo jlö wleni ga pja opdös om go» le.

38 Ga Jesús lök pjangshko li kopshko, kjibokwo iak pjang kjwara, e zröya lok llë kjiy miydëba wlo. Kjibokwo tak pjang li tjëlë ga «Domer ëre, e judío pjluyo.»

39 Domerga owa wleniyo lök lok ba tjok kjlara omlâywono eni bakoe. Tjëlë ga «¿No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e pja llëmdo? Pja opdös om go, ga tjawa döns eni bakoe» le.

40 Gueniyo kuya ba kjlara pjang lirë ga tjëlë ba kong ga «¿Pja Sbö bangkjre llëmdo? ¿Pja shdungoba ba tjok bek llëmdo? 41 Shjira llëbo owa shäryono jlökoyo, shji shdungoba wlo. Gueniyo domer kjwera, llëye owa shäryara llëme» le. 42 Eshko ga tjëlë Jesús kong ga «Pja äär ber sök no pjluoyoshko ga tja woyoshreba» le.

43 Kuya ga tjëlë ba kong ga «Lër bop kong jlökoyo ga eeri dö ga pja ber sök bor tjok kjok ko Paraíso* lishko» le.

Jesús wolono pjang kjlös go

44-45 Öötong dlo dluw bek ga kjok ro zok-tong kjok kjwang jikong beno yët erä. Beno eni äär jong dlo pjö lë wleni. Eshko ga Sbö u roshko ga shwong kësöng iak pjang eshko li dwlëton ter aas beno kjing pjök. 46 Ga Jesús tjëlëno dbo go, tjëlë ga «Data, bor söya ëre iër ber tjeng bop wloshko» le, ga wolonoe.

47 Lök pjang kjlös go li boksho ga ëngkjwaga Roma so li kägäyo shäng eshko kjlara. Llëbo weno li İya ga Sbö poshrëra, ga tjëlë ga «Shinmo lök pjang kjlös go kjwe, e pjlo bek jlöe» le.

48 İya nopga löng eshko lirë ga to iröng ba ushko pjlu kjing shpok, woydë ara kjishko. 49 Gueniyo nopga Jesús miydë pjlu wleniyo li beno tjeng llëbo tjeng kës ëre İk pjola sit, walëga tek tjeng Galilea kjokyo dwayo Jesús tjok li tjok.

Jesús doyo jnena José

50-51 Eshko ga domer shäng kjlara ko José. E Arimatea so. E wotjlik pjlu, pjlo bek Sbö bokso. Sbö ber no pjluyo dbaryo li koshe sök bakoe. Domer li Judío Kjok llgwagaga Këskësyö kjlarayo, gueniyo llëye shäryara

† 23:30 Oseas 10.8. ‡ 23:31 KJOR kësöng le li, e Jesús loklo. KJOR dogro le li, e nopga owa loklo. ENI GA Jesús shdunaba ara eni kuzong ga nopga owa ber shdungko kjang anmoyö. § 23:34 LÖYDE lok pjang kjlös go llëm obishko ga ba shwong skwara lok pjire. * 23:43 Sbö sök kjok dogo li kjokyo kowëba Paraíso.

lok Jesús kong li woydara llëm, ba kong ga beno bëy llëme.

⁵² Jesús wolono irgo ga domer li jek öötong shäng Pilato shwoy, ga Jesús doyo rokara ba kong, jneya wlo. ⁵³ E irgo ga jek öötong shäng shinmo lök pjang kjlös go lishko. Eshko ga doyo li lona ter töshko, popgara shwong ko pjublún, pjlu wleniyo go, ga söra jek sakshko. Eshko ga iara beno buk pjlebgwo kak jong guëmkwota roshko. Eshko ga ëye iaydëba llëm obi. ⁵⁴ Dbar eshko ga poshäryozlong dbaryo li ey. Eshko ga woshtozlong dbaryo li dloyo ääto, kjok sëng tjän.

⁵⁵ Walëga tek tjeng Galilea kjokyo dwayo Jesús tjok li jek löng José irgo, ga shinmo doyo iara beno buk sakshko sorë li, e ña lok pjire. ⁵⁶ E irgo ga jek öötong löng ushko, poshtikklo llë lö pjleblë wleniyo, e shäryë, shinmo doyo poshtik e go wlo lara. Gueniyo shäryayde pjite llëm obishko ga woshtozlong dbaryo li öötonge. E kjishko ga woshtono lok, tak pjang kjok llgwekklo tara Moisésdë go sorë li eni.

24

Jesús woshrono iröng obi

¹ Öötong sondë kjok shröngto ga jek lok jongya sakshko, Jesús doyo iak buk lishko. Poshtikklo shäryara li söya tjeng ba tjok. ² Öötong löng eshko ga ak kësbang jong ba sak bängzakklo li wlëna lok dik beno jong pjlebgwo li sor go. ³ Eni ga opzrëno jek pjlebgwo li roy, gueniyo shinmo doyo drete. ⁴ Woyotjlïya löng obishko ga domerga weno tjeng do pjök, shwong kälä lletlet. ⁵ Ñya lok ga beno löng sëya llëm, ga kjök tonon, kujono bokdo kjlay klung go. Eshko ga domerga li tjle ba kong lok ga «¿Shäng së li wlëmi shinmo tjrëko llënoron? ⁶ Buk na llëme. Woshrara Sbörë iröng obi. Zröydëba llëm obishko ga llëye lara bomi kong Galilea kjokyo li woyoshrozïa. Tjlëno ga ⁷ “No to ter kjok dogo dwayo ëre iëba ber tjeng nopga owa wloshko guing, tja zröya lok pjang kjlös go wlo. Gueniyo äär dbargwo mya ga

tja woshre Sbörë iröng obi” lara bomi kong eni» le.

⁸ Kuya lok ga tjlökwo lara li woyoshrarae. ⁹ Eni ga opshino lok eshko dwayo, ga jek öötong löng Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) li löngshko. Eshko ga llëbo ña, kura kës li lara lok pjir ba kong, ba pjeyoga llamo tjeng eshko ba tjok li kong bakoe. ¹⁰ Tjlökwo roy sögaga li, e María Magdala so, Juana, María Santiago mekë, walëga llamo oblë li bakoe. ¹¹ Kuya Jesús oppinggaga lirë lok ga tjlökwo kjre lok llëme. Wotjlik lok ga walëga li skwë kjoyoe le.

¹² Eni ëmdë ga Pedro jek zron jong sakshko. Öötong shäng eshko ga opzrëno jek ba roshko, ga shwong shinmo pjrikklo li ña beno buk eshko eröe. E irgo ga to iröng ushko, llëbo weno shinmo kong li woyotjlïya jek shäng.

Jesús weno ba oppinggaga do pjök kong

¹³ E irgo ga Jesús oppinggaga do pjök jek jek löng irbo jek jong äär Emaús kjokyo li bäng. Emaús kjokyo ber buk pjola, shji opshik jek jek Jerusalén kjokyo dwayo kjok shröngto ga shji äär kjok eshko dlo dlouw dik wleni.* ¹⁴⁻¹⁵ Jek löng llëbo shäryono Jesús tjok li lanyotkë ëng tjok. E wopro ga Jesús tek shrono shäng ba zlong, ga jek jek shäng ba tjok, ¹⁶ gueniyo e ë miydara lok jekdo llëm, woydara Sbörë eni llëm kjishko.

¹⁷ Eshko ga Jesús tjle ba kong ga «¿Pjäy jek jek löng llë lanyotkë ëng tjok?» le.

Kuya lok ga slongtëng löng, woydë ara. ¹⁸ Kjlara ko Cleofas tjle ba kong ga «¿Kjakrokëp ega? Llëbo shäryono Jerusalén kjokyo tjaqlën jä, e miydara nopga uunkongdë. U ñga llë ëmdë ga ommyidono lok pjire. ¿Eni ga pjara ommyidono llëm sorëro?»

¹⁹ «¿Llëbo shäryono eshko li llë?» le.

Kuya lok ga tjle ba kong ga «Domer shäng kjlara ko Jesús, e Nazaret so. E Sbö tjlökwo laga, llëye shärye li, llëye le li, e dbo ara. Sbö kong ga tjwlö ara, nopga kong ga eni bakoe. ²⁰ Gueniyo syöshtaga kägäyoga, bi tlapgaga, e twara lok oba kong, zrökoba wlo, ga zröraba pjang kjlös go.

* **24:13** Jerusalén kjokyo dwayo äär Emaús kjokyo wlo ga e wop kilómetro sak kjwara kjingsho kjwara (11) dik.

21 Tjawara wotjlino ga e shji Israel tjeyoga dōgalororwa. Gueniyo sharyono eni eeri ga ootong dbargwo mya tjan.

22 »Eerishko kjok shrongto ga walēga jek lōng borwa tjok kjong kjong jek oor lōng sakshko, 23 gueniyo shinmo li doyo wlēna llēme. Tek shrono lok irōng obi ga tjlē borwa kong ga «Sbō parkagaga kjok dogo so weno lōng borwa kong yoshko wleni, ga tjlē ga ‘Jesús, e woshrara Sbōrē irōng obi’ le lok borwa kong eni» le. 24 E irgo ga borwa pjeyoga kjong kjong jek oor lōng sakshko bebi, ga llēbo wlēna lok, lara walēga lirē sorē li eni. Gueniyo Jesúsda ina lok llēme» le.

25 Kuya ga tjlē ba kong lok ga «¡Pjāy kā kjange! ¿Pjāy opping llonoro? ¿Tjlōkwo lara Sbō tjlōkwo lagagarē lok tek kēgongshko kēs li, e kjrēmi llonoro? 26 ¿No pjlyuo iche le Sbōrē li, e shdungoba bām go wlo, e irgo ga ie Sbōrē ber tjwlo ara llēmdo?» le. 27 E irgo ga tjlōkwo tak pjang ba kjishko Sbō tjlōkwo go li, e pjlllgwera ba kong pjire. Soyara Moisés kjibokwoyo li go, aar pjē jong Sbō tjlōkwo lagaga tek dēnashko so kjibokwoyo tjeng kēs li go bakoe.

28 Ga jek lōng aāto kjok aar woydē lishkoshko ga Jesús jek jek shāng obi, aar jek kēgong woydē wleni. 29 Gueniyo mana lok ber sōk ba tjok. Tjlē lok ba kong dbo go ga «Pja jek kēgong ame. Kjok sēng tjan, kjok ro zatoe. Pja ber sōk borwa tjok kjok ēreshko dey» le. Kuya ga opzrēno jek shāng ba tjok, ber sōk ba tjok eshko wloro lara lok.

30 Eshko ga sirkeno sōk ba tjok lok, iē wlo, ga pjlung shosho suk pjir kjrara kwara, ga tjlē Sbō kong ga «Tjawa kong dli tworop ēre. Tjawa ber woplú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga pjlung shosho li tora, twara sira sira ba kong lok. 31 Jekdo eshko ga bokkwo roshwino wleni, e ē miydara lok pjir, gueniyo sōk li jek jēktēng erā. 32 Eshko ga tjlē lok ēng kong ga «Shji tek jek lōng ba tjok irbo bāngshko ga Sbō tjlōkwo pjlllgwera bi kong. ¿Eshkoshko ga shji woplú ara anmoyō llēmdo?» le.

33 Jekdo eshko ga sano jek irōng Jerusalén kjokyo. Ootong lōng eshko ga Jesús oppinggaga doglo sak kwara kjingsho kjlara

(11) li wlēna tōno lōng eshko, nopga oblē tjok. 34 Ga tjlē lok shrono lōng li kong ga «Tjlapga Jesús woshrono irōng obi jlōe. E weno shāng Simón kong tjan» le.

35 Kuya lok ga llēbo weno ba kong irbo bāng li, e lara ba kong pjire. Pjlung shosho suk pjir torashko ga e ē miydara lok sorē li, e lara ba kong pjir bakoe.

Jesús weno ba oppinggaga doglo sak kwara kjingsho kjlara (11) li kong

36 Ga lanyotke lōng obi wopro ga Jesús weno shāng ba tjrēko, ga tjlē ba kong lok ga «Miga. Pjāy ber lōng wlēpe» le.

37 Īya, kuya lok ga beno lōng sēya llēm, bangkjre lok ara. Wotjlīk lok ga ba shingyo le.

38 Eni ga Jesús tjlē ba kong obi ga «¿Pjāy sēya llēm ega? ¿Tja woshrono irōng obi woyotjlīmi llēm ega? 39 ¡Tja li shāngdo! Bor orkwo ēre ĩzā. Bor dre ēre ĩzā. Tja porwozā. Bi shingyo, e sho dret, dboglo dret, botoyara tjok» le. 40 Lara eni ga ba orkwo bāng, ba dre bāng, e pina ba kong lok. 41 Kuya, ĩya lok ga tjlōkwo kjayde lok jlōkoyo llēm obi, gueniyo beno lōng woplú anmoyō, yēy le lok bakoe. Eshko ga tjlē ba kong lok ga «¿Pjāy jūshko llēbo uako tjokde?» le. 42 Kuya lok ga kong mā sho suk pjir wleniyo twara ba kong bok kwara, 43 ga kjrara, uara ba bokshto.

44 Eshko ga tjlē ba kong lok ga «Tja shāng bomi tjok obishko ga tja tjlēno bomi kong ga «Tjlōkwo tak pjang bor kjishko Moisés kjibokwoyo li go, Sbō tjlōkwo lagaga tek dēnashko so kjibokwoyo tjeng kēs li go, kjibokwo ko *Salmos* go, e sharyē uunkong kjluwe» loror bomi kong eni» le.

45 Eshko ga epga kjimtara Sbō tjlōkwo tak pjang li llē loklo miydē pjluē. 46 Tjlē ba kong ga «Tjlōkwo tak pjang li tjlē eni: “No pjlyuo iche le Sbōrē li, e wolon wlo. Gueniyo aar dbargwo mya ga woshre Sbōrē irōng obi.” 47 Tjlōkwo tak pjang obi tjlē eni: “Ba ko goshko ga tjlōkwo lēba tjeyo kjrina kjrina lōng kjok ēre kjing go li kong. Tjlōkwo lēba li ēre: ‘Llēbo sharyēy lōng owa li, e owa jlōe lēy, ga rayēy ga owa pjang bi go li lōya Sbōrē ber drete.’” 48 Pjāy beno lōng llēbo ĩnōmi, kuromi li roy laga oba kong. 49 Ga bomi

go Sbö Sëya ichër kjok dogo dwayo äär ber kësbang bomi tjok, lara bor Datarë jlökoyo sorë 'li eni. Gueniyo pjây ber l'ong ëreshko Jerusalén kjokyo, ëye l'ër shäng bomi kong 'li shrono guing» le.

Jesús to jem kjok dogo

⁵⁰ E irgo ga epga söra jek Jerusalén kjokyo dwayo, öötong l'ong Betania kjokyo. Eshko ga orkwo poyono, ga tjlökwo lara beno pjlú ba kong 'lok. ⁵¹ Shäng tjlë obishko ga opkjono eshko dwayo, ga söra Sbörë to jem kjok dogo.

⁵² E irgo ga poshrëra 'lok ara, ga sano to tek l'ong wopjlú iröng Jerusalén kjokyo. ⁵³ Eshko ga beno l'ong Sbö poshrëk, ba u zlong bäng enido.

Evangelio según Juan Jesucristo roy pjlú ère, e jyã tara Juandë Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjlara ko Juan. E judío. Dënashko ga e ma shaga ba kjlara Santiago tjok. Pjlara ga löng parkë di bäng buk kësbang, shkung, so dlung kjoyo ko Galilea li sor goshko ga epga rokara Jesúsdë opping ba tjok. Kuya lok ga to jek ba tjok, beno löng ba oppingga shara. E irgo ga öötong beno löng ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li pjeyoga bakoe. Ba oppingga woyde Jesúsdë ara ba kjlara wleni tak pjang kjibokwo ère go li, e Juan om go.

Jesús wolono, ga woshrrara Sbörë iröng obi irgo ga judíoga ara löng ba kjok baíya lishko llëm, öötong beno löng kjok shto oblë oblë shara. Woyotjlikoba ga kjibokwo ère tara Juandë judíoga löng kjok shto oblë oblë li kong. Kjibokwo ère tara ba kong llëno, e tara beno pjang Juan 20.31 go. Tjlë ga «Ère toror, miydëmi e go wlo ga no pjluyo ichara Sbörë li, e Jesús, e Sbö Wa bakoe. Ga pjây mär ba go wleni ga pjây ber löng së ÿyado Sbö tjok.»

Tjlökwo li weno beno no

¹ Shäng kjlara ko Tjlökwo.*

Kjok ère dämär, llëye llëm obishko ga e sök tjän.

E sök Sbö tjok, ga e Sbö.

² Llëye llëm obishko ga e sök Sbö tjok.

³ Ba go ga llëbo tjeng kës ère shäryara Sbörë Llëbo tjeng kës ÿy löng ère, e shäryara ba go.

⁴ Llëbo tjeng së kës ère, e laga erë. Shji uunkong ber löng së tjaglën wleni, e laga erë bakoe.

Shji kong kjok miydë twaga li e, e bi kong ga iök jong shjiy wleni.

⁵ Kjok ro sï lishko ga

iök li jong shjiy ÿyado, e sjëya kjok ro sï lirë ga äe.

⁶ Eebor ga domer weno shäng kjlara ko Juan, e ichaga Sbörë. ⁷ Ichara Iök Shjiy li† roy lë oba kong, nopga uunkong mär ber löng ba go wlo. ⁸ Juan, e Iök Shjiy li llëme. E shrono shäng Iök Shjiy li roy laga erë. ⁹ Iök Shjiy jlökoyo li, shji uunkong ber löng kjok miydë ara li laga erë, ga eshko ga tjwe dörë.

¹⁰ Eshkoshko ga sök kjok ère kjing go, ga kjok ère shäryara kës ëmdë ga e ë miydaraba llëme. ¹¹ Öör shäng kjok baíya lishko, gueniyo wlokjrara ba tjëyogarë llëme. ¹² Gueniyo no kjong kjongda omwlokjrano, ga beno löng mär ba go. Epga iara beno löng Sbö wapga. ¹³ E weno beno Sbö wapga, shji nopga wen kjok ère kjing go dik llëme. E laga domerdë llëm, e laga Sbörë.

¹⁴ Ga Tjlökwo li, e weno beno no, ga beno sök shji nopga tjok. E Data Sbö Wa kjlaraso, e Sbö bakoe. E kjïshko ga e dbo ara, ga ba dbo kälä ñnoy wëlëe. E go ga Sbö wopjlú li, Sbö tjlokwo bek li, e shrono beno sök bi tjok, ÿy, kuy wlo.

¹⁵ Juan tjlëno ba kjïshko, tjlë ga «Kjupäshko ga tja tjlëno bomi kong ga “No tjwe bor irgo kjlara. Gueniyo tja llëm obishko ga sök tjän. E kjïshko ga tjwlo ara bor kjinmo” loror eni. Ga loror li shäng kjwe» le.

¹⁶ Ba wopjlú ara li kjïshko ga shji uunkong kjimte ÿyado. ¹⁷ Dënashko ga kjok llgwekklo twara Sbörë Moisés kong, le bi kong wlo. E goshko ga e llë miydooroye. Ga Sbö wopjlú li sorë, Sbö tjlokwo bek li llë, era miydooroy Jesucristo go. ¹⁸ Sbö, e ÿga èrë llëme. Gueniyo ba Wa kjlaraso li, e Sbö bakoe. Data Sbö miyde sök owa llëm, ga e sorë laga erë bi kong.

Juan No Waga tjlëno Jesús kjïshko

¹⁹⁻²⁰ Pjlara ga syöshtagaga Sbö kong, ba kjimtagaga Leví tjëyoga, e ichara judío tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo löng Jerusalén kjokyo lirë tjlë Juan kong ga «¿No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e pjare?»

«Tja llëme» le ba kong wëlëe.

* **1:1** Tjlökwo le li, e Jesucristo loklo. † **1:7** Iök Shjiy le li, e Jesucristo loklo.

21 Ga kjakrokara lok jek obi ga «¿Eni ga pja ë? ¿Pja Elías tjwaydere?»

«Llëme» le ba kong.

Ga kjakrokara lok jek obi ga «¿Sbö tjlökwö laga tjwe lëba li pjare?»

«Llëme» le ba kong.

22 Eni ga tjlë lok ba kong ga «Eni ga pja ë los borwa kong om go, roy sörwa borwa ichagaga kong wlo» le.

23 Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Kji-bokwo tara Sbö tjlökwö laga tek dënashko so Isaíasdë. Tjlëno beno eni:

»«Kjok dogro no llëmshko ga ëbo tjlë shäng dbo go ga

‘Irbo shäryozī ber bek Tjlapga tjwe li kong’ le.»†

Ëbo tjlë shäng dbo go lara li, e tja layde» le.

24 Fariseoga löng eshko kjlöbö. 25 Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Pja no pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li llëm, pja Elías llëm, pja Sbö tjlökwö laga tjwe lëba li llëm bakoe lëp shäng eni. ¿Eni ga pja no wë ega?»

26 «Nopga wër shäng di goshko. Gueniyo bomi tjrëko shäng kjlara, era ë miydëmi löng llëme. 27 No tjwe bor irgo kjlara li e. Bek wlo ga tja ba drepkwota dök wlo llëm, e tjwlö ara bor kjinmo anmoyö kjishko»§ le ba kong.

28 Llëbo shäryono kës eni li, e shäryono Betania kjokyo, Jordán diyo kjwo kalëkong, no we jer shäng di roshko lishko.

Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë ichara Sbörë li, e Jesús

29 Wëshko ga Jesús İya Juandë tek shäng tjwayde ba shwoy ga tjlë ga «İzīa! Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë ichara Sbörë li shäng kjwe. Shji öng ushko so zrök, owa pjang bi go li löya Sbörë ber dret wlo. Domer kjwe öng ushko so eniyo wleni, owa pjang bi go li löya Sbörë ber dret wlo, shji nopga löng kjok ëre kjing go kës li kong. 30 Kjupäshko ga tja tjlëno bomi kong ga “No tjwe bor irgo kjlara. Gueniyo tja llëm obishko ga e sök tjän. E kjishko ga tjwlö ara bor kjinmo” loror eni. Ga loror li shäng kjwe. 31 Tja shrono shäng no wë di goshko, e ë miyde

Israel tjëyogarë wlo, gueniyo tja ëmdë ga ommydono llëme» le.

32-33 Ga Juan tjlë jek obi ga «E ë miydër shäng llëm obishko ga bor ichaga no wë di goshko li tjlëno bor kong ga “Sbö Sëya to ter kjok dogo dwayo so dunggwo kjoyo, ga opyë ber sök ë kjing go li, era nopga go Sbö Sëya iche tjwe ber kësbang ba tjok” lara bor kong eni. E irgo ga tja omīno ga Sbö Sëya to ter kjok dogo dwayo so dunggwo kjoyo, ga opyono beno sök ba go. 34 Tjara omīno eni, ga lër bomi kong ga e Sbö Wa jlöe» le.

Jesús oppinggaga bäm İyo

35 Wëshko ga Juan shäng eshko obi, ba oppinggaga do pjök tjok. 36 Jesús İya shäng ga tjlë ga «İzīa! Öng Wlëp Usho So Llgwoklë ichara Sbörë li shäng kjwe» le.

37 Kuya Juan oppinggaga lirë ga to jek lok Jesús irgo.

38 İya Jesús dë iröng ga tjlë ba kong lok ga «¿Llëye woydëmiro?»

«Tjlapga no pingga, ¿pja pë buk kjone?» le ba kong.

39 Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjây tek bor tjok, İmi wlo» le. Ga to jek lok ba tjok, öötong löng u jong kjone sök lishko. Dlo töy kuzong ga beno löng ba tjok eshko äar jong shkë go.

40 Kjlara jūni ko Andrés, e Simón Pedro lëng. 41 Andrés opshino eshko dwayoshko ga jek öötong shäng ba shjiy li shwoy ga tjlë ba kong ga «İMesías* li, e wlënorwae!» le ba kong. (Mesías, e no pjluyo iche le Sbörë li loklo).

42 Eshko ga ba shjiy li söra jek Jesús shwoy. İya Jesús dë ga tjlë ba kong ga «Pja ko Simón. Pja data ko Juan. Gueniyo pja kowëba ber Cefas shara» le. (Cefas, e Pedro loklo.)†

Felipe, Natanael, e rokara Jesús dë

43-44 Wëshko ga Jesús jek jongya Galilea kjokyo le. Jek jëk shängshko ga domer wlëna shäng kjlara ko Felipe, e Betsaida so, Pedro, Andrés, e kjokyo. Felipe İya ga tjlë ba kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin wlo» le.

45 Kuya ga jek öötong shäng domer oblë ko Natanael shwoy ga tjlë ba kong ga

† 1:23 Isaías 40.3. § 1:27 Drepkwota döga lanyo, e tak pjang Mateo 3.11 go. * 1:41 Mesías, e Hebreo tjlökwö.

† 1:42 Arameo tjlökwö Cefas, e ak loklo. Grecia so tjlökwö Pedro, e ak loklo bakoe.

«Tjĭłkwo tara Moisésdē kjok ĩlgwekklo go, ěbo tjwe kjlara ĩlono li kjĭshko. Sbō tjĭłkwo lagaga lōng li otono ba kjĭshko bakoe. Domer lara lok li ĩnorwa. E ko Jesús, e Nazaret so, José wa»† le.

⁴⁶ Kuya ga tjĭlē ba kong ga «¿Nazaret kjokyo ĩpdo? ¿Ĭlēbo pjłú wen eshko laga ěro?»

«Kjweri shji to ĩk» le ba kong.

⁴⁷ Eshko ga jek öötong lōng Jesús shāng lishko. Natanael ĩya Jesús dē ga tjĭlē ba kong ga «Domer tek shāng kjwe, e Israel tjēyo ĩłkoyo, tjĭłkwo le ga ĩłkoyo, jyörkē ĩlēm wleniyo» le.

⁴⁸ Kuya ga tjĭlē ba kong ga «¿Tja no eniyo miydēp sorē?»

«Pja rokayde Feliperē ĩlēm obishko ga pja ĩnor sök kjor jong kjlara ko *higuera* li dirko» le ba kong.

⁴⁹ Kuya ga tjĭlē ba kong ga «Tjĭlapga no pingga, Sbō Wa li pja, Israel tjēyo pjłuyo li pja bakoe» le.

⁵⁰ Kuya ga tjĭlē ba kong ga «Tja tjĭlēno bop kong ga “Pja ĩnor sök kjor jong kjlara ko *higuera* li dirko” loror eni. Tja tjĭłkwo kjro-rop e kjĭshko. Ga ĩlēbo ĩp kēsbang, ĩnop kjwe kjinmo» le. ⁵¹ Ga tjĭlē ba kong obi ga «Ĭer bop kong ĩłkoyo ga ĩlono ga ĩp ga kjok dogo roshwing, ga Sbō parkagaga kjok dogo so jem lōng, ter lōng no to ter kjok dogo dwayo ěre go» le.

2

Di kworkwara Jesús dē beno kjillgwo bo dyo dbo ara

¹⁻² Dbargwo mya irgo ga oba orkwosmok lōng Caná kjokyo, e Galilea kjokyo obi. Ga Jesús öötong shāng eshko ba oppinggaga tjok, mana orkwosmoga ĩrē kjĭy. Jesús mekē sök eshko bakoe.

³ Oba lōng orkwosmozlong dbaryo li shrēk wopro ga kjillgwo bo dyo dbo ara yē pjitonge. Eni ga Jesús mekē tjĭlē ba kong ga «Kjillgwo bo dyo dbo ara yē pjitonge» le.

⁴ Kuya ga tjĭlē ba kong ga «Mekē, ¿ĩlēp shāng bor kong eni ega? Tja dbaryo äätē ĩlēm obi» le.

⁵ Eshko ga ba mekē tjĭlē parkagaga lōng li kong ga «Ĭlēye le bomi kong li shāryozĭ eni» le.

⁶ Judíoga sgara lōng orkwo shkwē yōtso enido, ba pjeyoga tek dēnashko so sdēkwo sorē ga eni. E kjĭshko ga di bapkwō tjeng eshko kjwo tjer (6), shāryak ak go, kjwara kjwara di shak bayo bonkō kēsbang tjung wleni* kjwo sak pjök (20) dik, ĩlēm ga sak mya (30) dik. ⁷ Eshko ga Jesús tjĭlē parkagaga lōng li kong ga «Di bapkwō kjwe dĭlĭzĭ di go» le ba kong, ga uunkong li dĭlina lok beno tjeng tjung di go. ⁸ Eshko ga tjĭlē ba kong lok jek obi ga «Shizĭ sira, ga sözĭ jek kēm bomi kägāyo shāng wle kong» le.

Kuya lok ga shāryara eni. ⁹ Twara lok ba kägāyo kongshko ga miydara lok ga di li kworkwara Jesús dē beno kjillgwo bo dyo dbo ara, gueniyo ĩlē miydara ba kägāyorē shāng ĩlēme. Eni ga iarashko ga domer orkwosmono li rokara tek ba shwoy, ¹⁰ ga tjĭlē ba kong ga «Nopga uunkong orkwosmozlong dbaryo shrēkshko ga kjillgwo bo dyo dbo ara iako owa ĩlēm wleniyo twe nopga mak pjir lōng li kong bām go, ie lok wlo. Iara lok ara irgo ga kjillgwo bo dyo dbo ara tjwłō chira wleniyo twe ba kong lok shara. Gueniyo pjara omshāryono eni ĩlēme. ¿Iako owa ĩlēm wleniyo ĩra ship shāng kjwłē jā egaro?» le.

¹¹ Ĭlēbo ĩydēba ĩlēm wleniyo shāryara Jesús dē bām li e, shāryara eshko Caná kjokyo, e Galilea kjokyo obi. E go ga ba dbo kālā pina ba oppinggaga kong, ga beno lōng mār ba go. ¹² E irgo ga to jek öötong shāng Capernaúm kjokyo ba mekē, ba ĩlēmga, ba oppinggaga tjok, ga beno lōng eshko dbar kjwöbö.

Ĭlēbo soynegaga lōng Sbō u zlong bāng li ichara Jesús dē drete

¹³ Israel tjēyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrēkklo judíoga kong li dörö kjĭshko ga Jesús jek öötong shāng Jerusalén kjokyo. ¹⁴ Eshko ga opzrēno jek shāng Sbō u zlong bāng ga nopga wlēna lōng ĩlēbo soynek, söglā, öng wlēp ushko so, dunggwo bakoe. Nopga oblē wlēna wloktong lōng

† **1:45** Eshko dbaryo ga Jesús, e José wa ĩlēba, miga eni ĩlēme. (4) dik.

* **2:6** Bonkō kēsbang tjung wleni, e bayo litro pkēng

dbur kjlopswë. ¹⁵ İya Jesúsdë eni ga no sh-pokklo shäryara pjłara kjillgwo go, ga löng li ichara jek eshko dwayo dret, ba öng llë tjok. Dbur kjlopswaga dburyo li dbura ba shjiryo, ga ba dbur bapkwö kjlopswozlong li poskara beno tjeng töshko. ¹⁶ Ga tjlë dunggwo soynegaga löng li kong ga «İBomi dunggwo kjwe shizı äre dwayo! İBor Data u äre iëmi ber jong llëbo soynezlong uyo llëme!» le.

¹⁷ Eshko ga tjlökwo tak pjang Sbö kjibokwoyo go li woyoshrara ba oppinggagarë lok kjrına. Tak pjang li tjlë ga «Tja wo pjang bop u li go İyado. Tja ymo ara ba kjışhko.»†

¹⁸ Eshko ga judıoga tjeng li tjlë lok ba kong ga «İLlëye shäryëp shäng li shäryëp ega? İPja ichaga ërë? Pja ichaga Sbörë wleni ga llëbo İydëba llëm wleniyo shäryos borwa kong, e miydërwa e go wlo» le.

¹⁹ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Sbö u äre shdözı ber dret, ga äär dbargwo mya ga shäryër ber jong ba shtoshko iröng obi» le.

²⁰ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Sbö u äre shäryëba wlo ga woydara lu pjloglo sak pkëng kjingsho tjer (46). İGa pja omshäryë dbargwo mya lëp sorëro?» le.

²¹ Gueniyo Sbö u le shäng li, e ba doyo om go li layde. ²² E irgo ga wolono, ga woshrara Sbörë iröng obishko ga llëye lara li woyoshrara ba oppinggagarë lok. Eshko ga Sbö tjlökwo tak pjang li, e kjrara lok, ga Jesús tjlökwo kjrara lok eni bakoe.

No wotjlik sorë, e miydara Jesúsdë pjire

²³ Ga nopga löng Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo li shrëkshko ga Jesús shäng llëbo İydëba llëm wleniyo shäryë Jerusalén kjokyo. İya nopga löng eshko lirë ga kjone kjone beno löng mär ba go. ²⁴ Gueniyo nopga wotjlik sorë li miyde Jesúsdë shäng pjire. E kjışhko ga tjlökwo lëba li kjre uunkong llëme. ²⁵ Nopga wotjlik llë, e miyde shäng pjir İyado. E kjışhko ga wotjlik sorë li lëba ba kong guing llëme.

3

Jesús, Nicodemo

¹ Domer shäng kjlara ko Nicodemo, e fariseo, judıo tjlapga kjok llgwegaga wleniyo

† 2:17 Salmo 69.9.

bakoe. ² Shkër kjwara ga jek öötong shäng Jesús shwoy ga tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, miydërwa ga pja ichaga Sbörë no ping. Sbö shäng bop tjok llëm kjwe ga llëbo İydëba llëm wleniyo shäryëp shäng li shäryëp ga äe» le.

³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Lër bop kong jlökoyo ga shji uunkong weno pjłara. Gueniyo ëye wen jek pjłara obi llëm ga äär ber Sbö nopga ga äe» le.

⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «İShji öötong këguë tjän ga shji wen obi sorë? Shji äär ber buk bi mekë bö roshko, shji wëya jek obi wlo ga äe» le.

⁵ Kuya ga tjlë ba kong ga «Lër bop kong jlökoyo ga ëye we Sbö Sëyarë, ga wëya ber tjaglën wleni llëm ga äär ber Sbö nopga ga äe. ⁶ Eye wengga norë ga ber no eröe. Eye äär ber Sbö İ wlo ga woyde ga wengga Sbö Sëyarë. ⁷ «Nopga uunkong wen jek obi kjluwe» lër bop kongshko ga pja ber sök polläk llëme. ⁸ Pjłuk, e shrono ga kup ga wële, gueniyo tjwe jong kjone dwayo, jongya jek kjone, e miydëp llëme. To woydë jek kjone ga eshko. Nopga wëya Sbö Sëyarë li, e so e kjoyo bakoe» le.

⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «İLlëye lëp shäng li, e sorëro?»

¹⁰ «Pja Israel tjëyoga pingga. İEni ga e miydëp llëm sorëro? ¹¹ Lër bop kong jlökoyo ga tjlökwo lërwa bomi kong, e miydërwa kjıy, llëbo İnorwa om go li, e lorwarë, gueniyo tjlökwo lërwa löng li, e kjrëmi llëme. ¹² Llëbo tjeng kjok äre kjing go li lër shäng bomi kong, ga tjlökwo kjrëmi llëme. İEni ga llëbo tjeng kjok dogo li lotë bomi kong kjwe ga tjlökwo kjrëmi sorëro?»

¹³ »Eye öör jem kjok dogo llëme. Gueniyo no to ter kjok dogo dwayo äre ter shrono ey dwayo. ¹⁴ Dgur jyäglo poyona Moisésdë dënashko sorë ga llono ga tja poyongoba pjang kjomo eni bako, ¹⁵ eye mär bor go ga ber löng së İyado Sbö tjok wlo.

¹⁶ »Nopga löng kjok äre kjing go woyde Sbörë ara. E kjışhko ga ba Wa kjlaraso äre ichara zrökoba nopga kjışhko wlo, eye mär bor go ga jer llëm wlo, ber löng së İyado Sbö tjok wlo. ¹⁷ Tja ichara kjok äre kjing go no

dök wlo, no shdung wlo llëme. ¹⁸ Eye mär bor go ga ber shdungko llëme. Gueniyo eye mär bor go llëm ga era beno shdungko tjän, mär Sbö Wa kjlaraso ëre go llëm kjishko.

¹⁹⁻²⁰ »Eye llëbo owa shäryë ga woyde ga ïga ërë llëme. Ga tja shrono shäng kjok ëre kjing go, iök jong shjiy wleni. E kjishko ga tja woydara llëbo owa shäryagagarë llëm, ga beno löng pjola, llëbo shärye löng owa li ber wëlä llëm wlo le. Epga beno shdungko e kjishko. ²¹ Gueniyo eye jëk tjlokwo bek li go ga woyde lok ga ber löng iök jong shjiy lishko, llëbo pjlú shärye löng Sbö kjishko li ber wëlä wlo» le ba kong.

Juan Jesús läywono

²² E irgo ga Jesús jek öötong shäng Judea kjokyo ba oppinggaga tjok, ga beno löng eshko dbar kjwöbö no wë jer di roshko. ²³⁻²⁴ Kjok buk kjrina ko Enón, Salim kjokyo ber buk soshko. Enón kjokyo lishko ga di ara. E kjishko ga Juan bängzaydëba no shdüzlong uyo roshko llëm obishko ga shäng eshko no wë, ga nopga jek äär löng ara ba shwoy, we Juandë wlo.

²⁵ Eshko ga Juan oppinggaga opyono löng ënglë kar kar judío shäng kjlara eshko li tjok, shji wë di go sorë li läywe löng. ²⁶ Pjir ga jek öötong löng Juan shwoy ga tjlä ba kong ga «Tjlapga no pingga, kjupä ga domer shäng bop tjok Jordán diyo kjwo kalëkong li, läyworop li, e shäng no wë, ga nopga löng kës li jek löng ba shwo lëkong shara» le.

²⁷ Kuya ga tjlä ba kong lok ga «Eye llëbo tjok ga e twaga Sbörë ba kong kjishko. ²⁸ «No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e tja llëme. Tja ichara jek ba bäm go erä» loror bomi kong tjän, ga kuromi wëläe.

²⁹ »Kjoglö shäng kjlara orkwosmok wlo wleni ga e sogo domer orkwosmok ba tjok wlo li eröe. Domer orkwosmok wlo li yorkaga shäng li, e ber shäng wopjlú, ba kjlara tjläno shäng li kura kjishko. Tjara so domer yorkaga li kjoyoe. Tja wopjlú ara anmoyö e kjishko. ³⁰ Bek wlo ga era ber tjwlö ara jek këgong këgong, ga tjara ber tjwlö chira.

³¹ »Ter shrono shäng kjok dogo dwayo lira tjwlö ara, oblë kjinmo. Eye kjok ëre

so ga e jüshko so erä, ga llëbo jüshko so li läywayde. Ter shrono shäng kjok dogo dwayo lira tjwlö ara, oblë kjinmo. ³² Llëbo ïna, kura eshko li, e läywayde, gueniyo ba tjlokwo kjrëba llëme. ³³ Gueniyo tjlokwo kjruga ë li kong ga tjlokwo lara Sbörë ba kjishko li, e beke le. ³⁴ Jesús ichara Sbörë ba tjlokwo roy lë oba kong, ga e go ba Sëya twara beno ba kong kësbang anmoyö. ³⁵ Ba Wa woyde Data Sbörë ara, ga llëbo tjeng kës li iara beno tjeng ba wloshko. ³⁶ Eye mär ba Wa go ga beno löng së Sbö tjok tjän, ga ber löng eni iyado. Gueniyo eye omwlokjrë llëm ga äär ber löng Sbö tjok eni llëm, ga shdüya Sbörë ber iyado wlo bakoe» le.

4

Jesús lano walë Samaria so tjok

¹⁻³ Jesús roy kura fariseogarë lok ga nopga pïya shäng, we shäng jer di roshko ara, Juan kjinmo, miga shäng no wë om go llëm, waga ba oppinggagarë lok. E miydara Jesúsde, ga to Judea kjokyo dwayo, jek jongya Galilea kjokyo iröng obi. ⁴ Irbo li jek jong Samaria kjokyo go kuzong ga ⁵ jek öötong shäng kjok buk kjrina ko Sicar, e Samaria kjokyo obi, kjok twara Jacobdë beno ba wa José kong dënashko li buk soshko. ⁶ Eshko ga di bäng jong kwara, shiga Jacobdë dënashko. Dlo dluw dik ga Jesús sjeno jërbo kuzong ga sirkeno sök di bäng jong li zlong. ⁷⁻⁸ Ba oppinggaga jek lok u lok arashko dli tjwlëk, Jesúsda beno sök eshko.

Eshko ga walë Samaria so tek tjwe shäng kjlara di shik. Walë li ïya sök ga tjlä ba kong ga «Tja sës di sira» le.

⁹ Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja judío, ga tja walë Samaria so. ¿Eni ga tja kong di rokëp sorëro?» le. (Lara ba kong eni, judioga pjë Samaria sopga tjok llëm kjishko.)

¹⁰ Kuya ga tjlä ba kong ga «Llëbo twe woydë Sbörë bop kong, gueniyo e llë miydëp shäng llëme. Ga di rokaga sök ëre, tja ë miydëp shäng llëm bakoe. Miydëp kjwe ga tja kong di rokorop, di shji ie ber löng së jlokoyo wleniyo» le.

¹¹ Eshko ga walë li tjlä ba kong ga «Tjlapga, di bäng ëre jong rong, ga pja di shikklo drete. ¿Eni ga di shji ie ber löng

së lëp sök li ship sorëro? ¹² Bi tjlapga tek dënashko so Jacob di shino di bäng ëre dwayo, ga iara beno ba wapga kong, ba öng kong bakoe. Pjir ga iara beno jong bi kong. ¿Pja tjwlö ara ba kjinmore?»

¹³ «Ëye di ëre iono ga pjesit ga jek wodogro obi. ¹⁴ Gueniyo di twak tjarë li, ëye omiono ga ber wodogro ame. E ber pjang di shlälä wleni, ga ie ber löng së İyado Sbö tjok bakoe» le ba kong.

¹⁵ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, di lëp sök li twos bor kong sira, tja wodogro ame wlo, tja tek shäng di shik kjër jüşhko ame wlo bakoe» le.

¹⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja nom bop lanma wlokjrë. Wlënop ga tek söba» le.

¹⁷ Kuya walë lirë ga tjlë ba kong ga «Tja lanma drete» le.

Kuya ga tjlë ba kong ga «“Tja lanma drete” lëp shäng li, e lorop beke. ¹⁸ Jlököyo ga pja lanmaga rayono öötong doglo shkëng (5) tjän, ga eerishko ga domer sök bop tjok li, e bop lanma llëme. Lëp shäng li, e lorop beke» le.

¹⁹ Kuya walë lirë ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, miydër ga pja Sbö tjlökwo laga. ²⁰ Borwa tjlapgaga Samaria so tek dënashko so li Sbö poshrëno dlup ëreshko. Gueniyo pjäy judiögara tjlë ga “Sbö, e poshrëy wlo ga woyde ga shäryëy eshko Jerusalén kjokyo dey” lëmi eni» le.

²¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja tjlökwo kjrozong. Dbar tjwe kjwara ga Data Sbö poshrëmi wlo ga pjäy tek dlup ëre go ame, pjäy jek Jerusalén kjokyoshko ame bakoe.

²² Samaria sopga, Sbö poshrëmi löng li miydëmi löng llëme. Gueniyo tjawa judiöga tjrëko no shäng kjlara, kjrara Sbörë ber no döga wlo. E kjishko ga Sbö poshrërwa löng li, e miydërwa löng pjluë. ²³ Gueniyo dbar tjwe kjwara ga ëye Data Sbö poshrëk woydë jlökoyö ga e poshrëya jlökoyö ba pjlushko, Sbö Sëya go, woyde Sbörë sorë li eni. Ga dbar tjwe lër shäng li, e shrono tjän. ²⁴ Sbö, e sëya. E kjishko ga woyde ga e poshrëy jlökoyö bi pjlushko, ba Sëya go» le.

²⁵ Kuya ga tjlë ba kong ga «Miydër ga no pjluëyo iche le Sbörë li tjwe.* Shrono ga

llëbo tjeng kës li pjllölgweya borwa kong drete» le.

²⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjwe lëp shäng li, e tja» le.

²⁷ E irgo ga Jesús oppinggaga shrono lok iröng obi. İya lok ga sök lan walë tjok ga yëy le erä, ga wotjlik lok ga «¿Llëye woyde? ¿Sök lan walë kjwe tjok llëno?» le, gueniyo kjakrokara lok ba kong llëme.

²⁸ Eshko ga ba di bapkwö iara walë lirë beno jong eshko, ga to jongya u lok arashko. Öötong shäng eshko ga tjlë nopga kong ga ²⁹ «Domer sök këm kjlara, tja, llëye shäryoror dö li, e miyde sök pjir, ga lara bor kong pjire. ¿No pjluëyo ichara Sbörë shrono shäng li ero llëm? Pjäy tegö. Shji to İk» le.

³⁰ Kuya lok ga opshino to jek lok ba tjok, jongya Jesús sök lishko.

³¹ E wopro ga Jesús oppinggaga tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, pja ios sira» le löng eni.

³² Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja llëbo uako tjok, gueniyo llë miydëmi löng llëme» le.

³³ Kuya lok ga tjlë lok ëng kong ga «¿Ëbo dli söno ba kongdo?» le.

³⁴ Gueniyo tjlë ba kong lok ga «Llëye woyde bor ichagarë ga shäryër le li, e shäryër woydë äär jong shäryoror pjir guing. Bor kong ga pak ëre, e bor dli wleni. ³⁵ Pjäy tjlë ga “Kjwe moglo pkëng (4) obi ga dwla bo shjiye” lëmi. Gueniyo lër bomi kong ga nopga tek tjeng kjwe İzia. Nopga koshëy Sbö tjlökwo kjrë ame, tek löng Sbö tjlökwo kjrë eniwa tjok wlo.

³⁶ »Ëye dwla skok ga dburyo shaya. Ga dwla skozlong dbaryo ga dwla skogaga li löng wopjlú, dwla dgagaga tek dënashko li löng wopjlú bakoe. Sbö tjlökwo, e eni wleni bakoe. Ëye tjlökwo kjrono ga ber löng së İyado Sbö tjok. Gueniyo eshko ga tjlökwo pjllölgwegaga ba kong, kjre wlo li, e löng wopjlú, tjlökwo lagaga ba kong tek dënashko li löng wopjlú bakoe. ³⁷ Oba tjlë ga “Kjlara dwla dguë, kjlara obi ba bo töng” lëba eni. Eni jlöe. ³⁸ Pjäy ichër tjlökwo pjllölgwek oba kong, kjrëba wlo. Gueniyo tek dënashko ga nopga oblë öör löng tjlökwo lë oba kong. Ba

* 4:25 No pjluëyo iche le Sbörë li, e kowëba Cristo bakoe.

pak li kjange. Ga llëbo weno pak shäryara lok kjïshko li, e beno bomi kong» le.

³⁹ Eshko ga Samaria sopga löng kjok eshko li mär beno löng Jesús go ara, llëye lara walë lirë ba kong li kjïshko. Tjlëno ga «Llëye shäryoror dö li, e miyde shäng pjir, ga lara bor kong pjire» lara ba kong lok eni. ⁴⁰ Eni ga öötong löng Jesús shwoy ga rokara ber sök ba tjok, ga beno sök eshko ba tjok dbar pjök. ⁴¹ Eshko ga nopga mär beno löng ba go ara obi, tjlökwö lara om go ba kong li kjïshko. ⁴² Eni ga tjlä lok walë li kong ga «Bäm go ga tjawa mär Jesús go, llëye lorop borwa kong li kjïshko. Gueniyo kurorwa tjawarë om go shara. E kjïshko ga miydërwa pjlú ga nopga kjok ëre so döga li e» le.

Domer parkaga pjlú kong li wa poptara Jesúsde

⁴³ Dbar pjök irgo ga Jesús opshino to eshko dwayo jongya jong Galilea kjokyo. ⁴⁴ (Pjlara ga Jesús tjlä ga «Kjok kjone pogo ga Sbö tjlökwö laga, e iëba tjwölö ara. Gueniyo ba kjok om go lishko ga iëba tjwölö llëme» le eni.) ⁴⁵ Gueniyo kjupäbä ga Jesús sök Jerusalén kjokyo, Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëzlong dbaryoshko. Eshko ga llëbo ÿdëba llëm wleniyo shäryara ara. Galilea sopga kjone kjone öör löng eshko bako, ga llëye shäryara kës li ña lok. E kjïshko ga Jesús öötong shäng Galilea kjokyo shko ga e wlokrara lok wopjlúe.

⁴⁶ Dbar kjwara ga Jesús jek öötong shäng Caná kjokyo jek obi. Caná kjokyo, e Galilea kjokyo obi, di kjlop swara beno kjillgwo bo dyo dbo ara kjupäbäshko lishko. Domer shäng kjlara Capernaúm kjokyo, parkaga pjlú kong wleniyo. Wa buk kjlara swlo ara. ⁴⁷ Kuya domer lirë ga Jesús shrono shäng Judea kjokyo dwayo ga jek öötong shäng ba shwoy ga tjlä ba kong ga «Bor wa swlo ara, buk wolontoe. Rokër bop kong sira ga pja jek bor tjok bor ushko, poptëp wlo» le.

⁴⁸ Kuya ga tjlä ba kong ga «Llëbo ÿdëba llëm wleniyo shäryër bomi kong llëm ga pjäy mär bor go llëme» le.

* **5:3-4** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «Swlöpga oblë oblë tjeng töshko eshko ara, no kjok ÿgö llëm wleniyo, no jek llëm wleniyo, no dre kuga llëm wleniyo bakoe. Ga löng di buk li dgön koshë. Olö ga Sbö parkaga kjok dogo so ter tjwe kjlara, ga di buk li rorwe, dgön wlo. Eshko ga ëye opzrëk jer di li roshko bäm go ga poptë jekdo.»

⁴⁹ Kuya domer lirë ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, shji to jekdo, bor wa wolontë llëm obi tjok» le.

⁵⁰ Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja nom bop ushko. Bop wa poptono tjän» le.

Kuya ga tjlökwö kjrara, ga toe. ⁵¹ Wëshko ga jek shäng ääto ba ushko ga ba parkagaga tek löng ba wlokrë irbo, ga tjlä lok ba kong ga «Tjlapga, bop wa, e poptono beno pjlúe!» le.

⁵² Kuya ga tjlä ba kong lok ga «¿Kayoyonkë kjok orë?»

«Kjlik li zeno kjupke dlo jöya kjwölëshko» le lok ba kong.

⁵³ Eshko ga miydara domer lirë ga Jesús tjläno ga «Bop wa poptono tjän» lara ba kong li, e dloyo e go. Eni ga beno shäng mär Jesús go, ba pjeyoga löng ba ushko uunkong tjok.

⁵⁴ Jesús tek Judea kjokyo dwayo shrono shäng Galilea kjokyo irgo ga llëbo ÿdëba llëm wleniyo shäryara e tjok ga öötong pjloglo pjök tjän.

5

Woshtozlong dbaryo ga domer jek llëm wleniyo poptara Jesúsde kjlara

¹ Öötong dbar shrëzlong dbaryo judioga kong oblëshko ga Jesús jek öötong shäng Jerusalén kjokyo obi. ² Shji opzrëk jek Jerusalén kjokyo roshko u bäng bängyo ko Öng Wlëp Ushko So li goshko ga shji jek jek sira wleni ga di bapkwö shäryak buk eshko kjwara kës bang, roshko di, arameo tjlökwö go ko Betzata. Ba kopshko ga u tjeng kjwo shkëng (5), di bapkwö li sor go pjribrie. ³⁻⁴ Swlopga oblë oblë tjeng töshko eshko ara, nopga kjok ÿgö llëm wleniyo, nopga jek llëm wleniyo, nopga dre kuga llëm wleniyo bakoe.* ⁵ Buk kjlara eshko jek llëm wleniyo. E öötong lu pjloglo sak mya kjingsho kwong (38). ⁶ Eni ga Jesús jek öötong shäng eshko ga buk li ña, ga buk eshko öötong lu kop ara li miydara, ga tjlä ba kong ga «¿Pja poptë woydëre?»

⁷ «Tjlapga, di kjwe luywëshko ga tja oplong woydë ba roy, gueniyo tja kjimtaga ërë llëme. Tja drön ara, oplong om go wlo lërshko ga oblë oplono bor bäm go tjän» le.

⁸ Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja kojözong. Bop bukklo buk kjwe kjros, ga pja jëkzong» le ba kong. ⁹ Jekdo eshko ga poptono, ba bukklo buk li kjrara, ga jëktonge.

Eshko ga woshtozlong dbaryo. ¹⁰ Eni ga domer li ñya judío tjlapgagarë lok ga tjlä lok ba kong ga «Eeri ga woshtozlong dbaryo. Bi bukklo, e söy wlo ga äe» le.

¹¹ Kuya ga tjlä ba kong lok ga «Bor poptaga tjläno bor kong ga “Bop bukklo kjwe kjros, ga pja jëkzong” lara bor kong eni» le.

¹² Eni ga tjlä lok ba kong ga «¿Laga ërë bop kong eni?» le. ¹³ Gueniyo e ë miydara llëm, poptono pjirshko ga Jesús opjneno jek nopga tjeng ara li tjreko kjishko.

¹⁴ E irgo ga domer li wlëna Jesúsdë öötong sök Sbö u zlong bäng, ga tjlä ba kong ga «Tja kuzong. Pja poptono beno shäng pjlä. Gueniyo llëbo owa shäryëp ame, llëm ga llëbo wen bop kong owa e kjinmo kjwe» le. ¹⁵ Eshko ga domer li to ey dwayo, jek öötong shäng judío tjlapgaga shwoy, ga tjlä ba kong lok ga «Bor poptaga, e Jesús» le. ¹⁶ Eni ga llëbo shärye Jesúsdë eni woshtozlong dbaryo kjishko ga opyono beno löng ba wloyo.

¹⁷ Gueniyo Jesús tjlä ba kong lok ga «Woshtozlong dbaryo ëmdë ga bor Data, e shäng parkë obi, ga tjara omshäryë eni bakoe» le. ¹⁸ Kuya lok ga iirkono ara ba kong. Woshtozlong dbaryo ga pak shärye enido dö llëm, Sbö, e kowara ba Data lara lishko ga miydara lok ga e opyono tjwlä Sbö dik layde shäng. E kjishko ga zröya lok woydë ara anmoyö.

Sbö Wa, e ichaga ba Datarë

¹⁹ Eshko ga Jesús tjlä ba kong lok ga «Lër bomi kong jlökoyo ga llëye shärye Data Sbörë li, e shäryotë tja ba Wa ërerë döe. Llëbo shäryër bor woshko llëme. ²⁰ Tja woyde bor Datarë ara, ga llëbo tjeng kës shärye shäng li, e pñya bor kong drete. Ga llëbo pñya bor kong kësbang, ëre kjinmo anmoyö. ²¹ Eye wolono ga woshre Data Sbörë ber shäng së iröng obi. Eni wleni ga eye iër

woydë ber shäng së ga iër ber eni ga pjlä bakoe. ²² Ga eye llgweya Data Sbörë ber shdungko wlo llëme. No llgweya iara beno shängli, e tja. ²³ Shäryara eni, tja bangkjreba wlo, e bangkjreba sorë ga eni. Eye, tja bangkjre llëm ga bor ichaga bangkjre llëm bakoe.

²⁴ »Lër bomi kong jlökoyo ga eye, bor tjläkwo kjrara, ga mär bor ichaga go ga beno löng së iyado ba tjok, epga shdungko ame. Bäm go ga beno löng no wolono wleni, gueniyo iara beno löng së jlökoyo shara. ²⁵ Lër bomi kong jlökoyo ga dbar tjwe kjwara ga Sbö Wa ëre ybö kuya nopga wolono löng wleni lirë, ga eye omtjläkwo kjre ga ie Sbörë ber löng së jlökoyo shara. Ga dbar tjwe lër shäng li, e shrono tjän. ²⁶ Nopga ber tjeng së, e laga Data Sbörë eröe. Gueniyo ba Wa ëre iara beno ba laga eni bakoe. ²⁷ Ga dbo twara bor kong no llgwek ber shdungko wlo, tja shrono kjok dogo dwayo beno no kjishko.

²⁸ »Pjäy kong llëbo loror li, pjäy opshgawë e kjishko llëme. Dbar tjwe kjwara ga Sbö Wa ëre ybö kuya nopga wolono iak öötong tjeng sakshko lirë, ²⁹ ga woshre, ga opshik lok tjeng lishko dwayo. Eshko ga eye wolono löng llëbo pjlä shäryë wleniyo ga woshre ber tjeng së iyado Sbö tjok wlo, ga eye wolono löng llëbo owa shäryë wleniyo ga woshre ber tjeng shdüya Sbörë wlo. ³⁰ Llëbo shäryër bor woshko llëme. No llgwer, tja ichara ba llgwek sorë li eni. Llghwershko ga woydër ga bor ichaga ber wopjlä bor tjok. E kjishko ga llëye lër shäng li, e bek lotë.

Tjläkwo lagaga Jesús kjishko

³¹ »Tja tjlä bor kjishko om go kjwe ga e tjwlä llëme. ³² Gueniyo shäng kjlara obi tjlä bor kjishko, ga miydër ga llëye le li, e jlöe.

³³ »Pjäy nopga ichono llëbo jakrokë Juan kong, ga llëye lara bomi kongli, e jlöe. ³⁴ Bor kong ga tjläkwo lara norë li, e tjwlä llëme. Gueniyo lër shäng bomi kong, ba tjläkwo kjre mi wlo, pjäy där e go wlo. ³⁵ Juan Sbö tjläkwo lono shäng bomi kong, iök jong shjiy wleni, ga pjäy beno löng wopjlä ba kälä li goshko dbar kjwöbö.

³⁶ »Gueniyo llëbo shäryër kësbange. Shäryër eni, tja ichara Data Sbörë ba shäryë

kjishko. Miydëmi e go ga tja ichaga erë. Eni ga bor tjlökwo tjlwlo ara, tjlökwo lara Juandë bor kjishko li kjinmo.

³⁷ »Tja ichara Data Sbörë, ga tjlëno bor kjishko bakoe. Gueniyo e imirë llëm, ba tjlë li kumirë llëm bakoe. ³⁸ Ba tjlökwo kumi woydë llëme. Tja ichara ba lë bomi kong, gueniyo pjây mär woydë bor go llëme.

³⁹ »Pjây opping Sbö kjibokwoyo go ara, pjây opping äär ber löng së iyado Sbö tjok wlo. Ga llëbo tak lok ara eshko bor kjishko.

⁴⁰ Eni ëmdë ga pjây ber löng së iyado Sbö tjok wlo ga pjây mär woydë bor go llëme.

⁴¹ »Tja poshrëkoba li, e bor kong ga tjlwlo llëme. ⁴² Miydër pjlu ga Sbö woydëmi llëme. ⁴³ Tja ichaga bor Datarë, ga tja shrono shäng na, gueniyo tja tjlökwo kjrëmi woydë llëme. Gueniyo oblë tjwayde shäng ba woshko kjwe ga era tjlökwo kjrëmi owa llëme. ⁴⁴ Woydëmi ga oba ber löng wopjlu bomi tjok, gueniyo Sbö sök kjlaraso li ber wopjlu bomi tjok li, e bomi kong ga llëno llëme. ¿Eni ga tja tjlökwo kjrëmi sorëro?

⁴⁵ »Gueniyo pjây rotaga Data Sbö kong li, e tja llëme. Bomi rotaga, e Moisés. Pjây mär löng tjlökwo tara li go lëmi. ⁴⁶ Ga tjlökwo li tara bor kjishko. Eni ga ba tjlökwo li kjroromi jlökoyo kjwe ga bor tjlökwo kjroromi bakoe. ⁴⁷ ¿Gueniyo ba tjlökwo tara pjang li kjroromi llëm kuzong ga bor tjlökwo kjrëmi sorëro?» le.

6

Jesús nopga sëno doglo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000)

¹ E irgo ga Jesús jek dipzono öötong shäng di bäng buk kësbang, shkung, so dlung kjoyo ko Galilea kjwo kalëkong. Di bäng li ko Tiberias bakoe. ² Eshko ga nopga jëk löng ara ba tjok, llëbo iydëba llëm wleniyo shärye shäng ara li ina lok kjishko. ³ Ga Jesús jem öötong wloktong sök dlup jong kjwara eshko li go ba oppinggaga tjok. ⁴ Eshko dbaryo ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo judioga kong li döröe.

⁵ Eshko ga nopga tëm löng träk llëm ba shwoy li kop iya ga tjlë Felipe kong ga «¿Shji dli tjlwlek oba löng kës tëm tjeng kjwe kong kjone?» le. ⁶ Llëye shärye eshko li miydara

shäng pjir tjan, gueniyo lara ba kong eni, ba tjlëkklo, dborye sorë kuya wlo.

⁷ Eni ga Felipe tjlë ba kong ga «Kjwepga kjwe sëy uunkong wlo ga woyde ga dbur bayo domer parkono dbargwo sak dbäw pjloglo pjök (200) äska wleni. Shäryoroy eni ëmdë ga dliyo shdöy sira sira ga pjitënge» le.

⁸ Eshko ga ba oppinggaga kjlara obi ko Andrés, Simón Pedro löng li tjlë ba kong ga ⁹ «Kjwozirwa shäng jüshko kjlara, pjlung shosho suk pjir tjeng kjwo shkëng (5), mä tjeng do pjök bakoe. ¿Gueniyo kjwe llëno oba löng kës kjwe kong?» le.

¹⁰ Kuya Jesúsde ga tjlë ba oppinggaga kong ga «Nopga kjwe ichozï wlar tjeng töshko» le. Eni ga ichara lok wloktong tjeng shkwamsho ara eshko li kjing go. Domerga tjeng eshko doglo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000) dik.

¹¹ Pjir ga pjlung shosho suk pjir kjwo shkëng (5) li kjrara Jesúsde, ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlu bop tjok e kjishko» le. E irgo ga pjlung shosho li shdöra nopga sirkeno tjeng kës li kong, woydara lok bayo kjöm ga eni. Ga shäryara eni mä li tjok bakoe.

¹² Nopga uunkong iono beno löng bö tjung, wopjlu irgo ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Worbo tömi, opzang llëm wlo» le ba kong. ¹³ Eni ga pjlung shosho li worbo tona lok shing roshko, beno tjeng shing kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12), tjung tjunge.

¹⁴ Llëbo iydëba llëm wleniyo shäryara Jesúsde li iya nopga tjeng lirë ga tjlë lok ëng kong ga «Jlökoyo ga Sbö tjlökwo laga tjwe wlo li kjwe» le. ¹⁵ Ga wotjlik lok ga shaya, iche ber sök ba pjluoyo dbo go wlo le. E miydara Jesúsde pjir kuzong ga opshino jem llögong sit, ber sök tjoksa wlo.

Jesús jëktong di kjing go

¹⁶⁻¹⁷ Kjek ro zoktong irgo ga ba oppinggaga jer dlup li go dwayo öötong di bäng buk kësbang li sor go. Eshko ga Jesús tjwayde llëm obishko ga opyono jem lok kjoyong roshko, jek dipzë löng Capernaúm kjokyo wlo le, di bäng buk kësbang li kjwo kalëkong. ¹⁸ Jek löng kjoyong roshkoshko ga pjluk shrono dbo ara, di iöya ara bakoe.

19 Jek löng kjoyong roshguë wop ara, öötong löng di bäng roworbëshko* ga Jesús ÿya lok ga tek jëk shäng di li kjing go, ba kjoyong jek pjang li shwo lëkong, ga bangkjrara lok ara. 20 Eshko ga tjlë ba kong lok ga «¡Tja li jekdo shäng! Llëye bangkjrëmi llëme» le. 21 Kuya lok ga wlokjrara lok kjoyong li roshko. Jekdo eshko ga ba kjoyong öötong pjang di bäng li kjako, äär woydë lok kjone lishko.

22 Nopga beno tjeng di bäng kjwo kalëkong li ommiydono ga Jesús opping-gaga briktong lok kjoyong kjlara roshko, ga Jesús to jek ba tjok llëme. Ga kjoyong oblëra drete. Wëshko ga 23 kjoyong tek lok kjlöbö Tiberias kjokyo dwayo, shrono tjeng nopga iono kjupkeshko li shtoyoshko. 24 Ga miydara lok ga Jesús sök llëm, ba oppinggaga löng llëmshko ga opyono lok kjoyong roshko, ga to dipzono jek Capernaúm kjokyo, Jesús wlëk.

Dli, shji ie ber löng së ÿyado Sbö tjok li, e Jesús

25 Öötong löng di kjwo kalëkong ga wlëna lok, ga tjlë lok ba kong ga «Tjlapga no pingga, ¿pja tjwe shäng na llonoshko?»

26 «Lër bomi kong jlökoyo ga tja wlëmi löng, pjäy iono bö tjung, wopjlú kjishko erë. Gueniyo llëbo ÿydëba llëm wleniyo shäryoror li, e llë loklo miydëmi löng llëme. 27 Pjäy parkë dli srer wleniyo kjishko llëme. Pjäy parkë dli srer llëm wleniyo kjishko dey, uoromi ga pjäy ie ber löng së ÿyado Sbö tjok wleniyo. No to ter kjok dogo dwayo ëre, tja ichaga Data Sbörë, ga dli ëre twaga bomi kong li, e tja» le.

28 Eni ga tjlë lok ba kong ga «¿Pak woyde Sbörë ga shäryërwa le li llë? ¿Llëye shäryërwa ga pjlú, Sbö ber wopjlú borwa tjok wlo?»

29 «Tja ichaga erë, ga pak woyde ga shäryëmi le li, e ëre: Pjäy mär ber löng bor go» le.

30 Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Tjawa mär ber löng bop go wlo ga woydërwa ga llëbo ÿydëba llëm wleniyo shäryëp borwa kong, ÿnwa wlo. ¿Llëye shäryëp ga pjlú? 31 Borwa

tjlapgaga tek dënashko so löng kjok dogro no llëmshko ga maná uara lok eshko, tak pjang Sbö tjlökwö go sorë li eni. Tjlë ga «Dli twara ba kong kjok dogo dwayo»† le.

32 Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Pjäy wotjlik ga dli lëmi löng li twaga Moisésdë bomi kong kjok dogo dwayo lëmi. Gueniyo lër bomi kong jlökoyo ga e eni llëme. E twaga bor Datarë bomi kong. Dli jlökoyo ter tjwe kjok dogo dwayo twaga li e. 33 Dli twe li, kjlara ichak Sbörë ter shrono shäng kjok dogo dwayo, nopga löng kjok ëre kjing go ie ber löng së ÿyado ba tjok wlo li e» le.

34 Eni ga tjlë lok ba kong ga «Tjlapga, dli lëp shäng li twos borwa kong ÿyado» le.

35 Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Dli, e uoromi ga pjäy ie ber löng së ÿyado Sbö tjok wleniyo li, e tja. Eye tjwe ber bor tjok wlo, ga mär bor go ga ber pjlrö ame, e ber wodogro ame bakoe. 36 Gueniyo tja ÿnomi ëmdë ga pjäy mär bor go llëm, loror bomi kong sorë li eni. 37 Nopga twara Data Sbörë beno bor kong kës li, e tjwe ber tjeng bor tjok wlo. Ga eye tjwe ber bor tjok wlo ga wlokjrër uunkong, «Llëme» lër ë kong llëme.

38 »Tja ter shrono shäng kjok dogo dwayo, llëbo shäryër bor woshko wlo llëme. Tja ichara bor Datarë shrono shäng llëye woyde ga shäryër le li, e shäryotë. 39 Ga llëye woyde bor ichagarë li, e ëre: Kjok pjir dbaryoshko ga nopga twara beno tjeng bor kong kës li woshrër iröng obi, jer kjlara llëm wlo. 40 Woyde bor Datarë ga eye ba Wa ëre tjlökwö kjrë, ga mär bor go ga ber löng së ÿyado ba tjok. Eni ga epga woshrër uunkong iröng obi kjok pjir dbaryo lishko» le.

41 Kuya judioga löng lirë ga Jesús läywara lok owa, «Dli ter shrono kjok dogo dwayo li tja» lara li kjishko. 42 Tjlë lok ëng kong ga «¿Domer kjwe Jesús llëmdo? ¿Data José llëmdo? Ba data, mekë, e miydërwa pjlú. ¿“Tja ter shrono shäng kjok dogo dwayo” le sorëro?» le.

43 Kuya Jesús dë ga tjlë ba kong lok ga «Tja läywëmi ëng kong eni kjër llëme. 44 Tja ichaga Data Sbörë. Ga eye ichara ber bor tjok wlo llëm ga tjwe ber bor tjok wlo ga äe. Gueniyo eye tjwe ber bor tjok wlo ga

* 6:19 Di bäng li sor go äär ba roworbëshko wlo ga e wop kilómetro shkëng (5) dik. † 6:31 Éxodo 16.4; Nehemías 9.15; Salmo 78.24-25.

woshrër iröng obi kjok pjir dbaryo lishko. ⁴⁵ Tjlokwo tara Sbö tjlokwo laga tek dënashko so kjlararë beno pjang eni: “Llono ga nopga uunkong pīya Sbörë om go.” † Eni ga eye Data Sbö tjlokwo kuno, ga llë loklo miy-dara ga tjwe ber tjeng bor tjok uunkong.

⁴⁶ »Data Sbö, e ĩga ërë llëme. Gueniyo to ter ba shwoy dwayo ërera omĩno eröe. ⁴⁷ Lër bomi kong jlökoyo ga eye mär bor go ga ber löng së ĩyado Sbö tjok uunkong.

⁴⁸ »Dli, e uoromi ga pjäy ie ber löng së ĩyado Sbö tjok wleniyo li, e tja. ⁴⁹ Bomi tjlapgaga tek dënashko so löng kjok dogro no llëmshko ga *maná* uara lok eshko. Eni ëmdë ga wolono uunkong. ⁵⁰ Gueniyo dli ter shrono kjok dogo dwayo wleniyo lira, eye omuono ga wolon llëme. ⁵¹ Dli ter shrono kjok dogo dwayo li, e tja. Eye omuono ga ber löng së ĩyado Sbö tjok. Dli lër shäng li, e bor sho lotë. E twër nopga löng kjok ëre kjing go kës li kong, äär ber löng së ĩyado Sbö tjok wlo» le.

⁵² Kuya judioga löng lirë ga ëng lono lok kar kar ëng tjok. Tjlë lok ga «¿Domer kjwe, llë laydero? ¿Shji iche ba sho uë le, e sorëro?» le lok eni.

⁵³ Kuya Jesúsde ga tjlä ba kong lok ga «Lër bomi kong jlökoyo ga pjäy ber löng së jlökoyo wlo ga no to ter kjok dogo dwayo ëre sho uëmi, srëng iëmi kjluwe. ⁵⁴ Ga eye omshäryono eni ga woshrër iröng obi kjok pjir dbaryo lishko, ga ber sök së ĩyado Sbö tjok. ⁵⁵ Dli jlökoyo lër shäng li, e bor sho. Llëbo iëy wlo jlökoyo li, e bor srëng. ⁵⁶ Eye bor sho uono, bor srëng iono ga beno sök bor tjok, ga tja beno sök ba tjok, no kjlaraso wleni.

⁵⁷ »Data Sbö sök së, ga tja sök së ba kjishko. Tja ichara shrono shäng na, ga eye mär bor sho go ga ber löng së jlökoyo bor kjishko. ⁵⁸ Bomi tjlapgaga tek dënashko so *maná* uono lok, ga wolonoe. Dli ter shrono kjok dogo dwayo li, e so e kjoyo llëme. Eye dli lër shäng li uono ga ber löng së ĩyado Sbö tjok» le.

⁵⁹ Llëbo tjeng kës ëre lara Jesúsde shäng oba kong Capernaúm kjokyo, judioga syö uyo jong eshko li roshko.

† 6:45 Isaiás 54.13.

Jesús oppinggaga ba rayono lok ara

⁶⁰ Kuya ba oppinggaga tjeng eshko lirë ga epga ara tjlä lok ëng kong ga «Tjlokwo le shäng li, e kjrëy wlo ga kjange. ¿Eye omkjrë ga pjüro?» le.

⁶¹ Llëye le löng li miyde Jesúsde shäng pjir, ga tjlä ba kong lok ga «¿Tjlokwo lër shäng li, e bomi barwoklore? ⁶² ¿No to ter kjok dogo dwayo ëre jem eshko iröng obi li ĩnومي wleni ga llëye lëmi eshko? ⁶³ Nopga ber löng së laga Sbö Sëyarë, llëye shärye norë om go ga äe. Ga tjlokwo lër shäng bomi kong li, e Sbö Sëya ĩ. E kjishko ga tjlokwo kjroromi wleni ga pjäy beno löng së ĩyado Sbö tjok. ⁶⁴ Gueniyo pjäy kjong kjong mär woydë bor go llëme» le. Eye mär ber löng ba go llëm li ë, ba soynega shäng li ë, e miyde shäng pjir tek dämärshko. Lara eni e kjishko. ⁶⁵ E irgo ga tjlä ba kong lok ga «Tja tjläno bomi kong ga “Eye ichara Data Sbörë ber bor tjok wlo llëm ga tjwe ber bor tjok wlo ga äe” loror eni e kjishko» le.

⁶⁶ Kuya ba tjlokwo kjragaga tjeng eshko lirë ga epga ara shdöktong to lok, jëktong lok Jesús tjok ame.

⁶⁷ Eshko ga Jesús tjlä ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li kong ga «¿Pjäy ëmdë ga toe woydë bakore?» le.

⁶⁸ Kuya Pedrorë ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, tjawa ber löng së ĩyado Sbö tjok wlo ga bop tjlokwo kjrorwarë. ¿Eni ga pja rayororwa kjwe ga tjawa mär ber löng ë go? ⁶⁹ Bop tjlokwo kjrorwarë. Ga miydërwa ga pja iak beno shäng dboy Sbö kong» le.

⁷⁰ Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Pjäy doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjraga tjarë llëmdo? Eni ëmdë ga pjäy kjlara wotjlik Ä wleni» le. ⁷¹ Lara eni li, e Judas layde shäng. E Simón Iscariote wa. Judas, e Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li kjlarayo, gueniyo Jesús soynena, iara beno tjeng ba wloyoga wloshko.

7

Jesús to jek judioga löng u shäryak öng kwota go dbaryo li shrëk

¹ E irgo ga Jesús to jek shäng kjok shto oblë oblë Galilea kjokyo. Gueniyo Judea

kjokyo ga judíoga löng ba wlêk, zröya lok wlo le. E kjîshko ga jek woydë eshko llême. ² Eshko dbaryo ga judíoga löng u shäryak öng kwota go dbaryo li döröe. ³ Eni ga Jesús lêmga tjlê ba kong ga «Pja nom jek Judea kjokyo, llêbo ÿdëba llêm wleniyo shäryëp shäng li ÿya bop oppinggaga tjeng eshko lirë bako wlo. ⁴ Woydëy ga llêbo shäryëy li miydëba wlo ga shäryëy lütshko wlo ga äe. Eni ga llêbo shäryëp shäng li, e shäryos oba uunkong bokshto, pja ë miydëba wlo» le. ⁵ Lara lok eni, epga ba lêmga ëmdë ga mätë ba go llêm obi kjîshko.

⁶ Kuya ga tjlê ba kong lok ga «Pjây jek eshko woydëmi llono ga eni. Gueniyo tja dbaryo äätë llêm obi. ⁷ Nopga Sbö miydë llêm wleniyo, pjây ÿywa lok shjiktëng llême. Gueniyo tjara ÿywa lok shjiktëng, llêbo shärye löng li, e owa lër shäng ba kong kjîshko. ⁸ Pjây to dbar li shrëk. Tjara jek llêm obi, tja dbaryo äätë llêm obi kjîshko» le, ⁹ ga beno sök eshko Galilea kjokyo.

¹⁰ Gueniyo ba lêmga briktong pjir irgo ga jek öötong shäng eshko, lütshko wleni, miydëba llêm wlo.

¹¹ Eshko ga wlëya judío tjlappagarë löng, ga tjlê ga «¿Domer, e kwonllo?» le löng ëng kong eni.

¹² Nopga löng eshko li Jesús lanyotkë löng ara. Kjong kjong tjlê ga «Domer, e pjlúe» le. Kjong kjong obi tjlê ga «Eni llême. Shäng oba jyäpgwë eröe» le. ¹³ Eni ëmdë ga judío tjlappagara bangkjre lok ara. E kjîshko ga Jesús lanyotke lok lütshko erö, kuya lok llêm wlo.

Jesús oba pino

¹⁴ Dbar li shrëkoba äär jong sondë kjwara, ga öötong dbar bëy wleni ga Jesús opzrëno jek öötong shäng oba ping Sbö u zlong bäng kjwlëe. ¹⁵ Kuya judío tjlappagarë ga beno löng sëya llêm, ga tjlê lok ëng kong ga «Domer kjwe oppino llême. ¿Eni ga kjok miydë ara kjweni sorëro?» le lok eni.

¹⁶ Llëye le löng li miyde Jesúsde shäng pjir, ga tjlê ba kong lok ga «Tjlökwo lër shäng bomi kong ëre, e laga tjarë llêm, e laga bor ichagarë. ¹⁷ Tjlökwo li laga tjarëre, de laga Sbörë, e miydaga Sbö kolagaga löng lirë. ¹⁸ Æye tjlökwo lë ba woshko ga opyë woydë

ber pjlú oba bokso eröe. Gueniyo ëye opyë woydë ber pjlú ba ichaga bokso ga tjlökwo bek li layde, jyö le llême. ¹⁹ ¿Kjok llgwekklo twara Moisésde beno bomi kong dënashko llëmdo? Eni ëmdë ga pjây omkolë llême. ¿Eni ga tja zrömi woydë egaro?»

²⁰ «¿Pja skwëro? Pja goshko Ä sëya kjlara. ¿Pja zröga ërë lëpdo?» le ba kong.

²¹ Kuya ga tjlê ba kong ga «Woshtozlong dbaryo ga llêbo ÿdëba llêm wleniyo shäryoror bomi kong kjrina, ga pjây beno löng sëya llême. ²² Dënashko ga pjây ichara Moisésde bomi wapga domerga doyo jyã të. (Ichaga Moisésde jlökoyo, gueniyo so-yara bomi tjlappagara tek dënashko so tjwlö ara lirë bäm go.) Pjây ichara eni kuzong ga bomi wapga äär dbargwo kjwong (8) ga doyo jyã tëmi, woshtozlong dbaryo ëmdë ga shäryëmi eni. ²³ ¿Eni ga shäryëmi eshko dbaryo, kjok llgwekklo tara Moisésde pjang li shäryëmi wlo ga no poproror ey dbaryoshko ga pjây iirkono ara bor kong ega? ²⁴ No llgwemishko ga llgwemi llêbo ÿmi li go ame, llgwemi bek shara» le.

²⁵ Kuya Jerusalén sopga löng lirë ga kjong kjong tjlê ëng kong ga «¿Domer wlëkoba löng, zrökoba wlo li shäng kjwe llëmdo? ²⁶ Shäng tjlökwo lë oba uunkong bokshto, ga kong llëye le bi ichagagarë ba kong llême. ¿Miydara lok ga no pjluyo iche le Sbörë li kjwe jlöe le lëpde? ²⁷ Gueniyo no pjluyo iche le Sbörë li tjweshko ga e kjone so miydaga ërë llême. Domer kjwera kjone so miydërwa pjlúe» le löng eni.

²⁸ E wopro ga Jesús shäng oba ping Sbö u zlong bäng. Llëye le löng li kuya ga tjlê ba kong lok dbo go ga «Tja ë miydëmi lëmi löng eni. Tja kjone so miydëmi lëmi löng eni bakoe. Gueniyo tja ëre shrono shäng bor woshko llême. Tja ichaga tjok. Tjlökwo bek laga li e. Era miydëmi löng llême. ²⁹ Gueniyo tjara tek ba shwoy dwayo, ga tja ichaga erë. E kjîshko ga e miydër pjlúe» le.

³⁰ Eshko ga shaya lok woydë, gueniyo ba dbaryo äätë llêm obi kjîshko ga to porwara lok llême. ³¹ Eni ëmdë ga nopga tjeng eshko li tjrëko ga nopga ara beno löng mär ba go. Tjlê löng ga «¿No pjluyo iche le Sbörë li shronoshko ga llêbo ÿdëba llêm wleniyo

shärye domer kjwe kjinmo sorëro?» le löng eni.

Nopga ichara fariseogarë Jesús shak le

³² Jesús lanyotkëba sorë li roy kura fariseogarë, ga töno lok syöshtaga kägäyoga tjok. E irgo ga Sbö u dagaga ichara lok kjlöbö ba shak. ³³ Öötong jek löng ba shwoy ga Jesús tjël löng li kong ga «Tja ber sök bomi tjok dbar kjwöbö döe. E irgo ga tja to iröng bor ichaga sök lishko. ³⁴ Eshko ga tja wlëmi löng kjër ga tja wlëmi llëm, tja öötong sök lishko ga pjäy äär eshko ga ä kjïshko» le.

³⁵ Kuya judíoga löng lirë ga tjël lok ëng kong ga «¿Wlëy ga äe le li, e sorëro? ¿Jongya kjok shto oblë oblë, judíoga shdöktong öötong löng tjëyoga oblë oblë tjrëko lishko, nopga judío llëm wleniyo ping wlo lëpde? ³⁶ ¿Tjël ga “Tja wlëmi löng kjër ga tja wlëmi llëm, tja öötong sök lishko ga pjäy äär eshko ga ä kjïshko” le shäng li llë layde?» le.

Di tur ri ri bi roy dwayo

³⁷ E irgo ga dbar shrëzlong dbaryo pjirzlong dbaryo li öötonge. Dbar eshko li tjwlo ara anmoyö lëba. Eshko dbaryo ga Jesús kojono shäng kojong, ga tjël dbo go ga «Eye wodogro ga tek bor shwoy, di twër ba kong li ie wlo. ³⁸ Eye mär bor go ga ber shäng di jong tur ri ri ba roy dwayo wleni, e iaga ërë ga ber löng së iyado Sbö tjok, tak pjang Sbö tjlökwö go sorë li eni» le. ³⁹ (Di li, e Sbö Sëya loklo. Eye mär ba go ga kong Sbö Sëya twe ber ba go wlo layde. Eshko dbaryo ga Jesús äätë ber sök kësbang, tjwlo ara kjok dogo llëm obi. E kjïshko ga Sbö Sëya twayde llëm obi.)

Nopga shdöktong beno wotjlik oblë oblë

⁴⁰ Kuya löng lirë ga kjong kjong tjël ga «Jlököyo ga Sbö tjlökwö laga tjwe lëba li kjwe» le. ⁴¹ Kjong kjong tjël ga «No pjlyo iche le Sbörë li kjwe» le. Kjong kjong obi tjël ga «Eni llëme. No pjlyo iche le Sbörë li wen tjwe Galilea kjokyo dwayo llëme. ⁴² Sbö tjlökwö tak pjang li tjël ga e David tjëyo, e ber Belén so, David weno buk lishko» le. ⁴³ Eni ga nopga shdöktong beno wotjlik oblë oblë Jesús kjïshko. ⁴⁴ Kjong

kjong omshak woydë, gueniyo porwara lok llëme.

Judío tjlapgaga Jesús tjlökwö kjrono llëme

⁴⁵ E irgo ga Sbö u dagaga ichara löng li to jek lok ba ichagaga löng lishko iröng obi. İya ba ichagagarë lok ga tjël ba kong lok ga «¿Söromi llëm ega?» le syöshtaga kägäyoga, fariseoga lirë eni.

⁴⁶ Kuya lok ga tjël ba kong ga «Eye tjël wolëso eni li kurwarë llëme» le.

⁴⁷ Eni ga fariseoga tjël ba kong lok ga «¿Pjäy ëmdë ga jyäpgwara bakore? ⁴⁸ Shji judío ichagaga, fariseoga, shji mär ba go kjlara llëme. ⁴⁹ Ba tjlökwö kjragaga löng li, kjok llgwekklo tara Moisésdë li miyde löng llëme. Epga shdungko» le.

⁵⁰ Eshko ga fariseo shäng kjlara ko Nicodemo. Pjlara ga öör lan Jesús tjok. Eshko ga tjël löng li kong ga ⁵¹ «Tjölkwö tak pjang bi kjok llgwekklo go tjël ga eye rotaraba ga kjakrokëy ba kong, llëye shäryara li, e llë miydëy yötso wlo, ga shdüydë eshko kjwle jä» le.

⁵² Kuya lok ga tjël ba kong ga «¿Pja ëmdë ga Galilea soro? Sbö tjlökwö tak pjang kjibokwo go li is yötso. Miydëp e go ga Sbö tjlökwö laga wen tjwe Galilea kjokyo dwayo llëme» le. ⁵³ E irgo ga töno löng eshko li to jongya lok ba ushko.

8

Walë llëbo owa shäryaga wleniyo söra *öötong shäng Jesús boksho kjlara**

¹ E irgo ga Jesús jem Olivos dlupyö.
² Wëshko kjok shröngto ga jer öötong shäng Sbö u zlong bäng obi. Eshko ga nopga shrono löng ara ba shwoy, ga Jesús wloktong sök ba ping eshko.

³ E wopro ga no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, e tek löng kjlöbö eshko. Walë tek söra lok kjlara. Walë li wlënaba buk domer tjok, gueniyo domer, e ba lanma llëme. Öötong löng eshko ga walë li iara lok beno shäng nopga löng li boksho, ⁴ ga tjël lok Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, walë kjwe wlënaba buk domer tjok, gueniyo domer, e ba lanma llëme.

* **8:** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga Juan 7.53-8.11 wen pjang kjibokwo këguë anmoyö li go llëme.

⁵ Kajok llgwekklo go ga shji ichara Moisésdë walë kjweniyo lók ak go, zröy wlo. «¿Llëye lëp eshko?» le. ⁶ Lara lok eni, Jesús tjlíya wlo, rote lok llëye le li go wlo.

Kuya Jesúsde ga dboryara llëme. Kjujono shäng llëbo të klung kjing go ba sakkwo go. ⁷ Ga kjakroke lok ba kong kjër kuzong ga kojono iröng, ga tjlë ba kong lok ga «Pjäy kjone dey ga kumi ga pjlo bek, llëbo owa shäryaga llëm wleniyo ga akkwo kjrëmi kjwara ga walë kjwe lözĩ e go bäm go» le, ⁸ ga kjujono shäng llëbo të klung kjing go ba sakkwo go jek obi.

⁹ Kuya nopga tjeng lirë ga brik lok kjlara kjlara, këkboga äär jong dwlasga go. To pjir ga walë li beno shäng Jesús tjok eröe. ¹⁰ Eshko ga Jesús kojongö shäng, ga tjlë ba kong ga «¿Bop rotaga tjwe löng yë kwonllo? ¿Pja shduna lok llëmde?»

¹¹ «Llëme, Tjlapga. Tja shduna lok llëme» le ba kong.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja ëmdë ga pja shdun llëm bakoe. Eni ga pja nomo. Gueniyo ga llëbo owa shäryëp ame» le.

Jesús tjlëno ba kjishko om go

¹² E irgo ga Jesús tjlëno nopga kong obi. Tjlë ga «Tja so iök jong shjiy nopga kjok ëre so kong kjoyo, kjok miyde lok ara wlo. Ëye jëk shäng bor tjok ga jëk kjok ro sī roy wleni ame. Era jëk iök shjiy li tjok wleni, kjok igö wëllë wlo, ga beno shäng së iyado Sbö tjok» le.

¹³ Kuya fariseogarë lok ga tjlë ba kong ga «Pja tjlë shäng bop kjishko om go erä. E kjishko ga bop tjlokwo tjwlo llëme. Woyde ga laga oblërë bop kjishko dey» le.

¹⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja tjlë shäng bor kjishko ëmdë ga tjlokwo lër shäng li, e jlö, tja tjwe kjone dwayo, tja jek kjone, e miydër shäng pjlu kjishko. Gueniyo pjäyda ommydë llëme. ¹⁵ Pjäy no llgwek, nopga kjok ëre so i dik. Gueniyo tjara no llgwek llëme. ¹⁶ Llgweror kjwe ga shäryoror bor woshko llëm, shäryoror Data Sbö, bor ichaga li tjok. E kjishko ga llgweror kjwe ga kjwe beno beke. ¹⁷ Bomi kjok llgwekklo tak pjang li tjlë ga ëye llgwey wlo ga woyde ga nopga wlëy do pjök omĩno, omlë jong eni wleniyo. Enira llgwey ga pjluë. ¹⁸ Tjlokwo

lagaga bor kjishko li tjeng do pjök eni bakoe. Kjlara li tja, kjlara li Data Sbö, bor ichaga. Tjawa pjöyikong tjlëno bor kjishko beke» le.

¹⁹ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «¿Bop data lëp li sök kjone?»

«Tja ë miydëmi löng llëme. Miydoromi kjwe ga bor Data li ë miydëmi bakoe» le ba kong. ²⁰ Lara shäng eni Sbö u zlong bäng, dbur twozlong shtoyo lishko. Gueniyo eshko ga ba dbaryo äätë llëm obi kjishko ga to sharaba llëme.

²¹ Eshko ga tjlëno nopga kong jek pjlara obi. Tjlë ga «Tja toe. E irgo ga tja wlëmi, gueniyo pjäy wolon ber löng owa pjang bomi go löna Sbörë llëm li tjok. Ga tja öötong sök lishko ga pjäy äär eshko ga äe» le.

²² Kuya judío tjlapgaga tjeng lirë ga tjlë lok ëng kong ga «¿Tjlë shäng ga “Tja öötong sök lishko ga pjäy äär eshko ga äe” le shäng li llë layde? ¿Domer kjwe opzrök woydë layde shängde?» le lok eni.

²³ Gueniyo tjlë ba kong lok obi ga «Pjäy kjok töshko ëre so, gueniyo tjara kjok dogo so. Pjäy wotjlik nopga kjok ëre so dik, gueniyo tjara wotjlik eni llëme. ²⁴ “Pjäy wolon ber löng owa pjang bomi go löna Sbörë llëm li tjok” loror bomi kong e kjishko. Tjlokwo lër shäng bor kjishko li kjrëmi llëm ga pjäy wolon ber löng owa pjang bomi go löna Sbörë llëm li tjok jlökoyo» le.

²⁵ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «¿Eni ga pja ëro?»

«Tja ë loror bomi kong tek dämärshko li tja. ²⁶ Tja tjlë woydë bomi kong ara, llëbo owa shäryëmi löng li kjishko. Gueniyo lër bor woshko llëme. Bor ichaga tjlë bek iyado, ga tjlokwo lara bor kong li, e lotë nopga kjok ëre so kong» le.

²⁷ Tjlëno shäng ba ichaga kjishkoshko ga ba Data sök kjok dogo li layde shäng, gueniyo miydara lok llëme. ²⁸ Eni ga tjlë ba kong lok jek obi ga «No to ter kjok dogo dwayo ëre poyonomi pjang kjomoshko ga tja ë miydëmi eshko, ga llëbo shäryër bor woshko llëm, tja pina bor Datarë sorë li lotë shäng, e miydëmi eshko bakoe. ²⁹ Bor ichaga, e shäng bor tjok, tja raye llëm, llëbo woyde li shäryër iyado kjishko» le. ³⁰ Kuya nopga tjeng eshko lirë ga nopga ara beno löng mär ba go.

Abraham tjëyoga

³¹ Eshko ga Jesús tjëlëno judíoga mär beno löng ba go löng li kong. Tjëlë ga «Tjëlökwo kjrromi li rayëmi llëm ga pjây ber löng bor oppinggaga jlökoyo. ³² Enira tjëlökwo bek li miydëmi löng pjlu, ga pjây där e go» le.

³³ Kuya lok ga tjëlë ba kong ga «Tjawa Abraham tjëyoga, ga tjawa äätë parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo ë tjok llëme. ¿Eni ga tjawa ber löng där wlo lëp ega?»

³⁴ «Lër bomi kong jlökoyo ga ëye llëbo owa shäryë ga ber löng parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo dik. Ichaga beno ba wotjlik owa lirë. ³⁵ Ga parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo, e shtoyo ber ba sogo li pjeyoga tjok iyado wlo llëme. Woyde ameshko ga iche toe. Gueniyo ga ba wa llë, era ber sök ba pjeyoga tjok iyado wlo. ³⁶ Eni ga pjây döga Sbö Wa ërerë ga pjây döktong jlökoyo. ³⁷ Miydër ga pjây Abraham tjëyoga, lëmi löng sorë li eni. Gueniyo ga tja zrömi woydë, bor tjëlökwo kjrëmi woydë llëm kjishko. ³⁸ Llëbo ñnor Data Sbö boksho li lotë shäng bomi kong, gueniyo pjây jëk löng tjëlökwo laga bomi datarë bomi kong li go» le ba kong.

³⁹ Kuya lok ga tjëlë ba kong ga «Tjawa Abraham tjëyoga» le.

Kuya ga tjëlë ba kong lok ga «Pjây Abraham tjëyoga jlökoyo kjwe ga pjây opshäryë baíya dik. ⁴⁰ Gueniyo tjëlökwo bek lara Sbörë bor kong li lër shäng bomi kong, ga tja zrömi woydë e kjishko. ¡Abraham opshäryono eni llëme! ⁴¹ Pjây opshäryë löng bomi data jlökoyo li ñ dik» le.

Kuya lok ga tjëlë ba kong ga «Tjawa data oblë llëme. Borwa data, e kjaraso, Sbö eröe» le.

⁴² Kuya ga tjëlë ba kong lok ga «Tja tek Sbö shwoy dwayo, ga tja shrono shäng na. Eni ga Sbö, e bomi data jlökoyo kjwe ga tja woydëmi ara. Tja shrono shäng bor woshko llëm, tja ichaga erë. ⁴³ ¿Tjëlökwo lër shäng bomi kong li llë loklo miydëmi llëm ega? Tjëlökwo li kjrëmi woydë llëm kjishko. ⁴⁴ Bomi data jlökoyo lër shäng bomi kong li, e Ä. Pjây wotjlik baíya dik, ga llëye woyde li, e shäryëmi woydë eni. Wenoshko tek lëkong ga e shäng no zröga iyado. Tjëlökwo bek li rayara, e jyörkë ä kjishko. Tjëlëshko ga

jyörkë erä. Wotjlik jyö erä. Jyörkagaga löng kës data wleni li e. ⁴⁵ Gueniyo tjëlökwo lër shäng bomi kong li, e beke. Tjëlökwo li kjrëmi llëm e kjishko. ⁴⁶ ¿Pjây kjone dey ga tja ñnoma llëbo owa shäryë? Eye llëme. Tjëlökwo lër shäng bomi kong li, e beke. ¿Eni ga tjëlökwo li kjrëmi llëm ega? ⁴⁷ Sbö tjëlökwo li, e kuya ba nopga löng kës lirë. Gueniyo pjâyda omkuk llëm, pjây ba nopga llëm kjishko» le.

Jesús tjëlëno ba kjishko om go

⁴⁸ Kuya judío tjlapgaga löng lirë ga tjëlë lok ba kong ga «Pja Samaria so erä, pja goshko Ä sëya kjlara bakoe. Lërwa eni, ga miydërwa ga e jlöe» le.

⁴⁹ Kuya ga tjëlë ba kong lok ga «Tja go Ä sëya llëme. Llëye shäryër shäng li, e shäryër bor Data bangkjrër kjishko. Gueniyo tja bangkjrëmi llëme. ⁵⁰ Tja ber tjwlö ara li wlëga tjarë llëme. E wlëga oblërë. No llgwegali e. ⁵¹ Lër bomi kong jlökoyo ga bor tjëlökwo kolagaga löng kës li, e wolon llëme» le.

⁵² Kuya lok ga tjëlë ba kong ga «Miydërwa bop tjëlë li go ga pja goshko Ä sëya kjlara jlökoyo. Abraham, e wolonoe. Sbö tjëlökwo lagaga löng kës li, e wolono bakoe. ¿Eni ga «Bor tjëlökwo kolagaga löng kës li, e wolon llëme» lëp shäng eni sorëro? ⁵³ ¿Pja tjwlö ara borwa kjokë Abraham kjinmo lëpdo? Era wolono, Sbö tjëlökwo lagaga löng kës li wolono bakoe. ¿Eni ga pja ë lëpdo?»

⁵⁴ «Llëbo shäryër tjarë om go, tja ber kës bang, tjwlö ara wlo kjwe ga e llëno llëme. Gueniyo bor iaga ber kës bang, tjwlö ara li, e bor Data, bomi Sbö lëmi li e. ⁵⁵ Gueniyo era miydëmi löng llëme. Tjara ommiydë. Tja ommiydë llëme loror bomi kong kjwe ga tja ber shäng jyö laga pjây dik. Gueniyo tja ommiydë, ga ba tjëlökwo kolër iyado. ⁵⁶ Bomi kjokë Abraham, tja wen tjwe kjok ëre kjing go dbaryo ëre ñya woydë ara, koshara shäng woowa llëme. Ga pina Sbörë ba kongshko ga beno wopjlu» le.

⁵⁷ Kuya lok ga tjëlë ba kong ga «Borwa kjokë Abraham, e wolono tek dëna tjän, ga pja mite jä, pja lu pjloglo sak shkëng (50) llëm obi. ¿Eni ga Abraham ñnop sorëro?»

⁵⁸ «Lër bomi kong jlökoyo ga Abraham llëm obishko ga tja sök tjän» le.

⁵⁹ Kuya lok ga iirkono ara ba kong, ga akkwo kjrara lok, löya wlo le, gueniyo Jesús opjneno, opshino to Sbö u jong lishko dwayo.

9

Domer kjok ïgö llëm tek wenoshko dwayo poptara Jesúsdë kjlara

¹ Jesús jek jek shäng wopro ga domer ïna sök kjlara kjok ïgö llëm, weno buk eni.

² Eshko ga ba oppinggaga tjlä lok ba kong ga «Tjlapga no pingga, ¿domer kjwe weno buk kjok ïgö llëm kjweni ega? ¿llëbo owa shäryaga erëre, de ba datagarë?»

³ «Eni llëme. Beno kjweni, opshäryono owa kjishko llëm, ba dataga opshäryono owa kjishko llëm bakoe. Domer kjwe kjok ïgö llëm, Sbö dbo ara li pin oba kong wlo. ⁴ Pak twara bor ichagarë bi kong, shäryëy wlo. Ga dbar tjok obi wopro ga pak li shäryëy kjluwe. Dbar pjitong ga llëye shäryëy wlo ame. ⁵ Tja sök kjok ëre kjing go obishko ga tja so iök jong shjiy nopga kjok ëre so kong kjoyo, kjok miyde lok ara wlo» le ba kong.

⁶ Tjlëno pjir ga tröng tjwono klung kjing go, ga ba tröng li rorwara klung sho tjok beno dishäng. Eshko ga kjrara sira, ga shtira domer sök li bokkwo kjing go kar kar, ⁷ ga tjlä ba kong ga «Pja nom bokkwo shkwë di buk di bapkwo ko Siloé roshko li go» le. (Siloé, e ichara loklo.)

Kuya ga to jek eshko, bokkwo shkwono di lara li go. E irgo ga tjwe shäng iröng obi, ga bokkwo poptono beno pjlúe.

⁸ ïya ba pjeyoga löng soshko lirë ga tjlä lok ëng kong ga «¿Domer kjwe, ïy sök dbur rokë oba kong kjupargue kjwe llëmdo?» le lok eni. Nopga dämär ga omïno dbur rokë oba kong wleniyo omlono eni bakoe.

⁹ Eshko ga kjone kjone tjlä ga «Kjwe jlöe» le.

Kjone kjone obi tjlä ga «Llëme. Domer kjwe so e kjoyo erä» le.

Tjlë löng llë li kuya domer lirë ga tjlä ba kong ga «Domer lëmi löng li, e tja» le.

¹⁰ Kuya lok ga tjlä ba kong ga «¿Eni ga pja kjok ik pjlú sorë?»

¹¹ «No shäng kjlara kowëba Jesús. E dishäng shäryono sira, ga shtira bor bokkwo kjing go. E irgo ga tja ichara

bokkwo shkwë di buk di bapkwo ko Siloé roshko li go. E irgo ga tja öör bokkwo shkwë eshko, ga tja beno shäng kjok ik pjlúe» le.

¹² Kuya lok ga tjlä ba kong ga «¿Domer lëp shäng li kwonllo?»

«Miydër llëme» le ba kong.

Fariseoga lano domer poptono li kjishko

¹³⁻¹⁴ Eshko ga woshtozlong dbaryo. E kjishko ga domer li söra lok, jek öötong shäng fariseoga löng li shwoy. ¹⁵ Eshko ga fariseoga tjlä lok ba kong ga «¿Pja poptono sorë?»

«Dishäng shtira Jesúsdë bor bokkwo kjing go. E irgo ga tja bokkwo shkwono, ga tja beno shäng kjok ik pjlúe» le ba kong.

¹⁶ Kuya lok ga kjone kjone tjlä ga «Domer le li, woshtozlong dbaryo jneya llëme. Miydëy e go ga e ichaga Sbörë llëme» le.

Kjone kjone obi tjlä ga «¿Gueniyo e llëbo owa shäryaga wleniyo kjwe ga llëbo ïydëba llëm wleniyo shärye sorë?» le. Eni ga beno löng wotjlik oblë oblë.

¹⁷ E irgo ga tjläno lok domer poptono shäng li kong obi. Tjlë ga «Bokkwo poptono li pja. ¿Eni ga bop kong ga domer lëp shäng li ë?»

«Bor kong ga domer li, e Sbö tjlökwö laga» le ba kong.

¹⁸ Kuya judío tjlapgaga löng lirë ga tjlökwö kjre llëme. E kjishko ga no ichara lok ba dataga wlokjrë. ¹⁹ Söra lok, öötong löng eshko ga judío ichagaga li tjlä lok ba kong ga «¿Weno kjok ïgö llëm lëmi löng li kjwe jlöre? ¿Eni ga shäng kjok ik pjlú sorë?»

²⁰ «Miydërwa ga kjwe borwa wa jlöe. Ga weno kjok ïgö llëme. ²¹ Gueniyo eeri ga kjok ïgö pjlú sorë, poptaga ë, e miydërwa löng llëme. Kjwe këguë tjän. Kjakrokozï ba kong om go dey, pjäy dborye om go wlo» le ba kong. ²²⁻²³ Lara lok eni, judío tjlapgaga li bangkjre lok ara kjishko. Tjwayde lok llëm obishko ga judío tjlapgaga li tjläno lok ëng kong ga «Ëye tjläno ga “No pjluyo iche le Sbörë li, e Jesús” lara ga ichërwa opzrëk bi syö uyo roshko ame» lara lok eni pjir tjän, ga beno eni. E miydara domer li data, mekerë pjire. Tjlëno ga «Kjwe këguë tjän. Kjakrokozï ba kong om go dey» lara lok eni e kjishko.

24 E irgo ga domer bokkwo poptono li rokara judío ichagaga lirë jek obi, ga tjlë lok ba kong ga «Miydërwa ga domer lëp shäng'li, e llëbo owa shäryaga eröe. E kjïshko ga tjlökwo los bëy, Sbö ber kësbang, tjwlo ara wlo» le.

25 Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Domer li llëbo owa shäryagare, de llëm, e miydër shäng llëme. Gueniyo ga dämär ga tja kjok ïgö llëm, ga eeri ga tja kjok ïgö pjlúe. Era miydër pjlúe» le.

26 Eshko ga tjlëno lok ba kong obi. Tjlë ga «¿Bop bokkwo kjwe popteshko ga llëye shäryara bop kong?»

27 «¿Loror bomi kong tjän, gueniyo tja tjlökwo kjrëmi woydë llëme. ¿Kjakrokëmi bor kong kjër llëno? ¿Pjäy kjlopswë woydë ber löng opping ba tjokde?» le ba kong.

28 Kuya lok ga domer li äyoshtakza lok tjä tjä, tjlë lok ga «¿Ba oppingga li pja eröe! ¿Tjawa opping Moisés tjlökwo go!

29 Miydërwa ga tjlökwo laga Moisés kong'li, e Sbö. Gueniyo domer lëp shäng'li wen tjwe kjone dwayo miydërwa ëmdë llëme» le.

30 Kuya ga tjlë ba kong lok ga «¿E sorëro? E wen tjwe kjone dwayo miydëmi löng llëm, gueniyo bor bokkwo poptara beno pjlúe. 31 Miydëy pjlú ga llëbo owa shäryaga syöshtë Sbö kongshko ga tjlökwo kuya llëme. Gueniyo ëye Sbö poshrëk, llëye woyde li shäryë ïyado ga era syöshtë ba kong ga tjlökwo kuya. 32 ¿Kuy llonoshko ga ëye weno kjok ïgö llëm li bokkwo poptaraba enilëba? Èye llëme. 33 Domer li ichaga Sbörë llëm kjwe ga llëbo shärye kjweni ga äe» le.

34 Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Pja wenoshko tek lëkong ga pja llëbo owa shäryaga eröe. ¿Eni ga tjawa pim woydë ega?» le lok ba kong, ga ichara lok judiöga syö uyo dwayo, ga ichara lok opzrëk e roshko ame.

Nopga kjok ïgö llëm wleniyo

35 Roy kura Jesúsdë. Eni ga domer li wlëna, ga tjlë ba kong ga «¿Pja mär no to ter kjok dogo dwayo li gore?»

36 «Tjlapga, lëp shäng'li ë los bor kong, tja mär ber shäng ba go wlo» le ba kong.

37 Kuya ga tjlë ba kong ga «E ïnop tjän. Shäng lan bop tjok li e» le.

38 Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, tja mär bop go» le, ga kjök tono sök ba zlong bäng, ga poshrëra.

39 Eshko ga tjlë domer li kong ga «Tja shrono shäng kjok ëre kjing go no llgwega, nopga kjok ïgö llëm wleni ber löng kjok ïk pjlú wlo, nopga kjok ïk pjlú wleni li ber löng kjok ïgö ame wlo bakoe» le.

40 Fariseoga löng eshko kjlëbö. Tjlëno eni li kuya lok ga tjlë ba kong ga «¿E sorë? ¿Enira bop kong ga tjawa löng kjok ïgö llëm wlenire?»

41 «Pjäy löng kjok ïgö llëm kjwe ga pjäy ber shdungko, llëbo owa shäryoromi li kjïshko llëme. Gueniyo pjäy kjok ïk pjlú lëmi kuzong ga pjäy shdungko» le.

10

Öng wlëp ushko so daga pjlú anmoyö li, e Jesús

1 Eshko ga Jesús tjlë obi ga «Lër bomi kong jlökoyo ga ëye jek opzrëk öng wlëp ushko so kjëryo jong li u bäng go llëm, gueniyo jek opzrëk ba poglo go ga e öng lüyotkaga. 2 E ga ëye jek opzrëk u bäng li go ga öng daga jlökoyo li e. 3 Ga kong u bäng li döya u bäng daga shäng lirë, opzrëk jek e go wlo. Eshko ga ba öng li roke kjlarashko kjlarashko ba ko go, ga kuya ba öng tjeng lirë ga tjwe ba zlong bäng, bapshiya to wlo. 4 E irgo ga öng baïya li shira pjir ey dwayoshko ga jek shäng ba bäm go, ga öng li jek tjeng ba irgo, ba daga ybö miyde lok pjlú kjïshko. 5 Gueniyo öblë kjwe ga irpjäya lok llëm, tök lok llet erä, ba ybö miyde lok llëm kjïshko» le. 6 Tjlëno öng wlëp ushko so jyäglo go eni, gueniyo llë loklo miydaraba llëme.

7 E kjïshko ga tjlë obi ga «Lër bomi kong jlökoyo ga öng kjëryo u bäng lër shäng li, e tja om go loklo. 8 Nopga öör löng bor bäm go kës li, e öng lüyotkaga wleni, gueniyo öng li rokara lokshko ga ba ybö kura lok llëme. 9 U bäng lër shäng li, e tja loklo bakoe. Èye jek opzrëk tja shäng li go ga era döktonge. E opzrëk jek, opshik tek, ga kjlo sho ue wlëpe.

10 »Lügwanggaga tjwe löng öng li lüyotkaga, zröga, pjiga bakoe. Tjara shrono shäng na, öng li ber löng së ïyado Sbö tjok wlo, ber löng wopjlú wlo. 11 Tja öng daga pjlú anmoyö wleni. Öng daga pjlú li optwë

wolon öng li kjishko. ¹² Eÿe parkë öng li dë dbur kjïy dö ga opshäryë eni llëm, öng li baïya llëm kjishko. İya ga shjiti kjloshko so iir ä wleniyo tjwe sök kjlara ga öng daga potjwlëk ĩ li tøk, ga öng li raye beno tjeng tjoksa eshko. Eshko ga shjiti li shrono ga öng li shaya kjlara, ga llamo shdär ber kjloroe. ¹³ Öng daga potjwlëk ĩ li töktong, ba kong ga öng li tjwlö ara llëm kjishko, dbur woydayde shäng eröe.

¹⁴ »Tjara öng daga pjlú anmoyö wleni. Bor öng li miydër shäng pjlú, ga tja miyde lok pjlú bakoe. ¹⁵ Tjawa ëng miydë löng eni li, e so Data Sbö miydër shäng pjlú, ga tja miyde shäng pjlú li kjoyoe. Ga tja optwë wolon bor öng li kjishko. ¹⁶ Tja öng tjeng kjrina obi, gueniyo epga so öng kjeryo lër shäng li kjoyo llëme. Eni ëmdë ga bor ybö kuya lok bakoe. Epga tön tjwe uunkong kjluwe, bor öng li ber tjeng kjrinaso wlo, öng daga ber kjlaraso wlo bakoe. ¹⁷ Tja optwë wolon ba kjishko, e irgo ga tja woshre iröng obi. Tja woyde bor Datarë ara e kjishko. ¹⁸ Woydoror eni llëm kjwe ga tja zröga erë llëme. Tja optwë wolon wlo laga tjarë. Tja kong dbo twara bor Datarë ara, tja optwë wolon wlo, tja woshre iröng obi wlo bakoe» le.

¹⁹ Kuya judíoga löng lirë ga beno löng wotjlík kjring pjök obi. ²⁰ Epga ara tjlë ga «¡Domer kjwe goshko Ä sëya kjlara! ¡Kjwe skwë! ¿Kuy ega?» le. ²¹ Gueniyo kjone kjone tjlë ga «No goshko Ä sëyaga tjlë eni llëme. ¿No kjok ĩgö llëm wleniyo popte Ä sëyagarë sorëro?» le lok eni.

Judíoga mär woydë Jesús go llëme

²² E irgo ga öötong kjok owa dbaryo, ga Sbö u iak beno jong dboy ba kong dbaryo li shrëkoba wopro ga ²³ Jesús jek jëk shäng Salomón Shto buk lishko. E ber buk Sbö u jong lishko. ²⁴ Eshko ga kopjringa judío tjlapagarë lok pjribri, ga tjlë lok ba kong ga «¿Tjawa iëp ber tjeng wotjlík pja ëro lërwa äär jong llonoro? No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e pja jlökoyo wleni ga los borwa kong wëlä, miydërwa wlo» le.

²⁵ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Loror bomi kong tjän, gueniyo tja tjlokwo kjroromi

llëme. Llëbo İydëba llëm wleniyo shäryër shäng bor Data ko goshko ara. Woyde ga e go ga tja ë miydëmi wëläe. ²⁶ Gueniyo tja tjlokwo kjrëmi löng llëm, pjäy öng wlëp ushko so botoya llëm kjishko. ²⁷ Botoya lira, bor ybö kuya lok. Epga miydër pjlú, ga jëk lok bor irgo. ²⁸ Epga iër ber tjeng së İyado Sbö tjok, wolon ame. Tjeng bor wloshko, ga döga erë bor shjiryö llëme. ²⁹ Twaga bor Datarë beno tjeng bor kong. Era kësbang, uunkong kjinmo. Tjeng ba wloshko, ga döga erë ba shjiryö llëm bakoe. ³⁰ Tja, Data Sbö, tjawa kjlaraso» le.

³¹ Kuya lok ga iirkono ara ba tjok, ga akkwo kjrara lok, löya wlo le, ³² gueniyo Jesús tjlë ba kong lok ga «Llëbo İydëba llëm wleniyo shäryoror Data Sbö ko goshko ara. ¿Tja lömi, zrömi woydë akkwo kjwe go llëbo shäryoror kjone dey li kjishko?»

³³ «Pja lörwa e kjishko llëme. Pja no eröe. Gueniyo pja opyë woydë ber Sbö wleni. Pja shäng Sbö läywë owa, iëp ber tjwlö llëm wlo lëp. Pja lörwa e kjishko» le.

³⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tak pjang bomi kjok ĩlgwekklo go eni: “Lër bomi kong ga pjäy sböpga’ le Sbörë eni.”*

³⁵ Miydëy ga llëye tak pjang Sbö tjlokwo go li, e kjëy ga äe. Ga Sbö tjlëno nopga kong, ga kowara sböpga. ³⁶ Tja kjrara Data Sbörë, ga tja ichara ter shrono shäng kjok ëre kjing go. Eni ga ¿“Tja Sbö Wa” loror bomi kongshko ga pjäy wotjlík ga tja shäng Sbö läywë owa, tja ber tjwlö ara wlo lër lëmi eni ega? ³⁷ Tja opshäryë bor Data dik llëm kjwe ga tja tjlokwo kjrëmi llëm ga pjlúe. ³⁸ Gueniyo tja opshäryë Data Sbö dik kuzong ga tja tjlokwo kjrëmi woydë llëm ëmdë ga woyde ga miydëmi llëbo shäryër shäng li go ga Data Sbö shäng bor tjok, pjäy mär woydë bor go llëm gueniyo» le.

³⁹ Kuya lok ga shaywa lok erä, gueniyo töktonge.

⁴⁰ E irgo ga Jesús jek öötong shäng Jordán diyo kjwo kalëkong iröng obi, ga beno sök eshko, nopga wara Juandë dënashko, e kjokyo. ⁴¹ Eshko ga nopga öötong löng ara ba shwoy, ga tjlë lok ëng kong ga «Llëbo İydëba llëm wleniyo shäryara Juandë llëme. Gueniyo llëye lara domer kjwe kjishko kës

* **10:34** Salmo 82.6.

li, e beno jlõe» le lok eni. ⁴² Ga kjok eshko ga nopga ara beno löng mär ba go.

11

Lázaro wolonoe

¹⁻² Domer shäng kjlara ko Lázaro. E Betania so, ba dorga María, Marta, e kjokyo. María, poshtikklo lõ pjlëblië kwongga Tjlapga Jesús dre kjing go, ga dongga ba käkzong go li e. Pjlara ga Lázaro buk swlo ara. ³ E kjishko ga ba dorga no ichono ba roy sök Jesús kong, tjlä ba kong ga «Tjlapga, Lázaro woydëp ara li, e buk swlo ara» le.

⁴ Kuya ga tjlä ga «E shara swlorë, ba wolon dbaryo wlo li öötong kjy llëme. E shäryono eni, Sbö ber kësbang, tjwlo ara oba bokshto wlo, Sbö Wa ëre ber kësbang, tjwlo ara oba bokshto wlo bakoe» le. ⁵ Lázaro woyde Jesúsde ara, ba dorga woyde ara bakoe. ⁶ Roy kura eni ëmdë ga beno shäng dbar pjök obi shäng lishko.

⁷ Eshko ga tjlä ba oppinggaga kong ga «Shji to Judea kjokyo iröng obi» le.

⁸ Kuya lok ga tjlä ba kong ga «Tjlapga no pingga, kjupäshko ga kjok eshko ga pja löya, zröya judíogarë lara. ¿Eni ga pja jek woydë eshko iröng obi ega?» le.

⁹ Kuya ga tjläno ba kong lok llëbo jyäglo go. Tjlä ga «¿Dbar kjwobi go ga dlo të kjok shröngto äär jong kjok sëng iyado llëmdo? Èye jëk shäng dba ga sabyë llëm, kjok shjiy kjy. ¹⁰ Gueniyo ëye jëk shäng shkë ga era sabyë, kjok shjiy llëm kjishko» le. ¹¹ E irgo ga tjlä ba kong lok obi ga «Bi kjlara Lázaro, e buk pëe. Gueniyo tja to ba wolleng» le.

¹²⁻¹³ Kuya lok ga wotjlik ga buk pë jlökoyo le. E kjishko ga tjlä lok ba kong ga «Tjlapga, ¿pono ga kayo yonkë llëmdo?» le, miga «E buk pëe» le Jesúsde li, e Lázaro wolonoe layde.

¹⁴ Eni ga tjläno ba kong lok wëlleë. Tjlä ga «¡Lázaro, e wolonoe! ¹⁵ Gueniyo miydër ga tja shäng ey llëm li, e ber bomi kong pjlúe. Llëbo shäryër wlo li inomi ga pjäy mär ber löng bor go jek këgong. E kjishko ga tja wopjlúe. Kjweri shji to ik» le.

¹⁶ Ba oppinggaga tjeng li tjrëko shäng kjlara ko Tomás, e kowëba Kjlö bakoe. Eshko ga tjlä ba pjeyoga oppinggaga tjeng li kong ga «Shji to jek ba tjok, shji wolon ba tjok wlo» le.

Lázaro woshrra Jesúsde iröng obi

¹⁷ Eni ga Jesús jek Betania kjokyo ba oppinggaga tjok. Gueniyo öötong löng eshko ga Lázaro iaraba buk sakshko öötong dbargwo pkëng (4) tjän. ¹⁸ Kjok eshko ga Jerusalén kjokyo ber buk soshko. Shji opshik jek jëk Jerusalén kjokyo dwayo kjok shröngto ga shji äär kjok eshko dlo kjökshko wleni.* ¹⁹ Eni kuzong ga judíoga öötong löng ara Jerusalén kjokyo dwayo, Marta, María, e yorkë wlo.

²⁰ Jesús jem shäng ääto eshko li kuya Martarë ga jer ba wlojkrë irbo. Maríara beno sök ushko. ²¹ Marta öötong shäng Jesús zlong bäng ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, pja kjwe shäng ëreshko ga bor sing, e shinmotkono llëme. ²² Gueniyo miydër ga öötong dbar kop ara tjän ëmdë ga llëye rokëp Sbö kong li twe ber bop kong» le.

²³ Kuya ga tjlä ba kong ga «Bop sing, e woshre iröng obi» le.

²⁴ Kuya ga tjlä ba kong ga «Miydër ga woshre iröng obi kjok pjir dbaryo lishko jã» le.

²⁵ Kuya ga tjlä ba kong ga «Nopga woshraga ber löng së iröng obi li, e tja. Nopga iaga ber löng së iyado Sbö tjok li, e tja bakoe. Èye mär bor go ga wolono ëmdë ga ber löng së iyado. ²⁶ Ga ëye mär löng bor go, ga beno löng së iyado Sbö tjok ga era wolon ame. ¿Llëye lër shäng li tjlokwo kjrëpde?»

²⁷ «Èng, Tjlapga. Miydër ga no pjluyo, Sbö Wa iche le Sbörë ter tjwe kjok ëre kjing go li, e pja» le ba kong.

²⁸ E irgo ga jem iröng ba ushko ba lëng rokë. Öötong shäng eshko ga rokara dboshko, ga tjläno ba kong tjoksa. Tjlä ga «No pingga li shrono shäng jüshko, ga pja roke shäng» le.

²⁹ Kuya Maríarë ga kojono jekdo, ga jek Jesús ik. ³⁰ Eshko ga Jesús wlëna Martarë shäng kjone ga shäng eshko obi, tjwayde

* **11:18** Jerusalén kjokyo äär Betania kjokyo wlo ga e wop kilómetro mya dik.

Betania kjokyo llëme. ³¹ Eshko ga María kojono maling, ga opshino jek eshko dwayo li İya judıoga tjeng ba yorkë eshko lirë ga wotjlik lok ga to slar sakshkoro le, ga jek lok ba irgo.

³² Jesús İya Marıarë pjola dwayo ga jer öötong shäng ba zlong bäng ga kjök tonu, tjlä ba kong ga «Tjlapga, pja kjwe shäng ëreshko ga bor sing, e shinmotkono llëme» le.

³³ Eshko ga kjök tonu sök slar ëë li, judıoga löng ba yorkaga li slar lok ara li İya Jesúsdë ga jek wosong erä, beno woydë ara, ³⁴ ga tjlä löng li kong ga «¿Shinmo li ioromi beno buk kjone?»

«İp woydë ga shji to İk» le ba kong.

³⁵ Eshko ga Jesús slar ëëe. ³⁶ İya judıoga löng lirë ga tjlä lok ëng kong ga «Shinmo li woydara ara, İzİa» le.

³⁷ Gueniyo kjone kjone tjlä ga «Kjupä ga no kjok İgö llëm wleniyo poptara domer kjwerë kjlara. ¿Eni ga shinmo li kjimtara wolon llëm wlo llëm ega?» le.

³⁸ Eshko ga Jesús woydë ara obi. Sak li jong guëng jong ööng kjwara li roshko, ak kësbang iak jong kjwara ba bängzakklo. Öötong shäng eshko ga ³⁹ tjlä nopga tjeng li kong ga «Ak kjwe kjozİa» le.

Kuya shinmo dor Marta lirë ga tjlä ba kong ga «Gueniyo Tjlapga, e shinmotkono eeri ga öötong dbargwo pkëng (4). Eni ga lö ong tjän» le.

⁴⁰ Kuya ga tjlä ba kong ga «Tja tjläno bop kong tjän ga tja tjläkwo kjrëp ga Sbö dbo kälä İp jlökoyo lorop bop kong eni» le.

⁴¹ Eshko ga ak li kjara lok jong lishko dwayo. E irgo ga kjok dogo İya Jesúsdë, tjlä ga «Data, llëye loror bop kong li kurop. Tja wopjlü bop tjok e kjİshko. ⁴² Miydër ga tja kup İyado, gueniyo lër shäng ëre, nopga tjeng ëre kjİshko, tja ichaga pjarë miyde lok wlo» le.

⁴³ Syöshtonu eni pjir ga tjläno dbo go. Tjlä ga «İLázaro, pja opshis tek kjwey dwayo!» le. ⁴⁴ Eshko ga shinmo iak buk sakshko li opshino tek ey dwayo, gueniyo woshrono tek shäng së tjän. Eshko ga ba orkwo, ba dre, e poyrik shwomzrëng go, ga kă potaywak tuk shwong go bakoe. Eni ga Jesús tjlä nopga tjeng li kong ga «Ba poyriklo, ba kă potaywoklo kjwe dözİa. Ga to wëyë» le.

Jesús zröya woydë judıo ichagagarë le

⁴⁵ Eni ga llëbo shäryara Jesúsdë li İya judıoga öör löng María yorkë lirë ga epga ara beno löng mär ba go. ⁴⁶ Gueniyo kjone kjone obi jek löng ba lanyotkë fariseoga kong. ⁴⁷ Kuya lok ga Judıo Kajok İlgwegaga Këskësyo rokara fariseoga, syöshtaga kägäyogarë lok, ëng töng wlo. Eshko ga tjlä lok tonu löng li kong ga «İlëbo İydëba llëm wleniyo shärye domer lirë ara. ¿Kjwëy İlong? ⁴⁸ Rayëy ber kjweni ga nopga löng kës li kjlopswë mär ber löng ba go eröe. Eni wleni ga miydëy ga ëngkjwagaga iche bi ichagaga Roma so lirë bi Sbö u ëre pjik, ga bi tjëyoga ëre zröya lok pjir bakoe» le.

⁴⁹ Domer sök kjlara eshko ko Caifás. Lu eshko ga parkë sök syöshtaga kësbangyo. Eshko ga tjlä tonu löng li kong ga «Pjây kjok miydë sira llëme. ⁵⁰ Pjlü wlo ga no wolon kjlara oba uunkong äska, uunkong li wolon llëm wlo. ¿E ëmdë ga miydëmi llëmdo?» le. ⁵¹ Caifás tjläno sök eni, gueniyo le sök ba woshko llëme. Lu eshko ga parkë sök syöshtaga kësbangyo kuzong ga e İara Sbörë ba tjläkwo lë oba kong eni, ga tjläkwo lara li, e Jesús wolon judıoga löng kës äska li loklo. ⁵² Ga Jesús wolon ba äska dö llëme. E wolon Sbö nopga shdöktong tjeng kjok kjwang jİkong li äska, töya wlo, ber tjeng tjëyo kjrinaso wlo. ⁵³ Eni ga İlgwera lok ëng tjok ga Jesús zröya le. Ga eshko jek lëkong ga beno löng wotjlik eni.

⁵⁴ E kjİshko ga Jesús jëktong shäng judıoga boksho ame. Opshino to jek eshko dwayo ba oppinggaga tjok, ga öötong beno löng kjok buk kjrina ko Efraín, kjok dogro no llëmshko li ber buk soshko.

⁵⁵ Eshko ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo judıoga kong li döroe. Eni ga nopga to jem Jerusalén kjokyo ara ba kjokshko dwayo, dbaryo li äätë llëm obishko ga ba sdëkwo li shäryë, opyë äar Sbö poshrëk ba ushko ga pjlü wlo. ⁵⁶ Eshko ga to löng Jesús wlëk, ga kjakroke lok ëng kong ga «¿Jesús tjwe dbar li shrëk lëpde?» le lok eni Sbö u zlong bäng.

⁵⁷ Bäm go ga fariseoga, syöshtaga kägäyoga, e tjläno nopga uunkong kong. Tjlä ga «Jesús, e shäng kjone li miydaga ë ga

woydërwa ga le borwa kong, sharwa wlo» le lok eni.

12

Poshtikklo lõ pjlëblë tjwlõ ara wleniyo tyara Maríarë Jesús dre kjing go

¹ Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li, kjwe dbargwo tjer (6) obishko ga Jesús jek öötong shäng Betania kjokyo, Lázaro sök lishko. Dëna ga Lázaro wolono, ga woshrra Jesúsde iröng obi. ² Öötong shäng eshko ga dli shäryaraba ba shrëkklo. Ga dli li pjlorgara Martarë nopga uunkong tjeng eshko li kong, ga tjrëko Lázaro sök bebi. ³ Eshko ga María poshtikklo lõ pjlëblë tjwlõ ara wleniyo söno bayo eeje* bapkwö kjwara kësbang tjung, ga tyara Jesús dre kjing go, ga dona ba käkzong go. Eshko ga u li roshko beno lõ poshtikklo lõ pjlëblë li eröe.

⁴ Jesús oppinggaga tjeng li tjrëko sök kjlara ko Judas Iscariote, Jesús soynega li e. Llëye shäryë eshko li ñya ga tjlë ga ⁵ «¿Kjwe zäya kjweni ega? Soynena kjwe dburyo shaya bayo domer parkë dbargwo sak dbäw pjlöglo mya (300) äska wleni, oba song wleniyo kjimtoklo wlo dey» le. ⁶ Lara eni, oba song wleniyo kjimte woydë kjïy llëme. E iak beno shäng dbur bapkwö daga ba pjeyoga kong. Olö ga dbur iak tjeng ba bapkwö roshko li lüyotke, e lügwang kjïshko. Lara eni e kjïshko.

⁷ Kuya Jesúsde ga tjlë ba kong ga «¡Wëyë! Poshtikklo kjwe beno bor kong, tja iëba sakshkoshko ga bor doyo ëre beno poshtik pjir tjän wlo. ⁸ Oba song wleniyo, e löng bomi tjok ñyado, gueniyo tjara shäng bomi tjok ñyado llëme» le.

Lázaro zröya woydë syöshtaga kägäyogarë

⁹ Eshko ga Jesús öötong shäng Betania kjokyo li roy miydara judíoga ararë, ga shrono löng ba ñk. Shrono löng Lázaro ñk bakoe. Wolono, ga woshrra Jesúsde iröng obi li e. ¹⁰⁻¹¹ Lázaro kjïshko ga judíoga ara mär beno löng Jesús go. E kjïshko ga syöshtaga kägäyoga wotjlik lok ga «Lázaro ëmdë ga zröy bakoe» le lok ëng kong eni.

* **12:3** Poshtikklo lõ pjlëblë tjwlõ ara li söra bayo litro bëy dik. † **12:15** Siön kjokyo, e kowëba Jerusalén bakoe.

‡ **12:15** Zacarías 9.9.

Jesús öötong opzrëno Jerusalén kjokyo, pjlu wleni

¹² Wëshko ga Jesús opshino jek Betania kjokyo dwayo jongya Jerusalén kjokyo. Roy miydara nopga öötong löng eshko dbar shrëk lirë. ¹³ Eni ga mek korga kjrara, söra lok jek ba tjok, ga to jongya ba wlokjrë. Ga tjlë lok dbo go ga

«Kjwe pjlú jlöe.

Ichara Tjlapgarë shrono kjok ëreshko.

Kjwe kjimte Sbörë.

Kjwe Israel tjëyo pjluyo.

Kjwe kjimte Sbörë» le.

¹⁴ E bäm go ga öng so kwomgla kjoyo dre töshko llgwoklë wleniyo wlëna Jesúsde kjlara, ga opyono sök ba kjing go, tak pjang Sbö tjlokwo go sorë li eni. Tjlëno beno eni:

¹⁵ «Siön† sopga, llëye bangkjrëmi llëme.

¡Zä! Bomi pjluyo, e tek sök döröe.

Tjwe sirkeno sök öng so kwomgla kjoyo dre töshko llgwoklë wleniyo kjing go.»‡

¹⁶ Eshko dbaryo ga llëbo shäryono li, e llë loklo miyde Jesús oppinggaga tjeng lirë löng llëme. Gueniyo Jesús briktong to jem kjok dogo irgo ga llëbo shäryono Jesús kong ëre, e tak beno pjang Sbö tjlokwo go ba kjïshko tek dëna tjän li miyde lok kjwlë jä.

¹⁷ Shinmo Lázaro buk sakshko obishko ga Jesús öör shäng eshko, rokara tek ey dwayo, ga woshrra iröng obi. Ga Jesús opzrëk jek Jerusalén kjokyo roshkoshko ga nopga öör löng ba tjok sakshko kjupäbäshko li, e jek löng ba irgo eshko, roy le löng oba kong. ¹⁸ Roy kura nopga löng eshko lirë, ga opshino tek lok ara ba wlokjrë. ¹⁹ Eshko ga ñya fariseogarë lok ga tjlë lok ëng kong ga «¿Ñmi ga sorë? Shji zanae. Nopga tjeng kës kjwe to jek ba shwo lëkong drete» le.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjïshko

²⁰ Nopga öötong löng eshko dbar shrëk li tjrëko, Grecia sopga löng kjlöbö bakoe.

²¹ Domer shäng kjlara eshko obi ko Felipe, e Betsaida so. Grecia sopga li tjlë lok ba kong ga «Tjlapga, tjawa lan woydë Jesús tjok» le.

²² Kuya ga jek shäng Andrés shwoy, ga lara ba kong. E irgo ga jek öötong löng ba lë Jesús kong.

²³ Kuya Jesúsdë ga tjlë ba kong lok ga «No to ter kjok dogo dwayo ëre ber kësbang, tjwlö ara nopga uunkong boksho li, e dbaryo öötonge. ²⁴ Lër bomi kong jlökoyo ga dwla llë botjyë ber ara wlo ga lon jer klung kjing go, ga kjer guing. Enira dwla wen ara obi, llëm ga llëye wen llëme. ²⁵ Ëye wotjlik opdë om go, zrökoba bor kjishko llëm wlo le ga äär kjok dogo llëme. Gueniyo ëye wotjlik ara ber sök së kjok ëre kjing go wlo llëm ga era ber sök së iyado Sbö tjok. ²⁶ Ëye parkë woydë bor kong le ga woydër ga jëk löng bor tjok iyado, tja äär sök kjone ga e äär löng eshko bakoe. Ga ëye parkë bor kong ga ie bor Datarë ber löng tjwlö ara.

²⁷ »Eeri ga tja ëre wosonge. Llëye shäryër miydër llëme. Tja shrono shäng na, llëye wen tjwe bor kong li wen bor kong wlo. E kjishko ga «Data, tja kjimtos, tja dös llëye wen tjwe bor kong lishko dwayo» lër ga äe» le.

²⁸ E irgo ga tjlë obi ga «Data, pja ko ios ber kësbang, tjwlö ara» le.

Eshko ga ybö kuraba ter kjok dogo dwayo. Tjlë ga «Bor ko ioror beno kësbang, tjwlö ara tjan. Ga shäryër jek obi» le.

²⁹ Kuya nopga löng lirë ga kjone kjone tjlë ga «E kjrik» le, kjone kjone obi tjlë ga «E Sbö parkaga kjok dogo so li tjlëkdo ba kong» le.

³⁰ Eni ga Jesús tjlë ba kong lok ga «Ybö kuroy li tjlëno beno bor kong llëm, beno bomi kong. ³¹ Nopga Sbö miydë llëm wleniyo ilgwezlong dbaryo li öötonge. Kjok ëre ichaga li, § e kjozlong kjok ëre kjing go dbaryo li öötong bakoe. ³² Tjara poyonaba kjok ëre kjing go dwayo jem pjang kjomoshko ga nopga uunkong iër tek löng bor shwoy» le. ³³ Lara eni, e wolon sorë li loklo.

³⁴ Eshko ga nopga löng li tjlë ba kong ga «No pjluo iche le Sbörë li ber sök së iyado, tak pjang kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go eni. Ga pja tjlë ga no to ter kjok dogo dwayo li pja. ¿Eni ga pja poyongoba pjang kjomo kjluwe lëp sorë? ¿No to ter kjok dogo dwayo li pja lëp shäng li llë loklo?»

³⁵ «Iök shjiy ëre ber shäng bomi tjrëko dbar kjwöbö obi döe. E wopro ga pjäy jëk löng bor go, pjäy wlëna shkërëshko ga pjäy sabyë llëm wlo. Ëye jëk shäng kjok ro sī roy ga jongya kjone miyde llëme. ³⁶ Eni ga iök shjiy ëre shäng obishko ga pjäy mär ber löng bor go, pjäy opyë ber löng so tja kjoyo wlo» le ba kong. Tjlëno ba kong pjirshko ga opshino to eshko dwayo, ga opjnenoe.

Judíoga mär woydë Jesús go llëm obi

³⁷ Llëbo İydëba llëm wleniyo shäryara Jesúsdë kës ëre nopga li boksho. Eni ëmdë ga mär woydë ba go llëm obi. ³⁸⁻⁴¹ Shäryono eni, tjlökwo tara Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Isaíasdë li ber jlökoyo wlo. Jesús dbo kälä İna, ga tjlëno ba kjishko. Tjlëno beno eni:

«Tjlapga, ¿borwa tjlökwo kjruga ëro?

¿Bop dbo ara li İga ëro?»*

Tjlëno beno obi eni:

«Epga iara Tjlapgarë beno löng kjok İgö llëm wleni,

iara beno löng llëye kuya woydë llëm bakoe.

Shäryara eni,

llëye İya lok ba bokkwo go llëm wlo,

llëye kuya lok llëm wlo,

optwë ber löng bor kong llëm wlo,

epga dör llëm wlo.»†

Epga mär ber löng ba go ga ä e kjishko.

⁴² Eni ëmdë ga judíoga ara mär löng ba go, ba ichagaga kjone kjone bakoe. Gueniyo bangkjre lok ga iche fariseogarë opzrëk judíoga syö uyo roshko ame. E kjishko ga llëye lara lok ë kong llëme. ⁴³ Woydara lok ga ber löng pjlu oba bokso. Ba kong ga e tjwlö ara, ber löng pjlo bek Sbö bokso li kjinmo.

Jesús shrono shäng kjok ëre kjing go no döga

⁴⁴ Eshko ga Jesús tjlëno nopga kong dbo go. Tjlë ga «Ëye mär bor go ga mär bor go dö llëme. E mär bor ichaga go bakoe.

⁴⁵ Ga tja İyashko ga bor ichaga İya bakoe.

⁴⁶ Tja shrono shäng kjok ëre kjing go iök shjiy wleni, nopga mär bor go li ber löng kjok ro sī roy wleni ame wlo.

§ 12:31 Kjok ëre ichaga le li, e Ä loklo. * 12:38-41 Isaías 53.1. † 12:38-41 Isaías 6.10.

⁴⁷ »Tja shrono shäng nopga kjok ëre so li llgwegga llëm, tja shrono shäng ba döga. E kjishko ga ëye bor tjlokwo kuno, gueniyo kjrara llëm ga e llgwegga tjarë llëm, ⁴⁸ e llgwegga oblërë. Kjok pjir dbaryo lishko ga e llgwegga Sbörë, ga shdüya, bor tjlokwo kjrara llëm kjishko, tja wlokjrara llëm kjishko bakoe. ⁴⁹ Tjlokwo li loror bor woshko llëme. Llëye loror li, loror sorë li, e laga Data Sbö, bor ichaga lirë bor kong, ⁵⁰ ga loror eni. Miydër ga ba tjlokwo kjragaga li ie ber löng së ÿyado ba tjok. Loror eni e kjishko» le.

13

Ba oppinggaga dre shkwara Jesúsde

¹ Eshko ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li döroë. Ga miyde Jesúsde ga kjok ëre raye ber, ga jongya iröng Data Sbö sök lishko dbaryo li öötonge. Ba nopga löng kjok ëre kjing go li woydara ara ÿyado, ga pina ba kong, äär jong pjirshko.

² Judas Iscariote, e Simón wa. Jesús ië ba oppinggaga tjok kjok sëng li dloyo äätë llëm obishko ga Judas go Ä shrono beno ba tjok, ga ichara wotjlik Jesús soynek, ga twe ba wloyoga kong tjän. ³ Miyde Jesúsde pjir ga llëbo tjeng kës li iara Data Sbörë beno tjeng ba wloshko. Miyde ga ter Sbö shwoy dwayo, ga jongya ba shwoy iröng obi. ⁴ Eni ga sök ië ba oppinggaga tjokshko ga kojono shäng, ba shwong kop lëkong li skwara, ga äska shwong podongglo wleniyo pjirira pjang pjibri ba dop go. ⁵ Eshko ga di kjrara, tjara ba bapkwö roy, ga opyono sök ba oppinggaga tjeng eshko li dre shkwë, ga ba dre döya sök shwong podongglo li go.

⁶ Öötong sök Simón Pedro dre shkwë ga Pedro tjlä ba kong ga «Tjlapga, ¿tja dre shkwëp lëpdo?»

⁷ «Llëye shäryër bop kong li, e llë loklo miydëp sök llëme. Gueniyo llono ga llëbo ëre llë loklo miydëp pjire» le ba kong.

⁸ Kuya ga tjlä ba kong ga «Llëme. Pja ichër bor dre shkwë llëme» le.

Kuya ga tjlä ba kong ga «Bop dre kjwe shkwër llëm ga pja ber no botoya llëme» le.

* **13:18** Salmo 41.9.

⁹ Kuya ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, enira woydër ga tja dre shkwëp dö llëme. Bor orkwo, bor kägä, e shkwos bor kong bakoe» le.

¹⁰ Kuya ga tjlä ba kong ga «Ëye wono pjir tjän ga doyo uunkong beno drëpdrëe. Eshko ga woyde ga ba dre shkwoydë eröe. Ga pjäy löng drëpdrë wleni tjän, gueniyo pjäy uunkong llëme» le. ¹¹ Miyde ga ba soynega ba wloyoga kong li sök kjone dey, löng drëpdrë wleni uunkong llëme lara eni e kjishko.

¹² Ba oppinggaga dre shkwara pjir ga shwong kop lëkong skwara dämär li pjuna jek obi, ga öötong sirkeno sök ba iozlong shtoyo iröng obi. Eshko ga tjlä ba oppinggaga kong ga «¿Llëbo shäryoror bomi kong kjwe llë loklo miydëmire? ¹³ Tja kowëmi no pingga, llëm ga Tjlapga lëmi, ga lëmi eni li beke. ¹⁴ Tja bomi Tjlapga, bomi pingga. Eni ga pjäy dre shkworor kuzong ga woyde ga pjäy ëng dre shkwë kar kar eni bakoe. ¹⁵ Shäryoror bomi kong kjweni, ïmi wlo, pjäy omshäryë ëng kong kjweni ÿyado wlo. ¹⁶ Lër bomi kong jlökoyo ga parkagaga tjwlek löng pjir wleniyo tjwlo ara, ba sogo kjinmo llëme. Ëye roy söga wleniyo ga e tjwlo ara, ba ichaga kjinmo llëm bakoe. ¹⁷ Tjlokwo lër shäng bomi kong li, e llë loklo miydëmi löng pjluë. Ga shäryëmi eni wleni ga pjäy ie Sbörë ber wopjluë.

¹⁸ »Gueniyo lër shäng pjäy uunkong kong llëme. Kjröror tjeng botoya li ë, e miydër sök pjire. Gueniyo ëre shäryë jüni, Sbö tjlokwo tak pjang li ber jlökoyo wlo. Tjlëno beno eni: «Ëye ië sök bor tjok ga kworkwono beno sök bor wloyo.»* ¹⁹ Llëbo ëre lër shäng bomi kong, e shäryoydë llëm obishko. Eni ga shäryonoshko ga miydëmi e go ga Sök ÿyado li, e tja. ²⁰ Lër bomi kong jlökoyo ga ëye, no ichoror li wlokjrara ga tja wlokjrara wleni. Ëye, tja wlokjrara ga bor ichaga wlokjrara wleni bakoe» le.

«Pjäy kjlara, tja soynega, twe bor wloyoga kong» lara Jesúsde

²¹ Tjlëno eni pjir ga wosonkono ara, ga tjlä ga «Lër bomi kong jlökoyo ga pjäy kjlara, tja soynega, twe bor wloyoga kong» le.

²² Kuya lok ga beno löng eng bokkwo ik drëng kjlarashko kjlarashko, gueniyo ë layde miyde lok llëme. ²³ Kjlarasök Jesús zlong bäng, woyde Jesúsde ara ba kjlaras wleni li† e. ²⁴ Eshko ga Simón Pedro ká wikzong sök eshko li kong, ë layde kjakroke Jesús kong wlo.

²⁵ İya ga tjlë Jesús kong ga «Tjlapga, ¿ë lopdë?» le ba kwomsoshko.

²⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjlung shosho suk pjir ëre pör, ga twër ë kong ga e e» le. Eshko ga pjlung shosho suk pjir li pöra, ga twara Judas Iscariote, Simón wa li kong. ²⁷ Ga pjlung shosho suk pjir li kjrarashko ga go Á shrono beno ba tjok.

Eshko ga Jesús tjlë Judas kong ga «Llëye shäryëp wlo li shäryos malinge» le. ²⁸ Kura ba oppinggaga llamo tjeng lirë, gueniyo llë layde sök li miyde lok llëme. ²⁹ Judas iak beno shäng dbur daga ba pjeyoga kong. E kjishko ga kjone kjone wotjlino ga ichara Jesúsde llëbo tjwlëk ba dbar shrëya wlo li kong, llëm ga ichara dbur twë oba song wleniyo kong lara. ³⁰ Eni ga pjlung shosho suk pjir li kjrara Judasde pjir ga opshino to ey dwayo. Eshko ga kjok shkë tjän.

Tjlökwo tjaglën

³¹ Judas opshino to irgo ga Jesús tjlë ba oppinggaga beno tjeng li kong ga «No to ter kjok dogo dwayo ëre ber kësbang, tjwlö ara oba bokso, ga Sbö ber kësbang, tjwlö ara bor kjishko eni bakoe. ³² Eni ga Sbö iër ber kësbang, tjwlö ara eni ga Sbö Wa ëre ie ber kësbang, tjwlö ara eni bakoe. Ga shärye eni malinge.

³³ »Pjäy bor wapga wleni. Tja ber sök bomi tjok sira obi eröe. Llëbo loror judioga kong li, e lër bomi kong eni bakoe. Tja to irgo ga tja wlëmi, gueniyo tja öötong sök lishko ga pjäy äär eshko ga äe. ³⁴ Tjlökwo lër bomi kong, shäryëmi wlo li, e tjaglën. Pjäy eng woydos ara kar kare. Pjäy woydoror sorë ga pjäy eng woydos kar kar eni bakoe. ³⁵ Shäryoromi eni wleni ga miydëba e go ga pjäy bor oppinggaga jlökoyo» le.

«“Jesús, e ë miydër llëme” lëp oba kong lara Jesúsde Pedro kong

³⁶ Eshko ga Simón Pedro tjlë ba kong ga «Tjlapga, ¿pja to kjone?»

«Tja to äär kjone lishko ga pja äär eshko ga äe. Gueniyo llono ga pja jek äär bor irgo» le ba kong.

³⁷ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, ¿tja jek bop tjok eni tjok ga ä ega? Tja optwë wolon bop kjishko ga pjluë» le.

³⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Pja optwë wolon bor kjishko jlökoyore? Lër bop kong jlökoyo ga pjesit kjok shränto ga kjörkö kjluntë llëm obishko ga “Jesús, e ë miydër llëme” lorop oba kong pjloglo mya tjän» le.

14

Shji äär Data sök lishko sorë

¹ Eshko ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Pjäy wosonkë llëme. Pjäy mär ber löng Sbö go, pjäy mär ber löng bor go bakoe.

² Bor Data ushko ga nopga ber löng wlo li shtoyo ara. Eni llëm kjwe ga loror bomi kong tjän. Tja to shto poshäryë bomi kong eshko. ³ Ga shto poshäryër bomi kong kuzong ga tja tjwe iröng obi bomi wlojkrë, ga pjäy sör bor tjok, pjäy äär ber löng bor tjok eshko wlo. ⁴ Irbo jek äär tja to kjone lishko li miydëmi löng pjir tjän» le.

⁵ Kuya lok ga Tomás tjlë ba kong ga «Tjlapga, pja to kjone miydërwa löng llëme. ¿Eni ga irbo li miydërwa sorë?»

⁶ «Pjäy äär ber löng Data Sbö sök lishko bor kjishko. Tjlökwo bek li miydëmi bor kjishko. Pjäy äär ber löng së jlökoyo bor kjishko bakoe. Eye mär bor go llëm ga äär Data Sbö sök lishko llëme. ⁷ Bäm goshko ga tja ë miydoromi llëme. E kjishko ga bor Data miydoromi llëm bakoe. Gueniyo eeri jek lëkong ga e miydëmi löng pjluë, e ñnmi shäng wleni kjishko» le.

⁸ Eshko ga Felipe tjlë ba kong ga «Tjlapga, Data Sbö pīs borwa kong. Woydërwa li e eröe» le.

⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Felipe, tja shäng bomi tjok dbar kop ara tjän. ¿Eni ga tja miydëp shäng llëm obire? Eye, tja ñna ga Data Sbö ñna bakoe. ¿Eni ga “Data Sbö pīs borwa kong” lëp bor kong sorëro? ¹⁰ Tja

† 13:23 Ba oppingga woyde ara ba kjlaras wleni le li, e Juan layde.

shäng ba tjok, ga e shäng bor tjok bakoe. Tjawa kjlaraso. ¿E jlõe lëmi llëmde?» le.

Eshko ga tjlë ba oppinggaga uunkong löng'li kong ga «Tjlökwo lër shäng bomi kong li, e botoya llëme. Jlökooyo ga pak shäryër shäng'li, e shäryaga Data Sbö shäng bor tjok lirë.

¹¹ »Tja shäng ba tjok, ga e shäng bor tjok bakoe. Tjawa kjlaraso. E jlõe lozia. Llëm ga pjây mär bor go, llëbo shäryoror inomi li kjishko. ¹² Lër bomi kong jlökoyo ga ëye mär bor go ga pak shäryër shäng'li shärye eni. Ga tja to Data Sbö shwoy irgo ga pak shärye kës bang e kjinmo bakoe. ¹³ Ga llëye rokëmi bor kong bor ko go kës'li shäryër bomi kong, Data Sbö iër ber kës bang, tjwlö ara oba bokso wlo. ¹⁴ Llëye rokëmi bor kong bor ko go kës'li shäryër bomi kong eni jlökoyo.

«Sbö Sëya ichër jek bomi kjimtë» lara Jesúsde

¹⁵ »Tja woydëmi wleni ga bor tjlökwo kolozia. ¹⁶ Enira llëbo rokër Data Sbö kong, ga pjây kong bomi poshdungga twe oblë, ber shäng bomi tjok iyado wlo. ¹⁷ Sbö Sëya li e. Tjlökwo bek'li pïya bomi kong, miydëmi wlo. Nopga Sbö miydë llëm wleniyo omwlokjre llëm, iya lok llëm kjishko, miyde lok llëm kjishko bakoe. Pjâyda ommiydë, shäng bomi tjok kjishko, ber shäng bomi yorkaga iyado wlo kjishko bakoe.

¹⁸ »Tja toshko ga pjây rayër ber löng llupsëng wleni llëme. Tja tjwe iröng bomi shwoy obi. ¹⁹ Dbar sira obi ga tja iya nopga Sbö miydë llëm wleniyorë ame. Gueniyo pjâyda, tja ïmi obi. Eshko ga tja sök së kjishko ga pjây ber löng së jlökoyo. ²⁰ Eshko dbaryo ga pjây ommiydono ga tja shäng bor Data tjok, pjây löng bor tjok, ga tja shäng bomi tjok bakoe. ²¹ Eye bor tjlökwo kjre, ga kole ga bor woydaga jlökoyo'li e. Bor woydagaga löng kës'li, e woyde bor Datarë ara. Epga woydër, ga tja opping ba kong'lok bakoe» le.

²² Kjlara shäng eshko ko Judas, gueniyo e Judas Iscariote llëme. Judas li tjlë Jesús kong ga «Tjlapga, ¿pja opping borwa kong

erö ega? ¿Pja opping oba uunkong kong llëm ega?»

²³ «Eye, tja woyde ga bor tjlökwo kole. Eni ga e woyde bor Datarë, ga tjawa jek ba shwoy, ga tjawa ber löng ba tjok. ²⁴ Eye, tja woyde llëm ga bor tjlökwo kole llëme. Tjlökwo lër shäng kumi löng'li, e laga tjarë llëm, e laga Data Sbö, bor ichaga lirë.

²⁵ »Tjlökwo ëre loror bomi kong, tja shäng bomi tjok obishko. ²⁶ Gueniyo Sbö Sëya, bomi poshdungga li iche Data Sbörë bomi kong bor ko go, ga pjây pïya jek këgong, tjlökwo loror bomi kong kës'li woyoshre bomi kong bakoe.

²⁷ »Tja toe. Gueniyo ga pjây iër ber löng wlëpe. Pjây löng wlëp' laga li, e tja. Pjây ie nopga Sbö miydë llëm wleniyorë ber eni llëme. Pjây wosonkë llëm, llëye bangkjre mi llëm bakoe.

²⁸ »Tja tjlëno bomi kong ga «Tja toe. Ga tja tjwe iröng bomi shwoy obi» loror'li kuromi tjan. Tja to iröng Data Sbö shwoy. Eni ga tja woydëmi jlökoyo wleni ga pjây ber löng woplú eshko, Data Sbö kës bang, tjwlö ara bor kjinmo kjishko. ²⁹ Llëbo ëre shäryoydë llëm obishko ga lër shäng bomi kong. Eni ga shäryonoshko ga pjây mär ber löng bor go jek këgong ba kjishko. ³⁰ Klok ëre ichaga li* tek tjwe shäng. E kjishko ga tja tjlë bomi kong ara obi llëme. E dbo ara, bor ichë wlo llëme. ³¹ Gueniyo Data Sbö woydër ara. E kjishko ga e miyde nopga löng kës'li wlo ga tja ichara llëbo shäryër wlo li, e shäryër eni.

»Eësë, shji toe» le.

15

Kjillgwo sokö, ba kowo

¹ Eshko ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Tja so kjillgwo sokö bo pjlëblë tjok wleniyo kjoyoe. Oblëyo tja dik drete. Bor Data, e so kjillgwo li daga kjoyo bakoe. ² Kjillgwo kowo llë botjyë llëm ga ze tas tas. Kowo kjong kjong botjyë ga dbo toya pjäs pjäs, kowo li botjyë pjlú anmoyö wlo. ³ Pjây so kowo dbo tok pjir'li kjoyo, tjlökwo loror bomi kong'li kjroromi kjishko. ⁴ Eni ga pjây ber löng bor tjok, ga tja ber shäng bomi tjok

* 14:30 Klok ëre ichaga le li, e Ä loklo.

bakoe. Kowo llë botjyë om go ga ä, jong tuktëng ba sokö go guing. Pjây so e kjoyo bakoe. Pjây ber löng bor tjok llëm wleni ga pjây llëbo pjlú shäryë ga äe.

⁵ »Tja so kjillgwo sokö li kjoyoe. Pjây so ba kowo li kjoyo bakoe. Ëye löng bor tjok, ga tja shäng ba tjok ga llëbo pjlú shärye ara, so kowo botjyë pjlú li kjoyoe. Gueniyo ëye löng bor tjok llëm ga llëbo pjlú shärye ga äe. ⁶ Ga ëye löng bor tjok llëm ga ber so kowo dbukko, iak beno tjeng dan dogro wlo li kjoyoe. Kowo eni li, e töy, suy wlo erä. ⁷ Gueniyo pjây ber löng bor tjok, ga pjây mär ber löng bor tjlökwo go ga llëye rokëmi woydë li rokozï, ga twër bomi kong. ⁸ Pjây ikoba ga llëbo pjlú shäryë ara, so kowo botjyë pjlú li kjoyo ga miydëba e go ga pjây bor oppingga, ga bor Data iëba ber kësbang, tjlwö ara bomi kjishko.

⁹⁻¹⁰ »Pjây woydër, tja woyde Data Sbörë sorë ga eni. E kolër shäng iyado, ga tja woyde ber shäng eni iyado bakoe. Eni ga tja kolozï ber löng iyado, pjây woydër ber löng eni iyado bako wlo. ¹¹ Lër shäng bomi kong eni, pjây ber löng wopjlú, botoya dik wlo. Eni ga pjây wopjlú jlökoyo. ¹² Tjlökwo lër shäng bomi kong shäryëmi wlo li eni: Pjây ëng woydos ara kar kar, pjây woydoror sorë ga eni. ¹³ Shji bi kjlara woydë ara ga llëbo shäryëy ba kong tjlwö ara anmoyö li, shji optwë wolon ba kjishko li e. ¹⁴ Ga tja kolëmi wleni ga pjây kowër bor pjeyoga. ¹⁵ Parkagaga tjeng li, llëye shärye ba kägäyorë li, e miyde löng llëme. Gueniyo llëbo lara bor Datarë bor kong li, e loror bomi kong pjir tjän. E kjishko ga pjây kowër bor parkaga ame, pjây kowër bor pjeyoga shara.

¹⁶ »Tja kjruga pjäydë llëm, pjây kjruga tjarë. Ga pjây ioror beno to löng llëbo pjlú ber iyado li shäryë. Shäryëmi eni ga llëye rokëmi Data Sbö kong bor ko go li, e twe bomi kong. ¹⁷ Tjlökwo lër shäng bomi kong shäryëmi wlo li eni: Pjây ëng woydos ara kar kare.

Shji iywa nopga Sbö miydë llëm wleniyorë shjiktëng

¹⁸ »Nopga Sbö miydë llëm wleniyo, pjây iywa lok shjiktëng wleni ga woyoshrëmi

eshko ga tja iywa lok shjiktëng bomi bäm go bakoe. ¹⁹ Pjây so epga kjoyo kjwe ga pjây woyde lok pjlú, ba pjeyoga wleni. Gueniyo pjây kjröror ba tjrëko dwayo kuzong ga pjây so epga kjoyo ame. Pjây iywa lok shjiktëng e kjishko. ²⁰ Tjlökwo loror bomi kong li woyoshröziä. Tja tjlëno bomi kong ga “Parkagaga tjlwök löng pjir wleniyo tjlwö ara, ba sogo kjinmo llëme” loror eni. Eni ga tja shduna lok kuzong ga pjây shdüya lok eni bakoe. Tjlökwo loror ba kong li kjrara lok kjwe ga tjlökwo lëmi ba kong li kjre lok eni bakoe. ²¹ Llëbo uunkong ëre shärye lok bomi kong, pjây bor nopga kjishko, bor ichaga miyde lok llëm kjishko bakoe.

²² »Tja kjwe shrono tjlëno ba kong llëm ga llëbo owa shäryara lok li ber pjang ba go llëme. Gueniyo epga iak beno shdungko tjän, bor tjlökwo kura lok li kjrara lok llëm kjishko. ²³ Ëye, tja iywa shjiktëng ga bor Data, e iywa shjiktëng bakoe. ²⁴ Llëbo iydëba llëm wleniyo shäryoror ba kong ara. Eni llëm kjwe ga llëbo owa shäryara lok li ber pjang ba go llëme. Gueniyo llëbo shäryoror li ina lok wëllë ëmdë ga tja, bor Data, tjawa iywa lok shjiktëng. ²⁵ Ëre shäryë jüni, kjok llgwekklo baïya tak pjang li ber jlökoyo wlo. Tjlëno beno eni: “Tja goshko llëye owa wlëna lok llëm ëmdë ga tja iywa lok shjiktëng.”*

²⁶ »Rokër Data Sbö kong ga ba Sëya, bomi poshdungga li iche tjwe ber bomi tjok. Ga ichara shronoshko ga pjây kjimte, tjlökwo bek li pïya bomi kong bakoe. Ga tjlë bomi kong bor kjishko ara. ²⁷ Ga pjây löng bor tjok tek dämärshko dwayo kuzong ga pjây tjlë bor kjishko eni bakoe.

16

¹ »Lër shäng bomi kong eni, pjây mär ber löng bor go wlo, tja rayëmi llëm wlo. ² Pjây ichëba opzrëk jek judioga syö uyo roshko ame. Ga dbar tjwe kjwara ga pjây zröya nopgarëshko ga wotjlik lok ga llëbo shärye löng Sbö kong pjlúe le. ³ Shärye lok eni, tja, Data Sbö, tjawa miyde lok llëm kjishko. ⁴ Lër shäng bomi kong eni, äär ba dbaryoshko ga tjlökwo ëre woyoshrëmi eshko wlo.

* 15:25 Salmo 35.19; 69.4.

Pak shärye Sbö Sëyarë bi kong

»Tjłkwo ëre loror bomi kong tek dämärshko llëm, eshko ga tja shäng bomi tjok obi kjışhko. ⁵ Gueniyo eerishko ga tja to bor ichaga sök lishko. Eni ëmdë ga «¿Pja to kjone?» lëmi bor kong llëme. ⁶ Llëbo lër shäng li kuromi kjışhko ga pjäy beno löng woydë ara. ⁷ Gueniyo lër bomi kong jlökoyo ga tja brik tong li, e ber bomi kong pjlu anmoyö. Tja brik llëm kjwe ga Sbö Sëya, bomi poshdungga li tjwe ber bomi tjok llëme. Gueniyo tja brik tong pjir ga e ichër tjwe ber bomi tjok. ⁸⁻¹⁰ Ga shronoshko ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo, epga diktong ara li pïya ba kong, miyde lok wëlä wlo. Mär löng bor go llëm kjışhko ga pïya ba kong ga wotjlík bëy llëbo owa li kjışhko llëme. Tja to Data Sbö sök lishko kjışhko ga pïya ba kong ga irbo bek li miyde lok llëme. ¹¹ Kjuk ëre ichaga li* iak beno shdungko tjän kjışhko ga nopga llgweya Sbörë sorë li miyde lok llëm bakoe.

¹² »Tja llëbo lë woydë bomi kong ara obi, gueniyo eni tjok ga woyotjlïmi ga pjäy äär ba dbo go llëme. ¹³ Gueniyo Sbö Sëya shronoshko ga tjłkwo bek kës li pïya bomi kong. Eshko ga tjłkwo le bomi kong ba woshko llëm, tjłkwo kura li layde bomi kong eröe. Ga llëye wen wlo li le bomi kong, wentë llëm obishko. ¹⁴ Tjłkwo botoya li le bomi kong, miydëmi wlo. Eni ga tja ie ber kës bang, tjwlö ara. ¹⁵ Data Sbö llëbo tjeng kës li, e botoya. Tjłkwo botoya li le Sbö Sëyarë bomi kong, miydëmi wlo loror bomi kong e kjışhko.

¹⁶ »Wop ä ga tja ïmi shäng bomi tjok ame. Gueniyo wop ä obi ga tja ïmi shäng bomi tjok jek obi» le.

Jesús oppinggaga woydono ara pjir ga ber löng wopjlu shara

¹⁷ Kuya ba oppinggagarë lok ga tjłë lok ëng kong ga «¿“Wop ä ga tja ïmi shäng bomi tjok ame. Gueniyo wop ä obi ga tja ïmi shäng bomi tjok jek obi” le shäng li llë layde? ¿“Tja to Data Sbö sök lishko” le shäng li llë layde?» le lok eni. ¹⁸ Ga kjakroke lok ëng kong jek obi ga «¿“Wop ä»

le shäng li llë layde? Llë layde miydëy löng llëme» le lok ëng kong eni.

¹⁹ Llëye kjakroke woyde ba kong li miydara Jesúsdë pjire. E kjışhko ga tjłë ba kong lok ga «¿“Wop ä ga tja ïmi shäng bomi tjok ame. Gueniyo wop ä obi ga tja ïmi shäng bomi tjok jek obi” le shäng li llë layde?» lëmi löng ëng kong eni. ²⁰ Lër bomi kong jlökoyo ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo löng wopjlu wopro ga pjäy löng woydë, slar ara eshko. Gueniyo e irgo ga pjäy ber löng eni ame, pjäy kjlopswë ber löng wopjlu shara.

²¹ »Walë wloshko buk döröshko ga shaya swlorë, dbaryo öötong kjışhko. Gueniyo wloshko tjeng irgo ga bang ara li woyo ba kong ame, wopjlu ba chida tjeng li kjışhko. ²² Eni wleni ga eeri ga pjäy löng woydë ara. Gueniyo e irgo ga pjäy ïn jek obishko ga pjäy ber löng wopjlu. Eshko ga wopjlu li döga ërë bomi shjiryö llëme. ²³ Eshko dbaryo ga llëye kjakrokëmi bor kong wlo drete. Lër bomi kong jlökoyo ga llëye rokëmi bor Data kong bor ko go li, e twe bomi kong. ²⁴ Llëbo rokomirë Sbö kong bor ko li go llëm obi. Gueniyo eeri ga llëbo rokozï ba kong, ga kjrëmi, ga pjäy ber löng wopjlu jlökoyo.

²⁵ »Tja tjłë shäng bomi kong llëbo jyäglo go, gueniyo llono ga tja tjłë bomi kong eni ame. Eshko ga bor Data läywër bomi kong wëläe. ²⁶ Eshko dbaryo ga llëbo rokëmi ba kong om go bor ko go. Tjara llëbo rokë ba kong bomi kjışhko guing ame. ²⁷ Tja woydëmi, ga miydëmi ga tja ter shrono Sbö shwoy dwayo. E kjışhko ga pjäy woyde Data Sbörë om go. ²⁸ Tja ter shrono kjok ëre kjing go ba shwoy dwayo, ga tja to kjok ëre kjing go dwayo jem ba shwoy iröng obi» le.

²⁹ Kuya ba oppinggagarë lok ga tjłë lok ba kong ga «Eeri ga pja tjłë shäng borwa kong wëläe. Pja tjłë shäng llëbo jyäglo go llëme. ³⁰ Ère go ga miydërwa ga llëbo tjeng kës li miydëp shäng pjir, llëbo kjakrokëba bop kong guing llëme. E kjışhko ga miydërwa ga pja ter shrono Sbö shwoy dwayo» le.

³¹ Kuya ga tjłë ba kong lok ga «¿Bor tjłkwo kjrëmi tjände? ³² Dbar tjwe kjwara ga pjäy shdär ber löng llaw pogo, pjäy kjlara

* **16:11** Kjuk ëre ichaga le li, e Ä loklo.

kjlara ber löng bomi ushko om go. Eshko ga tja rayëmi ber sök tjoksa. Gueniyo eshko ga tja sök tjoksa llëm, bor Data sök bor tjok kjishko. Ga dbar tjwe lër li, e shrono tjän. ³³ Lër shäng bomi kong eni, pjäy ber löng wlëp bor kjishko. Pjäy löng kjok ëre kjing go obishko ga llëbo wen tjwe bomi kong owa ara. Gueniyo nopga Sbö miydë llëm wleniyo li dbo zanor pjir tjän. E kjishko ga pjäy dbokjrozung» le.

17

Jesús syöshtono Sbö kong ba kjishko om go

¹ E irgo ga kjok dogo İya Jesúsdë drëng, ga syöshtono Sbö kong. Tjlë ga «Data, dbar li öötonge. Bop Wa ëre ios ber kësbang, tjwlö ara, pja iër ber kësbang, tjwlö ara bako wlo. ² Tja kong dbo tworop kësbang, nopga löng kës li ber tjeng bor wloshko wlo, tjreko nopga tworop beno bor kong kës li iër ber löng së İyado bop tjok wlo. ³ Sbö kjlaraso li pja, ga tja Jesucristo, tja ichaga pjarë. Nopga li ber löng së İyado bop tjok wlo ga woyde ga shji miyde lok guing. ⁴ Pak tworop bor kong shäryër wlo li shäryoror pjire. Eni ga pja ioror beno kësbang, tjwlö ara kjok ëre kjing go. ⁵ Kjok ëre wentë llëm obishko ga tja kësbang, tjwlö ara bop bokso. Eeri ga Data, tja ios ber kësbang, tjwlö ara eni obi.

Jesús syöshtono Sbö kong ba oppinggaga kjishko

⁶ »Nopga kjok ëre so kjrrop, tworop bor kong. Ga pja ë loror ba kong lok. Epga bopoya twopdë bor kong, ga bop tjlökwö kolara lok pjluë. ⁷ Miydara lok ga llëbo tjeng kës tworop bor kong li, e twaga pjarë. ⁸ Tjlökwö lorop bor kong li, e loror ba kong lok pjir, ga kjrara lok. Miydara lok pjluë ga tja ter shrono bop shwoy dwayo. Tja ichaga pjarë li, e jlöe miydara lok bakoe. ⁹ Tja syöshtë nopga tworop bor kong li kjishko, epga bopoya kjishko. Gueniyo tja syöshtë nopga pja miydë llëm wleniyo kjishko llëme. ¹⁰ Nopga botoya löng kës li, e bopoya. Nopga bopoya löng kës li, e botoya bakoe. Ba kjishko ga tja beno kësbang, tjwlö ara.

¹¹ »Data, pja eröe. Tja shäng kjok ëre kjing go wlo ame. Tja to bop shwoy. Nopga

tworop bor kong bop dbo go lira ber löng kjok ëre kjing go. Eni ga epga dos yötso bop dbo go, ber löng kjlaraso wleni wlo, shji kjlaraso sorë ga eni. ¹² Tja shäng ba tjok lok obishko ga epga wlikoror, doror dbo tworop bor kong li go. Eni ga jeno kjlara döe. Weno shäng jer wlo li e. Shäryono eni, tjlökwö tak pjang bop tjlökwö go ba kjishko li ber jlökoyo wlo.

¹³ »Eni tjok ga tja to bop shwoy iröng obi. Gueniyo tja shäng kjok ëre kjing go obishko ga llëbo ëre lër shäng bop kong eni, epga ber löng wopjlü jlökoyo, botoya dik wlo. ¹⁴ Bop tjlökwö loror ba kong lok. Epga, e nopga pja miydë llëm wleniyo dik llëme. Tja eni llëm bakoe. E kjishko ga bor nopga İywa nopga pja miydë llëm wleniyorë lok shjiktëng.

¹⁵ »Rokër bop kong ga bor nopga kjëp kjok ëre kjing go dwayo llëme. Woydër ga wlikëp, llëbo owa shärye Äre ba kong llëm wlo. ¹⁶ Epga, e nopga pja miydë llëm wleniyo dik llëme. Tja eni llëm bakoe. ¹⁷ Bop tjlökwö, e beke. Eni ga bor nopga ios ber tjeng dboy bop kong, jëk ber löng pjlo bek bop tjlökwö bek li go wlo. ¹⁸ Epga ichër jek kjok ëre kjing go, tja ichorop ter shrono shäng kjok ëre kjing go sorë ga eni. ¹⁹ Ba kjishko ga tja opyono beno shäng dboy bop kong jlökoyo, epga ber tjeng dboy bop kong jlökoyo tjlökwö bek li go wlo.

Jesús syöshtono Sbö kong tjlökwö kjrägaga löng kës li kong

²⁰ »Tja syöshtë ba kjishko dö llëme. Llono ga tjlökwö le lok oblë kong, ga kjong kjong mär ber löng bor go eshko. Tja syöshtë ba kjishko lok bakoe. ²¹ Data, pja shäng bor tjok, ga tja shäng bop tjok bakoe. E kjishko ga shji kjlaraso. Woydër ga epga ber löng kjlaraso eni bakoe. Woydër ga löng bi tjok, tja ichaga pjarë li miyde nopga pja miydë llëm wleniyorë wlo. ²² Epga ioror beno tjwlö ara, tja iorop beno tjwlö ara sorë ga eni, epga ber löng kjlaraso wlo, shji kjlaraso sorë ga eni. ²³ Tja shäng ba tjok, ga pja shäng bor tjok. Woydër ga ber löng kjlaraso jlökoyo, tja ichaga pjarë li miyde nopga pja miydë llëm wleniyorë wlo, bor nopga woydorop ara, tja woydorop sorë ga eni li miyde lok eni bako wlo.

²⁴ »Data, kjok ëre shäryopdë llëm obishko ga tja woydorop ara. E kjïshko ga tja iorop beno kësbang, tjwlõ ara. Woydër ga nopga tworop bor kong tjeng li jem bor tjok, ber tjeng tja äär sök lishko wlo, tja iorop beno kësbang, tjwlõ ara li ïya lok wëlä wlo.

²⁵ »Data, pja pjlo beke. Pja miyde nopga kjok ëre so lirë löng llëm, gueniyo tjara ommydë, ga tja ichaga pjarë li miyde bor nopgarë pjluë. ²⁶ Pja sorë, e loror ba kong, miyde lok wlo, ga lër shäng ba kong lok obi. Shäryër eni, epga ëng woydë ara kar kar wlo, tja woydëp sorë ga eni, tja ber shäng ba tjok lok wlo bakoe» le.

18

Jesús shara ba wloyogarë

¹ Jesús syöshtono pjir ga opshino jek eshko dwayo ba oppinggaga tjok, ga jek dipzono Cedrón diwa kjwo kalëkong. Eshko ga kjok dgak buk kjrina, kjor ko *olivo* lok ara, ga opzrëno jek lok eshko. ² Jesús tön shäng enido eshko ba oppinggaga tjok. E kjïshko ga kjok li miydara Judas, ba soynega lirë pjluë. ³ Eni kuzong ga Judas jek äär shäng eshko. Ëngkjwagaga, Sbö u dagaga, e jek löng ba irgo, ichak syöshtaga kägäyoga, fariseogarë. Ëngkjwoklo söya tjeng ba wloshko, iök bakoe.

⁴ Llëye shärye ba tjok li miyde Jesúsde shäng. Eni ga ëng wlëno ba tjok, ga tjlë ba kong lok ga «¿Ë wlëmirë?»

⁵ «Jesús, Nazaret so li wlënwarë» le lok ba kong.

Eni ga tjlë ba kong lok ga «E tja» le. (Judas, ba soynega li shäng eshko ba tjok bebi.) ⁶ Lara eni li kuya lok ga opshino jek lok iröng sira, ga dgono jek rish rish tjeng töshko.

⁷ Eshko ga Jesús tjlë ba kong lok jek obi ga «¿Ë wlëmirë?»

«Jesús, Nazaret so li wlënwarë» le lok ba kong.

⁸ Eni ga tjlë ba kong lok jek obi ga «E tja loror bomi kong tjän. Tja wlëmirë dö ga llamo löng ëre ichozï toe» le. ⁹ Shäryono eni, tjlökwo lara lunashko li ber jlökoyo wlo. Tjlëno ga «Nopga tworop bor kong li jeror kjlara llëme» lara eni.

¹⁰ Eshko ga Simón Pedro dröng shino kjwangna ba bapkwö roy dwayo, ga syöshtaga kësbangyo parkaga kwomgwö zakza tas jer lon pjik buk töshko erä. (Parkaga li ko Malco.)

¹¹ Eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «Bop dröng kjwe jnes ba shtoy iröng obi. Tja ichara Data Sbörë, tja shdungoba, bokrotkëba, zrökoba wlo, ga shäryër eni kjluwe» le.

Jesús söraba Anás bokshto

¹² Eshko ga ëngkjwagaga, ba kägäyo, Sbö u dagaga, Jesús shara lok, ga kjrochara. ¹³ E irgo ga söra lok jek Anás bokshto. Anás, e Caifás kegue. Lu eshko ga Caifás parkë sök syöshtaga kësbangyo. ¹⁴ Kjupäshko ga tjlëno ga «Pjlú wlo ga no wolon kjlara oba uunkong äska» lara eni.

«Jesús, e ë miydër llëme» lara Pedrorë

¹⁵ E wopro ga Simón Pedro, Jesús oppingga kjlara obi, e jek löng Jesús sökoba jek shäng li irgo. Jesús oppingga oblë li miyde syöshtaga kësbangyo lirë kuzong ga pjöyïkong jek opzrëno shäng Jesús tjok u li worbo go. ¹⁶ Pedrora beno sök kjoko, u bäng zlong. Eshko ga Jesús oppingga oblë li opshino tek iröng, ga lano kjoglo parkë shäng u bäng daga li tjok, ga Pedro söra jek ba tjok kjër roshko.

¹⁷ Eshko ga kjoglo li tjlë Pedro kong ga «¿Pja ëmdë ga domer li oppingga bebi llëmdo?»

«Llëme» le ba kong.

¹⁸ Eshko ga smo ara kuzong ga parkagaga, Sbö u dagaga löng li, e iök boktöno kjwara, ga beno löng iökkok. Pedro ëmdë ga shäng iökkok ba tjok bakoe.

Llëbo kjakrokara Anásdë Jesús kong

¹⁹ E wopro ga syöshtaga kësbangyo li llëbo kjakrokono Jesús kong, ba oppinggaga kjïshko, llë pïyde oba kong li kjïshko bakoe.

²⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja tjlëno oba uunkong bokshto. Dbar kjwobi go ga oba pinor shäng judíoga syö uyo lok li roshko, llëm ga Sbö u zlong bäng, judíoga löng kës li tön löng enido li shtoshko. Llëbo loror lütshko llëme. ²¹ ¿Eni ga llëbo kjakrokëp bor kong ega? Kjakrokos bor tjlökwo kugaga kong. Llëye loror li miyde lok pjire» le.

²² Lara eni li kura Sbö u daga kjlara shäng lirë, ga Jesús kwomso shpokza pjök, ga tjlä ba kong ga «¿Tjlapga syöshtaga kësbangyo kjwe dboryöp eniro?»

²³ «Llëbo loror owa kjwe ga llë los bor kong. ¿Gueniyo loror pjlu ga tja shpop ega?» le ba kong.

²⁴ E irgo ga ichara Anásdë jek jëk shäng kjro go Caifás, syöshtaga kësbangyo li shwoy.

«Jesús, e ë miydër llëme» lara Pedrorë jek obi

²⁵ E wopro ga Simón Pedro shäng iökkok kjoko, ga löng li tjlä ba kong ga «¿Pja ëmdë ga domer li oppingga bebi llëmdo?»

«Llëme» le ba kong.

²⁶ Syöshtaga kësbangyo parkaga kjlara shäng eshko, e domer kwomgwo zara Pedrorë li pjeyo. E tjlä Pedro kong ga «¿Pja ñnor shäng kjok dgak buk, kjor ko *olivo* lok ara lishko ba tjok bebi llëmdo?»

²⁷ «Llëme» le ba kong. Jekdo eshko ga kjörkö kjlunoe.

Jesús söraba Pilato bokshto

²⁸ Kjok shröngto ga Jesús söraba to Caifás shwoy dwayo, jek öötong löng kjok eshko so ichaga ko Pilato, e ushko, gueniyo judío tjlapgaga lira opzrëno jek lok u li roshko llëme. (Dbar shrëkklo llë döröshko ga judíoga sgara löng opkjë löng dboshko. Opzrëno lok nopga judío llëm wleniyo u roshko wleni ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo li shrëya ga äe le. Opzrëno jek lok u li roshko llëm e kjishko.) ²⁹ Eni kuzong ga Pilato opshino tek kjoko, ga tjlä ba kong lok ga «¿Domer kjwe rotëmi llë kjishko?»

³⁰ «Llëbo owa shäryara llëm kjwe ga sörorwa tek bop kong llëme» le ba kong.

³¹ Eni ga Pilato tjlä ba kong lok ga «Eni ga sözi, ñgwezï pjäydë om go bomi kjok ñgwekklo li go» le.

Kuya lok ga tjlä ba kong ga «Gueniyo no zrörwa tjararë om go ga äe. No zrökko laga li pja eröe» le. ³² Shäryono eni, tjlökwö lara Jesúsdë, e wolon sorë li ber jlökwö wlo.

³³ Eshko ga Pilato jek opzrëno ba u roshko iröng obi, ga Jesús rokara tek ba shwoy, ga tjlä ba kong ga «¿Judío pjluo li pjare?»

³⁴ «¿E kjakrokëp shäng, tja ë miydëp woydë kjishkore, de laga oblërë bop kong?» le ba kong.

³⁵ Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Tja judío lëpdo? Pja söga, twaga bor kong li, e bop pjeyoga om go, syöshtaga kägäyoga bakoe. ¿Pja llëye owa shäryono?»

³⁶ «Tja ber pjlu kjok ëre kjing go wlo llëme. Eni kjwe ga bor nopga ëngkjwë judíoga tjok, tja wlike lok wlo. Gueniyo bor pjlu shtoyo li kjokyo oblë» le ba kong.

³⁷ Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Enira pja pjlu?»

«Tja pjlu laga pjarë, ga lorop beke. Tja weno to ter shäng kjok ëre kjing go, tjlökwö bek li laga. Eëye tjlökwö bek li kuk woydë ga tja kuya» le.

³⁸ Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Tjlökwö bek li llë?» le. Lara eni pjir ga opshino jek lan judío tjlapgaga tjok obi. Tjlä ga «Domer ëre bor kong ga llëye owa shäryara ber shdungko wlo drete. ³⁹ Äär lu pjlobi go ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklöshko ga nopga bängzak tjeng no shdüzlong uyo roshko li, enido ga rayër kjlara. ¿Eni ga woydëmi ga judío pjluo lëmi li dötë bomi kongde?»

⁴⁰ «Llëme. ¡Barrabás, e döpdë dey!» le ba kong. Barrabás, e dënashko ga ëngkjwono Roma sopga tjok.

19

Jesús ichara Pilatorë zrökoba pjang kjlös go wlo

¹ Eni ga Jesús twara Pilatorë ba ëngkjwagaga kong, shpoya lok no shpokklo go wlo. ² Eshko ga shkö sho ywara lok kjrina, beno pjlu dlu ioklo wleni, ga iara lok ba dlu kjing go, ga kong shwong wlëna lok kara pjluo shwong wleniyo ko dingding shwëshwë, ga pjuna lok ba do go. ³ E irgo ga jek lok ba zlong bäng, ga tjlä ba kong ga «¡Judío pjluo, pja pjlu, pja tjwölö arae!» le lok eni, ga shpokza lok pjök pjök ba kwomsoshko erä.

⁴ Eshko ga Pilato opshino tek kjoko iröng obi, ga tjlä löng li kong ga «Domer tek sör shäng ëre ñzi. Woydër ga miydëmi ga bor

kong ga llëye owa shäryara ber shdungko wlo drete» le. ⁵ Jesús opshino tek shäng ba bokshto p̄lju dlu ioklo ywak shkō sho go 'li jong ba dlu kjing go, doyak shäng p̄lupga shwong wleniyo 'li go bakoe. Eshko ga Pilato t̄jlē löng 'li kong ga «Domer shäng ère ìz̄ia» le.

⁶ Ìya syōshtaga kägäyoga, Sbō u dagagarē ga t̄jlē lok dbo go ga «¡Zrōs p̄jang k̄jlōs go! ¡Zrōs p̄jang k̄jlōs go!» le lok eni.

Kuya Pilatorē ga t̄jlē ba kong lok ga «Sōz̄i, ga zrōz̄i p̄jāydē. Bor kong ga llëye wlēnor ber shdungko wlo drete» le.

⁷ Kuya judío t̄jlapgaga löng lirē ga t̄jlē ba kong ga «Domer kjwe t̄jlēno ga “Tja Sbō Wa” lara eni. E kjīshko ga borwa kjok llgwekklo tak p̄jang 'li t̄jlē ga e zrōkko» le.

⁸ Kuya ga bangkjrara ara jek kēgong.* ⁹ Eni ga jek opzrēno ba u roshko irōng obi, ga t̄jlē Jesús kong ga «¿Pja kjone so?» le, gueniyo dboryara llēme. ¹⁰ Eni kuzong ga t̄jlē ba kong obi ga «¿Tja dboryēp woydē llēmde? Pja shäng bor wloshko. Pja dārde, de pja zrōkoba p̄jang k̄jlōs gore, e laga tjarē. ¿E miydēp llēmdo?»

¹¹ «Dbo twara Sbōrē bop kong llēm kjwe ga tja shäng bop wloshko llēme. E kjīshko ga bor twagaga bop kong löng kjwe, e llēbo owa shäryono kēsbang, bop kjinmo» le ba kong.

¹² Eshko jek lēkong ga Pilato beno shäng llēbo shäryē ara, Jesús döya wlo le. Gueniyo ga judío t̄jlapgaga öö le lok jek t̄jē j̄ikong, t̄jlē ga «È pogo opyē sök p̄lju ga e p̄lju kēsbangyo sök Roma kjokyo 'li wloyo. Eni ga domer kjwe rayēp jek to wleni ga pja ba wloyo bakoe» le.

¹³ Kuya Pilatorē ga sirkeno sök no llgwezlōng sökklo jong 'li kjing go, ga nopga ichara Jesús shik eshko. Shto eshko 'li kowēba Tōshko Shto Shäryak Buk Akkwo Go, arameo t̄jlōkwo go kowēba Gabatá. ¹⁴ Eshko ga öötong dlo dluw, ga Israel t̄jēyoga dōktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrēkklo 'li bong. Eshko dbaryo ga judiōga poshāryē, ba dbar 'li shrēya lok wlo. Ga Pilato t̄jlē judío t̄jlapgaga kong ga «Bomi p̄luyō shäng kjwe ìz̄ia» le.

¹⁵ Kuya lok ga t̄jlē ba kong dbo go ga «¡Ichos j̄üy dwayo! ¡Ichos j̄üy dwayo! ¡Zrōs p̄jang k̄jlōs go!» le.

Eshko ga Pilato t̄jlē ba kong lok ga «¿Woydēmi ga bomi p̄luyō kjwe zrōr p̄jang k̄jlōs gore?»

«Tjawa p̄luyō sök k̄jlaraso, p̄lju kēsbangyo sök Roma kjokyo 'li e» le.

¹⁶ Era eni ga Jesús twara Pilatorē ba èngkjwagaga kong, löya lok p̄jang k̄jlōs go wlo, ga söra lok to ey dwayo.

Jesús zrōraba p̄jang k̄jlōs go

¹⁷ Ga Jesús jek shäng ba tjok, ba k̄jlōs 'li söya p̄jang om go, ga öötong löng kjokyo ko No Kā Dboglo dlupyo, arameo t̄jlōkwo go ko Gólgota. ¹⁸ Eshko ga löra lok p̄jang k̄jlōs go. Nopga löra lok k̄jlōs go do p̄jok obi bakoe. K̄jlara p̄jang or kēlē, k̄jlara p̄jang or milē, k̄jlōsyo dboy dboye.

¹⁹ Pilato kjibokwo tono kjwara, ga iara lok Jesús lok p̄jangshko 'li kopshko, e zrōya lok llē kj̄y miydēba wlo. Kjibokwo tak p̄jang 'li t̄jlē ga «Domer ère ko Jesús, Nazaret so. E judío p̄luyō.» ²⁰ Ga jyāglo tak p̄jang kjibokwo go 'li, e tak p̄jang arameo t̄jlōkwo go, latín t̄jlōkwo go, Grecia so t̄jlōkwo go bakoe. Ga kjibokwo 'li lara judiōga ararē, kjok eshko 'li buk Jerusalén kjokyo soshko kjīshko. ²¹ Eni ga judío syōshtaga kägäyoga t̄jlē lok Pilato kong ga «Tēy kjweni llēme. Tos “Domer ère t̄jlē ga ‘Judío p̄luyō 'li tja’ le.” Tos eni dey» le.

²² Kuya ga t̄jlē ba kong lok ga «Llēbo toror p̄jang p̄jir t̄jān. Ber p̄jang eni» le.

²³ Jesús löra èngkjwagagarē lok p̄jirshko ga ba shwong tōna, ga p̄jlogara k̄jringgwo pkēng (4) k̄jlara ī īe. Ba shwong ro lēkong 'li, e shäryak shwong karaso, sera ter jong llöm lēkong dwayo äär jong dre lēkong. ²⁴ E kjīshko ga t̄jlē lok èng kong ga «Dwlēy llēme. Shwong kjwe ber è kong īy wlo ga jyā shiy dey» le, ga shäryara lok eni. Shäryono eni, Sbō t̄jlōkwo tak p̄jang 'li ber j̄lōkoyo wlo. T̄jlēno beno eni:

«Bor shwong shdōra lok èng kong,
ga jyā shira lok, shwong 'li ber è kong
īya wlo.»†

* **19:8** Eshko ga Pilato wot̄jlik ga Jesús, e Sbō Wa j̄lōkoyo kjwe le. Bangkjrara ara e kjīshko. † **19:24** Salmo 22.18.

²⁵ Jesús kjlös jong lishko ga ba mekë shäng soshko, ba mewa shäng eshko bakoe. Cleofas boy ko María, María Magdala so, e löng eshko ba tjok lok bakoe. ²⁶ Ga ba mekë İya shäng ba oppingga woyde ara ba kjlara wleni li† zlong bäng, ga tjlë ba mekë kong ga «Walë, bop wa shäng kjwey» le ba kong, ²⁷ ga tjlë ba oppingga li kong ga «Bop mekë shäng kjwey» le. Eni ga eshko jek lekong ga Jesús mekë wlojkrara, ga söra beno sök ba ushko.

Jesús wolono pjang kjlös go

²⁸ E irgo ga miyde Jesúsde ga ba pak li shäryara pjire. Eni ga Sbö tjlökwo tak pjang li ber jlökoyo wlo ga tjlë ga «Tja wodogroe» le. ²⁹ Eshko ga di bapkwö jong kjwara, roshko kjillgwo bo dyo shpoä. Ga llëbo llukluk di shak ara wleniyo kjrara no shäng eshko lirë kjwara, pöra kjillgwo bo dyo shpoä li go, kjrochara pjang kjor dbo go, ga poyona jem, shuya Jesúsde wlo lara. ³⁰ Shura sira, ga tjlë ga «Llëbo uunkong li shäryono pjire» le. E irgo ga kä kujono, ga wolonoe.

³¹ Eshko ga poshäryozlong dbaryo li ey, ga woshtozlong dbaryo tjwlo ara wleniyo li bong. E kjishko ga woyde judío tjlapgagarë ga shinmo doyo ber lok kjlös go äär jong bong jä llëme. E kjishko ga rokara lok Pilato kong ga nopga iche ba kworbo tok, wolon maling wlo. E irgo ga woyde lok ga ba doyo löya ter ba kjlös go dwayo jekdo. ³² Eni ga engkjwagaga jek lok domer löra pjang bäm go Jesús zlong li kworbo tok. E irgo ga ba kjlarayo li kworbo tora bakoe. ³³ Gueniyo jek äär Jesús pjang lishko ga İya lok ga wolono pjang tjän, ga kworbo tora llëme.

³⁴ Eshko ga engkjwaga kjlara, Jesús shorkekza lö kowo go ba pjloksoshko. Wop eni llëm ga srëng tek tur jong di tjok. ³⁵ Tjlökwo ère taga li tja, ga llëbo tër shäng ère, e İnor om go. Miydër ga tja tjlë beke. Ga llëbo İnor li totë shäng bomi kong, jlöe lëmi wlo. ³⁶ Shäryono eni, Sbö tjlökwo tak pjang li ber jlökoyo wlo. Tjlëno beno eni: «Ba dbuglo tar kjlara llëme.» § ³⁷ Sbö tjlökwo tak pjang

kjrina obi. Tjlëno beno eni: «Shorkera pjus li İnaba lok.»*

Jesús doyo jnena Josére

³⁸ Domer shäng kjlara ko José, e Arimatea so. E oppino ara Jesús tjok, gueniyo shäryara lütshko, judío tjlapgaga bangkjrara ara kjishko. Ga Jesús wolono irgo ga ba doyo rokara Pilato kong, ga «jölö» le ba kong.

Eni ga José öör ba dök, ga söra to ey dwayo.

³⁹ Domer jek shäng ba tjok kjlara obi ko Nicodemo. Pjlara ga öör lan Jesús tjok shkë. Jek shäng José tjokshko ga dwlo poshtikklo shtiya lok shinmo doyo go an maling llëm wleniyo söra jek ba tjok kkring pjök kwing dunggwo kjwo sak kjäk kjingsho shkëng (75) dik.† ⁴⁰ E irgo ga José, Nicodemo, Jesús doyo söra lok, dwlo poshtikklo li shtira shwong go, ga doyo li popgara e go, judioga sgara shinmo doyo jnek sorë ga eni. ⁴¹ Jesús zröraba pjang kjlös go lishko ga jok dgak buk kjrina soshko, roshko sak buk kjrina, shinmo doyo iaydëba eshko llëm obi. ⁴² Ga judioga poshäryozlong dbaryo li ey kuzong ga doyo li iara beno buk sak li roshko, buk soy kjishko.

20

Sak beno buk rorë

¹ Öötong sondë kjok shränto ga María Magdala so jek öötong shäng sak lishko, ga İna ga ak iak beno jong ba bängzakklo li, e kjak beno jong ba sor go. ² Eni ga jek zron jong Simón Pedro sök oppingga woyde Jesúsde ara ba kjlara wleni li* tjok lishko, ga tjlë ba kong lok ga «Tjlapga doyo li söra to sakshko dwayo! ;Öötong iaraba kjone li miydëy llëme!» le.

³ Kuya lok ga opshino jek lok jongya sakshko. ⁴ Pjöyikong li jek zron jong eng tjok, gueniyo kjlara zrono Pedro kjinmo, ga öötong shäng bäm go sakshko. ⁵ Eshko ga roİna doktëng shäng töshko. Ga İna ga ba popgoklo beno tjeng erä, gueniyo opzrëno

† 19:26 Ba oppingga woyde ara ba kjlara wleni le li, e Juan layde. § 19:36 Éxodo 12.46; Números 9.12; Salmo 34.20.

* 19:37 Zacarías 12.10. † 19:39 Dunggwo kjwo sak kjäk kjingsho shkëng (75), e kwing libra sak kjäk kjingsho shkëng (75) dik. * 20:2 Ba oppingga woyde ara ba kjlara wleni le li, e Juan layde.

jek ba roy llême. ⁶ E irgo ga Simón Pedro öötong shäng eshko, ga opzrëno jek ba roy. Ba popgoklo li ña tjeng eshko. ⁷ Ba kä potaywoklo ña shpuk, iak beno buk dboshko. ⁸ Eshko ga oppingga shrono shäng bäm go li opzrëno jek ba roy bakoe. Ña pjir, ga woshrono jlõe le. ⁹ Gueniyo eshko ga Sbö tjlökwo tak pjang li tjlë ga Jesús woshrë iröng obi kjluwe le li llë loklo miydayde lok llëm obi.

Jesús weno María Magdala so kong

¹⁰ E irgo ga to jek lok ba ushko iröng obi. ¹¹ Gueniyo María Magdala so lira beno shäng sak li zlong bäng kjoko, slar ëë, ga sak li roña doktëng shäng töshko. ¹² Eshko ga ña ga Sbö parkagaga kjok dogo so löng do pjök, doyono lok shwong ko pjlublún go, sirkeno löng Jesús doyo iak beno buk lishko, kjlara sök kä lëkong, kjlara sök dre lëkong.

¹³ Eshko ga tjlë lok ba kong ga «Walë, ¿pja slar ega?»

«¡Bor Tjlapga doyo li sörabael! ¡Öötong iaraba buk kjone miydër llëme!» le ba kong. ¹⁴ Lara eni pjir ga bojongö kalëkong, ga ñya ga Jesús bë shäng, gueniyo e Jesús miydara llëme.

¹⁵ Eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «Walë, ¿pja slar ega? ¿Ë wlëpdë?» le.

Woyotjliya beno shäng wotjlik ga kjok eshko daga li shängdo le. Eni ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, shinmo doyo li söga pjarë wleni ga iorop beno buk kjone los bor kong, tja to kjrë wlo» le.

¹⁶ Eshko ga tjlë ba kong ga «María» le.

Kuya ga bojongö iröng, tjlëno ba kong arameo tjlökwo go, tjlë ga «¡Rabuni!» le. (Rabuni, e no pingga loklo.)

¹⁷ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja rayozong. Tja äätë iröng Data Sbö shwoy llëm obi. Gueniyo pja nom bor pjeyoga shwoy. Pja tjlë ba kong ga tja jek jongya iröng bor Data shwoy, e bomi Data bakoe. E bor Sbö, e bomi Sbö bakoe lëp ba kong eni» le.

¹⁸ Kuya ga jek ba oppinggaga löng lishko, ga tjlë ba kong ga «¡Tjlapga ñnor!» le, ga llëye lara ba kong li lara ba kong lok pjire.

Jesús weno ba oppinggaga doglo sak kjwara (10) li kong

¹⁹ Öötong sondë kjok sëng ga ba oppinggaga töno löng ëng tjok. Eshko ga judío tjlapgaga bangkjre lok ara kjishko ga u bäng bäng li bängzara lok jong tuk tjän. Eni ga Jesús weno shäng ba tjrëko, ga tjlë ba kong lok ga «Miga. Pjäy ber löng wlëpe» le. ²⁰ Lara eni ga ba orkwo bäng, ba pjlokso bäng, e pina ba kong lok. Ga ñya lok ga beno löng wopjlú, woowa llëme. ²¹ E irgo ga Jesús tjlë ba kong lok obi ga «Pjäy ber löng wlëpe. Tja ichara Data Sbörë sorë ga pjäy ichër eni bakoe» le. ²² Eshko ga pjluk bakwara ba kopshko, tjlë ga «Pjäy go Sbö Sëya tjwe ber bomi tjok. ²³ Ë pogo, owa pjang ba go li lömi ba kong ga löya Sbörë ba kong eni bakoe. Gueniyo owa pjang ba go li lömi ba kong llëm ga löya Sbörë ba kong llëm bako, beno löng ba owa li tjok ñyado» le.

Jesús weno Tomás kong

²⁴ Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjlara ko Tomás, e kowëba Kjlo bakoe. Jesús weno shäng ba oppinggaga li kongshko ga Tomás shäng eshko llëme. ²⁵ E kjishko ga e irgo ga ba pjeyoga tjlë ba kong ga «¡Tjlapga ñnorwa!» le ba kong.

Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Löra ba orkwo bäng li ñn woydë, ga bor sakkwo zrër woydë ba roshko. Bor orkwo zrër woydë ba pjlokso bäng roshko bakoe. Eni llëm ga jlõe lër llëme» le.

²⁶ Öötong sondë kjwara obi ga Jesús oppinggaga li töno uunkong löng u li roshko jek obi. Eshko dbaryo ga Tomás sök eshko bakoe. Eshko ga u bäng bäng jong tuke. Eni ga Jesús weno shäng ba tjrëko obi, ga tjlë ba kong lok ga «Miga. Pjäy ber löng wlëpe» le. ²⁷ E irgo ga tjlë Tomás kong ga «Bor orkwo ëre ñzong. Bop sakkwo kjwe zrës jüshko. Bop orkwo kjwe kjëmö, zrës bor pjlokso bäng ëre roshko. Tja woshrono iröng obire, de llëm, e woyotjlip ame. E jlõe lozong» le.

²⁸ Eshko ga Tomás tjlë ba kong ga «Pja bor Tjlapga, bor Sbö bakoe» le.

²⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja woshrono iröng obi jlõe lëp, tja ñnop kjishko. Ëye, llëye ñna llëm ëmdë ga jlõe le ga ber wopjlú» le.

³⁰ Llëbo ñydëba llëm wleniyo shäryara Jesúsde ba oppinggaga boksho ara obi,

gueniyo tak pjang kjibokwo ëre go llëme. ³¹ Gueniyo ëre toror, miydëmi e go wlo ga no pjluyo ichara Sbörë li, e Jesús, e Sbö Wa bakoe, ga pjây mär ba go wleni ga pjây ber löng së iyado Sbö tjok.

21

Jesús weno ba oppinggaga doglo kjäk (7) kong

¹ E irgo ga Jesús weno shäng ba oppinggaga kong obi, di bäng buk kësbang, shkung, so dlung kjoyo ko Tiberias* li sor go. Shäryono eni. ² Eshko ga löng Simón Pedro, Tomás (e kowëba Kjlö), Natanael (e Caná so, Caná kjokyo, e Galilea kjokyo obi), Zebedeo wapga do pjök, ba oppinggaga do pjök obi. ³ Ga Simón Pedro tjlë llamo löng li kong ga «Tja to mã shak» le.

Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Tjawa ëmdë ga jek bop tjok bebi» le.

Eni ga uunkong li opyono lok jek kjoyong roshko, gueniyo e shkëyo ga mã shano llëme.

⁴ Wëshko kjok shröngto ga iya lok ga Jesús weno shäng di bäng li sor go, gueniyo e ë miyde löng llëme. ⁵ Eni ga Jesús tjlë ba kong lok dbo go ga «Pjeyoga, ¿mã sharomire?»

«Llëme» le lok ba kong.

⁶ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Bomi mã shakklo kjwe dbuzi jer orkwo këlëkong, ga mã shami dani» le.

Kuya lok ga shäryara eni, ga ba shakklo li poyöya ga ä, roshko mã ara kjishko.

⁷ Eshko ga Jesús oppingga woyde ara ba kjlara wleni li† tjlë ga «¡Tjlapga li shängdo!» le. Kuya Simón Pedrorë ga ba shwong kop lëkong skwara lunashko li pjuna jekdo, ga optono jer dishko chuw erä. ⁸⁻⁹ Eshko ga kjoyong li buk këm di rong wop tjok. Eni ga llamo löng li jek ba irgo kjoyong li go, mã shakklo roy mã tjung li dopshiya jek öötong löng pjöshko lëkong. Opshino lok kjoyong li roy dwayoshko ga iya lok ga iök jong kjrina ri ri, ga iökgwo li kjing go mã buk kjlara, pjlung shosho suk pjir buk kwara bakoe.

¹⁰ Eshko ga Jesús tjlë ba kong lok ga «Mã sharomi yë tek sözi kjlobö» le.

¹¹ Kuya Simón Pedrorë ga opyono kjoyong li roy, ga mã shakklo beno pjang di roshko li dopshira jek öötong buk pjöshko. Roshko tjeng mã këskes doglo sak dbaw kjingsho sak shkëng kjingsho mya (153), eni ëmdë ga dwlëdong llëme.

¹² Eshko ga Jesús tjlë ba kong lok ga «Pjây tek ië» le.

Miyde lok pjlú ga e Tjlapga Jesús. E kjishko ga «¿Pja é?» le lok ba kong llëme. ¹³ E irgo ga Jesús jek ba zlong bäng, ga pjlung shosho suk pjir li kjrara, ga shdöra ba kong. Mã suk pjir li kjrara, ga shdöra eni bakoe. ¹⁴ Jesús woshwara Sbörë iröng obi irgo ga weno ba oppinggaga kong e tjok ga öötong pjloglo mya.

Jesús tjlëno Pedro kong

¹⁵ Iono lok pjir ga Jesús tjlë Simón Pedro kong ga «Simón, Juan wa, ¿tja woydaga ara li ë? ¿E pjare?»

«Ëng, Tjlapga. Miydëp ga pja woydër» le ba kong.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Eni ga bor tjlökwo kjragaga dëp yötso, öng wlëp ushko so de ba dagarë sorë ga eni» le.

¹⁶ Eshko ga Jesús tjlë ba kong obi ga «Simón, Juan wa, ¿tja woydëp ara jlökoyore?»

«Ëng, Tjlapga. Miydëp ga pja woydër» le ba kong.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Eni ga bor tjlökwo kjragaga dëp, öng wlëp ushko so de ba dagarë sorë ga eni» le.

¹⁷ Era eni ga Jesús tjlëno ba kong obi, öötong pjloglo mya. Tjlë ga «Simón, Juan wa, ¿tja woydëp jlökoyore?» le.

Kuya ga woydë ara, kjakrokara ba kong pjloglo mya kjishko. Eni ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, llëbo tjeng kës li miydëp shäng pjlúe. Miydëp ga pja woydër» le.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Eni ga bor tjlökwo kjragaga dëp, öng wlëp ushko so de ba dagarë sorë ga eni. ¹⁸ Lër bop kong jlökoyo ga dënashko ga pja mite obishko ga pja opdoyë tjoksa, pja jek äär woydëp kjone lishko. Gueniyo llono ga pja öötong këguë ga pja orkwo ië ber lok bek, pja doyëba wlo, ga pja sökoba jek äär woydëp kjone llëm lishko»

* 21:1 Tiberias di bäng, e kowëba Galilea bakoe. † 21:7 Ba oppingga woyde ara ba kjlara wleni le li, e Juan layde.

le. ¹⁹ Lara eni li, e Pedro wolon sorë li loklo, ga Sbö ber kësbang, tjwlö ara e kjĩshko. Eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «Tja rayëp llëme. Tja opshäryono sorë ga pja opshäryë eni bakoe» le.

²⁰ Eshko ga Pedro bojono iröng, ga ĩya ga Jesús oppingga woyde Jesúsdë ara ba kjlara wleni li tek shäng ba irgo. (Dënashko ga löng iëshko ga «Tjlapga, ¿pja soynega li ë?» laga Jesús kong ba kwomsoshko li e.) ²¹ ĩya Pedrorë ga tjlë Jesús kong ga «Tjlapga, ¿e ga kjwe, llëye shäryëba ba tjok?»

²² «Woydër ga kjwe ber shäng, tja tjwe iröng obi guing wleni ga wëyë, e miydaga ber tjarë. Tja rayëp llëme. Tja opshäryono sorë ga pja opshäryë eni bakoe» le. ²³ E kjĩshko ga roy shdöktong Jesús tjlökwö kjragaga uunkong kong ga domer lara li beno wolon llëm wlo le. Gueniyo lara Jesúsdë eni llëme. Tjlëno ga «Woydër ga kjwe ber shäng, tja tjwe iröng obi guing wleni ga wëyë, e miydaga ber tjarë» lara eni eröe.

²⁴ Ba oppingga lër shäng li, e tja. Ère ĩnor om go, ga tër shäng om go bakoe. Miydëba ga tja tjlë beke.

²⁵ Llëbo shäryara Jesúsdë ara obi oblë oblëe. Toroy uunkong wleni ga kjok kjwang jĩkong dlino jong kjibokwo sho eröe.

Hechos de los Apóstoles

Llëbo shäryara Sbö tjlökwö roy lagaga Jesús äskarë Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Lucas. E no dwlomnega. Woyotjlikoba ga e judío llëm wleniyo. Domer shäng kjlara obi ko Teófilo. Woyotjlikoba ga e Roma so, domer tjwlo ara wleniyo bakoe.

Bäm go ga kjibokwo ko *Evangelio según Lucas* li tara Lucasdë Teófilo kong, Jesús roy li miyde pjlu wlo. Kjibokwo ërera jyã tara ba kong, llëbo weno e irgo li miyde pjlu bako wlo. Jesús to jem kjok dogo irgo ga Sbö Sëya ichara ba nopga kong, ga llëbo shäryara ara epga tjok sorë li tara ba kong. Tjlëno eni Hechos 1.8 go. Tjlë ga «Gueniyo ga Sbö Sëya tjwe bomi go kjlarashko kjlarashko, ga pjây kong dbo twe kësbange. Kjrromi ga pjây opshik tja ñnómi, kuromi li sorë roy lë Jerusalén kjokyo, Judea kjokyo, Samaria kjokyo, äär jong kjok kjwang jikong bakoe.»

E irgo ga Pablo öötong beno shäng Jesús tjlökwö kjruga, ga Jesús roy pjlu lara kjok shto oblë oblë sorë li tara ba kong bakoe. Eshkoshko ga Lucas jëktong shäng parkë ba tjok, tak pjang Colosenses 4.14 go, Filemón 24 go, 2 Timoteo 4.11 go sorë li eni. Eni ga llëbo shäryara Sbörë Pablo tjok li ñna om go, ga jyã tara kjibokwo ëre go.

1-2 Teófilo, kjibokwo toror bäm go li, e Jesús roy loklo. Shäng kjok ëre kjing go obishko ga llëbo shäryara, pina kës li toror beno pjang eshko. Jemdë kjok dogo llëm obishko ga jëk shäng Sbö tjlökwö roy lagaga kjrara beno tjeng ba äska li tjok. Ga kong llëbo shärye wlo li lara beno ba kong. Leshko ga kjimtara Sbö Sëyarë.

³ Zröraba irgo ga weno shäng Sbö tjlökwö roy lagaga li tjrëko obi, ga llëbo shäryara oblë oblë, miyde lok e go wlo ga shäng së obi. Dbar kop sak pkëng (40) tjrëko ga olö ga wen shäng ba tjrëko, ga ñna lok. Eshko ga Sbö ber no pjluo sorë li roy lara beno ba kong. ⁴⁻⁵ Pjlara ga sök ië ba tjokshko

ga tjlë ba kong ga «Pjây go Sbö Sëya iche bor Datarë tjwe, lara jlökoyo sorë li eni. E lanyotkoror bomi kong tjän. Juan, e no wono di goshko. Gueniyo ga dbar kjwöbö obi ga pjây go Sbö Sëya iche Sbörë tjwe ber kësbang bomi tjok. Pjây opshik Jerusalén kjokyo dwayo llëm, e shäryono eni pjir guing» le.

Jesús to jem kjok dogo

⁶ Pjlara ga töno löng Jesús tjokshko ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, ¿eni tjok ga Israel tjëyoga döp ber ichaga tjëyoga oblërë ame dbaryo li öötongde?»

⁷ «E miydaga pjäydë llëme. Dbar lëmi löng li, e miydaga Data Sbörë. Llono le ga eshko jã. ⁸ Gueniyo ga Sbö Sëya tjwe bomi go kjlarashko kjlarashko, ga pjây kong dbo twe kësbange. Kjrromi ga pjây opshik tja ñnómi, kuromi li sorë roy lë Jerusalén kjokyo, Judea kjokyo, Samaria kjokyo, äär jong kjok kjwang jikong bakoe» le ba kong.

⁹ Tjlëno eni pjir ga ñya lok ga Jesús söra Sbörë to jem kjok dogo, ga pjäng shrono kjrina eshko, jek yow e roshko jëktëng erä, ga ñna lok ame. ¹⁰ Kjok dogo ñya beno löng wopro ga domerga wen löng do pjök ba soshko, shwong ko pjluublüne. ¹¹ Ga tjlë lok ba kong ga «Galilea sopga, ¿kjok dogo ñmi löng kjër llëno? Jesús ñnómi söra to jem kjok dogo bomi tjrëko dwayo sorë ga llono ga ter tjwe iröng eni bakoe» le.

Matías kjrara lok beno shäng Judas shtoshko

¹² Kjok eshko li ko Olivos dlupyo. E irgo ga Sbö tjlökwö roy lagaga Jesús äska to ter lok iröng Jerusalén kjokyo. Olivos dlupyo li ber äär Jerusalén kjokyo wlo ga wop tjok eröe. Woshtozlong dbaryo ga judíoga jëk lok wop eni eröe. ¹³ E irgo ga ter shrono löng Jerusalén kjokyo lishko ga opzrëno jek u jong kjwara eshko li roshko, ga tjonon jem kjomo, ga beno löng eshko. Nopga löng eshko li ko eni:

Pedro;
Santiago;
Juan;
Andrés;
Felipe;
Tomás;
Bartolomé;

Mateo;
Santiago, e Alfeo wa;
Simón, e zelote;
Judas, e Santiago wa.

¹⁴ Dbar kjwobi go ga epga tön lok tjë jïkong eshko syöshtë Sbö kong Jesús lënga tjok, ba mekë María tjok, walëga oblë tjok bakoe.

¹⁵ Eni ga dbar kjwara ga epga tönö löng kop sak dbäw kjingsho sak pjök (120). Eshko ga Pedro kojono shäng ba pjeyoga llamo löng li tjrëko, ga tjëlë ba kong ga ¹⁶⁻¹⁷ «Pjeyoga, Judas, e kjrara Jesúsde jëk shäng borwa tjok wlo, ga parkono borwa tjok bakoe. Gueniyo ga Jesús shakoba wlo ga pingga erë, ga beno Jesús roy laga ame. Dënashko ga tjëlökwo lara Sbö Sëyarë Judas kjïshko, tjëlökwo li tara Pjlu Daviddë. E kjïshko ga tjëlökwo lara li shäryono eni tjän.

¹⁸ »(Llëbo owa shäryara Judasde li potjwlëkkïo dburyo li go ga kjok tjwëlëna kjrina. Eshko ga lono jer jong kä lëkong, bögwö dloktong, llangkogro tukdong drete. ¹⁹ Nopga löng Jerusalén kjokyo li, e miydara lok pjir, ga kjok eshko kowara lok Acéldama, lëy bi tjëlökwo go ga «Srëng kjokyo.»)

²⁰ »Dënashko ga kjibokwo ko *Salmos* li tak beno pjang eni:

»«Ba u jong lishko, e kworkwë ber buk kjok ëye llëmshko.

Ëye ber sök eshko ame.»*

»Eshko ga tak pjang eni bakoe:

»«Ba pak, e ber sogo oblë.»†

²¹ »Eni kuzong ga domer kjrërwa kjlara parkë ber shäng Judas äska. Jÿshko ga domerga löng, jëktong löng bi tjok bebi, Tjlapga Jesús shäng bi tjok lishko. ²² Jesús wara Juandë li ña lok. E irgo ga jëktong löng ba tjok, ga dbaryo öötong söra to jem kjok dogo ga ña löng obie. Woyde ga kjwepga kjwe kjlara tek ber borwa tjok. Eni ga llëbo ña, kura li roy le borwa tjok wlo» le.

²³ Eni ga kjrara lok do pjök. Kjlara ko José, kowëba Barsabás, kowëba Justo bakoe. Kjlara obi ko Matías. ²⁴ Eshko ga syöshtono lok Sbö kong, tjëlë ga «Tjlapga,

tjawa uunkong wotjlik löng borwa pjlushko sorë li, e miydëp pjire. Nopga do pjök ëre kjrrop kjone dey ga pïs borwa kong. ²⁵ E ber bop tjëlökwo roy laga Jesús äska. Pak li, e Judas ñ, gueniyo rayara to ba shdüzlong kjokyo lishko» le.

²⁶ Eni ga llëbo jyäglo shira lok, ga jyä lono beno Matías kong. Eshko ga Matías beno shäng Sbö tjëlökwo roy lagaga Jesús äska doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) li kjlarayo.

2

Jesús tjëlökwo kragaga go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok

¹ Öötong judío dbar shrëzlong dbaryo kowe lok Pentecostés* ga Jesús tjëlökwo kragaga tönö löng uunkong uyo kjwaraso. ² Jekdo eshko ga kuya lok ga llëye ter kjok dogo dwayo pjluk träk llëm, pjluk tjwe jong ri ri dbo träk llëm wleni, ga tönö beno pjang u li roshko, epga löng lishko. ³ Eni ga llëbo weno kälä iök pjë jong ri ri wleni, so kjoyo kjoyo, ga beno eni kjlara kjlara kjing go. ⁴ Eshko ga uunkong go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok. Eni ga tjëlë löng kjok shto oblë oblë so tjëlökwo go, iara Sbö Sëyarë tjëlë sorë ga tjëlë löng eni.

⁵ E dbaryo ga judiöga löng Jerusalén kjokyo, Sbö poshrëk löng enido wleniyo shrono löng kjok shto oblë oblë uunkong dwayo. ⁶ Pjlu jong kës li kura lokshko ga tönö löng eshko. Eshko ga kura lok ga Jesús tjëlökwo kragaga tjëlë löng kjlara ñ ñ ba tjëlökwo baïya layde. Ga wojeno löng. ⁷ Eni ga beno löng polläk, yëy le erä. Ga tjëlë lok ëng kong ga «¿Kjwepga Galilea sopga dö llëmdo? ⁸ ¿Kuy ga tjëlë lok bi tjëlökwo bishïya kjlara ñ ñ, e sorëro? ⁹ Jÿshko shji nopga tjeng kjone pogo so: Partia so, Media so, Elam so, Mesopotamia so, Judea so, Capadocia so, Ponto so, Asia so, ¹⁰ Frigia so, Panfilia so, Egipto so, Libia so shrono löng Cirene kjokyo worbo goshko, Roma so, ¹¹ Creta so, Arabia so bakoe. Shji kjong kjong judiöga

* **1:20** Salmo 69.25. † **1:20** Salmo 109.8. * **2:1** Pentecostés, e judiöga dbar shrëkkïo. E kowëba dwla bo kjrozlong dbaryo bakoe. Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkkïo pjir irgo ga äar dbargwo sak shkëng (50) go ga Pentecostés dbaryo li shrëya lok. Eshko dbaryo ga dwla bo mite kjrara li twe lok Sbö kong, ba sëngglo, tak pjang Levítico 23.15-22 go sorë li eni.

weno bukshko. Shji kjong kjong weno judío llëm, gueniyo shji kjlopswono beno Sbö tjlökwo kjruga judíoga í dik. Ga kuy lóng ga llëye shäryara Sbörë kësbang li le lóng bi kong bi tjlökwo om go li go» le. ¹² Lóng yëy le tjë jïkong, llëbo woyotjlïya lóng miyde llëme. Ga tjlë lok ëng kong ga «¿Llëbo tjeng kës ëre llë loklo?» le lok eni.

¹³ Ga tjrëko lóng kjlëbö ba läywë owa, tjlë ga «¡Kjwepga lóng nelöe!» le.

Pedro tjlëno nopga ara kong

¹⁴ Eni ga Pedro kojono shäng Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska llamo doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) li tjok, nopga li bokshto. Eshko ga tjlëno ba kong lok dbo go. Tjlë ga «Pjäy judíoga, pjäy lóng ëreshko Jerusalén so tjë jïkong, llëye ñnoma kës ëre pjllölgwer bomi kong. Llëye lër bomi kong li kuzi yötsoe. ¹⁵ Woyotjlïmi ga domerga lóng ëre lóng nelöe lëmi, miga eni llëme. Eni tjok ga dlo wenzong jä. Kjok eni ga ëye shäng nelö llëme. ¹⁶ Llëye shäryë pjang ëreshko lara Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Joeldë ba pjeyoga kong pjir tjän. Tjlëno beno eni:

¹⁷ »«Sbö tjlë ga ‘Kjok pjir lëshko ga pjäy go bor Sëya ichër äär ber kësbang bomi tjok.

Tjlökwo lër bomi wapga domerga, walëga kong,
ga le lok oba kong eni.

Dwlasga,
era kong llëbo botoya ichër wen ñya lok yoshko wlo.

Tjlapga domerga këkboga,
era kong yo llë botoya ichër ñya lok wlo bakoe.

¹⁸ Eshko dbaryo ga bor parkagaga domerga, walëga,
era go bor Sëya ichër äär ber kësbang ba tjok,
e irgo ga llëye lara ba kong li le lok oba kong.

¹⁹ Kjopkwo go ga
llëbo ñydëba llëm wleniyo shäryër ara kësbang eshko.

Klung kjing go ga
imi ga nopga ëng zrök ara, iök ara, yö sho ara bakoe.

E ber tja tjwe döröe loklo.

²⁰ Tjlapga tjwe dbaryo,
e tjwlö kësbang, e pjlu, owa llëme.

Tjwayde llëm obishko ga
dlo, e kjlopswë ber kjok ro yët,
mok, e kjlopswë ber srëzrën, srëng wleni.

²¹ Eshko ga ëye, tja rokara ba kjimtë ga era döktonge’ le Sbörë eni.”†

²² »Israel tjëyoga, llëye lër li kuzia. Jesús, Nazaret so li llëbo ñydëba llëm wleniyo shäryono oblë oblë bomi tjrëko. E miydoromi pjire. Shäryono eni, e ichaga Sbörë miydëmi e go wlo. ²³ Eni gueniyo ga e twaraba shäng bomi kongshko ga sharomi, ga löromi pjang kjlös go, zrömi wlo, ga pjäy kjimtaga nopga owa wleniyorë. Tek dënashko ga e miydara, lara Sbörë eni.

²⁴ Gueniyo ga woshrara Sbörë iröng obi. Bäm go ga wolono. E irgo ga döra eshko dwayo. Wolono beno buk eshko, ber buk shinmo ñyado wlo llëme. ²⁵ Dënashko ga Pjlu David tjlëno Jesús kjishko. Tjlëno beno eni:

»“Tja Tjlapga ik enido bor bokshto.

Shäng bor zlong bäng orkwo këlkong,
eni kuzong ga llëye bangkjrër llëme.

²⁶⁻²⁷ E kjishko ga tja wopjlu,
tja të bor kjamo go woowa llëme.

Miydër ga bor doyo woshrëp iröng obi ber shäng së.

Tjlapga, tja iëp ber buk sakshko llëme.
Tja bop parkaga iak beno shäng dboy bop kong,
ga bor doyo iëp an ber buk eshko llëm bakoe.

Pja koshër shäng wopjlu ñyado e kjishko.

²⁸ Tja woshrë iröng obi wlo ga irboyo pinop bor kong,
tja iorop beno sök bop bokshto ga tja ber wopjlu, woowa llëme.”‡

²⁹ »Pjeyoga, tja tjlë bomi kong jlökoyo ga kuzi sira. Bi tjlapga tek dënashko so tjwlö ara David, e wolono, ga jnenaba buke. Ga ba sak li buk bi tjrëko obi. ³⁰ Gueniyo ga e Sbö tjlökwo laga. Miydara ga Sbö tjlëno ba kong jlökoyo li shäryë eni kjluwe. Sbö tjlëno ba kong ga “Llono ga bop tjëyo tek ber bop irgo li tjrëko pjlu wen kjlara ber no pjluyo pja dik bakoe” lara Sböre eni.

† 2:21 Joel 2.28-32. ‡ 2:28 Salmo 16.8-11.

³¹ Eni ga p̄jlu li weno ĩna shäng tjän wleni, ga ĩna ga shinmotkono, gueniyo woshrono iröng obi. E kjĩshko ga t̄jlēno ga p̄jlu li, e ie Sbörē ber buk sakshko llēm, doyo ie an ber buk eshko llēm, woshre iröng obi k̄jluwe le.

³² P̄jlu le li, e Jesús layde. Era woshrara Sbörē iröng obi, ga tjawa t̄jē j̄ikong beno löng e ĩnorwa j̄lōe laga. ³³ E söra Sbörē to jem öötong sirkeno beno sök ba tjok ba orkwo kēlēkong, ga iara beno t̄jwlō kēsbange. Ga “Sbō Sēya, e twēr ber bop kong” lara Data Sbörē ba kong j̄lōkoyo li, e twara beno ba kong. Ga borwa go Sbō Sēya ichara ba Warē ber kēsbang borwa tjok. Llēbo tjeng kēs ĩnومي, kuromi li e. ³⁴⁻³⁵ Dēnashko ga David t̄jlē ga

»“T̄jlapga t̄jlēno bor T̄jlapgayo kong ga
 ‘P̄ja tek wlar ber sök bor orkwo
 kēlēkong,
 äär jong bop moskwoga zanor p̄jir gu-
 ing,
 eshko ga iēr ber tjeng bop wloshko,
 ichēp wlo’ le T̄jlapgarē”Š le Daviddē
 eni, to jem kjok dogo llēm gueniyo.

³⁶ »Israel t̄jēyoga t̄jē j̄ikong, t̄jlōkwo lēr li kuzī yōtsoe. E j̄lōe. Jesús zrōromi p̄jang k̄jlōs go. Gueniyo ga iara Sbörē beno shäng bi T̄jlapgayo. No p̄jluyo iche tjwe lara li e» le.

³⁷ Kuya lok ga woydono ara, wosonkono ara erä. Ga t̄jlē lok Pedro kong, Sbō t̄jlōkwo roy lagaga Jesús äska llamo li kong ga «P̄jeyoga, ¿llēye shäryērwa?» le.

³⁸ Kuya Pedrorē ga t̄jlē ba kong ga «Llēbo owa shäryēmi löng li, e owa j̄lōe lozī, ga rayozī, ga p̄jāy nom k̄jlarashko k̄jlarashko, p̄jāy wēba jer di roshko Jesucristo ko go, owa p̄jang bomi go li löya Sbörē ber dret wlo. Eshko ga ba Sēya twe Sbörē bomi kong j̄lōkoyo. ³⁹ T̄jlōkwo ēre, e ber ēye rokara Sbörē ber ba nopga wlo li kong uunkong, bomi kong, bomi wapga kong, ēye löng p̄jola li kong bakoe» le.

⁴⁰ Pedro t̄jlēno ara obi, nopga li poshduna t̄jlōkwo oblē oblē go. T̄jlē ga «Nopga löng eerishko wot̄jlik owa li shdūya Sbörē. E kjĩshko ga p̄jāy wot̄jlik baīya dik llēm, p̄jāy op̄kjos nopga owa löng lishko dwayo» le.

⁴¹ Eni ga ēye ba t̄jlōkwo kjrono ga wara lok jer di roshko t̄jē j̄ikong. E dbaryo ga t̄jlōkwo k̄jragaga beno doglo sak dbāw dbāw p̄jloglo mya (3,000) dik obi, ga tōno löng bām go li tjok. ⁴² Eshko jek lēkong ga beno löng t̄jlōkwo le Sbō t̄jlōkwo roy lagaga Jesús äskarē li kuk, ga tön lok eng tjok ara iē wlo, syōshtë Sbō kong wlo bakoe.

Jesús t̄jlōkwo k̄jragaga, e löng eng tjok sorē

⁴³ Sbō t̄jlōkwo roy lagaga Jesús äska llēbo ĩydeba llēm wleniyo shäryono oblē oblē nopga li boksho ara. E kjĩshko ga ĩna Jerusalén sopgarē ga yēy le lok t̄jē j̄ikong. ⁴⁴ Ga Jesús t̄jlōkwo k̄jragaga tön tjeng eng tjok ĩyado, ga ba llēbo kēs li shdōya lok eng kong. ⁴⁵ K̄jong k̄jong kjok tjok ga soyneya, k̄jong k̄jong llēbo oblē tjok ga soyneya, ga dburyo shdōya eng kong, kjone ĩllēm ga twe lok ba kong op̄kjimtē wlo. ⁴⁶ Dbar kjwobi go ga tön löng Sbō u zlong bäng. Löng ushko ga iē lok eng tjok, ga ba dli shdōya eng kong enido. Eshko ga löng wop̄jlú, wotōy k̄jlara k̄jlara kong. ⁴⁷ Sbō, e poshrēya lok ara. Ga nopga oblē beno wop̄jlú ba tjok uunkong. Dbar kjwobi go ga nopga döya Sbörē obi ber ba nopga wlo. Ga Jesús t̄jlōkwo k̄jragaga tön jek kēgong kēgong.

3

Domer sök tōshko jēk llēm wleniyo kojona Pedrorē k̄jlara Jesucristo dbo go

¹ Dbar kjwara ga syōshtozlong dloyo, dlo tōy wleni ga Pedro, Juan, e jem löng Sbō u zlong bäng. ² Eshko ga domer sök tōshko k̄jlara jēk llēm wleniyo, weno buk eni. Dbar kjwobi go ga sökoba tjwe Sbō u zlong bäng. U bäng jong eshko kjwara kowēba Wolēsowa, iēba sök eshko li ēye jem op̄zrēk eshko ga kong dbur roke wlo le. ³ Pedro, Juan, e jem op̄zrēk löng eshko k̄jwlē ga kong dbur rokara ba kong. ⁴ ĩya lok drēng ga Pedro t̄jlē ba kong ga «j̄Tjawa ĩzong!» le.

⁵ Eni ga ĩya beno sök drēng, kong dbur twero le ga koshe sök. ⁶ Gueniyo Pedro t̄jlē ba kong ga «Tja dbur llēm, dbur sho shōȳlör llēm bakoe. Gueniyo ga llēbo tjeng bor tjok li twēr bop kong. Tja kong dbo

twara Jesucristo, Nazaret so lirë. E go ga pja kojōzong, pja jëkzong» le ba kong.

⁷Eni ga shara Pedrorë ba orkwo këlëkong go, ga kojonaë. Jekdo eshko ga ba dreglo, e dbokjronoe. ⁸Eni ga jek zrow shäng erä, kojongö shäng ba dre li go, eni ga jëktong, opzrëno jek Sbö u zlong bäng ba tjok lok. Jëk jong, zron jong, Sbö poshrëk arae. ⁹⁻¹⁰Domer li ïkoba sök eshko u bäng jong kjwara ko Wolësowa li zlong bäng, sök dbur rokë eshko enidoe. E kjïshko ga shäng jëk, Sbö poshrëk ara li ïya lok ga beno löng yëy le, polläktëng erä.

Pedro tjlëno nopga ara kong obi

¹¹Eshko ga swlo kayo poptono li, Pedro, Juan, e raye woydë ame. Ga nopga löng kjlobi beno löng yëy le erä, ga tek zron jong tjwe löng lishko, Salomón Shto buk lishko. E ber buk Sbö u jong lishko.

¹²Ïya Pedrorë ga tjlë nopga löng kës li kong ga «Israel tjëyoga, ¿pjây beno löng yëy lëmi ega? ¿Tjawa ïmi löng kjër egaro? ¿Woyotjïmi ga domer kjwe iororwa jëk shäng borwa woshko lëmi? Eni llëme. ¿Shäryororwa, tjawa jëk pjlo bek kjïshko lëmi? Eni llëm bakoe. ¹³Sbö, e Abraham, Isaac, Jacob, e Sbö, bi tjlapgaga tek dënashko so Sbö bakoe. Ba parkaga Jesús, e iara beno kësbang, tjwlo ara. Gueniyo bomi kongda, e tjwlo llëme. Tworomi beno shäng no shdunggaga kong. Eni ga döya Pilatorë larashko ga “Woydërwa llëme” loromi. “Zrös pjang kjlës go” loromi eni. ¹⁴No pjlo bek iak beno shäng dboy Sbö kong li, e woydoromi llëme. No rokoromi kjlara no zrök ä wleniyo, “Era dözi borwa kong dey” loromi eni. ¹⁵Eni ga shji löng së laga li, e zröromie. Gueniyo ga woshrara Sbörë iröng obi, ga tjawa beno löng e ïnorwa jlöe laga. ¹⁶Eni ga domer kjwe poptono shäng, e miydoromi pjluë. Tjawa mär Jesús go. E kjïshko ga domer kjwe dreglo dbokjronoe. Kjwe poptara Jesúsde, tjawa mär ba go kjïshko, ga ïmi löng wëlleë.

¹⁷»Pjeyoga, miydër ga Jesús zröromi, e ichak Sbörë miydoromi llëm kjïshko, bomi tjlapgaga ommydono llëm bakoe. ¹⁸Dënashko ga Sbö tjlëno ba tjlökwo lagaga kong ga bi pjluo iche le li kong llëbo

owa wen ara. Llëye shäryoromi ba kong li shäryono eni e kjïshko. ¹⁹E kjïshko ga llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozi, ga rayozï, ga pjây optwos Sbö kong dey, owa pjang bomi go li löya ber dret wlo.

²⁰Shäryëmi eni ga pjây iche Sbörë dbokjrë, ga Jesús, e dënashko ga kjrara Sbörë ber bomi pjluo li, e iche ber shäng bomi tjok.

²¹Eni gueniyo ga eerishko ga sök kjok dogo. Äär jong eni, llëbo uunkong, e kjlopswara Sbörë beno tjaglën guing. Tjlökwo lara ba tjlökwo lagaga tek dënashko sorë li beno eni.

²²»Dënashko ga Moisés tjlëno bi tjlapgaga kong eni. Tjlëno beno eni: “Tjlapga bomi Sbö, pjây kong tjlökwo laga kjre bomi tjreko kjlara, so tja kjoyoe. Llëye le bomi kong li kolozï uunkong. ²³Ëye omkolono llëm ga kje Sbörë ber sök ba nopga tjok ame”* lara Moisésde eni.

²⁴»Llëye wen eerishko dbaryo li lak tek dënashko Sbö tjlökwo lagaga uunkongde, Samuel dwayo tek lëkong. ²⁵Eni ga llëye lara Sbörë ba tjlökwo lagaga tek dënashko so kong jlökoyo li, e beno bomi kong, tjlökwo twara bomi tjlapgaga tek dënashko so kong, beno ïyado wlo li, e beno bomi kong bakoe. Dënashko ga Sbö tjlë Abraham kong ga “Tjëyo löng kjrina kjrina kjok kjwang jïkong kjimtër, bop tjëyo tek ber bop irgo kjlara li kjïshko”† le. ²⁶Eni ga ba Wa ichara Sbörëshko ga ichara bomi shwoy bäm go, pjây kjlobi li kjimte wlo, llëbo owa shäryëmi löng li rayëmi wlo» le.

4

Pedro, Juan, e söraba tjlapgaga kong

¹Ga Pedro, Juan, e tjlë löng oba kong wopro ga syöshtagaga Sbö kong ba pjeyoga kjïshko shrono löng eshko kjlëböso, Sbö u daga kägäyo tjok, saduceoga kjong kjong tjok bakoe. ²Pedro, Juan, e löng oba ping ga Jesús, e wolono, ga woshrono iröng obi, ga shji ëmdë ga wolonoshko ga shji woshre eni bakoe. E kjïshko ga shrono löng li iirkë ara ba kong. ³E kjïshko ga shara lok, söra to no shdüzlong uyo, ga bängzara lok eshko. Kjok sëng anmoyö kjïshko ga llgweya wëshko jä le. ⁴Gueniyo ga ba tjlökwo kugaga löng li

* **3:23** Deuteronomio 18.15, 18-19. † **3:25** Génesis 22.18; 26.4.

ara, ga ara eni, e omtjłokwo kjronoe. E tjok ga Jesús tjłokwo kfragaga shtëy domerga dö wleni ga öotong kop sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000) dik.

⁵ Wëshko ga tjlapgaga kësks li töno löng Jerusalén kjokyo, epga syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok ilgwega wleniyo kägäyoga, no pingga kjok ilgwekklo tara Moisésdë go li kägäyoga bakoe. ⁶ Löng eshko li Anás, e syöshtaga kësbangyo, Caifás, Juan, Alejandro, epga syöshtaga kësbangyo li pjeyoga obi. ⁷ Eshko ga nopga ichara lok Pedro, Juan, e söya tek löng lishko dwayo. Ga shrono löngshko ga kojonga löng ba bokshto. Eshko ga tjlapgaga li tjłë ba kong ga «¿Domer li popotoromi sorë? ¿Pjây kong dbo twaga ërë no poptëmi eni wlo?» le ba kong lok.

⁸ Eni ga Pedro go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok, ga tjłë ba kong ga «Pjây syöshtaga kägäyoga, tjlapgaga, ⁹ llëbo pjłú shäryororwa swlo sök kjlara kong, ga poptërwa sorë lëmi löng borwa kong eni. ¹⁰ Eni ga pjây ommydë wlo ga Israel tjëyoga uunkong ommydë wlo bako ga lërwa ga kuzia. Domer poptono shäng pjłú ëre, e poptororwa Jesucristo, Nazaret so li dbo go. Zröromi pjang kjłös go kjupä li e. Zröromi, gueniyo woshrrara Sbörë iröng obi.

¹¹ »“Akkwo woydoromi pjây u shäryagagarë llëm li,

e iak beno buk bäm go,

beno tjwłö ara, oblë kjinmo.”*

Akkwo le li, e Jesús layde. ¹² Shji döga erë. Eye oblë iara Sbörë beno kjok ëre kjing go shji döya wlo llëme. E kjışhko ga ëye oblë shji döya wlo drete» le ba kong eni.

¹³ İna tjlapgagarë ga Pedro, Juan, e tjłë löng dbo go ba kong, llëye bangkjre lok llëme. Miydara lok eshko ga epga kjok miydë llëm, oppino ara llëm bakoe. E kjışhko ga kuya lok ga tjłë lok eni ga beno löng ba woyotjłik arae. Ga miydara lok ga Jesús shäng obishko ga epga jëktong löng dāw ba tjok. ¹⁴ Eshko ga domer poptara li kojono shäng ba tjok eshko. E kjışhko ga beno löng kjing, llëye le lok ga äe. ¹⁵ Eni ga ichara lok eshko dwayo. Ga epga beno löng tjoksa, ga tjłokwo kjlopswe lok ëng tjok

kar kare. ¹⁶ Tjłë ëng kong ga «¿Domerga kjwe kong llëye shäryëy? Llëbo İydeba llëm wleniyo shäryara lok kësbang jłokoyo bi boksho, e miyde Jerusalén sopgarë uunkong. E jyö lëy ga äe. ¹⁷ Llëbo, e iëy ber eni. Gueniyo ga tjłokwo le oba kong ame wlo ga kjweri kroyoywëy. Shji tjłë ba kong ga “Eeri jek lëkong ga Jesús roy lëmi ë kong ame” lëy ba kong eni» le.

¹⁸ Eni ga rokara tek iröng obi, ga tjłë ba kong lok ga «Pjây Jesús roy lë ë kong ame, ga ëye pimi Jesús tjłokwo go ame bakoe» le.

¹⁹ Kuya lok ga tjłë ba kong ga «Woyotjłizı pjâyde om goshko. ¿Pjây bangkjirako bäm gore, de bangkjirako li Sbö? ¿Kjone dey ber pjłú Sbö kong? ²⁰ Llëbo İnorwa, kurorwa li, e lāyworwarë İyado, tjawa ber löng kjing ga äe» le.

²¹ Kuya tjlapgaga lirë ga kroyoywara lok jek obi, gueniyo llëye shäryara ba tjok llëm, rayara to, shduna llëm bakoe. Shdüya lara, gueniyo Sbö poshrëkoba ara, llëbo İnaba to jek shäryono li kjışhko. E kjışhko ga shdüya ga bangkjre lok ara. ²² Domer poptara li, e İu pjloglo sak pkëng (40) kjingsho tjok.

Jesús tjłokwo kfragaga syöshtono Sbö kong

²³ E irgo ga Pedro, Juan, e rayara lok toe. Eshko ga jek öotong löng ba pjeyoga Jesús tjłokwo kfraga töno löng lishko. Ga tjlapgaga li tjłëno ba kong llëro li lara lok ba kong pjire. ²⁴ Kura lok pjir ga syöshtono lok Sbö kong tjë jıkong. Tjłë ga «Tjlapga, pja borwa pjłuyo. Kjopkwo, e shäryaga pjarë. Kjok kjwang jıkong, e shäryaga pjarë. Dlung, e shäryaga pjarë. Llëbo tjeng eshko kës li, e shäryaga pjarë bakoe. ²⁵ Bop Sëya kjışhko ga İorop borwa tjlapga tek dënashko so David kong. Tjłëno beno eni:

»“¿Tjëyoga tjeng kjok kjwang jıkong li, e shdöktong iırkë ara egaro?

¿Wotjłik löng ‘¿Llëye shäryëy Sbö kong owa ga äe?’ le egaro?

²⁶ Pjłupga, no kägäyoga, e ëng töno lok bi Tjlapga wloyo, bi pjłuyo iche le li wloyo bakoe.”†

²⁷ Jyā tak beno pjang ëre, e jłöe. Kjupäbāshko ga Herodes, Poncio Pilato, e töno kjok ëreshko Jerusalén kjokyo Israel

* 4:11 Salmo 118.22. † 4:26 Salmo 2.1-2.

tjëyoga tjok, nopga judío llëm wleniyo tjok bakoe. Opyono lok Jesús, bop parkaga iak beno shäng dboy li wloyo. E kjrorop. Borwa p̄lu ichëp lorop li e. ²⁸ Tek dënashko ga llëye shärye lok ba tjok li, e miydrop, ga laga beno pjarë. Ga shäryara lok eni. ²⁹ Tjlapga, ïs ga tjawa kroyoywëba arae. Ga tjawa bop parkaga ëre kjimtos bop tjlokwo roy lë wlo, llëye bangkjrërwa llëm wlo bakoe. ³⁰ Bop dbo go ga swlopga dwlomnezong. Llëbo ïydëba llëm wleniyo shäryos ara, bop parkaga iak beno shäng dboy Jesús li ko goshko» le lok Sbö kong eni.

³¹ Syõshtono lok pjir ga tönö löng lishko ga kjok eshko jek dete yo wleni. Eni ga uunkong li go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok, ga Sbö tjlokwo le lok dbo go, llëye bangkjre lok llëme.

Jesús tjlokwo kragaga ba llëbo shdöno ëng tjok

³² Eshko ga Jesús tjlokwo kragaga uunkong wotjlik jong kjrinaso. Ëye wotjlik ga «Llëbo ëre, e botoya döe» le llëm, sogo uunkong. ³³ Ga Sbö tjlokwo roy lagaga Jesús äska li, e jek löng Tjlapga Jesús woshara Sbörë iröng obi li lanyotkë dbo go oba kong. Ga uunkong li kjimte Sbörë ara. ³⁴ Llëye woydako ba kong lok eshko drete. Olö ga ëye kjok tjok, u tjok, e soyneya, dburyo söya tjwe, ³⁵ ga twe Sbö tjlokwo roy lagaga kong. Eni ga shdöya lok kjone kjone löng llëye dret wleniyo kong.

³⁶⁻³⁷ Tjrëko domer shäng kjlara ko José. E Leví tjëyo, dlung tjrëko ko Chipre li so, kowe Sbö tjlokwo roy lagaga lirë Bernabé. Bernabé, e no wojega loklo. Pjlara ga kjok baïya soynena kjrina, ga dburyo söra, twara Sbö tjlokwo roy lagaga kong.

5

Ananías, Safira

¹ Domer shäng kjlara obi ko Ananías, ba boy ko Safira. Pjlara ga epga kjok soyneno kjrina bakoe. ² Eshko ga domer li tjlä ba boy kong ga «Dbur kjrër kjrina, ga llamo sör, twër Sbö tjlokwo roy lagaga Jesús äska kong, tworor uunkong wleni» le ba kong

eni. Kuya ga «Jölä» le. E irgo ga shäryara Ananíasdë eni.

³ Tweshko ga Pedro tjlä ba kong ga «Ananías, ¿Ä iorop tjwe bop go, pja wotjlik kjok li dburyo kjrëp kjrina wlo, pja jyörkë Sbö Sëya kong wlo ega? ⁴ ¿Kjok li, e bopoya llëmdo? ¿Eni kuzong ga soynenopshko ga dburyo bopoya llëmdo? ¿Pja opshäryë eni ega? Pja jyörkono nopga kong dö llëm, pja jyörkono Sbö kong bakoe» le.

⁵ Kuya ga jek rish buk töshko, ga wolonoe. Nopga omroy kuno kjlobi li beno löng dete erä. ⁶ Eni ga dwlasga löng eshko li ëng tönö kjlobö, shinmo doyo li popgara shwong go, söra jek sakshko, ga jnenaë.

⁷ E irgo wop ara ga Ananías boy tek tjwe shäng eshko, gueniyo llëye shäryono li miyde shäng llëme. ⁸ Eshko ga Pedro tjlä ba kong ga «Los bor kong jlökoyo. ¿Bomi kjok soynenomi dburyo lara bop lanmarë li eni jlöre?»

«Ëng, tjwölö lara sorë li eni» le ba kong.

⁹ Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Pjây opyë wotjlik kjrinaso ëng tjok eni ega? ¿Tjlapga Sëya tjlinomi eni ega? Këm kjoko ga bop lanma jnegaga löng sakshko li tek löng kjwlëe. Eni ga pja söya lok jongya sakshko, pja jneya lok eshko wlo bakoe» le.

¹⁰ Jekdo eshko ga jek rish buk töshko Pedro zlong bäng, ga wolonoe. Ga dwlasga li opzrëk tek löng kjwlë ga ïya ga Safira wolono buk, ga shira lok jek eshko dwayo, söra jek sakshko, ga jnena lok buk ba lanma zlong bäng. ¹¹ Eni ga Jesús tjlokwo kragaga uunkong beno löng dete erä. Ga nopga omroy kuno kjlobi li beno löng dete eni bakoe.

Nopga poptono ara

¹² E irgo ga llëbo ïydëba llëm wleniyo shäryara Sbö tjlokwo roy lagaga Jesús äskarë oblë oblë oba bokshto ara. Eshkoshko ga Jesús tjlokwo kragaga tön löng enido uunkong Salomón Shto buk lishko. E ber buk Sbö u jong lishko. ¹³ Jesús tjlokwo kragaga woydëba ara ëmdë ga ëye oblë opyë tön ba tjok eshko llëm, bangkjre lok ara kjishko. ¹⁴ Eni ëmdë ga nopga ara mär beno löng Tjlapga Jesús go, ga ba tjlokwo kragaga tön jek këgong këgong, domer, walë.

¹⁵ Eshko ga swlopga shikoba ba ushko dwayo, sökoba tjwe irbo bäng, ie ba bukklo kjing go, llëm ga swlo sökklo kjing go. Pedro jek e go ga ba jyäglo pjë ba go sira kjwe le lok eni. ¹⁶ Nopga löng kjok shto oblë oblë soshko, Jerusalén kjokyo sor go, e tjwe jong Jerusalén kjokyo tira llëm, ba swlopga, nopga goshko Ä sëyaga, e söya lok eshko. Ga uunkong li poptono lok pjire.

Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska li shdun-aba ara

¹⁷ Eni ga İya syöshtaga kësbangyo, saduceoga löng ba tjok lirë ga ymoyotkara ara. ¹⁸ E kjishko ga Sbö tjlökwo roy lagaga shara lok, iara lok beno löng no shdüzlong uyo roshko. ¹⁹ Gueniyo kjok shkë ga Sbö parkaga kjok dogo so shrono shäng kjlara eshko, no shdüzlong uyo li u bäng döra, ga löng eshko li shira jek ey dwayo. Ga tjlë ba kong ga ²⁰ «Pjäy nomo. Pjäy opyos löng kojong Sbö u zlong bäng. Eshko ga tjlökwo ëre, shji ie Sbörë ber löng së İyado ba tjok li, e lëmi nopga kong pjire» le ba kong. ²¹ Eni kjok shröngto ga öötong löng Sbö u zlong bäng, ga nopga löng eshko li pina lok.

E wopro ga syöshtaga kësbangyo, ba dboryagaga, e nopga rokono tjwe lan ëng tjok wlo, nopga rokara li, e judío tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo. Eni ga Judío Kjok llgwegaga Këskësyo ëng töno löng, ga nopga ichara to Sbö tjlökwo roy lagaga tjeng no shdüzlong uyo li kjrë le. ²² Gueniyo ga no dagaga li öötong löng no shdüzlong uyo li roshko ga ëye wlëna llëme. Ga roy söra tjwe löng iröng, ²³ tjlë kjok llgwegaga li kong ga «Tjawa opzrëno jek löng no shdüzlong uyo roshko, ga bängzak jong yötso, ga no dagaga obi bë löng u bäng li dë. Gueniyo u bäng li dörorwa ga këm kjër roshko ëye drete» le.

²⁴ Kuya Sbö u dagaga kägäyo, syöshtaga kägäyogarë ga wotjlik lok ga «¿Llëbo ëre, e pjir äär jong kjone?» le eni.

²⁵ Eshko ga domer shrono shäng kjlara, tjlë ga «¡Pjäy wlëp llëme! Domerga zrëromi jek löng kjër roshko kjurgue bë löng oba ping träk llëm llöm Sbö u zlong bäng» le.

²⁶ Eni ga Sbö u daga kägäyo öör ba kjrë ba parkagaga tjok. Ga söra lok tek obi,

gueniyo llëye shäryara ba tjok llëm, oba bangkjre lok ara, lökoba ak go le kjishko.

²⁷ Eni ga söra, iara lok Judío Kjok llgwegaga Këskësyo töno löng li boksho, ga syöshtaga kësbangyo tjlë ba kong ga ²⁸ «Tjawa tjlëno bomi kong jlökoyo ga «Pjäy Jesús roy lë ë kong ame, ga Jesús tjlökwo pimi ë kong ame bakoe» lororwa bomi kong. ¿Eni ga llëye shäryoromiro? Bomi tjlökwo loromi Jerusalén sopga löng kës li kong, ga domer wolono li wloyo tjawarë lëmi eni bakoe» le.

²⁹ Kuya Pedro, Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska llamo lirë ga tjlë lok ba kong ga «Sbö tjlökwo kolorwarë dey, nopga İ llëme. ³⁰ Jesús zrëromi, löromi pjang kjlös go kjupä li, e woshrara bi tjlapgaga tek dënashko so Sbö lirë iröng obi, ³¹ ga söra, iara beno sök ba orkwo këlëkong, beno tjwlö kësbang bi ichaga, bi döga, Israel tjëyoga li, llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe le, ga raye wlo, owa pjang ba go li löya Sbörë ber dret wlo. ³² Ga tjawa beno löng e İnorwa jlöe laga. Sbö Sëya beno shäng ba roy laga bakoe. E twara Sbörë ba kolagaga uunkong kong» le.

³³ Kuya lok ga iirkono ara, zröya lok woydë erä. ³⁴ Gueniyo fariseo sök kjlara eshko ko Gamaliel, e no pingga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e bangkjreba arae. Kojono shäng eshko, ga tjlë no dagaga löng li kong ga «Domerga kjwe jek sözi kjoko sira» le, ga sörae. ³⁵ E irgo ga tjlë tjlapgaga llamo tjeng li kong ga «Israel tjëyoga, pjäy sjëke. Llëye shäryëy domerga kjwe kong li, e woyotjlily yötso guing. ³⁶ Woyotjlizi ga domer weno shäng kjlara dënashko ko Teudas. E opyono shäng tjwlö kësbange. E irgo ga domerga töno tjeng ba tjok doglo sak dbäw pjloglo pkëng (400) dik. Miga, e irgo ga zrëraba, ga llamo li shdöktonge. Eshko ga llëbo li pjitonge.

³⁷ »E irgo ga öötong shji ko kjrëba dbaryoshko ga domer weno shäng kjlara obi ko Judas, e Galilea so. E irgo ga oba töno ba tjok ara bakoe. Miga, e ëmdë zrëraba ga llamo li shdöktong bakoe.

³⁸ »E kjishko ga pjäy poshdun ga nopga kjwe wëyë, rayozı, shji opzrëk ba tjok llëme. Llëbo li, e sogo no wleni ga e pjir. ³⁹ Gueniyo e Sbö İ wleni ga e zangga pjäydë

llëme. Eni wleni ga pjây opzrëk woydë Sbö wloyo llëme» le.

Kuya lok ga jlö lara, ga zröra llëme. ⁴⁰ Eni ga domerga li rokara, ga shpora ara no shpokklo go erä. E irgo ga tjlë lok ba kong ga «Pjây nomo. Pjây Jesús roy lë ë kong ame, ga Jesús tjlökwo pimi ë kong ame bakoe» le lok ba kong. E irgo ga rayara toe.

⁴¹ Eshko ga Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska opshino lok tjlapgaga li bokshto wopjlúe. Opmydë lok ga Sbö kong ga epga shdungoba Jesús kjishko li, e tjwlö ara. Ga iara Sbörë shdungoba eni kjishko ga beno löng wopjlúe. ⁴² Eni ga dbar kjwobi go ga oba pïya löng enido Sbö u zlong bäng, u kjwarashko kjwarashko bakoe. Jesús, e ichara Sbörë ber bi pjluyo sorë li roy pjlú le löng oba uunkong kong eni.

6

Domerga kjararaba doglo kjäk (7), parkë wlo

¹ Eshkoshko ga Jesús tjlökwo kjaragaga tjwe tön jong arae. Epga tjlë tjlökwo kjing pjök, kjong kjong tjlë Grecia so tjlökwo, kjong kjong tjlë hebreo tjlökwo. Ga nopga tjlë Grecia so tjlökwo li kjloshtë ara, tjlë ga «Kjwepga kjwe dli pjlorguë syäpga Grecia so kong ga twe chira anmoyö» le eni.

² Eni ga Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li, ba pjeyoga llamo tona löng uunkong ba tjok. Ga tjlë lok ba kong ga «Tjawa Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska. Borwa pak rayërwa, tjawa ber löng dli pjlorgaga wlo ga äe. E bëy llëme. ³ E kjishko ga pjeyoga, domerga kjrozï bi tjrëko doglo kjäk (7), miydëmi ga pjlú wleniyo, kjok miydë ara, go Sbö Sëya jlökoyo. E irgo ga kjroromi li ber löng pak li shäryaga. ⁴ Tjawara ber löng syöshtë, Sbö tjlökwo roy lë oba kong» le.

⁵ Kuya lok ga «Jlö» le uunkongdë ga domerga kjarara lok eni. Kjarara li beno Esteban, domer go Sbö Sëya jlökoyo, e mär Jesús go eröe. Llammo beno Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, Nicolás. Nicolás, e Antioquia so, gueniyo dëdashko ga kjlopswono beno shäng Sbö tjlökwo söga judioga tjok. ⁶ Kjarara lok irgo ga söra lok öotöng löng Sbö tjlökwo roy lagaga

Jesús äska shwoy, ga epga syöshtono Sbö kong ba kjishko, orkwo iono lok ba dlu kjing go, pak li twe ber ba kong wlo.

⁷ Dbar kjwobi go ga Sbö tjlökwo le lok ara, ga Jerusalén kjokyoshko ga ba kjaragaga tön jek këgong këgong. Tjlapgaga syöshtaga Sbö kong ba pjeyoga kjishko li ëmdë ga omtjlökwo kjrono ara bakoe.

Esteban sharaba

⁸ Esteban, e kjimtara Sbörë ara beno dbo ara, ga llëbo ÿdëba llëm wleniyo shärye kësbang oblë oblë oba bokshto ara. ⁹ Gueniyo kjong kjong omwoydono llëme. Epga opping löng judioga syö uyo ko No Döktong Uyo. Epga Cirene so, Alejandria so, Cilicia so, Asia so bakoe. Lano Esteban tjok ara, ga ëng dboryono kar kare. ¹⁰ Gueniyo Esteban kjimte Sbö Sëyarë ara, kjok miydë ara e kjishko. E kjishko ga epga löng ba bokshtoshko ga dborye ga äe ¹¹ Eni ga nopga wlëna lok pjök mya, ba jyöyotkë wlo. Tjlë lok ga «Jlökoyo ga kurorwa pjlara ga Moisés läywara owa, Sbö läywara owa bakoe» le eni.

¹² Eni ga oba shdöra jong träk llëm, iirkë ara. Löng eshko li judio tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go bakoe. Eni ga Esteban shara lok, söra jek, öotöng shäng Judio Kjek llgwegaga Këskësyö tön löng lishko. ¹³ Eshko ga nopga wlëna pjök mya, ba jyöyotkë wlo. Tjlë lok ga «Domer kjwe tjlë arae. Sbö u kjwe läywe owa träk sira llëm, kjok llgwekklo tara Moisésdë li läywe owa bakoe. ¹⁴ Tjlëno kurorwa ga Jesús, Nazaret so li Sbö u pjik ber dret, shji iara Moisésdë jëklöng sorë li, e kjlopswe bakoe» le lok eni.

¹⁵ Eshko ga tjlapgaga, llamo sirkeno löng eshko li, Esteban ÿya lok drëng ga bokkwo kälä shjiy, so Sbö parkaga kjok dogo so kjoyoe.

7

Esteban tjlëno Judio Kjek llgwegaga Këskësyö kong

¹ Eni ga syöshtaga kësbangyo tjlë Esteban kong ga «¿Tjlökwo lëba bop kjishko kës li eni jlöre?»

² «Pjeyoga, tɽlapgaga, tja kuzña. Bi kjokë tek dënashko so Abraham sök Mesopotamia kjokyo, jekdë Jarán kjokyo llëm obishko ga Sbö Kësbangyo weno shäng ba kong eshko. ³ Eshko ga tɽlë ba kong ga “Bop kjok, bop tjëyoga, e rayos ber, ga pja nom jek kjokyo kjone pin bop kong lishko” le. ⁴ Eni ga Abraham opshino Caldea kjokyo dwayo, ga to beno sök Jarán kjokyo.

»Ba data wolono irgo ga Abraham tek söra Sbörë shrono sök kjok ëreshko, eeri ga shji löng jüşko. ⁵ Gueniyo sök jüşko ga kjok baïya dret, sëna kjok sira jüni ba dre shtoyo wlo ëmdë llëme. Gueniyo ga Sbö tɽlëno ba kong jlökoyo. Tɽlë ga “Kjok ëre twër ber bop kong, pja wolonoshko ga e ber bop tjëyo tek ber bop irgo li kong wlo” le. Eshko dbaryo ga Abraham wapga llëm obi. ⁶ Sbö tɽlë ba kong obi ga “Bop tjëyo tek ber bop irgo li, e to löng kjok shto oblë, ga parkë oblë kong, ga bokrotkëba, opshik ga ä äär luyo pjloglo sak dbäw pjloglo pkëng (400). ⁷ Gueniyo ba bokrotkaga li shdun tjarë. Ga bop tjëyoga tjwe iröng kjok ëreshko, ga tja poshrëya lok jüşko” le Sbörë ba kong eni.

⁸ »Sbö tɽlökwo twono Abraham kong, beno İyado wloshko ga Abraham ichara ba doyo jyã të. E kjışko ga ba wa Isaac bukshko ga dbargwo kjwong (8) ga doyo jyã tara eni bakoe. Isaac omshäryono eni ba wa Jacob kong. Ga Jacob omshäryono eni ba wapga domerga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li kong. Israel tjëyo tɽlapgaga tɽwlö ara li epga.

⁹ »Kɽlara jüni ko José. Ba shjiyga uunkong ymorkono ba kjışko, ga soynena lok, söra to Egipto kjokyo parkaga tɽwlëk shäng wleniyo, gueniyo Sbö shäng José tjok. ¹⁰ Eshko ga song, shdungobashko ga döra Sbörë llëbo owa li dbo dorko dwayo, ga iara beno kjok miydë ara, woyde Egipto so pɽluyorë pɽlú wlo. Ga iara pɽlurë beno sök Egipto sopga uunkong kägäyo, ba parkagaga ichaga bakoe.

¹¹ »E irgo ga pɽli shrono ara Egipto kjokyo kjok kjwang jikong, Canaán kjokyo bakoe. Eshko ga oba woydë arae. Bi tɽlapgaga tek dënashko so löng kjok jüşko obi ga woydë ara bako, dli llëm kjışko. ¹² Gueniyo ga kuya Jacobdë ga Egipto kjokyo dli tjok ga

bi dataga löng li ichara to eshko dli tɽwlëk. Epga öör löng eshko e jã. ¹³ Ga öör pɽloglo pjök goshko ga José tɽlë ba kong lok ga “Tja José, bomi lëng” le ba kong. E go ga miydara ba pjeyogarë. Ga pɽlu ëmdë, José, e tjëyo llërba miydara bakoe.

¹⁴ »E irgo ga ba data rokara Joserë tek ba pjeyoga uunkong tjok. Epga doglo sak kjäk kjingsho shkëng (75). ¹⁵ Eni ga Jacob to jek beno sök Egipto kjokyo, ga wolono buk eshko. Bi dataga li wolono beno löng eshko bakoe. ¹⁶ Gueniyo ba doyo söra tek Siquén kjokyo, jnenaba beno tjeng eshko, sak eshko tɽwlëna Abrahamdë dbur go, domer ko Jamor, e wapga kong.

¹⁷ »Sbö tɽlökwo lono Abraham kong jlökoyo li dbaryo äätoshko ga Israel tjëyoga weno jong träk sira llëm Egipto kjokyo. ¹⁸ Eshko ga Egipto so pɽluyo poyono oblë, José, e ë miydara llëme. ¹⁹ Eshko jek lëkong ga bi tɽlapgaga löng kës li jyäpgwara ara, ga bokrotkara ara bakoe. Ichara dbo go ga ba wapga chilawa weno löng jã wleniyo li raye lok, wolon pɽir wlo.

²⁰ »Eshko dbaryo ga Moisés weno buk. Chida li wolësowa, ga dara ba data, ba mekerë buk ba ushko moglo mya. ²¹ E irgo ga rayara ba data, ba mekerë dbo goshko ga wlokrara pɽlu wa walë lirë, ga dara, kuna ba wa baïya wleni. ²² E kjışko ga Moisés, e kuno jem shäng Egipto sopga tɽrëko, ga pina lok ara, kjok miydë ara Egipto so kägäyoga dik. E domer dbo ara, tɽlëga dbo ara bakoe.

²³ »Moisés öötong lu pɽloglo sak pkëngshko (40) ga wotɽlino u ik ba pjeyoga Israel tjëyoga löng lishko. ²⁴ Jek shäng u ikshko ga Egipto so wlëna shäng kɽlara, Israel tjëyo shpok kɽlara träk llëme. Eni ga tɽwlö shira Moisésdë, ga Egipto so li zrörae. ²⁵ Ga wotɽlik ga “Ëre goshko ga tja woyotɽliya bor pjeyogarë ga tja iaga Sbörë beno shäng ba dök jüşko dwayo le lok” le. Gueniyo ga e woyotɽlina lok llëme.

²⁶ »Wëshko ga Israel tjëyoga wlëna löng do pjök ëngkwë. Woydara ga ber löng wopɽlú ëng tjok, ga tɽlë ba kong ga “¿Pjã epenga dö ga pɽlú ëngkwë ëng tjok ega?” le ba kong.

²⁷ »Eni ga shäng ba kɽlara kjwë li Moisés poskakza jek jong, ga tɽlë ba kong ga “¿Pja

iaga ërë beno shäng jÿshko borwa ichaga, borwa lÿgwegaga? ²⁸ ¿Tja zröp woydë, Egipto so zrörop kjupkeshko sorë ga eni lëpdo?” le. ²⁹ Kuya ga töktong, ga to jek Madián kjokyo, ga öötong beno sök eshko, no shto oblë so wleni. E irgo ga wapga do pjök.

³⁰ »Öötong lu pjloglo sak pkëng (40) obi ga dbar kjwara ga Moisés jëk shäng kjok dogro no llëmshko, Sinaí dlupyo jong soshko. Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so weno shäng ba kong, kji sho pjë jong ri ri roshko.

³¹ Ga Moisés sëya llëm, kji sho pjë jong ri ri li ña kjishko. Ñya woydë yötso ga öötong jek shäng soshko ga Sbö tjlë ba kong ga ³² “Tja bop data Sbö. Tja Abraham, Isaac, Jacob, e Sbö bakoe” le. Kuya ga bangkjre ara, dete erä, ga ñya woydë ame.

³³ »Eshko ga Tjlapga tjlë ba kong ga “Bop drepkwota kjwe dözong. Klung sho shglëp shäng kjwe iak beno buk dboy bor kong.

³⁴ Bor nopga löng song Egipto kjokyo li ñgör wëïë, kur ga kjloshtë ara, ga tja ter shäng ba döga. Eni ga pja ichër to Egipto kjokyo” le ba kong.

³⁵ »Dënashko ga ba pjeyoga tjlëno Moisés kong ga “¿Pja iaga ërë beno shäng borwa ichaga, borwa lÿgwegaga?” lara lok ba kong eni. Eni ëmdë ga Sbö parkaga weno shäng ba kong kji sho pjë jong ri ri roshko li ichara Sbörë ba kong, iche ber ba pjeyoga ichaga wlo, ber ba döga wlo bakoe.

³⁶ »Eni ga bi tjlapgaga tek dënashko so shira Egipto kjokyo dwayo. Llëbo ñydëba llëm wleniyo shäryara oblë oblë Egipto kjokyo, Dlung Srëzrën buk lishko, kjok dogro no llëmshko bako, öötong lu pjloglo sak pkëng (40). ³⁷ Domer li tjlëno Israel tjëyoga kong ga “Pjây kong tjlökwo laga kjre Sbörë bomi tjrëko kjlara, so tja kjoyoe”* le. ³⁸ Eni ga Israel tjëyoga löng kjok dogro no llëmshkoshko ga Moisés öör ëng töno Sbö parkaga weno shäng Sinaí dlupyo li tjok. Sbö parkaga li tjlëno ba kong, ga shji jëk sorë tjlökwoyo li lara ba kong, le bi kong wlo.

³⁹ »Gueniyo ga bi tjlapgaga tek dënashko so, Moisés woydara lok llëm, kolara lok llëm bakoe. Woydara lok ga to Egipto kjokyo

iröng obi. ⁴⁰ Tjlë lok Aarón kong ga “Tjawa kong sböpga jyäglo shäryos pjök mya, tjawa söya wlo, Moisés, bi shiga tek Egipto kjokyo dwayo, e oto miydërwa llëm kjishko” le lok eni. ⁴¹ Eni ga sögla wlënggla lÿgwoklë jyäglo shäryara kjlara. E irgo ga öng zröra, sho sura ba sbö li kong. Ga bë shäryara pjlara, ba sbö shäryara om go li poshrëkklo.

⁴² »E kjishko ga epga rayara Sbörë, iara beno löng dbala poshrëk shara. E kjishko ga tak beno pjang Sbö tjlökwo laga tek dënashko so li kjibokwoyo go eni:

»“Israel tjëyoga,
¿pjây öör löng kjok dogro no llëmshko lu
pjloglo sak pkëngshko (40) ga
tja kong öng zröromi, sho suromi bor
kongde? Llëme.

⁴³ Bomi sbö Moloc syö uyo li sömirë bomi tjok.

Bomi sbö Refán dbalayo jyäglo li söromi bakoe.

Llëbo jyäglo shäryoromi om go li, e poshrëmirë löng erä.

E kjishko ga pjây ichër bomi kjok jÿshko dwayo

to kjok ko Babilonia pjlor kalëkong.”†

⁴⁴ »Bi tjlapgaga tek dënashko so löng kjok dogro no llëmshkoshko ga Sbö u shäryak öng kwota go li jong ba tjok ñyado. “E shäryak jyäglo jÿni” lara Sbörë Moisés kong, ga shäryara lok eni. ⁴⁵ Wolono lokshko ga Sbö u li kjrara ba wapgarë beno ba kong. Ga shrono tek löng Josué tjok, ga nopga kjok jÿshko so zana lokshko ga söya pjang ba tjok, tjëyoga oblë oblë kjara Sbörë kjok twe ba kong wlo lishko. Eni ga beno jong eshko äär jong Pjlu David dbaryo lishko. ⁴⁶ E ñna Sbörë, ga beno pjlu ba kong. Ga David u shäryë woydë kjwara ber jong Jacob Sbö li kong wlo le. ⁴⁷ Miga u li shäryaga beno ba wa Salomöndë.

⁴⁸ »Eni ëmdë ga miydëy pjlu ga Sbö Tjwlö Kësbangyo, e opyë sök u shäryak norë roshko llëm, lara Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Isaíasdë sorë li eni. Tjlëno beno eni:

⁴⁹ »“Sbö tjlë ga ‘Kjok dogo, e bor pjlu sökklo wleni,

* 7:37 Deuteronomio 18.15. † 7:43 Amós 5.25-27.

ga kjok ëre kjing, e bor kjupkwo shtoyo wleni.

¿Tja kong u shäryëmi llërba bor kong ga kjwördo?

¿Bor woshtozlong shtoyo ber jong kjone?

⁵⁰ ¿Llëbo tjeng kës kjok ëre kjing go kjwe, e shäryaga tjarë bor orkwo om go go llëmdo? le Sbörë.”†

⁵¹ »Pjây, llëye kumi woydë llëm, Sbö tjlökwo kolëmi woydë llëm bakoe. Pjây löng Sbö Sëya wloyo ñyado. Pjây wotjlik löng bomi tjlapgaga tek dënashko so ñ dik. ⁵² Sbö tjlökwo lagaga ichak ba kong kës li irpjana lok, shdüya wlo. Ëye tjlë shäng no pjlo bek tjwe li kjishko ga zröra loke. Eni ga no pjlo bek li shronoshko ga pjây opyono beno löng ba wloyo, tworomi nopga owa kong, ga zrörabae. ⁵³ Pjây kong kjok llgwekklo tara Moisésdë li, e laga Sbö parkaga kjok dogo sorë Moisés kong, le bomi kong wlo. Eni gueniyo ga e kolëmi llëme» le.

Esteban löra, zröraba ak go

⁵⁴ Kuya lok ga iirkono ara, kowo uë shmët iirdë Esteban kong.

⁵⁵ Gueniyo ga Esteban go Sbö Sëya jlokoyo. Eni kuzong ga ñya ga kjok dogo ga Sbö sök kälä lletlet, ga Jesús shäng ba zlong bäng, orkwo këlkong. ⁵⁶ ñya eni ga tjlë ga «ñzã! ñn ga kjok dogo roshwino, ga no to ter kjok dogo dwayo li shäng Sbö zlong bäng orkwo këlkong» le.

⁵⁷ Gueniyo ga epga kwomgwo bängzargö jong tuktëng, öö le lok dbo go, ga jek rish ba kjing go tjë jikong. ⁵⁸ Eni ga shira lok kjok eshko dwayo, ga löra lok ak go, zröya lok wlo. Eshko ga dwlas shäng kjlara ko Saulo. Esteban rotagaga shwong ter lëkong li skwara lokshko ga e beno shäng shwong li dë.

⁵⁹ Löya löng ak go wopro ga Esteban syöshono Jesús kong, tjlë ga «Tjlapga Jesús, bor sëya ëre wlokjrozong» le. ⁶⁰ Eni ga kjök torgö sök, ga tjlë dbo go ga «Tjlapga, llëbo owa shärye löng ëre wëyë, kjwepga shdum e kjishko llëme» le. Lara eni pjir ga wolonoe.

8

¹⁻² Saulo omwoydono eni, Esteban, e zrökko le eni. Jesús tjlökwo kjrägaga kjong kjong, shinmo doyo iara to sakshko, ga slatong lok ara ba kjishko.

Jesús tjlökwo kjrägaga irpjana Saulorë

Eshko dbaryo jek lëkong ga Jesús tjlökwo kjrägaga löng Jerusalén kjokyo li irpjanaba, shdunaba arae. E kjishko ga töktong to lok Judea kjokyo oblë oblë, Samaria kjokyo oblë oblë bakoe. Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska lira töktong llëme. Epga beno löng Jerusalén kjokyo. ³ Eshkoshko ga Saulo shäng Jesús tjlökwo kjrägaga li irpjang. Opzrëk jek u kjwara kjwara roshko, ga nopga dopshiya domer, walë, iche dbo go jongya no shdüzlong uyo roshko.

Jesús roy pjlu li öötong Samaria kjokyo

⁴ Gueniyo ga ëye töktong jek Jerusalén kjokyo dwayo ga beno löng Jesús roy pjlu lë kjone pogo, jëk löng kjone ga eshko.

⁵ Kjlara jüni ko Felipe. E to jek Samaria kjokyo kësbang nopga arashko ga Cristo ichara Sbörë li roy lara nopga kong, ⁶ llëbo ñydëba llëm wleniyo shäryara ba kong bakoe. E kjishko ga nopga tön jong träk llëm, ga llëye le li kuya lok yötsoe. ⁷ Eshko ga nopga goshko Ä sëyaga li poptara ara. Sëyaga li opkjë jek ba goshko dwayoshko ga sglük le erä. Nopga dre kuga llëm wleniyo, nopga jëk llëm wleniyo, e poptara bakoe. ⁸ E kjishko ga kjok eshko ga nopga beno löng wopjlu anmoyö.

⁹ Gueniyo domer shäng kjlara eshko ko Simón. Dënashko ga e oppino shäng ybi, llëbo Ä sëyaga li go ara. Eni ga Samaria sopga jyäpgwara ara, opyono shäng tjwlö kësbange le eni. ¹⁰ Kuya lok yötso tjë jikong, këskes chirawa bakoe. Tjlë lok ga «Domer ëre dbo kësbang, Sbö dik» le lok eni. ¹¹ Ga epga jyäpgwara lu pjloglo ara ba Ä sëyaga li go kuzong ga ba tjlökwo kjrara lok.

¹² Gueniyo ga Sbö ber no pjluo sorë li roy pjlu, Jesucristo roy pjlu, e lara Feliperë nopga li kongshko ga e kjrara lok, ga wara jer di roshko, domer, walë. ¹³ Simón omtjlokwo kjrono, ga wara bakoe. Eni ga to opyono shäng Felipe yorkë ñyado, wojeno

† 7:50 Isaiás 66.1-2.

to shäng llëbo ÿdëba llëm wleniyo shärye shäng kësbang oblë oblë li ïk.

14 Ga Samaria sopga beno löng Jesús tjlökwo kragaga lëba li roy kuya Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska löng Jerusalén kjokyo lirë ga Pedro, Juan, e ichara lok jek eshko.

15 Öötong löng eshko ga syöshtono Sbö kong, ba Sëya iche ba tjlökwo kragaga Samaria so li kong wlo le. 16 Jesús tjlökwo kragaga li waraba Tjlapga Jesús ko go tjän, gueniyo go Sbö Sëya tjwayde ba kong llëm obi. 17 Eni ga Pedro, Juan, e orkwo iono nopga li dlu kjing go, ga ba go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok eni.

18-19 ÿya Simóndë ga tjlë Pedro, Juan kong ga «Bomi dbo kësbang kjwe twozï ber bor kong, kjwe go ga tja orkwo ië ë pogo dlu kjing go, ba go Sbö Sëya tjwe ber ba tjok wlo. Pjây kong dbur twër kjwe äska» le.

20 Kuya Pedrorë ga tjlë ba kong ga «Llëye tjwlëp woydë li, e twaga Sbörë eröe. E kjïshko ga bop dbur, e pjir bop tjok. 21 ÿya Sbörë ga pja wotjlïk bëy llëme. E kjïshko ga pja iara beno shäng parkë ba kong borwa tjok llëme. 22-23 ÿn ga pja ymo ara, pja shäng bop wotjlïk owa li dbo dorko obi. E kjïshko ga llëbo owa shäryëp shäng ëre, e owa jlöe los, ga rayos, ga pja syöshtos Sbö kong. Eni ga owa pjang bop go li löya kjwe» le.

24 Kuya ga tjlë ga «Pjây syöshtos Sbö kong bor kjïshko, llëbo owa lëmi li tjwe bor kong llëm wlo» le.

25 Eni ga Sbö tjlökwo roy lara lok ara kjok eshko sopga kong. E irgo ga to tek löng iröng, Jesús tjlökwo roy pjlu lara ara kjok shto oblë oblë Samaria kjokyosho obi, ga shrono tek löng Jerusalén kjokyo iröng obi.

Etiopía so wara Feliperë kjlara

26 E irgo ga Sbö parkaga kjok dogo so tjlë Felipe kong ga «Pja poshäryos, pja jongya irbo jek jong Jerusalén kjokyo äär Gaza kjokyo li go» le. Irbo le li jek jong kjok dogro no llëmshko. 27 Eni ga poshäryono, ga toe. Jek shäng irbo ga domer wlëna jek sök kjlara Etiopía so, e tjlapga tjwlö kësbang, parkë sök dbur töngga kägäyo, ba pjlu walë

Candace kong. Domer, e tek sök Jerusalén kjokyo dwayo, brik shäng Sbö poshrök.

28 Bojono tek sök iröng ba jëkklo go, to ba kjokshko wlo le, ga jek sök kjibokwo tara Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Isaíasdë li lë.

29 Eshko ga Sbö Sëya tjlë Felipe kong ga «Pja jëkzong. Pja nom jek jëkklo kjwe zlong bäng» le. 30 Eni ga Felipe jek zron jong öötong ba zlong bäng. Kuya ga sök kjibokwo tara Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Isaíasdë li lë ga tjlë ba kong ga «¿Lëp sök kjwe llë loklo miydëpde?»

31 «¿Pjilölgwega ërë bor kong llëm ga miydër sorë?» le ba kong. Eni ga Felipe rokara jem sirkek sök ba tjok ba jëkklo roshko, ga jem öötong sök ba tjok. 32 Tjlökwo le sök li eni:

«E beno shäng kjing erä,

öng wlëp ushko so sökoba, zrökoba wlo wleni.

Kjamo roshwino llëm,

öng wlëp ushko so llgwoklë wleniyo shtëba löngshko wleni.

33 Läywaraba owa, ga llgweraba bek llëme.

¿Shira kjok ëre kjing go dwayo kjïshko ga ba tjëyo tek ber ba irgo li roy laga ber ërë?»*

34 Eshko ga tjlapga Etiopía so tjlë Felipe kong ga «¿Los bor kong sira ga e ë layde Sbö tjlökwo laga tek dënashko so lirë, oplokdo om gore, de no oblë layde?» le.

35 Eni ga domer li pina Feliperë sök, tak pjang kjibokwo le li dwayo öötong Jesús roy pjlu li go. 36-37 Eni ga jek löng irbo wenzong ga äär di bäng buk kjrina eshko ga domer li tjlë ba kong ga «jïshko di tjok, izong. ¿Tja wëp kjweshko ga buere?» le.† 38 Eni ga ba jëkklo söga ichara ba jëkklo slong. E irgo ga oplono lok pjöyïkong dishko, ga domer li wara Feliperë jer di roshko. 39 Opshino tëm di roshko dwayosho ga Felipe söra Sbö Sëyarë to, ga ïna domer lirë ame, gueniyo to jek sök wopjlu ba irbo bäng go. 40 Felipera weno shäng Azoto kjokyo, eshko ga jek shäng kjok kjrïnashko kjrïnashko

* 8:33 Isaías 53.7-8. † 8:36-37 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «... le. Kuya Feliperë ga tjlë ba kong ga «Pja mär Jesucristo go jlökoyo ga pja wër ga pjluë» le. Kuya ga tjlë ba kong ga «Woyotjlïn ga Jesucristo, e Sbö Wa» le.»

Jesús tjlōkwo roy pjlú lē oba kong äär jong Cesarea kjokyo.

9

Saulo kjlōpswara Jesúsdē beno ba tjlōkwo kjruga

¹ E wopro ga Saulo shäng Jesús tjlōkwo kjruga kroyoywē ara, zrōya wlo le. E kjīshko ga öör shäng syōshtaga kēsbangyo ik. ² Ga tjlē ba kong ga «Tja jek woydē Damasco kjokyo. Eshko ga nopga jek löng Irbo Tjaglën go li wlēnor domer, walē kjlobi li shar, ga tek sör jūshko Jerusalén kjokyo, shdüy wlo. E kjīshko ga woydēr ga tja kong kjibokwo twēp kjwöbö, twēr judioga syō uyo jong kjok eshko li kägäyoga kong, tja kjimte lok wlo» le. Eni ga kjibokwo twara ba kong, ga jek Damasco kjokyo.

³ Eni ga jek shäng ääto Damasco kjokyo ga ĩya ga iök shjiy ter tjwe kjok dogo dwayo, jek lletlet, ga kopjrina iök shjiy lirē beno pjang pjribrie. ⁴ Jekdo eshko ga dgonono jer rish buk töshko, ga kuya ga ēbo tjlē ga «Saulo, ¿tja irpjam ega?»

⁵ «Tjlapga, ¿pja ē?»

«Tja Jesús. Irpjam to shäng wle, e tja.*

⁶ Pja kojōs, pja jongya opzrök jek Damasco kjokyo. Llēye shäryēp wlo li, e lēba bop kong eshko» le ba kong.

⁷ Nopga jek löng Saulo tjok li, ēbo tjlēno li kura lok, gueniyo ēye ĩna lok llēme. E kjīshko ga beno löng sēya llēme. ⁸ E irgo ga Saulo kojono töshko li dwayo. Bokkwo roshwing ga kjok ĩgō llēme. E kjīshko ga shara lok ba orkwo go, ga söra to jek Damasco kjokyo. ⁹ Beno sök eshko dbargwo mya kjok ĩgō llēm, iē llēm, llēye ie llēm bakoe.

¹⁰ Domer sök kjlara Damasco kjokyo ko Ananías. E Jesús tjlōkwo kjruga. Eshko ga Tjlapga Jesús weno shäng ba kong yoshko wleni, ga tjlē ba kong ga «Ananías.»

«¿Llē?, Tjlapga» le ba kong.

¹¹ Tjlē ga «Pja nom Judas ushko, e jong irbo kowēba Irbo Pjlo Bek li zlong. Domer sök eshko kjlara ko Saulo, e Tarso so. E sök syōshtë bor kong. ¹² Yoĭno ga domer shrono

shäng kjlara ba shwoy ko Ananías, orkwo iē ba dlu kjing go wlo, kjok ĩgō obi wlo» le.

¹³ Kuya ga tjlē ba kong ga «Tjlapga, nopga ara tjlēno bor kong domer lēp shäng li kjīshko. Llēbo owa shäryara ara nopga kjrorop tjeng dboy bop kong löng Jerusalén kjokyo li kong. ¹⁴ Ga shrono shäng jūshko, ichaga syōshtaga kägäyogarē tek bop tjlōkwo kjruga sōya, shdüya wlo le eni» le ba kong.

¹⁵ Gueniyo ga Tjlapga Jesús tjlē ba kong ga «Pja nomo. Domer li, e kjrorop, bor roy lē oba kong wlo. E ichēr jek nopga kjok shto oblē oblē so kong, ba pjluyoga kong, Israel tjeyoga kong bakoe. ¹⁶ To shäng song bor kjīshko sorē li pin ba kong om go» le.

¹⁷ Kuya ga jek öötong shäng Saulo sök lishko, ga opzrēno jek kjēr roshko. Öötong shäng ba shwoy ga orkwo iono ba dlu kjing go, ga tjlē ba kong ga «Saulo, pja bor kjlara, Tjlapga Jesús, e weno shäng bop kong irbo, pja tek shäng lishko. Ga tja ichara bop shwoy, pja bokkwo poptēr wlo, bop go Sbō Sēya tjwe ber kēsbang bop tjok wlo bakoe» le.

¹⁸ Jekdo eshko ga Saulo bokkwo kjing go, llēbo löno jer so mā zrērkwā kjoyo, ga bokkwo poptono beno pjlú irōng obi. E irgo ga kojono, ga wara Ananíasdē jer di roshko.

¹⁹ Eni ga iono pjir ga dbokjrōno obi.

Saulo Jesús roy lono Damasco kjokyo

E irgo ga beno sök eshko dbar kjwöböso, Jesús tjlōkwo kjruga löng eshko li tjok. ²⁰ Eshko ga öötong shäng judioga syō uyo oblē oblē roshko, ga tjlē oba kong ga «Jesús, e Sbō Wa jlōe» le to shäng enido.

²¹ Nopga löng ba kuk kēs li beno löng yēy le erä, tjlē lok ēng kong ga «Domer kjwe sök Jerusalén kjokyoshko ga to shäng Jesús tjlōkwo kjruga irpjang. Ga shrono tek shäng ēreshko epga shak, sōya jongya twe syōshtaga kägäyoga kong wlo. ¿Kjwe e llēmdo?» le lok ēng kong eni.

²² Gueniyo Saulo tjlē shäng oba kongshko ga tjlē dbo ara jek kēgong kēgong anmoyō. Pīya oba kong wēlē ga bi pjluyo iche le

* **9:5** Tek dēnashko ga kjibokwo ēre jyā shiraba oblē oblē ara. Ga kjone kjone tjlē ga «“Tja Jesús. Irpjam to shäng wle, e tja. Llēbo shäryēp shäng kjwe kjang bop kong, tja kolēp llēm ga pja opsrek shäng om goshko” le. Ga bangkjara Saulorē ara ga tjlē ba kong ga “¿Llēye woydēp ga shäryēr?” le. Kuya ga tjlē ba kong ga...»

Sbörë li, e Jesús jlõe. Kuya judíoga kjok eshko so lirë ga beno löng kjing erä, dborye lok sorë miyde löng llëme.

²³ Dbar kop ara ga judíoga töno löng, ga beno wotjlík kjrinaso, Saulo zröya wlo le eni. ²⁴ Ga Damasco kjokyo kjeryo shäryak ak go pjribri kjókshko ga u bäng bäng tjeng pjök mya, nopga opshik kjok eshko dwayo wlo. Eshko ga u bäng dagaga iara lok beno löng eshko shkë dba, Saulo opshik leshko ga shaya, zröya wlo le eni. Gueniyo ga miy-dara Saulorë pjire. ²⁵ E kjïshko ga kjok shkë ga lona ba oppingagarë jer kjër li poglo go pjlor kalëkong, shing kësbang roshko. Eni ga döktong toe.

Saulo shrono shäng iröng obi Jerusalén kjokyo

²⁶ E irgo ga Saulo shrono tek shäng iröng Jerusalén kjokyo ga tön Jesús tjlökwo kragaga tjeng eshko li tjok lara, gueniyo bangkjrara lok ara, wotjlík lok ga «E kjlopswono beno shäng Jesús tjlökwo kragaga llëme» le. ²⁷ Gueniyo shäng eshko kjlara ko Bernabé. Ga Saulo söra jek Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska löng li shwoy. Ga Saulo, e Jesús ño irbo jek shängshko sorë li, e läywara ba kong, Jesús tjlëno ba kong li kura le eni, ga shäng Damasco kjokyo lishko ga tjlëno Jesús kjïshko ara, llëye bangkjrara llëme le Bernabéré ba kong lok eni bakoe. ²⁸ Eni ga Saulo beno sök ba tjok Jerusalén kjokyo, ga jëk shäng ba tjok, tjlëno Jesús kjïshko ara kjone pogo, llëye bangkjrara llëme. ²⁹ Tjlë ara, tjlökwo kjlopswë kar kar judíoga tjlë Grecia sopga tjlökwo wleniyo löng li tjok. Gueniyo zröya wlo le lok eni. ³⁰ Kuya Jesús tjlökwo kragagarë ga söra jek Cesarea kjokyo, e irgo ga ichara lok jek Tarso kjokyo.

³¹ Eshko ga Jesús tjlökwo kragaga löng Judea kjokyo, Galilea kjokyo, Samaria kjokyo, e beno löng wopjlú, barwëba ara llëme. Ga tön jek këgong këgong, opping lok jek këgong këgong bakoe. Sbö bangkjre lok ara, ga epga kjimte Sbö Sëyarë ara bakoe.

Eneas poptara Pedrorë

³² Pjlara ga Pedro to shäng kjok shto oblë oblëshko ga jek Sbö nopga löng Lida kjokyo li ik. ³³ Eshko ga domer wlëna buk kjlara

ko Eneas, öötong lu pjloglo kjwong (8) ga dre kuga llëm, buk tóshko ba bukklo kjing go erä. ³⁴ İya Pedrorë ga tjlë ba kong ga «Eneas, pja popte Jesucristorë. Pja kojös, bop bukklo kjwe tözong» le. Jekdo eshko ga kojongö shäng erä. ³⁵ İya Lida sopga, Sarón sopgarë ga kjlopswono beno Tjlapga Jesús tjlökwo kragaga.

Dorcas woshrara Pedrorë iröng obi

³⁶⁻³⁸ Kjok buk kjrina Lida kjokyo soshko ko Jope. Eshko ga Jesús tjlökwo kragaga sök kjlara walë ko Tabita, lëy Grecia so tjlökwo go ga Dorcas. Walë li jëk to shäng llëbo shäryë oba kong pjlu İyado, oba song wleniyo kjimte ara bakoe. Pedro sök Lida kjokyo shko ga Dorcas shara swlorë, ga wolonoe. Ga shinmo doyo waraba pjir ga iaraba buk kjomo, kjër jong kjwara roshko. Kuya Jesús tjlökwo kragagarë ga Pedro shäng soshko Lida kjokyo lëba ga domerga ichara lok do pjök ba rokë. Öötong löng ba shwoy ga tjlë ba kong ga «Pja jek borwa tjok malinge» le.

³⁹ Kuya ga to jek ba tjok. Öötong shäng eshko ga söra lok jem shinmo doyo buk lishko. Eshko ga syäpga kës li töno löng slar ëë, ga tek shrono löng Pedro zlong bäng. Dorcas sök së obishko ga shwong sera, twara ba kong lok li pina Pedro kong, İya wlo. ⁴⁰ Eshko ga löng eshko li ichara Pedrorë uunkong jek kjoko. E irgo ga kjök torgö sök, ga syöshtono Sbö kong. E irgo ga bojongö sök shinmo shwo lëkong, ga İya ga tjlë ga «Tabita, pja kojözong» le ba kong, ga buk li bokkwo roshwinoe. Pedro İya ga kojongö sök. ⁴¹ Eshko ga sök li orkwo shakza pjä, ga kojonga shäng. E irgo ga Jesús tjlökwo kragaga, syäpga li rokara, ga opzrëno jek löng kjër roy. Eshko ga Pedro tjlë ba kong ga «Tabita shäng së obi. İzïa» le. ⁴² Shinmo woshrara Pedrorë iröng obi roy shdöktong Jope kjokyo kjok kjwang jïkong, ga nopga ara mär beno löng Tjlapga Jesús go. ⁴³ Domer sök kjok eshko kjlara ko Simón, e llëbo shäryaga öng kwota go. Eshko ga Pedro beno sök Jope kjokyo dbar kop ara Simón ushko.

10

Pedro, Cornelio

¹ Cesarea kjokyosho ga domer sök kjlara ko Cornelio, e engkjwaga kägäyo. Tjwe Italia kjokyo dwayo, parkë sök Cesarea kjokyo, ga ba engkjwagaga kowëba Italia sopga. ² Domer, e Sbö poshrëk shäng enido wleniyo, ba pjeyoga löng ba ushko li eni bakoe. Ga dbur twe ara judíoga song, llëye llëm wleniyo kong ba kjimtoklo, ga syöshtë Sbö kong iyado. ³ Dbar kjwara dlo töy wleni ga ëbo ña wëllë gueniyo shji yoïno wleni. Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so weno shäng ba kong kjlara, ga tjlë ba kong ga «Cornelio» le.

⁴ İya ga beno shäng sëya llëm, İya beno shäng drëng erä. Eshko ga tjlë ba kong ga «¿Llë?, Tjlapga.»

«Bop syökwo li kura Sbörë, ga bop dbur tworop oba song wleniyo kjimtoklo li İna. E kjışko ga Sbö beno wopjlú bop tjok. Llëye shäryorop uunkong li, e beno ba kong ba sëngglo wleni. ⁵⁻⁶ No ichos kjlara jek Jope kjokyo. Domer sök kjlara eshko ko Simón, kowëba Pedro bakoe. E sök Simón oblë, llëbo shäryaga öng kwota go wleniyo, e ushko. U li jong dlung kjako. Simón Pedro li rokos tek jüşko bop shwoy» le ba kong, ⁷ ga to jek ey dwayo.

E irgo ga ba parkagaga rokara Corneliore tek do pjök, ba engkjwaga kjlara tjok. Ba engkjwaga li Sbö bangkjrë ara, ga parkë shäng Cornelio tjok iyado. ⁸ Llëye shäryono ba tjok kës li lara ba kong pjir, ga ichara to jek Jope kjokyo.

⁹ Wëshko dlo dlw dik ga epga jek löng irbo bäng äato Jope kjokyosho ga Pedro jem sök ba u dbo kjing sdok li kjing go, syöshtë wlo le. ¹⁰ Eshko ga pjli ara, ië woydë, ga kong dli shäryëba u roshko wopro ga llëbo İna, gueniyo shji yoïno wleni. ¹¹ Eshko ga kjok dogo İya jem drëng ga dëktong beno jong oojong, ga llëbo ter tjwe pjang kjok dogo dwayo so kjinyoklo kjoyo, kjarbo kjrochak kjringswo pkëng (4) beno pjang poglo kjoyo, lono ter pjang töshko. ¹² Roshko tjeng öng, äya kjloshko so, sënwa, llëbo uako wleniyo oblë oblë, llëbo uako llëm wleniyo oblë oblë bakoe. ¹³ Eni ga ëbo ybö kura pjlara, tjlë ba kong ga

«Pedro, pja kojözong. Kjwe zrös, ga uozong» le.

¹⁴ Kuya ga tjlë ga «Llëme, Tjlapga. Llëbo uako llëm wleniyo, e uotë llëme» le.

¹⁵ Eshko ga ybö li kura jek pjlara obi, tjlë ba kong ga «Llëye iara Sbörë beno pjlu ba kong wlo li, e owa lep llëme» le.

¹⁶ Shäryono eni pjloglo mya. E irgo ga kjinyoklo kjoyo li poyono jem kjok dogo iröng obi.

¹⁷ Eshko ga Pedro beno sök wotjlik ara, woydë buke. Llëye İna, kura li llë loklo woyotjliya ara.

E wopro ga domerga ichara Corneliore li öötong löng u li wlëk, ga kjimtaraba sira, ga wlënae. Öötong löng Simón ushko ga ¹⁸ tjlëno lok dbo go, tjlë ga «Simón, ¿domer kowëba Pedro li sök jüşkore?» le.

¹⁹ Eni ga Pedro shäng wotjlik llëbo İna, kura li kjiy obishko ga Sbö Sëya tjlë ba kong ga «Simón, tja kuzong. Domerga tjwe löng bop wlëk doglo mya. ²⁰ Pja kojös, pja oplös jer dew ba İk. Pja jek ba tjok, ga “Tja jek llëme” lep llëm, epga ichaga tjarë kjışko» le.

²¹ Kuya ga jer oplono töshko, tjlë domerga shrono löng li kong ga «Wlëmi löng li tja. ¿Pjây to löng llë?»

²² «Tjawa ichaga engkjwaga kägäyo ko Corneliore. Domer, e pjlo bek, Sbö poshrëk shäng enido wleniyo, roy pjlu judíoga kong, woyde lok pjlu tjë jikong. Kjupke ga Sbö parkaga kjok dogo so weno shäng ba kong kjlara, ga ichara bop wlëk, pja jek ba shwoy wlo, llëye lep li kuya wlo» le ba kong.

²³ Kuya ga epga rokara jek kjër roshko, ga e shkëyo ga beno löng ba tjok eshko. Wëshko ga Pedro to jek ba tjok, ga Jesús tjlökwo kjragaga löng eshko Jope kjokyo li kjong kjong jek ba tjok bebi. ²⁴ Kjöshko ga jek öötong löng Cesarea kjokyo, koshe Corneliore sök lishko. Eshko ga ba pjeyoga tona löng ba tjok, oba oblë ba miydë pjlu wleniyo mana beno löng ba tjok eshko bakoe. ²⁵ Pedro öötong shäng ba ushkoshko ga Cornelio opshik tek tjwe shäng ba wlokjrë, ga kjök torgö, kujongö sök ba dre zlong, Pedro poshrëk wlo lara. ²⁶ Gueniyo Pedro tjlë ba kong ga «¡Pja kojözong! Tja no, so pja kjoyo eröe» le.

²⁷ Shäng lan ba tjok wopro ga opzrëno jek ba tjok u roshko, ga ña ga oba tönö tjeng ara eshko. ²⁸ Eshko ga tjlë ba kong lok ga «Miydëmi pjlú ga tjawa judíoga borwa kjok llgwekklo go ga tjawa tön nopga judío llëm wleniyo tjok llëm, tjawa äär ba ushko llëm bakoe. Gueniyo ga tja pina Sbörë ga ëye iara beno pjlú ba kong wlo li, e owa lër llëme. ²⁹ E kjishko ga tja rokoromishko ga tja to tek maling bomi shwoy, llëye loror eshko llëme. Eni ga tja rokoromi llëno miydër woydë» le.

³⁰ Kuya Corneliorë ga tjlë ba kong ga «Eeri ga öötong dbargwo pkëng (4), kjok eni ga tja sök syöshhtë bor ushko,* shäryër dlo töy enido wleni. Eshko ga domer weno shäng kjlara bor boksho, shwong kälä shjiye. ³¹ Ga tjlë bor kong ga “Bop syökwo li kura Sbörë, ga oba song wleniyo kjimtorop sorë li ña. ³² No ichos kjlara jek Jope kjokyo. Domer sök eshko kjlara ko Simón, kowëba Pedro bakoe. E sök Simón oblë, llëbo shäryaga öng kwota go wleniyo ushko. U li jong dlung kjako. Simón Pedro li rokos tek jüshko bop shwoy” le.

³³ »Eni ga nopga ichoror jekdo bop wlojkrë, ga pja opshäryono pjlú, pja to tek. Eni ga tjawa löng jüshko tjë jikong Sbö bokso, llëye lara bop kong li lëp borwa kong, kurwa wlo» le.

³⁴ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Era miydër kjwlë ga shji tjëyoga oblë oblë woyde Sbörë uunkong, shji ber tjeng dboy dboy ame. ³⁵ Eni ga nopga kjok shto oblë oblë so ë pogo ba bangkjre, llëbo pjlo bek li shäryë wleni ga wlojkrë Sbörë uunkong. ³⁶ Sbö tjlökwö ichono Israel tjëyoga kong, tjlë ga nopga uunkong pjluo li, e Jesucristo, ga ba kjishko ga shji ber löng wlëp Sbö tjok ga pjlúe.

³⁷ »Llëye shäryono Judea kjokyo kjok kjwang jikong li, e miydëmi pjire. Bäm go ga domer weno shäng kjlara Galilea kjokyo ko Juan, tjlë ga “Woyde Sbörë ga shji wëba jer di roshko” le eni. ³⁸ E irgo ga Jesús, Nazaret so li weno shäng Galilea kjokyo. Go Sbö Sëya ichara Sbörë shrono beno kësbang ba

tjok, ga kong dbo twara kësbange. Sbö shäng ba tjok kjishko ga to jek shäng llëbo pjlú shäryë, ga nopga tjeng Ä wloshko li poptara uunkong. ³⁹ Llëbo shäryara Jesúsdë ara Judea kjokyo, Jerusalén kjokyo bakoe. Ga tjawa beno löng e ñorwa jlöe laga.

»Llëbo shäryara kës li irgo ga löra ba pjang kjlös go, ga zrörabae. ⁴⁰ Gueniyo öötong dbargwo mya ga woshrara Sbörë iröng obi, ga pina borwa kong, ñnwa wlo. ⁴¹ Gueniyo ga pina oba uunkong kong llëm, ëye kjrara Sbörë ber e ñorwa jlöe laga li kong eröe. Woshrara Sbörë iröng obi irgo ga tjawa iono ba tjok.

⁴² »Tjawa ichara llëye ñorwa li roy lë oba kong, Jesús iara Sbörë beno nopga löng sëre, wolonore, e llgwega lë oba kong bakoe. ⁴³ Tek dënashko ga Sbö tjlökwö lagaga löng kës li tjlëno ba kjishko. Tjlë ga ëye mär ba go ga owa pjang ba go li löya Sbörë ber dret Jesús kjishko» le.

⁴⁴ Pedro shäng tjlë obishko ga nopga löng kës tjlökwö kuga li go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok. ⁴⁵⁻⁴⁶ Eni ga tjlë löng kjok shto oblë oblë so tjlökwö, ga Sbö poshrëya lok ara. Kuya Jesús tjlökwö kjrägaga judíoga tek löng Pedro tjok lirë ga beno löng yëy le erä, ba Sëya twara Sbörë nopga judío llëm wleniyo kong bako kjishko.

⁴⁷ Eni ga Pedro tjlë judíoga li kong ga «Nopga kjwe go Sbö Sëya shrono ba kong, shrono bi kong dik bakoe. ¿Eni ga wëy ga ä laga ërë?» le.

⁴⁸ Eni ga Jesús tjlökwö kjrägaga judío llëm wleniyo li rokara Pedrorë tek ba shwoy, we Jesucristo ko goshko wlo. Ga rokara lok Pedro kong ga ber sök ba tjok eshko dbar kjwöböso guing le.

11

Pedro lano Jesús tjlökwö kjrägaga löng Jerusalén kjokyo tjok

¹ Eshko ga nopga judío llëm wleniyo Sbö tjlökwö kjrono li roy öötong Sbö tjlökwö roy lagaga Jesús äska kong, Jesús tjlökwö kjragaga obi löng Judea kjokyo uunkong li kong bakoe. ² E irgo ga Pedro shrono shäng

* **10:30** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «Eeri ga öötong dbargwo pkëng (4), kjok eni ga tja sök syöshhtë bor ushko, ga tja ië llëm Sbö kong, shäryër dlo töy enido wleni.»

iröng Jerusalén kjokyoshko ga Jesús tjlökwo kragaga judío wleniyo kjong kjong iirkë lok ara ba kong, ³ ga tjlë ba kong ga «¿Pja öör nopga judío llëm wleniyo shwoy llëno? ¿Pja iono ba tjok ega?» le.

⁴ Kuya ga llëye shäryono ba tjok tek dämärshko li lara ba kong pjire. Tjlë ba kong ga ⁵ «Tja sök Jope kjokyo obishko ga tja sök syöshtë wopro ga llëbo ñnor wëllë, gueniyo shji yoïno wleni. Eshko ga kjok dogo ñn ga döktong beno jong ojong, ga llëbo ter tjwe pjang kjok dogo dwayo so kjinyoklo kjoyo, kjarbo kjrochak kring-gwo pkëng (4) beno pjang poglo kjoyo, lono ter pjang töshko, tja sök lishko. ⁶ Ga roñnor yötso, ga ñn ga roshko tjeng öng, äya kjlshko so, sënwa, llëbo uako wleniyo oblë oblë, llëbo uako llëm wleniyo oblë oblë bakoe. ⁷ Eni ga ëbo ybö kuror pjlara, tjlë bor kong ga “Pedro, pja kojözong. Kjwe zrös, ga uozong” le.

⁸ »Kur ga tja tjlë ga “Llëme, Tjlapga. Llëbo uako llëm wleniyo, e uotë llëme” lër.

⁹ »Eshko ga ybö li kuror jek pjlara obi, tjlë bor kong ga “Llëye iara Sbörë beno pjlu ba kong wlo li, e owa lëp llëme” le.

¹⁰ »Shäryono eni pjloglo mya. E irgo ga kjinyoklo kjoyo li poyono jem kjok dogo iröng obi.

¹¹ »Jekdo eshko ga domerga shrono löng doglo mya eshko, ichara Cesarea kjokyo dwayo bor wlokjrë. ¹² Eshko ga Sbö Sëya tjlë bor kong ga “Pja jek domerga shrono löng li tjok. Llëye woyotjlip guing llëme” le. Eni ga bi pjeyoga tjeng doglo tjer (6) ëre to jek bor tjok.

»Tjawa öötong löng Cesarea kjokyoshko ga domer wlënorwa sök kjlara ba ushko. ¹³ Ga domer li tjlë borwa kong ga “Sbö parkaga kjok dogo so weno shäng kjlara bor kong, ga tjlë bor kong ga ‘No ichos kjlara Jope kjokyo. Domer sök eshko kjlara ko Simón, kowëba Pedro bakoe. Rokos tek jushko bop shwoy. ¹⁴ Eshko ga tjlökwo le bomi kong, pja döya Sbörë e go wlo, bomi pjeyoga löng bomi ushko uunkong li döya wlo bakoe’ le bor kong eni” le.

¹⁵ »Tja shäng lan ba tjok lok kjwlë ga ba go Sbö Sëya shrono beno kësang ba tjok, shrono bi kong dämärshko dik bakoe.

¹⁶ Eshko ga tjlökwo lara Tjlapga Jesüsdë li woyoshrër kjwlë jä. Tjlëno ga “Juan, e no wono di goshko. Gueniyo dbar kjwöbö obi ga pjây go Sbö Sëya iche Sbörë tjwe ber kësang bomi tjok” lara eni. ¹⁷ Dämärshko ga shji mär Tjlapga Jesucristo go ëre kong ba Sëya twara Sbörë. Eshko ga twara nopga e kong eni bakoe. Eni kuzong ga eni llëme lër ga äe» le.

¹⁸ Kuya lok ga llëye lara ame. Ga Sbö poshrëra lok ara, tjlë ga «Nopga judío llëm wleniyo ëmdë ga kjimtara Sbörë. Llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe lara, ga rayara, ga epga ber löng së iyado Sbö tjok» le.

Jesús tjlökwo kragaga löng Antioquia kjokyo

¹⁹ Esteban zröraba irgo ga Jesús tjlökwo kragaga löng eshko, e irpjanaba bakoe. Ga epga töktong to Fenicia kjokyo, Chipre kjokyo, Antioquia kjokyo bakoe. Kjong kjong öötong löng kjok shto oblë oblëshko ga Jesús roy pjlu lara oba kong, gueniyo judioga kong eröe. ²⁰ Gueniyo Jesús tjlökwo kragaga Chipre so, Cirene so löng Jerusalén kjokyo kjong kjong lira töktong to jongya Antioquia kjokyo. Öötong löng eshko ga Tjlapga Jesús roy pjlu lara nopga judío llëm wleniyo kong bakoe. ²¹ Eshko ga ba tjlökwo lagaga li kjimtara Tjlapga Sbörë ara. Eni ga kjok eshko sopga ara, ba tjlökwo tek dënashko dwayo kole löng li, e rayara pjir, ga mär beno löng Tjlapga Jesús go shara.

²² Roy kuya tjlökwo kragaga löng Jerusalén kjokyo lirë ga Bernabé ichara lok to Antioquia kjokyo. ²³ Öötong shäng eshko ga ñya ga epga kjimte Sbörë shäng, ga beno shäng wopjlue. Eshko ga epga poshduna uunkong, tjlë ga «Pjây mär ber löng Tjlapga Jesús go eröe» le. ²⁴ Bernabé, e domer pjlu. E go Sbö Sëya jlökoyo, ga mär shäng Sbö go eröe. Eni ga nopga ara kjimtara mär Tjlapga Jesús go.

²⁵ E irgo ga Bernabé to jek shäng Tarso kjokyo, Saulo wlëk. ²⁶ Wlëdashko ga söra to Antioquia kjokyo, ga beno löng eshko lu pjlara. Eshkoshko ga Jesús tjlökwo kragaga

pina lok ara. Eshko ga Jesús tjlōkwo kjragaga kowēba Cristo nopga. Kowaraba eni bām go eshko Antioquía kjokyo.

²⁷ Eshko dbaryo ga Sbō tjlōkwo lagaga ba pjeyoga kong opshino kjlōbö to Jerusalén kjokyo dwayo jek öötong löng Antioquía kjokyo. ²⁸⁻³⁰ Kjlara ko Agabo. Eshko ga e kojono shäng, ga tjlē oba kong ga «Pjli tjwe ara kjok kjwang jikong» le. E miydara Sbō Sēya go.

Eni ga Jesús tjlōkwo kjragaga löng Antioquía kjokyo li wotjlino lok ba pjeyoga Jesús tjlōkwo kjraga löng Judea kjokyo li kjimtē. Tjlē lok eng kong ga «llēye twēy ga bue ga twēy» le. Ga kjimtara lok eni. Dbur tōna li twara lok Bernabé, Saulo kong, ga söra lok, twara tjlapgaga Jesús tjlōkwo kjraga kägäyo löng Judea kjokyo li kong.

(Claudio sök pjlu kēsbangyo dbaryoshko ga pjli lara li shrono ara jlōe.)

12

Jesús tjlōkwo kjragaga shduna Herodesdē

¹ Eshko dbaryo ga Jerusalén so pjluo ko Herodes. Eshko ga Jesús tjlōkwo kjragaga kjong kjong irpjana, shdūya wlo. ² Ga nopga ichara Santiago zrök dröng go, ga zrōrae. Santiago, e Juan kjlarayo. ³ Roy kuya judiogarē ga beno löng wopjlue. E kjishko ga pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llēm dbaryoshko ga nopga ichara Herodesdē Pedro shak bakoe. ⁴ Shara lok irgo ga ichara Herodesdē no shdūzlong uyo roshko. Ba dagaga löng eshko kjringgwo pkēng (4), kjrina kjrina noyo doglo pkēng (4). Herodes wotjlino ga söya, llgweya oba boksho dbar shrēzlong irgo jā lara.

⁵ Eni ga Pedro buk kjērshko dak dak lē yōtso, gueniyo ga Jesús tjlōkwo kjragaga löng syōshtë dbo ara Sbō kong Pedro kjishko.

Pedro shira Sbörē no shdūzlong uyo roshko dwayo

⁶ «Shir bong jā» lara Herodesdē li shkēyoshko ga Pedro buk pē no dagaga tjeng do pjök tjreko, orkwo kjrochak kar kar dröng sho go, ga no dagaga llamo li löng kēgong sit u bäng lishko ba dē. ⁷ Eshko ga

Tjlapga parkaga kjok dogo so weno shäng kjlara eshko, ga no shdūzlong uyo roshko iök weno pjang kjwara shjiye. Eshko ga Pedro porwara, ga wollena, ga tjlē ba kong ga «Pja kojōs malinge» le. Jekdo eshko ga dröng sho ba pjrikklo lok ba orkwo go jek lön kjlulu erä. ⁸ Eshko ga tjlē ba kong obi ga «Bop shwong kop lēkong kjwe pjüzong. Bop drekwota kjwe zrēzong» le, ga shäryara eni. Eshko ga tjlē ba kong jek obi ga «Pja popgos bop shwong ter lēkong kjwe go, ga pja tek bor irgo» le.

⁹ Kuya ga opshino jek ba irgo, gueniyo wotjlil ga «¿Tja yoikdo?» le. ¹⁰ Gueniyo jek löng äär no dagaga löng bām lishko ga döktong lok jek, ga jek kjwara obi ga döktong jek eni bakoe. E irgo ga äär jong no shdūzlong uyo u bäng bängzak jong dröng sho go lishko ga u bäng li döktong jek wles om go erä. Eni ga opshino jek lok kjoko. Jēktong lok wop tjokshko ga Pedro rayara Sbō parkaga lirē, ga beno shäng tjoksa.

¹¹ Eshko ga woshre kjlay, ga tjlē ga «Era miydēr jlōkoyo ga Tjlapga, ba parkaga kjok dogo so ichara bor kong, tja döya Herodes wloshko dwayo wlo, llēye shärye woydē judiogarē bor tjok li wen bor kong llēm wlo» le.

¹² Miydara pjir eni ga to jek María ushko, María, e Juan mekē, Juan, e kowēba Marcos bakoe. Eshko ga Jesús tjlōkwo kjragaga tōno löng syōshtë arae. ¹³ Öötong shäng eshko ga u bäng bäng yora kjōw kjōw kjoko dwayo.

Kjoglo shäng parkē eshko kjlara ko Rode, e jek ba ik, e ē ūya wlo le. ¹⁴ Kura ga Pedro ybö. Zok ga u bäng li döra ba kong, gueniyo woowa llēm kjishko ga jek llet kjēr roshko iröng ba rotē nopga tjeng syōshtë li kong. Tjlē ba kong ga «¡Pedro shäng kjoko!» le.

¹⁵ Kuya lok ga tjlē ba kong ga «¿Pja skwēre llēro?»

«llēme. jlōe» le ba kong eni.

Eni ga tjlē lok ba kong ga «E Pedro llēme. E ba daga Sbō parkaga kjok dogo so» le.

¹⁶ E wopro ga Pedro shäng u bäng bäng yok kjōw kjōw kjoko obi. Eni ga u bäng li döra lok, ga ūya ga bē shäng, ga beno löng sēya llēme. ¹⁷ Gueniyo Pedro orkwo poyono, pjāy kjinkozong loklo wleni, ga shira Sbörē no shdūzlong uyo roshko dwayo sorē

li roy lara ba kong pjire. Pjir ga tjlë ba kong lok ga «Llëye shäryono bor kong li roy lëmi Santiago* kong, bi pjeyoga Jesús tjlökwo kjruga llamo li kong bakoe» le. E irgo ga opshino to jek kjok shto oblë.

¹⁸ Wëshko kjok shröng ga no dagaga li shdöktong pjang träk llëm no shdüzlong uyo roshko. Tjlë lok ëng kong ga «¿Pedro li oto, kjwono llong?» le. ¹⁹ E irgo ga llëye weno Pedro kong li kjakrokara Herodesdë ba dagaga li kong. Kjakrokara pjir ga tjlë ba kong ga «Miydaga ber pjäydë» le, ga nopga ichara ba zrök uunkong.

E irgo ga Herodes opshino to Judea kjokyo dwayo jek öötong shäng Cesarea kjokyo, ga beno sök eshko dbar kjwöböso.

Herodes wolonoe

²⁰ Eshko dbaryo ga Tiro sopga, Sidón sopga, e mär löng dli tjwlëk Pjlu Herodes kjokyo li go eröe. Gueniyo Herodes iirkë sök ba kong ara. E kjishko ga epga wotjlino lok kjrinaso ëng tjok jek Herodes ik Cesarea kjokyo.

Domer shäng kjlara ko Blasto. E parkë sök Herodes dboryaga. Tiro sopga, Sidón sopga, e öör jong ba ikshko ga tjlë lok ba kong ga «Woydërwa ga Herodes ber wopjlu borwa tjok. E kjishko ga tjawa lan woydë ba tjok» le.

Kuya ga «Jöjö» le ba kong, ²¹ ga dbar iara beno kjwara, Herodes İya lok wlo.

Dbar li öötongshko ga Herodes doyono sök ba pjlu shwongyo go, pjuna pjang ga sirkeno sök nopga boksho ba pjlu sökklo kjing go, ga tjlëno arae. ²² Kuya lok ga öö le lok tjë jikong, tjlë lok ga «¡Tjlë sök kjwe, domer li tjlëkdo llëme! ¡Kjwe sbö!» le. ²³ Eshko ga «Sbö poshrëmirë dey» lara ba kong lok llëm kjishko ga jekdo eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so, Herodes iara beno sök swlo ara. Eni ga wolono to uaga shjuskrorë, ba shdungglo.

²⁴ E irgo ga Jesús tjlökwo kjruga tön jek këgong këgong, ga Sbö tjlökwo shdär jong llaw pogo.

Pablo, Bernabé, e kjrara Sbö Sëyarë, ba pak shäryë wlo

²⁵ Bernabé, Saulo, ba pak shäryara lok pjir Jerusalén kjokyo shko ga opshino to lok ey dwayo, öötong löng Antioquía kjokyo iröng obi, ga Juan söra lok jek ba tjok bakoe. Juan, e kowëba Marcos bakoe.

13

¹ Antioquía kjokyo ga Jesús tjlökwo kjruga löng eshko li tjrëko Sbö tjlökwo lagaga wleniyo löng kjlëbö, no pinggaga Sbö tjlökwo go wleniyo löng kjlëbö bakoe. Kjlara ko Bernabé; kjlara ko Simón, e kowëba Kjlo Sī; kjlara ko Lucio, e Cirene so; kjlara ko Manaén, e kuno shäng Galilea so pjluyo Herodes tjok; kjlara obi ko Saulo.

² Eni dbar kjwara ga Jesús tjlökwo kjruga li töno löng Sbö poshrëk, ië llëm ba kong bakoe. Eshko ga Sbö Sëya tjlë ba kong ga «Bernabé, Saulo, e rokoror pak shäryë bor kong wlo. Eni ga kjozi ber tjeng dboy bor kong, pak li shärye lok wlo» le.

³ Kuya lok ga shäryara eni. Jek löng syöshhtë obi, ga ië llëm bakoe. E irgo ga orkwo iono lok domerga do pjök li dlu kjing go, ber löng parkë Sbö kong li loklo, ga ichara lok to parkë Sbö kong.

Saulo, Bernabé, e löng dlung tjrëko ko Chipre

⁴ Eshko ga Saulo, Bernabé, e ichara Sbö Sëyarë jek äär jong Seleucia kjokyo, dlung kjako. Eshko ga opyono jek lok kjyong kësbang roy, jek öötong pjono löng dlung tjrëko ko Chipre. ⁵ Eshko ga kjyong tjozlong kjokyo buk kjrina ko Salamina. Eshko ga opshino kjyong roy dwayo, ga jek öötong löng judioga syö uyo lok eshko oblë oblë li roshko. Eshko ga Sbö tjlökwo lara lok oba kong. Juan jek shäng ba tjok bebi, ba kjimtaga wleni.

⁶⁻⁸ Eni ga jëktong löng eshko, öötong löng dlung tjrëko li worbo kalëkong ko Pafos. Kjok eshko ga judio wlëna sök kjlara ko Barjesús, lëy Grecia so tjlökwo go ga Elimas. Domer, e ybi. Tjlë ga «Tja Sbö tjlökwo laga» le, gueniyo ichaga Sbörë llëme. E sök enido kjok eshko sopga ichaga ko Sergio Paulo li shwoy. Tjlapga no ichaga li, e kjok miydë ara. Eni ga Bernabé, Saulo, e

* **12:17** Santiago le li, e Jesús lëng. E parkë sök Jesús tjlökwo kjruga löng Jerusalén kjokyo kägäyo.

rokara ba ushko, woyde ga Sbö tjlökwo le ba kong kuya wlo le. Eni ga epga öötong löng ba shwoy Sbö tjlökwo le, gueniyo ybi li omwoyde llême. «Llêye le löng li kup llêm dey» le tjlapga no ichaga kong ara, mär ber shäng Jesús go llêm wlo.

⁹ Eshko ga Saulo, e kowëba Pablo bako, e go Sbö Sëya jlökoyo. Eni ga ybi li iya beno shäng drëng ga ¹⁰ tjlê ba kong ga «Pja owa, pja jyö ara, pja so Ä kjoyo, pja llêbo pjlo bek li wloyo. ¿Sbö tjlökwo pjlu li kjlopswëp bop jyö go äär jong llonoro? ¹¹ E kjishko ga eeri ga pja shdüya Sbörë. Pja ber kjok igö ame, dlo kälã shjiy li ip llêm äär jong lono jä» le ba kong.

Jekdo eshko ga Elimas beno kjok igö llême. E kjishko ga beno shäng no wlêk, wlosöya wlo le. ¹² Iya kjok eshko so ichaga lirë ga Sbö tjlökwo kjrara. Ga beno shäng yëy le erä, Sbö tjlökwo kura li kjishko.

Sbö tjlökwo lara Pablorë oba kong Antioquia kjokyo buk Pisidia kjokyo worbo go lishko

¹³ E irgo ga Pablo, ba yorkagaga jek löng ba tjok li, e opshino Pafos kjokyo dwayo, ga jek kjoyong go äär pjë pjang Perge kjokyo, e Panfilia kjokyo obi. Gueniyo Juanda sano to jek iröng Jerusalén kjokyo. ¹⁴ E irgo ga epga opshino to Perge kjokyo dwayo, jek öötong löng Antioquia kjokyo. (Antioquia kjokyo, e ber buk Pisidia kjokyo worbo go.) Eshko ga öötong woshtozlong dbaryo ga opzrëno jek lok judioga syö uyo jong eshko li roshko, ga sirkeno lok. ¹⁵ Eshko ga kjok ilgwekklo tara Moisésde li, e laraba, kji-bokwo tara Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko sorë li, e laraba bakoe. E irgo ga tjlapgaga löng judioga syö uyo li no ichono tjlê ba kong ga «Pjäy tjlökwo le woyde borwa kjimtoklo wleni ga lëmi ga pjlué» le Pablo kong, ba yorkagaga löng li kong bakoe.

¹⁶ Eni ga Pablo kojono, orkwo poyono, pjäy kjinkozong loklo wleni, ga tjlê ga «Pjeyoga, lër bomi kong ga kuzia. Israel tjëyoga, tja kuzia. Judioga llêm gueniyo Sbö bangkjrë wleniyo, tja kuzi bakoe. ¹⁷ Dënashko ga bi tjlapgaga kjrara Israel tjëyo Sbö lirë, ber tjeng baïya wlo. Öötong

löng Egipto kjokyoeshko ga kjimtara, iara beno tjëyo kësbange. E irgo ga shira tek kjok eshko dwayo, ba dbo kësbang go. ¹⁸ Löng kjok dogro no llëmshko lu pjloglo sak pkëng (40) wopro ga kjimtara ara. ¹⁹ E irgo ga öötong löng Canaán kjokyoeshko ga kjimtara tjëyoga tjeng eshko kjrëngwo kjäk (7) li pjik, kjok li twe ber ba kong wlo. ²⁰ Llêye lër shäng ère luyo öötong sak dbaw pjloglo pkëng kjingsho sak shkëng (450).

»E irgo ga kong nopga iara beno löng ba ichaga wleniyo äär jong Sbö tjlökwo laga Samuel dbaryoshko. ²¹ Gueniyo ga pjlu rokara lok kjlara Samuel kong, ba ilgwek wlo. Eni ga kong pjlu twara Sbörë beno kjlara ko Saúl, e Cis wa, Benjamín tjëyo. Iara beno sök parkë lu pjloglo sak pkëng (40). ²² E irgo ga Saúl kjara Sbörë, ga David iara beno sök ba shtoshko. E woy-dara Sbörë ara, tjlê ga «David, Isaí wa li in ga domer pjlu bor kong, llêye woydër ga shärye bor kong eni» le.

²³ »Lu kop ara irgo ga David tjëyo weno shäng kjlara ko Jesús. E ichara Sbörë, Israel tjëyoga dök, lara jlökoyo dënashko sorë li eni. ²⁴ Jesús wentë shäng oba bokshto llêm obishko ga Juan to shäng Sbö tjlökwo roy le Israel tjëyoga uunkong kong. Tjlê ba kong ga «Llêbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozi, ga rayozí, ga pjäy wër jer di roshko» le. ²⁵ Ga Juan shinmotkë dbaryo döröshko ga tjlê ga «¿Pjäy wotjlik ga domer koshëmi löng ber bomi pjluo wlo li tja lëmire? Tja llême. Gueniyo ga no tjwe bor irgo kjlara. Era tjwlö ara bor kjinmo anmoyö. Bek wlo ga tja ba drepkwota dök wlo llêm, e tjwlö ara bor kjinmo anmoyö kjishko»* le.

²⁶ »Pjeyoga, pjäy Abraham tjëyoga, pjäy judio llêm gueniyo Sbö bangkjrë löng enido wleniyo, tjlökwo ère, e ber shji uunkong kong, shji döya Sbörë sorë, e miydëy wlo. ²⁷ Jerusalén sopga, Jesús, e è miydara lok llême. Ba kägäyoga ëmdë ga ommiydono lok llêm bakoe. Woshtozlong dbaryo kjwobi go ga kjibokwo tara Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko sorë li le lok, gueniyo llë loklo miyde lok llême. Eni ga epga om go Jesús ichono shdungobashko ga llêye jyã tak dënashko li, e shäryono eni. ²⁸ Eshko ga

* 13:25 Drepkwota döga lanyo, e tak pjang Mateo 3.11 go.

llëbo wlëya lok Jesús rotë wlo, ber zrökko wlo lara, gueniyo llëye to wlëna llëme. Zok ga kjwe rayara to, gueniyo ga twara Pilato kong, iche zrökoba wlo. ²⁹ Eni ga llëye jyã tak pjang Sbö kjibokwo go ba kjishko li, e shäryara lok pjire. Ga wolono pjang kjlös go irgo ga doyo lona ba tjlökw kragagarë ter töshko, ga iara lok beno buk sakshko. ³⁰ Gueniyo woshrrara Sbörë iröng obi. ³¹ Zröydëba llëm obishko ga jek shäng Galilea kjokyo äär jong Jerusalén kjokyoshko ga ba tjlökw kragaga kjong kjong jek löng ba tjok. Ga woshrrara iröng obi irgo ga dbar kop ara ga Jesús weno shäng epga kong kop arae. Epga eerishko ga beno löng e ña lok jlöe laga.

³²⁻³³ »Llëbo roy pjlu lërwa bomi kong. Llëye lara Sbörë jlökoyo bi tjlapgaga tek dënashko so kong li, e shäryara pjir tjän. Jesús woshrrara iröng obi, tak pjang Salmo pjök li go sorë li eni. Tjlëno beno eni: »“Pja bor wa.

Eeri ga ikoba wëlä ga

tja bop data jlökoyo.”†

³⁴ »Woshrrara Sbörë iröng obi, doyo an llëm wlo, ber wolon ame wlo, lara Sbörë dënashko sorë li eni. Tjlëno beno eni:

»“Llëye loror David kong jlökoyo li, e lër bop kong jlökoyo bakoe.”‡

³⁵ »Sbö tjlökw tjlëno e kjishko obi. Tjlëno beno eni:

»“Bop Wa iak beno shäng dboy bop kong li doyo iëp an ber buk eshko llëme.”§

³⁶ »Jlökoyo ga David sök së obishko ga parkono ara ba pjeyoga kjishko, woydara Sbörë sore li eni. E irgo ga wolono, ga doyo iaraba beno buk sakshko, ba kjökëga zlong bäng, ga ano pjire. ³⁷ Gueniyo ga Jesús woshrrara Sbörë iröng obi lira doyo ano llëme.

³⁸ »Pjeyoga, tjlökw lërwa bomi kong li ëre: Owa pjang bi go li löya Sbörë ga pjlu, llëye shäryara Jesüsdë li kjishko. ³⁹ Eye mär Jesús go ga ie Sbörë ber shäng pjlo bek ba bokso. Shji ie kjok ilgwekklo tara Moisésdë lirë ber pjlo bek Sbö bokso ga äe. ⁴⁰ Pjäy sjëk, llëye lara Sbö tjlökw lagaga tek dënashko sorë li wen bomi kong llëm wlo. Tjlëno beno eni:

⁴¹ »“Pjäy Sbö tjlökw joywë ä, llëbo shäryër ga ñzi yötsoe.

¡Pjäy sëya llëm, pjäy wolon!

Pjäy löng së obishko ga llëbo shäryër kësbange.

Lëba eni bomi kong wëlä ëmdë ga pjäy wotjlík ga

‘E shäryaga Sbörë’ lëmi llëme’ ”»* le.

⁴² E irgo ga Pablo, Bernabé, e opshino jek judíoga syö uyo li roy dwayoshko ga nopga löng li tjlä ba kong ga «Woydërwa ga woshrozlong dbaryo tek këm kjwara go ga llëye loromi li lëmi borwa kong jek obi» le. ⁴³ Nopga löng eshko li kjone kjone judío, llamo li wenoshko judío llëm wleniyo gueniyo kworkwono beno Sbö tjlökw kragaga judíoga i dik. Ga opshino eshko dwayo pjirshko ga nopga to jek löng Pablo, Bernabé tjok ara.

Eni ga Pablo, Bernabé, e tjlä ba kong ga «Pjäy mär ber löng Sbö go, pjäy kjimtara ara kjishko» le.

⁴⁴ Öötong woshrozlong dbaryo kjwara obishko ga kjok eshko sopga shrono löng pjir sek, Tjlapga Jesús tjlökw le li kuk. ⁴⁵ Gueniyo ga ñya judíoga löng lirë ga oba shrono ara ga ymorkono lok ara, ga Pablo läywe lok owa, tjlä oba kong ga «Llëye le shäng li, e eni llëme» le.

⁴⁶ Gueniyo ga Pablo, Bernabé, llëye bangkjre lok llëm, ga tjlä ba kong ga «Tjawa iak löng Sbö tjlökw ëre roy lë bomi kong bäm go, pjäy judíoga kong. Gueniyo pjäy omkuk woydë sira llëm, pjäy om go li opyë ber löng së ñyado Sbö tjok woydë llëm bakoe. Eni kuzong ga tjawa to jongya ba lë nopga judío llëm wleniyo kong shara. ⁴⁷ Tjawa ichara Tjlapgarë ba tjlökw tak pjang li go eni. Tjlëno beno eni:

»“Pjäy ioror beno iök shjiy wleni, nopga judío llëm wleniyo kong.

Nopga där sorë li tjlökwoyo lëmi ba kong äär jong kjok kjwang jikong wlo”»† le.

⁴⁸ Kuya nopga judío llëm wleniyo löng lirë ga beno löng wopjlúe. Tjlë lok ga «Sbö tjlökw ëre, e owa llëme» le. Eni ga ëye

† 13:32-33 Salmo 2.7. ‡ 13:34 Isaiás 55.3. § 13:35 Salmo 16.10. * 13:41 Habacuc 1.5. † 13:47 Isaiás 49.6.

kjrara Sbörë ber löng së İyado ba tjok wlo ga tjlökwo li kjrara.

⁴⁹ Eni ga Sbö tjlökwo shdöktong kjok eshko kjwang jikong.

⁵⁰ Gueniyo ga judioga löng eshko li opy-ono beno löng Pablo, Bernabé, e wloyo, ga lanyotkara lok owa walëga tjwlö ara, judio llëm gueniyo Sbö bangkjrë löng enido wleniyo kong, domerga tjwlö ara kjok eshko li kong bakoe. E kjishko ga nopga tjwlö ara li iirkono ara, ga Pablo, Bernabé, e kroyoywara ara, ichara to kjok eshko dwayo.

⁵¹ Eni ga Pablo, Bernabé, e opshino kjok eshko dwayoshko ga ba dre pjlungyo löna lok beno tjeng eshko, e ba wloyoga ber löng shdungko loklo. E irgo ga to jek öötong löng Iconio kjokyo shara. ⁵² Gueniyo ga Jesús tjlökwo kjragera beno löng Antioquia kjokyo li, e beno löng wopjlu, go Sbö Sëya jlökoy bakoe.

14

Sbö tjlökwo lara Pblorë Iconio kjokyo

¹ Iconio kjokyo ga Pablo, Bernabé, e öötong löng judioga syö uyo jong li roshko ga Sbö tjlökwo lara lok wolëso nopga löng eshko li kong. E kjishko ga judioga, nopga judio llëm wleniyo, e omtjlökwo kjrono ara. ² Gueniyo ga judioga kjong kjong omtjlökwo kjrë woydë llëm, ga Pablo, Bernabé, e lanyotkara lok owa nopga judio llëm wleniyo kong. Kuya lok ga iirkono ara. ³ Eni ga Pablo, Bernabé, e beno löng eshko dbar kop ara, ga Tjlapga Jesús tjlökwo roy lara ara. Llëye bangkjrara lok llëm, kjimte Tjlapgarë le kjishko. Ga kong dbo twara kësbang, llëbo İydëba llëm wleniyo shärye wlo. E go ga İkoba wëllë ga domerga li ichaga Tjlapgarë jlökoy. ⁴ Gueniyo kjok eshko sopga ëng shdöno tjeng kjrëng pjök, kjrina löng judioga tjok, kjrina obi löng Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska tjok. ⁵ Eni ga nopga ara, judioga, nopga judio llëm wleniyo, e wotjlino jong kjrinaso ba kägäyoga tjok. Tjlë lok ëng kong ga «Kjwepga kjwe shay, shpoy, löy ak go, zröy wlo» le lok eni. ⁶⁻⁷ Gueniyo ga miydara Pablo, Bernabé, ga töktong jek öötong löng Licaonia kjokyo. Kjok eshko ga jek löng Sbö tjlökwo roy pjlú

lë oba kong Litra kjokyo, Derbe kjokyo, kjok shto oblë oblë löng eshko bakoe.

Pablo löraba Litra kjokyo ak go

⁸ Litra kjokyo ga domer sök kjlara jëk llëm wleniyo, weno buk eni. ⁹ Ga Pablo tjwe shäng eshkoshko ga llëye le li kuya sök. Ga İya Pblorë drëng ga miyde shäng ga domer li mär Jesús go, poptë ga pjlú wlo. ¹⁰ Eni ga tjlë sök li kong dbo go ga «İPja kojös ber shäng bop dre go beke!» le ba kong. Kuya domer lirë ga kojono maling, ga jëktong.

¹¹ İya nopga löng eshko lirë ga öö le, ga tjlë lok Licaonia so tjlökwo go ga «Domerga kjwe, e sböpga kjlopswono beno no töshko so dik, ter beno töshko bi shwoy» le. ¹² Eni ga Bernabé, e kowara lok beno Zeus, ba sbö kësbangyo li e. Ga Pablo tjlëno ba kong ara kjishko ga e kowara lok beno Hermes, e ba sbö Zeus tjlökwo laga kjishko. ¹³ Eshko ga Zeus syö uyo jong kjok eshko li boksho ga no shäng kjlara syöshtaga Zeus kong. Ga sögla wlënggla söra pjök mya, nana söra ara bakoe. Syöshtaga li, nopga löng kës li, e wotjlino ga öng li zröya, sho suya, pjë dret, Pablo, Bernabé, e poshrëkklo lara.

¹⁴ Miydara Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska lirëshko ga ba shwong dwlëkza lok aas, nopga li slan wlo. Eni ga opzrëno jek zron jong nopga löng kës li tjreko, ga tjlëno lok dbo go. Tjlë ga ¹⁵ «İKjwe llë shäryomirë kjweniro? Tjawa no, so pjäy kjoyo eröe. Tjawa shrono löng Sbö tjlökwo roy pjlú laga bomi kong. Lërwa bomi kong ga bomi sböpga kjwe tjwlö llëme. Wëyë, pjäy kjlopswos ber Sbö Sök İyado li tjok. E kjopkwo shäryaga, kjok uunkong shäryaga, llëbo tjeng kës li shäryaga bakoe. ¹⁶ Tek dënashko ga oba kjok shto oblë oblë so judio llëm wleniyo, e iara Sbörë beno löng jëk irbo woyde kjone pogo li go. ¹⁷ Gueniyo ga llëbo pjlú shärye jong bomi kong İyado. Shunyo ichaga bomi kong li e. Bomi dwla wen pjlú laga li e. Pjäy dli ara, twe bomi kong kjishko. Pjäylöng wopjlu laga li e bakoe. Shärye jong eni, e Sbö jlökoy miydëmi wlo» le.

¹⁸ Ga lara eni ëmdë ga nopga löng li, ba öng, e zröya woydë Pablo, Bernabé

poshrëkklo jek obi, gueniyo shäryara lok llëme.

¹⁹ Eshko ga judíoga Antioquía so, Iconio so, e shrono löng eshko kjlöbö ga lano nopga li kong ara, ga iara beno löng wotjlik oblë. E kjishko ga Pablo löra lok ak go, zröya wlo. Wotjlino ga Pablo wolonoe lara lok, ga dopshira lok jek kjok eshko dwayo, iara lok beno buk kjoko shwo lëkong. ²⁰ Gueniyo ga Jesús tjlökwö kragaga löng li töno eshko, ga Pablo kopjrina pjiribrie. Ga buk li kojono, ga opzrëno jek kjok li roshko iröng obi.

Pablo, Bernabé, e jek löng Jesús tjlökwö kragaga ik obi

Wëshko ga opshino kjok eshko dwayo Bernabé tjok, ga to jek Derbe kjokyo. ²¹ Öötong löng eshko ga Sbö tjlökwö roy pjlu lara lok eshko. Ga tjlökwö li kjrara nopga löng eshko lirë ara, beno löng Jesús tjlökwö kragaga.

E irgo ga Sbö tjlökwö roy lagaga Jesús äska li jek sano iröng Listra kjokyo, irgo ga Iconio kjokyo, irgo ga Antioquía kjokyo. ²² Kjok kringgwo mya lishko ga Jesús tjlökwö kragaga löng li kjimtara lok, dbo iara jek këgong. Tjlë lok ba kong ga «Pjäy mär ber löng Sbö go eröe. Shji äär ber löng Sbö sök no pjlu yo iyado lishko wlo ga llëbo owa wen ara bi kong, e kuroy däw guing» le. ²³ Ga kjok kjrina kjrina ga nopga kjrara löng kjong kjong, ber Jesús tjlökwö kragaga löng eshko li kägäyoga wlo. Ga syöshono, iono llëm Sbö kong pjir ga rokara lok Tjlapga Jesucristo kong, tjlä ga «Nopga ëre mär bop go eröe. Iërwa ber tjeng bop wloshko, dëp wlo» le.

²⁴ E irgo ga jek Pisidia kjokyo go, ga öötong löng Panfilia kjokyo iröng obi. ²⁵ Eshko Perge kjokyo ga Sbö tjlökwö roy lara oba kong pjir ga jer öötong löng Atalía kjokyo. ²⁶ Eshko ga opyono kjong roy to jek Antioquía kjokyo buk Siria kjokyo obi lishko. Dämär ga epga ichara Jesús tjlökwö kragaga eshko so lirë to parkë Sbö kong kjok shto oblë oblë, ga syöyoshtara lok, tjläno ga «Sbö, Pablo, Bernabé, e iërwa ber tjeng bop wloshko, dëp wlo» lara lok ga toe. Eni ga ba pak li shäryara pjirshko ga to jek iröng Antioquía kjokyo. ²⁷ Ga öötong löng eshko iröng obishko ga Jesús tjlökwö

kragaga löng eshko li töna löng ba tjok. Ga llëye shäryara Sbörë ba tjok li roy lara lok ba kong pjire. Sbö tjlökwö lara nopga judío llëm wleniyo kong, ga kjrara lok sorë li roy lara ba kong pjir bakoe. ²⁸ Eni ga Pablo, Bernabé, e beno löng dbar kop ara eshko Jesús tjlökwö kragaga li tjok.

15

Jesús tjlökwö kragaga kägäyoga lano ëng tjok Jerusalén kjokyo

¹ Eshkoshko ga Jesús tjlökwö kragaga kjong kjong tjwe Judea kjokyo dwayo, öötong löng eshko Antioquía kjokyo ga ba pjeyoga Jesús tjlökwö kragaga li piya öötong löng, tjlä ba kong ga «Bek wlo ga pjäy Jesús tjlökwö kragaga doyo jyä të pjir, lara Moisésdë tek dënashko sorë li eni. Llëm ga pjäy döya Sbörë llëme» le löng eni. ² Kuya Pablo, Bernabërë ga beno owa ba kong, ga ëng dboryono ara kar kar Judea sopga li tjok. E kjishko ga Pablo, Bernabé, Jesús tjlökwö kragaga kjong kjong, e kjrara Jesús tjlökwö kragaga llamo lirë iche jongya Jerusalén kjokyo, Sbö tjlökwö roy lagaga Jesús äska shwoy, tjlapgaga Jesús tjlökwö kragaga kägäyoga löng eshko li shwoy bako, llëbo li llgweya lok wlo.

³ Eni ga ichara Jesús tjlökwö kragaga löng Antioquía kjokyo lirë to jongya Jerusalén kjokyo. Ga jek löng Fenicia kjokyo go, Samaria kjokyo go bakoe. Eshko ga nopga judío llëm wleniyo öötong beno löng Jesús tjlökwö kragaga li roy lara lok ba pjeyoga Jesús tjlökwö kragaga eshko so kong, ga beno löng wopjlúe. ⁴ E irgo ga jek öötong löng Jerusalén kjokyo ga wlokrara Jesús tjlökwö kragaga eshko so, ba kägäyoga, Sbö tjlökwö roy lagaga Jesús äska lirë. Eni ga llëye shäryara Sbörë ba tjok li roy lara lok ba kong lok pjire.

⁵ Gueniyo ga Jesús tjlökwö kragaga li tjrëko ga fariseoga löng kjlöbö. Epga kjong kojono löng, ga tjlä ga «Bek wlo ga nopga judío llëm wleniyo Jesús tjlökwö kjrë woydëshko ga doyo jyä tëy dey, ga ichëy kjok llgwekklo tara Moisésdë li sök» le.

⁶ Eni ga Sbö tjlökwö roy lagaga Jesús äska töno tjlapgaga Jesús tjlökwö kragaga kägäyoga tjok, llëbo le löng li llgweya lok

wlo. ⁷ Eni ga lano ëng tjok ara kar kar. E irgo ga Pedro kojono shäng, ga tjlë ga «Pjeyoga, miydëmi pjlú ga tja kjrara Sbörë tek dënashko bomi tjrëko, ba tjlökwo roy pjlú lë nopga judío llëm wleniyo kong, epga ëmdë ga omkuk ga tjlökwo kjre wlo. ⁸ Ga shji wotjlík bi pjlúshko sorë li miyde Sbörë pjire. E kjíshko ga nopga judío llëm wleniyo omtjlökwo kjronoshko ga Sbö Sëya twara ba kong, twara bi kong sorë ga eni, miydëy shji judíogarë e go wlo ga shäryaga Sbörë. ⁹ Nopga judío llëm wleniyo wotjlíno ga mär Sbö go erö ga owa pjang ba go li löna Sbörë beno dret, shäryara bi kong sorë ga eni. Eni ga epga iara beno tjwlö bishíya dik bakoe. ¹⁰ ¿Eni ga llëye woydëmi ga shärye Sbörë obi, tjlökwo ëre kjrëmi wloro? Nopga judío llëm wleniyo iëmi kjok llgwekklo tara Moisésdë li sök lëmi woydë, gueniyo shji ëmdë ga omsöno ma, bi tjlapgaga tek dënashko so omsöno ma bakoe. ¿Eni ga epga omsök sorëro? ¹¹ Eni llëme. Miydëy ga shji döya Tjlapga Jesúsde, shji kjimte woydë kjíshko eröe lëy, ga epga eni bakoe» le.

¹² E irgo ga Pablo, Bernabé, e tjlëno nopga löng li kong. Dbo twara Sbörë ba kong llëbo íydëba llëm wleniyo shärye lok nopga judío llëm wleniyo kong li roy lara lok ba kong pjire. E wopro ga kuya nopga lirë löng kjing erä.

¹³ Ga tjlëno lok pjirshko ga Santiago tjlë ga «Pjeyoga, tja kuzía. ¹⁴ Simón* tjlëno bi kong ga nopga judío llëm wleniyo kjimtara Sbörë ara, ga epga tjrëko ga no kjone kjone kjrara beno ba nopga baíya. Shäryara bäm goshko sorë li roy lara Simóndë bi kong pjire. ¹⁵ Dënashko ga Sbö tjlökwo lagaga omíono eni. Tjlëno beno eni:

¹⁶ »«E irgo ga tja tjwe iröng obi, ga David tjëyo beno löng tjwlö llëm li, e iër ber löng ba shtoshko iröng obi, so u toktong beno buk töy kojöy jem, poshäryëy ber jong pjlú obi wleni.

¹⁷ Eni ga tja wlëya nopga judío llëm wleniyorë.

Nopga kjroror tjeng kjok kjwang jíkong li, tja wlëya, ga ber löng botoya bakoe. Tja Tjlapga Sbö. Tja omlë eni.

¹⁸ Loror beno eni tek dënashko.»†

¹⁹ »Eni ga bor kong ga nopga judío llëm wleniyo optwono Sbö kong li barwëy ame. ²⁰ Epga kong kjibokwo tëy kjwara dey. E go ga lëy ba kong ga dli llë twak sböpga jyäglo kong li uëy ame, öng zrök kjyotso skuya íli sho uëy ame, srëng llë uëy ame, ga shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok ame. ²¹ Tek dënashko ga kjok llgwekklo tara Moisésdë li, e lëba löng kjok shto oblë oblëshko enido. Ga woshtozlong dbaryo kjwobi go ga lëba löng judíoga syö uyo oblë oblë li roy» le.

Kjibokwo ichak nopga judío llëm wleniyo kong

²² Eni ga töno löng lan li, nopga kjrara do pjök, iche lok jek Antioquía kjokyo Pablo, Bernabé tjok. Kjrara lok li beno Judas, Silas. (Judas, e kowëba Barsabás bakoe.) Domerga do pjök li tjlapgaga Jesús tjlökwo kjraga kägäyo wleniyo. ²³ Ga kjibokwo tara lok kjwara, ga twara ba kong, söya jek ba tjok wlo. Kjibokwo li tjlë eni:

«Miga pjeyoga. Nopga judío llëm wleniyo löng Antioquía kjokyo, Siria kjokyo, Cilicia kjokyo, “¿Pjäy yonde?” lërwa bomi kong. Kjibokwo ëre ichërwa jek bomi kong. Tjawa Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska, lanma tjlapgaga Jesús tjlökwo kjraga kägäyoga.

²⁴ »Roy kurorwa ga no kjong kjong jüshko so löng borwa tjrëko li öör löng bomi shwoy ga pjäy barwara ara, ba tjlökwo lara li go, ga pjäy beno löng woydë ara. Gueniyo epga ichaga tjawarë llëme. ²⁵⁻²⁶ E kjíshko ga domerga kjrororwa kjlöbö, ga ichororwa jek bomi ík. Bernabé, Pablo, e bi pjeyoga woydërwa ara wleniyo. Epga optwono beno löng parkë Tjlapga Jesucristo kjíshko, ga zrökobare, de zrökoba llëm, e miyde löng llëme. Epga ichororwa jek bomi ík. ²⁷ Ga Judas, Silas, e ichororwa jek ba tjok, llëye tak pjang kjibokwo ëre goshko li lanyotke lok om go bomi kong wlo.

²⁸ »Eni ga beno pjlú Sbö Sëya kong, borwa kong ga pjäy ichërwa kjok llgwekklo tara Moisésdë li shäryë

* **15:14** Simón, e kowëba Pedro bakoe. † **15:18** Amós 9.11-12.

uunkong llëme. Llëye shäryëmi wlo li ëre döe: ²⁹ Dli llë twak sböpga jyäglo kong li uëy llëm; öng zrök kjoyotso skuya i li sho uëy llëm; srëng llë uëy llëm; shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëm bakoe. Shäryëmi uunkong eni ga pjäy jëk löng pjlo beke.

»Ber eni.»

³⁰ Eni ga domerga kjrara li toe. Öötong löng Antioquía kjokyo ga ba pjeyoga Jesús tjlökwo kjraga li tona lok eshko, ga kjibokwo söra lok jek li twara ba kong. ³¹ Eshko ga kjibokwo li lara lok ëng kong, ga beno löng wopjlú, ga dbokjrono jek obi e go. ³² Judas, Silas, e Sbö tjlökwo lagaga. Eshko ga tjlëno nopga löng li kong ara, dbo iara lok ara bakoe. ³³⁻³⁴ Ga beno löng dbar kop ara eshko. E irgo ga opshino to jek ba ichagaga shwoy iröng obi. Brikshko ga «jölö» lara ba pjeyoga lirë ba kong. «Pjäy nom iröng wopjlú» lara lok ba kong bakoe. †

³⁵ Gueniyo ga Pablo, Bernabé, e beno löng eshko Antioquía kjokyo. Tjlapga Jesús tjlökwo le löng oba kong, ga oba pïya löng ara. Jesús tjlökwo kjrägaga eshko so omshäryono kjlöbö eni bakoe.

Pablo, Bernabé, e opkiono dboy dboy

³⁶ Öötong dbar kop ara ga Pablo tjlë Bernabé kong ga «Shji to bi pjeyoga löng kjok shto oblë oblë ik iröng obi, shji öör Tjlapga Jesús tjlökwo le kjone dö ga eshko, löng sorë iy wlo» le.

³⁷ Kuya ga tjlë ba kong ga «jölö. Gueniyo Juan söy bi tjok bebi» le. (Juan, e kowëba Marcos bakoe.)

³⁸ Gueniyo ga Pablo kong ga pjlú anmoyö llëme. Epga löng Panfilia kjokyoshko ga rayara Marcosdë beno löng tjoksa, jëktong ba tjok ba pak shäryë ame.

³⁹ Eni ga ëng dboryono lok kar kar, ga beno löng wopjlú ëng tjok ame. E kjishko ga opkiono beno löng dboy dboy. Eshko ga Marcos söra Bernabéré jek ba tjok, jer dlung kjako, opyono kjoyong kësbang roy, ga jongya jong Chipre kjokyo. ⁴⁰ Pablo lira, Silas söra jek ba tjok. Brik lokshko ga Jesús tjlökwo kjrägaga löng li syöshtono Sbö kong,

tjlë ga «Sbö, Pablo, Silas, e iërwa ber tjeng bop wloshko, dëp wlo» le. E irgo ga opshino toe. ⁴¹ Jek öötong löng kjok shto oblë oblë Siria kjokyo, Cilicia kjokyo. Eshko ga ba pjeyoga Jesús tjlökwo kjraga löng li dbo iara lok Sbö tjlökwo go arae.

16

Timoteo jek shäng parkë Pablo, Silas tjok

¹ Eshko ga Pablo wlo öötong löng Derbe kjokyo, e irgo ga Listra kjokyo. Eshko ga Jesús tjlökwo kjraga wlëna shäng kjlara ko Timoteo, e mekë judío, Jesús tjlökwo kjraga bako, gueniyo data judío llëm wleniyo, e Grecia so. ² Timoteo, e pjlúe le Jesús tjlökwo kjrägaga löng Listra kjokyo, Iconio kjokyo lirë. ³ Eni ga woyde Pablorë ga Timoteo jek shäng parkë ba tjok. Gueniyo ga miyde judioga eshko so uunkong lirë ga Timoteo doyo jyä tak llëm, data Grecia so kjishko. E kjishko ga barwe judiogarë llëm wlo ga Timoteo doyo jyä tara Pablorë pjire.

⁴ E irgo ga jek löng kjok shto oblë oblëshko ga llëye lara Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska, tjlapgaga Jesús tjlökwo kjraga kägäyoga löng Jerusalén kjokyorë li, e lara lok Jesús tjlökwo kjrägaga kong pjire. Ga tjlë lok ba kong ga «Tjlökwo lara lok li shäryëy eni» le. ⁵ Eni ga Jesús tjlökwo kjrägaga mär beno löng Sbö go jek këgong, ga dbar kjwobi go ga tön jek këgong këgong.

Pablo domer Macedonia so ñno kjlara, shji yoïno wleni

⁶ Eshko ga Pablo wlo wotjlino lok to Asia kjokyo, Sbö tjlökwo roy le eshko wlo lara. Gueniyo ichara Sbö Sëyarë jek eshko llëme. E kjishko ga jek Frigia kjokyo go, Galacia kjokyo go, ⁷ öötong löng Misia kjokyo gomyo. Eshko ga wotjlino lok to Bitinia kjokyo lara, gueniyo ichara Jesús Sëyarë jek eshko llëme. ⁸ E kjishko ga jekdo bek, slano Misia kjokyo llëm, jer öötong löng Troas kjokyo.

⁹ E shkëyo ga Pablo domer Macedonia so ñno shäng kjlara, shji yoïno wleni. Ga domer li tjlë ba kong ga «Rokër bop kong sira ga pja tek Macedonia kjokyo, tjawa kjimtep wlo»

† **15:33-34** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «Pjäy nom iröng wopjlú» lara lok ba kong bakoe. Gueniyo ga Silas wotjlik ber sök eshko le, ga benoe.»

le. ¹⁰ Ga ña Pablorë eni irgo ga tjawa* tjlä ëng kong ga «Shji roke Sbörë shäng eshko, ba tjläkwo roy pjlú lëy kjok eshko sopga kong» lërwa. E kjishko ga tjawa poshãryono löng jek bek Macedonia kjokyo wlo lërwa.

Lidia Jesús tjläkwo kjrono

¹¹ Eni ga tjawa opyono kyyong kësbang roy, ga tjawa opshino Troas kjokyo dwayo, jek bek äär jong dlung tjrëko ko Samotracia. Wëshko ga tjawa jek äär löng Neápolis kjokyo. ¹² E irgo ga tjawa jem Filipos kjokyo, e Macedonia kjokyo obi. Kjok eshko li ichaga Roma sopgarë, gueniyo Macedonia sopga kong ga kjok e tjwlo ara. Ga tjawa beno löng eshko dbar kjwöbösoe.

¹³ Öötong woshtozlong dbaryo ga tjawa opshino jek kjok eshko dwayo, tjawa äär löng di kjako, kjoko shwo lëkong. Eshko ga judíoga syöshtozlong shtoyo tjok kjwe lërwa, ga eni jlöe. Tjawa öötong löng eshkoshko ga wlënorwa ga walëga ëng tönö löng kjläbö eshko. Eni ga tjawa sirkeno lano löng ba tjok. ¹⁴ Eshko ga walë sök kjlara ko Lidia, e Tiatira so, shwong ko dingding shwëshwë tjwlo ara wleniyo soynege. E judío llëm wleniyo, gueniyo Sbö poshrëya enido. Sök borwa kuk eshkoshko ga pjlú iara Sbörë pjang ba tjläkwo roy le Pablorë sök li kjre wlo. ¹⁵ E irgo ga wara jer di pjang eshko li roshko, ba pjeyoga löng ba ushko li tjok. E irgo ga tjlä borwa kong ga «Tja ñmi ga Tjlapga Jesús tjläkwo kjraga jlökoyo ga rokër bomi kong sira ga pjäy jek bor tjok, pjäy ber löng bor ushko wlo» le.

Tjawa rokara jlökoyo, ga jlö lororwa ba kong, ga tjawa beno löng ba ushko.

Pablo, Silas, e bängzaraba no shdüzlong uyo

¹⁶ Dbar kjwara ga tjawa jek löng syöshtozlong shtoyo wloshko ga kjoglo weno shäng kjlara, parkaga tjwlek shäng pjir wleniyo. Kjoglo li goshko Ä sëya kjlara. Sëya li dbo go ga llëbo wen llono li le oba kong enido, ga potjwlekoba ba sogoga kong arae. ¹⁷ Kjoglo li jek shäng borwa irgo, ga öö le, tjlä ë pogo kong ga «Domerga kjwe, e Sbö

Tjwlo Kësbangyo parkaga. Kjwepga jek löng pjäy döya Sbörë sorë laga» le. ¹⁸ Dbar kop ara ga shãrye shäng eni. Eni ga dbar kjwara ga Pablo iirkono ba kong, ga bojono iröng, tjlä sëya pjang ba go li kong ga «Lër bop kong Jesucristo ko goshko ga pja opkjos kjoglo kjwe goshko dwayo» le.

Jekdo eshko ga kjoglo li rayara sëya lirë ga toe.

¹⁹ Gueniyo ga ñya kjoglo sogoga lirë ga beno dbur shak ba kjishko ame ga Pablo, Silas, e shara lok, söra jek dbo go öötong löng llëbo soynezlong, tjlapgaga kjok llgwege wleniyo li bokshto. ²⁰ Eshko ga tjlä lok tjlapgaga li kong ga «Domerga ëre judíoga. Kjok ëreshko ga oba shdüya löng ara. ²¹ Shji pñya löng ba sdëkwo bañya go. Shji Roma sopga kong ga tjläkwo le löng bi kong li, e kolako llëm, e shãryako llëm bakoe» le.

²² Eni ga nopga löng eshko ara li jek uunkong ba wloyo, ga tjlapgaga li nopga ichono ba shwong skwë, shpoya lok kjor no shpokklo go. ²³ Eni ga shpora lok irgo ga söra lok, iara beno löng no shdüzlong uyo roshko. Eshko ga tjlapgaga li tjlä lok no daga shäng li kong ga «Bängzas, ga dos yötsoe» le. ²⁴ Kuya ga Pablo, Silas, e söra jek, zrëra öötong tjeng këgong rong anmoyö kjër äär pjirshko. Eshko ga kjordo zak jek lok këgong këgong ba dre bapkwö, ga ba dre li zrëra ber lok eshko, opshik llëm wlo.

²⁵ E shkëyo ga Pablo, Silas, e löng syöshtë, të Sbö kong, ga kuya nopga shdung tjeng ba tjok eshko lirë löng. Öötong kjok rong dik ga ²⁶ yo iano kësbang eshko. Eni ga u li sokö iona beno tre tre erä. Jekdo eshko ga u bäng llë döktong, roshwino drete. Ga dröng sho no pjirikklo li döktong pjir bakoe.

²⁷ Eshko ga no daga li buk pë, ga wolleno buke. Ñya ga u li u bäng bäng döktong beno lok ojong ga wotjlino ga nopga bängzak tjeng li töktong pjire lara. E kjishko ga ba dröng söya pjang ba kwota roy li shira, opzrök wlo lara. ²⁸ Gueniyo ga ñya Pablorë sök ga öö le ba kong, tjlä ga «¡Pja opzrök llëme!† ¡Tjawa löng uunkong jüshko!» le ba kong dbo go.

* **16:10** Kjibokwo ëre taga Lucasdë. Eshko jek lëkong ga Lucas jek to shäng Pablo tjok. «Tjawa» le e kjishko. † **16:28** Eshko dbaryo ga nopga löng kjërshko, e töktong ey dwayoshko ga ba dagaga zrökoba. «¡Pja opzrök llëme!» lara Pablorë ba daga kong e kjishko.

²⁹ Kuya no daga lirë ga tjlë ga «lök shjiy tek sözong» le ba kjimtaga shäng li kong, ga kjrarae. Eshko ga opzrëno jek maling zron jong äär jong Pablo, Silas shwoy, ga kjök torgö sök ba dre zlong, der arae. ³⁰ E irgo ga kojono, ga Pablo, Silas, e shira tjeng lishko dwayo. Eni ga tjlë ba kong ga «Tjlapgaga, ¿tja orwë llong? ¿Tja där wlo ga llëye shäryër?»

³¹ «Pja mär Tjlapga Jesucristo go ga pja döya Sbörë, bop pjeyoga löng bop ushko uunkong li döya eni bakoe» le ba kong. ³² Eni ga Tjlapga Jesús tjlökwo lara lok ba kong, ba pjeyoga löng ba ushko uunkong li kong bakoe. ³³ Jekdo eshko ga söra no daga lirë jek di bäng buk eshko lishko, ga shpora lok bäng li, e kwoshkwara, kröna ba kong. E irgo ga no daga li wara jer di bäng buk li roshko, ba pjeyoga löng ba ushko li tjok bakoe. ³⁴ Eni ga Pablo, Silas, e söra jek ba ushko, ga sënae. Eshko ga no daga li beno sök woowa llëm, ba pjeyoga löng ba ushko uunkong tjok, beno löng mär Sbö go kjishko.

³⁵ Wëshko kjok shröng ga tjlapgaga kjok llgwega wleniyo li no dagaga ichono kjlëbö äär löng no daga sök no shdüzlong uyo li ik, Pablo, Silas, e döya wlo.

³⁶ Eni ga no daga li tjlë Pablo kong ga «Tjlapgaga kjok llgwega wleniyo li tjlökwo ichono bor kong, pjây dör wlo le. Eni ga pjây to ga bue. Pjây nom wopjlú» le.

³⁷ Gueniyo ga Pablo tjlë no dagaga shrono tjeng li kong ga «Tjawa Roma so kjibokwo tjok. Woydara ga tjawa llgwera kjwe kjok llgwekklo Roma so i go. Gueniyo tjawa llgwera lok llëm ëmdë ga tjawa shpora lok ara nopga uunkong bokshto, ga tjawa bängzara lok no shdüzlong uyo roshko. ¿Eni ga tjawa shiya woydë lütshko ega? ¿Eni llëme! Tjawa shiya lok wlo, woyde ga tek shiga epgarë om go dey. Lëmi ba kong eni» le.

³⁸ Eni ga no dagaga li to öötong löng tjlapgaga li shwoy ga roy lara ba kong pjire. Kuya lok ga beno löng sëya llëm, Pablo, Silas, e kjibokwo tjok kjishko. ³⁹ Ga tjlapgaga li jek öötong löng Pablo, Silas shwoy ga tjlë ba kong ga «Tjawa jnemi kësban» le. Eni ga dörae. Eshko ga tjlë

ba kong obi ga «Rokërwa bomi kong sira ga pjây opshik borwa kjok ëreshko dwayo» le.

⁴⁰ Eni ga opshino lok no shdüzlong uyo roshko dwayo, ga jek öötong löng Lidia ushko. Eshko ga ba pjeyoga Jesús tjlökwo kjruga li pjlorä uunkong, ga dbo iara bakoe. E irgo ga opshino to ey dwayo.

17

Tesalónica sogga woksera löng ara

¹ Ga Pablo, Silas, e jek äär löng Anfípolis kjokyo, e irgo ga Apolonia kjokyo. E irgo ga öötong löng Tesalónica kjokyo. Eshko ga judíoga syö uyo jong kjwara. ² Ga Pablo sgara shäng woshtozlong dbaryo kjwobi go ga opzrëk jek judíoga syö uyo roshko. Eni ga öör shäng eshko woshtozlong dbaryo li pjloglo mya, ga lano ara nopga löng li tjok. Sbö tjlökwo tak pjang li ³ pjllölgweya ba kong. Tjlë ba kong ga «Miydëy Sbö tjlökwo ëre go ga no pjluoyo iche lara Sbörë li shronoshko ga woyde ga shdungoba, wolon, ga woshre Sbörë iröng obi. Jesús roy loror bomi kong, ga shäryono ba kong eni. No pjluoyo lër shäng li e» le.

⁴ Eni ga judíoga kjong kjong omtjlökwo kjrono. Grecia sogga ara Sbö poshrëk löng enido wleniyo, walëga tjwlö ara wleniyo ara, e omshäryono eni bakoe. Ga tjlökwo kjrägaga uunkong li beno löng Pablo, Silas tjok.

⁵ Gueniyo ga iya judíoga omtjlökwo kjrono llëm wleniyo lirë ga ymorkono ara. Eni ga to löng irbo bäng go ga nopga owa oba barwë ä wleniyo, e töna kjlëböso, kjok eshko sogga shdüya wlo, ie ber löng wlëp llëm wlo. Ga wotjlino ga Pablo, Silas, e löng no sök kjlara ko Jasón li ushko lara. E kjishko ga öötong löng ba shwoy ga opzrëno jek dbo go ba u roshko, Pablo, Silas, e shaya, söya, twe nopga löng li kong wlo, shdüya wlo lara, ⁶ miga wlëna llëme. Eni kuzong ga Jasón shara lok shara, ba pjeyoga Jesús tjlökwo kjruga kjlëbö li tjok. Ga söra lok dbo go, dopshiya lok i, öötong löng tjlapgaga kjok llgwega wleniyo li shwoy. Eshko ga öö le lok ara, tjlë ga «Domerga to löng kjok shto oblë oblë, nopga shdüya ber löng wlëp llëm wlo li, e shrono löng bi shwoy ëre bi barwaga. ⁷ Shronoshko

ga wlokrara Jasón jürë öötong löng ba ushko. Kjuk llgwekklo tara pflu kësbangyo sök Roma kjokyorë li, e bangkjre lok llëm, ie ber tjwlö llëm bakoe. To löng tjlë ga pflu oblë tjok le. E kowe lok Jesús» le.

⁸ Eshko ga llëye lara lok li kjishko ga tjlapgaga, nopga löng eshko li, e woksera tjë jikong. ⁹ E kjishko ga Jasón, ba pjeyoga Jesús tjlökwo kjruga, e ichara lok oppotjwlëk, e irgo ga rayara toe.

Berea sopga Jesucristo tjlökwo kjrono ara

¹⁰ E shkëyo ga Pablo, Silas, e ichara Jesús tjlökwo kjruga eshko so lirë opshik jek Berea kjokyo. Öötong löng eshko ga opzrëno jek judioga syö uyo jong eshko li roshko. ¹¹ Judioga löng Berea kjokyo li wotjlik owa judioga löng Tesalónica kjokyo li i dik llëme. Ga Jesús tjlökwo lara lok ba kong li kuya ga beno löng wopjlu, ga küywa lok obi. Eni ga dbar kjwobi go ga tjlökwo kura lok li ina lok Sbö tjlökwo kjibokwoyo go ara, llëye lara Pablo, Silasde li, e jlöre iya lok wlo. ¹² Eshko ga judioga omtjlokwo kjrono ara. Grecia sopga omtjlokwo kjrono kjlaraso llëm bako, walëga tjwlö ara wleniyo, domerga bakoe.

¹³ Gueniyo ga Sbö tjlökwo roy le Pablorë shäng Berea kjokyo li roy kura judioga löng Tesalónica kjokyo lirë, ga jek öötong löng eshko ga nopga löng eshko li shdöra lok ara, beno löng wlëp ame. ¹⁴ Jekdo eshko ga Pablo ichara ba pjeyoga Jesús tjlökwo kjruga lirë opshik maling, jongya dlung sor go, brik to kjok eshko dwayo wlo. Gueniyo Silas, Timoteo, e beno löng Berea kjokyo obi. ¹⁵ Eshko ga Pablo yorkagaga öör löng ba tjok Atenas kjokyo. Ga Pablo beno sök eshko. Eni ga ba yorkagaga li sano jem iröng Berea kjokyo. Brik lokshko ga Pablo tjlë ba kong ga «Pjäy tjlë Silas, Timoteo kong ga woydër ga tek tön bor tjok maling Atenas kjokyo jüshko lëmi ba kong» le.

Pablo Sbö tjlökwo lono shäng Atenas kjokyo, tjlapgaga këskes ko Areópago kong

¹⁶ Ga Pablo beno sök eshko Silas, Timoteo, e koshë. E wopro ga iya to shäng ga Atenas sopga sböpga jyäglo shäryono träk llëm, ga wokserga shäng erä. ¹⁷ E kjishko ga öötong shäng judioga syö uyo jong eshko li

roshkoshko ga tjlökwo kjlopswë ara nopga löng eshko li tjok, judioga, nopga judio llëm wleniyo, gueniyo Sbö poshrëk löng enido wleniyo tjok. Ga dbar kjwobi go ga öötong shäng llëbo soynezlöng shtoyo ga tjlökwo kjlopswë ëbo tjwe ba shwoy li tjok. ¹⁸ Eshko ga nopga tjeng kkring pjök ko epicúreo, estoico. Epga tjlökwo kjlopswë kar kar ëng tjok ara, ba wotjlik om go li go. Ga Pablo tjlë li kuyashko ga tjlë lok kar kar ba tjok. Ga kjong kjong tjlë ëng kong ga «¿Domer tjlëgwang kjok miydë llëm kjwe llë layde shäng?» le.

Eshko ga Pablo shäng Jesús roy pjlü lë ba kong, Jesús, e wolono, ga woshwara Sbörë iröng obi le. E kjishko ga kjong kjong tjlë ga «Domer kjwe in ga to shäng sböpga shto oblë so roy shdök» le lok eni.

¹⁹ Eni ga söra lok öötong shäng tjlapgaga këskes ko Areópago li shwoy. Eshko ga tjlë lok ba kong ga «Tjlökwo lëp shäng borwa kong tjaglën li, e pïs yötso borwa kong sira, miydërwa wlo. ²⁰ Kurwa ga tjawa kong tjlökwo lëp llëbo oblë dö, ga llë loklo miydërwa woydë» le.

²¹ Eshko ga Atenas sopga, nopga shto oblë so löng eshko li, e sgara löng llëye lëba tjwe tjaglën li kuya wlo, lanyotke wlo eröe. Llëye oblë shärye lok llëme.

²² Eni ga Pablo kojono shäng eshko ba bokshto, ga tjlë ba kong ga «Tjlapgaga Atenas so, in jlökoyo ga bomi sböpga, e bangkjre äe. ²³ Tja jëktong bomi kjok jüshko ga bomi sböpga poshrëzlöng shtoyo lok li inor pjire. Kjrina jüni ga sbö poshrëkklo jong kjwara eshko, tak pjang ba poglo go tjlë ga “Sbö miydëy llëm obi li, e poshrëkklo.” Eni ga Sbö miydëmi löng llëm li, e poshrëmi löng tjan, e ë miydëmi löng llëm gueniyo. E kjishko ga tja shrono shäng ba roy laga bomi kong. ²⁴ E kjok ëre uunkong shäryaga, llëbo tjeng kës li shäryaga bakoe. E kjok dogo so, kjok ëre so, e Tjlapga. E sök u shäryak norë li roshko llëme. ²⁵ Shji löng së laga erë, shji tjwlö shrë laga erë, shji llëbo tjok kës li twaga erë bakoe. Eni ga e opkjimtoklo woydë llëme.

²⁶ »Dämärshko ga domer shäryara kjlaraso döe. Gueniyo ba tjëyo tek ber ba irgo

li wena träk llëm, shdöktong to kjok shto oblë oblë uunkong kjok kjwang jïkong. Tek dënashko ga tjëyoga oblë oblë ber löng dbar kjwobi, ber tjeng kjone, e lara pjir tjän. ²⁷ Shäryara eni, ber löng ba wlëk wlo. To jëk löng kuya i wleni ga wlëya kjwe, shäng bi soshko ëmdë. ²⁸ Ga shji mär löng ba go, shji jëk laga erë bakoe. Ga pjäy tjërëko tjëlökwo wolëso tagaga tjeng kjlobö. Epga omïono eni bakoe. Tjlëno ga “Shji uunkong Sbö wapga” lara lok eni.

²⁹ »Shji Sbö wapga kuzong ga Sbö, e so sböpga jyäglo shäryak dbur sho shöylör go, dbur sho pjublún go, llëm ga ak sho go kjoyo, e lëy eni llëme. E so llëbo shäryak norë ba wotjlik li go kjoyo llëm bakoe.

³⁰⁻³¹ »Dënashko ga nopga llëbo shäryono bëy llëmshko ga shdüya Sbörë llëm, llëye miyde lok llëm kjïshko. Gueniyo dbar iara Sbörë beno kjwara, ber nopga löng kjok ëre kjing go kës li llgwezlong dbaryo wlo. Ga domer kjrara beno shäng kjlara, nopga llgweya bek wlo. E ë miydëy wlo ga e wolono, ga woshrrara Sbörë iröng obi. E kjïshko ga eerishko ga nopga löng kjone pogo, e woyde ga llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe le, ga raye» le.

³² Ga domer wolono kjlara ga woshrono iröng obi le eni li kuya lok ga kjong kjong Pablo läywë owa, joywe jong erä. Gueniyo kjong kjong tjëlë ba kong ga «Pja woydërwa ga llëye lëp shäng li dbar oblëshko ga lëp borwa kong jek pjlara obi» le.

³³ Eni ga Pablo opshino eshko dwayo.

³⁴ Eshko ga kjong kjong jek Pablo tjok, ga beno löng Jesús tjëlökwo kjragaga. Kjlara jüni ko Dionisio. Domer, e tjlapgaga këskes ko Areópago li kjlarayo. Jesús tjëlökwo kjraga kjlara obi, e walë shäng kjlara ko Dámaris.

18

Pablo Sbö tjëlökwo lono shäng Corinto kjokyo

¹ E irgo ga Pablo opshino to Atenas kjokyo dwayo, jek öötong shäng Corinto kjokyo.

² Eshko ga judío wlëna shäng kjlara ko Aquila, e Ponto so. Dënashko ga öötong sök Roma kjokyo, e Italia kjokyo obi. Eshko dbaryo ga pjlu kësbangyo ko Claudio li

tjëlökwo ichono, tjëlë ga «Judíoga löng jüshko Roma kjokyo kjlobi li opshik drete» le. E kjïshko ga eeri ga öötong dbar kjwöbö ga Aquila opshino jek Roma kjokyo dwayo, öötong sök Corinto kjokyo ba boy Priscila tjok. ³ Ba pak baïya lok, e u shäryaga öng kwota go, Pablo i dik. E kjïshko ga miydara Pablorë ga jek öötong shäng ba shwoy ga beno shäng ba ushko, ga parkë ba tjok bakoe. ⁴ Eni ga äär woshtozlong dbaryo kjwobi go ga Pablo opzrëk jek judíoga syö uyo jong eshko li roshko. Ga lan judíoga löng li tjok, nopga judío llëm wleniyo löng li tjok bako, tjëlökwo le shäng li, e jlöe le lok wlo.

⁵ Ga Silas, Timoteo, e tjwe Macedonia kjokyo dwayo öötong löng ba shwoy. Eshko jek lëkong ga Pablo opyono Jesús tjëlökwo roy lë dbar kjwobi go, opyono shäng e shäryë wlo eröe. Tjëlë judíoga kong ga «Bi pjluoyo iche le Sbörë li, e Jesús» le ba kong iyado. ⁶ Kuya judíogarë ga opyono beno löng ba wloyo, ga läywe lok owa arae. E kjïshko ga Pablo ba shwong pjloyono, pjloyo lon ber tjeng eshko wlo, e ba wloyoga ber löng shdungko wlo loklo. Ga tjëlë ba kong ga «Pjäy shdüya Sbörë laga ber pjäydë om go. Miydaga ber tjarë ame. Tja Sbö tjëlökwo roy lë pjäy judíoga kong ame. Tjëlökwo li lër nopga judío llëm wleniyo kong shara» le.

⁷ Eni ga Pablo opshino judíoga syö uyo li roshko dwayo. Eshko ga domer sök kjlara ko Ticio Justo, e judío llëm wleniyo, gueniyo Sbö poshrëya enido. Ba u jong judíoga syö uyo li zlong bäng. Eni ga Pablo beno sök ba tjok eshko. ⁸ Kjok eshko ga domer sök kjlara obi ko Crispo. Domer, e judíoga syö uyo jong eshko li kägäyo. Ga Tjlapga Jesús tjëlökwo kjrara, ba pjeyoga löng ba ushko uunkong li tjok. Corinto sopga omtjëlökwo kjrono ara bako, ga waraba jer di roshko uunkong.

⁹⁻¹⁰ Shkër kjwara ga Tjlapga Jesús tjëlëno Pablo kong shji yoïno wleni, tjëlë ga «Llëye bangkjrep llëme. Tja shäng bop tjok iyado. E kjïshko ga bor tjëlökwo roy lëp iyado, pja kjinkë llëme. Ga nopga kjok ëreshko botoya ara. E kjïshko ga pja barwaga erë llëm, pja kong llëbo owa shärye erë llëm bakoe» le.

¹¹ Eni ga Pablo beno shäng Corinto

kjokyo Sbö tjlökwo lë nopga li kong lu pjlara kjingsho bëy.

¹² Corinto kjokyo, e Acaya kjokyo obi. Dbar eshko ga Galión, e parkë sök Acaya so ichaga. Eshkoshko ga öötong shäng Corinto kjokyoshko ga judíoga ëng tóno, ga Pablo shara lok, söra jek öötong löng no llgwezlong uyo. ¹³ Eshko ga tjlë lok tjlapga li kong ga «Domer ëre to shäng nopga ië Sbö poshrék, ba wotjlík baíya li go. Gueniyo kuy ga le shäng li, e kjok llgwekklo tara Moisésdë li wloyo» le.

¹⁴ Eni ga dborye Pablorë lara, gueniyo Galión tjlë judíoga li kong ga «Judíoga, tja barwëmi llëme. Eye rotoromi llëye shäryara owa anmoyö kjishko kjwe ga llgwer bomi kong kjluwe. ¹⁵ Gueniyo sömi tjwe shäng li tjlökwo le shäng li kjishko. Pjäy lan tjlökwo llë kjishko, ko llë kjishko, bomi kjok llgwekklo li kjishko bakoe. Eni kuzong ga llgwezĩ pjäydë om go. Tja opyë woydë ber llëbo e llgwega bomi kong llëme» le. ¹⁶ E irgo ga ichara ba llgwezlong uyo roshko dwayo. ¹⁷ Eshko ga judíoga syö uyo jong li kägäyo shäng kjlara ko Sóstenes. E shara nopga judío llëm wleniyo löng lirë, ga shpora lok ara Galión bokshto. Ga íya sök wlëp erä, e ba kong ga llëye llëme le.

Pablo jëk shäng kjok shto oblë oblë

¹⁸ Eshko ga Pablo beno sök Corinto kjokyo dbar kop ara obi. E irgo ga «Tja toe» lara Jesús tjlökwo kjrägaga löng eshko li kong, ga jer öötong shäng Cencrea kjokyo, Priscila, Aquila tjok. Eshko ga Pablo kä shtono beno pjret. Dämär ga käkzong shtë llëm dbar kjwöbö lara Sbö kong tjän, ga dbaryo li pjitonge. E irgo ga opyono lok kyyong kësbang roy, jongya Siria kjokyo wlo le. ¹⁹ Ga öötong löng Éfeso kjokyoshko ga Priscila, Aquila, e rayara Pablorë beno eshko, ga toe. E irgo ga jek öötong shäng judíoga syö uyo roshko ga lano judíoga löng eshko li tjok. ²⁰ Eni ga tjlë lok ba kong ga «Woydërwa ga pja ber sök borwa tjok dbar kjwöböso guing» le, gueniyo woydara llëme.

²¹ Ga «Tja toe.* Gueniyo ga woyde Sbörë ga tja tjwe iröng bomi ik obi» le. E irgo ga opyono sök kyyong kësbang roy, ga toe.

²² Jek öötong shäng Cesarea kjokyo ga jem Jerusalén kjokyo, Jesús tjlökwo kjragaga löng eshko li pjlok. E irgo ga opshino jer öötong shäng Antioquía kjokyo buk Siria kjokyo obi lishko ga ²³ beno sök eshko dbar kjwöböso. E irgo ga opshino jek obi, ga to shäng kjok kjrínashko kjrínashko Galacia kjokyo, Frigia kjokyo bakoe. Jesús tjlökwo kjrägaga kjimtara mär Sbö go jek këgong eni.

Apolos Sbö tjlökwo lono Éfeso kjokyo

²⁴ Eshkoshko ga domer öötong shäng kjlara Éfeso kjokyo ko Apolos. E judío, Alejandria so. Sbö tjlökwo tak pjang li miyde shäng arae. Ga domer li tjlë ga kuywoye. ²⁵ Ga oppino ara tjän, Tjlapga Jesús irbo li kjishko, ga tjlë shäng ga laywae. Oba pïya shängshko ga Jesús roy le ba kong yötsoe. Gueniyo miyde wlo li obie. Juan no wono di go sorë miydayde döe.

²⁶ Eni ga opzrëno jek judíoga syö uyo jong eshko li roshko, ga tjlëno oba kong, llëye bangkjrara llëme. Gueniyo kura Priscila, Aquilarë, ga mana lok ba ushko, lan ba tjok wlo, Sbö irbo li miyde pjlu anmoyö wlo.

²⁷⁻²⁸ E irgo ga Apolos to jek shäng Acaya kjokyo le, ga kura ba pjeyoga Jesús tjlökwo kjräga löng lirë. Eni ga kong kjibokwo tara lok kjwara, söya twe Jesús tjlökwo kjrägaga löng Acaya kjokyo li kong wlo, äär eshko ga wlokjre lok pjlu wlo le.

Jek öötong Acaya kjokyo ga tjlëno judíoga löng eshko Tjlapga Jesús tjlökwo woydë llëm wleniyo kong jlokoyö. Sbö tjlökwo tak pjang li go ga pina ba kong ga no pjluyo iche lara Sbörë li, e Jesús. Ga tjlökwo kjlopswë lok kar kar ëng tjokshko ga judíoga li zäya enidoe. Ga Sbö wopjlu li kjishko ga ba tjlökwo kjrägaga löng eshko li, e kjimtara tek dämär ba tjlökwo kjrë. Eshko ga epga kjimtara Apolosdë ara bakoe.

19

Pablo tjlökwo lono Éfeso kjokyo

* **18:21** Tek dëdashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «Tja toe. Woyde ga tja jek äär Jerusalén kjokyo dbar shrëkklo dbaryo tjwe lishko.»

¹ Apolos sök Corinto kjokyo wopro ga Pablo jek shäng Galacia kjokyo, Frigia kjokyo bakoe. Eni ga öötong shäng Éfeso kjokyo. Eshko ga Jesús tjlökwo kjrägaga wläna tjeng kjlöbö,² ga tjlë ba kong ga «¿Sbö tjlökwo kjroromishko ga pjäy go Sbö Sëya, e shronore?»

«Llëme. Sbö Sëya, e ë laydëba borwa kong llëm obi» le lok ba kong.

³ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Eni ga pjäy warabashko ga e llë loklo?»

«E Juan tjlökwo kjrororwa li loklo» le lok ba kong.

⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Juan no wono jlöe. Eye, llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe lara, ga rayara ga wara jer di roshko. Gueniyo ga no tjwe ba irgo li lanyotkara Juandë oba kong, ga woyde ga shji mär ba go dey. Tjlëno shäng li, e Jesús layde» le.

⁵ Kuya lok ga epga wara jer di roshko Tjlapga Jesús ko go. ⁶⁻⁷ Domerga wara li doglo sak kjwara kjingsho pjök (12). E irgo ga orkwo iono ba dlu kjing go, ga epga go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok. Eni ga beno löng tjlë kjok shto oblë oblë so tjlökwo, ga Sbö tjlökwo roy lara lok oba kong.

⁸ Ga moglo mya ga Pablo jek ñyado judíoga syö uyo jong eshko li roshko. Eshko ga Sbö ber no pjlyo sorë li roy le shäng ara, tjlökwo le shäng li, e jlöe lëba wlo. Tjlëshko ga llëye bangkjre llëme. ⁹ Gueniyo ga kjong kjong omtjlökwo kjrono llëm, llëye kuya lok woydë llëm kjishko. Ga Irbo Tjaglën li läywe lok owa oba bokshto. Eni ga Pablo opkjono jek ey dwayo, ga Jesús tjlökwo kjrägaga li söra jek oppizlong uyo jong kjwara roshko, u li sogo kö Tirano. Eshko dbar kjwobi go ga Sbö tjlökwo lanyotkara ba tjok ara. ¹⁰ Ga shäryara eni öötong lu pjloglo pjök. Eni ga Tjlapga Jesús tjlökwo shdöktong nopga löng Asia kjokyo uunkong kong, judíoga kong, nopga judío llëm wleniyo kong bakoe.

¹¹ Eshkoshko ga Pablo kong dbo twara Sbörë kësbang, llëbo ñydëba llëm wleniyo shärye kësbang wlo. ¹² Eni ga jangsher, shwong llë, e pjono ba go dö ëmdë ga sökoba, twëba swlopga kong ga poptë, twëba nopga goshko Ä sëyaga li kong ga sëya li to ba go dwayo bakoe.

¹³ Judíoga kjong kjong to löng kjok kjrínashko kjrínashko Ä sëyaga tjeng oba goshko li ichë ä wleniyo. Eshko ga Tjlapga Jesús koiarga lok pjang sëya li iche wlo bakoe lara. Ga tjlë ga «Pablo to shäng Jesús roy lë, ga lër bop kong Jesús ko goshko ga Ä sëya, pja opkjos no kjwe goshko dwayo» le jong eni.

¹⁴ Eshko ga domerga löng doglo kjäk (7), Esceva wapga. Esceva, e judío, syöshtaga kägäyo bakoe. Ba wapga doglo kjäk (7) li to löng Ä sëyaga ichë Jesús ko goshko bakoe.

¹⁵ Pjlara ga shäryara lok enishko ga Ä sëya li tjlë ba kong lok ga «Tja Jesús miydë, Pablo miydër bakoe. ¿Gueniyo ga pjäy ëro?» le.

¹⁶ Jekdo eshko ga domer goshko Ä sëya pjang li jek zrow pjä ba goshko lok erä. Ba dbo ara go ga tjeng doglo kjäk (7) li shpora ara, shwong llë dwlära dret, sho llë dwlära srëng ara, ga zana tjë jikong. Eni ga to töktong lok u li roshko dwayo, kjlop dret, ba llëmdoe.

¹⁷ Kuya Éfeso sopga uunkong, judíoga, nopga judío llëm wleniyo lirë ga beno löng sëya llëm, bangkjre arae. Eni ga Tjlapga Jesús ko li iara lok tjwlo ara.

¹⁸ Eshko ga Jesús tjlökwo kjrägaga ara tjwe löng llëbo owa shäryara lok tek dënashko li lë oba uunkong bokshto. ¹⁹ Ga epga ara parkono löng ybipga wleniyo li, ba oppingglo kjibokwo shoyo söya tjwe löng, ga sura iökshko dret oba bokshto. Ga ba kjibokwo sura lok kës li tjwlo iak dbur sho pjluölún kjwo sak dbäw dbäw pjloglo sak shkëng (50,000). ²⁰ Eni ga Tjlapga Jesús tjlökwo shdöktong llaw pogo, ga tjlökwo kjrëba jek këgong këgong.

²¹ E irgo ga llëbo shäryono kës li irgo ga Pablo wotjlik jek Macedonia kjokyo, Acaya kjokyo go jongya Jerusalén kjokyo wlo le. Ga wotjlik kjrina obi ga «Löng Jerusalén kjokyo li pjloror pjir ga tja jongya Roma kjokyo bakoe» le. ²² Eni ga ba kjimtagaga ichara do pjök jongya Macedonia kjokyo ba bäm go, epga Timoteo, Erasto. E wopro ga e beno sök eshko Asia kjokyo dbar kjwöböso obi.

Éfeso sopga woksera löng ara

23-29 Éfeso so sböpga kjlara ko Artemisa, ba syõ uyo jong eshko. Eshko ga domer sök kjlara ko Demetrio, ba pak baïya, e llëbo jyäglo shäryaga dbur sho pjlublún go. Domer, e Artemisa syõ uyo li jyäglo shäryaga. E go ga dbur shak ara, ba parkagaga parkë löng ba tjok li tjok. Eshko dbaryo ga llëbo jyäglo shäryagaga uunkong li tona, ga tjlë ba kong ga «Pjeyoga, miydëmi pjlú ga shji mär bi pak ëre go. Eerishko ga Asia kjokyo kjok kjwang jïkong ga bi sbö kësbang Artemisa li poshrëy löng iyado. Gueniyo ïmi löng, kumi löng ga Pablo to shäng tjlë oba kong ga sböpga jyäglo shäryaga norë li, e llëno llëme le. Eni ga nopga kjlopswë ara ba shwo lëkong, ga shärye eni li jüshko dö llëm, Asia kjokyo uunkong seke. Llëbo ëre owa bi kong, bi pak ëre iëba ber tjwlö llëm ga jer bi shjiryo. Erö llëme. Eshko ga Artemisa syõ uyo jong jüshko li, e ber tjwlö llëm bakoe. Eni ga bi sbö om go li woydëba ame, ba tjwlö kësbang li iëba ber llëno ame» le.

Kuya lok ga iirkono ara, öo le lok arae. Tjlë lok dbo go ga «¡Éfeso so sbö Artemisa li, e tjwlö kësbang!» le. Eni ga Éfeso sopga woksera löng tjë jïkong. Eshko ga Pablo yorkagaga wlëna löng do pjök ko Gayo, Aristarco, epga Macedonia so. Ga shara lok, dopshira, söra öötong löng no tönzlong uyo jong eshko lishko.

30 Eni ga roy kuya Pablörë ga jek opzrëk woydë eshko, lan nopga löng li tjok wlo lara, gueniyo ichara Jesús tjlökwo kjragnarë llëme. 31 Eshko ga tjlapgaga tjwlö këskes Asia sopga kong wleniyo löng eshko kjlöbö, epga Pablo pjeyoga wleni, ga tjlökwo ichara ba kong, to jek opzrëk eshko llëm wlo.

32 E wopro ga nopga öötong löng no tönzlong uyo li, e woksera löng träk llëme. Löng eshko ara tona löng llë kjïy miyde löng llëme. Ga öo le lok ara, kjlara tjlë oblë, kjlara tjlë oblë bakoe.

33 Ga judío shäng kjlara eshko ko Alejandro. Domer, e ichara judíoga löng lirë nopga löng kës li bokshto, ga llëye le wlo li lara lok ba kong. Eni ga Alejandro orkwo poyono, pjây kjinkozong loklo

wleni. 34 Gueniyo ga miydara lok ga e judío ga kuya woydë llëme. Ga öo le lok tjë jïkong, tjlë ga «¡Éfeso so sbö Artemisa li, e tjwlö kësbang!» le jong eni wop ara, ga Alejandro to tjlëno nopga li kong llëme.

35 E irgo ga nopga löng kës li kjinkara no shäng kjlara tjlapgaga këskes dboryaga wleniyorë, ga tjlë ba kong ga «Pjeyoga Éfeso so. Shji iak beno löng bi sbö kësbang Artemisa li syõ uyo daga, shji beno löng ba jyäglo ter lono kjok dogo dwayo li daga bakoe. Nopga kjok kjwang jïkong so om-miydë pjlú ga eni. 36 E jyö laga ërë llëme. Eni ga pjây löng tjëkso guing. Llëbo shäryëmi ga woyotjlïmi llëm guing llëme. 37 Ga domerga söromi kjwe llëye owa shäryara syõ uyo kjïy llëm, llëye lara bi sbö kjïshko llëm bakoe. ¿Eni ga tek söromi jüshko ega?

38 »Eni ga Demetrio, ba parkagaga, ëye rote woydë wleni ga tjlapgaga no llgwega löng kjweshko, ïzïa. Woyde ga ba llgwezlong dbaryo ga koshe löng llgweya wlo. Eshko ga shji ëng rotë ga pjlúe. 39 Ga pjây llëbo rokë woydë obi ga lëmi shji tona löng uunkong dbaryo bek lishko ga llgwey bomi kong eshko jã. 40 Llëbo shäryono jüshko li, e tjwe bi kong owa kjwe. Shji oba iono ëngkjwë ara le bi ichagagarë kjwe. ¿“¿Oba shdöktong löng kjweni ega?” lara lok bi kong ga llë loydë ba kong eshko?» le.

41 Lara eni pjir ga nopga li ichara to pjire.

20

Pablo to shäng Macedonia kjokyo, Grecia kjokyo

1 Nopga shdöktong kës li slano pjir ga Jesús tjlökwo kjragnarë rokara Pablörë, poshdüya wlo. Poshduna pjir ga «Tja toe» le, ga to jek Macedonia kjokyo. 2 Öötong shäng eshko ga jek shäng Jesús tjlökwo kjragnarë löng li dbo ië kjok kjrïnashko kjrïnashko. E irgo ga to jek öötong shäng Grecia kjokyo, 3 ga beno sök eshko moglo mya.

E irgo ga opshik to jongya Siria kjokyo le. Brikdo, opyë kjong kësbang roy larashko ga roy kuya ga judíoga wotjlïk ba zrök le lëba. E kjïshko ga wotjlïk to iröng pjö lëkong Macedonia kjokyo go shara le. 4 Ba

yorkagaga jek lōng ba tjok li ëre: Sópater, e Pirro wa, Pirro, e Berea so; Aristarco, Segundo, epga Tesalónica so; Gayo, e Derbe so; Tíquico, Trófimo, epga Asia so; Timoteo bakoe. ⁵ Epga uunkong jek lōng borwa bām go, ga tjawa koshe öötong lōng Troas kjokyo. Gueniyo tjawa beno lōng Pablo tjok. ⁶ Tjawa beno lōng Filipos kjokyo äär jong pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llēm dbaryo li pjitong guing. E irgo ga tjawa opshino jek Filipos kjokyo dwayo äär jong dlung kjako, ga tjawa opyono kyyong kësbang roy, ga tjawa jeke. Öötong dbargwo shkëng (5) ga epga dosharorwa öötong lōng Troas kjokyo. Ga tjawa beno lōng eshko dbargwo kjäk (7).

Dwlas wolono kjlara, ga woshrara Pablorë irōng obi

⁷ Öötong dbar sondëshko ga tjawa tōno Jesús tjlōkwo kjrägaga tjok, ië wlo. Ga Pablo tjlēno nopga lōng li kong. Ga opshik eshko dwayo wëshko le kjïshko ga beno shäng tjlē wop ara äär jong kjok ronge. ⁸⁻⁹ Ga tjawa tōno lōng lishko ga yongyo shäryak jem jong ëng kopshko llögong llögong äär jong kjrिंग-gwo myashko, tjawa lōng li ey. Eshko ga iök borkek lok shjiy arae. Ga dwlas shäng kjlara eshko ko Eutico, ga sirkeno sök u bäng bäng go. Eshko ga Pablo tjlē shäng kjër wopro ga Eutico sök ga poywō ara. Wop ara ga pono, ga lono jer jong kjokshko dwayo äär jong tōshko, ga wolonoe. ¹⁰ Eni ga Pablo oplono jer ba ik, ga opburgö dwlas li kjing go, ga popjlura. Eshko ga tjlē nopga lōng li kong ga «Pjäy woydë llēme. ¡Buk sē!» le.

¹¹ E irgo ga Pablo jem kjomo irōng obi, ga pjlung shosho suk pjir shdōra, ga uara tjlōkwo kjrägaga lōng li tjok, ga beno shäng tjlōkwo lē ba kong obi äär jong kjok shränto. E irgo ga toe. ¹² E irgo ga dwlas lira söra lok jek ba ushko sē. E kjïshko ga ba pjeyoga beno lōng wopjlú anmoyō.

Pablo tjlōkwo lono tjlapgaga Jesús tjlōkwo kjräga kägäyo lōng Éfeso kjokyo li kong

¹³ E irgo ga Pablo beno shäng Troas kjokyo obi, ga tjawara opshino jek ba bām go, tjwe jong Asón kjokyo kyyong kësbang go. Woyde Pablorë ga jek pjö lëkong, ga

koshërwa lōng eshko. ¹⁴ Eni ga Pablo tjwe shäng eshko, ga tōno borwa tjok, ga opyono jek shäng kyyong kësbang roy borwa tjok. Eni ga tjawa jek äär lōng Mitilene kjokyo. ¹⁵⁻¹⁶ Wëshko ga tjawa opshino eshko dwayo, ga tjawa jek lōng Quío kjokyo, e bokshto. Wëshko ga tjawa jek äär lōng Samos kjokyo. Woyde Pablorë ga tjawa slan ber lōng Éfeso kjokyo llēme le, äär Jerusalén kjokyo judío dbar shrëzlong dbaryo kowe lok Pentecostés li bām go wlo. E kjïshko ga wëshko ga tjawa öötong lōng Mileto kjokyo.

¹⁷ Eshko ga no ichara Pablorë tjlapgaga Jesús tjlōkwo kjräga kägäyo lōng Éfeso kjokyo li rokë. ¹⁸ Eni ga öötong lōngshko ga Pablo tjlē ba kong ga «Dënashko ga tja tek shrono shäng Asia kjokyo ëreshko ga tja beno shäng bomi tjok dbar kop ara. Llëye shäryoror eshko li miydëmi pjir tjan. ¹⁹ Eshkoshko ga judioga kjong kjong opyono beno lōng bor wloyo. E kjïshko ga llëbo weno bor kong owa ara, ga tja beno shäng woydë ara bakoe. Gueniyo tja beno shäng parkë Tjlapga Jesús kong wotöy iyadoe. ²⁰ Tja Sbö tjlōkwo lono oba uunkong bokshto, ga pjäy pinor öör bomi ushko bakoe. Eshko ga tjlōkwo llë ber pjlú bomi kong wlo li, e loror bomi kong pjir, llëye bangkjrër llēm wleni. ²¹ Eshko ga tja tjlēno shäng tjlōkwo kjwaraso judioga kong, nopga judío llēm wleniyo kong bakoe. Tja tjlē ga “Llëbo owa shäryëmi lōng li, e owa jlöe lozī, ga rayozī, ga pjäy optwos Sbö kong dey, ga pjäy mär ber lōng bi Tjlapga Jesús go” lër shäng eni iyado.

²² »Ga eerishko ga tja jongya Jerusalén kjokyo, tja iche Sbö Sëyarë jek eshko kjïshko. Gueniyo llëye wen bor kong eshko li miydër shäng llëme. ²³ Miydër shäng li, e kjrinaso. Tja to shäng kjok shto oblë oblë lishko ga Sbö Sëya tjlē bor kong ga “Llono ga pja iëba ber shäng no shdüzlong uyo roshko, ga llëbo wen oblë oblë bop kong bakoe” le bor kong eni. ²⁴ Gueniyo bor kong ga tja wolonde, de llēm, e llëye llëme. Woydër li, e kjrinaso. Pak twara Tjlapga Jesúsde bor kong shäryër wlo le li, tja wolonoshko ga e shäryoror pjire. Ga pak

li, e shji kjimte woydë Sbörë sorë li roy pjlú shdör oba kong.

²⁵ »Ga pjây kong Sbö ber no pjluyo sorë li roy loror bomi kong ara. Gueniyo lër bomi kong ga tja îmi ame. ²⁶⁻²⁷ Llëye woyde Sbörë li, e loror bomi kong dret, llëye bangkjrër llëm wleni. E kjîshko ga lër bomi kong ga pjây miydaga ber tjarë ame. ²⁸ Sbö tjlökwo kragaga tjwlna ba Wa srëng li go pjir, ga pjây iara ba Sëyarë beno lëng ba dë. E kjîshko ga pjây wlëp llëme. Pjây opdos yötso. Jesús tjlökwo kragaga dëmi, öng wlëp ushko so de ba dagarë wleni.

²⁹ »Miydër pjlú ga tja opshino kjok jûshko dwayoshko ga domerga owa tjwe opzrëk bomi tjrëko ara, ga Jesús tjlökwo kragaga lëng li barwe ara, shjiti kjloy so iir ä wleniyo tjwe öng llë uë wleni. ³⁰ Ga kjone kjone lëng bomi tjrëko ëmdë ga opyë lëng jyörkë, ga Sbö tjlökwo le lok bomi kong bëy llëm, Jesús tjlökwo kragaga jyäpgwe jek ba shwo lëkong wlo le. ³¹ E kjîshko ga pjây sjëke. Woyoshrozî ga lu pjlögo mya ga pjây poshdunor boryo go shkë dba, pjây kjlarashko kjlarashko.

³² »Era eni, pjeyoga, eerishko ga pjây iër ber tjeng Sbö wloshko, pjây de wlo, ga shji kjimte Sbörë sorë tjlökwoyo li, e ber pjang bomi daga bakoe. Pjây jëk tjlökwo li go ga pjây opping ba miydë pjlú jek këgong këgong. Eni ga llëbo pjlú twe ba nopga baïya kong wlo li, e twe bomi kong bakoe.

³³ »Ga llëye oma î, e koïnor llëm, dbur llëm, shwong llëm bakoe. ³⁴ Eni llëme. Miydëmi pjlú ga tja parkono bor orkwo om go goshko, llëbo woydër bor kong, bor yorkagaga kong li tjwln wlo. ³⁵ Ga pjây pinor eni, woyde ga shji parkë eni, oblë lëng llëbo woydë li kjimtëy ga pjlú wlo. Tjlökwo lara Tjlapga Jesúsde li, e woyoshrozîa. Tjlëno ga «Llëbo kroroy ga shji wopjlúe. Gueniyo ga llëbo tworoy oblë kong ga shji wopjlú e kjinmo» lara eni» le.

³⁶ Lara eni pjir ga kjök torgö sök Jesús tjlökwo kragaga kägäyoga lëng li tjok, ga syöshtono Sbö kong. ³⁷ Eni ga epga slatong lok uunkong, ga Pablo popjlura uunkong lirë, ga lô shira lok bakoe.* ³⁸ Eshko ga Pablo tjlëno ba kong ga «Tja toe. Tja îmi

ame» lara ba kong kjîshko ga epga woydono lok arae. E irgo ga tyara lok öör jek lëng kjyong kësbang buk lishko, to wlo.

21

Pablo to jek Jerusalén kjokyo

¹ «Tjawa toe» lororwa borwa pjeyoga kong pjir ga tjawa opyono kjyong kësbang roy jek bek jongya Cos kjokyo. Wëshko ga tjawa opshino eshko dwayo, ga tjawa jek lëng Rodas kjokyo, e irgo ga tjawa jek öötong lëng Pátara kjokyo. ² Eshko ga kjyong kësbang wlënorwa pjang kjlara brik pjang kjwlë to jongya Fenicia kjokyo wlo le, ga tjawa opyono ba roshko, ga tjawa jeke. ³ Tjawa jek lëng eni ga tjawa kjër pjola ga dlung tjrëko ko Chipre li ñorwa, e ber buk orkwo mlëkong. Ga tjawa jek lëng Siria kjokyo, öötong tjyono lëng Tiro kjokyo, llëbo söya kjyong sogorë li shiya lok ber eshko wlo. ⁴ Eshko ga Jesús tjlökwo kragaga wlënorwa lëng kjlëbö, ga tjawa beno lëng ba tjok eshko dbargwo kjäk (7). Eshko ga Sbö Sëya tjlë tjlökwo kragaga li kong ga «Llëbo wen Pablo kong owa Jerusalén kjokyo» le. E irgo ga lano lok Pablo tjok, jem Jerusalén kjokyo llëm wlo.

⁵ Gueniyo ga jlö lara llëme. Öötong dbargwo kjäk (7) ga tjawa opshino to ey dwayo. Eshko ga epga, tjawa yorkara jer lëng dlung kjako, ba boyga, ba wapga tjok. Eshko ga tjawa kjök tono tjë jîkong, ga tjawa syöshtono Sbö kong. ⁶ «Tjawa toe» lororwa ëng kong pjir ga tjawa opyono kjyong roy, ga epga sano jek ba ushko iröng obi.

⁷ E irgo ga tjawa jek dlung kjing go Tiro kjokyo dwayo öötong lëng Tolemaida kjokyo. Eshko ga Jesús tjlökwo kragaga lëng kjlëbö, ga «¿Pjây yonde?» lërwa ba kong. Eshko ga tjawa beno lëng ba tjok. ⁸ Wëshko ga tjawa opshino eshko dwayo, ga tjawa jek öötong lëng Cesarea kjokyo. Domer shäng kjlara eshko ko Felipe, e kowëba Jesús tjlökwo roy pjlú laga lëba. Dli pjlorgaga kprak doglo kjäk (7) dënashko li, kjlara li e. Ga tjawa beno lëng ba tjok ba ushko. ⁹ Felipe wapga tjeng doglo pkëng (4), kjogloga. Olö ga tjlökwo le Sbörë ba kong, ga le lok oblë kong eni.

* **20:37** Lö shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

¹⁰ Tjawa löng eshko dbar kjwöbö tjänshko ga domer tjwe shäng kjlara Judea kjokyo dwayo ko Agabo. E Sbö tjlökwo laga.

¹¹ Öötong shäng borwa shwoy ga Pablo dop pjrikko li kjrara, ga oppjrino e go, ba orkwo go, ba dre go bakoe. Eshko ga tjlë ga «Sbö Sëya tjlë ga “Dop pjrikko ère sogo, e äär shäng Jerusalén kjokyo, ga pjriya judíoga löng eshko lirë jüni bakoe. Ga twe lok tjlapgaga nopga judío llëm wleniyo kong, llgweya wlo” le eni» le.

¹² Kurwa ga tjawa tjlë Pablo kong ga «Pja jem Jerusalén kjokyo llëm dey» lërwa eni pjaraso llëme. Cesarea sopga omilono ba kong eni bakoe.

¹³ Gueniyo ga tjawa dboryara Pblorë. Tjlë ga «¿Pjäy slar ega? ¿Tja iëmi woydëshko eni ega? Tjlapga Jesús kjishko ga tja shäng pjrikoba kjok orë koshe. Gueniyo erö llëme. Tja shäng zrökoba Jerusalén kjokyo wlo bakoe» le.

¹⁴ Tjawa kole woydë llëm kuzong ga tjawa tjlë ba kong ga «Llëye woyde Tjlapgarë li, e ber eni» lërwa.

¹⁵ E irgo ga tjawa posharyono uunkong, ga tjawa opshino to jem Jerusalén kjokyo. ¹⁶⁻¹⁷ Eshko ga tjawa yorkaga Jesús tjlökwo kjragaga kjong kjong Cesarea so lirë. Ga tjawa öötong löng Jerusalén kjokyo shko ga tjawa söra lok domer shäng kjlara eshko ko Nasón li shwoy. Domer, e Chipre so, gueniyo sök Jerusalén kjokyo. Jesús tjlökwo kjragaga tek dämärshko li, kjlara li e. Ga tjawa beno löng ba ushko.

Pablo shäng Jerusalén kjokyo

Jerusalén kjokyo ga tjawa wlokjara borwa pjeyoga Jesús tjlökwo kjraga löng lirë woowa llëme. ¹⁸ Wëshko ga Pablo jek Santiago ik, ga tjawa jek ba tjok bebi. Tjawa öötong löng eshko ga tjlapgaga Jesús tjlökwo kjraga kägäyo töno löng uunkong eshko, ¹⁹ ga «Miga» lara Pblorë ba kong. E irgo ga llëye sharyara Sbörë nopga judío llëm wleniyo kong ba kjishko li, e lara ba kong pjire. Larashko ga llëbo sharyono chirawayo ëmdë li, e lara pjir bakoe.

²⁰ Kuya lok ga Sbö poshrëra lok ara. E irgo ga tjlë lok ba kong ga «Pablo, pja borwa kjlara. Tjlökwo lërwa woydë bop kong kjrina. Miydëp pjlu ga judíoga Jesús tjlökwo

kjragaga löng träk llëm, shtëy ga äär llëme. Ga epga uunkong tjlë ga “Kjok llgwekklo tara Moisésdë li, e tjwlo ara. E rayako llëme” le lok eni. ²¹ Ga roy kura lok ga pja to shäng omlë oblë. Judíoga löng nopga judío llëm wleniyo tjrëko li pim shäng “Llëye tara Moisésdë li, e rayëy ga pjluë” lëp to shäng eni ba kong. Ga pja tjlë ga “Bi wapga, e doyo jyä tëy llëm ga pjluë. Bi sdëkwo tek dënashko dwayo li, e sharyëy ame bakoe” lëp shäng eni.

²² »Eni ga pja shrono shäng jüshko, e roy kuya lok kjluwe. ¿Eni ga llëye sharyëy? ²³ Pjlu wlo ga llëye lërwa bop kong li sharyos dey. Shji löng jüshko ère tjrëko domerga tjeng doglo pkëng (4), dämär ga käkzong shtë llëm dbar kjwöbö lara lok Sbö kong, ga e dbaryo li pjir döröe. Sharyë löng, tara Moisésdë sorë li eni. ²⁴ Woydërwa ga epga sös jek bop tjok. Ga pja opyë ba tjok, llëye sharyëy lara Moisésdë, shji äär Sbö poshrëk ba ushko ga pjlu wlo li, e sharyëp ba tjok eni eshko. Ga kä shtaga potjwllëga ber pjarë, pjäy uunkong kong. Eni ga pja iya nopga uunkongdë, ga miyde lok e go ga tjlökwo laraba kës bop kjishko li, e jyö eröe. Pja ëmdë ga kjok llgwekklo tara Moisésdë li kolëp shäng bebi, miyde lok e go ga wëllëe.

²⁵ »Nopga judío llëm wleniyo Jesús tjlökwo kjraga lira, llëye sharyë lok wlo li, e tororwa beno ba kong pjir tjän. Tjawa tjlëno ba kong ga “Dli llë twak sböpga jyäglo kong li sho uëy llëm, öng zrök kjoyotso skuya i li sho uëy llëm, srëng llë uëy llëm, ga shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëm bakoe” lororwa ba kong eni» le.

Pablo sharaba Sbö u zlong bäng

²⁶ Eni ga domerga doglo pkëng (4) lara li söra Pblorë jek ba tjok. Wëshko ga opyono shäng ba tjok, ga llëye sharyëy lara Moisésdë, shji äär Sbö poshrëk ba ushko ga pjlu wlo li, e sharyara ba tjok pjire. E irgo ga jek öötong shäng Sbö u zlong bäng, ga ba dbaryo pjir llono, Sbö sëngglo söya eshko wlo li söya llono, e lara tjlapgaga löng eshko li kong pjire.

²⁷ Eni ga dbargwo kjäk (7) koshe löng li pjitoe. Eshko ga Pablo öötong shäng Sbö u zlong bäng. Eshko ga judíoga löng kjlobö

Asia so. Pablo ña lok ga öö le lok ara, ga nopga löng eshko li shdöra lok jong träk llëm, ga jek rish Pablo kjing go. ²⁸ Eshko ga tjlë lok nopga li kong dbo go ga «¡Israel tjëyoga, tjawa kjimtozia! Domer to shäng oba ping owa kjok shto oblë oblë li ère. Llëye le to shäng li, e shji Israel tjëyoga ère wloyo, kjok llgwekklo tara Moisésdë li wloyo, Sbö u ère wloyo bakoe. ¡Erö llëme! Nopga söra tek shrono kjlöbö jüshko judío llëm wleniyo. ¡E go ga shto iak beno buk dboy Sbö kong ère, e iara beno buk eni ame!» le.

²⁹ Lunashko ga Pablo ña lok shäng kjok shto oblë Trófimo tjok, e Éfeso so, e judío llëm wleniyo. Ga epga wotjlino lok ga söra Paborë öötong löng Sbö u zlong bängdo lara. «Sbö u iara beno jong dboy ba kong ame» lara lok e kjishko, miga eni llëme.

³⁰ Eni ga nopga shdöktong llaw pogo kjok eshko kwang jikong, ga tjwe zron jong Sbö u zlong bäng. Ga Pablo shara lok, dopshira Sbö u jong lishko dwayo jek kjoko, ga Sbö u kjëryo bäng bängzara jek kjlöw erä. ³¹ Eshko ga Pablo zröyde lok. Eni ga roy sökoba jem äär engkwaga Roma so kägäyo kësbangyo li shwoy, tjlë ba kong ga «Pja wlëp llëme. Jerusalén sogpa dew töshko shdöktong jong träk llëme» lëba eni.

³² Kuya ga ba engkwagaga töna ba kägäyoga tjok, ga jer lok zron jong nopga tjeng kës lishko. Ña nopga lirë ga Pablo shpora ame. ³³ Eshko ga tjlappa li jek öötong shäng Pablo shwoy ga shara. Eshko ga ba engkwagaga ichara ba pjrik, ba pjrikklo shäryak dröng sho go pjloglo pjök go, ga tjlë nopga tjeng li kong ga «¿No kjwe èro? ¿Llëye shäryara?» le.

³⁴ Gueniyo ga öö le lok ara, kjlara tjlë oblë, kjlara tjlë oblë bakoe. Eni ga nopga shdöktong löng kës li kuzong ga llëbo bëy li kjone dey miyde tjlappa lirë shäng llëme. E kjishko ga tjlë ba engkwagaga kong ga «Domer kjwe sözi jem kjomo, bi engkwaga shtoyo buk lishko» le.

³⁵⁻³⁶ Eni ga söra lok jek äär shäng tyozlong jem kjomo wlo lishko. Eshko ga nopga tjeng kës li iirkë ara anmoyö, jek löng ba irgo, öö le lok träk llëme. Tjlë ga «¡Zrözia!» le jong eni. E kjishko ga Pablo jek om go ame,

shakza engkwagaga kjlöbö lirë pjä, ga söra lok jem pjang kjomo.

Pablo tjlëno nopga tjeng ara li kong

³⁷ Eni ga Pablo zrëya lok jek löng lishko lishko ga Pablo tjlë engkwaga kägäyo kësbangyo li kong ga «¿Tja tjlë bop kong sira ga buere?» le ba kong, gueniyo lara tjlappa li tjlökwo go.

Kuya ga tjlë ga «¿Pja tjlë Grecia so tjlökwo pjluo? ³⁸ Kjupäbäshko ga Egipto so shrono shäng kjlara jüshko, ga nopga owa no zrök ä wleniyo, e töna doglo sak dbaw dbaw pjloglo pkëng (4,000). Ga epga söra jek kjok dogro no llëmshko, engkwë tjawa Roma so tjok wlo lara. E pjaro loror» le.

³⁹ Kuya ga «Llëme. Tja judío, tja Tarso so, kjok li tjwlo ara wleniyo, e Cilicia kjokyo obi. Rokër bop kong sira ga tja ichëp tjlë nopga tjeng ère kong» le.

⁴⁰ Kuya ga jlö lara.

Eni ga Pablo kojono shäng tyoklo jem li worbo pjirshko, ga orkwo poyono, pjäy kjinkozong loklo wleni. Kjinkono löng ga tjlëno ba kong lok arameo tjlökwo go. Tjlë ga

22

¹ «Pjeyoga, tjlappaga, rokër bomi kong ga tja kuzia, tja opwlikë wlo» le.

² Kuya lok ga Pablo tjlë shäng arameo tjlökwo go kuzong ga beno löng kjing erä. Eshko ga Pablo tjlë ga ³ «Tja ère judío. Tja weno buk Tarso kjokyo, e Cilicia kjokyo obi, gueniyo ga tja kuno shäng èreshko Jerusalén kjokyo. Ga tja oppino shäng Tjlappa Gamaliel tjok, tja pina bi kjok llgwekklo tak pjang dënashko li go, llëye kjak llëm, sök beke. Enido ga tja jek shäng Sbö tjok jlökoyo, pjäy omshäryë löng eerishko sorë ga tja omshäryë shäng eshko eni bakoe.

⁴ »Dënashko ga nopga jek löng Irbo Tjaglën go li, e irpjanor, zrör wlo, ga sharor, ichoror jek no shdüzlong uyo roshko, shdungoba wlo, domerga, walëga bakoe.

⁵ Syöshtaga kësbangyo, bi tjlappaga kjok llgwega wleniyo kës-kës, e omïno. E jyö lëmi wleni ga jakroközï ba kong. Tja kong kjibokwo twara lok, sör bi pjeyoga löng Damasco kjokyo li kong, nopga Irbo

Tjaglën li söga wlënor li shar ga pjlú wlo, tek sör ëreshko Jerusalén kjokyo, shdungoba wlo.

⁶ »Gueniyo ga tja öötong jek shäng ääto Damasco kjokyo lishko dlo dluw dik ga ïn ga iök shjiy ter tjwe kjok dogo dwayo, jek lletlet, ga tja kopjrina iök shjiy lirë beno pjang pjribrie. ⁷ Jekdo eshko ga tja dgonon jer töshko, ga kur ga ëbo tjlë ga “Saulo, Saulo, ¿tja irpjam ega?” le.

⁸ »Kur ga tja tjlë ga “Tjlapga, ¿pja ë?”

»“Tja Jesús, Nazaret so. Irpjam to shäng wle, e tja” le bor kong. ⁹ Bor yorkagaga jek löng bor tjok iök shjiy li ïna lok, gueniyo ëye tjlëno bor kong ga kura lok llëme.

¹⁰ »Eshko ga tja tjlë ga “Tjlapga, ¿llëye shäryër ga pjlú?”

»“Pja kojözong. Pja jongya opzrëk jek Damasco kjokyo. Llëye shäryëp wlo li, e lëba bop kong eshko” le. ¹¹ Ga tja iara iök shjiy lirë beno kjok ïgö llëm kjïshko ga tja shara bor yorkagagarë bor orkwo go, ga tja söra to öötong shäng Damasco kjokyo.

¹² »Domer sök kjlara eshko ko Ananías. Kjok ïlgwekklo tara Moisésdë li söya shäng pjlo bek ïyado. Roy pjlú judíoga löng eshko uunkong li kong. Ga tjawa öötong löng kjok eshko ga domer li tek shäng bor ïk. ¹³ Eni ga shrono shäng bor zlong bäng ga tjlë bor kong ga “Saulo, pja bor kjlara, pja bokkwo poptos iröng obi, pja kjok ïgö pjlú wlo” le. Jekdo eshko ga tja bokkwo poptono, ga domer li ïn ga bë shäng wëllëe. ¹⁴ Eshko ga tjlë bor kong ga “Bi tjlapgaga tek dënashko so Sbö, pja kjrara, llëye woyde li miydëp wlo, No Pjlo Bek li ïp wlo, llëye le om go li kup wlo bakoe. ¹⁵ Ga llëye ïnop, kurop li, pja ber ba laga oba uunkong kong. ¹⁶ Era eni ga llëye koshëp ame. Pja kojözong. Pja nom, pja wëba jer di roshko wlo, ga pja syöshtos Tjlapga kong, owa pjang bop go li löya ber dret wlo” le.

¹⁷ »E irgo ga tja tek shrono shäng ëreshko Jerusalén kjokyo iröng obishko ga tja jek öör shäng Sbö u zlong bäng, syöshtë wlo. Eshko ga llëbo ïnor shji yoïno wleni. ¹⁸ Tjlapga Jesús ïnor ga tjlë bor kong ga “Pja opshis maling jüshko Jerusalén kjokyo dwayo. Pja tjlë bor kjïshko kjok ëreshko ga tjlökwö kjrëba llëme” le.

¹⁹⁻²⁰ »Kur ga tja tjlë ba kong ga “Tjlapga, dënashko ga tja to shäng judíoga syö uyo kjwarashko kjwarashko, ga nopga mär löng bop go li, e sharor, söror, ioror beno tjeng no shdüzlong uyo roshko, ga shpoga tjarë om go bakoe. Ga bop roy laga Esteban lira zrökobashko ga tja shäng eshko. ïn shäng ga ‘Zrözïa’ lër shäng eni, ga ba zrögaga li, ba shwong ter lëkong li skwarashko ga tja beno shäng shwong li daga. Llëye shäryoror uunkong ëre, e miydëba löng pjire” lër.

²¹ »Gueniyo kuya ga tjlë bor kong ga “Pja nomo. Pja ichër to kjok pjola bor roy lë nopga judío llëm wleniyo kong” le bor kong» le.

²² Llëye le shäng li kura lok öötong eshko döe. Eshko ga öö le lok tjë jïkong, tjlë ga «¿Domer kjwe zrözïa! ¿Shäng kjok ëre kjing go ame dey!» le lok eni. ²³ Ga öö le lok jek këgong tjë jïkong, ga ba shwong kop lëkong li skwara lok, ga dbuya llaw pogo, ga klung sho pjlungyo kjre, ga dbuya lok jem jong kjomo ëng kopshko.

Pablo shpoya no dagagarë lara, ga opwlikono

²⁴ Eshko ga ëngkjwagaga li ichara ba kägäyo kësbangyo lirë Pablo sök ëngkjwaga shtoyo li roshko, shpoya lok no shpokklo go wlo, nopga shdüktong llë kjïshko le ba kong wlo.

²⁵ Eshko ga Pablo pjriya löng kjwlëshko ga tjlë ba kong lok ga «¿No Roma so kjibokwo tjok li, e ïlgwemirë llëm obishko ga shpomi ga pjlúre?» le.

²⁶ Kuya ba kägäyo lirë ga jek jong ba kägäyo kësbangyo li shwoy, ga tjlë ba kong ga «Domer kjwe Roma so kjibokwo tjok. ¿Eni ga kjwëp llong?» le.

²⁷ Kuya ga jek öötong shäng Pablo shwoy ga tjlë ba kong ga «¿Jlököyo ga pja Roma so kjibokwo tjokde?»

«Ëng» le ba kong.

²⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja Roma so kjibokwo shik wlo ga tja dbur zano ara» le ba kong.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja data Roma so kjibokwo tjok. E kjïshko ga tja eni tek buk chirawa obishko dwayo» le.

²⁹ Jekdo eshko ga epga löng ba shpok wlo lara li, e opkwono eshko dwayo. Ga miydara tjlapga lirëshko ga bangkjrara ara bako, Pablo kjrochara, shpoya wlo lara kjishko.

Pablo söra tjlapgaga bokshto

³⁰ Wëshko ga engkjwaga kägäyo kësbangyo li wotjlík shäng ga «¿Pablo kjwe shdungko le judíogarë, gueniyo llë kjishko? Miydër woydë yõtsoe» le. E kjishko ga ba dröng sho ba pjrikklo li döra, ga judíoga syöshtaga kägäyoga, Judío Kajok Llgwegaga Këskësyo, e rokara tön eng tjok wlo. Töno lok ga Pablo shira, iara shäng ba bokshto.

23

¹ Eshko ga Judío Kajok Llgwegaga Këskësyo li ñya Pablorë drëng, ga tjlë ba kong ga «Pjeyoga, tja parkono Sbö kong pjlú, ga tja opshäryë shäng pjlo bek Sbö bokso lër eni bor pjlúshko» le.

² Kuya syöshtaga kësbangyo ko Ananías lirë ga tjlë ga «Pablo kjwe shpozí ba kjakshko» le oba löng ba soshko li kong.

³ Kuya Pablorë ga tjlë ba kong ga «¡Pja shpoya Sbörë! Pja so llëbo poglo poshtik pjlublún, owa llëm, gueniyo roshko ong kjoyoe. “Tja domer pjlúe” lëp shäng, gueniyo pja eni llëme. Pja sök kjweshko, tja llgwep kjok llgwekklo tara Moisésdë li go wlo lëp, gueniyo kjok llgwekklo li söp sök pjlo bek llëme. Söp kjwe pjlo bek ga pja no ichë bor kjak shpok llëme» le.

⁴ Kuya nopga tjeng Pablo zlong bäng lirë ga tjlë lok ba kong ga «¿Syöshtaga Sbö kong kësbangyo kjwe äyoshtëp kjweni ega?»

⁵ «Pjeyoga, kjwe syöshtaga Sbö kong kësbangyo, e miydoror llëme. Miydoror kjwe ga loror eni llëme. Sbö tjlökwo tak pjang eni: “Bi pjluyo, bi llgwega, e läywëy owa wlo llëme”»* le.

⁶⁻⁸ Eshko ga miyde Pablorë ga kjok llgwegaga löng li, kjong kjong saduceoga, kjong kjong fariseoga. Saduceoga wotjlík ga shji wolono ga shji woshrë ame le, Sbö parkaga kjok dogo so, e drete le, sëya llë drete le bakoe. Gueniyo fariseogara wotjlík oblë. Shji wolono ga dbar tjwe ga shji woshre Sbörë iröng obi le, Sbö parkaga

kjok dogo so tjok le, sëya tjok le bakoe. E kjishko ga Pablo tjlë ba kong dbo go ga «Pjeyoga, tja fariseo, tja data fariseo bakoe. Tja wotjlík ga shji wolono ga dbar tjwe ga shji woshre Sbörë iröng obi lër. Ga tja ioromi shäng bomi bokshto llgwemi wlo, tja wotjlík eni kjishko» le.

Lara eni pjir ga fariseoga, saduceoga löng eshko li, e tjlë lok eng tjok kar kar träk llëm, ga tjlapgaga li eng shdöno beno löng kjring pjök. ⁹ Ga nopga tjeng eshko li eng shdöno beno tjeng kjring pjök, ga öö le lok träk llëm bakoe. Fariseoga löng eshko li kjong kjong no pingga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go. Epga kojono lok ga tjlë ga «Borwa kong ga domer kjwe llëbo owa shäryono llëme. Sëya llë, e tjlëno ba kong kjwe, llëm ga Sbö parkaga kjok dogo so li tjlëkdo ba kong kjwe» le.

¹⁰ Eshko ga nopga li shdöktong këgong anmoyö. E kjishko ga engkjwaga kägäyo kësbangyo li ombangkjrano, wotjlík ga Pablo sho dwlëkoba sira sira kjwe le. Eni ga ba engkjwagaga ichara tjë kara Pablo shik eshko dwayo, sëya äär ber sök engkjwaga shtoyo lishko wlo.

¹¹ E shkëyo ga Tjlapga Jesús weno shäng Pablo kong, ga tjlë ba kong ga «Pablo, pja wokjang, llëye bangkjrëp llëm shara. Tja roy läyworop oba kong jüshko Jerusalén kjokyo sorë ga roy lëp oba kong Roma kjokyo eni bakoe» le.

Judíoga wotjlíno lok Pablo zrök

¹² Wëshko kjok shröngto ga judíoga kjong kjong eng töno wotjlík kjrinaso, Pablo zrök wlo. Ga tjlë lok eng kong jlökoyo ga «Shji ië llëm, llëye iëy llëm, Pablo zröroy pjir guing. Llëm ga woydëy ga shji shdüya Sbörë» le lok eni. ¹³ Ba lagaga eni li, e doglo sak pkëng (40) kjingsho tjok.

¹⁴ Eni ga epga jek syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyo ik. Öötong löng ba shwoy ga tjlë lok ba kong ga «Tjawa tjlëno eng kong jlökoyo ga “Shji ië llëm, llëye iëy llëm, Pablo zröroy pjir guing. Llëm ga woydëy ga shji shdüya Sbörë” lororwa eni. ¹⁵ E kjishko ga pjäy, Judío Kajok Llgwegaga Këskësyo llamo li, rokozí engkjwaga kägäyo kësbangyo li kong ga Pablo

* 23:5 Éxodo 22.28.

söya tjwe shäng, ga ie bomi bokshto, llëbo shäryara li kjakrokëmi ba kong yõtso wlo. Eni ga ter söyde, tjwayde na llëm obishko ga tjawa ber löng irbo ba koshë, zrörwa wlo» le.

¹⁶ Gueniyo ga Pablo dor, wa shäng kjlara, ga tjlökwö le löng li roy kura. E irgo ga jem opzrëno ëngkjwaga shtoyo lishko, ga jek öötong shäng Pablo iak shäng lishko, roy le ba kong wlo. ¹⁷ Kuya ga ëngkjwaga kägäyo rokara kjlara, ga tjlä ba kong ga «Dwlas ëre sös bor kong sira, bop kägäyo kësbangyo li shwoy. Tjlökwö le woydë ba kong» le.

¹⁸ Kuya ga söra jek ba kägäyo kësbangyo li shwoy, ga tjlä ba kong ga «Domer shdung shäng kjlara ko Pablo, rokara bor kong ga dwlas ëre sör bop bokshto, llëbo roy le bop kong wlo» le ëngkjwaga kägäyo lirë ba kong.

¹⁹ Kuya ga dwlas li shara ba orkwo go, ga söra jek tjoksa, ga tjlä ba kong ga «¿Llëye lëp woydë bor kong?»

²⁰ «Judíoga kjong kjong lano lok ëng tjok, ga wotjlino lok kjrinaso. Bong ga Pablo roke lok bop kong ga söp ba kong jongya ba llgwezlong tönö löng lishko, kong llëbo kjakroke lok yõtso anmoyö wlo le eni.

²¹ Gueniyo ga jlöe lëp llëme. Domerga tönö tjeng doglo sak pkëng (40) kjingsho tjok, ga opjneno löng ba koshë irbo le. Tjlëno ëng kong jlökoyo ga «Shji ië llëm, llëye iëy llëm, Pablo zröroy pjir guing. Llëm ga woydëy ga shji shdüya Sbörë» lara lok eni. Eni tjok ga posharyono löng pjir tjän, löng bop koshë dboryëp sorë koshayde eröe» le ba kong.

²² Kuya ga tjlä ba kong ga «Llëye lorop bor kong li lëp ë kong llëme» le, ga ichara toe.

Pablo icharaba Cesarea kjokyo

²³ Eshko ga ëngkjwaga kägäyoga rokara do pjök, ga tjlä ba kong ga «Pjäy posharyozong. Pjesit shkëyo ga pjäy to jongya Pablo sök Cesarea kjokyo. Ængkjwagaga jëk lok dre go wleniyo sömi jer bomi tjok doglo sak dbäw pjloglo pjök (200), ëngkjwagaga jëklöng kwomgla go wleniyo sömi doglo sak kjäk (70), ga ëngkjwagaga ëngkjwë könkowo go wleniyo sömi doglo sak dbäw pjloglo pjök (200) bakoe. ²⁴ Ga kwomgla wlëmi pjök mya, Pablo sök wlo. Ga sömi bor kong yõtso, äär shäng Cesarea kjokyo pjlu, së obi, kjok eshko so ichaga Félix li shwoy wlo» le.

²⁵ Ga kjibokwo tara ba kong kjwara, söya, twe Félix kong wlo. Kjibokwo li tjlä ga

²⁶ «Tjlapga no ichaga tjwlo ara wleniyo Félix:

»Miga, lër bop kong. Kjibokwo ëre taga tja Claudio Lisiasdë bop kong. ¿Pja yonde?

²⁷ »Domer jek shäng ëre shara judíogarë, zröya wlo lara. Gueniyo kuror ga e Roma so kjibokwo tjok. E kjishko ga tja öör jong bor ëngkjwagaga tjok, ga wlikoror, döror ba shjiryö. ²⁸ Eni ga rote lok llë kjiy miydër woydë kjishko ga söror jek ba Kjek llgwegaga Këskësyö tönö löng li shwoy, ga ioror shäng eshko ba bokshto. ²⁹ Miga rotara lok llëbo owa shäryara ba kjok llgwekklo baïya kong kjishko döe. Gueniyo bi kong ga kur ga shdüy llë kjiy llëm, zrökko llëm, iako no shdüzlong uyo roshko llëm bakoe. ³⁰ Gueniyo ga judíoga kjlöbö wotjlík löng ba zrök le li roy söra ba bor kong. E kjishko ga ichër jek bop shwoy, llgwep wlo. Ga loror ba rotagaga li kong ga jek jongya bop shwoy bako, llëye lako ba kjishko li le lok bop kong wlo. Shji ber eni.»

³¹ Eni ga ëngkjwagaga li kong llëye shärye wlo li lara ba kägäyorë lok pjir ga toe. Pablo söra lok to jer shkëshko äär jong Antípatris kjokyo. ³² Wëshko ga ëngkjwagaga jëk löng dre go li sano tjwe löng ba ëngkjwaga shtoyo iröng obi, ga jëk löng kwomgla go li to jek Pablo tjok. ³³ Öötong löng Cesarea kjokyo ga kjibokwo söya tjeng li twara lok kjok eshko so ichaga li kong, ga Pablo twara beno ba kong bakoe. ³⁴ Eshko ga kjibokwo li ina pjir ga tjlä Pablo kong ga «¿Pja kjone so?»

«Tja Cilicia so» le ba kong.

³⁵ Eni ga tjlapga li tjlä ba kong ga «Pja llgwer ga pjlu, gueniyo bop rotagaga li shrono guing» le. Eni ga iara beno shäng dak dak lë, pjlu uyo shäryara pjlu Herodesdë dënashko li roshko.

24

Pablo opwlikono Félix bokshto

¹ Öötong dbargwo shkëng (5) ga syöshtaga kësbangyo ko Ananías li öötong shäng kjok eshko, judío tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo kjong kjong tjok. Ga domer jek

söra lok shäng kjlara obi ba tjok ko Tértulo. E Pablo rotaga, ba llamo löng li kjishko wlo le. Eni ga epga jek öötong löng no ichaga li shwoy, Pablo rotë wlo. ² Ga Pablo rokara tjlapga lirë, ga söya lok tjwe shäng ba bokshto. Eshko ga Tértulo omrotë, tjlä Félix kong ga «Tjlapga no ichaga, pja tjwölö kësbange. Eeri ga öötong lu pjloglo ara tjän ga tjawa löng wlëp, wopjlú bop kjishko, ga bop kjok miydë li kjishko ga llëbo shäryorop ara kjok ëreshko beno pjlú, owa llëme. ³ E kjishko ga tjawa löng wopjlú bop tjok. Enido kjone pogo ga pja roy läywe borwa pjeyogarë pjlúe. ⁴ Gueniyo pja dbar jerwa ara llëm wlo ga rokërwa bop kong ga tjawa tjlä li kus sira.

⁵ »Domer kjwe miydororwa ga kjwe owa. To shäng kjok kjwang jikong judioga barwë ara, shdöya wlo le. Nopga löng kjok ëreshko kowëba nazarenoga, domer kjwe ba kägäyo. ⁶⁻⁸ Borwa Sbö u li ëmdë ga ie ber jong dboy Sbö kong ame wlo lara, ga sharorwa eshko e kjishko.* Eni ga kjakrokos pjarë om go ba kong. Miydëp e go ga tjläkwö lërwa löng ba kjishko kës li, e jlöe» le.

⁹ Eshko ga judioga löng li tjlä ga «Eni jlöe» le lok eni.

¹⁰ Eni ga tjlapga li orkwo pingö Pablo bët, pja tjläzong loklo wleni, ga Pablo tjlä ga «Miydër pjlú ga pja parkë sök jüshko no llgwegaga lu pjloglo ara tjän. E kjishko ga tja opwlikë bop bokshto wlëpe. ¹¹ Eni ga tja tjlä li jlöre miydëp woydë ga kjakrokëp ë pogo kong om go ga pjlúe. Eeri ga öötong dbargwo sak kjwara kjingsho pjök (12) ga tja öötong shäng Jerusalén kjokyo, Sbö poshrëk wlo. ¹² Eshko ga tja wlëna lok shäng tjläkwö kjlopswë kar kar ëbo tjok llëme. Eye shdöror llaw pogo llëme. Sbö u zlong bäng ga llëye shäryoror llëm, judioga syö uyo roshko llëm, shto oblë llëm bakoe. ¹³ Tja rote lok li llëbo wlëna jlökoyo bor shdungko wlo drete.

¹⁴ »Gueniyo lër jlökoyo ga nopga jek löng Irbo Tjaglën li go sorë ga tja omshäryë shäng eni. E kjishko ga bor rotagaga löng

kjwe tjlä ga tja jek shäng Sbö tjok bëy llëme le, gueniyo borwa tjlapgaga tek dënashko so Sbö li, e poshrër, kjok llgwekklo tara Moisésdë li, e jlöe lër uunkong baīya dik, ga kjibokwo tara Sbö tjläkwö lagagarë li, e jlöe lër bakoe. ¹⁵ Ga tja sök Sbö koshë ga shinmoga, e woshre iröng obi uunkong, pjlo bekde, de pjlo bek llëmde, gueniyo woshre iröng obi. Kjwepga kjwe löng omkoshë sorë ga tja omkoshë shäng eni bakoe. ¹⁶ E kjishko ga tja drön ara, tja ber pjlo bek Sbö bokso wlo, tja ber pjlo bek nopga bokso wlo bakoe.

¹⁷ »Lu to jek pjlöböso ga tja öör jëktong shäng kjok shto oblë oblë ga tja jek öötong shäng iröng obi bor kjokshko, dbur twër oba song wleniyo kong wlo, Sbö sëngglo sör, twër ba kong ba ushko wlo bakoe loror. ¹⁸ Ga tja wlëna kjwepgarë eshkoshko ga llëye shäryërwa lara Moisésdë, tjawa äär Sbö poshrëk ba ushko ga pjlú wlo li, e shäryër pjir shäng kjwllëe. Eshko ga nopga jek löng bor tjok ara llëm, ga ëye ëng shdök löng llëm bakoe. ¹⁹ Eshko ga judioga Asia so löng kjläbö, ga llëye lër bop kong li, e ina lok pjire. Zok ga epga tjwayde löng jüshko om go, opping na bop bokshto, tja rote wlo. Kuya ga llëbo shäryoror sit jlökoyo, tja rote wlo wleni ga le lok om go ga pjlúe. ²⁰ Eni llëm ga shrono löng kjwe, tja shäng ba bokshto no llgwezlong shtoyoshko ga llëye wlëna bor tjok, tja shdungko wleni ga le lok bop kong ga pjlúe. ²¹ Gueniyo ga tja le lok li kjrinaso ga pjlúe. Tja shäng ba bokshtoshko ga tja tjlä ba kong dbo go ga «Tja wotjlük ga shji wolono ga dbar tjwe ga shji woshre Sbörë iröng obi lër. Ga tja iak shäng bomi bokshto llgwemi wlo, tja wotjlük eni kjishko» lër ba kong eni eröe» le.

²² Irbo Tjaglën le li miyde Félixde sök pjlúe. Eshko ga tjlä ga «llgwer eniwa tjok llëme. Iër ber Tjlapga Lisias tjwe guing, ga llgwer eshko jä» le. ²³ E irgo ga tjlä ëngkjwaga kägäyo shäng li kong ga «Pablo kjwe ios ber shäng jüshko dak dak lë, gueniyo rayos shäng iguing. Ga ëbo tjwe ba ik ga som llëm, sëya, kjimte woydë ga wëyë»

* **24:6-8** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «... ga sharorwa eshko e kjishko. llgwerwa borwa kjok llgwekklo go lororwa, gueniyo ga ëngkjwaga kägäyo kësbangyo ko Lisias opzrëno jek eshko ga döra borwa shjiryö dbo go. Ga tjawa ichara tek bop shwoy ba rotë.»

le.

²⁴ Öötong dbar kjwöbö ga Félix äär shäng Pablo shwoy, ba boy Drusila tjok. Walë, e judío. Eshko ga Pablo rokara Félixde jek ba shwoy. Ga Pablo lano ba tjok, shji mär Cristo Jesús go sorë kjishko. ²⁵ Eshko ga Pablo tjle ba kong ga «Shji woyde Sböre ga shji jek löng pjlo bek, llëbo shäryëy woyde owashko ga shji drön ëë, shäryëy llëm wlo. Ga llono ga shji llgweya Sböre» le.

Lara eni li kuya Félixde ga beno shäng säya llëm, woyde arae. Eni ga tjle ga «Ber eni guing. Pja nomo. Tja dbar tjok ga pja rokotë obi» le. ²⁶ E irgo ga Félix shäng Pablo koshe, kong dbar twe, raye wlo le. E kjishko ga roke enido, lan ba tjok wlo.

²⁷ Shärye beno shäng eni öötong lu pjloglo pjök. E irgo ga Félix opshino ba shto dwayo, ga äska beno sök Porcio Festo. Ga Félix ber pjlu judioga tjok wlo le ga Pablo iara beno shäng no shdüzlong uyo roshko.

25

Pablo opwlikono Festo bokshto

¹ Eshko ga Festo öötong beno sök kjok eshko so ichaga öötong dbargwo mya ga opshino Cesarea kjokyo dwayo jem öötong shäng Jerusalén kjokyo. ² Eshko ga syöshtaga kägäyoga, judioga oblë tjwlö ara wleniyo, e tönö Tjlapga Festo tjok, ga tjleño lok ara Pablo wloyo. ³ Tjle lok ba kong ga «Tjawa kjimtëp sira. Pablo ichëp tëm söya lok borwa kong Jerusalén kjokyo» le, gueniyo e wopro ga epga löng poshäryë ba zrök irbo wlo le.

⁴ Kuya Festorë ga tjle ba kong ga «Llëme. Pablo, e iak beno shäng no shdüzlong uyo roshko Cesarea kjokyo, ga tja wotjlik ga tja jongya wop ä iröng eshko lër. ⁵ E kjishko ga bomi tjrëko ëreshko tjlapgaga tjwlö kësks wleniyo ichëmi jer bor tjok kjlöbö Cesarea kjokyo. Llëbo shäryara domer lirë owa ga rotëmi eshko ga pjlu» le.

⁶ Ga Festo beno shäng Jerusalén kjokyo judioga li tjrëko dbargwo kjwong (8), sak kjwara (10) dik. E irgo ga to jer iröng Cesarea kjokyo. Wëshko ga öötong sök no llgwezlong shtoyo lishko, ga no ichara jek Pablo wlokrë. ⁷ Eni ga Pablo opzrëk jek äär shäng tjlapga sök lishko ga judioga jer

öötong löng Jerusalén kjokyo dwayo li jek Pablo zlong bäng, ga tjleño lok ara llëbo owa kësbang, gueniyo llëye wlëna ba kong, ber shdungko wlo drete. ⁸ Eshko Pablo opwlikë wlo ga tjle ga «Llëye owa shäryoror llëme. Llëye shäryoror judioga kjok llgwekklo li wloyo llëm, llëye shäryoror Sbö u li wloyo llëm, llëye shäryoror tjlapga pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li wloyo llëm bakoe» le.

⁹ Gueniyo Festo ber pjlu woyde judioga tjok kjishko ga tjle Pablo kong ga «¿Pja jem woyde Jerusalén kjokyo, pja llgwer eshko wlore?»

¹⁰ «Llëme. Tja shäng pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li no llgwezlong bokshto, tja llgweya wlo. Miydëp pjlu ga llëye shäryoror owa judioga kong llëme. ¹¹ Llëbo owa shäryoror, tja ber zrökko wlo wleni ga tja zrökko. Gueniyo tjlokwo le lok bor wloyo li, tja rote li jyö erö wleni ga tja twako ba kong wlo llëme. Ga rokër bop kong ga tja llgweya ber pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo lirë om go» le.

¹² Eni ga Festo lano ba poshdunggaga löng li tjok. Lano pjir ga tjle Pablo kong ga «Rokorop bor kong ga pja llgweya ber pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo lirë om go. E kjishko ga pja ichër jongya ba shwoy Roma kjokyo» le.

Festo lano Agripa tjok Pablo kjishko

¹³ Dbar kjwöböso ga shto oblë so pjlu ko Agripa öötong shäng Cesarea kjokyo Festo ik. Agripa dor Berenice, e jek shäng ba tjok bakoe. ¹⁴ Ga beno löng eshko dbar kjwöböso. Dbar kjwara ga Festo tjleño ba kong Pablo kjishko. Tjle ga «Domer shäng ëreshko kjlara ko Pablo, iara Félixde beno shäng no shdüzlong uyo roshko. ¹⁵ Ga tja öör jem shäng Jerusalén kjokyo shko ga syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgweya wleniyo, epga ba rotono bor kong ara. Woyde lok ga Pablo, e shdungko jlöe lër ba kong.

¹⁶ »Ga dboryoror. Tja tjleño ba kong ga «Tjawa Roma so, tjawa sgak löng ëye iërwa zrökoba wlo jekdo, ba rotaga li tjwe löng ëng bokshto llëm guing llëme. Woyde ga rote lok ëng bokshto, opwlikë wlo» loror.

¹⁷ »Eni ga epga öör löng jushko ga tja dbar zano llëme. Wëshko dö ga tja jem öötong

sök no llgwezlong shtoyo lishko, ga nopga ichoror jek domer li wlokrë, ga söra lok jek öötong shäng eshko. ¹⁸ Gueniyo ga ba rotaga shrono löng li tjlëno ga llëye owa lara ba kjishko woyotjlïnor dik llëme. ¹⁹ Tjlëno lok ga ba kjok llgwekklo li söya shäng bëy llëme. Ga lano lok domer kjlara ko Jesús kjishko. Tjlëno lok ga domer li wolono, gueniyo Pablo tjlë ga shäng së obi le lok eni eröe. ²⁰ Eshko ga llëye shäryër ga pjlú li miydër sök llëme. E kjishko ga tja tjlë Pablo kong ga “¿Pja jem woydë Jerusalén kjokyo, pja llgwer eshko wlore?” lër.

²¹ »Gueniyo ga tjlë bor kong ga “Rokër bop kong sira ga tja ios ber sök na, tja llgweya pjlú kësbangyo sök Roma kjokyo lirë om go guing” le. E kjishko ga ioror beno shäng dak dak lë, ichër tjlapga pjlú li shwoy lono ga bue guing» le.

²² Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja ëmdë ga domer li tjlë sorë kur woydë bakoe» le.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Bong erö ga tjlë sorë li kuba» le.

Pablo tjlëno Pjlu Agripa bokshto

²³ Wëshko ga Agripa, Berenice, e opzrëno jek löng no llgwezlong shtoyo roshko. Eshko ga shrëraba ara, romguë jong träk llëme. Löng eshko li tjlapgaga ëngkwaga kägäyo këskes wleniyo, domerga eshko so tjwlö këskes wleniyo bakoe. Öötong töno löng ga nopga ichara Festorë jek Pablo wlokrë, ga söra lok öötong shäng eshko.

²⁴ Eshko ga Festo tjlë ga «Pjlu Agripa, pjäy tjlapgaga töno löng bi tjok na, domer shäng kjwe izia. Woyde judioga kjlobirë ga domer kjwe ichër zrökoba wlo. Eni li woyde lok jushko Cesarea kjokyo, Jerusalén kjokyo bakoe. ²⁵ Gueniyo ga bor kong ga llëye owa shäryara, ber zrökko wlo llëme. Gueniyo tjlëno om go ga “Tja llgwega ber tjlapga pjlú kësbangyo sök Roma kjokyo lirë om go” lara. E kjishko ga ichër to eshko lër.

²⁶ »Woyde ga llëbo tër ba kjishko, ichër tjlapga pjlú kësbangyo li kong, gueniyo llëye lako ba wloyo bor kong drete. E kjishko ga rokoror tek shäng bop bokshto, Tjlapga Pjlu Agripa, pjäy uunkong bokshto bakoe. Eni ga jakrokoromi yötso pjir ga llëbo ber tër wlo ga tjlokwo tjok wlo. ²⁷ Bor kong ga no ichër to, llgweya tjlapga pjlú kësbangyo

lirë wlo ga woyde ga llë kjïy loroy ba kong yötso guing» le.

26

¹ Eshko ga Pjlu Agripa tjlë Pablo kong ga «Woydër ga pja tjlës bop kjishko om go shara» le.

Kuya ga orkwo poyono, pjäy kjinkozong loklo wleni, ga tjlë ga ² «Tjlapga Pjlu Agripa, tja shäng jushko bop bokshto, “Llëye lara judiogarë bor kjishko li, e eni llëme” lër bop kong miydëp wlo, ga tja wopjlúe. ³ Tjawa judioga, tjawa llëbo shäryë sorë li miydëp sök pjlúe. Tjawa ëng dboryë kar kar llë kjishko li miydëp pjlú bakoe. Eni ga miydër ga tja tjlë bop kong ga tja kup sök pjlúe. E kjishko ga rokër bop kong ga tja kus sök wop tjok sira guing.

⁴ »Tja miyde judioga uunkongdë tek chirawashko dwayo. Tja shäng bor kjokshko, llëm ga Jerusalén kjokyoshko ga tja opshäryë sorë, e miyde lok pjlúe. ⁵ Miyde lok pjir ga tja fariseo tek dëna tjän, ga le lok woydë wleni ga le ga pjlúe. Ga tjawa fariseoga, judioga kjok llgwekklo li jnenwa yötso anmoyö, judioga llamo li kjinmo. ⁶ Tjlokwo lara Sbörë borwa tjlapgaga tek dënashko so kong jlökoyo li, e koshër sök iyado. Era eni tjok ga tja söra lok, tek shrono shäng, tja llgwekoba e kjishko wlo.

⁷ »Israel tjëyoga uunkong kjringsho sak kjwara kjingsho pjök (12) li, tjlokwo lara li koshe löng iyado. E kjishko ga Sbö, e poshrëya shkë dba, ga parkë löng ba kong iyadoe. Ga tjlokwo koshe löng li, tja omkoshë shäng bakoe. ¡Tjlapga Pjlu Agripa, tja rote judiogarë löng e kjishko! ⁸ ¿Shji judioga wotjlík ga shji wolono ga shji woshre Sbörë iröng obi jlöe lëy llëm ega?

⁹ »Dënashko ga tja wotjlïno om go ga bek wlo ga tja parkë Jesús, Nazaret so li nopga wloyo loror. ¹⁰ Ga shäryoror eni eshko Jerusalén kjokyo. Tja ichaga syöshtaga kägäyogarë, ga Jesús tjlokwo kjrägaga li ichoror no shdüzlong uyo roshko arae. Ga zrökobashko ga tja tjlëno ga “Kjwe zrökko” loror bebi. ¹¹ Enido ga tja öör shäng ba wlëk judioga syö uyo lok oblë oblë li roshko. Wlënor ga shdun ara, Jesús läywe owa wlo lër. Ga tja iirkono ara ba kong lok, ga

irpjanor Jerusalén kjokyo lishko dö llëme. Irpjanor jek shäng kjok shto oblë oblë, oba tjëyo eniyo llëm wleniyoshko bakoe.

¹² »Shäryër shäng eni kuzong ga pjlara ga tja jek shäng jongya Damasco kjokyo, tja ichak syöshtaga kägäyogarë, pak twara lok bor kong li shäryër wlo. ¹³ Gueniyo dlo dluw dik ga ïn ga iök shjiy ter tjwe kjok dogo dwayo, kälä dbo dlo kjinmo, jek lletlet, ga tja kopjrina beno pjang pjribri bor yorkagaga jek löng li tjok. ¹⁴ Eshko ga tjawa dgonon jer löng töshko, ga kur ga ëbo tjëlë bor kong arameo tjëlökwo go ga “Saulo, Saulo, ¿tja irpjam ega? Pja opyë shäng bor wloyo ga pja opshdung shäng om goshko, e so öng llë, ba shpökklo dbo stek li te om go kjoyoe” le.

¹⁵ »Kur ga tja tjëlë ga “Tjlapga, ¿pja ë?”

»“Tja Jesús. Irpjam to shäng wle, e tja. ¹⁶ Pja kojözong. Tja weno shäng bop kong ëre, pja kjroror ber shäng bor parkaga wlo kjïshko. Woydër ga llëye ïnop ëre, llëye pin bop kong li, e lëp oba kong. ¹⁷⁻¹⁸ Ga pja to shäng ba lëshko ga pja wlikër judíoga wloshko dwayo, nopga judío llëm wleniyo wloshko dwayo bakoe. Pja ichër jongya nopga judío llëm wleniyo kong jlökoyo. Woydër ga epga ber löng bokkwo roshwing pjir wleni, ga jëk löng kjok ro sï roshko wleni ame, jëk löng iök shjiy roshko wleni shara. Woydër ga löng Ä wloshko ame, ber löng Sbö wloshko shara. Woydër ga owa pjang ba go li lön ber dret, epga iër ber löng ba pjeyoga mär bor go erö li tjok wlo. Pja ichër jongya nopga judío llëm wleniyo kong, llëbo uunkong ëre shärye wlo” le bor kong.

¹⁹ »Tjlapga Pjlu Agripa, eni ga llëbo ichara Sbörë bor kong kjok dogo dwayo ïnor shji yoïno wleni li jlöe loror, ga koloror. ²⁰ Bäm go ga tjëlökwo ëre loror judíoga löng Damasco kjokyo li kong, e irgo ga judíoga löng Jerusalén kjokyo li kong, judíoga löng Judea kjokyo kjok kjwang jïkong li kong, nopga judío llëm wleniyo kong bakoe. Tja tjëlëno ba kong ga “Llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozï, ga rayozï, ga pjây optwos Sbö kong dey. E irgo ga llëbo shäryozï pjlo bek, pjây kjlopswono jlöe lëba wlo” loror.

²¹ »Tja shara judíogarë Sbö u zlong bäng, tja zröya lok wlo lara e kjïshko. ²²⁻²³ Gueniyo tja kjimte Sbörë shäng. E kjïshko ga tja beno shäng ba tjëlökwo lë nopga uunkong kong, tjwlo këskes li kong, tjwlo chila li kong bakoe. Llëye shäryë wlo lara Moisés, Sbö tjëlökwo lagagarë dëna tjän li, e shäryono eni jlöe lër oba kong. Tjëlëno lok ga “Llono ga no pjluyo iche le Sbörë li shronoshko ga woyde ga shdungoba, wolon, ga woshre Sbörë iröng obi, shinmoga tjeng kës li bäm go. Shäryë eni, ga shji döya Sbörë sorë li roy shdöya ba pjeyoga judíoga kong, nopga judío llëm wleniyo kong bakoe. Shji jëk löng kjok ro sï roshko wleniyo kong ga roy ber iök shjiy wleni” le lok beno pjang ba kjibokwo go eni» le.

²⁴ Eshko ga Pablo tjëlë shäng opwlikë eni wopro ga tjëlökwo skokza Festorë, tjëlë ba kong dbo go ga «Pablo, ¿pja skwëre llëro? Pja oppino ara ga pja iara beno shäng skwë erä» le.

²⁵ Gueniyo kuya ga tjëlë ba kong ga «Tjlapga Festo, tja skwë llëme. Tjëlökwo lër li, e jlöe. Tja tjëlë li, e bek lotë. ²⁶ Tjlapga Pjlu Agripa sök kjwe. Tjëlökwo lër li, e miyde sök pjluë. E shäryak lütshko llëm, e wëllëe. E kjïshko ga tja tjëlë shäng wlëp ba boksho. Miydër pjlu ga sök kjwe ommydë pjluë» le. ²⁷ E irgo ga Pablo tjëlë tjlapga Agripa kong ga «Tjlapga pjlu, ¿woyotjlip ga llëye lara Sbö tjëlökwo lagagarë li, e jlöe lëpde? Miydër ga e jlöe lëp» le.

²⁸ Kuya ga tjëlë ba kong ga «¿Tja kjlopswëp ber Cristo tjëlökwo kjraga maling jüni lëpdo?»

²⁹ »Wop chirare, de wop arare, gueniyo rokër Sbö kong ga pja, nopga uunkong tja kuya löng jüshko eerishko, pjây äär ber löng Cristo tjëlökwo kjraga botoya dik, gueniyo pjrik löng dröng sho bomi orkwo go jüni botoya dik llëme» le ba kong.

³⁰ Eni ga pjlu li kojono opshik kjoko wlo, kjok eshko so ichaga tjok, Berenice tjok, nopga sirkeno löng ba tjok li tjok bakoe. ³¹ Ga to opshino löng lan dboshko, tjëlë lok ëng kong ga «Domer kjwe llëye owa shäryara ber zrökko wlo llëm, shdungko shäng kjërshko ëmdë llëm bakoe» le lok eni.

³² Eshko ga Agripa tjlë Festo kong ga «Domer kjwe “Rokër ga tja llgwegaga ber pjluk kësbangyo sök Roma kjokyo lirë om go” lara llëm kjwe ga rayoroy ga pjlúe» le.

27

Pablo icharaba to jongya Roma kjokyo

¹ Woyotjlina tjlappaga lirë pjir ga tjawa iche jek jongya Italia kjokyo wlo leshko ga Pablo, e twara lok engkwagaga ara kägäyo kjlara kong, de wlo. Domer, e ko Julio. E engkwaga parkë löng pjluk kësbangyo sök Roma kjokyo li daga wleniyo. Ga kong nopga oblë shdung löng eshko, e twara lok, de wlo bakoe. ² Eshko ga kyyong pjang kjlara kësbang jek äär Adramitio kjokyo dwayo brik pjang kjwlë jongya Asia kyyong tjyozlong shtoyo kjrinashtoko kjrinashtoko le, ga tjawa opyono e roshko, ga tjawa opshino toe. Aristarco jek shäng borwa tjok bebi, e Tesalónica so. Tesalónica kjokyo, e Macedonia kjokyo obi. ³ Wëshko ga tjawa öötong löng kyyong tjyozlong kjokyo ko Sidón. Eshko ga Pablo songe le Juliorë, ga rayara to ba pjeyoga wleni löng eshko li ik, kjimte lok wlo.

⁴ E irgo ga tjawa opshino to Sidón kjokyo dwayo. Eshko ga pjluk tjwe jong dbo ara dlung buk kës li shwo lëkong, ga tjawa bakwe jong iröng eröe. E kjishko ga tjawa to jek dipzono dlung tjrëko ko Chipre, e pjlor dew lëkong pjluk ara llëmshko. ⁵ E irgo ga tjawa dipzono jek dlung buk Cilicia kjokyo, Panfilia kjokyo, e bokshto, kjwo kalëkong, ga tjawa tjyono öötong löng Mira kjokyo, e Licia kjokyo obi. ⁶ Eshko ga kyyong wlëna engkwaga kägäyo lirë pjang kjlara oblë kësbang jek äär Alejandría kjokyo dwayo, brik pjang kjwlë jongya Italia kjokyo le. Eni ga tjawa opyono e roshko ba tjok, tjawa jek këgong shara wlo.

⁷ Dbar kjwöböso ga pjluk ara kjishko ga tjawa jëktong kyyong li go wor, ga pakyo ara, eni ga tjawa jek öötong löng Gnido kjokyo gomyo. Ga tjawa jek bek lororwa, gueniyo tjawa bakwe pjlukde ara obi kjishko ga tjawa dipzono jek dlung tjrëko pjang kjrina obi ko Creta, e pjlor dew lëkong pjluk ara llëmshko, kjok ko Salmón li bokshto. ⁸ Ga tjawa jek löng, gueniyo

dlung sor go soyo arae. Eni ga tjawa jek äär löng kjok buk kjrina kowëba Kyyong Tjyozlong Shtoyo Pjlúshko, Lasea kjokyo buk ba soshko.

⁹ Eshko ga tjawa barwara pjlukde ara kuzong ga dbar to jek kop ara tjän. Shji ië llëm Sbö kong dbaryo shrëya judiogarë li, e to jek tjän, ga miydororwa e go ga kjok owa shunyo shrë ara dbaryo li döroë. Kjok eni ga dlung iirkë arae. E kjishko ga shji jek dlung kjing go ga shji sjëke. Eni ga nopga jek löng li poshduna Pablorë, tjlë ga ¹⁰ «Domerga, in ga shji jek löng ëre kong llëbo wen owa, shji kyyong kësbang ëre jer bi shjiryoy, bi llëbo tjeng kës wle tjok. Erö llëme. Shji ëmdë ga jer bakoe. Shji ber löng na dey» le.

¹¹⁻¹² Gueniyo ga kyyong tjyozlong shtoyo eshko li, kjok owa dbaryo ga shji löng shto eshko ga pjlú llëme. E kjishko ga kyyong sogo li, ba kyyong söga shäng li, e tjlë lok engkwaga kägäyo li kong ga «Shji jek dey» le. Nopga llamo löng kës li wotjlük jong e kjoyo bakoe. Tjlë lok ga «Shji opshik jushko dwayo dey. Tjlü, shji jek Fenice kjokyo ga buere iy wlo. Eshko ga kjok owa dbaryo ga shji löng shto eshko ga pjlúe» le. Fenice kjokyo, e kyyong tjyozlong kjokyo buk Creta kjokyo obi. Eshko ga dlo jer shwo lëkong li iy ga wëllëe. Kuya Juliorë ga tjlökwo baïya lok li kolara, Pablo i lira kolara llëme.

Dlung kjing kjok owa, pjluk ara

¹³ Eshko ga pjluk li tjwe jong dlung buk kës shwo lëkong, gueniyo wore. E kjishko ga wotjlük lok ga «Shji to ga bue» le. Eni ga ba dröng sho kyyong shakklo kësbang lona jer dlung roshko li shira lok tëm kyyong li roshko iröng obi, ga tjawa opshino jek löng dlung tjrëko Creta li kjako. ¹⁴ Gueniyo wop tjok ga pjluk tjwe jong kjrina obi, dlung tjrëko li shwo lëkong shara, dbo ara anmoyö, pjluk li kowëba Nororiental, ¹⁵ ga tjawa bakwara arae. Eni ga kyyong kësbang li bojonwa ber buk pjluk li shwo lëkong lërwa ga äe. E kjishko ga kyyong li rayorowa söya pjluk lirë om go äär kjone ga eshko. ¹⁶ Ga tjawa söra to jek dlung tjrëko buk chirawa ko Cauda pjlor dew lëkong. Eshko ga pjluk dbo ara llëme. E kjishko ga kyyongwa chirawa söra pjang kjlara

li irgo kjro go, e poyonwa jem kjlara li roshko lërwa. Ga tjawa kong pak twara ara, gueniyo ga poyonorwae. ¹⁷ E irgo ga kyyong kësbang li doyo pjirra domerga lirë lok tuk, war llëm wlo le. Eshko ga tjlë lok ëng kong ga «Shji söya pjluk kjwerë jek äär jong bo buk kjweshko ko Sirte lishko. Kjweshko ga kjone kjoneshko ga ro chira, ga shji kyyong pjë, war bi shjiryo» le eni, ga bangkjrra lok arae. E kjïshko ga shwong kjoyo shtëgro ara pje lok pjang kjomo pjluk shakklo kyyong jëk wlo li, e lona lok ter töshko, söya pjlukdë jek eshko llëm wlo, ga kyyong li rayara lok söga pjlukdë om go shara.

¹⁸ Wëshko ga dlung kying go li pjluk ara obi, tjawa bakwe dbo ara iyadoe. Eni ga kyyong sögaga kjarga löng ba llëbo söya tjeng soynekklo kës li dbuk lok jer dlung roy. ¹⁹ Wëshko ga ba orkwo om go li goshko ga shwong kjoyo shtëgro ara li dbura lok jer dlung roy, kyyung sho llë, kjor llë kyyong shakklo llë li tjok bakoe. ²⁰ Dbar kop ara ga kjok owa owa, pjluk tira llëm dlung kying go, dlung iirkë arae. E wopro ga dlo wen llëm, dbala ëmdë llëm bakoe. Eshko ga tjawa to jek löng kjone miydërwa sira llëm, ga tjawa där, e koshërwa ame, e woyorerwa pjire.

²¹ Eshko ga tjawa löng ioydë llëm dbar kop ara tjän. Eni kuzong ga Pablo kojono shäng nopga löng li tjrëko, ga tjlë ga «Domerga, shji löng Creta kjokyo obishko ga tja koloromi kjwe ga shji to löng song jüni llëm, ga bomi llëbo jeno bomi shjiryo llëm bakoe. ²² Gueniyo eni tjok ga rokër bomi kong ga pjäy dbokjrozong. Eye löng jüshko ga wolon kjlara llëme. Gueniyo kyyong kësbang ërera jer bi shjiryo. ²³ Sbö, e bor sogo, ga tja parkë shäng ba kong iyado. Luna shkëyo ga ba parkaga kjok dogo so ichara weno shäng bor kong kjlara, ²⁴ ga tjlë bor kong ga “Pablo, llëye bangkjrrëp llëme. Pja jongya pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li boksho, pja llgweya wlo. Bop kjïshko ga nopga löng kyyong kësbang roshko kjlobi kjwe wolon llëm, döya Sbörë uunkong” le. ²⁵ E kjïshko ga pjäy

dbokjrozong. Sbö, e koshër ga shji kjimte jlökoyo, lara ba parkaga lirë bor kong sorë li eni. ²⁶ Gueniyo ga shji söya pjlukdë äär dlung tjrëko pjang kjrina, ga kyyong ëre pjë dlar ber buk eshko» le.

²⁷ Eshko ga öötong dbar sak kjwara kyingsho pkëng (14) ga tjawa bakwe pjlukdë jek löng dlung ko Adriático* li kying go obi. E shkëyo kjok rong dik ga kyyong sögaga li tjlë ëng kong ga «Shji ääto pjöshko dikjoyoe» le. ²⁸ Ga dlung li ro kjöm, e tjlina lok ba tjlïkklo go, ga beno ro wop orkwo jyäglo† pjloglo sak kjwong (80). Wop tjok obi ga tjlina lok jek obi, ga beno ro wop orkwo jyäglo pjloglo sak tjer (60). ²⁹ Eshko ga bangkjre lok ara, pjë ak go le, ga dröng sho kyyong shakklo kës kës lona jer dlung roshko kjwo pkëng (4) kyyong si lëkong, kyyong li jëk ame wlo. Eni ga beno löng eshko syöshëtë, epga kjok shrän löng së obi wlo le. ³⁰ Eni ga kyyong sögaga li tök woydë kyyong li roshko dwayo le, ga opyorgö löng kyyong chirawa li long jer dlung kying kyyong kësbang li ne lëkong. Shäryara eni, dröng sho kyyong shakklo löya wlo lara, miga tök wlo le. ³¹ Gueniyo eshko ga Pablo tjlëno ëngkjwagaga löng li kong, ba kägäyo li kong bakoe. Tjlë ba kong ga «Kjwepga kjwe ber löng kyyong kësbang ëre roshko llëm ga pjäy där llëme» le.

³² Eni ga kyyong chirawa löya kyyong sögagarë löng li, e kyyungyo zara ëngkjwagaga lirë tas tas, jer lono dlung kying go, ga jeno.

³³⁻³⁴ E irgo ga kjok shränto ga Pablo tjlë nopga löng eshko uunkong kong ga «Öötong dbargwo sak kjwara kjingsho pkëng (14) tjän ga pjäy löng woydë, ga pjäy ioydë llëm bakoe. E kjïshko ga rokër bomi kong ga pjäy ios sira. Pjäy löng së wlo ga woyde ga pjäy ië. Eni ga pjäy wolon kjlara llëm, bomi käkzong ëmdë ga jer pjlara llëm bakoe» le.

³⁵ Lara eni pjir ga pjlung shosho suk pjir kjrara tjeng kjwara ba wloshko, ga syöshëtono Sbö kong, tjlë ga «Dli ëre tworop borwa kong. Tjawa ber wopjlu bop tjok e kjïshko» le nopga tjeng kës li boksho. Eni

* **27:27** Eshko dbaryo ga dlung kowëba Adriático li, e dlung kowëba Adriático eerishko li llëme. E oblë. † **27:28** Orkwo jyäglo pjlara, e centimetro sak pkëng kjingsho shkëng (45) dik.

ga tora bëy ga uarae. ³⁶ İya uunkong lirë ga wokjankono, ga iono lok bakoe. ³⁷ Tjawa löng kjoyong'li roshko uunkong ga doglo sak dbaw ploglo pjök kjingsho sak kjäk kjingsho tjer (276). ³⁸ Ga iono lok woydara bayo kjöm ga eni. E irgo ga pjlung shosho söya tjeng kjoyong roshko kës li dbura jer dlung roy dret, kjoyong'li wënyë wlo le.

³⁹ Kjoyok shräno pjir ga tjawa löng kjokyo kjone miyde kjoyong sögaga lirë llëme. Gueniyo İya lok ga bo jem buk eshko kjrina, la sho tjok. Eni ga wotjlik lok ga «Kjoyong ëre tyyë këgo sit ga buere İy» le. ⁴⁰ Ga ba dröng sho kjoyong shakklo kës kës lona jer tjeng dlung roshko li, e kjoyungyo zakza lok tas tas beno tjeng dlung roshko eshko. Ga ba kjlongkwang lok si lëkong ba llgwekklo li kjoyungyo döra bakoe. E irgo ga shwong kjoyo pjluk shakklo li, e poyona lok kara ba kjoyong li ne lëkong, bakwe pjlukdë jek këgong pjöshko wlo lara. ⁴¹ Gueniyo to jek jong la sho töno tjeng dlung roshko li bët ga kjoyong'li lliktong beno buk la sho li roshko. Eshko ga ne lëkong li lliktong beno jong wir ame, ga si lëkong li, e shpoya dlung pjlublunyorë ara, ga dloktong kjwangyo dboy dboy.

⁴² Eni ga ëngkjwagaga li tjälë ëng kong ga «Nopga dëy, söy tjeng kjwe zröy dret dey, llëm ga ichëy jek wë İ ga tök lok drete» le.

⁴³ Gueniyo woyde ba kägäyo lirë ga Pablo zröya llëme le, ga tjälë ëngkjwagaga li kong ga «Wëyë, zröy llëme. Èye wë pjlú ga optë jer dlung roy bäm go, jek wë İ äär pjë jong pjöshko. ⁴⁴ Llamo löng oblë jek kjorkwang kjoyong go, llëm ga kjoyong dloktong kjwangyo go bakoe» le.

Eni ga tjawa kayo döktong pjir, öötong pjöshko beno löng së uunkong.

28

Pablo shäng dlung tjrëko ko Malta

¹ Eshko ga tjawa kayo döktong pjono löng pjöshko uunkong irgo ga miydororwa ga dlung tjrëko li ko Malta. ² Kjoyok eshko li noyo tjok, ga tjawa dara yötso tjë jikong. Eshko ga shunyo shrë pjang ara, smo ara bakoe. Eni kuzong ga iök boktöna lok, ga tjawa rokara uunkong ba zlong bäng, iökkok eshko wlo.

³ Eshko ga Pablo löng dogro töno kjlöbö, ga dbuya shäng iök li roshko. Eshko ga iök li kjlik ara kjishko ga dgur brik buk eshko kjlara, ga Pablo uara ba orkwoshko, ga dgur li beno pjang ling ba orkwo go. ⁴ İya kjok eshko sopgarë ga tjälë lok ëng kong ga «Domer kjwe owa, no zrök ä wleniyo dikjoyoe. Döktong tek dlung kjoyok kjok owashko dwayo ëmdë ga bi sbö shäng kjlara kowëy Kjoyok llgwegaga Bek li, domer kjwe woyde ber shäng së llëme» le. ⁵ Gueniyo ga dgur li sringza Pablorë buk iök pjë jong ri ri li roshko, ga llëye shäryono Pablo kong llëme. ⁶ Eshko ga löng tjë jikong li wotjliko ga «Kjwe orkwo dguë jekdo, llëm ga jek buk rish wolon jekdoro» lara. Gueniyo koshe löng kjër ga dguë sira llëme. İya lok ga llëye shäryë ba kong llëm ga wotjlik lok oblë, tjälë lok ga «Bi sböpaga kjlarayo li kjwe» le.

⁷ Dlung tjrëko eshko so ichaga ko Publio. Ga tjawa tjyono löng lishko ga kjok ber buk soshko kjrina ba İya. Eni ga tjawa wlokjara, dara yötso ba ushko dbargwo mya. ⁸ Eshko ga Publio data buk swlo ara ba bukklo kjoyong go, kjlik ara, roshkwë ara bakoe. Eni ga Pablo jek öötong shäng ba İk. Eshko ga syöshtono Sbö kong ba kjishko. E irgo ga orkwo iono ba kjoyong go, ga poptara beno pjlúe. ⁹ Roy kuya swlopaga tjeng dlung tjrëko oblërë ga shrono löng Pablo shwoy uunkong, ga poptara pjire. ¹⁰ Eni ga kjok eshko sopga beno löng woowa llëm borwa kong. E kjishko ga tjawa kong llëbo twara arae. Ga tjawa brikshko ga llëbo woydororwa borwa kjimtoklo irbo wlo li, e twara lok borwa kong pjire.

Pablo jek öötong shäng Roma kjokyo

¹¹ Eshko ga kjoyong kës bang pjang kjlara tek Alejandria kjokyo dwayo, pjang kjok owa jek pjir li koshë. Kjoyong li poglo go ba sböpaga do pjök li jyäglo tak lok. Ba sböpaga li kowë lok Cástor, Pólux. Eshko ga tjawa löng dlung tjrëko li öötong moglo myashko ga tjawa opyono kjoyong'li roshko, ga tjawa opshino to dlung tjrëko li dwayo. ¹² Ga tjawa jek öötong löng kjoyong tjyozlong kjokyo ko Siracusa, ga tjawa beno löng eshko dbargwo mya. ¹³ E irgo ga tjawa jek löng dlung sor go jek äär löng Regio kjokyo.

Wēshko ga pjluk tjwe jong borwa irgo, ga tjawa opshino toe. E wēyo obi ga tjawa jek öötong löng Puteoli kjokyo. ¹⁴ Eni ga tjawa opshino kjong roshko dwayo. Eshko ga pjeyoga Jesús tjlökwo kjruga wlēnorwa löng kjlōbö, ga tjawa mana ber löng ba tjok sondē kjwara wlo le, ga tjawa beno löng. E irgo ga tjawa opshino to jek Roma kjokyo pjö lēkong.

¹⁵ Eshko ga tjawa roy kura pjeyoga Jesús tjlökwo kjruga löng Roma kjokyo lirē tjän. Eni kuzong ga kjone kjone opshino jer löng borwa koshē irbo. Kjong kjong jer löng borwa koshē llēbo soynezhong shtoyo ko Apio, kjong kjong jer löng kjok kjruga obi, oba pozlong uyo lok mya lishko. Ga jer löng borwa koshaga li ŷya Pablorē ga beno shäng wopjlú, dbokjrono jek obi, ga tjlē Sbō kong ga «Tjawa kjimtorop kēsbange. Tja wopjlú bop tjok» le. Ga epga jek iröng borwa tjok. ¹⁶ Tjawa öötong löng Roma kjokyo ga kjok llgwegaga löng eshko li, Pablo iara lok beno shäng no shdüzhong uyo roshko llēme. Kong u wlēna kjwara, iara beno sök eshko tjoksa, daga beno shäng ba tjok kjlara erä.

Pablo Sbō tjlökwo roy löno shäng Roma kjokyo

¹⁷ Öötong dbargwo mya ga judioga löng Roma kjokyo tjwlo kēskēs wleniyo li mana Pablorē tek ba shwoy. Ga tōno shrono löng ba shwoy ga Pablo tjlē ba kong ga «Pjeyoga, llēye shäryoror owa bi pjeyoga judioga kong llēm, bi tjlapgaga tek dēnashko so sdēkwo wloyo llēm bakoe. Gueniyo ga tja sharaba shäng Jerusalén kjokyo, ga tja twaraba beno tjeng Roma sopga wloshko, tja shdüya lok wlo. ¹⁸ Eshko ga tja kong llēbo kjakrokara lok ara, ga llēye wlēna bor tjok, tja ber zrökko wlo llēme. E kjīshko ga tja raye lok woydē. ¹⁹ Gueniyo ga woydara judioga lirē eni llēm, ga tjlēno lok ara bor wloyo. E kjīshko ga tja llēye shäryēr wlo ame, ga rokoror Roma so li kong ga tja llgweya pjlú kēsbangyo sök Roma kjokyo lirē om go loror eni, ga tja ichara lok tek na e kjīshko.

»Eni gueniyo ga tja tek shäng bor pjeyoga rotaga tjlapgaga li kong llēme. ²⁰ E kjīshko

ga pjāy manor, pjāy ĩn wlo, shji lan eng tjok wlo bakoe. Woydoror ga pjāy ommiydē pjlú ga no pjluyo iche le Sbörē koshēy shji Israel tjēyoga uunkongdē löng li, koshēr shäng li e. Tja pjrik shäng na dröng sho pjang ēre go, tja parkē ba kong kjīshko» le.

²¹ Kuya lok ga tjlē ba kong ga «Tjawa kong kjibokwo ichayde lok tek Judea kjokyo dwayo bop kjīshko llēme. Pjeyoga judioga shrono tek ey dwayo emdē ga llēye layde owa bop kjīshko borwa kong llēm bakoe. ²² Gueniyo miydērwa ga kjone pogo ga oba tjlē ara nopga tjlökwo kjruga löng bopoya dik li wloyo. E kjīshko ga pja wotjlik llē miydērwa woydē» le.

²³ Eni ga dbar iara lok beno jong kjwara, tōn eng tjok obi wlo le. Dbaryo öötong ga nopga tōno ara Pablo sök lishko. Kjok shröngteng äär jong kjok sēng go ga Sbō ber no pjluyo sorē li roy lara ba kong ara. Ga llēye lara Moisés, Sbō tjlökwo lagagarē tek dēnashko li, e pjlollgwera ba kong, no pjluyo iche lara Sbörē li, e Jesús jlōe le lok wlo.

²⁴ Kuya lok ga kjong kjong Pablo tjlökwo kjrono, gueniyo llamora omtjlökwo kjrē woydē llēme. ²⁵ Eni ga woyotjlīya beno löng kjrinaso llēm kuzong ga opshik toe le löng. Eshko ga Pablo tjlēno ba kong, pjir wlo. Tjlē ga «Dēnashko ga tjlökwo lara Sbō Sēyarē ba tjlökwo laga tek dēnashko so Isaías kong, le bomi tjlapgaga löng li kong wlo. Ga tjlökwo lara pjlo beke. Tjlēno beno eni:

²⁶ »«Pja nom tjlē bor nopga ēre kong ga ‘Kumi löng kjēr ga llē loklo miydēmi löng llēme.

Īmi löng kjēr ga llē ĩgōmi llēme’ lēp ba kong eni.

²⁷ Nopga ēre, llēye kuya woydē llēme.

Kwongwo bäng bängzak lok tuke.

Bokkwo llino lok tuk bakoe.

Shäryara eni,

llēbo ŷya lok ba bokkwo go llēm wlo,

llēbo kuya lok ba kwongwo go llēm wlo,

opping lok sira llēm wlo,

optwē bor kong llēm wlo,

epga dör llēm wlo bakoe.»*

²⁸⁻²⁹ »E kjīshko ga woydēr ga miydēmi pjlú ga no döya Sbörē li roy beno nopga

* 28:27 Isaías 6.9-10.

judío llēm wleniyo kong bako tjän, ga epga omkjre» le.†

³⁰ Eshko ga Pablo beno shäng eshko ba daga shäng li tjok lu p̄loglo p̄jök ba u jong potjwlēya i li roshko. Nopga tjwe kjlobi ba ik ga wlokjre enidoe. ³¹ Ga Sbö ber no p̄luyo sorë li roy lara oba kong ara, ga lara Tjlapga Jesucristo kjishko ara bakoe. Tjlëshko ga llēye bangkjre llēm, ga barwaga ërë llēm bakoe.

† **28:28-29** Tek dēnashko ga kjibokwo ëre jyā shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «... le. Kuya lok ga to lok p̄jir, jek löng tjlä ara ëng kong irbo, tjlökwö kjlopswë kar kare.»

Carta a los Romanos Kjibokwo ère tara Pablorè Roma sopga kong Kjibokwo ère sorè

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo. Eshkoshko ga Jesús tjlökwo kjrägaga löng Roma kjokyo ara. Epga ara judío llëm wleniyo, gueniyo kjone kjone judío. Judíoga li wotjlino ga epga kjrara Sbörè bäm go kjishko ga epga tjwlö ara, nopga judío llëm wleniyo li kjinmo. Eni ga Pablo jek woydè ba ik jlökoyo, gueniyo dbar jek eshko wlo wlëyde llëm obi. Eni ga kjibokwo ère tara ba kong, llëbo li llgweya wlo, llëbo shäryara Jesucristorè ba kong li miyde pjlú wlo bakoe. Woyotjlikoba ga kjibokwo ère tara, sök no shdüzlong uyo roshko Corinto kjokyo lishko.

Roma kjokyo ga judíoga li wotjlino ga epga äär ber pjlo bek Sbö bokso, kjok llgwekklo tara Moisésdè li söya bëy kjishko, gueniyo kjibokwo ère go ga llëbo pina Pablorè ba kong ara. Judíoga, nopga judío llëm wleniyo, e tjwlö bek Sbö bokso. Nopga uunkong llëbo owa shäryono, ga beno löng shdüya Sbörè wlo. Gueniyo èye mär Jesús go ga ie Sbörè ber pjlo bek ba bokso, ga ber shdungko ame. Shärye eni nopga uunkong kong, judíoga kong, nopga judío llëm wleniyo kong bakoe. Kjibokwo ère go ga llëbo ère pina ba kong eni.

¹ Kjibokwo ère taga tja Pablorè. Tja Cristo Jesús parkaga. Tja rokara Sbörè, tja iara beno shäng ba tjlökwo roy pjlú laga Cristo Jesús äska. ² Dënashko ga tjlökwo pjlú ère lara Sbörè ba tjlökwo lagaga kong jlökoyo, ga tara lok beno pjang ba kjibokwo go. ³ Tjlökwo ère, e bi Tjlapga Jesucristo roy layde. E Sbö Wa weno no, David tjëyo bakoe. ⁴ Ga wolono irgo ga woshrra Sbörè iröng obi dbo ara go. E go ga shji pina Sbö Sëyarè ga e no erö llëm, e Sbö Wa bakoe.

⁵ Sbö wopjlú li kjishko ga tja rokara Jesucristorè beno ba tjlökwo roy laga ba äska, nopga judío llëm wleniyo rokër mär ber

löng ba go wlo, ba tjlökwo kole lok wlo, ba ko ie lok ber kësbang, tjwlö ara wlo bakoe.

⁶⁻⁷ Sbö nopga löng Roma kjokyo, kjibokwo ère ichër jek bomi kong. Nopga rokara Sbörè ber Jesucristo ï li pjây bakoe. Pjây woyde Sbörè ara.

Rokër bi Data Sbö kong, Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjây kjimte lok ara, pjây ie ber löng wlëp bakoe.

Pablo syöshtono Sbö kong Roma sopga kjishko

⁸ Pjây mär löng Jesucristo go li, e roy shdüktong kjok kjwang jikong. E kjishko ga Jesucristo ko go ga tja tjle bor Sbö kong ga tja wopjlú ba tjok bomi kjishko lër eni.

⁹ Tja Sbö parkaga. Ba Wa roy pjlú lër shäng jlökoyo. Ga miyde Sbörè om go ga pjây woyoshrër iyado, ¹⁰ tja syöshteshko ga rokër ba kong iyado ga tja äätè bomi kjokyo llëm obi ëmdè ga tja kjimte äär bomi ik eshko.

¹¹ Tja kjimtara Sbö Sëyarè ara, ga pjây ïn woydè jlökoyo, pjây kjimte eni bako wlo, pjây dbokjrè e go wlo. ¹² Shji ëng kjimte kar kar lotè bomi kong. Tja mär shäng Jesucristo go sorè li ïnomi ga pjây dbokjrè e go. Pjây mär löng ba go sorè li ïnor ga tja dbokjrè e go eni bakoe.

¹³ Pjeyoga Jesús tjlökwo kjräga, tja jek bomi ik loror ara, nopga löng eshko li pin, Jesús tjlökwo kjre lok wlo, shäryër shäng nopga judío llëm wleniyo kong kjok shto oblè oblè sorè ga eni. Lër bomi kong, miydèmi wlo. Gueniyo tja jek bomi ik lërshko ga llëbo wen bor kong iyado.

¹⁴ Nopga tjle Grecia so tjlökwo, de llëmde, nopga kjok miydè arare, de llëmde, e bor kong ga llëno llëme. Bek ga Sbö tjlökwo roy pjlú lër nopga judío llëm wleniyo löng kës li kong. ¹⁵ Tja jek woydè jlökoyo Roma kjokyo, Sbö tjlökwo roy pjlú lër bomi kong eshko wlo e kjishko.

¹⁶ Tjlökwo pjlú ère lër wlo ga e lökyo bor kong llëme. E dbo ara. Èye omtjlökwo kjrono ga döya Sbörè. Shärye eni judíoga kong bäm go, e irgo ga nopga judío llëm wleniyo kong bakoe. Lër ga lökyo bor kong llëm e kjishko. ¹⁷ Miydèy tjlökwo pjlú ère go ga shji ie Sbörè ber pjlo bek ba bokso, shji mär ba go kjishko, tak pjang ba tjlökwo go

sorë li eni. Tjlë ga «Ëye mär Sbö go ga era ber pjlo bek ba bokso.»*

Sbö iirkë ara nopga owa kong

18-19 Nopga owa to löng llëbo owa shäryë oblë oblë, tjlökwö bek li miydëba llëm wlo. Gueniyo Sbö sorë miydëy wlo li, e miydara lok pjir tjän, pina Sbörë ba kong kjishko. E kjishko ga Sbö sök kjok dogo li iirkë ba kong lok ara, ga shdüya kjangshko ga igöy wëlle. 20 Kjok ëre shäryara Sbörë tek lëkong ga Sbö igöy llëme. Llëbo shäryara li iyde döe. Sbö sök jlö, e sorë, ba dbo ara li pjir llëm, e miydëy pjlu e go, kjok ëre shäryara tek lëkong. E kjishko ga «Miydororwa llëme» le nopga lirë ga äe. 21 Sbö miydara lok ëmdë ga iara beno lok kësbang, tjwlö ara llëm, «Tjawa wopjlu bop tjok» lara lok ba kong llëm bakoe. Opyono beno löng llëbo llëno llëm li woyotjlik erö, beno löng wotjlik drete. 22 Epga kjok miydë ara le lok ëmdë ga beno löng kjok miydë llëme. 23 Sbö wolon llëm, e tjwlö ara bakoe. Eni ëmdë ga poshrëya lok woydë llëm, ga rayara lok. Llëbo wolon wlo li jyäglö shäryara lok, no jyäglö, sënwa jyäglö, öng jyäglö, äya kjloshko so jyäglö bako, ga beno löng ba poshrëk shara.

24 E kjishko ga epga rayara Sbörë beno löng ba wotjlik owa li tjok, llëbo lökyo ara li shärye lok ëng tjok wlo. 25 Tjlökwo bek li rayara, Sbö miyde lok woydë llëm kjishko. Tjlökwo bek llëm li kjrayde lok shara. Llëbo shäryara Sbörë li poshrëyde lok, gueniyo Sbö ba shäryaga lira poshrëra lok llëme. Era poshrëkko iyado wlo. Ber eni.

26 E kjishko ga rayara Sbörë beno löng ba wotjlik owa, lökyo ara wleniyo li tjok. Walëga ëmdë ga domerga woyde ame, opyono beno löng llëbo shäryako llëm li shäryë ëng tjok shara. 27 Domerga eni bakoe. Walëga woyde lok ame, wotjlik pë domerga tjok erä. Llëbo shäryako llëm li shäryara ëng tjok. Eshko ga llëbo weno ba kong li beno ba shdungglo, llëbo owa shäryara li kjishko.

28 Sbö woyotjliya lok woydë llëm kjishko ga epga rayara beno löng llëbo shäryako llëm li shäryë erä. 29 Beno löng llëbo owa shäryë oblë oblë. Llëbo owa shärye, wotjlik

dbur töng ba kong erö, wotjlik owa oblë kong, no zröya, ëng dboryë kar kar iir go, jyörkë, oblë iywa shjiktëng, 30 oblë läywe owa, Sbö iywa shjiktëng, ëng äyoshtë, krë ara, llëbo owa wlëya oblë oblë, ba data, ba mekë kole llëm, 31 wotjlik llëm, llëye le li shärye llëm, oblë woyde llëm, oblë songe le llëm bakoe. 32 Sbö tjläno ga ëye opshäryë eni ga e zrökko. E miyde lok pjlu, gueniyo shärye löng eni wopjlu, oblë llëbo owa shäryë eni li iya lok ga löng wopjlu e kjishko bakoe.

2

Shji shdüya Sbörë beke

1 Gueniyo ga «No oblë llëbo owa shäryono» lëy ë kong llëme. «Miydororwa llëme» lëmi ga äe. «No oblë llëbo owa shäryono» lëmishko ga pjäy oprotë löng om go, pjäy löng omshäryë eni bako kjishko. 2 Miydëy ga ëye llëbo owa eniyo shäryono ga shdüya Sbörë beke. 3 Eni ga «No oblë llëbo owa shäryono» lëmi, gueniyo pjäy löng omshäryë eni bako wleni ga miydëmi pjlu ga pjäy shdüya Sbörë eni bakoe. 4 Miydëmi pjlu ga Sbö wopjlu ara anmoyö, shji shdüya maling llëm, iirkë bi kong maling llëm bakoe. Gueniyo llëbo owa shäryëmi löng li rayëmi llëm ga «E llëno llëme» lëmi llëme. Shji shdüya maling llëm, ba wopjlu li kjishko, gueniyo woyde ga llëbo owa shäryë löng li, e owa jlöe lëy, ga rayëy.

5 Gueniyo ga llëbo owa shäryëmi löng li rayëmi woydë llëm, llëye kumi woydë llëm kjishko. E kjishko ga Sbö iirkë bomi kong jëk këgong këgong, ga no llgwezlong dbaryoshko ga no llgweya beke. 6 Eshko ga no kjlara kjlara potjwlëya, llëbo shäryara dö li kjishko. 7 Ëye drön llëbo pjlu shäryë, ber tjwlö ara Sbö bokso wlo, äär ber löng së iyado ba tjok wlo ga ie Sbörë ber löng së iyado ba tjok. 8 Gueniyo ëye wotjlik ba kjishko dö, tjlökwö bek li kjre llëm, löng llëbo owa shäryë ga shdüya kjange. 9 Ëye löng llëbo owa shäryë ga kong llëbo iche owa ara, ber löng song jlö wlo. Shärye eni judioga kong bäm go, e irgo ga nopga judio llëm wleniyo kong bakoe. 10 Gueniyo ëye löng llëbo pjlu shäryë ga llëbo pjlu twe ba

* 1:17 Habacuc 2.4.

kong, ie ber löng tjwlō ara, ie ber löng wlēp bakoe. Shārye eni judíoga kong bām go, e irgo ga nopga judío llēm wleniyo kong bakoe. ¹¹ Shārye eni, shji uunkong llgweya bek kjīshko.

¹² Ēye llēbo owa shāryono ga shdūya. Ēye kjok llgwekklo tara Moisésdē li miydono ga llgweya, kjok llgwekklo li go. Ēye kjok llgwekklo li miydono llēm ga llgweya, llēbo miydara li go. ¹³ Ēye ber pjlo bek Sbō bokso, kjok llgwekklo li miydara kjīshko llēme. Ēye omkolono ga era ie ber pjlo bek ba bokso. ¹⁴⁻¹⁵ (Nopga judío llēm wleniyo, kjok llgwekklo li miyde lok llēme. Gueniyo ga llēye shārye löng li pjlúre, de oware, e miyde lok ga e owa. Eni ga llēbo shārye lok pjlú, tak pjang kjok llgwekklo li go sorē li enishko ga miydēy e go ga kjok llgwekklo li tak beno pjang ba pjlugwo wleni, ga woyotjlīya löng om go.) ¹⁶ Llono ga Jesucristo iche Sbōrē nopga uunkong llgwek, llēbo woyotjlīna ba pjlúshko li kjīshko. Sbō tjlōkwo roy pjlú lēr oba kongshko ga lēr eni iyado.

Judíoga, kjok llgwekklo tara Moisésdē

¹⁷ Pjāy kjone kjone judíoga lēmi. Pjāy mār kjok llgwekklo tara Moisésdē li go, ga pjāy krē ara, pjāy Sbō nopga lēmi kjīshko. ¹⁸ Llēye woyde Sbōrē li miydēmi pjlú, llēye ber pjlú anmoyō li miydēmi pjlú bako, pjāy oppino kjok llgwekklo li go kjīshko lēmi. ¹⁹⁻²⁰ Tjlōkwo bek li, kjok miydē li, e tak pjang kjok llgwekklo li go. Eni ga pjāy wotjlik ga kjok llgwekklo li miydēmi pjlú kjīshko ga pjāy nopga kjok ĩgō llēm wleniyo bapshiga lēmi, pjāy so iök shjiy kjoyo, nopga to löng kjok ro sī roy wleni li kong lēmi bakoe. Pjāy opyē woydē ber löng nopga kjok miydē llēm li pingga, kjwozirga poshdungga bakoe. ²¹ ĴEni ga pjāy oba pingga, pjāy om go op-ping woydē llēm ega? «Shji lūrķē llēme» lēmi oblē kong, gueniyo pjāy om go löng lūrķē. ²² «Shji pē oma boy oblē tjok llēme» lēmi oblē kong, gueniyo pjāy om go omshāryē eni. Sbōpga jyāglo, e ĩywomi shjiktēng lēmi, gueniyo llēbo lūyotķēmi sbōpga jyāglo li syō uyo roshko dwayo. ²³ Pjāy krē ara, kjok

llgwekklo li kjīshko, gueniyo kolēmi löng llēme. Eni ga Sbō ĩēmi löng tjwlō llēm, ²⁴ tak pjang ba tjlōkwo go sorē li eni. Tjlē ga «Bomi kjīshko ga Sbō ko li lāywe nopga judío llēm wleniyorē owa.»*

²⁵ Jlōkoyo ga ĩye kjok llgwekklo li kolē ga doyo jyā tak pjir li ba kong ga tjwlō tjok. Gueniyo ĩye omkolē llēm ga ba kong ga e tjwlō llēme. ²⁶⁻²⁷ Nopga doyo jyā tak llēm wleniyo lira, kjok llgwekklo li kolara wleni ga beno löng doyo jyā tak pjir wleni Sbō bokso. Gueniyo pjāy kjok llgwekklo li miydaga, pjāy doyo jyā tak pjir bakoe. Eni ĩmdē ga kjok llgwekklo li koloromi llēm kuzong ga epga ber löng bomi rotaga.

²⁸ ĴJudíoga jlōkoyo li ĩ? Ēye dataga judío dö ga e judío jlōkoyo llēme. Ēye doyo jyā tak pjir dö ga e judío jlōkoyo llēm bakoe. ²⁹ Nopga wotjlik bek ba pjlúshko li, judíoga jlōkoyo li epga. Ēye doyo jyā tak pjir, tak pjang kjok llgwekklo go sorē li eni ga e beno löng jyā tak pjir jlōkoyo llēme. Ēye ber jyā tak pjir jlōkoyo wlo ga woyde ga jyā te Sbō Sēyarē ba pjlúshko wleni. Nopga ĩniyo poshrēga norē llēm, poshrēga Sbōrē.

3

¹ Eni ĩmdē ga ĩye judío, ĩye doyo jyā tak pjir, e llēno llēme lotē llēme. ² Sbō tjlōkwo onmo li iara beno tjeng ba wloshko. ³ Gueniyo kjone kjone Sbō rayono pjire. ĴE kjīshko ga llēye lara Sbōrē ba kong jlōkoyo li shārye eni llēme lēmire? ⁴ Eni llēme. Nopga uunkong jyōrkē wleni ĩmdē ga Sbōra tjlē bek ĩyado, tak pjang ba tjlōkwo go sorē li eni. Tjlē ga

«Pja rotēbashko ga tjlōkwo lorop ķēs li, e beke lēba eni.

Ēbo llgwepshko ga

llgwerop beke lēba eni bakoe.»*

⁵ No kjone kjone tjlē ga «Tjawa llēbo owa shāryono kjīshko ga ĩkoba wēlē e go ga Sbō, e pjlo beke. E kjīshko ga tjawa shdūya Sbōrē li owa» le lok eni. ⁶ Miga eni llēme. ĴSbō owa jlōkoyo kjwe ga nopga löng kjok ĩre kjing go li llgweya sorēro? ⁷ No kjone kjone obi tjlē ga «Tjawa jyōrkono kjīshko ga ĩkoba wēlē e go ga Sbō, e tjlē beke. Eshko ga Sbō beno

* **2:24** Isaías 52.5; Ezequiel 36.22. * **3:4** Salmo 51.4.

kësbang, tjwłõ ara. ¿Eni ga tjawa shdüya llëbo owa shäryororwa li kjishko ega?» le lok eni. ⁸ Eni wleni kjwe ga «Llëbo owa shäryoydë dey, llëbo pjlú li wen wlo» lëy eni dey. No kjone kjone tjlë ga tjawa tjlëno eni le, miga e lorwarë eni llëme. Eye tjlëno eni ga shdüya Sbörë beke.

Eye sök pjlo bek llëme

⁹ ¿Eni ga shji judío kjishko ga shji pjlú, oblë kjinmore? Eni llëme. Judíoga, nopga judío llëm wleniyo, e llëbo owa shäryono uunkong, lororwa sorë li eni, ¹⁰ tak pjang Sbö tjlökwo go sorë li eni. Tjlëno beno eni:

«Eye pjlo bek Sbö bokso kjlara llëm,

¹¹ Sbö tjlökwo llë loklo miydaga ërë llëm,
Sbö wlëga ërë llëm bakoe.

¹² Sbö rayara nopga uunkongdë,
beno löng tjwłõ llëme.

Llëbo pjlú li shäryaga ërë llëme.»†

¹³ «Epga jyörkë erä.

Ga tjlökwo le lok li kjishko ga
nopga wolon.»‡

«Shji uara dgurdë ga shji wolon,
ga tjlökwo le lok li kjishko ga nopga
wolon bakoe.»§

¹⁴ «Tjlë owa iyado,
llëbo wen owa oblë kong wlo.»*

¹⁵ «Wotjlik no zrök erä.

¹⁶ To löng kjone pogo ga no kjone kjone
pjiya, kjone kjone ie ber löng woydë
ara bakoe.

¹⁷ To löng wlëp oblë tjok sorë miyde lok
llëme.»†

¹⁸ «Sbö ëmdë ga bangkjre lok llëme.»‡

¹⁹ Miydëy ga kjok llgwekklo li twara Sbörë judíoga kong, kole lok wlo. Shäryara eni, nopga uunkong llgweyashko ga llëye le lok ba kong ga ä wlo. ²⁰ Kjok llgwekklo kës li kolaga ërë llëme. E kjishko ga eye ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso, kjok llgwekklo li kjishko llëme. Kjok llgwekklo li twara beno e kong wlo llëm, twara beno shji llëbo owa shäryë li miydoklo wlo erä.

Nopga ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso, mär Jesucristo go kjishko

²¹ Nopga ber pjlo bek Sbö bokso sorë li tara beno pjang kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, kjibokwo tara Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko sorë li go bakoe. Ga eerishko ga e pina Sbörë bi kong wëlle. Nopga ber pjlo bek ba bokso, kjok llgwekklo li kjishko llëme. ²² Nopga ie ber pjlo bek ba bokso, mär Jesucristo go kjishko erä. Nopga uunkong döya eni, judíoga, nopga judío llëm wleniyo bakoe. ²³ Nopga uunkong llëbo owa shäryono, llëye woyde Sbörë shärye wlo li shäryaga ërë llëme. ²⁴ Gueniyo Sbö wopjlú li kjishko ga nopga döya ba shdungglo dbo dorko dwayo iguing, Cristo Jesús wolono ba kjishko li kjishko. Nopga ie ber pjlo bek ba bokso eni. ²⁵⁻²⁶ Jesucristo ichara wolon, owa pjang nopga go li löya ber dret ga pjlú wlo, mär löng srëng kwono li go kjishko. E kjishko ga beno löng shdungko ame. Shäryara eni, llëbo shärye bek iyado li pïya nopga kong wlo. Dënashko ga nopga shdüna llëbo owa shäryara li kjishko llëm, iirkë maling llëm kjishko. Gueniyo eerishko ga eye mär Jesús go ga ie ber pjlo bek ba bokso. Miydëy e go ga llëbo uunkong shärye bek iyado.

²⁷⁻²⁸ ¿Eni ga shji krë llë kjishko ga pjlú? Shji krë llë kjishko ga äe. Miydëy pjlú ga nopga ber pjlo bek Sbö bokso, mär Jesús go kjishko, kjok llgwekklo li kole kjishko llëme. Eni ga shji krë llë kjishko ga äe. ²⁹ ¿Ga Sbö, e judíoga Sbö eröre? Eni llëme. E nopga judío llëm wleniyo Sbö bakoe. ³⁰ Sbö sök kjlaraso eröre. Nopga doyo jyã tak pjir li ie ber pjlo bek ba bokso, mär löng Jesús go kjishko. Nopga doyo jyã tak llëm lira ie ber pjlo bek ba bokso, mär löng Jesús go kjishko bakoe. ³¹ ¿Eni ga pjäy wotjlik ga tjawa mär löng Jesús goshko kuzong ga kjok llgwekklo li ber tjwłõ ame lorwarë löng eni lë mire? Eni llëme. Kjok llgwekklo li tjwłõ ara lorwarë.

4

Abraham iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, mär ba go kjishko

¹ ¿Era eni ga bi kjokë Abraham lira, llëbo weno ba kong dënashko li, shji opping ba go llë? ² E beno pjlo bek Sbö bokso, llëbo

† 3:12 Salmo 14.1-3; Salmo 53.1-3; Eclesiastés 7.20. ‡ 3:13 Salmo 5.9. § 3:13 Salmo 140.3. * 3:14 Salmo 10.7.

† 3:17 Isaías 59.7-8. ‡ 3:18 Salmo 36.1.

pjlú shäryara li kjishko kjwe ga krë ga pjlúe. Gueniyo krë Sbö bokso ga äe. ³ Sbö tjlökwo tak pjang eni: «Abraham iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, ba tjlökwo kjrara, ga mär beno shäng ba go li kjishko.»*

⁴ No kjlara parkë oblë kongshko ga park-aga li potjwlëya. Eshko ga e ba sëngglo lëy llëm, e pak shäryara ba kong li potjwlëyde. ⁵ Gueniyo nopga owa wleniyo ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso, epga mär ba go kjishko, llëbo pjlú shäryara lok ba kong li kjishko llëme. ⁶ Bi tjlapga tek dënashko so David tjlëno eni bakoe. Tjlëno nopga iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso kjishko. Epga iara beno pjlo bek ba bokso, llëbo pjlú shäryara lok kjishko llëme. Eni ga beno löng wopjlúe. Tjlëno beno eni:

⁷ «Ëye, owa pjang ba go li löna Sbörë beno dret, shdüya ame wlo ga era ber wopjlúe.

⁸ Ëye, llëbo owa shäryara li woyoshre Sbörë ame ga era ber wopjlú bakoe.»†

⁹ Abraham iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, mär ba go kjishko lororwa eni tjän. ¿Eni ga ba wopjlú li beno nopga doyo jyã tak pjir li kong eröre? Eni llëme. E beno nopga doyo jyã tak llëm li kong bakoe. ¹⁰ Abraham iara beno pjlo bek ba bokso, doyo jyã tak llëm obishko. ¹¹ Lu to jek ara irgo ga ichara Sbörë doyo jyã të, iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, mär ba go kjishko tjän li jyäglo. Eni ga beno nopga doyo jyã tak llëm mär Sbö go, ie ber pjlo bek ba bokso wlo li data wleni. ¹² Nopga doyo jyã tak pjir lira mär Sbö go, Abraham omshäryono doyo jyã tak llëm obishko dik wleni ga Abraham beno ba data wleni bakoe.

¹³ Sbö tjlëno Abraham kong jlökoyo, ba tjëyo tek ber ba irgo li kong ga kjok uunkong ëre twe ber ba kong lok lara eni. Tjlökwo li kjrara lok, ga mär beno löng Sbö go. E kjishko ga iara beno pjlo bek ba bokso. Tjlökwo li beno ba kong e kjishko, kjok llgwekklo tara Moisésdë li söra bëy kjishko llëme. ¹⁴ Eni ga shji iche mär kjok llgwekklo li go, tjlökwo lara jlökoyo li

kjrëy wlo kjwe ga shji mär Sbö go li tjwlö llëm, tjlökwo lara jlökoyo li tjwlö llëm bakoe. ¹⁵ Kjok llgwekklo, e kolako. Eni ga ëye kjok llgwekklo tjok wleni ga kole llëm ga shdüya Sbörë. Gueniyo ëye kjok llgwekklo llëm wleni ga shdüya llëm, llëbo kolako ba kong llëm kjishko.

¹⁶ Eni ga Sbö wopjlú li kjishko ga llëbo lara Abraham kong jlökoyo, Abraham mär ba go kjishko. Eni ga tjlökwo li ber nopga uunkong mär ba go Abraham dik li kong, kjok llgwekklo li kolagaga kong dö llëme. Eni ga Abraham beno nopga uunkong mär Sbö go baïya dik li data wleni, ¹⁷ tak pjang Sbö tjlökwo go sorë li eni. Tjlë ga «Pja ioror beno tjëyoga ara data.»‡ Tjlökwo ëre lara Sbörë ba kong jlökoyo, tjlökwo lara ba kong bäm go li kjrara, ga mär beno shäng ba go kjishko. Nopga wolono tjeng li woshre ga pjlúe. Eni ga ëye wentë llëm obi ga iche wen ga pjlú bakoe.

¹⁸ Llëbo lara Sbörë Abraham kong jlökoyo, gueniyo shärye sorë miyde Abrahamdë llëme. Eni ëmdë ga tjlökwo li kjrara, ga beno sök ba koshë. E kjishko ga beno tjëyoga ara data, lara ba kong sorë li eni. ¹⁹ Eshko ga lu pjloglo sak dbaw (100) dik kjishko ga miyde pjlú ga wapga ame. Ba boy Sara wapga ame li miyde pjlú bakoe. Eni ëmdë ga beno shäng mär Sbö go jlökoyo. ²⁰ Sbö tjlökwo li jyö lara llëm, shärye eni llëm kjwe lara llëm bakoe. Beno shäng mär ba go erä, ga poshrëra ara. ²¹ Eshko ga miyde pjlú ga Sbö dbo ara, llëye lara ba kong jlökoyo li shärye eni wlo. ²² Iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso e kjishko, ²³ tak pjang ba tjlökwo go sorë li eni. Gueniyo tak pjang ba kong dö llëm, ²⁴ tak pjang bi kong bakoe. Shji uunkong mär löng Sbö go ëre ie ber pjlo bek ba bokso. Bi Tjlapga Jesús woshraga iröng obi li e. ²⁵ E ichara wolono, owa pjang bi go li potjwlëkklo, ga woshrara iröng obi, shji ie ber pjlo bek ba bokso wlo.

5

Shji löng wlëp Sbö tjok

¹ Eni ga shji mär Tjlapga Jesucristo go kjishko ga shji iara Sbörë beno pjlo bek

* 4:3 Génesis 15.6. † 4:8 Salmo 32.1-2. ‡ 4:17 Génesis 17.5.

ba bokso, ga shji iara Jesucristorë beno wlëp Sbö tjok shara. ² Shji mär lönng Cristo go kjïshko ga shji kjimte Sbörë ÿyado, ba wopjlu li kjïshko. Ga shji äär ber lönng baïya dik li koshëy lönng wopjluë. ³ Miydëy ga shji shdungoba li ber bi kong pjlú, shji dbokjre wlo, shji ber lönng wokjang wlo bakoe. E kjïshko ga eerishko ga shji shdungoba wleni ga shji lönng wopjluë. ⁴ Shäryoroy eni ga Sbö ber wopjlu bi tjok. E kjïshko ga llëbo pjlú shärye bi kong li koshëy ber lönng wopjluë. ⁵ Ga shärye eni jlökoyo. Bi go ba Sëya ichara beno kësbang bi tjok, ga shji woyde Sbörë ara li pina bi kong wëllëe. Miydëy e go ga llëbo pjlú koshëy lönng li shärye eni jlökoyo.

⁶ Shji opdök om go ga äe. Gueniyo Cristo wolono bi kjïshko, Sbö woydëy lönng llëm obi gueniyo. ⁷ No optwë wolon oblë kjïshko ga kjange. Kjone kjwe optwë eni, no pjlo bek wleniyo kjïshko. ⁸ Gueniyo shji woyde Sbörë ara li pina bi kong eni: Shji lönng llëbo owa shäryë obishko ga Cristo wolono bi kjïshko.

⁹ Shji iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, Cristo wolono, srëng kwono li kjïshko. Miydëy e go ga no llgwezlong dbaryo ga Sbö iirkë bi kong llëm, ga shji shdüya eshko llëm bakoe. ¹⁰ Dënashko ga shji Sbö wloyoga obishko ga shji iara beno lönng wlëp ba tjok, ba Wa wolono li kjïshko. Ga ba Wa sök së obi kjïshko ga shji döya bi shdungglo dbo dorko, ga shji ie ber lönng së ÿyado ba tjok. ¹¹ Gueniyo erö llëme. Shji iara Sbörë beno lönng wlëp ba tjok, bi Tjlapga Jesucristo kjïshko. Shji lönng wopjlu e kjïshko bakoe.

Adán, Jesucristo

¹² Dämärshko ga domer kjlaraso llëbo owa shäryono, ga beno shäng wolon wlo e kjïshko. Eni ga nopga uunkong beno lönng wolon wlo, uunkong li llëbo owa shäryono kjïshko. ¹³ Kjok llgwekklo tara Moisésdë li twayde Sbörë nopga kong llëm obishko ga nopga lönng llëbo owa shäryë tjän, gueniyo kjok llgwekklo llëmshko ga ëye ie Sbörë ber lönng shdungko, kjok llgwekklo li kolara llëm kjïshko llëme. ¹⁴⁻¹⁵ Eni ëmdë ga Adán dbaryo äär jong Moisés dbaryoshko ga nopga wolono. Adán llëbo owa shäryono,

tjlökwo lara Sbörë ba kong li kolara llëm kjïshko. Epgara llëbo owa shäryono, eshko ga kjok llgwekklo llëm gueniyo.

Adán llëbo owa shäryono, ga nopga uunkong beno lönng wolon wlo, llëbo owa shäryara domer kjlarasorë li kjïshko. Llëbo shäryara Jesucristorë li, e beno eni bakoe. Ba kjïshko ga nopga döra Sbörë ara, ba wopjlu li kjïshko, ga tjwlö shira llëme. Miydëy e go ga Sbö wopjlu li tjwlö ara, llëbo owa shäryara Adándë li kjinmo. ¹⁶ Llëbo owa shäryara domer kjlarasorë li kjïshko ga nopga uunkong beno lönng shdungko. Gueniyo Sbö wopjlu li kjïshko ga shji llëbo owa shäryono ara ëmdë ga shji iara beno pjlo bek ba bokso. ¹⁷ Domer kjlaraso llëbo owa shäryono li kjïshko ga nopga uunkong beno lönng wolon wlo. Gueniyo Sbö wopjlu li tjwlö ara e kjinmo. Jesucristo kjïshko ga ëye iara beno pjlo bek ba bokso ga ie ber lönng së ÿyado ba tjok, ga tjwlö shiya llëme.

¹⁸ Domer kjlaraso llëbo owa shäryono li kjïshko ga nopga uunkong beno lönng shdungko. Eni ga domer kjlaraso llëbo pjlú shäryono li kjïshko ga nopga uunkong ber lönng së ÿyado Sbö tjok ga pjlú, ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso li kjïshko. ¹⁹ Domer kjlaraso Sbö kolono llëm kjïshko ga nopga uunkong beno lönng llëbo owa shäryaga erä. Eni ga domer kjlaraso Sbö kolono kjïshko ga nopga ara iara beno pjlo bek ba bokso.

²⁰ Kjok llgwekklo tara Moisésdë li twara Sbörë nopga kong, llëbo owa shärye lönng li miyde lok jek këgong wlo. Ìna lok e go ga llëbo owa shärye lönng li kësbange. E go ga miydara lok ga Sbö wopjlu li kësbang bakoe. ²¹ Dënashko ga llëbo owa li, shji wlëna, iara beno lönng wolon wlo. Gueniyo eerishko ga Sbö wopjlu li, shji wlëna, ga shji iara beno pjlo bek ba bokso bi Tjlapga Jesucristo kjïshko. E kjïshko ga shji iara beno lönng së ÿyado ba tjok.

6

Shji wolono wleni, shji lönng së jlökoyo bakoe

¹ ¿Eni ga llë loydë? ¿Shji llëbo owa shäryë jek këgong, Sbö wopjlu li ÿy jek këgong wlo loydëre? ² E loydë llëme. Èye wolono ga ichëy llëbo shäryë ga äe. Shji ichë bi wotjlik

owa lirë ame eni wleni bakoe. ¿Eni ga shji ber löng llëbo owa shäryë sorëro? ³ Shji waraba jer di roshko, shji töno beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko. E shji wolono ba tjok wleni loklo. ¿E miydëmi llëmdo? ⁴ Cristo wolonoshko ga jnenaba buk sakshko. E irgo ga woshrara Data Sbörë iröng obi, ba dbo ara go. Ga shji waraba jer di roshko li, e shji wolono, jnenaba tjeng ba tjok bako wleni loklo. Shji opshik tëm di roy dwayo iröng obi li, e shji beno löng tjaglën wleni loklo bakoe.

⁵ Shji töno beno tjeng ba tjok, shji wolono ba tjok wleni kjishko. Miydëy e go ga shji woshre Sbörë iröng obi ba tjok wleni bakoe. ⁶ Bi wotjlík owa dënashko li, e lök beno pjang kjlös go Cristo tjok wleni, shji iche llëbo owa shäryë ame wlo, shji ber tjeng ba dbo dorko ame wlo bakoe. ⁷ Shji wolono wlenishko ga shji beno ichaga llëbo owa lirë ame.

⁸ Shji wolono Cristo tjok wleni kuzong ga miydëy ga llono ga shji ber löng së ba tjok bakoe. ⁹ Miydëy ga Cristo woshrara Sbörë iröng obi kuzong ga wolon ame, beno shäng së ÿyado wlo. ¹⁰ Wolono pjlaraso, owa pjang nopga uunkong go li potjwlëkklo, ga wolon ame. Beno sök së, llëye woyde Sbörë li shäryë wlo.

¹¹ Pjäy wotjlís eni bakoe. Pjäy wolono wleni, pjäy iche bomi wotjlík owa lirë ame wlo. Pjäy löng së jlökoyo, pjäy töno beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko, llëye woyde Sbörë li shäryëmi wlo. Pjäy wotjlís eni. ¹² E kjishko ga shji löng së obishko ga shji iche bi wotjlík owa lirë ame, shji woyde bi doyorë llëbo owa shäryëshko ga shäryëy llëm wlo. ¹³ Bi doyo ichëy llëbo owa shäryë llëme. Pjäy optwos Sbö kong dey. Pjäy iara beno löng së jlökoyo kuzong ga bomi doyo ichozí llëbo pjlu shäryë dey. ¹⁴ Pjäy beno ichaga kjok llgwekklo tara Moisésdë lirë ame, pjäy beno ichaga Sbö wopjlu lirë shara. E kjishko ga pjäy ichaga ber bomi wotjlík owa lirë ame.

Dënashko ga shji löng bi wotjlík owa dbo dorko

¹⁵ Shji beno löng ichaga kjok llgwekklo lirë ame, shji beno ichaga Sbö wopjlu lirë shara. ¿Enira shji ber löng llëbo owa

shäryë ga pjluë? Eni llëme. ¹⁶ Shji opyë oblë kolëshko ga shji tjeng ba wloshko. ¿E miydëmi llëmdo? Eni ga shji opyë bi wotjlík owa li kolë wleni ga shji iche wolon. Gueniyo shji opyë Sbö kolë wleni ga shji ie ber pjlo bek ba bokso. ¹⁷⁻¹⁸ Dënashko ga pjäy löng bomi wotjlík owa li kolë eröe. Eni ëmdë ga tjlökwo kuromi li kjroromi, ga koloromi bakoe. Pjäy döktong llëbo owa shäryëmi löng li dbo dorko dwayo, pjäy beno löng ichaga llëbo pjlu lirë shara. Tja wopjlu Sbö tjok e kjishko.

¹⁹ Tja tjlä shäng bomi tjok ëre llë loklo miydëmi maling llëm, bomi wotjlík owa li kjishko. E kjishko ga tja tjlä shäng bomi kong llëbo jyäglö ëre go, miydëmi wëllë wlo. Dënashko ga bomi doyo ichëmi löng llëbo owa shäryë oblë oblë. E kjishko ga llëbo owa shäryoromi jek këgong këgong. Eerishko ga bomi doyo ichozí llëbo pjlu shäryë dey, pjäy ber tjeng dboy Sbö kong wlo. ²⁰ Pjäy löng bomi wotjlík owa li kolë obishko ga llëbo pjlu li woyotjlinomi llëme. ²¹ ¿Llëye pjlu shiromi e go? Eshko ga pjäy iara beno löng wolon wlo erä, ga eerishko ga e lökyo bomi kong ara. ²² Gueniyo pjäy döra Sbörë bomi wotjlík owa li dbo dorko dwayo, pjäy iara beno löng ba kolë shara. ¿Llëye pjlu shimi löng e go? Pjäy äär ber löng dboy Sbö kong, ga llono ga pjäy ber löng së ÿyado ba tjok bakoe. ²³ Shji llëbo owa shäryë wleni ga shji potjwlëkklo tjok, shji wolon li e. Gueniyo shji töno beno tjeng Cristo Jesús tjok wleni ga shji ie Sbörë ber löng së ÿyado ba tjok, ga tjwlö shiya llëme.

7

Ëye wolono ga ichaga kjok llgwekklorë ame

¹ Pjeyoga, kjok llgwekklo li sorë, e miydëmi pjluë. Ëye wolono ga iche kjok llgwekklo lirë llëm, nopga löng së li ichayde döe. ² Kjok llgwekklo buk kjrina, tjlä ga walë orkwosmok shäng pjir ga woyde ga ber sök ba lanma tjok ÿyado, raye llëme. Gueniyo ba lanma wolonoshko ga kjok llgwekklo li beno ba kong tjwlö ame. ³ Eni ga walë orkwosmok shäng pjir li lanma sök së obishko ga orkwosmono domer oblë tjok wleni ga llëbo owa shäryayde

lëba eni. Gueniyo ba lanma wolonoshko ga kjok ilgwekklo li beno ba kong tjwlo ame, orkwosmok domer oblë tjok ga pjlúe. Eshko ga llëbo owa shärye llëme.

⁴ Pjeyoga, shji eni wleni bakoe. Shji wolono Cristo tjok wleni kuzong ga shji döktong, shji beno ichaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë lirë ame. Cristo woshrara Sbörë iröng obi, ga shji beno löng ichaga erë shara, shji ber löng llëbo pjlú shäryë Sbö kong wlo. ⁵ Dënashko ga shji ichaga bi wotjlik owa lirë. Ga kjok ilgwekklo li miydoroyshko ga shji wotjlino llëbo owa tak pjang e go li shäryë jek këgong erä. Eshko ga shji löng wolon wlo e kjishko. ⁶ Gueniyo eerishko ga shji wolono löng wleni kuzong ga shji döktong kjok ilgwekklo li dbo dorko dwayo, shji ichaga erë ame. Ga shji beno löng së tja glën wleni, shji parkë Sbö kong oblë wlo. Shji ichaga kjok ilgwekklo tak pjang kjibokwo go tek dënashko lirë ame, shji beno löng ichaga Sbö Sëyarë shara.

Shji llëbo pjlú shäryë woydë, gueniyo llëbo owa shäryoydë dö

⁷ ¿Eni ga llë loydë? ¿Kjok ilgwekklo li owa loydëre? Eni llëme. Kjok ilgwekklo li miydoror llëm kjwe ga llëbo owa shäryoror shäng li owa miydoror llëme. Kjok ilgwekklo tak pjang kjrina tjle ga shji oma llëbo koik llëme.* E miydoror llëm kjwe ga llëbo koïnor shäng li owa miydoror llëme. ⁸ Gueniyo ga kjok ilgwekklo li miydororshko ga tja wotjlino llëbo koik ara anmoyö. Gueniyo kjok ilgwekklo llëm kjwe ga shji iche bi wotjlik owa lirë llëbo shäryë eni llëme. ⁹ Dënashko ga kjok ilgwekklo li miydotë llëm obishko ga tja sök pjlúe loror. Gueniyo miydororshko ga llëbo owa shäryoror shäng li owa igör wële, ga tja ber wolon wlo e kjishko li miydoror kjok ilgwekklo li go bakoe. ¹⁰ Kjok ilgwekklo li twak beno bi kong, shji ber löng së iyado sorë li miydoklo. Gueniyo shji iara beno löng wolon wlo shara.

¹¹ Kjok ilgwekklo li miydororshko ga tja jyäpgwara bor wotjlik owa lirë. Eshko ga tja wotjlino llëbo owa shäryë ara anmoyö, ga tja wolon wlo e kjishko miydoror

kjok ilgwekklo li go. ¹² Eni ëmdë ga kjok ilgwekklo twara Sbörë bi kong li, e pjlú, pjlo beke. ¹³ ¿Eni ga tja beno shäng wolon wlo li laga kjok ilgwekklo pjlú lirë lotëre? Eni llëme. Tja beno shäng wolon wlo li laga llëbo owa shäryoror shäng lirë. Kjok ilgwekklo li beno ba miydoklo erä, llëbo owa shäryoror shäng li owa igör wële e go wlo.

¹⁴ Miydëy pjlú ga kjok ilgwekklo li twaga Sbörë. Gueniyo tjara no, tja shäng bor wotjlik owa li dbo dorko erä. ¹⁵ Llëbo shäryër shäng li sorë miydër shäng llëme. Llëbo shäryër woydë li shäryër llëme. Llëbo shäryër woydë llëm li shäryotë shäng döe. ¹⁶ Eni ga llëbo shäryër woydë llëm li shäryër shäng kuzong ga miydër e go ga kjok ilgwekklo li pjlú jlöe. ¹⁷ Eni ga llëbo shäryër shäng li shäryaga tjarë ame, shäryaga bor wotjlik owa lirë erä. ¹⁸ Miydër ga bor wotjlik owa li kjishko ga tja wotjlik bek sira ëmdë llëme. ¹⁹ Llëbo pjlú shäryër woydë li shäryër llëme. Llëbo owa shäryër woydë llëm li shäryotë döe. ²⁰ Eni ga llëbo shäryër woydë llëm li shäryër kuzong ga shäryaga tjarë ame, shäryaga bor wotjlik owa lirë erä.

²¹ Llëbo wen bor tjok li eni: Tja llëbo pjlú shäryë woydëshko ga llëbo owa wen tjwe laga bor wotjlik owarë li, e shäryotë döe. ²² Kjok ilgwekklo twara Sbörë li bor kong ga pjlú jlöe. ²³ Gueniyo bor wotjlik owa li ëngkjwë bor tjok wleni, tja shaya wlo wleni, llëbo pjlú shäryër woydë li shäryër llëm wlo. Eni ga tja beno shäng bor wotjlik owa li dbo dorko erä. ²⁴ Bor doyo ëre, tja iche wolon. Tja song jlöe. ¿Tja döga ërë? ²⁵ Tja döga bor Tjlapga Jesucristorë. Tja wopjlú Sbö tjok e kjishko.

Eni ga beno eni: Kjok ilgwekklo twara Sbörë li kolër woydë, gueniyo bor wotjlik owa li kjishko ga tja beno shäng llëbo owa shäryë eröe.

8

Shji mär Sbö Sëya go

¹ Eni ga ëye tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok ga beno löng shdungko ame. ² Dënashko ga tja ichaga bor wotjlik owa lirë, ga tja shäng wolon wlo. Gueniyo tja

* 7:7 Éxodo 20.17; Deuteronomio 5.21.

mär Cristo Jesús go kuzong ga ba Sëya twara bor kong, ga tja dëra bor wotjlik owa li dbo dorko dwayo, tja iara beno shäng së jlökoyo shara. Eni ga tja shäng wolon wlo ame. ³ Shji döya kjok ilgwekklo tara Moisésdë lirë eni ga ä, shji iara bi wotjlik owa lirë ba kolë llëm kjishko. Gueniyo Sbö, ba Wa ichara weno so shji nopga owa ëre kjoyo, ber owa pjang bi go li potjwlëkklo wlo. Eni ga ba Wa li doyo shdunaba bi äska, shji döya wlo. ⁴ Shäryara eni ga bi shdungglo pjlo bek tak pjang kjok ilgwekklo go li potjwlëkklo, shji ber shdungko ame wlo. Eshko ga shji beno löng ba Sëya kolë shara, shji beno löng bi wotjlik owa li kolë ame.

⁵ Ëye ichaga ba wotjlik owa lirë ga llëye woyde om go li woyotjliya. Gueniyo ëye ichaga Sbö Sëyarë ga llëye woyde Sbö Sëyarë li woyotjliyde erä. ⁶ Ëye ichaga ba wotjlik owa lirë ga ber löng wolon wlo. Gueniyo ëye ichaga Sbö Sëyarë ga ber löng së jlökoyo, ber löng wlëp bakoe. ⁷ Ëye ichaga ba wotjlik owa lirë ga e Sbö wloyo. Kjok ilgwekklo twara li kole llëm, kole ga ä, ⁸ ga llëbo pjlu shärye, Sbö ber wopjlu ba tjok wlo ga ä bakoe.

⁹ Gueniyo pjäy go Sbö Sëya wleni ga pjäy ichaga löng bomi wotjlik owa lirë ame, pjäy ichaga löng Sëya lirë shara. Ëye go Cristo Sëya llëm ga e Cristo i llëme. ¹⁰ Llono ga bomi doyo, e wolon, llëbo owa shäyromi kjishko. Gueniyo pjäy go Cristo wleni ga bomi sëya ber löng së iyado, pjäy iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso kjishko. ¹¹ Jesús woshrara Sbörë iröng obi, ga Sbö Sëya pjang bomi go. Eni ga ba Sëya iche, bomi doyo woshre iröng obi eni bakoe.

¹² Pjeyoga, shji ichaga bi wotjlik owa lirë ame. Llëye woyde li shäryë llëm ga pjlu. ¹³ Pjäy iche bomi wotjlik owa lirë wleni ga pjäy beno löng wolon wlo. Gueniyo pjäy iche Sbö Sëyarë wleni ga bomi wotjlik owa li rayëmi iyado, ga pjäy löng së jlökoyo. ¹⁴ Ëye mär Sbö Sëya go ga e Sbö wapga. ¹⁵ Parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo, ba sogo bangkjre löng dete erä. Pjäy ie Sëya lirë Sbö bangkjre eni llëm, pjäy iara beno

ba wapga kjishko. Eni ga shji kjimte Sëya lirë tjle Sbö kong. Shji tjle ba kong ga «Abba.* Data» lëy eni. ¹⁶ Sbö Sëya om go li tjle bi kong ga shji Sbö wapga jlökoyo le bi kong bi pjlushko. ¹⁷ Eni ga shji Sbö wapga kuzong ga llëye twe ba wapga kong li twe bi kong, twara Cristo kong sorë ga eni. Cristo shdunaba ara. E irgo ga iara Sbörë beno kësbang, tjwlö ara. Shjira shdungoba ara eni bako wleni ga shji ie Sbörë ber kësbang, tjwlö ara eni bakoe.

Llono ga llëbo shärye Sbörë bi kong

¹⁸ Llëye shärye Sbörë bi kong llono li tjwlö ara anmoyö. E kjishko ga llëye wen bi kong owa eerishko li, e llë llëm wleni. ¹⁹ Llono ga Sbö wapga jlökoyo li piya wëläe. Llëbo shäryara Sbörë kjok ëre kjing go tjeng kës li löng ba koshë. ²⁰ Llëbo uunkong li shäryara Sbörë pjlu, llëbo shäryë wlo, ga shärye woydë eni jlökoyo, gueniyo shärye ga ä, shduna Sbörë beno srer wlo kjishko. Gueniyo dbar iara beno kjwara, llëbo uunkong li ber pjlu iröng obi wlo. ²¹ Eshko ga Sbö wapga wolon ame, ga llëbo uunkong li ber srer ame wlo bakoe.

²² Walë wloshko chida tjeng döröshko ga bangyo ara, ga kjloshtë ara e kjishko. Miydëy ga eerishko ga llëbo uunkong shäryara Sbörë li löng kjloshtë eni wleni bakoe. ²³ Gueniyo song li llëbo shäryara li dö llëme. Shjira löng kjloshtë eni bakoe. Shji kong ba Sëya twara Sbörë. Miydëy e go ga llono ga shji ie ber ba wapga jlökoyo, ga bi doyo ie ber tjaglën bakoe. Gueniyo e dbaryo li koshëy löng wopro ga shji kjloshtë ara. ²⁴⁻²⁵ Shji dëra Sbörë kuzong ga shji beno löng e dbaryo li koshë iyado. Llëbo koshëy löng li igöy llëme. Llëbo igöy wëläe ga koshëy löng llëm, tjeng bi tjok tjän kjishko. Gueniyo llëbo koshëy löng li igöy llëm obi ëmdë ga koshëy löng wopjlu.

²⁶ Shji dbo ara llëmshko ga shji kjimte Sbö Sëyarë. Shji syöshtë mae. E kjishko ga ba Sëya om go li kjloshtë Sbö kong bi kjishko, gueniyo llëye le li lëy bi tjlokwo go ga äe. ²⁷ Eni ëmdë ga llëye le li miyde Sbörë pjire. Shji wotjlik löng llë miyde Sbörë pjir, ga

* 8:15 Arameo tjlokwo abba, e datawa loklo.

llëye woyde le ba Sëyarë ba kong bi kjîshko li, e layde, llëye le li miyde pjir e kjîshko.

Shji woyde Sbörë ara

²⁸ Ëye Sbö woydë ara ga rokara Sbörë, llëbo shärye ba tjok wlo. E kjîshko ga miydëy pjlú ga llëbo wen ba kong kës li ie ber ba kong pjlúe. ²⁹ Kajok ëre shäryayde llëm obishko ga ëye mär ba go li miydara pjir tjän. Eshko ga epga äär ber löng ba Wa dik le. Shäryara eni, ba Wa ber tjwlo ara, ba pjeyoga ara li kjinmo wlo. ³⁰ Ga nopga äär ber löng eni lara li rokara. E irgo ga iara beno pjlo bek ba bokso, ga llono ga ie ber kësbang, tjwlo ara bakoe.

³¹ ¿Eni ga llë loydë obi? Sbö shäng bi tjok kuzong ga shji zangga ërë llëme. ³² Ba Wa ëmdë ga wlikara bi kong llëm, ichara wolono bi kjîshko. ¿Eni ga llëbo tjeng kës li twe bi kong llëmdo? ³³⁻³⁴ Shji kjrara, iara beno pjlo bek ba bokso kuzong ga shji rotaga ërë ame. Cristo Jesús wolono, ga woshrara iröng obi, öötong beno sök Sbö orkwo këlekong. Bi wlikaga Sbö bokso li e. ³⁵ Shji woyde Cristorë ara iyado. Shji songshko ga shji woyde ara. Llëbo wen bi kong owashko ga shji woyde ara. Shji shdungobashko ga shji woyde ara. Shji pjli arashko ga shji woyde ara. Shji shwong llëmshko ga shji woyde ara. Shji wolontoshko ga shji woyde ara. Shji zröraba ëmdë ga shji woyde ara bako, ³⁶ tak pjang ba tjlokwo go sorë li eni. Tjlë ga

«Bop kjîshko ga tjawa zrökoba woydë iyado.

Tjawa beno löng so öng wlëp ushko so sökoba, zrökoba wlo kjoyoe.»†

³⁷ Gueniyo llëbo uunkong ëre wen bi kongshko ga zäy iyado, shji kjimte bi woydaga lirë kjîshko. ³⁸ Miydër pjlú ga shji woyde Sbörë ara iyado. Shji songshko ga shji woyde ara, shji wolonoshko ga shji woyde ara bakoe. Slongga Sbö parkagaga kjok dogo sorë llëm, slongga sëyaga owarë llëm bakoe. Eerishko ga shji woyde ara, shji woyde ara iyado wlo bakoe. ³⁹ Slongga llëbo tjeng kjopkwo lirë llëm, slongga llëbo tjeng klung dorong lirë llëm, slongga llëbo tjeng kjone pogo lirë llëm bakoe. Shji woyde

Sbörë ara iyado, shji tona beno tjeng bi Tjlapga Cristo Jesús tjok kjîshko.

9

Nopga kjrara Sbörë sorë

¹ Tja tona beno Cristo tjok. E kjîshko ga tja tjlä beke. Sbö Sëya om go li tjlä bor kong bor pjlúshko ga tja shäng jyörkë llëme le. ²⁻³ Tja woydë ara bor pjlúshko iyado, bor pjeyoga judioga li kjîshko. Epga mär ber löng Cristo go wlo ga woyde ga tja ie Sbörë ber Cristo tjok ame, tja ie ber shdungko wleni ga bor kong ga pjlúe. ⁴ Epga Israel tjëyoga. Epga kjrara Sbörë beno ba wapga. Ba dbo kälä pina ba kong, tjlokwo twara ba kong, beno iyado wlo, kjok llgwekklo li twara ba kong, pina ba poshrëk ba ushko, llëbo lara ba kong jlökoyo ara bakoe. ⁵ Ba tjlapgaga tek dënashko so tjwlo ara anmoyö. Cristo tjlapgaga tek dënashko so li epga. Cristo, e Sbö. Uunkong pjluoy, poshrëkko iyado li e. Ber eni.

⁶ Gueniyo llëye lara Sbörë Israel tjëyoga kong jlökoyo li shärye eni llëme lotë llëme. Sbö kong ga Israel tjëyoga uunkong, e ba nopga dö llëme. ⁷ Abraham tjëyoga uunkong beno ba tjëyo jlökoyo dö llëm bakoe. Sbö tjläno ba kong ga «Isaac tjëyo tek ber bop irgo li ber bop tjëyo jlökoyo eröe»* lara eni. ⁸ E kjîshko ga Abraham tjëyoga uunkong beno Sbö wapga dö llëm, ba wapga weno tjlokwo lara Sbörë jlökoyo li kjîshko eröe. ⁹ Sbö tjlokwo lono Abraham kong jlökoyoshko ga tjlä ba kong ga «Dbar llono loror li go ga pja ñn tjwe obi. Eshko ga bop boy Sara wloshko wa tjeng kjlara domer tjän»† le.

¹⁰ Ba wa lara li, e bi tjlapga Isaac. Lu to jek ara ga orkwosmono Rebeca tjok, ga wapga do pjök, kjlö. ¹¹⁻¹³ Weno bäm go li Esau, irgo Jacob. Gueniyo wentë lok llëm obishko ga Jacob kjrara Sbörë, llëbo shärye ba tjok wlo. Kjrara eni, llëbo pjlú shäryara kjîshko llëme. Eshko ga llëbo pjlú, llëbo owa, e shäryayde lok llëm obi. Gueniyo Sbö tjlä Rebeca kong ga «Bäm iyo li ichaga ber ba lëngdë»‡ le. Llëbo lara Sbörë obi li tak pjang

† **8:36** Salmo 44.22. * **9:7** Génesis 21.12. † **9:9** Génesis 18.10, 14. ‡ **9:11-13** Génesis 25.23. § **9:11-13** Malaquías 1.2-3.

ba tjlökwo go eni: «Jacob woydoror ara. Gueniyo Esaúra İywor shjiktëng.»§

¹⁴ ¿Eni ga llë loydë? ¿Sbö, e llëbo shäryë bek llëme loydëre? Eni llëme. ¹⁵ Tjlëno Moisés kong ga

«Ëye songe lër woydë ga e songe lotë eröe.

Ëye kjimtër woydë ga e kjimtotë eröe.»*

¹⁶ Eni ga shji kjimte Sbörë, shji songe le woydë kjishko, e woydëy ara kjishko llëm, llëbo pjlú shäryoroy kjishko llëm bakoe.

¹⁷ Llëbo lara Sbörë Egipto so pjluyo kong li tak pjang ba tjlökwo go eni: «Pja ioror beno no pjluyo, bor dbo kësbang pin bop go wlo, tja ë miyde nopga löng kjok kjwang jikong lirë wlo bakoe.»† ¹⁸ Miydëy e go ga ëye songe le woydë ga songe le, ëye ie woydë ber sök ëye kuya woydë llëm ga ie ber löng eni bakoe.

¹⁹ Pjây kjone kjone kjwe löng wotjlik ga «¿Eni ga llëye shäryëy li laga erë kuzong ga shji shdüya ega?» lëmi eni kjwe. ²⁰ Gueniyo pjeyoga, shji no eröe. ¿Llëbo shäryara Sbörë li owa lëy ba kong sorëro? No parkë llëbo shäryë klung shosho go ga «¿Tja shäryorop jüni ega?» le klung shosho lirë ba kong ga äe. ²¹ Klung shosho kjrinaso ëmdë ga sbi shärye kjwo pjök e go ga pjlúe. Kjwara shärye wolësowa, tjwlö ara, ie ber tjeng dboy wlo, kjwara obi shärye uriso, ber llë pogo wlo. Llëbo shärye e go, woyde sorë li eni ga pjlúe.

²² Woyde Sbörë ga miydëba ga e iirkë ara nopga llëbo owa shäryono li kong, ga shdüya kjang, ba dbo ara go ga pjlúe. Eni ëmdë ga nopga shdungko li shdüna maling llëm, kura sök kjing erä. ²³ Shäryara eni, ba dbo kälä pīya nopga songe lara li kong wlo. Epga kjrara dënashko, llëbo pjlú shärye ba kong wlo. ²⁴ Shji rokara eni. Judíoga rokara dö llëm, nopga judío llëm wleniyo rokara bakoe. ²⁵ Kjibokwo tara Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Oseasdë. Llëbo lara Tjlapgarë li tak pjang e go eni:

«Llono ga nopga botoya llëm löng li iër ber löng bor nopga shara,

ga nopga woydoror llëm löng li woydër ara shara.»†

²⁶ Sbö tjlökwo tak pjang eni bakoe: «Dënashko ga Sbö tjlëno nopga kong ga “Pjây bor nopga llëme” lara eni.

Gueniyo llono ga kjok eshko sopga kowe Sbö sök së li wapga shara.»§

²⁷ Dënashko ga Isaías tjlëno Israel tjëyoga kjishko eni:

«Israel tjëyoga träk llëm, la sho tjeng dlung kjako wleni ëmdë ga där ber kjlöbö doë.

²⁸ No llgweya Tjlapgarëshko ga nopga löng kjok ëre kjing go li shdüya pjir, jekdo, lara sorë li eni.»*

²⁹ Bäm go ga Isaías tjlëno eni:

«Tjlapga, llëye shärye woydë li shärye ga pjlúe.

Shji tjëyoga tek ber bi irgo li iara beno löng së kjlöbö llëm kjwe ga

shji löng Sodoma sopga dik,

shji löng Gomorra sopga dik bakoe.»†

Israel tjëyoga mär woydë Cristo go llëme

³⁰ ¿Eni ga llë loydë? Nopga judío llëm wleniyo wotjlikno llëbo pjlo bek li shäryë llëme. Eni ëmdë ga mär Cristo go kjishko ga iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso.

³¹ Gueniyo Israel tjëyogara dröno ara, llëbo pjlo bek li shäryë wlo. Eni ëmdë ga öötong beno pjlo bek Sbö bokso llëme. ³² ¿Eni ega?

Äär ber pjlo bek Sbö bokso wlo ga llëbo pjlú tak pjang kjok llgwekklo tara Moisésdë go li shärye woydë, gueniyo mär woydë Cristo go llëme. Eni ga sabyono akkwo iara beno nopga sabyoklo li go wleni, ³³ tak pjang Sbö tjlökwo go sorë li eni. Tjlë ga

«İzİa! Akkwo iër ber buk kjwara Siön† kjokyo,

nopga sabyë e go wlo.

Gueniyo ëye mär ba go ga

llëye koshe li wlëya jlökoyo.»§

10

¹ Pjeyoga, rokër Sbö kong jlökoyo ga Israel tjëyoga döya. Woydër ara li e. ²⁻³ Miydër pjlú ga epga drön ara, parkë Sbö kong wlo.

* 9:15 Éxodo 33.19. † 9:17 Éxodo 9.16. † 9:25 Oseas 2.23. § 9:26 Oseas 1.10. * 9:28 Isaías 10.22-23.

† 9:29 Isaías 1.9. † 9:33 Siön kjokyo, e kowëba Jerusalén bakoe. § 9:33 Isaías 8.14; 28.16.

Gueniyo shji iaga Sbörë ber pjlo bek ba bokso li miyde löng llëme. E kjishko ga mär woydë ba go llëm, äär woydë ber pjlo bek ba bokso om go erä. ⁴ Llëye woydara kjok llgwekklo lirë dö li, e shäryara Cristorë pjire. Eni ga shji äär ber pjlo bek Sbö bokso wlo ga woyde ga shji mär Cristo go erä.

⁵ Moisés tjlëno ga ëye äär woydë ber pjlo bek Sbö bokso wlo, ber löng së iyado ba tjok wlo kjok llgwekklo li kjishko ga woyde ga kjok llgwekklo li kole uunkong bek iyado* le. ⁶ Gueniyo shji mär Cristo go, shji ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso wlo. Cristo öör kjok ëre kjing go tjän. E kjishko ga «Shji jem Cristo wlëk kjok dogoshko, ter söy iröng obi wlo» lëy llëme. ⁷ Cristo woshrrara Sbörë iröng obi tjän. E kjishko ga «Shji jer Cristo wlëk shinmoga shtoyo, tëm söy iröng obi wlo» lëy llëm bakoe. ⁸ Moisés tjlëno ga «Sbö tjlökwo tjeng bop soshko, lëp shäng li e, woyotjlip shäng li e bakoe»† lara eni. Tjlökwo lara li, tjlökwo lërwa löng bomi kong li e. ⁹ «Jesús, e bor Tjlapga jlöe» lëmi bomi kjamo go, ga «E woshrrara Sbörë iröng obi» lëmi bomi pjlushko wleni ga pjây döya Sbörë jlökoyo. ¹⁰ Tjlökwo li kjroroy, ga loroy oblë kong wleni ga shji ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso. Shji döya eni. ¹¹ Sbö tjlökwo tak pjang eni: «Ëye mär ba go ga llëye koshe li wlëya jlökoyo.»‡ ¹² Eerishko ga judioga, nopga judio llëm wleniyo, e Tjlapga kjlaraso shara. Ga ëye kjloshtë ba kong ga kjimte ara. ¹³ Sbö tjlökwo tak pjang eni: «Ëye kjloshtë Tjlapga kong ga döya.»§

¹⁴ Gueniyo kjloshtë ba kong wlo ga woyde ga mär ba go guing. Mär ba go wlo ga woyde ga ba tjlökwo kura guing. Ba tjlökwo kuya wlo ga woyde ga ëye omlono ba kong guing. ¹⁵ Ëye omlë ba kong wlo ga woyde ga ichaga tjok guing, tak pjang Sbö tjlökwo go sorë li eni. Tjlë ga «Ëye tjwe Sbö tjlökwo roy pjlu lë ga e llëbo wolësowa.»*

¹⁶ Gueniyo ba tjlökwo roy pjlu li kjrara Israel tjëyoga uunkongdë llëme. Dënashko ga Isaías tjlëno eni: «Tjlapga, çtjawa tjlökwo

kjrara ëro?»† ¹⁷ Eni ga shji mär ber löng Cristo go wlo ga woyde ga ba tjlökwo kuroy guing. ¹⁸ Gueniyo llëbo kjakrokër kjrina. çBa tjlökwo kura lok llëmde? Eni llëme. Sbö tjlökwo tak pjang eni:

«Tjlökwo li lara lok kjone pogo, shdöktong, öötong kjok kjwang jikong.»‡

¹⁹ Eni ga llëbo kjakrokër jek kjrina obi. çTjlökwo kura li llë loklo miydara lok llëmde? Dënashko ga Moisés tjlëno ga «Nopga tjwlo llëm wleniyo kjimtër ara, pjây Israel tjëyoga ber löng ba ymoyotkë ara wlo.

Eni ga pjây ber löng iirkë ara, nopga kjok miydë llëme lëmi löng li tjok.»§

²⁰ Ga dënashko ga Isaías tjlëno, llëye bangkjrara llëm wleni. Tjlë ga «Tja wlëna nopga to löng bor wlëk llëm lirë. Tja oppino shäng nopga löng bor kjakrokë llëm li kong.»*

²¹ Gueniyo Sbö tjlëno Israel tjëyoga kjishko. Tjlë ga

«Epga koshër shäng iyado, wlokrër wlo, gueniyo llëye kuya woydë llëm, tja kole woydë llëm bakoe.»†

11

Sbö ba nopga rayono llëme

¹ çEni ga Sbö ba nopga rayono lotëre? Eni llëme. Tja om go Abraham tjëyo, tja Israel tjëyo, tja Benjamín tjëyo bakoe.

² Kjok shäryayde llëm obishko ga ba nopga li kjrara. Ga epga rayara llëme. Dënashko ga Israel tjëyoga rotara Elíasdë Sbö kong. çLlëye lara li miydëmi llëmde? ³ Eshko ga tjlë ga «Tjlapga, öng sho sukklo bop poshrëkklo lok li shdöra lok pjir, bop tjlökwo lagaga löng li zröra lok pjir bakoe. Beno shäng së li tja erä, ga tja ëmdë ga zröya lok woydë bakoe»* le.

⁴ Kuya Sbörë ga tjlë ba kong ga «Beno pjarö llëme. Nopga botoya ioror beno tjeng doglo sak dbäw dbäw pjloglo kjäk (7,000). Epga Baal poshrëydë lok llëm obi»† le.

* **10:5** Levítico 18.5. † **10:8** Deuteronomio 30.12-14. ‡ **10:11** Isaías 28.16. § **10:13** Joel 2.32. * **10:15** Isaías 52.7. † **10:16** Isaías 53.1. ‡ **10:18** Salmo 19.4. § **10:19** Deuteronomio 32.21. * **10:20** Isaías 65.1. † **10:21** Isaías 65.2. * **11:3** 1 Reyes 19.10, 14. † **11:4** 1 Reyes 19.18.

⁵ Eerishko ga eni bakoe. Nopga kjrara beno löng kjlöbö obi, ba wopjlú li kjishko.

⁶ Kjrara ba wopjlú li kjishko, llëbo pjlu sharyara kjishko llëme. Eni kjwe ga ba wopjlú li beno llëno llëme.

⁷ Era eni ga llëye woydara Israel tjëyogarë li wlëna lok llëme. Wlëga beno Israel tjëyoga kjrara Sbörë lirë eröe. Llamora iara Sbörë beno löng llëye kuya woydë llëm erä, ⁸ tak pjang ba tjlökwo go sorë li eni. Tjlë ga

«Nopga iara Sbörë beno löng pë wleni, beno löng llëye ïga llëm wleni, beno löng llëye kuga llëm wleni bakoe. Sharyara eni dënashko.

Eerishko ga sharye jek eni obi.» †

⁹ Dënashko ga David tjlëno ba kjishko bakoe. Tjlë Sbö kong ga

«Dli sharye lok ara li ios ber ba jyãpgwoklo. Sharye eni kuzong ga löng wlëp bop tjok le, miga jeno löng, beno löng shdungko erä.

¹⁰ Epga ios ber löng llëye sharye löng li llë miyde lok llëm wlo, ber löng song ïyado wlo.» §

Nopga judío llëm wleniyo öötong beno tjeng Sbö nopga wleni

¹¹ ¿Eni ga Israel tjëyoga diktong, to jeno ïyado wlo lotëre? Eni llëme. Llëbo sharyara lok owa li kjishko ga nopga judío llëm wleniyo döya Sbörë shäng shara. Sharye eni, Israel tjëyoga ber löng ba ymoyotkë ara wlo. ¹² Eni ga judíoga llëbo owa sharyono, llëbo jera lok ara. Gueniyo e beno llëbo pjlu nopga judío llëm wleniyo kong, llëbo wlëna lok ara e kjishko. Eni ga judíoga li döyashko ga e ber ba kong lok pjlu anmoyö.

¹³ Nopga judío llëm wleniyo, llëbo lër woydë bomi kong shara. Tja ichara Sbörë ba tjlökwo roy lë bomi kong Jesús äska. Bor kong ga pak ëre tjwlo ara. ¹⁴ Gueniyo woydër ga pjây ymoyotke bor pjeyogarë ara, epga kjone kjone där wlo. ¹⁵ Bor nopga rayara Sbörëshko ga äska pjây tjëyoga oblë oblë wlokjrayde shara. Gueniyo llono ga epga wlokjre jek obi. Era ber shinmo woshrara iröng obi wleni. ¹⁶ Pjlung shosho buk kjrina sho zoroy kjrina, ioroy beno

tjeng dboy Sbö kong wleni ga llamo beno buk dboy ba kong bakoe.

Kjor sleng tjeng dboy Sbö kong wleni ga kjor li kowo tjeng dboy ba kong bakoe. ¹⁷ Sbö nopga, e so kjor dgak jong kjlara ko *olivo* kjoyoe. Bäm go ga Abraham kjrara Sbörë, iara beno kjor li sleng wleni. E irgo ga ba tjëyo tek beno ba irgo li iara beno tjeng ba kowo wleni. Gueniyo kjone kjone kjara beno tjeng dboy, kjor kowo tora pjir wleni. Pjây nopga judío llëm wleniyo lira so kjor kjlara ko *olivo* kjloshko so kjoyoe. Eni ëmdë ga pjây tona beno tjeng ba nopga tjok, kjor kowo smona ba kjor jong li doyo go wleni. Eni ga pjây beno löng mär ba sleng go wleni. ¹⁸ Gueniyo pjây krë e go llëm, pjây tjwlo ara nopga kjara li kjinmo lëmi llëm bakoe. Woyotjlizï ga kjor kowo li, e mär ba sleng go, ba sleng li mär ba kowo go llëme.

¹⁹ ¿«Kjor kowo tjeng bäm go li kjara, tjawa smoya ber tjeng ba äska wlo kjishko ga tjawa tjwlo ara, judíoga kjinmo» lëmi? Eni llëme. ²⁰ Judíoga li kjara, mär ba go llëm kjishko. Ga pjây mär ba go kjishko ga pjây tona beno tjeng ba nopga tjok, kjara li äska. Gueniyo pjây krë e go llëm, Sbö bangkjrozi dey. ²¹ Tjeng bäm go li kjara, mär ba go llëm kjishko. Eni ga pjây mär ba go ame wleni ga pjây kje eni bakoe.

²² Sbö wopjlú, gueniyo llëbo owa sharyaga li shdüya kjange. Nopga mär ba go llëm li shduna kjang, gueniyo shäng wopjlú bomi tjok, pjây mär ba go kjishko. Gueniyo pjây mär ba go ame wleni ga pjây shdüya bakoe. ²³ Erö llëme. Nopga mär löng ba go llëm li opyë ber löng mär ba go iröng obi wleni ga epga töya ba nopga tjok iröng obi, kjor kowo tora, smona iröng obi wleni. Sharye Sbörë eni ga pjluë. ²⁴ Pjây so kjor kjlara ko *olivo* kjloshko so kjoyoe. Pjây smona kjor dgak jong kjlara ko *olivo* li doyo go wleni ga kjange. Gueniyo judíoga lira so *olivo* li kowo kjoyoe. Kjone kjone tora li smoy iröng obi wlo ga kjang llëme.

Israel tjëyoga uunkong där

²⁵ Pjeyoga, woydër ga llëbo miydëba llëm wleniyo li miydëmi pjlu, pjây krë llëm wlo. Israel tjëyoga kjone kjone löng llëye

† 11:8 Deuteronomio 29.4, Isaías 29.10. § 11:10 Salmo 69.22-23.

kuya woydë llëm äär jong nopga judío llëm wleniyo dār wlo li döktong uunkong pjir guing. ²⁶ Israel tjëyoga uunkong dār eshko jā, tak pjang Sbō tjlōkwo go sorë li eni. Tjlë ga

«Bi döga li tjwe Sión* kjokyo dwayo.

Eshko ga owa pjang Jacob tjëyoga go li löya ber drete.

²⁷ Sbō tjlë ga “Tjlōkwo tworor ba kong, beno ïyado wlo li beno eni:

‘Owa pjang ba go li lön ber drete’ ”le.»†

²⁸ Eerishko ga Israel tjëyoga kjone kjone löng Sbō wloyo, ba tjlōkwo pjlú li kjre llëm kjishko. E kjishko ga ba tjlōkwo roy pjlú li ichara bomi kong shara. Eni ëmdë ga epga kjrara Sbörë dënashko kuzong ga woyde Sbörë ara, ba tjlapgaga tek dënashko so tjwlō ara anmoyō li kjishko. ²⁹ Llëye twara Sbörë ga döya iröng ame. Ëye rokara ga woyde ara ïyado bakoe. ³⁰ Dënashko ga pjây Sbō kolono llëme. Gueniyo eerishko ga epga Sbō kolë llëm kjishko ga pjây songe le Sbörë shara. ³¹ Eerishko ga Sbō kolaga llëm li beno epga shara. Gueniyo llono ga epga songe le, pjây eerishko ga songe le sorë ga eni. ³² Nopga uunkong iara Sbörë beno löng ba wotjlik owa li tjok, uunkong li songe le ba wopjlú li kjishko wlo.

Sbō poshrëra Pablorë

³³ Sbō, e pjlú anmoyō. Ba kjok miydë li tjlïga ërë llëm, wotjlik llë miydaga ërë llëm, llëbo shärye sorë miydaga ërë llëm bakoe. ³⁴ Llëye woyotjliya li miydaga ërë llëm, poshdungga ërë llëm bakoe. ³⁵ Pogo tjwlō ë kong llëm, kong llëye twaga ërë ba kong, äska twe ba kong iröng obi wlo llëm bakoe. ³⁶ Llëbo tjeng kës li shäryaga erë, e ba sogo bakoe. E kjishko ga bi llëbo tjeng kës li twaga erë bi kong. E poshrëkko ïyado. Ber eni.

12

Shji optwë Sbō kong

¹ Pjeyoga, öng twëy Sbō kong ber ba poshrëkklo wloshko ga öng li zröy bäm go. Eni wleni ga shji songe le Sbörë kjishko ga rokër bomi kong jlökoyo ga pjây löng së obishko ga pjây optwos om go ba kong,

llëye woyde shäryëmi wlo li, e shäryozã. Ga poshrëy, woyde sorë li eni. ² Shji opshäryë löng nopga Sbō miydë llëm wleniyo dik ame. Pjây opyos, pjây kjlopswe Sbörë ber löng wotjlik oblë wlo dey. Eshko ga llëye woyde Sbörë li llë miydëmi ga pjlúe. Llëye woyde li, llëbo pjlú, pjlo bek li e.

³ Sbō wopjlú li kjishko ga tja kjimtara ara. E kjishko ga lër bomi kong ga pjây uunkong iara Sbörë beno löng mär ba go. Eni ga pjây opwoyotjlis yötso, pjây tjwlō ara oblë kjinmo woyotjlimi llëme. ⁴ Bi doyo, llëbo ara ëmdë ga e kjaraso döe. Eni ëmdë ga llëbo kjrina kjrina li pak shäryë oblë oblëe. ⁵ Cristo doyo, e eni bakoe. Shji ara ëmdë ga shji tona beno tjeng uunkong Cristo doyo kjaraso wleni. ⁶ Sbō wopjlú li kjishko ga shji kjlara kjlara kong kjok miydë twara oblë oblë, woydara sorë li eni. Eni ga pja kong kjok miydë twara ba tjlōkwo lëp wlo wleni ga tjlōkwo los eni, gueniyo pja mär Sbō go bayo kjöm ga tjlōkwo lëp bayo eni bakoe. ⁷ Pja kong kjok miydë twara, oblë kjimtëp wlo wleni ga oblë kjimtozong. Pja kong kjok miydë twara oblë pim wlo wleni ga oblë pizong. ⁸ Pja kong kjok miydë twara oblë kjimtëp dbokjrë wlo wleni ga shäryos eni. Llëbo twëp nopga song wleniyo kong ba kjimtoklo wlo ga pjlú wleni ga shäryos shäng wopjlúe. Pja kong kjok miydë twara, oblë ichëp wlo wleni ga ichos yötso. Pja kong kjok miydë twara, oblë songe lëp wlo wleni ga shäryos shäng wopjlúe.

Shji ëng woydë ara kar kar

⁹ Pjây ëng woydos ara kar kar jlökoyo. Llëbo owa li rayozã, llëbo pjlú li shäryomirë dey. ¹⁰ Pjây ëng woydos ara kar kar, epenga dö wleni. Oblë iozã ber tjwlō ara, bomi kjinmo. ¹¹ Pjây drön ëë, parkë Tjlapga Jesús kong jlökoyo wlo ïyado. ¹² Llëbo pjlú twe Sbörë bomi kong li koshozã löng wopjlúe. Llëbo wen bomi kong owashko ga kuzã löng kjange. Pjây syöshtos Sbō kong ïyado. ¹³ Ìmi ga Sbō nopga löng song wleni ga kjimtozã. Ëye tjwe bomi shwoyshko ga wlokjrozã löng wopjlú bakoe.

* 11:26 Sión kjokyo, e kowëba Jerusalén bakoe. † 11:27 Isaías 59.20-21; 27.9; Jeremías 31.33-34.

14 Ēye, pjāy shdūya ga rokozi Sbō kong, kjimte wlo, shdūya wlo llēme. 15 Ēye wopjlu ga pjāy wopjlu ba tjok. Ēye slar ēē ga pjāy slar ēē ba tjok. 16 Pjāy ber lōng wlēp ēng tjok ĩyado. Pjāy krē llēm, pjāy tjwlō ara, oblē kjinmo lēmi llēm, pjāy jēk nopga tjwlō llēme lēba li tjok dey.

17 Ēye llēbo shāryono bomi kong owa ga kar llēbo owa shāryēmi ba kong llēme. Pjāy drōn llēbo pjlū shāryē nopga uunkong bokso. 18 Pjāy drōn ber lōng wlēp nopga uunkong tjok ĩyado. 19 Pjeyoga, Sbō tjlōkwo tak pjang li goshko ga Tjlapga tjlē ga

«Ēye llēbo owa shāryono ga shdungga ber tjarē,

llgwegaga ber tjarē bakoe.»*

E kjishko ga ēye llēbo shāryono bomi kong owa ga kar llēbo owa shāryēmi ba kong llēm, iozi ber tjeng Tjlapga wloshko dey, shdungga ber erē wlo. 20 Sbō tjlōkwo tak pjang eni:

«Bop moskwo pjlrō wleni ga sēs dli, wodogro wleni ga sēs di.

Shāryorop eni ga lökkjre e go.»†

21 Pjāy wotjlik tjwe owa ga jlō lēmi llēm, llēbo owa zāzi llēbo pjlū go dey.

13

Shji tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo kolē

1 Tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo kolozī uunkong. Epga iaga Sbörē beno bi ichaga, iaga ēye oblērē llēme. 2 E kjishko ga ēye opyono beno ba wloyo ga opyono beno llēbo shāryara Sbörē li wloyo. Eni ga ba shdungglo li wlēya shāng ba kong om go. 3 Ēye lōng llēbo pjlū shāryē ga shdūya tjlapgagarē li bangkjre llēm, bangkjraga beno llēbo owa shāryaga lirē erōe. Eni ga tjlapgaga li bangkjre mi woydē llēm wleni ga llēbo pjlū shāryomirē dey. Eni ga ber lōng wopjlu bomi tjok erā. 4 Tjlapgaga li iaga Sbörē beno lōng llēbo pjlū shāryē bomi kong wlo. Gueniyo iara beno lōng nopga owa li llgwegaga bakoe. E kjishko ga pjāy llēbo owa shāryē wleni ga pjāy shdūya tjlapgagarē li bangkjrozi. 5 E kjishko ga

woyde ga tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo li kolēy. Shāryēy eni, shji shdūya llēm wlo dö llēm, miydēy ga e pjlū shāryoydē kjishko bakoe.

6 Tjlapgaga li beno lōng pak twara Sbörē ba kong li shāryē kuzong ga kā potjwlēkklo roke bomi kongshko ga tjwlēzi. 7 Pjāy pogo tjwlō ē kong wleni ga tjwlēzi ba kong uunkong. Kā potjwlēkklo tjwe bomi kong sorē pogo ga tjwlēzi. Nopga bangkjrago li bangkjrozi, iozi ber tjwlō ara bakoe.

Shji oblē woydē ara

8 Shji iara Sbörē beno lōng oblē woydē ara wlo. E shji pogo tjwlō oblē kong wleni. Eni ga pjāy pogo tjwlō ē kong ga tjwlēzi pjir, gueniyo oblē woydozi ĩyado. Era tjwlēy pjir ga āe. Ēye shāng ba kjlara woydē ara ga tjlōkwo tak lok kjok llgwegaga tara Moisésdē go li kole shāng jlōkoyo. 9 Tak lok li eni: «Shji pē oma boy oblē tjok llēme. Shji no zrök llēme. Llēbo koīy llēme.»* Llēbo oblē tjok obi. Gueniyo kjok llgwegaga uunkong li ber kjinaso wleni: «Pja opwoydē sorē ga bop kjlara, e woydos eni bakoe.»† 10 Ēye ba kjlara woydē ara ga llēbo owa shārye ba kong llēme. E kjishko ga ēye shāng ba kjlara woydē ara ga kjok llgwegaga li kole shāng jlōkoyo.

11 Bi dözlong dbaryo li dörō, tjlōkwo kjrēmi lōng kjwlē jā dik llēme. E kjishko ga llēbo lēr shāng bomi kong li shāryozia. Shji ber lōng wlēp ame. 12 Kjok ro si dbaryo li† pjitoe. Kjok shrän dbaryo li§ dörōe. E kjishko ga llēbo owa shārye nopga kjok ēre sorē li shāryēy ame, llēbo pjlū shāryoydē dey. 13 Shji llēbo shāryē bēy erā. Shji llēbo owa shāryē ēng tjok llēm, shji nelōtkē llēm, shji orkwosmono ē tjok llēm ga shji pē ba tjok llēm, shji wotjlik llēbo owa shāryē oblē tjok llēm, shji ēngkjwē ē tjok llēm, shji ymo ara llēm bakoe. 14 Woyde ga pjāy ichaga ber Tjlapga Jesucristorē shara, ga llēye woyde bi wotjlik owarē li woyotjliy ame.

* 12:19 Deuteronomio 32.35. † 12:20 Proverbios 25.21-22. * 13:9 Éxodo 20.13-15, 17; Deuteronomio 5.17-19, 21. † 13:9 Levítico 19.18. ‡ 13:12 Kjok ro si dbaryo le li, e llēbo owa shāryēba ara dbaryo loklo. § 13:12 Kjok shrän dbaryo le li, e Jesús tjwe irōng obi dbaryo loklo.

14

Shji wotjlik ga llëbo shäryëy ga owa lëy ga shäryëy llëm dey

¹ No kjone kjone mär Sbö go, gueniyo llëbo shärye ber pjlo bek Sbö bokso li miyde löng llëm obi. Nopga eniyo wlokjrozī yōtso, e llëbo owa shäryono lëy ë kong ame. ² Miyde no kjone kjonerë ga llëbo uunkong ue ga pjluë. Gueniyo kjone kjone obi wotjlik ga sjëng uë ga owa le. ³ Llëbo uunkong ue ga pjluë li miyde löng llëm ëmdë ga Sbö wopjluë ba tjok. E kjishko ga ëye ië llë pogo ga oblë li läywe owa, ba dli li kjishko llëme. ⁴ Shji oblë parkaga läywë llëme. Shji uunkong Sbö parkaga. Eye parkono pjluë, de oware, e miydaga ber ba pjluë. Ga ëye mär Sbö go ga kjimte Sbörë llëbo pjluë li shäryë.

⁵ No kjone kjone mär Sbö go, gueniyo wotjlik ga dbar kjwara tjwlö ara, dbar oblë kjinmo le. Kjone kjone obi wotjlik ga dbar kjwobi li, e kjoyo döe le. Woyde ga pjây kjlara kjlara omwoyotjlik yōtso, ga llëbo kup ga ber pjluë bop kong li shäryos eni. ⁶ Eye dbar jnek ga shärye Tjlapga kong. Shji iëshko ga woyde ga shji löng wopjluë Tjlapga tjok bi dli kjishko. Shäryëy eni ga shäryëy löng Tjlapga kong. Shji sjëng uëre, de llëmde, e llëno llëme. ⁷⁻⁸ Shji jëk sorë laga shjirë om go llëme. Shji löng së obishko ga shji tjeng Tjlapga wloshko. Shji wolono ga shji tjeng ba wloshko bakoe. Eni ga shji löng sere, de shji wolonore, shji tjeng ba wloshko iyado. ⁹ Cristo wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi, e ber nopga löng së li Tjlapga wlo, e ber nopga wolono löng li Tjlapga wlo bakoe.

¹⁰ ¿Eni ga bop kjlara llëbo owa shäryono lëp ega? ¿E läywëp owa ega? Llono ga shji uunkong äär löng Sbö boksho, shji llgweya wlo. ¹¹ Ba tjlkwo tak pjang eni:

«Tjlapga tjlk ga “Lër bomi kong jlökoyo bor ko go ga

llono ga nopga uunkong tjwe kjök tok bor boksho.

Eshko ga Sbö poshrëya lok uunkong” le eni.»*

¹² E kjishko ga llono ga shji kjlara kjlara iche Sbörë ba dboryë, llëbo shäryoroy kës li kjishko.

* **14:11** Isaiás 45.23.

¹³ E kjishko ga oblë llëbo owa shäryono lëy ë kong ame. Shji drön ëë, bi pjeyoga ichëy dir llëm wlo. ¹⁴ Tja mär Tjlapga Jesús go. E kjishko ga miydër pjluë ga dli uunkong uëy ga pjluë. Gueniyo ëye wotjlik ga dli llë uako llëme le wleni ga dli li ber ba kong ue wlo ga owa.

¹⁵ Bop kjlara woydëp ara jlökoyo wleni ga barwëp, llëbo uëp li kjishko llëme. Cristo wolono ba kjishko bebi. E kjishko ga ichëp dir dli uëp li kjishko llëme. ¹⁶ Miydëp pjluë ga llëbo shäryëp ga pjluë ëmdë ga iya oblërë ga owa wleni ga shäryëp llëm dey. ¹⁷ Sbö, e bi pjluë. Gueniyo llëye uëy, llëye iëy, e ba kong ga llëno llëme. Woyde ga shji kjimte ba Sëyarë jëk löng pjlo bek, wlëp, wopjluë ëng tjok. Llëye woyde li e. ¹⁸ Eye parkë Cristo kong eni ga Sbö ber wopjluë ba tjok, nopga ber wopjluë ba tjok bakoe.

¹⁹ E kjishko ga shji drön ëë, llëbo shäryë wlo, shji ber löng wlëp ëng tjok wlo, shji ëng kjimte dbokjrë wlo bakoe. ²⁰ Llëbo uëy li kjishko ga llëbo shäryara Sbörë li pjiiy woydë llëme. Dli uunkong uëy ga pjluë. Gueniyo oblë ichëy dir, llëye uëy li kjishko ga owa. ²¹ Bop pjeyo ichëp dir, sjëng uëp kjishko, kjillgwo bo dyo dbo ara iëp kjishko, llëbo shäryëp oblë kjishko wleni ga shäryëy llëm dey.

²² Eni ga pjây kjlara kjlara omwoyotjlik sorë li miydaga ber pjâyde, e ga Sbörë eröe. Shji ëng lë kar kar, llëbo ëre kjishko llëme. Miydëy ga llëbo shäryëy ga pjluë li shäryoroy pjir ga «Tja llëbo owa shäryono» lëy llëm dey. Eye omlë eni llëm ga era ber wopjluë. ²³ Gueniyo ëye wotjlik ga llëbo uako llëme le wleni ga ue llëm dey. Uara ga llëbo owa shäryayde, e owa le kjishko. Shji wotjlik ga llëbo shäryëy ga owa lëy wleni ga shäryëy llëm dey. Shäryoroy eni ga llëbo owa shäryoydë.

15

Llëbo ber pjluë bi kong li wlëydë llëme

¹ Llëbo shäryëy ber pjlo bek Sbö bokso li miydëy pjluë wleni ga woyde ga shji iirkë bi pjeyoga ommydoydë llëm obi li kong llëme. Llëbo ber bi kong pjluë li wlëydë llëm, ² llëbo ber pjluë bi pjeyoga kong li wlëydë

dey, opping mär Sbö go jek këgong wlo.
³ Cristo ëmdë ga llëbo shäryono ber pjlú ba kong wlo llëm, tak pjang Sbö tjlökwo go sorë li eni. Tjlë ga «Pja läywaraba owashko ga tja läywaraba wleni.»* ⁴ Llëbo uunkong tak pjang Sbö tjlökwo go dënashko li beno bi poshdungglo, shji opping ber löng e go wlo, shji dbokjrë e go wlo. Eni ga llëbo wen bi kong owashko ga kuy kjang ga pjlú, llëbo tak pjang li koshëy löng wopjlú kjishko.

⁵ Shji kjimte Sbörë dbokjrë jek këgong, llëbo wen bi kong owa li kuy kjang wlo. Rokër ba kong ga pjäy mär löng Cristo Jesús go wopro ga pjäy kjimte wotjlik kjrinaso, ⁶ pjäy uunkong Sbö poshrëk no kjlaraso wleni wlo. Bi Tjlapga Jesucristo Data li e.

⁷ Pjäy wlokjrara Cristorë sorë ga pjäy ëng wlokjros kar kar eni bako, Sbö poshrëkoba wlo. ⁸ Cristo öör judíoga kjimtë, ba parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo dik, tjlökwo bek lara Sbörë ba tjlapgaga tek dënashko so tjwlö ara kong jlökoyo li ber jlökoyo wlo. ⁹ Ga nopga judío llëm wleniyo songe lara bako, Sbö ie lok ber kësbang, tjwlö ara wlo, tak pjang Sbö tjlökwo go sorë li eni. Tjlë ga «Pja poshrër tjëyoga oblë oblë bokshto,

tja të bop kong bakoe.»†

¹⁰ Sbö tjlökwo tak pjang eni obi:

«Sbö nopga löng wopjlú,
 nopga judío llëm wleniyo,
 pjäy ber löng wopjlú bakoe.»‡

¹¹ Sbö tjlökwo tak pjang eni obi:

«Nopga judío llëm wleniyo,
 Tjlapga poshrëzã.

Tjëyoga oblë oblë,

pjäy të ba kong, ba poshrëkklo.»§

¹² Ga Isaías tjlëno beno eni:

«Isaí tjëyo wen kjlara,
 ber tjëyoga oblë oblë ichaga.

Nopga judío llëm wleniyo mär ba go.»*

¹³ Shji kjimte Sbörë llëye lara li koshë löng wopjlúe. Rokër ba kong ga pjäy mär ba go kuzong ga pjäy kjimte ber wopjlú, wlëpe. Rokër ba kong obi ga pjäy kjimte ba Sëyarë, llëye lara li koshë löng wopjlú anmoyö wlo.

Pablo parkono nopga judío llëm wleniyo kong

* **15:3** Salmo 69.9. † **15:9** 2 Samuel 2.50; Salmo 18.49.

* **15:12** Isaías 11.10. † **15:21** Isaías 52.15.

¹⁴ Pjeyoga, miydër pjlú ga llëbo shäryëy ber pjlo bek Sbö bokso li miydëmi pjlú, shäryëmi pjlú, ga pjäy ëng ping e go ga pjlú bakoe. ¹⁵⁻¹⁶ Gueniyo kjibokwo ëre go, llëbo toror bomi kong oblë oblë kjang, woyojemi llëm wlo. Sbö wopjlú li kjishko ga tja iara beno Cristo Jesús parkaga nopga judío llëm wleniyo kong, Sbö tjlökwo roy pjlú lër ba kong wlo, epga twër ber Sbö kong, öng zröraba, sho suraba, pjono dret Sbö poshrëkklo wleni wlo, epga ie ba Sëyarë ber tjeng dboy ba kong wlo bakoe. Kjibokwo ëre toror bomi kong kjang e kjishko.

¹⁷ E kjishko ga tja shäng wopjlú Cristo Jesús tjok, pak shäryoror Sbö kong li beno pjlú kjishko. ¹⁸⁻¹⁹ Llëbo oblë lanyotkër llëme. Llëbo shäryara Cristorë bor go li lanyotkotë eröe. Tja ichara ba tjlökwo roy lë nopga judío llëm wleniyo kong. Ga tja kjimtara ba Sëyarë llëbo ÿdëba llëm wleniyo shäryë ba kong oblë oblë ara. Eni ga Cristo roy pjlú loror ba kong Jerusalén kjokyo dwayo äär jong Iliria kjokyo, ga tjlökwo li kjrara nopgarë ara, beno löng Sbö kolë shara.

²⁰ Tek dënashko ga tjlökwo roy pjlú li lër woydë kjok shto oblë oblë, nopga omkuydë llëm obi löng lishko. Oblë öör omle tjänshko ga tja äär woydë omle jek obi eshko llëme.

²¹ Shäryër woydë, tak pjang Sbö tjlökwo go sorë li eni. Tjlë ga

«Ba roy äär, äätë kjone llëm obi lishko.

Ëye ba roy kuydë llëm obi ga kuya.»†

²² Tja jek bomi ik loror ara, gueniyo tja jekdë llëm obi e kjishko.

Pablo jek woydë Roma kjokyo

²³ Tja jek bomi ik woyotjlin sök lu kop ara tjän. Eerishko ga bor pak pjitong kjok ëreshko. ²⁴ Eni ga tja jek shäng España kjokyoshko ga pjäy in äär woydë, tja ber sök bomi tjok dbar kjwöbö wlo, pjir ga tja kjimtëmi jek äär eshko wlo. ²⁵⁻²⁶ Gueniyo tja to Jerusalén kjokyo bäm go. Sbö tjlökwo kjrägaga löng Macedonia kjokyo, Acaya kjokyo, e dbur töno, iche Sbö nopga song wleniyo löng Jerusalén kjokyo li kong wlo, ga jek sör ba kong. ²⁷ Shäryara lok eni ba woshko, miyde lok ga pogo tjwlö ba kong

‡ **15:10** Deuteronomio 32.43. § **15:11** Salmo 117.1.

ara. Judíoga Sbö tjlökwo roy shdöno nopga judío llëm wleniyo kong. E kjĩshko ga bek ga kar llëbo twe ba kong, ba kjimtoklo. ²⁸ Eni ga dbur li ioror beno tjeng ba wloshko pjir ga tja jongya España kjokyo shara. Tja jek shäng eshkoshko ga pjây ïn äär. ²⁹ Miydër pjlú ga tja äär bomi shwoyshko ga shji kjimte Cristorë ara eshko.

³⁰ Pjeyoga, shji mär bi Tjlapga Jesucristo go, ga shji ie ba Sëyarë eng woydë ara kar kar. Eni ga tja drön bor pak shäryë wopro ga rokër bomi kong ga pjây syöshhtë Sbö kong bor kjĩshko jlökoyo. Enira tja kjimtëmi ba shäryë. ³¹ Rokozĩ ba kong ga tja döya Cristo tjlökwo kragaga llëm löng Jerusalén kjokyo li wloshko dwayo. Rokozĩ ba kong obi ga bi pjeyoga löng Jerusalén kjokyo li, llëbo söror ba kong li wlokjre lok wopjlúe. ³² Woyde Sbörë eni wleni ga tja äär bomi ïk wopjlú, tja woshtë bomi shwoy ga pjlú wlo. ³³ Rokër Sbö kong ga pjây ie ber löng wlëpe. Ber eni.

16

Kjibokwo pjirzlong

¹ Walë shäng kjlara ko Febe. E bi kjlara, ga parkë shäng Cristo tjlökwo kragaga löng Cencrea kjokyo li kong. ² Rokër bomi kong ga e mär Tjlapga Jesús go kuzong ga wlokjrozĩ löng wopjlúe. Woyde ga shäryë bi pjeyoga uunkong kong eni. Nopga ara kjimte shäng ara, tja kjimtara ara bakoe. E kjĩshko ga llëye woyde li twozĩ ba kong bakoe.

³ «¿Yonde?» lëmi Priscila, Aquila kong. Epga parkë löng Cristo Jesús kong bor tjok. ⁴ Zröraba ëy ëmdë ga tja kjimtara lok ara. Tja wopjlú ba tjok, gueniyo tjarö llëm, Cristo tjlökwo kragaga judío llëm wleniyo löng kës li wopjlú ba tjok bakoe. ⁵ «¿Yonde?» lëmi Cristo tjlökwo kragaga tön löng ba ushko li kong bakoe.

«¿Yonde?» lëmi bor kjlara Epeneto kong. Asia kjokyo shko ga tjlökwo kragaga bäm go li e.

⁶ «¿Yonde?» lëmi María kong. E parkono ara bomi kong.

⁷ «¿Yonde?» lëmi Andrónico, Junias kong. Tjawa epenga döe. Epga öör löng bor tjok kjërshko. Epga tönö beno tjeng Cristo tjok

bor bäm go, ga Sbö tjlökwo roy lagaga Cristo äska li kong ga tjwlö ara anmoyö.

⁸ «¿Yonde?» lëmi Amplias kong. E mär Tjlapga Jesús go, ga woydër ara.

⁹ «¿Yonde?» lëmi Urbano kong. E parkë shäng Cristo kong bor tjok.

«¿Yonde?» lëmi bor kjlara Estaquis kong bakoe.

¹⁰ «¿Yonde?» lëmi Apeles kong. Llëbo weno ba kong owa ara Cristo kjĩshko ëmdë ga beno shäng mär ba go jlökoyo.

«¿Yonde?» lëmi Aristóbulo pjeyoga kong.

¹¹ «¿Yonde?» lëmi Herodiön kong. E judío, botoya dik.

«¿Yonde?» lëmi Narciso pjeyoga kong. Epga mär Tjlapga Jesús go jlökoyo.

¹² «¿Yonde?» lëmi Trifena, Trifosa kong. Walëga li parkë ara Tjlapga Jesús kong.

«¿Yonde?» lëmi bor kjlara Pérsida kong. Walë li parkë ara Tjlapga Jesús kong.

¹³ «¿Yonde?» lëmi Rufo kong. E tjwlö ara Cristo tjlökwo kragaga kong. «¿Yonde?» lëmi ba mekë kong bakoe. E bor mekë wleni.

¹⁴ «¿Yonde?» lëmi Asíncrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas kong. «¿Yonde?» lëmi bi pjeyoga löng ba tjok li kong bakoe.

¹⁵ «¿Yonde?» lëmi Filólogo, Julia, Nereo kong. «¿Yonde?» lëmi Nereo dor Olimpo kong. «¿Yonde?» lëmi Sbö nopga löng ba tjok li kong bakoe.

¹⁶ Pjây eng woydë ara kar kar kuzong ga «¿Yonde?» lëmi eng kong wopjlúe.

«¿Pjây yonde?» le Cristo tjlökwo kragaga löng kës lirë bomi kong.

¹⁷ Pjeyoga, rokër bomi kong ga pjây sjëke. No kjone kjone to löng llëbo shäryë, pjây shdär ber dboy dboy wlo, pjây mär Cristo go ame wlo. Ba kong ga tjlökwo kroromi li owa le. Pjây tön ba tjok llëme. ¹⁸ Epga parkë löng Tjlapga Cristo kong llëm, parkë löng ba kong lok om go erä. Nopga kjok miydë llëm wleniyo jyäpgwe ba tjlökwo wolëso li go. ¹⁹ Pjây Cristo kolë pjlú li roy kura nopga uunkongdë. Tja wopjlú e kjĩshko. Gueniyo woydër ga llëbo pjlú li miydëmi pjir, llëbo owa shäryëmi ame wlo.

²⁰ Shji ie Sbörë ber löng wlëpe. Ga wop ä ga Ä zäya, ga ie ber shäng bomi wloshko.

Rokër Tjlapga Jesús kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjây kjimte ara.

²¹ «¿Pjây yonde?» le Timoteorë bomi kong. E parkë shäng bor tjok. «¿Pjây yonde?» le Lucio, Jasón, Sosípaterdë bomi kong bakoe. Tjawa epenga döe.

²² Kjibokwo ëre taga tja Terciorë bor orkwo go.* Pjây löng mär Tjlapga Jesús go li, «¿Pjây yonde?» lër bomi kong.

²³⁻²⁴ «¿Pjây yonde?» le Gayorë bomi kong. Tja wlokjrara wopjlú ba ushko, Cristo tjlökwö kragaga löng na kës li tjok.

«¿Pjây yonde?» le Erastorë bomi kong. E parkë dbur jnega kjok ëreshko.

«¿Pjây yonde?» le Cuartorë bomi kong bakoe.†

²⁵ Sbö, e poshrëkko. Pjây ie ber löng wokjang, Jesucristo roy pjlú loror bomi kong li go. Tek dënashko ga tjlökwö ëre miydaraba llëm, jnena Sbörë tjeng kjishko. ²⁶ Gueniyo eerishko ga miydëy pjire. Sbö sök ÿyado. Ga tjlökwö ëre lara ba tjlökwö lagaga kong, ga ichara ba të, roy shdöya wlo, kuya tjëyoga uunkongdë wlo, tjlökwö li kjre lok wlo, Sbö kole lok wlo. ²⁷ Sbö kjok miydë ara, ëye äär baïya dik llëme. Ga Jesucristo kjishko ga e iëy ber kësbang, tjwLö ara ÿyado. Ber eni.

* **16:22** Tjlökwö lara Pablorë Tercio kong. E irgo ga tara Terciorë kjibokwo go ba kong. † **16:23-24** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «... le Cuartorë bomi kong bakoe. Rokër Tjlapga Jesús kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjây kjimte ara.»

Primera Carta a los Corintios Kjibokwo ëre tara Pablorë Corinto sopga kong Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo. Corinto kjokyo, e Grecia kjokyo obi. Grecia kjokyo shoko ga kjok tjwlo ara li, e Corinto kjokyo. Eshko ga nopga tjeng ara, doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak dbaw pjloglo tjer kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo sak shkeng (650,000) dik. Tjreko parkagaga tjwleklong pjiir wleniyo tjeng ara, doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak dbaw pjloglo pkeng (400,000) dik. Jesús roy pjlú lara Pablorë bäm go eshko, tak pjang Hechos 18.1-17 go sorë li eni.

Walë shäng kjlara ko Cloé. Pjlara ga ba pjeyoga löng ba ushko kjlara öör Pablo ik Éfeso kjokyo, ga Jesús tjlökwo kjaragaga löng Corinto kjokyo li engkjwë löng eng tjok sorë, llëbo owa shäryë löng sorë, e lara ba kong pjire. Pjlara obi ga Jesús tjlökwo kjaragaga löng Corinto kjokyo li kjibokwo ichono Pablo kong kjwara, llëbo oblë oblë jakroke ba kong wlo. Eni ga kjibokwo ëre tara Pablorë ba kong, llëbo llë llgweya wlo, epga poshdüya wlo bakoe.

Corinto sopga sböpga jyäglo poshrëk ara. Ba syö uyo lok lishko ga sjeng llë suya lok, ga ue lok eshko, ber ba poshrëkklo wlo. Gueniyo kjone kjone mär beno löng Jesús go shara. Eshko ga kjong kjong sjeng li uë woydë, gueniyo kjong kjong obi sjeng li uë woydë ame. E kjishko ga kjibokwo ëre go ga llëbo jyä tara Pablorë sjeng li kjishko.

Corinto kjokyo ga walëga löng ara sböpga jyäglo syö uyo lok li roshko, opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo, ga domerga jek eshko pë ba tjok wlo, ber ba sböpga jyäglo li poshrëkklo wlo. Eni ga domerga mär beno löng Jesús go li, llëbo pjlú shärye wlo li miyde löng llëme. E kjishko ga kjibokwo ëre go ga nopga orkwosmok löng pjiir, nopga orkwosmojdë llëm obi, woyde ga jek löng sorë li jyä tara Pablorë.

Eshkoshko ga no kjone kjone tjwe tön Jesús tjlökwo kjaragaga li tjok, gueniyo Sbö läywe owa, Pablo läywe owa bakoe. E kjishko ga kjibokwo ëre go ga llëbo jyä tara Pablorë nopga eniyo li kjishko bakoe.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë, bi kjlara Sóstenes tjok. Tja rokara Sbörë beno shäng ba tjlökwo roy laga Cristo Jesús äska.

² Sbö tjlökwo kjaragaga löng Corinto kjokyo, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong. Pjäy tona Sbörë beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko ga pjäy rokara beno tjeng dboy ba kong, pjäy jek ber löng pjlo bek ba bokso wlo. Woyde ga nopga uunkong mär Jesucristo go li jek ber löng eni. Jesucristo, e bi Tjlapga, e ba Tjlapga bakoe.

³ Rokër bi Data Sbö kong, Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjäy kjimte lok ara, pjäy ie ber löng wlëp bakoe.

Pablo wopjlú Sbö tjok

⁴ Sbö wopjlú li kjishko ga pjäy kjimtara ara, pjäy tona beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko. Tja wopjlú Sbö tjok iyado e kjishko.

⁵ Pjäy tona beno tjeng Cristo Jesús tjok kuzong ga llëbo pjlú shäryara Sbörë bomi kong oblë oblë. Pjäy iara beno löng ba tjlökwo miydë pjlú, pjäy iara beno löng ba lë nopga oblë oblë kong bakoe. ⁶ E kjishko ga miydëmi ga Cristo roy pjlú lororwa bomi kong li, e beke. ⁷ Tjlapga Jesucristo tjwe iröng obi li koshëmi löng wopjlú wopro ga kjok miydë twe Sbörë ba nopga kong oblë oblë li, e twara beno tjeng bomi kong pjiir tjän. ⁸ Eni ga pjäy kjimte Sbörë ber löng wokjang iyado, Tjlapga Jesucristo tjwe iröng obishko ga pjäy pogo llëye dret ba bokso wlo. ⁹ Pjäy rokara Sbörë jek ber löng ba Wa Jesucristo, bi Tjlapga li tjok wlo. Ga llëye le Sbörë li shärye eni.

Jesús tjlökwo kjaragaga löng englë kar kar eng tjok

¹⁰ Pjeyoga, rokër bomi kong bi Tjlapga Jesucristo ko goshko ga pjäy löng bëy eng tjok, pjäy shdär dboy dboy llëm wlo, pjäy wotjlik kjrinaso wlo. ¹¹ Pjeyoga, pjäy roy kuror Cloé pjeyoga tjok ga pjäy löng englë kar kar eng tjok. ¹² Roy kuror ga pjäy kjone kjone tjle ga «Tjawa Pablo i», kjone kjone

tjlë ga «Tjawa Apolos ã», kjone kjone tjlä ga «Tjawa Cefas* ã», kjone kjone tjlä ga «Tjawa Cristo ã» lëmi löng eni.

¹³ ¿Cristo, e dboy dboydo? ¿Tja Pablo zröraba pjang kjlös go bomi kjishkoro? ¿Pjây wak jer di roshko bor ko goro? ¹⁴⁻¹⁵ Crispo, Gayo, epgara waga tjarë. Pjây llamo waga tjarë llëme. Eni ga ëye wak bor ko go laga ërë llëme. Tja woplú Sbö tjok e kjishko. ¹⁶ (Estéfanos pjeyoga löng ba ushko lira woror, gueniyo no oblë wororde woyo bor kong llëme.) ¹⁷ Tja ichara Cristorë, ëye wër wlo llëme. Tja ichara ba tjlokwo roy pjlu lä. Ga ba tjlokwo li kjrëba wlo ga lër kjok miydë kjok ëre go li go llëme. Loror eni kjwe ga Cristo wolono pjang kjlös go li ber dbo llëm wleni.

Shji döra Sbörë Cristo go, Sbö kjok miydë kjishko

¹⁸ Nopga jeno löng li kong ga Cristo wolono pjang kjlös go li roy tjwlö llëme le. Gueniyo shji döra Sbörë löng li kong ga dbo ara, shji döra e go kjishko. ¹⁹ Sbö tjlokwo tak pjang eni:

«Nopga kjok miydë ara wleniyo le löng li, ba kjok miydë li iër ber tjwlö llëme.

Epga iër ber löng kjok miydë llëme.»†

²⁰ ¿Nopga kjok miydë ara wleniyo le li löng kjone? ¿No pinggaga wleniyo lëba li shäng kjone? ¿Nopga wotjlík rong wleniyo le li löng kjone? Kjok miydë kjok ëre kjing go li iara Sbörë beno tjwlö llëme. ²¹ Sbö, e kjok miydë ara. E kjishko ga kjok miydë kjok ëre kjing go li iara beno ba miydoklo llëme. Eye mär ba go ga döra ba tjlokwo pjlu li go, tjlokwo li tjwlö llëme lëba gueniyo.

²² Judíoga mär ber löng Sbö go wlo ga woyde lok ga llëbo ãydëba llëm wleniyo shärye ba kong lok guing. Nopga judío llëm wleniyora mär ber löng ba go wlo ga woyde lok ga pñya tjlokwo wolëso go guing.

²³ Gueniyo tjlokwo lërwa löng li ëre: Cristo, e zröraba pjang kjlös go. Judíoga kong ga tjlokwo ëre lökyo ba kong ara, ga nopga judío llëm wleniyo kong ga tjwlö llëme le.

²⁴ Gueniyo kjong kjong rokara Sbörë beno bañya, judíoga, nopga judío llëm wleniyo bakoe. Epga kong ga tjlokwo ëre dbo ara,

miydë lok ga epga döra e go, Sbö kjok miydë ara kjishko. ²⁵ Llëbo shäryara Sbörë li, e tjwlö llëme lëba. Gueniyo e tjwlö ara, kjok miydë kjok ëre kjing go li kjinmo. Llëbo shäryara Sbörë li, e dbo llëme lëba. Gueniyo e dbo ara, llëye shärye nopgarë kës li kjinmo.

²⁶ Pjeyoga, pjây rokara Sbörëshko ga pjây löng sorë woyotjlizã. Eshko ga nopga kong ga pjây kjok miydë ara kjlobö dö, pjây tjwlö ara kjlobö dö, pjây pjeyoga tjwlö ara kjlobö dö bakoe. ²⁷ Gueniyo nopga löng kjok miydë llëme lëba li kjrara Sbörë, nopga kjok miydë ara le li lökkjrë e go wlo; nopga dbo ara llëm li kjrara, nopga dbo ara li lökkjrë e go wlo; ²⁸ nopga ãywaba shjiktëng, tjwlö llëme lëba li kjrara, nopga tjwlö ara li lökkjrë e go wlo bakoe. ²⁹ Shäryara eni, ëye krë ba boksho llëm wlo. ³⁰ Pjây tona Sbörë om go beno tjeng Cristo Jesús tjok kjrinaso. Bi kong ga e dbo ara, miydë ga shji döra e go, Sbö kjok miydë ara kjishko. Ba kjishko ga shji iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, shji iara beno nopga bañya, shji döra bi shdungglo dbo dorko dwayo bakoe. ³¹ E kjishko ga tjlokwo tak pjang Sbö tjlokwo go li beno bi kong wëlle. Tjlokwo tak pjang li tjlä ga «Eye krë woydë ga krë Tjlapga kjishko dey.»‡

2

¹ Pjeyoga, tja öör Sbö tjlokwo roy lë bomi kongshko ga tja tjläno bomi kong tjlokwo rong go llëm, tja opyono shäng kjok miydë ara llëm bakoe. ² Tja shäng bomi tjokshko ga tja wotjlíno Jesucristo zröraba pjang kjlös go li roy lë bomi kong eröe. Tja tjläno bomi kong llëbo oblë kjishko llëme. ³ Tja tjlä shäng bomi kongshko ga tja tjläno dbo ara go llëm, pjây bangkjröror ara, tja dete erä. ⁴ Eshko ga tja tjläno bomi kong nopga kjok miydë ara wleniyo tjlokwo go llëme. Tjlokwo li kjrëmi wlo ga tja tjläno ara bomi kong llëm bakoe. Tjlokwo loror li, e kjrörömi, pjây kjimtara Sbö Sëyarë ba dbo ara go kjishko. ⁵ Shäryöror eni, pjây mär ber löng Sbö dbo ara go wlo, pjây mär ber löng kjok miydë kjok ëre kjing go li go llëm wlo.

Kjok miydë ara twara Sbö Sëyarë

* **1:12** Cefas, e kowëba Simón Pedro bakoe. † **1:19** Isaías. 29.14. ‡ **1:31** Jeremías 9.24.

⁶ Gueniyo ga eye mär Cristo go, ga wotjlik këkboga dik li kong ga tjawa tjê ba kong kjok miydê go. Gueniyo kjok miydê lërwa li, e nopga kjok ère so i llëm, tjlapgaga i llëm bakoe. Llonogaga epga ber tjwlo ame. ⁷ Kjok miydê lërwa li, e Sbö i, jnena tjeng dboy tek dämärshko dwayo. Eshko ga Sbö wotjlik ba kjok miydê li ping borwa kong eeri dbaryo, e ber pjlu borwa kong wlo le. ⁸ Tjlapgaga kjok ère so, Sbö kjok miydê li llë loklo miyde lok llëme. Miydara kjwe ga Tjlapga Kësbang li zröra lok pjang kjlôs go llëme. ⁹ Gueniyo Sbö tjlokwo tak pjang eni: «Eye Sbö woydê ga kong llëbo shärye kësbange.

Llëbo eni li iydêba llëm,
kuydêba llëm,

woyotjlydêba llëm bakoe.»*

¹⁰ Gueniyo ba Sëya ichara Sbörë borwa kong, ga llëbo ère pina borwa kong pjir, llëye woyotjlyya Sbörë kës li miyde ba Sëyarë pjir kjishko. ¹¹ Ebo wotjlik llë, e miyde ba sëya om go lirë eröe. Ga Sbö wotjlik llë, e miyde ba Sëya om go lirë eni bakoe. ¹² Tjlokwo kjok ère kjing go li wlokjrororwa llëme. Ba Sëya twara Sbörë borwa kong li wlokjrorwarë, llëbo twara Sbörë borwa kong kës li llë loklo miydërwa wlo. ¹³ Eni ga tjlokwo lërwa bomi kong li, e no i llëme. Tjlokwo pina Sbö Sëyarë borwa kong li lorwarë bomi kong. ¹⁴ Eye go Sbö Sëya llëm ga llëye le Sbö Sëyarë li tjlokwo kjre llëm, e ba kong ga tjwlo llëm kjishko, ga llë loklo miyde llëm, kjimte Sbö Sëyarë llëm kjishko. ¹⁵ Eye go Sbö Sëya ga llëbo uunkong llgweya ga pjlu. Ga epga llgweya nopga go Sbö Sëya llëm lirë ga äe. ¹⁶ Sbö tjlokwo tak pjang eni:

«Sbö wotjlik llë,

eye ommiydê llëm,

“Llëbo shäryos eni” laga èrë ba kong llëme.»†

Gueniyo shjira wotjlik Cristo dik.

3

Shji shdär dboy dboy llëme

¹ Pjeyoga, tja shäng bomi tjokshko ga tja tjê woydê bomi kong, tja tjê nopga jêklöng Sbö Sëya go kong sorë ga eni. Gueniyo ga pjây jêklöng nopga Sbö miydê llëm wleniyo dik kuzong ga tja tjêno bomi kong, dataga tjê ba wapga chilawa kong sorë ga eni. ² Chida, e sëyshko ga nä iayde erö, dli kjang ue ga ä kjishko. Eni wleni ga tja shäng bomi tjokshko ga pjây pinor wêlë, tjlokwo rong kugömi llëm kjishko. Gueniyo eerishko ga kugömi löng llëm obi. ³ Pjây jêklöng nopga Sbö miydê llëm wleniyo dik obi. Pjây ymo ara eng tjok, pjây englë kar kar bakoe. ¿Eni ga pjây nopga Sbö miydê llëm wleniyo dik llëmdo?

⁴ Pjây kjone kjone tjê ga «Tjawa Pablo i», kjone kjone tjê ga «Tjawa Apolos i» lëmi eni. Pjây tjê enishko ga pjây jêklöng nopga Sbö miydê llëm wleniyo dik. ⁵ ¿Apolos, e è? ¿Pablo, e è? Tjawa Sbö parkaga döe. Borwa kjishko ga pjây oppino mär Cristo go. Tjawa ichara Tjlapgarë llë shäryë li, e shäryorwarë eröe. ⁶ Dwla dgaga wleni li* tja, di sguingga dwla kjing go wleni li† Apolos, gueniyo dwla wengga wleni li‡ Sbö. ⁷ Eni ga dwla dgaga li, di sguingga li, e tjwlo ara llëme. Tjwlo ara li, e Sbö, dwla wengga wleni li e. ⁸ Dwla dgaga li, di sguingga li, e tjwlo bek, ga potjwlyya Sbörë pak shäryara li kjishko. ⁹ Tjawa so Sbö parkagaga kjoyo, ga pjây so dwla dgoklo kjokyo kjoyoe.

Pjây so u shärye Sbörë shäng kjoyo bakoe. ¹⁰ Sbö wopjlu li kjishko ga tja iara beno u shäryaga wleni. Eni ga u shakklo shäryoror bäm goshko. Oblë shäng u ywë ba kjing go. Gueniyo eye u ywë ga woyde ga shärye yotso. ¹¹ U shakklo iak buk li, e Jesucristo, ga eye omkjlopswë ber oblë wlo ga äe. ¹² U shakklo ère kjing go, kjone kjone u ywë llëbo srer llëm, suya llëm wleniyo go, dbur sho shöylör, dbur sho pjluublün, akkwo wolësowa tjwlo ara wleni bakoe. Kjone kjone obi u ywë llëbo srer, suya wleniyo go, kjorkwang, kjlo sho, dwla kasho bakoe. ¹³ No llgwezlong dbaryoshko ga shäryara pjlu, de oware, e ber wêlëe. Eshko ga ba

* **2:9** Isaías 64.4. † **2:16** Isaías 40.13. * **3:6** Dwla dgaga wleni le li, e tjlokwo roy pjlu li laga ba kong bäm go li loklo. † **3:6** Di sguingga dwla kjing go wleni le li, e tjlokwo roy pjlu li laga ba kong jek obi li loklo. ‡ **3:6** Dwla wengga wleni le li, e nopga iaga ber baiya li loklo.

pak li tjl̄ya iök go. ¹⁴ Eye ba pak shäryono li beno pjlú ga potjwl̄ya Sbörë. ¹⁵ Eye ba pak shäryono li sura pjir ga ba pak li jeno ba shjiryo, gueniyo era där, no döktong u pjono pjir roy dwayo wleni.

¹⁶ Pjã go Sbö Sëya. Eni ga pjã Sbö u wleni. ¿E miydëmi llëmdo? ¹⁷ Eye Sbö u shdök ga pjiya Sbörë bakoe. Sbö u, e zrek, ga ba u le li, e pjã om go.

¹⁸ Pjã opjãpgwë om go llëme. Pjã kjone kjone kjok miydë kjok ëre kjing go lëmi wleni ga woyde ga opyë ber löng kjok miydë llëm kjok ëre kjing go wleni, äär ber kjok miydë ara jlökoyo wlo. ¹⁹ Sbö kong ga kjok miydë kjok ëre kjing go li, e tjwlö llëm, tak pjang Sbö tjlökwo go sorë li eni. Tjlë ga «Eye llëbo shäryë ba kjok miydë om go li goshko ga doshaya Sbörë e go.»[§] ²⁰ Sbö tjlökwo tak pjang eni bakoe: «Nopga kjok miydë ara le li wotjl̄k llë, e miyde Sbörë pjir, ga ba kong ga tjwlö llëme.»^{*} ²¹ Llëbo uunkong twara Sbörë bomi kong pjir tjän. E kjishko ga ëye krë nopga kjok miydë ara kjishko ame. ²² Tja, Apolos, Cefas,[†] tjawa iara Sbörë beno löng bomi kjimtaga. Llëbo tjeng kjok ëre kjing go kës li, e twara beno pjlú bomi kong. Pjã löng sëre, de pjã wolonore, llëbo uunkong shärye ber pjlú bomi kong. Llëbo wen bomi kong eerishko li, bong kjönma li, llono li, e shärye uunkong ber pjlú bomi kong bakoe. ²³ Pjã Cristo i, ga Cristo, e Sbö i.

4

Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska li pakyo

¹ Eni ga tjawa Cristo parkaga lozia. Tjlökwo jnek tjeng pjir li lara Sbörë borwa kong, ga tjawa iara beno löng ba lë oba kong. ² Eni ga ëye kong pak twara ga woyde ga shärye yötso, jlökoyo, woyde pak twaga lirë sorë li eni. ³ Tja llgwegaga pjãydë, llëm ga tja llgwegaga nopgarë wleni ga e bor kong ga llëno llëme. Tja opllgwek om go llëm bakoe. ⁴ Llëbo pjlú miydër li shäryër eni lër bor pjlúshko. Gueniyo bor kong ga llëno llëm bakoe. Bor llgwegaga li, e Tjlapga Jesús eröe. ⁵ E kjishko ga no oblë llgwemi llëm, äär jong no llgwezlong dbaryoshko jã. Tjlapga li

tjwe iröng obi dbaryo li koshozï dey. Eshko dbaryo ga llëbo jnek tjeng kjok ro sï roy wleni li shiya äär ber wëleshko, no wotjl̄k ba pjlúshko llë li, e shiya ber eni bakoe. Eshko ga kjlara kjlara poshrëya Sbörë om go, ba pak shäryara sorë li kjishko.

⁶ Pjeyoga, «Llëbo shäryë llëbo tak lok li kjinmo llëme» lëba eni iyado. Llëbo ëre lër bor kjishko, Apolos kjishko, ber pjlú bomi kong wlo, pjã opping tjlökwo ëre shäryë pjlú wlo. Eni ga bomi pingga, bomi kägäyo, e pjlú, oblë kjinmo woyotjl̄mi ame. Shji krë eni llëme. ⁷ ¿Pjã tjwlö ara, oblë kjinmo laga ërë? ¿Pjã krë llëbo tjeng bomi tjok li kjishko ega? Llëbo kjrromi kës li, e twaga Sbörë om go bomi kong.

⁸ Pjã wotjl̄k ga llëbo uunkong tjeng bomi tjok tjän lëmi, llëye oblë woydëmi llëme. Pjã wotjl̄k ga pjã löng pjlupga wleni tjän, gueniyo shji eni llëme. Woydër ga pjã pjlupga wleni jlökoyo, tjawa ber eni bomi tjok bako wlo. ⁹ Bor kong ga tjawa Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska ëre kong shto wlëna Sbörë tjwlö llëm wleni. Tjawa iara beno löng zrökoba wlo, ga nopga uunkong tön löng llëye wen borwa tjok li iya lok wlo, Sbö parkagaga kjok dogo so tön löng borwa ik wlo eni bakoe. ¹⁰ Cristo tjlökwo roy lërwa oba kong kjishko ga tjawa kã llëm wleni, tjawa dbo llëm bakoe lëba. Gueniyo pjãyda wotjl̄k ga pjã tönno beno tjeng Cristo tjok kuzong ga pjã kjok miydë ara, dbo ara lëmi eni. Pjã tjwlö ara lëba, gueniyo tjawara iywaba shjiktëng. ¹¹ Eerishko ga tjawa löng song, tjawa pjl̄i kuk ara, tjawa wodogro, tjawa shwong llëm, tjawa shdungoba ara, tjawa u dret bakoe. ¹² Tjawa sjeno parkorbo borwa orkwo om go go. Tjawa lëba owashko ga kar dboryërwa pjlú; tjawa shdungobashko ga kurwa kjinge; ¹³ tjawa läywëba owashko ga kar dboryërwa yötso. Eerishko ga tjawa oba kong ga tjwlö llëm, shkimkwo sho wleni, llëbo owa dbukko wleni lëba.

¹⁴ Tjlökwo ëre tër bomi kong, pjã lökkjërë e go wlo llëme. E bomi poshdungglo, pjã bor wapga woydër ara wleni kjishko. ¹⁵ Pjã tönno beno tjeng Cristo Jesús tjok tjlökwo

§ 3:19 Job 5.13. * 3:20 Salmo 94.11. † 3:22 Cefas, e kowëba Simón Pedro bakoe.

roy pjlú li loror bomi kong bäm go kjishko. E kjishko ga pjây Cristo tjlökwo pinggaga doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara (10,000) ëmdë ga pjây dataga ara llëm, bomi data kjlaraso wleni li, e tja. ¹⁶ E kjishko ga rokër bomi kong ga pjây opshäryos botoya dik. ¹⁷ Timoteo, e ichër jek bomi shwoy, pjây jëk sorë le bomi kong wlo. E bor wa wleni, e woydër ara, e parkë shäng Tjlapga Jesús kong pjlú iyado. Tja jëk shäng Cristo Jesús tjok sorë ga woyoshre bomi kong. Tjlökwo lër shäng Jesús tjlökwo kjragaga kong kjone pogo li, e le bomi kong bakoe.

¹⁸ Pjây kjone kjone krë ara, pjây ïn äär ame lëmi kjishko. ¹⁹ Gueniyo ga woyde Tjlapgarë wleni ga tja jek äär bomi ïk wop äe. Eshko ga nopga krë ara li sorë ïn wëïë, dbo twara Sbörë ba kong jlöre, de tjlë sopga erä, e miydër pjire. ²⁰ Eye parkë ba pjluyo Sböli kong ga woyde ga tjlë erä llëm, dbo twe ba kong llëye le li shärye eni wlo bakoe. ²¹ ¿Llëye woydëmi? ¿Woydëmi ga tja jek bomi shdungware, de tja jek äär shäng wopjlú bomi tjok, pjây poshrër wlo?

5

Domer llëbo shäryono owa anmoyõ

¹ Pjây kjlara roy kuror ga ba mewa kjrono sök ba boy. Llëbo shäryara eni li, e owa anmoyõ. Nopga Sbö miydë llëm wleniyo ëmdë ga äär llëbo owa shäryë eni llëme. ² Eni ëmdë ga pjây löng bomi krë tjok. Zok ga pjây kjwe löng woydëe. Woyde ga domer li ichoromi kjwe to bomi tjrëko dwayo. ³ Tja shäng bomi tjok llëm ëmdë ga pjây woyotjlin enido. E kjishko ga llëbo lër shäng bomi kong ëre, tja shäng bomi tjok om go wleni. Lër bomi kong ga domer llëbo owa shäryono eni li, e shdüzïa. ⁴ Pjây tön Tjlapga Jesús ko goshko ga tja shäng bomi tjok wleni, ga Tjlapga Jesús dbo li tjeng bomi tjok bakoe. ⁵ Eshko ga domer li iozï ber tjeng Ä wloshko, ba doyo shdüya pjir wlo. Eni ga Tjlapga Jesús tjwe iröng obishko ga ba sëya där kjwe.

⁶ Pjây krë, e owa. «Pjlung shosho uukklo chira dö ëmdë ga pjlung shosho bayo kjöm pogo ga uuya pjire» lëba eni. E miydëmi

löng pjir tjan. ⁷ Pjlung shosho uukklo këguë li dbuya judiogarë, pjlung shosho shäryak ba uukklo tjok llëm wleniyo shärye wlo. Eni wleni ga domer owa li ichozï to bomi tjrëko dwayo, nopga to löng llëbo owa shäryë baïya dik llëm wlo, pjây iara Sbörë ber löng owa eni llëm kjishko. Eni ga pjây ber löng pjlung shosho tjaglën, shäryak ba uukklo tjok llëm wleni. Cristo zröraba bi kjishko tjan, öng wlëp ushko so llgwoklë zröya judiogarë Israel tjëyoga dëktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo kong wleni. ⁸ Ba dbar li shrëyashko ga pjlung shosho uukklo tjok li dbuya lok, äska shärye ba uukklo tjok llëm wlo. Eni wleni ga bi dözlöng dbaryo li shrëy wlo ga woyde ga llëbo owa shäryoroy dëdashko li shäryë ame, shji ber löng wotjlik bëy jlökoyo wlo.

⁹ Shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëme. Pjây opkjös nopga llëbo owa shäryë eni li shwoy dwayo. Toror bomi kong kjibokwo ichoror jek bomi kong bäm go li go. ¹⁰ Gueniyo toror enishko ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo lotë llëme. Shäryëmi eni wlo kjwe ga pjây opshik kjok ëre kjing go dwayo kjluwe, epga uunkong llëbo owa shäryë eni kjishko. Epga wotjlik dbur töng ba kong erö, oblë jyäpgwe, llëbo lüyotke wlo, sböpga jyäglo poshrëya lok bakoe. ¹¹ Tjlökwo toror bomi kong li, e pjlollgwer woydë kjibokwo ëre go. Bomi pjeyo Jesús tjlökwo kjraga jëk shäng owa eni ga pjây opkjë ba shwoy dwayo. Kjone kjone pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok, wotjlik dbur töng ba kong erö, sböpga jyäglo poshrëya, oblë läywe owa, nelötkë ä, oblë jyäpgwe, ba llëbo lüyotke wlo. Bomi pjeyo Jesús tjlökwo kjraga jëk shäng owa eni ga pjây ië ba tjok ëmdë llëme.

¹²⁻¹³ Nopga bi pjeyoga llëm wleniyo llgwey llëme. Ba llgwegä li, e Sbö. Gueniyo nopga jëk löng bomi tjok eshko li llgwezïa. Sbö tjlökwo tak pjang eni: «Domer owa shäng bomi tjrëko li ichozï toe.»*

6

Jesús tjlökwo kjragaga ëng wlëk kar kar ëng tjok sorë

* 5:12-13 Deuteronomio 17.7; 19.9; 21.21, 24; 24.7.

¹ Pjây kjone kjone ëng wlêk kar kar ëng tjok wlenishko ga pjây llet ëng rotë kjok llgwegaga Sbö miydë llëm wleniyo shwoy llëme. Bek ga rotëmi Sbö nopga kong, llgweya lok wlo. ² Llono ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo llgwega ber Sbö nopgarë. ¿E miydëmi llëmndo? ¿Eni ga llëbo chira bomi tjrëko li llgwemi om go ga ä sorëro? ³ Llono ga Sbö parkagaga kjok dogo so ëmdë ga llgwey bakoe. ¿E miydëmi llëmndo? Eni ga llëbo tjeng kjok ëre kjing go li llgwey ga maling anmoyö. ⁴ ¿E kjïshko ga pjây ëng wlêk kar kar ëng tjok wlenishko ga llgwemi ëng tjok ga ä wleni ga pjây wotjlik ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo omllgwek ga pjlu lëmire? ⁵ Lër bomi kong eni, pjây lökkjrë e go wlo. ¿Shäng kjlara bomi tjrëko kjok miydë pjây llgweya wlo li dretdo? ⁶ Gueniyo pjây ëngkjwë bomi pjeyoga tjok dö llëm, pjây ëng rotë to löng kjok llgwegaga Sbö miydë llëm wleniyo kong, oba uunkong bokshto.

⁷ Pjây ëng rotë äär löng tjlapgaga shwoy li, e lökyo ara. Pjlu wlo ga llëbo shäryara oblërë bomi kong owashko, pjây llëbo lüyotkara oblërëshko ga kumi ber löng kjing dey. ⁸ Gueniyo ga llëbo shäryëmi om go oblë kong owa, oblë llëbo lüyotkëmi bakoe. Ga pjây löng omshäryë eni bomi pjeyoga tjok.

⁹⁻¹⁰ Eye llëbo shäryë oblë kong owa ga äär Sbö sök no pjluoyo iyado lishko llëme. ¿E miydëmi llëmndo? Nopga llëbo owa shäryë oblë oblë. Pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok, sböpga jyäglo poshrëya, orkwosmono pjir ëmdë ga pë oblë tjok, domer pë domer tjok, oblë llëbo lüyotke, wotjlik dbur töng ba kong erö, nelötkë ä, oblë läywe owa, oblë jyäpgwe, llëbo lüyotke wlo. Pjây jyäpgwëba ga jlö lëmi llëme. Eye opshäryë eni ga äär Sbö sök no pjluoyo iyado lishko llëme. ¹¹ Dënashko ga pjây kjone kjone llëbo shäryono eni. Gueniyo pjây eni ame, owa pjang bomi go li löna Sbörë beno dret, ga pjây iara beno tjeng dboy ba kong. Pjây iara beno pjlo bek ba bokso, llëbo shäryara Tjlapga Jesucristorë bomi kong li kjïshko, Sbö Sëya dbo go.

Shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëme

* 6:16 Génesis 2.24.

¹² «Llëye shäryër woydë li shäryër ga pjluë» lëmi eni. Eni jlöe. Gueniyo llëbo uunkong shäryëy li ber pjlu bi kong llëme. Llëye shäryër woydë li shäryër ga pjluë. Gueniyo llëbo kjone kjone shäryër ga tja ber shäng ichaga erë. E kjïshko ga llëbo eniyo shäryër llëm, tja opichë om go ga pjlu wlo. ¹³ «Dli, e uëy wlo, jer äär bi böpkwo roshko wlo. Bi böpkwo, e dli kong bebi» lëmi eni. Eni jlöe. Gueniyo llono ga pjöyïkong li pjir, shji böpkwo ame, dli ame bakoe. Gueniyo shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëme. Bi doyo, e e kong wlo llëme. Llëye woyde Tjlapgarë shäryëy wlo li, e shäryoydë bi doyo go erö dey. Bi doyo ichaga li e. ¹⁴ Tjlapga Jesús woshrara Sbörë iröng obi ba dbo ara go, ga llono ga shji woshre eni bakoe. ¹⁵ Bomi doyo, e Cristo i. ¿E miydëmi llëmndo? ¿Eni ga llëbo Cristo i li töy walë to shäng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo ga pjluë? Llëme. ¹⁶ Eye tön walë eniyo tjok ga ber shäng ba tjok kjlaraso wleni. Sbö tjlokwo tak pjang eni: «Pjöyïkong li ber löng kjlaraso wleni.»* ¹⁷ Gueniyo eye tön Tjlapga Jesús tjok ga ba sëya, Tjlapga li Sëya, e tön ber löng kjrinaso wleni. ¹⁸ E kjïshko ga shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëme. Llëbo owa shäryëy oblë ga e ber owa bi doyo kong llëme. Gueniyo eye llëbo shäryë ba doyo kong owa eni ga llëbo shäryë ba doyo om go li kong owa. ¹⁹ Bomi doyo, e Sbö Sëya u wleni, e ichara Sbörë beno pjang bomi go kjïshko. ¿E miydëmi llëmndo? Pjây opichë om go llëm, pjây ichaga Sbörë, ²⁰ pjây tjwlëna pjir kjïshko. E kjïshko ga llëye woyde Tjlapgarë shäryëmi wlo li, e shäryomirë bomi doyo go erö, Sbö ber kësbang, tjwlö ara wlo.

7

Shji orkwosmok wlo ga sorë

¹ Llëbo kjakrokoro mi bor kong kjibokwo go li, e dboryër bomi kong shara. Pjlu wlo ga shji orkwosmok llëm dey. ² Gueniyo nopga ara pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok kuzong ga zok ga pjây domerga pë bomi boy onmo li tjok, pjây walëga pë bomi

lanma onmo li tjok eni bakoe. ³ Domerga orkwosmok löng pjir, pjây pê bomi boy tjok wlo. Walëga orkwosmok löng pjir, pjây pê bomi lanma tjok wlo. Pjây orkwosmok löng pjir kjîshko ga «Tja pê bop tjok llême» lëmi ëng kong llême. ⁴ Walë orkwosmok shäng pjir ga ba doyo, e baïya dö llëm, e ba lanma î bakoe. Domer orkwosmok shäng pjir ga ba doyo, e baïya dö llëm, e ba boy î bakoe. ⁵ «Tja pê bop tjok llême» lëmi ëng kong llême. Gueniyo pjây wotjlik bëy ëng kong ga «shji pê ëng tjok llëm dbar kjwöbö, shji ber löng syöshhtë Sbö kong ïyado wlo» lëmi ëng kong ga pjlúe. Gueniyo dbar ara llême. E irgo ga pjây pê ëng tjok jek obi, pjây tjliya Ärë, llëbo owa shäryë wlo ga ä wlo. ⁶ Llëbo ëre shäryëmi woydë ga shäryëmi ga pjlú, gueniyo «shäryozï eni» lotë llême. ⁷ Bor kong ga pjây uunkong orkwosmok llëm ga pjlú, gueniyo shji iara Sbörë llëbo shäryë oblë oblëe. Kjong kjong iara beno löng orkwosmok llëm wlo, kjong kjong iara beno löng orkwosmok wlo bakoe.

⁸ Pjây löng orkwosmoydë llëm obi, pjây syäpaga, pjây ber löng tjoksa botoya dik ga pjlúe. ⁹ Gueniyo pjây wotjlik ëbo wlëk ïyado, pê ba tjok wlo wleni ga pjây orkwosmok ga pjlú, pjây wotjlik llëbo owa shäryë ïyado llëm wlo.

¹⁰ Pjây orkwosmok löng pjir, tjlökwö lara Tjlapga Jesúsdë bomi kjîshko. Walëga orkwosmok löng pjir, bomi lanma rayëmi llême. ¹¹ Rayoromi wleni ga pjây ber löng tjoksa, llëm ga pjây tön iröng bomi lanma rayoromi li tjok obi. Domerga orkwosmok löng pjir, bomi boy rayëmi llëm bakoe.

¹² Llëbo oblë lër bomi kong, gueniyo ëre laga tjarë om go bomi kong, e laga Tjlapga Jesúsdë llême. Domerga orkwosmok löng walë Jesús tjlökwö kjraga llëm wleniyo tjok, pjây raye woydë bomi boydë llëm ga e rayëmi llëm bakoe. ¹³ Ga walëga orkwosmok löng domer Jesús tjlökwö kjraga llëm wleniyo tjok, pjây raye woydë bomi lanmarë llëm ga e rayëmi llëm bakoe. ¹⁴ Shäryëmi eni ga ba boy kjîshko ga domer Jesús tjlökwö kjraga llëm wleniyo li de Sbörë, ba nopga de sorë ga eni, ga ba lanma kjîshko ga walë Jesús tjlökwö kjraga llëm wleniyo li de Sbörë eni bakoe. Eni ga bomi

wapga de Sbörë bakoe. Gueniyo shäryëmi eni llëm ga epga de llême.

¹⁵ Pjây orkwosmok löng Jesús tjlökwö kjraga llëm tjok, pjây raye woydë ga wëyë. Pjây rayara eni ga pjây pogo llëye dret Sbö bokso. Shji rokara Sbörë, shji ber löng wopjlu ëng tjok wlo. ¹⁶ Gueniyo pjây ber löng orkwosmok ba tjok ga pjlú ga shäryozï eni. Bomu kjîshko ga bomu kjlara li där kjwe.

¹⁷ Shji kjlara kjlara löng sorë li laga Sbörë. Pjây rokara Sbörëshko ga pjây löng sorë ga pjây ber löng eni. Lër eni Jesús tjlökwö kjragaga uunkong kong. ¹⁸ Domerga, pjây rokarashko ga pjây löng doyo jyâ tak pjir ga wëyë. Eshko ga pjây löng doyo jyâ tak llëm ga pjây doyo jyâ të llême. ¹⁹ Shji doyo jyâ tak pjirde, de llëmde, e tjwlö llême. Shji Sbö tjlökwö kolë li, tjwlö tjok li e. ²⁰ Pjây rokarashko ga pjây löng sorë ga pjây ber löng eni. ²¹ Eshko ga pjây parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo ga pjây woydë llême. Gueniyo pjây döya woydë bomu sogorë ga pjây to dey. ²² Pjây rokarashko ga pjây parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo ga Sbö bokso ga pjây beno Tjlapga Jesús kjlarayo shara, pjây sogo dret wleni. Pjây rokarashko ga pjây sogo dret ga pjây iara Sbörë beno Cristo î, eni ga eerishko ga pjây sogo tjok wleni. ²³ Pjây tjwlëna Sbörë tjwlö ara. E kjîshko ga pjây opyë ber ichaga no oblëre ame, pjây ichaga ber Sbörë döe. ²⁴ Pjeyoga, pjây rokarashko ga pjây löng sorë ga pjây ber löng eni.

²⁵ Pjây löng orkwosmoydë llëm obi kong, tjlökwö lara Tjlapga Jesúsdë bomu kjîshko llême. Gueniyo tja kjimte Tjlapga lirë kjîshko ga tjlökwö lër bomu kong ëre, e beke. ²⁶ Bor kong ga shji löng eerishko dbar owa kjîshko ga pjây löng sorë ga pjây ber löng eni dey. ²⁷ Pjây orkwosmok löng pjir ga pjây ëng rayë llême. Pjây löng orkwosmok llëm ga pjây boy wlëk llême. ²⁸ Gueniyo pjây orkwosmono wleni ga llëbo owa shäryoromi llême. Kjongloga orkwosmono wleni ga llëbo owa shäryara llëm bakoe. Gueniyo ëye orkwosmono ga kong llëbo owa wen ara kjok ëre kjing go. Lër bomu kong eni, pjây llono ga song llëm wlo.

²⁹ Pjeyoga, lër bomu kong eni, shji ber löng kjok ëre kjing go wlo dbar kjwöbö obi

erä kjishko. E kjishko ga pjây orkwosmok löng pjir ga pjây jêk löng nopga orkwosmok llêm wleniyo dik shara; ³⁰ pjây slar eë llêbo kjishko ga pjây wotjlîk ara ba kjishko ame; pjây löng wopjlú llêbo kjishko ga pjây wotjlîk ara ba kjishko ame; pjây llêbo tjwllêno ga e ber bomi kong iyado wlo lëmi llêm bakoe. ³¹ Eni ga shji löng kjok ère kjing go obishko ga llêbo tjeng kjok ère kjing go li, e woyotjlîya ara llêm, kjok pjir lê kjishko.

³² Pjây kjimtêr woydê, pjây woydê ame wlo. Domer shäng tjoksa ga wotjlîk Tjlapga Jesús pak shäryê, ber pjlú ba tjok wlo. ³³ Gueniyo domer orkwosmok shäng pjir ga wotjlîk llêbo tjeng kjok ère kjing go shäryê, ber pjlú ba boy tjok wlo. ³⁴ Eni ga wotjlîk kjing pjök. Walê shäng tjoksa ga wotjlîk Tjlapga Jesús pak shäryê, ba doyo, ba wotjlîk, e ber ba kong wlo. Gueniyo walê orkwosmok shäng pjir ga wotjlîk llêbo tjeng kjok ère kjing go shäryê, ber pjlú ba lanma tjok wlo. ³⁵ Lêr bomi kong eni, ber pjlú bomi kong wlo, pjây orkwosmok ga äe lotê llême. Woydêr ga pjây jêk ber löng pjlo bek, pjây ber löng wotjlîk Tjlapga Jesús pak shäryê döe.

³⁶ Domerga tjökwö twono kjoglo kong orkwosmok wlo, pjây orkwosmok woydê ba tjok, kjoglo li luyo öötong orkwosmok wlo guing kjishko ga pjây orkwosmok ba tjok ga pjlúe. Llêbo owa shäryomirê llême. ³⁷ Gueniyo pjây wotjlîk orkwosmok llême lëmi, woydêmi eni kjishko, pjây ichaga èrê llêm kjishko, ga pjây wotjlîk llêbo owa shäryê llêm ga pjây orkwosmok llêm ga pjlúe. Llêbo pjlú shäryomirê. ³⁸ Eni ga pjây orkwosmok kjoglo tjok ga e pjlúe. Gueniyo pjây orkwosmok ba tjok llêm ga e pjlú anmoyô.

³⁹ Walêga orkwosmok löng pjir, bomi lanma sök sê obishko ga rayêmi llême. Gueniyo wolono ga pjây orkwosmok domer oblê tjok ga pjlú, gueniyo woyde ga Tjlapga Jesús tjökwö kjruga wleniyo. ⁴⁰ Gueniyo pjây orkwosmok ame ga pjây ber löng wopjlú anmoyô. Tja go Sbô Sêya. Tja wotjlîk eni e kjishko.

8

Sjengna twaraba sböpga jyäglo kong

¹ Tjölkwö lêr bomi kong, öng zröraba, sho twaraba sböpga jyäglo kong ba poshrëkklo li kjishko. Llêbo ère kjishko ga shji uunkong llêbo miydê sira. Èye ommydê ara, oblê kjinmo le ga shäng krê erä. Pjlú wlo ga shji èng woydê ara kar kar dey, shji uunkong dbokjrê e go wlo. ² Èye kjok miydê le ga ba kjok miydê li äätê, woyde dik llêm obi. ³ Gueniyo èye Sbô woydê ga miyde Sbörê pjlúe.

⁴ ¿Eni ga öng sho twaraba sböpga jyäglo kong ba poshrëkklo li uëy ga pjlúe? Miydêy pjlú ga sböpga jyäglo llê, e tjwllê llême. Sbô sök kjlaraso eröe. ⁵ Sböpga löng ara kjok dogo, kjok ère kjing go lëba. Kowêba ba tjlapga bakoe. ⁶ Gueniyo bi kong ga Sbô sök kjlaraso eröe. Data Sbô li e. E llêbo uunkong shäryaga, ga shji löng sê parkê ba kong wlo. Shji Tjlapga kjlaraso bakoe. Jesucristo li e. E go ga llêbo tjeng kês li shäryara Sbörê.

⁷ Gueniyo e miyde Jesús tjökwö kjruga uunkongdê llême. Dênashko ga kjone kjone sgara löng ba sböpga jyäglo li poshrëk. E kjishko ga öng sho li ue lokshko ga sböpga jyäglo li woyotjlîya, ga mär löng Cristo go ma obi kjishko ga wotjlîk ga öng sho li, e uako llême le. ⁸ Gueniyo shji wlokjre Sbörê llêye uëy li kjishko llême. Uoroy llêm ga shji beno owa Sbô bokso llêm, uoroy ga shji beno pjlú anmoyô ba bokso llêm bakoe.

⁹ Pjây döra Sbörê beno löng öng sho li uë ga pjlúe. Eni êmdê ga pjây sjêke. Llêye uëmi li kjishko ga bomi kjlara mär shäng Cristo go ma obi li ichêmi dir llême. ¹⁰ Pjây iê sböpga jyäglo syô uyo lishko ga pjây iya bomi kjlara lirê kjwe. Miydêmi pjlú ga öng sho li uëmi ga pjlúe. Gueniyo bomi kjlara mär shäng Cristo go ma obi li ommydê llême. Eni ga pjây ina kjishko ga omshäryê eni bako kjwe. ¹¹ Cristo wolono ba kjishko. Gueniyo eshko ga Cristo rayara bomi kjlara lirê, llêbo shäryoromi li kjishko, miydêmi ga llêbo li shäryêmi ga pjlú gueniyo. ¹² Llêbo shäryêmi bomi pjeyoga mär löng Cristo go ma obi li kong owashko ga e shäryêmi löng Cristo kong wleni. ¹³ E kjishko ga llêbo uoror li kjishko ga bor kjlara li diktong wleni ga tja sjeng uë ame dey.

9

Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska li opshäryë sorë

¹ Tja Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska. Tja ichaga norë llëme. Bi Tjlapga Jesucristo ïnor om go. Tja parkono ara ba kong kjïshko ga eerishko ga pjây beno löng mär ba go. ² Oblë kong ga tja Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska llëme le, gueniyo bomi kong ga tja eni. Pjây mär löng ba go. Miydëba e go ga tja Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska jlöe.

³ Tja läywëba owashko ga dboryër eni. ⁴ Tja, Bernabé, pak shäryërwa löng li kjïshko ga pjây ichërwa borwa sëng ga pjlúe. ⁵ Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska llamo löng li, Tjlapga Jesús lënga, Cefas,* epga orkwosmono löng pjir, ga to löng parkëshko ga ba boyga Jesús tjlökwo kjruga wleniyo söya to löng ba tjok. Tjawa omshäryë eni ga pjlú bakoe. ⁶ ¿Potjwlëk löng llëm li ber tjawa döre? ¿Tjawa ië wlo ga woydëmi ga tjawa pak shäryë oblëre?

⁷ Ængkjwagaga oppotjwlëk om go llëme. Æye dwla dguë ga botjyëshko ga ba bo, e ue. Æye öng dë ga nä dyo llruya ga ie. ⁸ Wotjlik ëre botoya döe lëmi llëme. Kajok llgwekklo tara Moisésdë li omlë eni bakoe. ⁹ Tjlëno beno eni: «Öng llë sök dwla kjwokäk† ga ne pjriy llëme.»‡ Tjlökwo ëre lara Sbörë öng kjïshko dö llëme. ¹⁰ E lara borwa kjïshko bako, tjawa ië wlo bakoe. Æye klung luryë, llëm ga dwla kjwokäk ga woyde ga bo koshe, mär ber löng e go wlo. ¹¹ Eni ga tjlökwo roy pjlú li lororwa bomi kong, dwla dgororwa wleni. ¿Eni ga pjây wotjlik borwa kjimtë llëm ga pjlúe lëmire? ¹² No oblë llëbo rokë bomi kong ga pjlú kuzong ga tjawa omrokë bomi kong ga pjlú anmoyö.

Eni ëmdë ga llëbo rokororwa bomi kong llëme. Tjawa llëye dretshko ga kurorwa jek löng kjing erä, pjây wotjlik owa Cristo roy pjlú li kjïshko llëm wlo. ¹³ Æye parkë Sbö u roy ga mär e goshko. Æye parkë öng sho sukklo jong lishko ga mär e go bakoe. ¿E miydëmi llëmdo? ¹⁴ Eni wleni ga Tjlapga Jesús tjlë ga ëye ba tjlökwo roy pjlú lë oba kong ga woyde ga mär ba go bakoe.

¹⁵ Eni gueniyo ga shäryotë eni llëme. Tjlökwo ëre tër bomi kong, pjây woydër ga tja kjimtëmi kjïshko llëme. Tjlökwo roy pjlú li lër oba kong ga tjwlö shir llëme. Tja wopjlu e kjïshko. Shäryër eni llëm ga äe. Tja wolon wëyë dey. ¹⁶ Tjlökwo roy pjlú li lër oba kong, tja krë e kjïshko ga äe. Pak li, e twara Sbörë bor kong shäryër eni wlo. Shäryër eni llëm ga tja song jlöe. ¹⁷ Shäryër eni bor wotjlik om go li go kjwe ga tja potjwlëkklo tjok. Gueniyo pak li shäryër, tja ichaga Sbörë e shäryë kjïshko. ¹⁸ ¿Eni ga bor potjwlëkklo li llë? Tjlökwo roy pjlú li lër oba kong ga tjwlö shir llëme. Llëbo rokë bomi kong ga pjlú, gueniyo shäryër eni llëme. Tja wopjlu e kjïshko. Bor potjwlëkklo li e.

¹⁹ Tja ichaga ërë llëm, gueniyo tja opyono beno shäng nopga uunkong parkaga, nopga ara mär ber löng Cristo go bor kjïshko wlo. ²⁰ Tja shäng judíoga tjrëkoshko ga tja opyë ber shäng judío wleni, epga mär ber löng Cristo go wlo. Tja shäng nopga mär löng kjok llgwekklo tara Moisésdë go li tjrëkoshko ga tja opyë ber shäng kjok llgwekklo li kolë eni bako wleni, miydër ga tja ichaga erë llëm gueniyo. Shäryër eni, epga mär ber löng Cristo go wlo bakoe. ²¹ Tja shäng nopga kjok llgwekklo li miydë llëm wleniyo li tjrëkoshko ga tja opyë ber shäng kjok llgwekklo li woyojek wleni. Gueniyo kjok llgwekklo Sbö i li woyojer jlökoyo lotë llëme. Miydër ga tja ichaga kjok llgwekklo Cristo i lirë iyado. ²² Tja shäng nopga mär löng Cristo go ma obi li tjrëkoshko ga tja opyë shäng baïya dik wleni, epga mär ber löng Cristo go wlo bakoe. Nopga uunkong kong ga tja opyë ber löng baïya dik wleni, kjone kjone där wlo. ²³ Shäryër eni, tjlökwo roy pjlú li kjïshko, llëbo wen pjlú tjlökwo kjïshko li ber bor kong bako wlo.

²⁴ Nopga zronshko ga zron lok jekdo uunkong, gueniyo ba potjwlëkklo li ber kjlaraso kong eröe. ¿E miydëmi llëmdo? Eni ga pjây drön ëë, pjây jëk löng pjlo bek wlo, bomi potjwlëkklo li twe Sbörë bomi kong wlo. ²⁵ Olö ga nopga tjör, ëye ber kjang ïya

* 9:5 Cefas, e kowëba Simón Pedro bakoe. † 9:9 Öng jek sök dwla kjwokäkshko ga ne pjrikoba llëm, ië ga pjlú wlo.

‡ 9:9 Deuteronomio 25.4.

lok wlo. Ēye tjör woydë eni ga opping ara, tjör pjlú wlo. Shärye lok eni, ba potjwlëkklo li shaya wlo, gueniyo ba potjwlëkklo li srer. Bi potjwlëkklo twe Sbörë bi kong lira srer llëm, ber İyadoe. ²⁶⁻²⁷ E kjışhko ga tja jëk pjlo bek, tja äär woydë kjone li, tja äär eshko wlo. Nopga ëng yokshko ga olö ga yoya ga pjë llëme. Era tjwlö llëme. Llëbo shäryër li ber tjwlö llëm eni llëm wlo ga tja drön ara, pak li shäryër ber pjlú wlo. Bor doyo ëre ichër bor kolë, tja ichaga erë llëm wlo. Shäryër eni, tjlökwö loror pjirshko ga pak shäryoror li tjwlö tjok wlo.

10

Shji jëk löng Israel tjëyoga tek dënashko so İ dik llëme

¹ Pjeyoga, bi tjlapgaga tek dënashko so jëk to löng pjäng sho li dorko, ga dipzono tek Dlung Srëzrën kjwo na lëkong. Woydër ga e woyotjlizä. ² Epga wara pjäng sho li, dlung lirë wleni, ga beno löng Moisés tjok eni. ³ Epga uunkong mär löng dli ter shrono kjok do dwayo li go, ⁴ di ichara Sbörë tur ak roy dwayo li go bakoe. Gueniyo daga ak lirë llëm, daga to shäng ba tjok li, e Cristo om go lirë. ⁵ Eni ëmdë ga Sbö beno wopjlú epga ara tjok llëm, ga ba dboglo iara beno tjeng kjok dogro no llëm lishko llaw pogo.

⁶ Llëbo ëre shäryono beno bi kong, shji poshdüya wlo, llëbo owa li woyotjliy baıya dik llëm wlo. ⁷ Epga kjone kjone sböpga jyäglo poshrëno, tak pjäng Sbö tjlökwö go sorë li eni. Tjlë ga «Nopga li wloktong, ga iono ara. Pjir ga kojono lok, ga bërkonno, llëbo owa shäryono ara.»* Shji opshäryë eni baıya dik llëme. ⁸ Epga kjone kjone orkwosmono ë tjok llëm ëmdë ga pono ba tjok. E kjışhko ga wolono doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak pjök kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo mya (23,000) dbar kjwaraso. Shji opshäryë eni baıya dik llëme. ⁹ Epga kjone kjone Tjlapga tjlıno. E kjışhko ga epga uara dgurdë, ga wolonoe. Shji opshäryë eni baıya dik llëme. ¹⁰ Epga kjone kjone Sbö läywono owa. E kjışhko ga ba parkaga kjok dogo so ichara ba zrök. Shji opshäryë eni baıya dik llëme.

* **10:7** Éxodo 32.6.

¹¹ Eerishko ga shji löng dbar pjitoshko. Llëbo shäryono epga kong kës ëre beno bi kong, shji poshdüya wlo. ¹² Eni ga pjây wotjlik ga pjây kjang, pjây dir ga äe lëmi wleni ga pjây opdë ara, pjây llëbo owa shäryë baıya dik llëm wlo. ¹³ Pjây wotjlik llëbo owa shäryëshko ga e wen ë pogo kong eni, e woyotjlizä. Shji raye Sbörë llëme. Eshko ga pjây ie ber löng tjliya äär jong kumi ma go llëme. Wen bomi kong enishko ga pjây kjimte, pjây dër eshko dwayo ga pjlú wlo, llëbo owa shäryëmi llëm ga pjlú wlo bakoe.

Sböpga jyäglo sëngglo

¹⁴ E kjışhko ga pjeyoga, shji sböpga jyäglo poshrëk llëme. ¹⁵ Tja tjlä bomi kong, pjây löng kjok miydë wleniyo. Llëbo lër li enire, de eni llëmde, llgwezı pjâyde om go. ¹⁶ Tjlapga Jesús woyoshroklo dliyo li uëyshko ga shji tjlä Sbö kong ga shji wopjlú ba tjok, kjillgwo bo dyo dbo ara li kjışhko. E irgo ga iëy, shji kjimtara Cristo srëngdë li loklo. Ga pjlung shosho suk pjir lira toy, ga uëy, shji kjimtara Cristo doyorë li loklo. ¹⁷ Shji löng eshko ara, gueniyo shji doyo kjlaraso wleni, pjlung shosho suk pjir uëy li kjwaraso dö kjışhko.

¹⁸ Israel tjëyoga öng zrök, sho suk Sbö kong li woyotjlizä. Öng sho li ue lok eshkoshko ga uunkong löng eshko li löng Sbö poshrëk, ga ber löng no kjlaraso wleni e kjışhko. ¹⁹⁻²⁰ Öng sho twaraba sböpga jyäglo kong li tjwlö tjok lotë llëme. Sböpga jyäglo li tjwlö tjok lotë llëm bakoe. Gueniyo nopga Sbö miydë llëm wleniyo sböpga jyäglo sëngshko ga ba sëngglo li ber Ä sëyaga poshrëkklo, e Sbö poshrëkklo llëme. Woydër ga pjây tön Ä sëyaga tjok llëme. ²¹ Ä sëyaga sëngglo li uëmi wleni ga Tjlapga Jesús woyoshroklo dliyo li uëmi ga äe. ²² Shji ymoyotke Tjlapgarë ara. Shäryoroy eni kjwe ga iirkë bi kong ara. ¿Shji dbo ara ba kjinmo lëmiro?

Llëye shäryëy woydë li shäryëy ga pjlúe

²³ «Llëye shäryëy woydë li shäryëy ga pjlúe» lëmi eni. Gueniyo llëbo uunkong shäryëy li ber pjlú bi kong llëme. Llëye

shäryëy woydë li shäryëy ga pjlúe. Gueniyo llëbo tjeng kës li, shji kjimte llëme. ²⁴ Llëbo ber pjlú bi kong li wlëydë llëme. Llëbo ber pjlú oblë kong li wlëydë dey.

²⁵⁻²⁶ Sbö tjlökwo tak pjang eni: «Llëbo tjeng kjok ëre kjing go kës li, e Tjlapga i.»† E kjishko ga sjëngna tjeng ba soynezlóng uyo roshko li tjwlëmi, uëmi ga pjlúe. Llëbo shäryëmi löng oware, de pjlúre, e woyotjlími llëme. Tjwe kjone dwayo kjakrokëmi ë kong llëm bakoe.

²⁷ Sbö tjlökwo kragaga llëm wleniyo, pjäy maya jek ba shwoy le ga pjäy jek ga pjlúe. Llëye twe bomi kong eshko li uëmi pjire. Llëbo shäryëmi löng oware, de pjlúre, e woyotjlími llëme. ²⁸ Gueniyo ga ëbo tjlë bomi kong ga «Sjëngna kjwe twaraba sböpga jyãglo kong» le bomi kong wleni ga uëmi llëm, ba laga li wotjlik ga sjëngna li uëy ga äe le kjwe kjishko. ²⁹ Bomi kong ga uëmi ga pjlú, gueniyo uëmi llëm, oblë li kjishko.

Gueniyo kjone kjone tjlë bor kong ga «Miydër ga llëbo shäryër ga pjlúe. ¿Eni ga shäryër llëm, oblë kjishko ega? ³⁰ ¿Tja tjlëno ga “Sbö, tja wopjlú bop tjok, dli ëre kjishko” loror pjir ga uër ga äe lëmi bor kong ega?» le bor kong eni. ³¹ Pjäy ië, pjäy di ië, llëye oblë shäryëmi dö ga shäryozí uunkong eni, Sbö iëba ber kësbang, tjwlö ara bomi kjishko wlo. ³² Shji oblë ichë dir llëme. Judíoga, nopga judío llëm wleniyo, Sbö tjlökwo kragaga, e ichëy dir kjlara llëme. ³³ Tjara drön ëë, llëbo pjlú shäryë oba bokso wlo iyado, llëbo ber pjlú oblë kong wlo, epga där wlo, llëbo ber pjlú bor kong wlo llëme.

11

¹ Cristo opshäryono sorë ga tja opshäryë eni bakoe. E kjishko ga tja opshäryë sorë ga pjäy opshäryos eni bakoe.

Shji löng syöshtë Sbö kongshko ga shji opshäryë sorë

² Tja woyoshreëmi enido. Tjlökwo twara bor kong li pinor bomi kong, ga shäryëmi löng eni iyado. Pjäy poshrër ara e kjishko.

³ Gueniyo llëbo lër bomi kong, miydëmi wlo. Sbö, e Cristo kägäyo. Cristo, e domerga uunkong kägäyo. Ga domerga kjlara kjlara,

† 10:25-26 Salmo 24.1.

e ba boy kägäyo bakoe. ⁴ Domer kä kjingüë syöshtë Sbö kongshko, llëm ga Sbö tjlökwo royleshko ga e Cristo bangkjre llëme loklo.

⁵ Walëra kä kjingüë llëm syöshtë Sbö kongshko, llëm ga Sbö tjlökwo royleshko ga e ba kägäyo bangkjre llëme loklo. Shärye eni wleni ga walë li lökkjre ara, kä shtak dret wleni. ⁶ Kä kjingue woydë llëm ga ba käkzong shtëy ber dret dey. Shäryoroy eni ga lökkjre ara kjishko ga ba kä li kjingue dey. ⁷ Gueniyo domer kä kjingüë llëm dey, domer li shäryara Sbörë so e om go kjoyo kjishko. E kjishko ga Sbö ber kësbang, tjwlö ara domer li kjishko. Ga domer li ber kësbang, tjwlö ara ba boy li kjishko.

⁸ Domer shäryara Sbörëshko ga llëye shira walë doyo go dwayo, domer shäryoklo wlo llëme. Walëra shäryara Sbörëshko ga llëbo shira domer li doyo go, walë li shärye e go wlo. ⁹ Domer shäryara walë kjishko llëme. Walëra shäryara domer kjishko. ¹⁰ E kjishko ga walëga kä kjingüë dey, ba kägäyo bangkjre pjlúe loklo. E ber Sbö parkagaga kjok dogo so kong pjlú bakoe.

¹¹ Jesús tjlökwo kragaga kong ga domerga, walëga, e iara Sbörë beno löng ëng kjimté wlo. ¹² Dënashko ga llëbo shira Sbörë domer li doyo go dwayo, ga walë li shäryara e go. Gueniyo eshko tek lëkong ga domerga uunkong wengga walëgarë. Eni ëmdë ga shji uunkong shäryaga Sbörë.

¹³ ¿Walë syöshtë Sbö kong ga kä kjingüë llëm ga pjlúre, de owa? Miydaga pjäydë om go. ¹⁴ Miydëy pjlú ga tek dämärshko ga domerga käkzong ië pjang kur ee ga e lökyo ara. ¹⁵ Gueniyo walëgara käkzong kur ee ga ba kong ga tjwlö ara, e twara Sbörë ba kong, ba kä kjingoklo wlo kjishko. ¹⁶ Llëbo ëre shäryërwa, shärye Sbö tjlökwo kragagarë kjok kjone pogo bako, sdëkwo oblëyo drete. E kjishko ga ëye ënglë kar kar tjlökwo ëre kjishko llëme.

Tjlapga Jesús woyoshroklo dliyo

¹⁷ Llëbo lër bomi kong obi, gueniyo pjäy poshrër wlo llëme. Pjäy tönshko ga llëbo shäryëmi eshko li ber bomi kong pjlú llëme. ¹⁸ Roy kuror ga pjäy tönshko ga pjäy opkjorgö löng dboy dboye. Kjoneshko ga jlöe

lër. ¹⁹ Woyde ga pjây shdär dboy dboye. Eni ga pjây kjone dey ber pjlo bek Sbö bokso ikoba wëlle. ²⁰⁻²¹ Pjây tön iëshko ga pjây kjlara kjlara dli kjrë bäm go lëmi. Eni ga kjone kjone ber löng nelö erä, kjone kjone ber löng dli drete. ¿Shäryëmi eni ga Tjlapga Jesús woyoshroklo dliyo li uomirë lëmirë? Eni llëme. ²² ¿Pjây ië bomi ushko ga äro? ¿Sbö tjlökwö kjrägaga oblë li bangkjrëmi llëm ega? ¿Ëye llëye dret wleniyo iëmi woydë ber löng lökshko eni ega? ¿Llëye lër bomi kong ga pjlú? Pjây poshrër ga äe.

²³ Bor sdëkwö ëre twara Tjlapga Jesúsde bor kong, ga loror bomi kong tjän: Tjlapga Jesús soynezlöng shkëyo ga pjlung shosho suk pjir kjrara kwara, ²⁴ ga tjlä Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjëshko» le. E irgo ga pjlung shosho suk pjir li tora, ga tjlä löng li kong ga «Ëre bor sho wleni, twak bomi kong. Shäryëmi jüni, bor woyoshroklo» le. ²⁵ Iono lok pjir irgo ga di ioklo kjrara kwara, roy kjillgwo bo dyo dbo ara, ga tjlä löng li kong ga «Tjölkwö twara Sbörë tjaglën, beno iyado wlo. Shärye wlo ga bor srëng li kwon bomi kjëshko. Kjillgwo bo dyo dbo ara ëre, e ba jyäglo. Iëmishko ga shäryëmi jüni, bor woyoshroklo» le. ²⁶ ¿Lära eni li llë loklo? Pjlung shosho suk pjir li uëmishko, kjillgwo bo dyo dbo ara li iëmishko ga Tjlapga Jesús wolono bomi kjëshko li roy shdömi löng wleni, tjwe iröng obi guing.

²⁷ Gueniyo shäryëmi löng enishko ga ëye ië, gueniyo Tjlapga Jesús bangkjre llëm ga llëbo owa shäryayde, Tjlapga li doyo, ba srëng, e bangkjre llëm kjëshko. ²⁸ E kjëshko ga pjây pjlung shosho suk pjir li uoydë llëm obishko, pjây kjillgwo bo dyo dbo ara li ioydë llëm obishko ga woyde ga pjây opwoytjlik yötso bäm go guing. ²⁹ Ëye Tjlapga li doyo llë loklo miydë llëm ga ba woyoshroklo dliyo li ue llëm dey, kjillgwo bo dyo dbo ara li ie llëm dey bakoe. Uara eni wleni ga om go li opyono beno shäng shdungko. ³⁰ Pjây ara shduna Tjlapga lirë e kjëshko. Pjây kjone kjone swlo ara, kjone kjone dbo llëm, kjone kjone wolono, Tjlapga Jesús woyoshroklo dliyo li uoromi owa kjëshko. ³¹ Gueniyo shji om go opwoy-

otjlik yötso bäm go guing ga shji shdüya llëme. ³² Llono ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo shdüya Tjlapga lirë. Shjira shdüya eerishko, shji ber löng shdüya ba tjok eshko llëm wlo.

³³ E kjëshko ga pjeyoga, pjây tönshko ga woyde ga pjây ëng koshë uunkong guing ga pjây iokdo. ³⁴ Pjây kjone kjone pjliröshko ga pjây ië bomi ushko bäm go guing, pjây tönshko ga pjây shdüya Tjlapga Jesúsde llëm wlo.

Llëbo oblë llgwer, tja jek äar bomi ikshko jä.

12

Kjok miydë twe Sbö Sëyarë bi kong

¹ Pjeyoga, kjok miydë twara Sbörë oblë oblë bomi kong. Woydër ga e sorë miydëmi pjlúe. ² Dënashko ga Sbö miydomirë llëm obishko ga pjây icharaba sböpga jyäglo tjlä llëm wleniyo poshrëk. ³ E kjëshko ga lër bomi kong ga ëye tjlä Sbö Sëya go ga Jesús läywe owa ga äe. Ga ëye tjlökwö lë Sbö Sëya go llëm ga «Jesús, e nopga uunkong Tjlapga» le ga äe.

⁴ Shji Sbö tjlökwö kjrägaga kong kjok miydë twara Sbö Sëyarë oblë oblë, gueniyo Sbö Sëya li, e kjlaraso eröe. ⁵ Llëbo shäryëy Tjlapga Jesús kong oblë oblë, gueniyo Tjlapga li, e kjlaraso eröe. ⁶ Pak shäryëy Sbö kong oblë oblë, gueniyo shji kjimtaga shäng kjlaraso pak li shäryë, Sbö li e.

⁷ Shji kjlara kjlara kong kjok miydë twara Sbö Sëyarë bi kong oblë oblë, llëbo shäryëy ber pjlú shji uunkong kong wlo. ⁸ Kjone kjone kong kjok miydë twara, tjlä oba kong, kukoba wëlle wlo. Kjone kjone kong kjok miydë twara, tjlä kjok miydë go wlo. ⁹ Kjone kjone kong kjok miydë twara, mär Tjlapga Jesús go jlökoyo wlo. Kjone kjone kong kjok miydë twara, swlopga poptë wlo. ¹⁰ Kjone kjone kong kjok miydë twara, llëbo iydëba llëm wleniyo shäryë wlo. Kjone kjone kong kjok miydë twara, Sbö tjlökwö lë wlo. Kjone kjone kong kjok miydë twara, sëya llë pjlúe, de oware miydë pjlú wlo. Kjone kjone kong kjok miydë twara, tjlä kjok shto oblë oblë so tjlökwö go. Kjone kjone obi kong kjok miydë twara, tjlökwö laraba kjok shto

oblë oblë so tjlökwo go li pjlollgwek ber wëjë wlo. ¹¹ Llëbo uunkong ëre shärye Sbö Sëya kjlaraso lirë nopga kjlara kjlara kong, woyde sorë li eni.

¹² No doyo, e orkwo tjok, dre tjok, bokkwo tjok, kwomgwo tjok, llëbo ara obi bakoe. Eni ëmdë ga doyo li kjlaraso döe. Cristo doyo, e eni bakoe. ¹³ Shji judiógare, de llëmde, shji parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyore, de llëmde, shji uunkong go Sbö Sëya shrono beno kësbang bi tjok. Eni ga shji iara beno doyo kjlaraso wleni.

¹⁴ Bi doyo, e llëbo ara ëmdë ga e kjlaraso döe. ¹⁵ Bi dre tjlë ga «Tja orkwo llëm kuzong ga woydër ga tja ber doyo ëre tjok ame» le kjwe ga ber doyo li tjok llëm ga äe. ¹⁶ Bi kwomgwo tjlë ga «Tja bokkwo llëm kuzong ga woydër ga tja ber doyo ëre tjok ame» le kjwe ga ber doyo li tjok llëm ga ä bakoe. ¹⁷ ¿Bi doyo uunkong li bokkwo erö kjwe ga shji kjok kuk sorë? ¿Bi doyo uunkong li kwomgwo erö kjwe ga shji kjok lö shik sorë? ¹⁸ Bi doyo llëbo oblë oblë li iara Sbörë uunkong, woydara sorë li eni. ¹⁹ Bi doyo uunkong li llëbo kjrinaso dö kjwe ga e ber doyo llëme. ²⁰ Llëbo ara ëmdë ga bi doyo li, e kjrinaso döe.

²¹ «Pjây woydër llëme» le bi bokkworë bi orkwo kong ga äe. «Pjây woydër llëme» le bi kägärë bi dre kong ga ä bakoe. ²² Llëbo dbo llëm kjoyo li, shji kjimte ara. ²³ Llëbo tjwlö ara llëm kjoyo li doyë yötso. Llëbo ikko llëm li dëy yötso, ikoba llëm wlo. ²⁴ Gueniyo llëbo ikoba ga pjlú li kong llëbo shäryëy eni llëme. Eni ga bi doyo shäryara Sbörë, llëbo tjwlö ara llëm kjoyo li dëy yötso wlo. ²⁵ E kjishko ga bi doyo llëbo oblë oblë li, e ëng kjimtë kar kar wlo, e shdär ber tjeng dboy dboy wlo llëme. ²⁶ Llëbo kjone dey li bang ara wleni ga bang kuya bi doyo kës lirë. Llëbo ber pjlú llëbo kjone dey li kong wleni ga bi doyo kës li ber wopjlúe.

²⁷ Pjây uunkong Cristo doyo wleni. Pjây kjlobi ba doyo llëbo oblë oblë wleni. ²⁸ Shji Sbö tjlökwo kragaga li tjrëko kjone kjone iara Sbörë bäm go beno ba tjlökwo roy laga Jesús äska. E irgo ga kjone kjone iara beno ba tjlökwo laga. E irgo ga kjone kjone iara beno no pingga. Kjone kjone obi iara beno löng llëbo ÿydëba llëm wleniyo shäryaga,

swlo poptaga, no kjimtaga, no ichaga, kjok shto oblë oblë so tjlökwo laga bakoe. ²⁹ ¿Shji uunkong Sbö tjlökwo roy laga Jesús äskare? ¿Shji uunkong Sbö tjlökwo lagare? ¿Shji uunkong no pinggare? ¿Shji uunkong llëbo ÿydëba llëm wleniyo shäryagare? ³⁰ ¿Shji uunkong swlo poptagare? ¿Shji uunkong kjok shto oblë oblë so tjlökwo lagare? ¿Shji uunkong llëbo lara kjok shto oblë oblë so tjlökwo go li pjlollgwegare? Llëme. ³¹ Gueniyo woydër ga kjok miydë tjwlö arayo li wlëmirë. Gueniyo llëbo kjrina obi tjwlö ara, kjok miydë tjeng kës ëre kjinmo. Era lër bomi kong, miydëmi wlo.

13

Oblë woydëy sorë

¹ Tja tjlë nopga tjlökwo kkring kjwobi go ga pjlú, ga tja tjlë Sbö parkagaga kjok dogo so tjlökwo go ga pjlú bako wleni ëmdë ga oblë woydër llëm ga tjlökwo lër li ber tjwlö llëm, sbi llë toroy li pjlukyo wleni, pjankwo shporoy ëng go li pjlukyo wleni bakoe. ² Tja kong kjok miydë twara Sbö Sëyarë bor kong, Sbö tjlökwo lër oba kong pjlú wlo, tjlökwo tjeng kës pÿyde Sbörë llëm obi li miydër shäng pjir, tja mär Cristo go jlökoyo, ga dlup llë ichër jek kjok shto oblë ga pjlú wlo wleni ëmdë ga oblë woydër llëm ga tja tjwlö llëme. ³ Bor llëbo tjeng kës li twror nopga song wleniyo kong, ga bor doyo ëre opyono beno sukoba wlo wleni ëmdë ga oblë woydër llëm ga tja potjwlëkklo drete.

⁴ Shji oblë woydë li eni. Llëbo shärye oblërë bi kongshko ga kuy kjinge. Shji wopjlú oblë tjok. Shji wotjlik owa oblë kong ba llëbo kjishko llëme. Shji opposhrëk llëme. Shji krë llëme. ⁵ Shji tjlë iir go ë kong llëme. Shji wotjlik bi kjishko dö llëme. Shji iirkë maling llëme. Llëbo shäryara oblërë beno bi kong owashko li woyotjliy sök enido llëme. ⁶ Llëbo shäryëba owa oblë kong ga shji ber wopjlú e kjishko llëme. Shji ber wopjlú, llëbo shäryëba bek li kjishko döe. ⁷ Oblë dir ara ëmdë ga shji ber löng pjlú ba tjok, shji wotjlik pjlú ba tjok, koshëy ÿyado llëbo pjlú shäryë wlo, rayëy llëm bakoe.

⁸ Shji oblë woydë li, e pjir llëme. Eerishko ga kjone kjone Sbö tjlökwo laga, kjone

kjone tjlë tjlökwo miydë llëm li go, kjone kjone tjlökwo p̄yde nopga kong llëm li miydë p̄lú bakoe. Gueniyo llono ga llëbo tjeng kës ère p̄jir. ⁹ Eerishko ga Sbö tjlökwo miydëy uunkong llëm obi. E kjishko ga ba tjlökwo lagaga omlë uunkong ga äe. ¹⁰ Gueniyo llono ga ba tjlökwo tjeng kës li p̄ya Sbörë uunkong kong. Eshko ga èye oblë ping ba tjlökwo go ame.

¹¹ Tja chirawashko ga tja tjlë kjwozirwa dik, tja wotjlik kjwozirwa dik bakoe. Gueniyo tja öotong domershko ga llëbo kjwozirwa i li rayoror p̄jir, shäryër ame.

¹² Shji opik opikklo goshko ga llëbo igöy wële llëme.* Eerishko ga Sbö tjlökwo woyotjlyshko ga miydëy wële llëm eni bakoe. Gueniyo llono ga miydëy wële, shji lan oblë tjok èng boksho wleni. Eerishko ga llëbo miydëy ara llëme. Eshko ga miydëy uunkong, shji miyde Sbörë sorë ga eni.

¹³ Eerishko ga llëbo shäryëy wlo li, e beno kjringswo mya. Woyde ga shji mär Cristo go, e koshëy iyado, oblë woydëy bakoe. Gueniyo shji oblë woydë li, tjwlö arayo li e.

14

Sbö tjlökwo roy lëy tjlökwo miydë llëm wleniyo go, Sbö tjlökwo roy lëy, kukoba wële wlo bakoe

¹ Pjây drön ëë, oblë woydë wlo iyado. E wopro ga kjok miydë twe Sbö Sëyarë bomi kong li wlëzĩ iyado, kjok miydë twe bomi kong ba tjlökwo roy lëmi wlo li rokozĩ ba kong bäm go. ² Èye tjlë tjlökwo miydë llëm wleniyo go ga tjlë shäng Sbö kong, tjlë shäng nopga kong llëme. E kjimte Sbö Sëyarë tjlökwo miyde llëm li lë, gueniyo llëye le shäng li llë miydëba llëme. ³ Gueniyo èye Sbö tjlökwo roy lë ga tjlë shäng nopga kong, e ber p̄lú ba kong lok wlo. Kuya lok ga dbokjrë e go, wosonkë llëm wlo. Eshko ga löng wop̄lú, tjlökwo li kjishko. ⁴ Èye tjlë tjlökwo miydë llëm wleniyo go ga llëbo p̄lú shäryayde ba kong om go. Gueniyo èye Sbö tjlökwo lë ga llëbo p̄lú shäryayde Sbö tjlökwo kjrägaga löng kës li kong.

⁵ Woydër ga pjây uunkong tjlë tjlökwo miydë llëm wleniyo go. Gueniyo pjây Sbö

tjlökwo lë li woydër ara. Era tjwlö ara anmoyö, kukoba wële kjishko. Pjây tjlë tjlökwo miydë llëm wleniyo li tjwlö äär eni llëme. Gueniyo tjlökwo lëmi löng tjlökwo miydë llëm wleniyo go li p̄lollgweya oblërë, kukoba p̄lú wlo ga era tjwlö ara anmoyö bakoe.

⁶ Pjeyoga, tja äär bomi shwoy tjlë tjlökwo miydë llëm wleniyo go èro wleni ga e llëno bomi kong? Ber p̄lú bomi kong wlo ga pjây pin tjlökwo lara Sbörë bor kong oblë oblë li goshko ga woyde ga lër bomi kong, kugömi wële wlo. ⁷ Tëkwo dboryoklo oblë oblë li eni bakoe. Dbonmo llë, kjorkwang shäryak jong kjiyo tjok tëy or go wleniyo llë, e tëbashko ga tëba wële llëm ga llë layde e go miydëba llëme. ⁸ Nopga èngkjwë kjwlëshko ga wli bakwe bäm go, gueniyo p̄lukyo kugaba wële llëm wleni ga èye poshäryë èngkjwë wlo llëme. ⁹ Pjây eni bakoe. Pjây tjlë tjlökwo kugaba wële li go llëm ga llë lomirë löng li miydëba llëme. Lëmi löng p̄luk jong erä. ¹⁰ Kjøk ère kjing go ga tjlökwo oblë oblë ara jlöe. Ga kjrina kjrina li go ga nopga tjlë èng kong, èng kugö wële wlo. ¹¹ Eni ga èye tjlë shäng li llë loklo miydër llëm ga tjawa ber löng èng kong shto oblë so wleni, eshko ga tjawa pjeyo wleni llëme. ¹² E kjishko ga kjok miydë twe Sbö Sëyarë li woydëmi ara bomi kong kuzong ga kjok miydë ber p̄lú Sbö tjlökwo kjrägaga löng kës kong li, e wlëmirë dey.

¹³ E kjishko ga èye tjlë tjlökwo miydë llëm wleniyo goshko ga woyde ga roke Sbö kong ga kjimte tjlökwo le li p̄lollgwek, kukoba wële wlo. ¹⁴ Tja syöshtë Sbö kong tjlökwo miydë llëm wleniyo goshko ga tja syöshtë shäng bor sëya go, gueniyo llëye lër shäng li llë loklo miydër llëme. ¹⁵ tEni ga llëye shäryër? Olö ga tja syöshtë Sbö kong bor sëya go, llëye lër shäng li llë loklo miydër llëm wleni. Olö ga tja syöshtë bor wotjlik li go, llëye lër shäng li llë loklo miydër p̄jir wleni. Olö ga tja të ba kong bor sëya go. Olö ga tja të bor wotjlik li go. ¹⁶ Sbö poshrëmi löng, llëbo shäryara bomi kong li kjishkoshko ga pjây tjlë bomi sëya go erö ga èye tön bop tjok ber wop̄lú Sbö tjok, llëbo shäryara bop

* **13:12** Eshko dbaryo ga nopga opigö opikklo go yötso llëm, opikklo li p̄lú llëm kjishko.

kong'li kjishko ga ä, llëye lëmi löng'li llë loklo miyde llëm kjishko. ¹⁷ Eshko ga bop wopjlu Sbö tjok'li pjlú, gueniyo oblë kong ga llëno llëme.

¹⁸ Tja tjlë tjlökwo miydë llëm wleniyo go ara, pjây uunkong kjinmo. Tja wopjlu Sbö tjok e kjishko. ¹⁹ Eni ëmdë ga tja shäng Sbö tjlökwo kragaga tjokshko ga tjlökwo loror kjwo shkëng (5) kuya lok wëllë wleniyo li tjwlö ara, tjlökwo loror kjwo sak dbäw dbäw pjloglo sak kwara (10,000) tjlökwo miydë llëm wleniyo go li kjinmo.

²⁰ Pjeyoga, kjwozirga wotjlik pjlú an-moyö llëm, gueniyo llëbo owa shärye lok ara llëm bakoe. Pjây wotjlik kjwozirga dik ame, pjây wotjlis tjlapgaga dik shara. Gueniyo pjây jëk kjwozirga dik ga pjlúe. ²¹ Tjlapga tjlëno li tak pjang Sbö tjlökwo go eni:

«Nopga ichër bor tjlökwo lë bor nopga kong, shto oblë so tjlökwo go.

Nopga shto oblë so ichër bor tjlökwo lë ba kong bakoe.

Eni ëmdë ga bor tjlökwo kjre lok llëme.»*

²² Eni ga nopga iche Sbörë ba tjlökwo lë tjlökwo miydë llëm wleniyo go. Era ber ba tjlökwo kragaga li kong llëm, e ba tjlökwo kragaga llëm li kong. Gueniyo nopga iche ba tjlökwo lë, kukoba wëllë wlo bakoe. Era ber ba tjlökwo kragaga li kong, e ba tjlökwo kragaga llëm li kong llëme. ²³ Shji tön löng uunkong shtoyo kjrinasoshko ga shji uunkong tjlë löng tjlökwo miydë llëm wleniyo go wleni ga ba tjlökwo kraga llëm wleniyo, llëm ga ëbo ba tjlökwo miydë llëm wleniyo, e äär eshko ga tjlökwo lëmi löng'li llë loklo miyde llëm, ga «Nopga kjwe skwë» le jlöe. ²⁴ Gueniyo ba tjlökwo lëy löng ëng kong, shji ëng kuk wëllë wlo ga ba tjlökwo kraga llëm wleniyo, llëm ga ëbo ba tjlökwo miydë llëm wleniyo, e äär eshko ga tjlökwo lëy löng'li kuya wëllë, ga miyde e go ga llëbo owa shäryono, ga llono ga e shdüya Sbörë. ²⁵ Eshko ga wotjlik llë miydëba llëm li le pjire. Eni ga kjök tok, ga Sbö poshrëya sök, tjlë ga «Sbö shäng bomi tjok jlöe» le eni.

Shji tön löng lishko ga llëbo shäryë sorë

* **14:21** Isaiás 28.11-12.

²⁶ Pjeyoga, lër bomi kong ga pjây tön löng lishko ga pjây tëshko, pjây ëng pingshko, Sbö tjlökwo roy lëmishko, pjây tjlë tjlökwo miydë llëm wleniyo goshko ga llëbo uunkong ëre shäryozï ber pjlú uunkong löng'li kong wlo. ²⁷ Pjây tjlë woydë tjlökwo miydë llëm wleniyo goshko ga woyde ga laga pjökde myarerë döe. Ga pjây tjlë jekdo uunkong llëm, pjây tjlë ëng irgo dey. Woyde ga pjollogwega tjok bakoe. ²⁸ Pjollogwega ërë llëm ga ëye tjlë tjlökwo miydë llëm wleniyo go nopga boksho llëm, tjlë tjoksa Sbö kong erö dey.

²⁹ Pjây tön löng lishko ga Sbö tjlökwo lagaga tjlë pjökde myare dö bakoe. Ga llëye le li woyotjlimi pjây llamo löng lirë yötso. ³⁰ Eshko ga llëbo le Sbörë no kjlara sök eshko li kong ga ëye shäng tjlë ga tjlë ame, ber sök kjing dey. ³¹ Woyde ga Sbö tjlökwo roy lëmishko ga pjây tjlë ëng irgo, pjây uunkong löng'li opping pjlú wlo, pjây dbokjrë tjlökwo li go wlo, pjây wosonkë llëm wlo. ³²⁻³³ Woyde Sbörë ga llëbo shäryë sorë pogo llëm, woyde ga shäryë yötso, bek, pjây ber löng wlëp wlo. E kjishko ga ëye Sbö tjlökwo lë jlökoyo ga opichë om go ga pjlú, le jekdo sorë pogo llëm ga pjlúe.

Sbö tjlökwo kragaga löng kjök shto oblë opshäryë sorë ga pjây opshäryos eni bakoe. ³⁴ Pjây tön löng lishko ga woyde ga walëga ber löng kjing, tjlë llëm, tak pjang kjök lgwekklo tara Moisésdë li go sorë li eni. ³⁵ Llëbo miyde woydë ga kjakroke ba lanma kong äär ba ushko jä. Walëga tjlëno Sbö tjlökwo kragaga tön löng lishko ga e bek llëme.

³⁶ Sbö tjlökwo weno bomi shwoy bäm go llëm, kuga pjäydë erö llëm bakoe. ³⁷ Tjlökwo lër shäng bomi kong ëre, e laga Tjlapga lirë om go. Ëye Sbö tjlökwo laga le, llëm ga kjimtaga Sbö Sëyarë le ga miyde ga jlöe. ³⁸ Gueniyo tjlökwo lër shäng ëre kjre llëm ga llëye le li tjlökwo kjrëmi llëm bakoe.

³⁹ Eni ga pjeyoga, kjök miydë twe Sbö Sëyarë bomi kong ba tjlökwo lëmi wlo li wlëzïa. Ga ëye tjlë tjlökwo miydë llëm wleniyo go ga e owa lëmi llëme. ⁴⁰ Gueniyo llëye shäryëmi dö ga shäryozï yötso, beke.

15

Cristo tjlōkwo roy pjlú

¹⁻² Pjeyoga, Sbō tjlōkwo roy pjlú loror bomi kong dēnashko li woyoshrozia. Tjlōkwo kjrromi li ère, pjāy mār lōng e go bakoe. Pjāy mār e go jlōkoyo, ga rayēmi llēm ga pjāy dār. Shāryēmi eni llēm ga tjlōkwo li kjrromi llēno llēme.

³ Tjlōkwo pina Sbörē bor kong tjwlō arayo li, pjāy pinor e go. Tjlōkwo ère eni: Cristo wolono llēbo owa shāryoroy li potjwlēkklo, tak pjang Sbō tjlōkwo go sorē li eni; ⁴ ba doyo jnenaba, ga öötong dbargwo mya ga woshrara Sbörē irōng obi, tak pjang Sbō tjlōkwo go sorē li eni; ⁵ e irgo ga weno shāng Cefas* kong, weno shāng ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li kong bakoe. ⁶ Dbar kjwara ga weno shāng ba tjlōkwo kjrragaga doglo sak dbāw pjloglo shkēng (500) kong. Eerishko ga epga ara lōng sē obi, gueniyo kjone kjone wolono tjan. ⁷ E irgo ga weno shāng Santiago kong, ga weno shāng Sbō tjlōkwo roy lagaga ba āska lōng kēs li kong bakoe.

⁸ Weno uunkong li kong irgo ga öötong dbar kop ara ga weno shāng bor kong shara. Eni ga tja so chida weno ba dbaryo go llēm kjoyoe. ⁹ Sbō tjlōkwo roy laga Jesús āska lōng kēs li tjwlō ara, bor kjinmo. Sbō tjlōkwo kjrragaga shdunor ara. E kjīshko ga tja llēno llēm, tjwlō llēm, tja kowēba Sbō tjlōkwo roy laga Jesús āska wlo. ¹⁰ Gueniyo Sbō wopjlú li kjīshko ga pak ère twara bor kong, ga eerishko ga tja beno shāng ba shāryē. Tja parkono ara, epga kjinmo. E kjīshko ga llēye shāryara bor kong li beno tjwlō ara. Gueniyo pak shāryoror om go llēm, tja kjimtaga Sbörē, ba wopjlú li kjīshko. ¹¹ Eni ga tjlōkwo laga li tjare, de epgare, tjlōkwo lērwa lōng li e erōe. Ga tjlōkwo kjrromi li e bakoe.

No wolono tjeng li woshre Sbörē irōng obi

¹² ¿Eni ga Cristo woshrara Sbörē irōng obi roy lororwa bomi kong ga pjāy kjoneshko tjlē ga nopga wolono ga woshre llēme lēmi ega? ¹³ Nopga woshre llēm kjwe ga Cristo woshrara llēm bakoe. ¹⁴ Ga Cristo woshrara llēm kjwe ga tjlōkwo lērwa lōng

li tjwlō llēm, pjāy mār lōng Cristo go li tjwlō llēm bakoe. ¹⁵ Eni jlō kjwe ga pjāy pinorwa li, e jyō erā, Cristo woshrara jlōe lērwa lōng li kjīshko. Ga nopga wolono tjeng li woshre Sbörē irōng obi llēm kjwe ga Cristo woshrara roy lērwa bomi kong li, e jyō. ¹⁶ Nopga wolono tjeng li woshre Sbörē irōng obi llēm kjwe ga Cristo woshrara llēm bakoe. ¹⁷ Ga Cristo woshrara llēm kjwe ga pjāy mār lōng Cristo go li tjwlō llēm, ga owa pjang bomi go li lōna Sbörē llēm bakoe. ¹⁸ Eni jlō kjwe ga nopga tōno beno tjeng Cristo tjok tjeng li, e jeno lōnge. ¹⁹ Shji tōno beno tjeng Cristo tjok, shji kjimte kjok ère kjing go wlo erō kjwe ga shji song jlō, nopga lōng kēs li kjinmo.

²⁰ ¿Cristo woshrara Sbörē irōng obi jlōe! Miydēy e go ga llono ga nopga wolono tjeng li woshre irōng obi bakoe. ²¹ Shji wolon, domer kjlara kjīshko. Eni wleni ga domer kjlara obi kjīshko ga shji woshre Sbörē irōng obi. ²² Shji Adán tjēyoga kjīshko ga shji wolon. Eni wleni ga shji Cristo tjēyoga kjīshko ga shji woshre Sbörē ber lōng sē. ²³ Gueniyo uunkong li woshre dbar kjwara llēme. Cristo woshrara bām go. Miydēy e go ga tjwe irōng obishko ga nopga baīya li woshre eshko jā. ²⁴ Eshko ga ba wloyoga kjlobi li zāya Cristorē pjir, sēya llē dbo ara wleniyo, oblē ichagaga wleniyo uunkong bakoe. Ga llēbo tjeng kēs li twe Data Sbō kong, iche wlo. Llēbo tjeng kēs li pjir eshko jā. ²⁵ Llēbo tjeng kēs li iche Cristorē, ba wloyoga kēs li zana pjir guing. ²⁶ Ba wloyo pjiya ber irōng li, wolon li e. Eshko ga èye wolon ame. ²⁷ Sbō tjlōkwo tak pjang eni: «Llēbo tjeng kēs li twara ba kong, iche wlo.»† Llēbo tjeng kēs li twaga Sbörē om go Cristo kong, iche wlo. Gueniyo llēbo tjeng kēs le li, e Sbō om go layde llēme. ²⁸ Eshko ga llēbo tjeng kēs beno tjeng Cristo wloshkoshko ga Cristo, ba Wa om go li opyē ber shāng ichaga Sbörē. Eni ga Sbō, e ber shāng llēbo tjeng kēs li ichaga.

²⁹ Kjone kjone wolono, wak llēm wleniyo, ga pjāy kjone kjone èng wē jer di roshko ba āska. ¿Epga woshre Sbörē irōng obi llēm kjwe ga shāryēmi eni ega? ³⁰ ¿Eni

* 15:5 Cefas, e kowēba Simón Pedro bakoe. † 15:27 Salmo 8.6.

jlō kjwe ga tjawa opyë löng shto owashko wleni dbar kjwobi go ega? ³¹ Pjeyoga, pjäy tōno beno tjeng bi Tjlapga Cristo Jesús tjok kjishko ga tja wopjlúe. Miydëmi pjlu ga e jlōe. Lër bomi kong ga dbar kjwobi go ga tja zrökoba woydë, e jlō bakoe. ³² Tja shäng Éfeso kjokyoshko ga nopga opyono bor wloyo dbo ara go, so äya kjloshko so kjoyoe. ¿Nopga wolono tjeng li woshre Sbörë iröng obi llëm kjwe ga shäryër eni llëno? Eni jlō kjwe ga «Eri ga shji ië ara, shji dyo ië ara bako, bong ga shji wolon kjishko.»† ³³ Pjäy jyäpgwëbashko ga jlō lëmi llëme. Shji yorkaga owa ga bi sdëkwo pjlu li jer. ³⁴ Pjäy wotjlis bëy iröng obi. Pjäy llëbo owa shäryë ame bakoe. Pjäy kjone kjone Sbö miydë llëme. Lër bomi kong, pjäy lökkjrë e go wlo.

Shji woshrara Sbörë iröng obishko ga bi doyo ber sorë

³⁵ Pjäy kjone kjone tjlä ga «¿Shinmoga woshrara Sbörë iröng obi ga doyo ber sorë?» lëmi bor kong eni. ³⁶ Nopga kjok miydë llëm wleniyo li llëbo kjakrokoko. Dwla dguëy ga sho kjer pjir guing ga wen tjaglën eshko jä. Kjer llëm ga llëno llëme. ³⁷ Dwla llë dgoroy ga wen tëm li ber oblë, e so dwla li kjoyo ame. ³⁸ Dwla dgoroy li ie Sbörë wen, woyde sorë li eni. Dwlagwo kjrina kjrina doyo sorë ga shärye eni. ³⁹ No, öng, sënwa, mä, kjrina kjrina doyo oblë, llëbo uunkong doyo e so e kjoyo dö llëme. ⁴⁰ Llëbo kjok dogo so doyo tjok, llëbo kjok ère so doyo tjok, gueniyo llëbo kjok dogo so doyo wolësowa li, llëbo kjok ère so doyo wolësowa li, e oblë oblëe. ⁴¹ Dlo kälä, mok kälä, dbala kälä, kjrina kjrina kälä oblë oblëe. Dbala oblë oblë li kälä oblë oblë bakoe.

⁴² Shji woshre Sbörë iröng obishko ga bi doyo twe bi kong li, e oblë eni bakoe. Eerishko ga bi doyo ère wolon, e irgo ga sho an. Gueniyo eshko ga bi doyo wolon ame. ⁴³ Bi doyo ère jnekoba klung roshkoshko ga tjwlō ara llëm, dbo ara llëm bakoe. Gueniyo woshre iröng obishko ga bi doyo tjwlō ara, dbo ara shara. ⁴⁴ Eerishko ga bi doyo ère pjlu, shji ber löng kjok ère kjing go wlo.

Gueniyo eshko ga bi doyo ber pjlu, shji löng kjok dogo wlo.

⁴⁵ Sbö tjlökwö tak pjang eni: «Domer bäm go ko Adán li, e iara Sbörë beno shäng së.»§ Gueniyo shäng kjlara obi Adán dik, era sëya, ga shji ie ber löng së tjaglën wleni. ⁴⁶ Bi doyo pjlu, shji löng kjok dogo wlo li, e weno bäm go llëme. Bi doyo pjlu, shji löng kjok ère kjing go wlo lira weno bäm go. ⁴⁷ Domer bäm go li, e shäryak klung sho tjeng kjok ère kjing go li go. Domer oblë lira kjok dogo so. ⁴⁸ Domer kjok ère so bäm go li doyo sorë ga shji kjok ère so löng kës li doyo so e kjoyo bakoe. Domer kjok dogo so lira, ba doyo sorë ga èye kjok dogo so löng kës li doyo eni bakoe. ⁴⁹ Shji weno so domer kjok ère so li kjoyo sorë ga llono ga shji wen so domer kjok dogo so li kjoyo eni bakoe.

⁵⁰ Pjeyoga, lër bomi kong ga bi doyo ère pjir. E äär ber löng Sbö sök no pjluyo iyado lishko wlo llëme. Llëbo pjir li äär ber llëbo pjir llëm li tjok llëme. ⁵¹ Llëbo miydëba llëm wleniyo lër bomi kong kjrina. Kuzi yötso. Shji wolon uunkong llëme. Gueniyo shji kjlopswe uunkong, ⁵² wop eni llëm, shji bokkwo smer wleni. Eshko dbaryo ga wli bakwaraba jek pjirshko ga wolono löng li woshre Sbörë ber löng iyado wlo, ga shji kjlopswe eshko jä. ⁵³ Bi doyo ère pjir kjishko ga woyde ga kjlopswe ber pjir ame wlo. Bi doyo ère wolon kjishko ga woyde ga kjlopswe ber wolon ame wlo. ⁵⁴ Eshko ga bi doyo ère pjir wlo li kjlopswara beno pjir ame wlo, bi doyo ère wolon wlo li kjlopswara beno wolon ame wloshko ga tjlökwö tak pjang Sbö tjlökwö go li shäryono eshko. Tjlë ga

«Wolon li, e pjira Sbörë.*

⁵⁵ Wolon, èye zam ame.

Wolon, pja dbo ame.»†

⁵⁶ Shji wolon, llëbo owa shäryoroy li kjishko. Ga llëbo shäryoroy li owa, e miydëy kjok llgwekklo tara Moisésdë li go. ⁵⁷ Gueniyo shji mär Tjlapga Jesucristo go kjishko ga shji ie Sbörë ber wolon ame wlo. Shji wopjlú ba tjok e kjishko.

⁵⁸ Eni ga pjeyoga, pjäy wokjang, pjäy mär ber löng Tjlapga Jesús go iyado. Miydëmi

† 15:32 Isaías 22.13. § 15:45 Génesis 2.7. * 15:54 Isaías 25.8. † 15:55 Oseas 13.14.

ga pak shäryëmi Tjlapga Jesús kong li tjwlo ara. E kjishko ga pjäy parkë ba kong jlökoyo iyado.

16

Dbur töng Sbö nopga kong

¹ Pjäy dbur töng, ichëmi jek Sbö nopga kong wloshko ga shäryozï, loror Jesús tjlokwo kragaga löng Galacia kjokyo kong sorë ga eni. ² Dbar sondë kjwobi go, pjäy tönshko ga pjäy kjlara kjlara dbur twë sira, jnemi wlo. Eye dbur shano ara ga dbur twe ara. Eye dbur shano sira ga dbur twe sira. Shäryozï eni, tja äärshko ga töng tjeng pjir tjän wlo. ³ Eni ga tja jek äär bomi shwoyshko ga nopga wlënomi löng li ichër jek Jerusalén kjokyo ba tje, ga kjibokwo twër ba kong lok, söya jek ba tjok wlo, epga ë miyde Jerusalén sopgarë wlo. ⁴ Woydëmi wleni ga tja jek ba tjok bakoe.

Pablo wotjlik to kjok shto oblë

⁵ Tja wotjlik jek äär Macedonia kjokyo. E irgo ga tja jek äär bomi shwoy, bomi ik wlo. ⁶ Tja ber sök bomi tjok dbar kjwöbö dikjoyoe. Tja opshik llëm, kjok owa dbaryo li jek guing kjwe. ⁷ Tja jek bomi ik jekdo ga pjäy in dbar kop ara ga äe. Tja iche Tjlapgarë wleni ga pjäy in woydë dbar kjwöbö, jëkko dö llëme. ⁸⁻⁹ Gueniyo na Éfeso kjokyo ga tja pak ara, Cristo tjlokwo kukoba woydë ara kjishko. Nopga ara wotjlik owa bor kong bakoe. E kjishko ga tja ber sök na, äär jong judío dbar shrëzlong dbaryo kowe lok Pentecostés* lishko.

¹⁰ Timoteo äär bomi ikshko ga wlokjrozï yotso, ber wopjlu wlo, e parkë Tjlapga Jesús kong botoya dik kjishko. ¹¹ Bangkjrozïa. Ga brikshko ga kjimtozï, tek shäng wopjlu bor shwoy wlo. E koshër shäng ëreshko, bi pjeyoga jëk löng ba yorkë li tjok bakoe.

¹² Bi kjlara Apolosda ichoror to jek bomi ik ba tjok lok loror, gueniyo jek woydë llëme. Gueniyo dbar tjokshko ga pjäy iyde kwjlë jä le.

Pablo lano pjeyoga oblë oblë kjishko

¹³ Pjäy sjëke. Pjäy mär Jesús go jlökoyo iyado. Pjäy opyos wokjang, pjäy wosonkë

llëme. ¹⁴ Llëye shäryëmi dö ga oblë woydozï ara.

¹⁵ Tjlapga Jesús tjlokwo roy loror Acaya kjokyo shko ga tjlokwo kragaga bäm go li beno Estéfanos, ba pjeyoga bakoe. Ga epga beno löng pjeyoga oblë mär Tjlapga Jesús go li kjimte ara. E miydëmi pjluë. E kjishko ga rokër bomi kong ga ¹⁶ epga kolozïa. Oblëga parkë löng baïya dik li kolozï eni bakoe.

¹⁷ Estéfanos, Fortunato, Acaico, e shrono löng bor ik bomi äska. E kjishko ga tja wopjluë. ¹⁸ Löng bomi tjokshko ga pjäy dbokjrë ara ba kjishko. Löng bor tjok kjishko ga tja dbokjrono beno shäng wopjlu eni bakoe. Nopga eniyo, e poshrëkko.

Kjibokwo pjirzlong

¹⁹ Jesús tjlokwo kragaga löng Asia kjokyo li, «¿Pjäy yonde?» le bomi kong.

Aquila, Priscila, pjeyoga tön löng ba ushko li, «¿Pjäy yonde?» le bomi kong wopjlu Tjlapga Jesús ko go.

²⁰ Pjeyoga uunkong löng bor tjok li, «¿Pjäy yonde?» le bomi kong bakoe.

Pjäy ëng woydë ara kar kar kuzong ga «¿Yonde?» lëmi ëng kong wopjluë.

²¹ Tja Pablo, kjibokwo pjirzlong ëre tër bomi kong bor orkwo om go go shara.

²² Rokër Sbö kong ga ëye Tjlapga Jesús woydë llëm ga shdüya. iPja tjwe wop äe, Tjlapga!

²³ Rokër Tjlapga Jesús kong ga ba wopjlu li kjishko ga pjäy kjimte ara.

²⁴ Pjäy tönno beno tjeng Cristo Jesús tjok, pjäy woydër ara uunkong. Ber eni.

* **16:8-9** Pentecostés lanyo, e tak pjang Hechos 2.1.

Segunda Carta a los Corintios Kjibokwo ère tara Pablorè Corinto sopga kong Kjibokwo ère sorè

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo. Domer shäng kjlara obi ko Tito. E parkè shäng Sbö tjlökwo lè Pablo tjok. Pjlara ga öör jek shäng parkè Corinto kjokyo. E irgo ga to iröng Macedonia kjokyo, Pablo sök'lishko. Eshko ga llèbo owa shärye Jesús tjlökwo kragaga löng Corinto kjokyorè li roy lara ba kong pjire. Eni ga kjibokwo ère tara Pablorè ba kong, llèbo llè ligweya wlo.

Corinto kjokyo ga no kjone kjone tjwe tön Jesús tjlökwo kragaga li tjok, ga tjlè lok ga «Tja Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska» le, miga jyö erä. Epga opyono tjwlö ara Pablo kjinmo, ga Pablo läywara lok owa bakoe. Eni ga Jesús tjlökwo kragaga li jyäpgwara lok ara. E kjishko ga kjibokwo ère go ga llèbo jyä tara Pablorè nopga eniyo li kjishko. Jesús tjlökwo kragaga li poshduna, wlona wopjlú go, epga jèk ba jyäpgwagaga owa li tjok llèm wlo.

Dèdashko ga Jesús tjlökwo kragaga löng eshko li kong dbur rokara Pablorè, Jesús tjlökwo kragaga löng Jerusalén kjokyo li kjimtoklo. Gueniyo ba jyäpgwagaga li tjlèno ga dbur li woyde Pablorè ba kong om go lara, miga jyö erä. Eni ga Pablo wotjlik jek eshko wop äe le, ga kjibokwo ère go ga epga ichara dbur töng jek obi, söya jek Jerusalén kjokyo wlo.

¹ Kjibokwo ère taga tja Pablorè, bi kjlara Timoteo tjok. Tja kjrara Sbörè beno ba tjlökwo roy laga Cristo Jesús äska.

Sbö tjlökwo kragaga löng Corinto kjokyo, löng Acaya kjokyo, kjibokwo ère ichërwa jek bomi kong.

² Rokërwa bi Data Sbö kong, bi Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjäy kjimte lok ara, pjäy ie ber löng wlèp bakoe.

Shji kjimte Sbörè, shji wosonkè llèm wlo

³ Sbö, bi Tjlapga Jesucristo Data li poshrëy ara. Shji songe laga li e. Bi kjimtaga li e bakoe. ⁴ Llèbo wen borwa kong owashko ga tjawa kjimte, tjawa wosonkè llèm wlo. Tjawa kjimtara eni kjishko ga llèbo wen oblè kong owashko ga kjimterwa eni bako, wosonkè llèm wlo. ⁵ Llèbo weno Cristo kong owa li wen borwa kong ara eni bakoe. Gueniyo tjawa kjimte ara bako, tjawa wosonkè llèm wlo. ⁶ Tjawa löng song èreshko, pjäy kjimterwa ga pjlú wlo, pjäy där wlo. Ga tjawa kjimte Sbörè, tjawa wosonkè llèm wlo. Eni ga pjäy kjimterwa ga pjlú, pjäy wosonkè llèm wlo bakoe. Eni ga llèbo wen bomi kong owashko ga kumi kjang ga pjlúe. ⁷ Miydërwa ga llèbo weno borwa kong owa li weno bomi kong eni bakoe. Ga pjäy kjimte Sbörè, tjawa kjimtara sorè ga eni. Eni ga miydërwa ga pjäy ber löng wopjlúe.

⁸ Pjeyoga, woydërwa ga tjawa öör löng song Asia kjokyo sorè li miydèmi löng pjlúe. Llèbo shäryaraba borwa kong owa ara an-moyö, kurwa mae. Tjawa wotjliño ga tjawa där ber löng sè ame lororwa. ⁹ Tjawa zrökoba lororwa eni. Shäryono eni, tjawa opping mär om go ame wlo, tjawa mär ber löng Sbö go shara wlo. Shinmoga woshraga li e. ¹⁰ Eshko ga tjawa zrökoba lèrwalöngshko ga tjawa döra Sbörè. Eni ga tjawa beno löng mär ba go. Miydërwa ga e ber borwa döga iyado. ¹¹ Rokërwa bomi kong ga pjäy syöshtè Sbö kong borwa kjishko, tjawa kjimtemi wlo. Eni ga Sbö wopjlú li kjishko ga tjawa kjimte, nopga ara syöshtono sorè li eni. Eshko ga nopga syöshtono ara li ber löng wopjlú ba tjok, borwa kjishko.

Llèbo shärye Pablorè lara li shäryara llème

¹² Miydërwa ga tjawa jèktong pjlo bek nopga uunkong tjok, bomi tjok bakoe. Tjawa krè ara wopjlú e kjishko. Tjawa kjimtara Sbörè, ga tjawa tjlèno bek iyado, llèye jnenorwa è kong llème. Tjawa mär löng kjok miydè kjok ère kjing go li go llèm, tjawa mär löng Sbö wopjlú li go. ¹³⁻¹⁴ Kjibokwo tërwa bomi kong wèlè, llè loklo miydèmi pjlú wlo. Eerishko ga tjawa sorè miydèmi sira erä, gueniyo woydërwa ga llono ga tjawa sorè miydèmi pjire. Eni

ga Tjlapga Jesucristo tjwe iröng obishko ga pjây krê borwa kjîshko ga pjlú, tjawa krê bomi kjîshko sorê ga eni.

¹⁵ Miydêr ga pjây löng wopjlú bor tjok lër. E kjîshko ga tja jek äär bomi ïk pjloglo pjök loror, pjây ber wopjlú wlo. ¹⁶ Tja jek Macedonia kjokyoshko ga pjây ïn äär loror. Ga tja tek iröngshko ga pjây ïn obi loror. E irgo ga tja wotjlîno ga tja kjimtêmi jek Judea kjokyo wlo bakoe loror. ¹⁷ Gueniyo shäryoror eni llême. ¿Eni ga pjây wotjlîk ga shäryêr eni lororshko ga woyotjlînor yôtso llême lêmire? Nopga kjok êre so, «Tja llêbo shäryê» le oblê kong, gueniyo wotjlîk ba pjlúshko ga shärye eni llême. ¿Pjây wotjlîk ga tja eni lêmire? ¹⁸⁻¹⁹ Llêye lara Sbörê li shärye eni ïyado. Miydêmi ga e jlôe. Ga tjawa omshäryê eni bakoe. Era jlô eni bakoe. Tja, Silvano, Timoteo, Sbô Wa Jesucristo li roy lororwa bomi kong, ga era, llêye lara li shärye eni ïyado. E kjîshko ga «Shäryêrwa» lororwashko ga shäryêrwa eni. ²⁰ Llêbo lara Sbörê bi kong jlôkoyo kês li beno shäryaga Cristorê. E kjîshko ga shji tönshko ga «Llêbo lara li shäryara eni» lëy, Sbô poshrëy wlo. ²¹ Shji tönno beno tjeng Cristo tjok, ga rayêy llêm li, e laga Sbörê. Shji iara beno tjeng dboy ba kong. ²² Ba Sëya ichara bi go, ber kësbang bi tjok wlo. Shji jyâ tara eni, shji baïya li miydëy e go wlo. Ga miydëy e go ga llono ga llêbo pjlú twe bi kong lara kês li twe bi kong eni bakoe.

²³ Tja jek bomi shwoy Corinto kjokyo loror. Gueniyo tja to jek llêm, pjây wlon ara anmoyô llêm wlo. Miyde Sbörê pjir ga eni. Rokêr ba kong ga llêbo lër li eni llêm ga tja shdûya. ²⁴ Pjây mär Cristo go sorê li laga tjawarê, e lorwarê llême. Miydêrwa ga pjây mär löng ba go jlôkoyo. Tjawa bomi kjimtaga erô, pjây löng wopjlú wlo.

2

¹ Miydoror ga pjây ïn öör kjwe ga pjây ioror beno löng woydêe. Ga shäryêr bomi kong eni ame loror. Tja jek bomi shwoy llêm e kjîshko. ² ¿Pjây ioror beno woydê kjwe ga tja iaga êrê ber shäng wopjlú obi? Pjây ioror beno tjeng woydê li erôe. ³ Pjây ïn jek äärshko ga woydêr ga tja iêmi ber shäng wopjlúe. Eshko ga miydêr ga pjây

löng wopjlú bor wopjlú li kjîshko bakoe. Gueniyo pjây ïn äär ga tja iêmi woydê li woydoror eni llême. Kjibokwo toror bomi kong eni e kjîshko. ⁴ Miydoror pjlú ga kjibokwo li lêmishko ga pjây ber löng woydêe. E kjîshko ga têrshko ga tja woydê, tja wosong, tja slar êê bako, pjây iêr ber löng woydê li woydoror llêm kjîshko. Gueniyo toror eni, pjây woydêr ara li miydêmi e go wlo.

Ëye llêbo owa shäryono bi kong ga woyde ga owa li iëy ber tjwlô llême

⁵ No shäng kjlara, tja iara woydê sira. Gueniyo pjây uunkong iara woydê sira bakoe. «Sira» lër, ber ba kong kjang anmoyô llêm wlo. ⁶ Pjây ara omshduno. Erô ga bue, shdûy ame. ⁷ Eerishko ga owa shäryara li iozî ber tjwlô ame, woyojezîa. Eni ga ber shäng woydê ara anmoyô, llêbo owa shäryara li kjîshko llême. ⁸ Rokêr bomi kong ga woydêmi ara li pîzî ba kong obi.

⁹ Kjibokwo toror bomi kong eni, pjây tjln wlo, tja kolêmi äär jong ba dbo gore miydêr wlo. ¹⁰ Ëye llêbo owa shäryono ga owa li ioromi beno tjwlô llêmshko ga bor kong ga beno eni bakoe. Ga ïnor ga llêbo li owa jlôkoyo, ga ioror beno tjwlô llêmshko ga shäryoror Cristo bokso bomi kjîshko, ¹¹ shji jyâpgwe Ärê llêm wlo. Llêbo owa shärye woydê bi tjok li miydëy tjän.

Cristo tjlôkwo roy pjlú lagaga

¹² Tja jek öötong shäng Troas kjokyo, Cristo roy pjlú lëshko ga nopga löng eshko li iara Tjlapga Jesúsde tjlôkwo li kuk woydê ara. ¹³ Eni êmdê ga tja shäng wlêp llêm, bor kjlara Tito shäng eshko llêm kjîshko. E kjîshko ga epga rayoror beno löng eshko, ga tja to jek Macedonia kjokyo ba wlêk shara.

¹⁴ Êngkjwaga kägäyo, ba moskwoga zana pjirshko ga ba êngkjwagaga li tÿya uunkong, ga söya jek ba irgo, oblê zana li shrëya lok wlo. Shjira söya Cristorê kjone pogo, ba tjlôkwo roy pjlú lë oba kong, llêbo owa li zây pjir wlo wleni. Ba tjlôkwo roy pjlú li, e Sbô kong llêbo lÿ pjleblê wleni. Tja wopjlú Sbô tjok e kjîshko. ¹⁵ Llêbo lÿ pjleblê sukoba Sbô kongshko ga ba lÿ li dbo ara. Tjlôkwo roy pjlú li lëy oba kongshko ga shdär kjone pogo, llêbo lÿ dbo ara wleni. Sbô kong ga

shji llëbo lõ pjlëblë wleni. Ga nopga dâr wlo li, nopga pjir wlo li, lõ ère kuya lok wëlle. ¹⁶ Nopga pjir wlo lõng li kong ga lõ owa wleni, e ba zrëkklo kjishko. Nopga dâr wlo lõng li kong ga lõ pjlëblë wleni, e ba dëkklo ber lõng sê wlo kjishko. Èye dbo ara, kjok miydë ara, pak ère shäryë pjlú wlo llëme. ¹⁷ Nopga ara to lõng tjlökwo li læ, dbur shak e go wlo. Tjawa omshäryë eni llëme. Tjawa Cristo parkaga kjishko ga tjawa ichara Sbörë pak ère shäryë Cristo dbo go, ga tjawa ÿya sök ÿyado. E kjishko ga tjawa tjlë beke.

3

Tjlökwo twara Sbörë tjaglën, beno ÿyado wlo

¹ Tjawa tjlë eni, tjawa krë e go wlo llëme. No kjone kjone to lõng tjlökwo roy læshko ga kjibokwo söya tjeng ba tjok, jyã tara oblërë ba kong, ga äär kjone pogoshko ga pÿya nopga kong, epga parkë pjlúe miyde lok e go wlo. ¿Woydëmi ga kjibokwo eniyo pinwa bomi kongdo? ¿Pjây wotjlik ga woydërwa ga kjibokwo eniyo twëmi borwa kong læmiro? ² Eni llëme. Pjây om go beno borwa kong, so kjibokwo eniyo kjoyoe. Èye tjawa parkë sorë li miydë woydë ga pjây jëk lõng sorë li ÿga wëlle. Ga pjây woyotjlinwa ÿyado. ³ Èye kjibokwo të woydë ga jyã te ba shtikklo go kjibokwo go, llëm ga jyã te ak kjwangyo go. Pjây kjimtara Cristorë ara borwa kjishko li miydëba wlo ga pjây iara beno so kjibokwo eniyo kjoyoe. Gueniyo jyã li tara ba shtikklo go llëm, tara ak kjwangyo go llëm bakoe. Pjây kjlopswara Sbö Sök ÿyado Sëya lirë beno oblë, pjây kjimtara li miydëba e go wlo. Jyã tara wleni lærwa li e.

⁴ Lërwa eni Sbö bokso ga pjlú, tjawa mär lõng Cristo go kjishko. ⁵ Pak ère shäryërwa tjawarë om go ga äe. Kjok miydë twaga Sbörë borwa kong kjishko ga shäryërwa ga pjlúe. ⁶ Tjawa iara Sbörë beno lõng tjlökwo twara tjaglën, beno ÿyado wlo li laga ba Sëya go, kjok llgwekklo go llëm, ga tjawa iara beno lõng ba shäryë pjlúe. Kjok llgwekklo li, shji shdüya, shji ber lõng zrëkklo wlo. Gueniyo Sbö Sëyara, shji ie ber lõng sê ÿyado.

⁷ Kjok llgwekklo tara Sbörë ak kjwangyo go li, shji shdüya, shji ber lõng zrëkklo wlo erä. Eni ëmdë ga twara Moisés kongshko ga Moisés bokkwo kälä dbo ara, ga ba bokkwo li ÿya Israel tjëyogarë ga äe. E irgo ga kälä dbo ara li jenoë. ⁸ Gueniyo tjlökwo lara jlokoyo tjaglën ba Sëya go li, era tjwlö ara anmoyö. ⁹ Llëbo, shji shdüya, shji ber lõng zrëkklo wlo li, e tjwlö ara. Gueniyo llëbo, shji ie ber pjlo bek Sbö bokso wlo li, era tjwlö ara anmoyö. ¹⁰ Ga llëbo oblë äär tjwlö ara eni llëme. Eni ga tjwlö ara anmoyö kjishko ga llëbo tjwlö ara dënashko li beno tjwlö llëm wleni. ¹¹ Llëbo twara dënashko li tjwlö ara, e pjir wlo gueniyo. Eni ga llëbo twara pjir llëm wlo li, era tjwlö ara anmoyö.

¹² Tjlökwo tjaglën li kjishko ga lærwa ga llëye bangkjrërwa llëme. ¹³ Dënashko ga Moisés tjlë Israel tjëyoga kongshko ga bokkwo kjinyë shwong go, ba bokkwo kälä dbo ara jer jek li ÿya lok llëm wlo. Tjawa omshäryë eni llëme. ¹⁴ Dënashko ga epga iara Sbörë beno lõng kjok llgwekklo li kuk woydë llëme. Eerishko ga llë loklo miyde lok llëm obi, lõng bokkwo kjingak pjir wleni. Ga ber lõn bokkwo kjingoklo li kjak llëm wleni obi, kjaga Cristorë erö kjishko. ¹⁵ Eerishko ga kjok llgwekklo li læba ba kongshko ga lõng bokkwo kjingak pjir wleni obi, woyotjliya lok yötso ga äe. ¹⁶ Gueniyo èye mär Tjlapga Jesús go ga bokkwo kjingak pjir wleni li, e dâr ber ÿga wëlle wleni shara. ¹⁷ Tjlapga li, Sbö Sëya, e kjlarasoe. Sbö Sëya, e bi döga. ¹⁸ Eni ga shji beno lõng bokkwo kjingak wleni ame. Ga dbar kjwobi go ga shji kjlopswe Tjlapga Sëyarë shäng, shji jëk ber lõng Tjlapga Jesús ÿ dik wlo. Eni ga shji ikoba ga Tjlapga li sorë, e miydëba bi go.

4

Tjawa tjwlö ara llëm, tjlökwo lira tjwlö ara

¹ Tjawa kjimtara Sbörë ara kjishko ga pak ère twara borwa kong, shäryërwa wlo. E kjishko ga tjawa wosonkë llëme. ² Llëye owa shäryak lütshko, lökyo buk wleniyo li shäryërwa llëme. Èye jyäpgwërwa llëm, Sbö tjlökwo roy lærwa bek, kukoba wëlle wlo

erä. Shäryërwa löng eni, tjawa ïkobashko ga llëbo owa shäryororwa lëba Sbö kong ga ä wlo. ³ Tjlokwo roy pjlú li lërwa löng li ber ë kong wëlle llëm wleni ga epga löng pjir wlo kjishko. ⁴ Cristo, e so Sbö kjoyo, e dbo kälä ara bakoe. E sorë miydëy ba roy pjlú li go. Eni ga ba roy pjlú li, e iök shjiy pjang kjok ro sï roy wleni. Gueniyo nopga pjir wlo li bokkwo kjingara kjok ëre so sbö lirë, Cristo roy pjlú li kuya lok wëlle llëm wlo. ⁵ Tjawa om go li roy lorwarë llëme. Jesucristo, e nopga uunkong Tjlapga lërwa bomi kong. Tjawa löng parkë bomi kong ba kjishko erä. ⁶ Kjok shäryara Sbörëshko ga iök ichara wen shjiy kjok ro sï roshko. Ga iök ichara wen shjiy bi pjlúshko eni wleni bako, Sbö dbo kälä ara li sorë miydëy Cristo go wlo.

⁷ Klung sbi buk kjwara tjwlo ara llëm, roshko llëbo tjwlo ara. Tjawa so e kjoyoe. Tjawa tjwlo ara llëm, tjlokwo twara Sbörë borwa kong lërwa wlo li, era tjwlo ara. Llëye shäryërwa löng borwa dbo om go li go llëm, shäryërwa dbo twe Sbörë borwa kong li go erä. ⁸ Llëbo wen borwa kong owa ara, gueniyo tjawa to ber löng e tjok lorwarë llëme. Llëye shäryërwa miydërwa llëm, gueniyo tjawa wosonkë llëme. ⁹ Tjawa wloyoga ara, gueniyo tjawa yorkaga tjok. Tjawa shdungoba ara, gueniyo tjawa pjikoba llëme. ¹⁰⁻¹¹ Dbar kjwobi go ga tjawa opyë ber zrökoba wlo, Jesús ï dik, miydëba e go wlo ga borwa kjimtaga ber löng së wlo li e. ¹² Tjawa zrökoba woydëshko ga tjawa parkë, pjäy ber löng së ïyado wlo.

¹³ Sbö tjlokwo tak pjang eni: «Tja mär Sbö go kjishko ga tja tjläno.»* Ga tjlokwo lërwa, tjawa mär ba go kjishko eni bakoe. ¹⁴ Miydërwa ga Tjlapga Jesús woshrra Sbörë iröng obi. Ga llono ga tjawa woshre iröng obi bomi tjok eni bakoe. Eshko ga shji uunkong söya äär ber löng ba tjok. ¹⁵ Llëbo uunkong ëre shäryë, ber pjlú bomi kong wlo, Sbö wopjlú li kjishko ga nopga kjimte jek këgong këgong wlo bakoe. Eni ga epga ber löng wopjlú Sbö tjok, ga Sbö ie lok ber kësang, tjwlo ara bakoe.

¹⁶ E kjishko ga tjawa wosonkë llëme. Dbar kjwobi go ga borwa doyo ëre dbo lon sira

sira, gueniyo borwa wotjlik lira dbokjrë jek këgong këgong. ¹⁷ Llëbo wen borwa kong owa eerishko li pjir. Borwa kong ga e kjang llëm, tjwlo ara llëm bakoe. Llono ga llëbo tjeng kës ëre kjishko ga tjawa kong llëbo twe Sbörë. Era pjir llëm, ga tjwlo ara, llëbo wen borwa kong eerishko li kjinmo anmoyö. ¹⁸ Llëbo ïgöy wëlle li pjir, gueniyo llëbo ïgöy llëm lira pjir llëme. E kjishko ga llëbo ïgöy wëlle li woyotjlinwa llëm, llëbo ïgöy llëm li woyotjlinwarë döe.

5

Bi doyo tjaglën

¹ Bi doyo ëre so ukwang kjoyo, e ber ïyado wlo llëm kjishko. Shji wolonoshko ga äska doyo twe Sbörë bi kong oblë kjok dogo. Era pjir llëm, shäryaga norë llëm bakoe. ² Shji löng së obishko ga woydëy ga bi doyo tjaglën li twe bi kong jekdo. ³ Doyo tjaglën li twe bi kongshko ga shji doyo tjok, shji ber löng shwong dret wleni llëme. ⁴ Shji löng bi doyo ëre go obishko ga shji löng song ïyado. Gueniyo bi doyo pjir wleniyo ëre rayëy woydë dö llëm, äska woydëy oblë, pjir llëm wleniyo. ⁵ Shji poshäryara Sbörë, doyo tjaglën ber bi kong pjlú wlo. Ga ba Sëya twara bi kong. Miydëy e go ga llono ga bi doyo tjaglën li twe bi kong eni bakoe.

⁶ Miydëy pjlú e go ga llono ga shji äär ber löng Tjlapga Jesús tjok kjok dogo, shji löng bi doyo ëre go obishko ga shji äätë löng ba tjok eshko llëm obi gueniyo. ⁷ Shji mär löng ba go, llëbo ïgöy wëlle li go llëme. ⁸ Shji löng wopjlú ba koshë. Shji wolon, shji to ber löng ba tjok ïyado wlo dey. ⁹ Gueniyo shji löng së obire, de shji wolonde, shji drön ara, llëbo woyde Tjlapga lirë shäryëy wlo li, e shäryë, e ber shäng wopjlú bi tjok wlo. ¹⁰ Llono ga shji uunkong roke Cristorë äär löng ba zlong bäng, ga shji jëktong kjok ëre kjing go sorë li llgweya. Eshko ga shji kjlara kjlara potjwläya, llëbo shäryoroy pjlüre, de oware li kjishko.

Shji iara Sbörë beno löng wläp ba tjok

¹¹ E kjishko ga Tjlapga Jesús bangkjrërwa ara. Eni kuzong ga tjawa parkë ara, ba tjlokwo kjrëba wlo. Tjawa sorë miyde Sbörë

* 4:13 Salmo 116.10.

pjlúe. Woydërwa ga tjawa sorë miydëmi bakoe. ¹² Lërwa bomi kong eni jek obi, pjây ber löng wopjlú borwa tjok wlo llëme. Lërwa bomi kong, tjawa läywe nopga krë ä wleniyo lirë owashko ga dboryëmi ga pjlú wlo. Epga krë ara, llëbo ïgöy wëllë li kjïshko, gueniyo wotjlik lok owa ba pjlúshko.

¹³ Pjây wotjlik ga tjawa skwë wleni lëmi ga e Sbö kjïshko. Pjây wotjlik ga tjawa wotjlik pjlúe lëmi ga e bomi kjïshko. ¹⁴ Tjawa parkë eni kjuwe, miydërwa ga shji woydara Cristorë ara kjïshko. Miydërwa ga e wolono nopga uunkong kjïshko. Eni ga nopga uunkong li wolono ba tjok wleni. ¹⁵ E wolono nopga uunkong kjïshko, ëye löng së ga llëbo shärye Cristo kong wlo, llëbo shärye ba kong om go wlo llëme. E wolono ba kjïshko, ga woshrra Sbörë iröng obi.

¹⁶ E kjïshko ga tjawa oblë woyotjlik, nopga Sbö miydë llëm wleniyo omwoyotjlik dik llëme. Dënashko ga Cristo woyotjlinorwa baïya dik. Eerishko ga woyotjlinwa eni ame. ¹⁷ E kjïshko ga ëye tönö beno tjeng Cristo tjok ga kjlopswana Sbörë beno löng tjaglën wleni. Wotjlik löng dënashko sorë li, e pjitonge. Benö löng wotjlik oblë shara. ¹⁸ Llëbo uunkong ëre shäryaga Sbörë. Shji iara beno löng wlëp ba tjok Cristo kjïshko, ga tjawa ichara beno löng ba roy shdök oblë kong, tjlökwö kjre lok wlo, ber löng wlëp ba tjok bako wlo. ¹⁹ Cristo ichara Sbörë wolon, owa pjang nopga Sbö miydë llëm wleniyo go li löya ber dret wlo, epga ber löng wlëp Sbö tjok wlo. Ga tjawa iara beno löng tjlökwö ëre roy shdöga ²⁰ Cristo äska. Tjlökwö lërwa ë kongshko ga laga Sbörë om go wleni. Eni ga rokërwa bomi kong Cristo ko go ga pjây ber löng wlëp Sbö tjok. ²¹ Cristo llëbo owa shäryono llëme. Gueniyo ichara Sbörë wolon, owa shäryoroy li potjwlëk e go wlo, shji ie ber pjlo bek ba bokso wlo.

6

¹ Tjawa parkë löng Sbö kong kuzong ga rokërwa bomi kong ga pjây kjimtara Sbörë ba wopjlú kjïshko li iëmi ber tjwlö llëm wleni llëme. ² Sbö tjlökwö tak pjang li goshko ga Sbö tjlëno eni:

* **6:2** Isaiás 49.8.

«Bomi kjimtozlong dbaryo li öötongshko ga pjây kuror.

Bomi dözlöng dbaryo li öötongshko ga pjây kjimtoror.»*

¡Bi kjimtozlong dbaryo le li eeri! ¡Bi dözlöng dbaryo le li eeri bakoe!

Llëbo weno Pablo kong owa ara

³ Llëbo shäryërwa kës li shäryërwa, ikoba ga pjlú wlo, tjlökwö lërwa löng li owa lëba llëm wlo, tjawa parkë Sbö kong li owa lëba llëm wlo bakoe. ⁴ Tjawa drön parkë pjlú Sbö kong, tjawa ikoba ga pjlú wlo. Llëbo wen borwa kong owa ara ga kurwa kjinge. ⁵ Olö ga tjawa shpokoba, tjawa ichëba ber löng kjërshko, oba ara iirkë borwa kong, tjawa zrökoba woydë bakoe. Tjawa parkë kjang, tjawa pë llëm, tjawa pjli kuk ara bakoe. ⁶ E wopro ga llëbo owa shäryërwa llëm, tjlökwö lërwa löng li llë loklo miydërwa pjlú, tjawa iirkë maling llëm, tjawa wopjlú oblë tjok iyado, tjawa go Sbö Sëya, oblë woydërwa ara jlökwö, ⁷ tjawa tjllë bek, tjawa kong dbo twe Sbörë, tjawa jëk löng pjlo bek iyado, tjawa opwlikë bakoe. ⁸ Olö ga tjawa bangkjërëba, olö ga tjawa bangkjërëba llëme. Tjawa läywëba pjlú, tjawa läywëba owa bakoe. Tjlökwö bek lororwa ëmdë ga tjawa jyö äe lëba. ⁹ Tjawa miydëba löng pjlú ëmdë ga tjawa ë lëba. Tjawa wolon to wleni ëmdë ga tjawa löng së obi. Tjawa shpokoba ara ëmdë ga tjawa zröydëba llëm obi. ¹⁰ Tjawa löng song kjoyo ëmdë ga tjawa löng wopjlúe. Tjawa llëye llëm ëmdë ga oblë kjimtërwa ara, tjlökwö lërwa löng li go. Tjawa llëye llëm kjoyo ëmdë ga llëbo tjwlö ara tjeng kës li tjeng borwa tjok.

¹¹ Pjeyoga Corinto so, tjawa tjllëno bomi kong jlökwö. Pjây woydërwa ara. ¹² Pjây woydërwa pjlú iyado, gueniyo tjawa woydëmi löng llëm wleni. ¹³ Pjây woydororwa ara kuzong ga tjawa kar woydozi eni bakoe. Tja tjllë shäng bomi tjok, pjây bor wapga wleni.

Shji jëk Sbö tjlökwö kragaga llëm wleniyo tjok llëme

¹⁴ Shji jëk Sbö tjlökwö kragaga llëm wleniyo tjok llëme. ¿Llëbo pjlú shäryaga, llëbo owa shäryaga, e jëk ëng tjok pjlú sorë?

¿No jëk kjok shjiy roy, no jëk kjok ro sï roy, e jëk ëng tjok sorë? ¹⁵ ¿Cristo, Ä, e wotjlik kjrinaso sorë? ¿Sbö tjlökwo kjruga, Sbö tjlökwo kjruga llëm, e jëk ëng tjok pjlú sorë? ¹⁶ Sbö, sböpga jyäglo, e poshrëkoba shtoyo kjrinaso ga äe. Shji Sbö Sök İyado li u wleni. Sbö tjlökwo tak pjang li goshko ga Sbö tjlëno eni:

«Tja ber shäng ba tjok,

ga tja jëk shäng ba tjok bakoe.

Tja ber ba Sbö,

ga epga ber bor nopga bakoe.»[†]

¹⁷ «“E kjishko ga pjây ber löng ba tjok ame, pjây opkjos löng dboshko dey.

Llëbo porwako llëm wleniyo porwëmi llëm, enira pjây wlokrër” le Tjlapga Sbörë eni.»[‡]

¹⁸ «Tjlapga, llëye shärye woydë li shärye ga pjlúe. E tjlë ga

“Tja ber bomi data,

ga pjây ber bor wapga” le.»[§]

7

¹ Pjeyoga, tjlökwo ëre iara Sbörë beno bi kong. E kjishko ga llëbo owa shäryëy löng kës li rayëy pjire. Llëbo owa shäryëy bi doyo go ame, shji wotjlik owa ame bakoe. Sbö bangkjrëy ara kjishko ga woyde ga shji jëk löng pjlo bek jlökoyo.

Pablo wopjlú, Sbö tjlökwo kjruga löng Corinto kjokyo li kjishko

² Tjawa woydozïa. Tjawa wotjlino owa ë kong llëm, llëbo owa shäryororwa ë kong llëm, ëye jyäpwororwa llëm bakoe. ³ Lër bomi kong eni, bomi wlongglo wlo llëme. Tjawa löng sëre, de tjawa wolonore, pjây woyotjlina İyado, e loror bomi kong pjir tjan. ⁴ Tja tjlë bomi kong jlökoyo. Tja wopjlú bomi tjok. Tja dbokjrë ara bomi kjishko. Tjawa löng song ëmdë ga tja shäng wopjlú anmoyö.

⁵ Tjawa shrono löng Macedonia kjokyo ga tjawa woshtono llëm, llëbo weno borwa kong owa ara kjishko. Llëbo shäryara borwa wloyogarë borwa kong owa, tjawa woydono ara borwa pjlúshko bakoe. ⁶ Gueniyo shji löng wosongshko ga shji kong dbo twe

Sbörë. Ga tjawa kjimtara eni, Tito ichara borwa shwoy, tjawa ber löng wosong ame wlo. ⁷ Shrono kjishko ga tjawa beno löng wopjlúe. Ga shäng bomi tjokshko ga e kjimtoromi ara li roy kurorwa, ga tjawa beno löng wopjlú anmoyö e kjishko. Tjlëno borwa kong ga tjawa İmi woydë, ga pjây löng woydë ara İyado bor kjishko le. E kjishko ga tja beno wopjlú jek këgong.

⁸⁻⁹ Kjibokwo ichoror jek bomi kong dënashkoshko ga pjây ioror beno löng woydë ara e go. E kjishko ga tja woydono ara bakoe. Gueniyo pjây woydë ara eshko li kjishko ga llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe loromi, ga rayoromi pjir, woydara Sbörë sorë li eni. Eni ga e beno bomi kong owa llëme. E kjishko ga eerishko ga tja woydë ame, tja wopjlú shara. ¹⁰ Shji llëbo owa shäryonoshko ga woyde ga shji ie Sbörë ber löng woydë ara ba kjishko. Eni ga llëbo owa shäryëy löng li, e owa jlöe lëy, ga rayëy. Shäryoroy eni ga owa pjang bi go li löya Sbörë ber drete. Shji döya llëbo owa shäryëy löng li dbo dorko dwayo eni. Gueniyo nopga Sbö miydë llëm wleniyo woydë li, e llëno llëme. Llëye shärye ba kong pjlú llëm, epga wolon erä.

¹¹ Pjây iara Sbörë beno löng woydë ara li kjishko ga llëbo weno bomi kong pjlú oblë oblëe. Pjây beno löng wotjlik beke. Pjây jëk pjlo bek li pimi woydë ara Sbö kong. Llëbo owa li kjishko ga pjây iirkono ara, Sbö bangkjrromi ara bakoe. Llgwemi ber bëy wlo loromi. Llëbo tjeng kës ëre kjishko ga İn ga pjây llëbo owa shäryono llëme. ¹² Pjây kjlara llëbo shäryono oblë kong owa. Kji-bokwo toror bomi kongshko ga toror shäng llëbo owa shäryaga li wlongglo dö llëm, oblë li kjimtoklo dö llëm bakoe. Toror bomi kong, tjawa woyotjlimi ara li miydëmi pjlú Sbö bokso wlo. ¹³ Llëbo uunkong shäryak beno pjlú kuzong ga tjawa dbokjrono ara.

Ga Tito kjimtoromi ara, ga beno wopjlúe. E kjishko ga tjawa dbokjrono jek këgong. ¹⁴ Dënashko ga tjlökwo loror bomi kong kës li, e jlöe. Ga Tito jekdë bomi İk llëm obishko ga tja krono ara ba kong bomi kjishko, ga İna öör ga eni jlö bakoe. Tja

[†] 6:16 Levítico 26.12, Jeremías 32.38, Ezequiel 37.27. [‡] 6:17

Isaías 52.11; Ezequiel 20.34, 41. [§] 6:18 2 Samuel

7.14.

beno wopjlu e kjishko. ¹⁵ Tito ootong bomi shwoy ga wlokjroromi pjlu, bangkjroromi ara. Eshko ga llebo lara bomi kong do li koloromi pjire. E kjishko ga llebo tjeng kes ere woyotjllya ga pjay woyde jek kegong. ¹⁶ Miyder ga llebo pjlu li sharyomire. Tja wopjlu e kjishko.

8

Shji llebo twe oble kong

¹ Pjeyoga, Sbö wopjlu li kjishko ga ba tjlökwö kragaga löng Macedonia kjokyo li kjimtara ara. Lërwa woyde bomi kong, miydemi wlo. ² Llebo weno ba kong owa anmoyö emde ga löng wopjlu iyado. Löng lleye llëm emde ga llebo twara lok Sbö tjlökwö kragaga oblé kong ara, löng llebo ara wleni. ³ Miyder pjlu ga llebo twara lok ara eni, woydara eni kjishko. Ga llebo tve ga pjlu li twara pjir, ga twara e kjingsho bakoe. ⁴ Rokara borwa kong jlökoyo ga epga ichërwa llebo twe Sbö tjlökwö kragaga löng Jerusalén kjokyo li kong. Ba kong lok ga llebo tve oblé kong li, e tjwlo ara. ⁵ Bäm go ga wotjlik lok lleye woyde Tjlapgarë shärye wlo li, e shärye le. Ga lleye lororwa ba kong shärye wlo li, e shäryara lok eni, woydara Sbörë sorë li eni. Llebo shärye ara eni lororwa llëme.

⁶ Dënashko ga pjay ichara Titorë dbur töng, iche oblé kong wlo. E kjishko ga Tito ichororwa jek bomi shwoy, pjay kjimte llebo pjlu shäryoromi sira dënashko li shärye äär jong ba dbo go wlo. ⁷ Pjay llebo kes li shärye pjlu anmoyö. Pjay mär Sbö go pjlu, Sbö tjlökwö roy lëmi pjlu, pjay kjok miydë ara, oblé kjimtëmi woyde jlökoyo bakoe. Eni ga llebo twozi oblé kong pjlu eni bakoe.

⁸ Shäryozï eni lotë bomi kong llëme. Sbö tjlökwö kragaga oblé omshäryono sorë li lotë bomi kong, oblé woydëmi jlökoyo baïya dik wlo. ⁹ Miydëmi pjlu ga Tjlapga Jesucristo wopjlu li kjishko ga llebo uunkong baïya emde ga e rayara beno, opyono beno shäng song bomi kjishko, pjay ber löng llebo ara ba kjishko wlo.

¹⁰ Eeri ga ootong lu pjlara ga nopga wotjlino llebo twe oblé kong bäm go li pjay, ga llebo tworomi eni eshko. E kjishko ga

llebo shäryëmi obi ga pjluë lër bomi kong. ¹¹ Eshko ga llebo woyotjlino, shäryoromi löng wopjluë. Eerishko ga shäryozï eni äär jong ba dbo go bakoe. Pjay kjlara kjlara, llebo twozi, äär bue kjone ga eshko. ¹² Eye llebo twe woyde oblé kong ga Sbö wopjlu ba tjok, llebo tve ga bue li sira do gueniyo. Shji iche Sbörë llebo bishïya llëm li twe oblé kong llëme.

¹³⁻¹⁴ Pjay ichër shäng llebo twe oblé kong, pjay ber löng song guing llëme. Eerishko ga pjay llebo ara kjishko ga epga kjimtëmi ga pjluë. Llono ga pjay lleye dret ga pjay kjimte lok ga pjlu, eshko ga epga llebo ara kjishko. Eni ga uunkong llebo tjok iyado, ¹⁵ tak pjang Sbö tjlökwö go sorë li eni. Tjlë ga «Eye dli töno bayo ara ga e beno obi llëm, eye omtöno chira ga e beno bek bakoe.»*

Tito ichara to jek Corinto kjokyo, pjeyoga do pjök tjok

¹⁶ Tito iara Sbörë bomi woyotjlik ara, botoya dik. Tja wopjlu Sbö tjok e kjishko. ¹⁷ Ichorwarë jek bomi ik llëm obishko ga jek woyde bomi ik le shäng tjän. Eni ga ichororwashko ga jölö le shäng wopjluë. ¹⁸ Bi kjlara ichërwa jek ba tjok, bomi ik. Era parkë Sbö kong pjluë. E kjishko ga Sbö tjlökwö kragaga löng kes li wopjlu ba tjok. ¹⁹ E kjrara Sbö tjlökwö kragaga löng lirë jek borwa tjok Jerusalén kjokyo wlo. Eshko ga llebo töng tjeng twërwa ba kong wlo li sörwa jek ba kong. Woydërwa ga llebo li kjreshko ga Tjlapga poshrëya lok ara, ga miyde lok ga epga kjimtëy woyde ara bakoe. ²⁰ Shäryërwa eni, tjawa lëba owa, dbur ara tönwa löng li kjishko llëm wlo. ²¹ Tjawa drön ara, llebo shäryërwa ber bek Sbö bokso wlo do llëm, shäryërwa ber bek nopga bokso wlo bakoe.

²² Bi kjlara ichërwa jek ba tjok obi. Era pak shäryono Sbö kong oblé oblé, ga ïnwa ga parkë woyde jlökoyo. Miyde ga oblé kjimtëmi woyde ara kuzong ga jek woyde bomi ik bakoe. ²³ Tito, era bor yorkaga, parkë shäng bor tjok, ber pjlu bomi kong wlo. Pjeyoga do pjök obi lira ichaga Sbö tjlökwö kragaga löng lirë, Cristo

* 8:15 Éxodo 16.18.

iëba ber kësbang, tjwlō ara ba kjīshko wlo.
²⁴ Domerga mya li woydozī jlōkoyo, pjāy
 lāywororwa pjlú li, e eni jlōe le Sbō tjlōkwo
 kjragaga lōng kës lirē wlo.

9

Shji llēbo twē oblē kong sorē

¹ Tjlōkwo tēr bomi kong, dbur tōmi lōng
 bi pjeyoga kong li kjīshko llēm ga pjlúe.
² Miydēr ga oblē kjimtēmi woydē jlōkoyo.
 Tja krono ara Macedonia sopga kong bomi
 kjīshko. Tja tjlē ba kong ga «Eeri ga öötong
 lu pjlara ga Acaya sopga wotjlīno llēbo twē
 oblē kong» lēr eni. Kuya lok ga kjone
 kjone wotjlīno lōng eni bakoe. ³ Gueniyo
 bi pjeyoga ichēr jek äär bomi shwoy, pjāy
 kjimte dbur tōng wlo. Eni ga tja äär
 eshkoshko ga pjāy poshāryono lōng pjir tjän,
 pjāy lāyworor sorē li eni. ⁴ Macedonia
 sopga jek bor tjok, ga pjāy wlēya lok lōng
 wlēp wleni ga tjawa ber lōng lōkshko, pjāy
 lāywororwa pjlú kjīshko. Eni wleni ga pjāy
 ber lōng lōkshko bakoe. ⁵ Shāryē eni llēm
 wlo ga rokoror bi pjeyoga kong ga jek bomi
 ik bām go, pjāy kjimte dbur twēmi li tōng,
 loromi jlōkoyo sorē li eni. Shāryoromi eni
 pjir ga tjawa äärshko ga dbur tōnomi tjeng
 pjir li twēmi om go borwa kong ga pjlú, pjāy
 ichaga erē llēme.

⁶ Oba tjlē ga «Ëye dwla dgono ara ga bo
 kjrē ara. Ëye dwla dgono chira ga bo kjrē
 chira bakoe» lēba eni iyado. Tjlōkwo ère
 woyoshrozīa. ⁷ Woyde ga pjāy kjlara kjlara
 llēbo twē, woyotjlīmi bomi pjlúshko sorē
 li eni. Gueniyo shāryēmi, woydēmi llēm
 wleni llēm, pjāy ichēba kjīshko llēm bakoe.
 Ëye llēbo twē wopjlú ga woyde Sbörē arae.
⁸ Sbō wopjlú li kjīshko ga pjāy kjimte llē
 pogo go ga pjlú, llēye pjir bomi kong llēm
 wlo. Ga llēbo twe bomi kong e kjinmo, oblē
 kjimtēmi e go ga pjlú wlo, ⁹ tak pjang ba
 tjlōkwo go sorē li eni. Tjlē ga
 «Nopga lōng song li kjimte,
 kong llēbo twe ara.
 Llēbo pjlú shāryara li,
 e ber iyado wlo.»*

¹⁰ Dwla dguëy wlo li, e twaga Sbörē bi
 kong. Dli uëy wlo li, e twaga erē bakoe.

* 9:9 Salmo 112.9.

Ga pjāy kong llēbo twe ara, oblē kjimtēmi
 ga pjlú wlo, llēbo pjlú wen ara ba kjīshko
 wlo. ¹¹ Eni ga pjāy kong llēbo twe oblē oblē
 ara, oblē kjimtēmi wopjlú iyado wlo. Eshko
 ga llēbo twēmi li kjre bi pjeyogarēshko ga
 epga ber lōng wopjlú Sbō tjok ba kjīshko.
¹² Kjimtoromi enishko ga llēye woyde li ber
 ba kong. Gueniyo erō llēme. Nopga ara ber
 lōng wopjlú Sbō tjok bakoe. ¹³ Kjimtoromi
 enishko ga miyde nopgarē e go ga pjāy
 mär Cristo go jlōkoyo, ga Sbō poshrēya lok
 e kjīshko. Cristo roy pjlú li kjroromi. Ga
 oblē kjimtoromishko ga Cristo koloromi
 bakoe. ¹⁴ Eshko ga Sbō wopjlú li kjīshko ga
 epga kjimtara ara bomi kjīshko. E kjīshko
 ga ber lōng syöshtē Sbō kong bomi kjīshko
 wopjlúe. ¹⁵ Llēbo shāryara Sbörē bi kong
 kësbang anmoyō. Lëy ga tjlōkwoyo drete.
 Shji wopjlú ba tjok e kjīshko.

10

Pablo lano, e parkē sorē li kjīshko

¹ Pjāy kjone kjone tjlē ga tja shäng bomi
 tjokshko ga tja tjlē bomi kong yōtso, pjāy
 bangkjrēr ara wleni, ga tja shäng pjola ga
 tja tjlē bomi kong kjang, pjāy bangkjrēr
 llēm wleni lēmi eni. E kjīshko ga tja Pablo,
 pjāy kong llēbo lēr woydē sira yōtso, wopjlú,
 Cristo tjlēno sorē ga eni. ² Pjāy kjone kjone
 wotjlīk ga tjawa jek lōng nopga Sbō miydē
 llēm wleniyo dik lēmi. E kjīshko ga tja
 äärshko ga èye wotjlīk eni ga wlon jlōkoyo
 kjluwe. Rokēr bomi kong ga tja iēmi bomi
 wlong eni llēme. ³ Tjawa lōng kjok ère kjing
 go, gueniyo tjawa èngkwē nopga kjok ère
 so dik llēme. ⁴ Tjawa èngkwē llēbo tjeng
 kjok ère kjing go go llēme. Tjawa kong
 kjok miydē twe Sbörē, llēbo owa dbo ara
 wleniyo li zanwa pjir e go wlo. ⁵ Nopga
 wotjlīk oblē oblē, shji ie ber lōng Sbō tjlōkwo
 miydē llēm wlo le li zanwa pjir Sbō kjok
 miydē li go. Nopga pinwa wotjlīk oblē, ber
 lōng Cristo kolē wlo shara. ⁶ İnwa ga pjāy
 beno lōng Cristo kolē pjlúshko ga èye beno
 Cristo tjlōkwo llē kolē llēm ga shdunwa
 eshko.

⁷ Pjāy llēbo llgwek, llēbo ïgōmi wēlë li
 go erōe. Kjone kjone tjlē ga «Cristo nopga
 li tjawa erōe» le. Gueniyo tjawa Cristo

ĩ bakoe. Woydër ga e miyde lok pjlúe. ⁸Tja kong dbo twara Sbörë, pjây ichër wlo. Tja krë ba kjîshko ara kjwe ga e lökyokjrër llëme. Tja iara beno shäng bomi kjimtaga, pjây opping mär ba go jlökoyo wlo, pjây dir wlo llëme. ⁹Kjibokwo ichoror bomi kong kjwobi li ichoror jek bomi shgawoklo wlo llëme. ¹⁰No kjone kjone tjlë ga tja tjlë kjang anmoyö bor kjibokwo go, gueniyo tja shäng bomi tjokshko ga tja tjlë ma, tjlökwo lër li llëno llëm wleni le. ¹¹Ëye tjlë eni ga woyde ga löng sjëke. Tjawa löng pjola ga tjawa tjlëno ba kong borwa tjlökwo go sorë ga tjawa äär löng ba tjokshko ga tjawa tjlë ba kong eni bakoe.

¹²No kjone kjone opposhrek om go äe. Tjawa tjwlö ara baïya dik lërwa llëme. Gueniyo llëbo shärye lok kä llëm wleni, optjlik lok ba tjlïkklo shäryara om go li go, ga ëng tjlïk eni ëng tjok bakoe. ¹³Tjawara opposhrek om go llëme. Tjawa krë, pak twara Sbörë borwa kong li kjîshko eröe. Ga tjawa öör Corinto kjokyo li ichaga erë. ¹⁴Tjawa öör bomi ik llëm kjwe ga tjawa krë bomi kjîshko ga äe. Gueniyo tjawa öör Cristo roy pjlú lë bomi kong kuzong ga tjawa krë, pak shäryororwa bomi tjok li kjîshko ga llëbo owa shäryërwa löng llëme.

¹⁵Tjawa krë, pak shäryara oblërë li kjîshko llëm bakoe. Woydërwa ga pjây mär Cristo go jek këgong këgongshko ga tjawa parkë bomi tjok jek këgong këgong eni bakoe. ¹⁶Eni ga tjawa äär Sbö tjlökwo roy pjlú lë kjok shto oblë oblë, pjây löng lishko jek këgong obi, ëye äätë llëm obishko. Pak shäryara oblërë lishko ga tjawa krë woydë pak shäryororwa eshko li kjîshko llëme. ¹⁷Gueniyo ga «Ëye krë woydë ga krë Tjlapga kjîshko dey.»* ¹⁸Shji ber pjlú wlo ga woyde ga shji poshrëga ber Tjlapgarë. Shji opposhrek om go ga llëno llëme. Ëye opposhrek om go ga ber pjlú llëme. Ëye poshrëga Tjlapgarë ga era ber pjlú jlöe. Nopga ber tjwlö ara wlo ga opposhrek om go llëm, e poshrëga ber Tjlapgarë dey.

11

No kjone kjone tjlë ga «Tja Sbö tjlökwo roy

* 10:17 Jeremias 9.24.

laga Jesús äska» le, miga jyö erä

¹Tjlökwo lër shäng bomi kong li kuzi jek obi, kumi ga tja tjlë kä llëm wleni gueniyo. ²Pjây ymoyotkër ara, pjây ymoyotke Sbörë sorë ga eni. Kjoglo domer miydoydë llëm obi wleniyo twëba domer kjlara kong, orkwosmok ba tjok wloshko ga kjoglo li ber baïya eröe. Pjây twër woydë Cristo kong eni bakoe. ³Dënashko ga Eva jyäpgwara dgur lirë. Ga bangkjrër ga pjây jyäpgwëba eni bako, pjây mär ber löng Cristo go jlökoyo ame wlo lër. ⁴Olö ga no äär bomi shwoy ga tjlökwo le bomi kong owa wleni. Jesús roy oblë le bomi kong, lororwa bomi kong sorë li dik llëme. Sëya oblë twe woydë bomi kong le. Tjlökwo oblë le bomi kong bakoe. Eshko ga tjlökwo li kjrëmi woydë jekdo, gueniyo tjlökwo kjrëmi llëm dey. ⁵Epga wotjlik ga Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska tjwlö arayo li epga om go le. Gueniyo lër bomi kong ga tjwlö ara bor kjinmo llëme. ⁶Miydër ga tja oppino tjlë pjlú wlo llëme. Gueniyo tja kjok miydë ara. E ïnomi llëbo shäryororwa oblë oblë li go.

⁷Sbö tjlökwo roy pjlú loror bomi kong, gueniyo tjwlö shiror llëme. ¿Tja opyono beno tjwlö ara llëm, pjây iër ber löng tjwlö ara wlo eni li, e llëbo owa shäryotë lë mire? ⁸Tja parkë shäng bomi tjokshko ga tja potjwlëga Sbö tjlökwo kragaga löng kjok shto oblë lirë. ⁹Tja shäng bomi tjokshko ga tja llëye dretshko ga ëye barworor llëm, bi pjeyoga Macedonia so öör bor shwoy, ga llëye woydoror li twara lok bor kong. Eni ga llëye rokoror bomi kong llëm, ga rokër bomi kong llëm ïyado. ¹⁰Cristo tjlökwo bek li miydër pjlúe. Miydëmi löng pjlú ga e jlöe. Ga tja krë tjlökwo shiror llëm li kjîshko Acaya kjokyo kjok kjwang jikong, tja slongga erë llëme. E jlö eni bakoe. ¹¹Tja tjlë eni, pjây woydër llëm kjîshko lëmi llëme. Miyde Sbörë ga pjây woydër ara.

¹²No kjone kjone tjlë ga pak shärye löng li tjwlö ara, pak shäryërwa löng li dik le. E kjîshko ga llëye shäryër shäng li shäryër shäng ïyado eni, epga krë eni ga ä wlo. ¹³Epga opakjlopswë ber löng so Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska kjoyo, miga jyö erä. To löng jyörkë erä. ïkoba ga parkë löng

Cristo kong wleni, miga jyörkokdo löng. ¹⁴ Gueniyo ga pjäy opshgawë ba kjïshko llëme. Å om go li opkjlopswë ber shäng so Sbö parkaga kjok dogo so kälä lletlet kjoyo eni bakoe. ¹⁵ Eni ga ba parkagaga opkjlopswë ber löng so Sbö parkagaga pjlo bek wleniyo kjoyo eni bakoe. Shji opshgawë e kjïshko llëme. Llonogaga epga shdüya Sbörë, llëbo shäryara kës li kjïshko.

Pablo krono, llëbo weno ba kong owa li kjïshko

¹⁶ Llëbo lër bomi kong obi, gueniyo tja kä llëme lëmi llëme. Gueniyo woyotjlïmi eni wleni ga tja iozï ber shäng tjlä kë llëm wleni, tja krë sira obi wlo. ¹⁷ Miydër ga tja krë eni ga tja tjlä shäng kë llëm wleni, tja tjlä shäng Tjlapga Jesús dik llëme. ¹⁸ Nopga ara krë eni, nopga Sbö miydë llëm wleniyo dik. Eni kuzong ga tja krë eni bakoe. ¹⁹ Pjäy kjok miydë ara lëmi, gueniyo llëye le nopga kë llëm wleniyorë li kumi kjing erä. ²⁰ Pjäy ichëba parkë, bomi llëbo dökoba, pjäy jyäp gwëba, oba opyë löng bomi bäm go, pjäy wlongoba, pjäy bokso shpokoba bakoe. Llëbo shäryë enishko ga kumi löng kjing erä. ²¹ Tjawara opshäryono bomi tjok kjang eni llëme. ¿Pjäy shdunorwa eni llëm kuzong ga pjäy wotjlïk ga tjawa lökkjrë wlo lëmire?

Oblë krë llë kjïshko ga tja krë e kjïshko bako, tja tjlä kë llëm wleni gueniyo. ²² Epga hebreoga le, ga tja bakoe. Epga Israel tjëyoga le, ga tja bakoe. Epga Abraham tjëyoga le, ga tja bakoe. ²³ Epga Cristo parkaga le, ga tja ba parkaga jlökoyo. (Tja tjlä eni ga tja skwë wleni.) Tja parkono ara, ba kjinmo lok. Tja iaraba shäng kjërshko pjloglo ara, ba kjinmo lok. Tja shporaba no shpokklo go dbo ara, ba kjinmo lok. Tja zrökoba woydë lëba ara. ²⁴ Tja shpora judiogarë no shpokklo go pjloglo shkëng (5) dbaryo oblë oblëe. Pjlara pjlara ga tja shpora öötong pjloglo sak mya kjingsho shkaw (39). ²⁵ Tja shporaba kjor go pjloglo mya, dbaryo oblë oblëe. Pjlara ga tja löraba ak go, tja zrökoba wlo lëba. Tja jek sök kjyong kës bang roshko ga tja

piktong pjloglo mya, dbaryo oblë oblëe. Tja beno buk dlung roshko shkër kjwara, dbar kjwara, tja shteno seke. ²⁶ Tja jëktong ara kjok shto oblë oblë. Tja jëktong shäng shto owashko ara. Tja di kës kës zono ara. Tja jëktong shäng lügwang löngshko. Tja zröya woydë bor nopgarë. Tja zröya woydë nopga judio llëm wleniyorë bakoe. Tja tjlökwö lono nopga arashko ga tja zrökoba woydë. Tja tjlökwö lono nopga ara llëmshko ga tja zrökoba woydë bakoe. Tja sök dlung kjing goshko ga tja wolono seke. No kjone kjone Sbö tjlökwö kjruga le, miga jyö. Epga ëmdë ga tja zröya lok woydë. ²⁷ Tja dröno shäng ara pak kjang shäryë. Tja pono llëm shkër kjwöböso. Tja pjli kuno ara, tja wodogro kuno ara, tja iono llëm dbar kop ara bakoe. Olö ga tja smo kuno, tja shwong dret kjïshko. ²⁸ Tja song, llëbo tjeng kës ëre kjïshko, gueniyo erö llëme. Tja woydë ara, Sbö tjlökwö kjruga löng kjok shto oblë oblë li kjïshko ïyado. ²⁹ Roy kuror ga nopga dbo llëm ga tja woydë ara ba kjïshko. Roy kuror ga nopga ichëba llëbo owa shäryë ga tja iirkë ara eshko.

³⁰ Woyde ga tja krë sira obi, gueniyo tja krë llëbo kjïshko, tja dbo ara llëm miydëmi wlo. ³¹ Tjlapga Jesús Sbö, ba Data li poshrëkko ïyado wlo. Era ommydë ga tja jyörkë llëme. ³² Pjlara ga tja shäng Damasco kjokyo. Eshko ga kjok eshko so ichaga li parkë sök Pjlu Aretas kong. Ga kjok eshko so ichaga li nopga ichono kjok li u bäng bäng no opshikklo dë, tja shaya lok wlo. ³³ Gueniyo tja lonaba jer shing roshko, kjok li kjëryo poglo go pjlor kalëkong. Tja döktong ba wloshko dwayo eni.

12

Llëbo pina Sbörë Pablo kong, shji yoïno wleni

¹ Tja krë ga llëye shir e go llëme. Eni ëmdë ga tja krë obi kjluwe. Llëye pina Tjlapga Jesús dë bor kong shji yoïno wleni li, e lër bomi kong shara. ²⁻³ Domer shäng kjlara, Cristo tjlökwö kjruga wleniyo.* Eeri ga öötong lu pjloglo sak kjwara kjingsho pkëng (14) ga e söra Sbörë jem öötong sök

* **12:2-3** Domer le Pblorë shäng li, e Pablo om go layde. † **12:2-3** Eshko ga epga tjläno ga kjok dogo tjeng kjinggwö mya, ga domer li söra öötong kjok dogo buk kjökshko anmoyö lishko.

kjok dogo buk kjókshko anmoyō lishko.† Ba doyo söydere, de ba sëya döre, e miydër llême. Sböra ommiydë. Ga miydër ga ⁴ söra öötong shäng kjok ko Paraíso† lishko. Eshko ga tjlökwo kura, lako nopga löng kjok ëre kjing go kong llëm wleniyo. ⁵ Tja krë ara domer lër shäng li kjïshko ga pjlú, gueniyo tja krë bor kjïshko om goshko ga tja krë llëbo kjïshko, tja dbo ara llëm miydëmi wlo eröe. ⁶ Gueniyo tja krë llëbo weno bor kong li kjïshko kjwe ga tja tjlë shäng bomi kong kä llëm wleni llëm, tjlökwo lër shäng li bek kjïshko. Gueniyo tja krono eni kjwe ga tja tjwlo ara lëmi, llëbo loror bor kjïshko li kjïshko eröe. Woydër ga tja tjwlo ara lëmi, llëbo shäryoror, llëbo loror bomi tjrëko li kjïshko. E kjïshko ga tja krë eni llême.

⁷ Gueniyo tja opposhrëk om go, llëbo pina Sbörë bor kong li kjïshko llëm wlo ga llëbo weno owa bor doyo ëre go, ichaga Äre wleni, beno bor barwoklo iyadoe. ⁸ Tja kjloshtono Tjlapga kong pjloglo mya, llëbo owa li döya bor kong wlo. ⁹ Kuya ga tjlë bor kong ga «Pja woydër ara. Era tjwlo ara. Gueniyo pja poptër llëm, pja dbo ara llëm wlo. Miydëp e go ga dbo twaga bop kong li tja» le bor kong eni. E kjïshko ga tja krë ara, tja dbo ara llëm li kjïshko, dbo twe Cristorë bor kong wlo. ¹⁰ Eni ga tja wopjlú, tja dbo ara llëm kjïshko. Tja parkë Cristo kong kjïshko ga llëbo wen owa bor kong ara, tja läywëba owa, tja shdungoba bakoe. Gueniyo tja dbo ameshko ga tja dbo ara anmoyō. E kjïshko ga llëbo wen owa bor kongshko ga tja wopjlúe.

Corinto soppa woyotjlina Paborë ara

¹¹ Tja tjlëno shäng kä llëm wleni, tja ichaga pjäydë ba shäryë kjïshko. No kjone kjone wotjlík ga Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska tjwlo arayo li epga le. Gueniyo tjara tjwlo ara ba kjinmo lok, tja tjwlo llëm gueniyo. Tja läywara lok owashko ga kuromi kjing erä. Zok ga tja wlikoromi kjwe. ¹² Eye Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska ga llëbo ÿdëba llëm wleniyo shäryë kësbang oblë oblë ara. Miydëba e go ga e Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska jlöe. Ga tja shäng bomi tjokshko ga tja omshäryono eni, llëbo

weno bor kong owa ara gueniyo. ¹³ Llëbo shäryoror bomi tjok kës li shäryoror Sbö tjlökwo kragaga löng kjok shto oblë oblë li tjok sorë ga eni. Llëbo oblë shäryoror bomi tjok kjrinaso, pjäy ichoror bor potjwlëk llême. Pjäy ioror beno tjwlo oblë li dorko e kjïshko lëmi wleni ga llëbo owa shäryoror ëre iozï ber tjwlo llëm bor kong.

¹⁴ Tja wotjlík jek bomi ik pjlara obi. Ère tjok ga pjloglo mya. Gueniyo tja to shäng bomi ik, bomi llëbo woydër kjïshko llême. Llëbo woydër li pjäy. E kjïshko ga llëbo rokër bomi kong sira llême. Bek wlo ga wapga, e dbur töng ba dataga kong llëm, dataga, e dbur töng ba wapga kong dey. ¹⁵ E kjïshko ga llëbo botoya zan wopjlú bomi kjïshko, tja opzang shäng om go wopjlú bomi kjïshko bakoe. ¿Pjäy woydër ara eni ga tja woydëmi sira eräre? ¹⁶ Miydëmi pjlú ga tja shäng bomi tjokshko ga pjäy kong llëbo rokoror sira llême. Eni ëmdë ga no kjone kjone wotjlík ga pjäy jyäpgworor e go le. ¹⁷ Nopga ichoror bomi kong kjlöbö. ¿Pjäy wotjlík ga ichoror, llëbo rokë bomi kong wlo lëmire? Eni llême. ¹⁸ Tito ichoror jek bomi shwoy bi kjlara obi tjok. Miydëmi pjlú ga pjäy kong llëye rokara llême. Tjawa pjöyïkong wotjlík kjrinaso, llëbo shäryërwa oblë oblë llême.

¹⁹ ¿Pjäy wotjlík ga tjawa tjlë eni, pjäy ber wopjlú borwa tjok wlo lëmire? Eni llême. Tjawa töno beno tjeng Cristo tjok, ga tjawa tjlë löng Sbö bokso. Pjeyoga, llëbo shäryërwa kës li shäryërwa, pjäy mär Cristo go jek këgong wlo. ²⁰ Bangkjrër li tja äär bomi shwoyshko ga pjäy wlën löng woydër dik llëm, ga tjawa ïmi löng woydëmi dik llëm bakoe. Bangkjrër li pjäy wlën löng llëbo owa shäryë oblë oblë, pjäy ënglë kar kar, pjäy ymo ara ëng tjok, pjäy iirkë ëng tjok, pjäy tön dboy dboy, oblë läywëmi owa, oblë läywëmi ara, pjäy krë ara, pjäy wlëp ëng tjok llëm bakoe. Pjäy wlën woydë löng eni llême. ²¹ Dënashko ga pjäy kjone kjone orkwosmono ë tjok llëm ga pjäy pono ba tjok, ga llëbo shäryako llëm li shäryoromi oblë oblë bakoe. Bangkjrër li tja äär bomi shwoyshko ga pjäy wlën löng llëbo owa eni li shäryë obi. Eni wleni ga tja slar ara, ga tja ie Sbörë ber lökshko bomi kjïshko bakoe.

† 12:4 Sbö sök kjok dogo li kjokyo kowëba Paraíso.

13

Nopga poshduna Pablorë

¹ Pjây in jek ëre tjok ga pjloglo mya. Eye oblë rotëshko ga laga nopga pjökde, myarerë llëm ga tjlökwö kjrëy llëme.*
² Dënashko ga tja öör bomi ik pjlara. Tja jek öör bomi ik obishko ga pjây löng llëbo owa shäryë, pjây poshdunor pjire. Eerishko ga pjây uunkong poshdunor jek eni obi. Tja jek äär bomi ik obi ga pjây wlen löng llëbo owa li shäryë obi wleni ga pjây songe lër ame.
³ Woydëmi ga llëbo shäryër bomi kong, Cristo tjlë bor kjishko miydëmi wëlë wlo loromi bor kong. Eni ga eshko ga tja tjlë bomi kong yötso ame, tja tjlë bomi kong dbo ara go shara. Shji shdüya Cristorëshko ga tjlë bi kong yötso llëm, tjlë dbo ara go erä. ⁴ Zröraba pjang kjlös goshko ga dbo llëm wleni, gueniyo iara Sbörë beno sök së, ba dbo ara go. Tjawara dbo llëm baïya dik bakoe. Gueniyo tjawa iara Sbörë beno löng së, ba dbo ara go, tjawa parkë ber löng bomi kong wlo.

⁵ Pjây opmiydos om go, pjây mär löng Cristo Jesús go jlökoyore miydëmi wlo. İmi ga Cristo shäng bomi tjok llëm wleni ga miydëmi e go ga pjây mär löng ba go llëme. ⁶ Woydër ga miydëmi ga Cristo shäng borwa tjok, ga tjawa mär löng ba go jlökoyo. ⁷ Rokërwa Sbö kong ga pjây kjimte llëbo owa shäryë llëm wlo. Rokërwa eni, tjawa ikoba pjlu wlo llëme. Rokërwa eni, pjây jëk löng pjlo bek wlo, tjawa ikoba owa gueniyo. ⁸ Llëbo shäryërwa löng kës li shäryërwa, tjlökwö bek li ber kësbang, tjwlö ara wlo. Tjawa löng tjlökwö bek li wloyoga llëme. ⁹ Pjây mär löng Cristo go jlökoyoshko ga tjawa wopjlu, tjawa ikoba ga dbo llëm wleni gueniyo. Rokërwa Sbö kong iyado ga pjây ie jëk löng pjlo bek. ¹⁰ Tjlökwo ëre tër, ichër jek bomi kong bäm go, tja äär bomi shwoyshko ga tja tjlë bomi kong kjang llëm wlo. Tja iara Sbörë beno shäng bomi kjimtaga, pjây opping mär ba go jlökoyo wlo, pjây dir wlo llëme.

Kjibokwo pjirzlong

* **13:1** Deuteronomio 19.15. † **13:13-14** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone goshko ga 2 Corintios 13.12-13, jyä taraba beno 2 Corintios 13.12-14, gueniyo tjlökwö tak'lok kjrëng pjök li go ga e llëbo kjrinaso loklo.

¹¹ Era eni ga pjeyoga, pjây ber löng wopjlu, pjây jëk pjlo bek, pjây poshdunor li kolozï, pjây wotjlis kjrinaso, pjây ber löng wopjlu ëng tjok bakoe. Shäryëmi eni ga pjây kjimte Sbörë ber löng ëng woydë ara kar kar, pjây kjimte ber löng wopjlu ëng tjok bakoe.

¹² Pjây ëng woydë ara kar kar kuzong ga «¿Yonde?» lëmi ëng kong wopjluë.

Bi pjeyoga uunkong löng bor tjok li, «¿Pjây yonde?» le bomi kong.

¹³⁻¹⁴ Rokër Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlu li kjishko ga pjây kjimte ara. Rokër Sbö kong ga pjây woyde. Rokër Sbö Sëya kong ga pjây ie ber löng wopjlu ëng tjok bakoe.†

Carta a los Gálatas **Kjibokwo ère tara Pablorè** **Galacia sopga kong** **Kjibokwo ère sorè**

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo. Galacia kjokyo ga Jesús tjlökwo kragaga löng li, epga judíoga llëm wleniyo uunkong seke. E kjishko ga löng mär Jesús go llëm obishko ga kjok llgwekklo tara Moisésdè li söya lok llëme. Eni ga Pablo öör eshko Jesús roy pjlú lè ba kongshko ga tjlëno ba kong ga èye där kjok llgwekklo li söya bëy kjishko llëme lara eni.

Gueniyo Pablo opshino eshko dwayo irgo ga judíoga kjone kjone öötong löng eshko. Epga mär Jesús go le, miga jyö erä. Eshko ga Jesús tjlökwo kragaga li jyäpwwara lok tjlökwo bek llëm li go. Tjlëno ba kong ga epga där wlo ga woyde ga epga mär Jesús go dö llëm, woyde ga kjok llgwekklo tara Moisésdè li söya lok bakoe lara lok eni. Eshko ga kjone kjone omtjlökwo kjrono. E kjishko ga kjibokwo ère go ga llëbo jyä tara Pablorè, nopga eniyo li kjishko, Jesús tjlökwo kragaga li jèk löng ba tjlökwo bek llëm li go ame wlo.

¹ Kjibokwo ère taga tja Pablorè. Tja ichaga norè llëme. Tja kragaga Jesucristorè, ba woshraga Data Sbö lirè bako, ga tja ichara lok beno shäng ba tjlökwo roy laga Jesús äska.

² Jesús tjlökwo kragaga löng Galacia kjokyo, kjibokwo ère ichër jek bomi kong.

Pjeyoga tjlökwo kragaga löng na bor tjok li, «¿Pjäy yonde?» le bomi kong.

³ Rokër bi Data Sbö kong, Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlu li kjishko ga pjäy kjimte lok ara, pjäy ie ber löng wlëp bakoe.

⁴ Jesucristo optwono wolono, owa pjang bi go li löya ber dret wlo, shji döya llëbo owa tjeng kjok ère kjing goshko li dbo dorko dwayo wlo, woydara Data Sbörè sorè li eni.

⁵ Data Sbö li, e poshrëy, iëy ber kësbang, tjwlo ara iyado wlo. Ber eni.

Tjlökwo pjlú kkrinaso

⁶⁻⁸ Dënashko ga Cristo roy pjlú lorowa bomi kong. Ga Sbö wopjlu li kjishko ga pjäy rokara, ga ba tjlökwo li kkroromi. Eni ga tja wotjlino ga pjäy jèk löng e go loror. Gueniyo pjäy roy shrono owa, koshër sök dik llëme. Roy kuror ga pjäy Sbö rayono maling, ga tjlökwo oblè sömirè shara. Gueniyo tjlökwo pjlú jlökoyo li, e kkrinaso döe. Tjlökwo kkroromi kjupä li, e jyö erä. No kjone kjone omfono bomi kong, pjäy kä llgwíya wlo. Cristo roy pjlú li kjlopswe lok woydè ber oblè. Rokër Sbö kong ga èye tjlökwo lè bomi kong, lororwa bomi kong dënashko dik llëm ga shdüya. Laga tjawarè, laga Sbö parkaga kjok dogo sorè eni wleni èmdè ga tjlökwo oblè laga li shdungga ber Sbörè iyado wlo. ⁹ Loror bomi kong tjän, gueniyo lër jek bomi kong obi. Rokër Sbö kong ga èye tjlökwo lè bomi kong, lororwa bomi kong dënashko dik llëm ga shdungga ber Sbörè iyado wlo.

¹⁰ Nopga ber wopjlu bor tjok li wlëntè llëme. Sbö ber wopjlu bor tjok li wlëntè eröe. Tja parkè nopga ber löng wopjlu bor tjok wlo kjwe ga tja Cristo parkaga llëme.

Pablo beno shäng Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska sorè

¹¹ Pjeyoga, tjlökwo roy pjlú li loror bomi kong dënashko li, e laga norè bäm go llëme. Lër bomi kong, miydëmi wlo. ¹² E lara norè bor kong llëm, tja pingga norè llëm bakoe. E laga Jesucristorè om go bor kong.

¹³⁻¹⁵ Shäryono eni. Tja wentè llëm obishko ga tja kkrara Sbörè, ga tja rokara ber shäng ba parkaga wlo, ba wopjlu li kjishko. Gueniyo tja dëna shäng judíoga tjlökwo sökshko ga tja roy sorè miydoromi tjän. Eshko ga tja Jesús tjlökwo kragaga wloyo. Llëbo shäryoror ba kong lok ara, pjir ber dret wlo loror. Borwa tjlapgaga tek dënashko so tjlökwo li söror pjlú, owa llëm, bor pjeyoga luyo bor tjok bëy li kkinmo. Gueniyo eshko ga ¹⁶ ba Wa pina Sbörè bor kong, miydër wlo, roy lër nopga judío llëm wleniyo kong wlo. Eshko ga llëbo kkrakroror nopga kong llëme. ¹⁷ Eshko ga Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska löng Jerusalén kjokyo. Gueniyo parkè löng eni bor bäm go èmdè ga tja äätè lan ba tjok

eshko guing llëme. Tja jekdo Arabia kjokyo. E irgo ga tja tek Damasco kjokyo iröng obi.

¹⁸ Lu pjlö glo mya irgo ga tja jek öötong shäng Jerusalén kjokyo Pedro* ïk, ga tja beno sök ba tjok eshko dbargwo sak kjwara kjingsho shkëng (15). ¹⁹ Tjlapga Jesús lëng Santiago li ïnor eshko bakoe. Gueniyo Sbö tjlökwö roy lagaga Jesús äska llamo li ïnor llëme. ²⁰ Lër bomi kong jlökoyö Sbö bokso ga tjlökwö ëre, e jlöe.

²¹ E irgo ga tja öör jong Siria kjokyo, Cilicia kjokyo bakoe. ²² Eshko dbaryo ga Jesús tjlökwö kjragaga löng Judea kjokyo li, tja ïyde lok llëm obi. ²³ Tja roy kura lok eröe. No kjone kjone tjle löng ba kong ga «Bi irpjangga dënashko to shäng Jesús roy pjlú li pjik wlo lara. Gueniyo eerishko ga to shäng e roy shdök oba kong shara» le lok ba kong eni. ²⁴ Eshko ga Sbö poshrëra lok ara bor kjishko.

2

Pablo wlokjrara Sbö tjlökwö roy lagaga Jesús äska lirë

¹ Lu pjlö glo sak kjwara kjingsho pkëng (14) irgo ga tja to jek Jerusalén kjokyo obi, Bernabé tjok, Tito tjok bakoe. ² Tja to jek eshko, lara Sbörë bor kong eni kjishko. Tja öötong shäng eshko ga tja tönö Jesús tjlökwö kjraga kägäyoga tjok dboshko, ga Jesús roy pjlú lër nopga judío llëm wleniyo kong sorë li loror ba kong pjire. Shäryoror eni, pak shäryër shäng li ber tjwlö llëm wlo llëme. ³ Tja lano ba tjok pjir ga ëye ichara lok doyo jyä të llëme. Tito, e judío llëm kjishko ga e doyo jyä tak llëme. Ga jek shäng bor tjok ëmdë ga ichara lok doyo jyä të llëm bakoe. ⁴ Gueniyo nopga löng eshko kjlöbö. Epga mär löng Jesús go le, gueniyo jyö erä. Löng borwa tjok lütshko, borwa ïk wlo. Shji tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko ga shji döra, shji iara beno löng kjok llgwekklo tara Moisésdë li kolë ame wlo, gueniyo eshko ga tjawa iche woydë epgarë ber löng kjok llgwekklo li kolë iröng obi. Tjle lok ga «Ëye mär woydë Jesús go ga woyde ga doyo jyä tak pjir guing» le lok eni. ⁵ Gueniyo ga

kolororwa sira llëme. Tjlökwö pjlú kjromi, sömi löng li, e beke. E kjlopswako llëme. Epga kolororwa llëm e kjishko.

⁶ Jesús tjlökwö kjraga kägäyoga löng eshko li tjwlö ara lëba. Gueniyo Sbö kong ga shji uunkong tjwlö beke. E kjishko ga epga tjwlö ara lëba ëmdë ga bor kong ga tjwlö oblë kjinmo llëme. Gueniyo epga ëmdë ga tjlökwö roy pjlú li lër shäng li kjingsho llëye iara lok llëme. ⁷⁻⁸ Dënashko ga Pedro ichara Sbörë ba tjlökwö roy pjlú lë judíoga kong Jesús äska, ga kjimtara ara. Ga tja shäng eshkosho ga miydara lok ga tja kjrara Sbörë eni bako, ga tja ichara ba tjlökwö roy pjlú lë nopga judío llëm wleniyo kong, ga tja kjimte shäng ara bakoe. ⁹ Santiago, Pedro,* Juan, e löng eshko. Jesús tjlökwö kjraga kägäyoga tjwlö arayo lëba li epga. Tja, Bernabé, tjawa kjimtara Sbörë ara li miydara lokshko ga tjawa orkwö iona, tjawa beno löng wopjlú ëng tjok li loklo. Eshko ga tjawa beno löng tjlökwö lë nopga judío llëm wleniyo kong, ga epga beno löng tjlökwö lë judíoga kong. ¹⁰ Tjawa kong llëbo rokara kjrina döe. Woydara ga nopga song wleniyo kjimterwa. Gueniyo bor kong ga e kjang llëm, shäryër eni ïyado kjishko.

Pedro wlona Pblorë

¹¹ Pjlara ga Pedro öör na Antioquía kjokyo. Sök na obishko ga wlonor ara, llëbo shärye shäng owa kjishko. ¹²⁻¹³ Shronoshko ga ië nopga judío llëm wleniyo tjok, jyä tak lok llëm gueniyo. Era pjlúe. Gueniyo e irgo ga nopga shrono löng Jerusalén kjokyo dwayo kjlöbö, ichaga Santiagorë. Jerusalén kjokyoeshko ga judíoga löng kjlöbö, wotjlik ga ëye mär woydë Jesús go ga woyde ga doyo jyä tak pjir guing le lok eni. Eni ga bangkjre Pedrorë ga ië nopga judío llëm wleniyo tjok wleni ga roy söya nopga shrono löng lirë, nopga wotjlik eni wleniyo löng Jerusalén kjokyo li kong. E kjishko ga eshko jek lëkong ga opkjono nopga judío llëm wleniyo lishko dwayo, ga iono ba tjok ame. Opkjono eni li, e owa. Judíoga oblë löng li omshäryono lok owa eni bakoe. Bernabé ëmdë ga omshäryono baïya dik

* **1:18** Grecia so tjlökwö go ga tak beno pjang Cefas. Pedro kowëba eni bakoe.

* **2:9** Grecia so tjlökwö go ga tak

beno pjang Cefas. Pedro kowëba eni bakoe. Gálatas 2.11-14 eni bakoe.

bakoe. ¹⁴ E kjĩshko ga ñn ga tjlõkwo pjlú li sõya lok bek llèm kuzong ga tja tjlẽno Pedro kong nopga uunkong boksho. Tja tjlẽ ga «Pja judío, gueniyo pja jæk shäng nopga judío llèm wleniyo dik. ¿Eni ga nopga oblẽ judío llèm wleniyo ichẽp woydẽ dbo go ber lõng judío wleni ega?

¹⁵ »Nopga judío llèm wleniyo jæk lõng llẽbo owa shãryẽ. Gueniyo shji judiõga jlõe. ¹⁶ Eni emdẽ ga miydooroy ga shji ber pjlo bek Sbõ bokso, kjok llgwekklo li sõy kjĩshko llẽme. Shji ber pjlo bek Sbõ bokso wlo ga woyde ga shji mår Jesucristo go. Nopga judío llèm wleniyo mår lõng ba go tjãn, gueniyo shji judiõga emdẽ ga shji mår lõng ba go bako, shji ber pjlo bek Sbõ bokso wlo. Eye ie Sbõrẽ ber pjlo bek ba bokso, kjok llgwekklo li sõk kjĩshko llẽme.

¹⁷ »Shji ber pjlo bek Sbõ bokso, shji tõno beno tjeng Cristo tjok kjĩshko. Eni ga shji ber lõng kjok llgwekklo li sõk ame kuzong ga judiõga kjone kjone wotjlik ga shji beno lõng llẽbo owa shãryẽ le lok eni. Gueniyo shji iche Cristorẽ llẽbo owa shãryẽ, e lotẽ llẽme. E eni llẽme. ¹⁸ Bãm goshko ga tja tjlẽno ga shji ber pjlo bek Sbo bokso, kjok llgwekklo li sõy kjĩshko llẽme loror. Gueniyo sõy, shji ber pjlo bek Sbõ bokso wlo lër bomi kong eeri kjwe ga llẽbo owa shãryotẽ shäng. ¹⁹ Bor shdunglo tak pjang kjok llgwekklo go li, e potjwlẽk pjir tjãn. Tja zrõra kjok llgwekklo lirẽ wleni. E kjĩshko ga llẽye shãrye bor kong ga ä tjãn. Tja jæk shäng Sbõ tjok shara. ²⁰ Cristo zrõraba pjang kjlõs goshko ga tja wolono pjang ba tjok eshko wleni. Eni ga tja opichẽ om go ame. Cristo shrono bor go, ga tja wlosõga erẽ shara. Tja woydara Sbõ Wa lirẽ ara, ga optwono wolono bor kjĩshko. Eni ga tja sõk kjok èreshko obi ga tja mår ba go erõe. ²¹ Sbõ wopjlú li kjĩshko ga Cristo ichara wolon bi kjĩshko. Gueniyo shji ber pjlo bek Sbõ bokso, kjok llgwekklo li sõy kjĩshko kjwe ga Cristo wolono li tjwlõ llèm, Sbõ wopjlú li tjwlõ llèm bakoe» lër.

3

Shji dår, shji mår Sbõ go kjĩshko dõe

* **3:6** Génesis 15.6. † **3:8** Génesis 12.3; 18.18; 22.18. ‡ **3:10** Deuteronomio 27.26. § **3:11** Habacuc 2.4. * **3:12** Levítico 18.5. † **3:13** Deuteronomio 21.23.

¹ ¿Galacia sopga, pjãy kã kjange! ¿Pjãy iaga èro? Loror bomi kong wẽlẽ ga Jesucristo zrõraba pjang kjlõs go. ² Woydër ga llẽbo kjakrokër bomi kong pjlara li dboryozĩ bor kong. ¿Bomi go Sbõ Sõya shrono beno kësbang bomi tjok li llẽ kjĩshko? ¿Kjok llgwekklo li sõromi kjĩshkore, de Jesús tjlõkwo kjroromi li kjĩshko? ³ ¿Pjãy kã kjangdo? Soyoromi jæk Sbõ tjok, ba Sõya go. Gueniyo eerishko ga pjãy jæk woydẽ ba tjok bomi dbo om go li go. ⁴ Pjãy mår Jesús go kjĩshko ga llẽbo weno bomi kong owa ara. ¿Eerishko ga beno llẽno llèm wlore? ⁵ ¿Ba Sõya iche Sbõrẽ tjwe bomi go ber kësbang bomi tjok wlo ega? ¿Llẽbo ñydẽba llèm wleniyo shãrye bomi tjreko ega? ¿Kjok llgwekklo li sõromi kjĩshkore, de pjãy mår Jesús go li kjĩshko?

⁶ Abrahamda Sbõ tjlõkwo kjrono, ga mår beno shäng ba go. E kjĩshko ga iara Sbõrẽ beno pjlo bek ba bokso.* ⁷ Eni ga shji ber Abraham tjeyoga jlõkoyo wlo ga woyde ga shji mår Sbõ go eni bakoe. ⁸ Eerishko ga nopga judío llèm wleniyo mår Sbõ go li, e ie Sbõrẽ ber pjlo bek ba bokso. Dënashko ga tak pjang Sbõ kjibokwoyo li go eni. Eshko ga ba tjlõkwo roy pjlú lara Sbõrẽ Abraham kong, tjlẽ ba kong ga «Tjeyoga kjimtër uunkong bop kjĩshko»† le. ⁹ Abraham mår Sbõ go, ga kjimtara. Eni ga èye mår Sbõ go ga kjimte eni bakoe.

¹⁰ Kjok llgwekklo li go Sbõ tjlõkwo tak pjang eni: «Èye kjok llgwekklo ère sõk uunkong bëy ñyado llèm ga e shdungko.»‡ Eni ga èye dår woydẽ, kjok llgwekklo li sõya kjĩshko le ga e shdungko. ¹¹ Tjlõkwo tak pjang e go kjwara obi tjlẽ ga «Èye mår Sbõ go ga era ie ber pjlo bek ba bokso.»§ E kjĩshko ga èye ie Sbõrẽ ber pjlo bek ba bokso, kjok llgwekklo li sõya kjĩshko llẽme. ¹² Tjlõkwo tak pjang e go kjwara obi tjlẽ ga «Èye mår woydẽ kjok llgwekklo ère go ga e sõya bëy ñyado dey.»* E kjĩshko ga èye dår woydẽ, kjok llgwekklo li sõya kjĩshko le ga mår shäng Sbõ go llèm, Sbõ woyotjliya shäng llèm kjĩshko.

13 Sbö tjlökwo tak pjang eni bakoe: «Ëye wolono pjang kjor go ga e shdungko.»† Eni ga Cristo opyono, wolono pjang kjlös goshko ga bi shdungglo tak pjang kjok llgwekklo go li beno pjang ba go. Eni ga shji döra bi shdungglo li dbo dorko dwayo. 14 Dënashko ga Sbö tjlëno Abraham kong jlökooyo ga nopga judío llëm wleniyo kjimte lara. Eni ga shji döra Cristo Jesúsde, tjlökwo lara li ber jlökooyo wlo. Eni ga shji mär ba go kjishko ga ba Sëya iche lara Sbörë bi kong jlökooyo li tjwe bi go ber kësbang bi tjok ga pjlué.

Tjlökwo lara Sbörë jlökooyo li kjara kjok llgwekklo lirë llëme

15 Pjeyoga, tjlökwo lër bomi kong llëbo jyäglo go. Domer shäng kjlara tjlökwo twë oblë kong, ber iyado wlo ga tjlökwo li löngga ërë llëme. 16 Dënashko ga Sbö tjlëno Abraham kong, ba tjëyo tek ber ba irgo li kong jlökooyo. Tjlökwo tak pjang Sbö kjibokwoyo go li, e «ba tjëyoga» le llëme. Tak pjang li, e «ba tjëyo» le. E no kjlaraso loklo, e Cristo layde. 17 Tjlökwo lër shäng li ëre. Sbö tjlökwo lono Abraham kong, beno iyado wlo bäm goshko. Öötong lu pjloglo sak dbäw pjloglo pkëng kjingsho sak myashko (430) ga kjok llgwekklo li twara Moisés kong. Gueniyo tjlökwo twara bäm go li kjara kjok llgwekklo lirë llëme. E ie ber tjwlo llëm wlo ga äe. 18 Shji kjimte Sbörë, kjok llgwekklo li söy kjishko kjwe ga shji kjimte tjlökwo twara bi kong, beno iyado wlo li kjishko llëme. Gueniyo Sbö wopjlu li kjishko ga tjlökwo twara Abraham kong, ga kjimtara iguing.

19 ¿Eni ga kjok llgwekklo li llëno? Twara Sbörë judioga kong, llëbo shärye lok owa li miydoklo, äär jong Abraham «tjëyo» tjwe lara jlökooyo li shrono guing. Ga kjok llgwekklo li lara Sbörë ba parkagaga kjok dogo so kong. Ga epga omlo no Moisés kong. Ga Moisés omlo no nopga kong. Eni ga Moisés beno shäng Sbö tjlökwo laga nopga kong, beno shäng nopga tjlökwo laga Sbö kong bakoe. Kjok llgwekklo li weno eni. 20 No parkë eni ga kägäyo kjlaraso llëm, e parkë shäng oblë oblë li tjlökwo laga kjishko. Gueniyo Sbö tjlökwo lono Abraham

kong jlökooyo shko ga laga erë shäng om go ba kong.

Shji parkagaga tjwlek löng pjir wleniyo dik ame

21 Kjok llgwekklo li, tjlökwo lara Sbörë Abraham kong jlökooyo li, e ber ëng wloyo lotë llëme. Shji ie kjok llgwekklo llërë ber löng së iyado Sbö tjok ga pjlu kjwe ga shji beno pjlo bek Sbö bokso kjok llgwekklo li kjishko tjän. 22 Gueniyo Sbö tjlökwo tak pjang li tjle ga shji uunkong löng bi wotjlik owa li dbo dorko, nopga löng kjërshko wleni. Shäryara Sbörë eni, tjlökwo lara Sbörë jlökooyo li tjwe ber ëye mär Jesucristo go li kong wlo.

23 Nopga mär Cristo go dbaryo äätë llëm obishko ga tjawa ichaga kjok llgwekklo lirë. Ga tjawa beno löng ba dbo dorko, Cristo tjwe guing. 24 Shji dara kjok llgwekklo lirë, äär jong Cristo shrono guing, shji mär ba go wlo, shji ber pjlo bek Sbö bokso e kjishko wlo. 25 Eerishko ga shji mär Cristo go kuzong ga shji daga beno kjok llgwekklo lirë ame.

26 Pjäy mär löng Cristo Jesús go kuzong ga pjäy uunkong Sbö wapga. 27 Pjäy waraba jer di roshko, pjäy töno beno tjeng Cristo tjok kuzong ga pjäy jek ber löng Cristo dik. 28 Eni ga Sbö kong ga pja judiore, de pja judío llëmde, e llëno llëm, pja parkagaga tjwlek shäng pjir wleniyore, de eni llëmde, e llëno llëm, pja domerde, de walëre, e llëno llëm bakoe. Pjäy töno beno tjeng Cristo Jesús tjok kuzong ga pjäy uunkong tjwlo beke. 29 Pjäy Cristo i ga pjäy Abraham tjëyoga jlökooyo. Ga tjlökwo lara Sbörë ba kong jlökooyo dënashko li, e beno bomi kong eni bakoe.

4

1 Tjlökwo lër shäng li eni: Domer tjwlo ara li wa, llëbo uunkong ba data i, e llono ga ber baïya ëmdë ga kjwozir obishko ga tjwlo parkaga tjwlek shäng pjir wleniyo dik, äär jong ba luyo go guing. 2 E wopro ga nopga iara ba datarë beno löng ba dë, epga kole wlo, äär dbar llono lara ba datarë guing.

3 Shji uunkong eni bakoe. Tjlökwo bek li miydoydë llëm obishko ga shji sgara löng llëbo shäryë, nopga Sbö miydë llëm wleniyo

dik, parkagaga tjwlëklöng pjir wleniyo dik. ⁴ Gueniyo dbar öotongshko ga Sbö ba Wa ichono, ga wena walërë. Eshko ga kjok llgwekklo tara Moisésdë li shäryara ba Wa lirë uunkong bëy, ⁵ shji uunkong tjeng kjok llgwekklo dbo dorko li döya wlo, shji ber Sbö wapga wlo. ⁶ Ga pjây Sbö wapga kjïshko ga ba Wa Sëya li ichara beno bomi go, ber kësbang bomi tjok wlo. Ga Sbö kowëy bi Data ga pjlu, ba Sëya kjïshko. ⁷ Eni ga pjây parkagaga tjwlëklöng pjir wleniyo dik ame, pjây Sbö wapga shara. E kjïshko ga llëbo twe Sbörë ba wapga kong li twe bomi kong bakoe.

Pablo woydë ara Galacia sopga kjïshko

⁸ Sbö miydomirë llëm obishko ga pjây parkagaga tjwlëklöng pjir wleniyo dik, pjây parkë löng sböpga oblë kong, gueniyo sböpga oblë li, e sböpga jlökoyo llëme. ⁹ Gueniyo eerishko ga pjây Sbö miydë, pjây kar miyde Sbörë bakoe. Nopga Sbö miydë llëm wleniyo mär ba wotjlik owa li go. ¿Enira pjây mär woydë nopga Sbö miydë llëm wleniyo wotjlik owa, llëno llëm li go obi ega? ¿Pjây opyë woydë ber löng parkagaga tjwlëklöng pjir wleniyo dik obire? ¹⁰ Oba sgara löng dbar shrëk sorë ga pjây dbar shrëk woydë eni bakoe. Dbar llë, mok llë, lu llë, e shrëmi woydë, Sbö ber wopjlu bomi tjok wlo lëmi. ¹¹ Bangkjrër ga pak shäryoror bomi tjok li, e beno llëno llëme lër.

¹² Pjeyoga, rokër bomi kong ga pjây opshäryos botoya dik, tja opshäryono bomipjôy dik sorë ga eni. Llëye owa shäryoromi bor kong llëme. ¹³ Miydëmi pjlu ga tjlokwo roy pjlu li loror bomi kong bäm goshko ga tja öör eshko, tja swlo ara kjïshko. ¹⁴ Eshko ga tja swlo ara li, e beno bomi kong kjange. Eni ëmdë ga tja iywomi shjiktëng llëme. Tja tjlokwo kjrromi, tjlokwo li laga Sbö parkaga kjok dogo sorë wleni, laga Cristo Jesúsde om go wleni bakoe. ¹⁵ Eshko ga pjây wopjlu erä. ¿Eerishko ga pjây oto? Miydër ga eshko dbaryo ga llëye woydër sorë ga shäryoromi bor kong. Pjây rokoror bomi bokkwo shik bor kjimtoklo loror bomi kong kjwe ga shäryoromi bor kong löng wopjluë. ¹⁶ ¿Eerishko ga pjây opyë

woydë ber löng bor moskwo, tjlokwo bek li loror bomi kong kjïshko lëmiro?

¹⁷ Nopga löng eshko kjlëbö, woyde lok jlökoyo ga pjây tön löng ba tjok, ba tjlokwo sömi jlökoyo wlo, gueniyo e ber bomi kong pjlu llëme. Woyde ga tjawa rayëmi, pjây ber löng ba woyotjlik jlökoyo wlo shara. ¹⁸ Woydër ga tja shäng bomi tjokde, de llënde, pjây llëbo pjlu shäryë löng iyado. Pjây wotjlik llëbo shäryë jlökoyo li, e pjlu jlö, gueniyo llëbo pjlu shäryëmi wlo eröe. ¹⁹ Pjây bor wapga wleni. Walë wloshko chida tjeng döröshko ga bangyo ara. Pjây bangyo bor kong ara eni bako, äär jong pjây löng Cristo dik guing. ²⁰ Tja iana shäng eshko, tja tjle bomi kong yötso wlo. Gueniyo llëye shäryër bomi tjok li miydër llëme.

Agar, Sara

²¹ Pjây mär woydë kjok llgwekklo go li, ¿llëye tak pjang ba go li miydëmi llëmdo? ²² Tak pjang eni: Abraham wapga do pjök, wa kjlara ba parkaga tjwlëklöng pjir wleniyo li tjok, wa kjlara obi ba boy tjok. ²³ Ba wa ba parkaga tjok li, e weno laga norë. Ba wa ba boy tjok li, e weno laga Sbörë, tjlokwo lara jlökoyo li kjïshko.

²⁴ Ère llëbo jyäglö. Walëga do pjök ère, e tjlokwo kjrjing pjök li loklo. Agar, e kjok llgwekklo twak Sinai dlupyoshko li loklo. Èye mär woydë kjok llgwekklo ère go ga ber löng Agar tjëyoga tek beno ba irgo wleni. Epga, e parkagaga tjwlëklöng pjir wleniyo dik. ²⁵ Agar, e Sinai dlupyö jong Arabia kjokyo li loklo bakoe. E nopga löng Jerusalén kjokyo eerishko dbaryo li loklo bakoe. E kjïshko ga Agar, e ba mekë wleni. ²⁶ Gueniyo Jerusalén kjokyo buk kjok dogo kjrina obi. Kjok eshko sopga, e parkagaga tjwlëklöng pjir wleniyo dik llëme. Ga eshko sopga li, e shji. ²⁷ Sbö tjlokwo tak pjang eni: «Llono ga walë rayak beno sök li wapga ara, walë beno shäng ba lanma tjok luyo ara li kjinmo.

E kjïshko ga walë kjriong, wapga llëm, pja wopjluë.

Wloshko tjeng döröshko bang sorë miydëp llëm,

* 4:27 Isaiás 54.1.

öö los, pja wopjlu dey.»*

²⁸ Pjeyoga, Isaac weno li laga Sbörë, tjlokwo lara jlökoyo li kjishko. Pjäy iara Sbörë beno baŷya dik, tjlokwo twara jlökoyo li kjishko eni bakoe. ²⁹ Dënashko ga tjlokwo lara Sbörë jlökoyo li kjishko ga Isaac ichara Sbö Sëyarë wen. Gueniyo Agar wa li iirkono ara ba kong, ga shduna ara. Eerishko ga nopga mär löng kjok llgwekklo go li iirkë bi kong ara, ga shji shdüya ara eni bakoe. ³⁰ Sbö tjlokwo tak pjang eni: «Walë parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo li ichos to kjok shto oblë ba wa li tjok. Ba data wolonoshko ga ba llëbo tjeng kës li ber ba wa jlökoyo li kong eröe. Llëye ber ba parkaga li wa kong llëme.»† ³¹ Eni ga shji walë parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo li wapga wleni llëm, shji domer boy li wapga wleni.

5

Shji döra Cristorë

¹ Shji döra Cristorë, kjok llgwekklo tara Moisésdë li kolëy ame wlo. E kjishko ga pjäy wokjang, pjäy opyë ber löng parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo dik ame.

² Tja Pablo, tja tjlokwo kuziã. Pjäy doyo jyã të, pjäy ber pjlo bek Sbö bokso wlo wleni ga Cristo beno bomi kong tjwlö llëme.

³ Lër jek bomi kong obi ga domer llë doyo jyã të, ber pjlo bek Sbö bokso wlo ga ber shäng kjok llgwekklo llamo li kolë wlo bakoe. ⁴ Pjäy mär kjok llgwekklo li go, pjäy ber pjlo bek Sbö bokso wlo wleni ga pjäy löng Cristo tjok llëm, ga Sbö wopjlu li ber bomi kong tjwlö llëme. ⁵ Gueniyo shji mär Cristo go kuzong ga shji kjimte Sbö Sëyarë, shji ie ber pjlo bek Sbö bokso dbaryo li koshë löng wopjlu wlo. ⁶ Shji tönno beno tjeng Cristo Jesús tjok li, e tjwlö ara bi kong. Ga shji mär ba go kjishko ga shji oblë woydë iyado. Gueniyo Sbö kong ga shji doyo jyã tëre, de llëmde, e llëno llëme.

⁷ Bäm go ga pjäy jëk löng Sbö tjok pjluë. ¿Tjlokwo bek li sömi ame laga ërë bomi kong? ⁸ Pjäy rokara Sbörë tjlokwo pjlu li sök wlo. E kjishko ga bomi songga li ichaga erë llëme. ⁹ Oba tjlä ga «Pjlung shosho uukklo*

chira dö ëmdë ga pjlung shosho bayo kjöm pogo ga uuya pjire» lëba eni. ¹⁰ Gueniyo miydër pjlu ga pjäy Tjlapga Jesús i. E kjishko ga miydër ga wop ä ga pjäy wotjlik ber löng botoya dik iröng obi. Ga bomi jyäpwwaga to löng li, e shdüya Sbörë, ë ga eni.

¹¹ Pjeyoga, shji doyo jyã të, shji ber pjlo bek Sbö bokso wlo lër shäng oba kong kjwe ga tja shdüya judiogarë llëme. Gueniyo shäryër eni wleni kjwe ga Cristo wolono pjang kjlös go bi kjishko li ber tjwlö llëme. ¹² Gueniyo bomi jyäpwwaga to löng lira, woydër ga doyo jyã të dö llëme. Woydër ga epga opkë lok om go dey.

¹³ Pjeyoga, pjäy rokara Sbörë ber löng ichaga kjok llgwekklo tara Moisésdë lirë ame wlo. Gueniyo pjäy beno löng kjok llgwekklo li kolë ame wlo ëmdë ga pjäy beno jëk löng bomi wotjlik owa li go wlo llëm bakoe. Pjäy ëng woydos ara kar kar, pjäy ëng kjimtos bakoe. ¹⁴ Kjok llgwekklo uunkong li ber kjrinaso wleni: «Pja opwoydë sorë ga bop kjlara, e woydos eni bakoe.»† ¹⁵ Gueniyo pjäy sjëke. Shäryëmi löng eni llëme. Pjäy löng ëngkjwë ëng tjok kar kar erä. Shäryëmi löng eni ga pjäy ëng pjik löng om go erä.

Shji mär Sbö Sëya go

¹⁶ Eni ga lër bomi kong ga pjäy mär Sbö Sëya go. Enira pjäy jëk bomi wotjlik owa li go llëme. ¹⁷ Bi wotjlik owa li, e owa Sbö Sëya bokso. Ga bi wotjlik owa li, e llëye woyde Sbö Sëyarë li wloyo wleni. Wotjlik kkring pjök li, e oblë oblë, ëngkjwë ëng tjok wleni. E kjishko ga olö ga llëye shäryëmi woydë pjlu li, e shäryëmi ga äe. ¹⁸ Gueniyo pjäy mär Sbö Sëya go ga pjäy ichaga kjok llgwekklo lirë ame.

¹⁹ Nopga jëk ba wotjlik owa li goshko ga llëye shärye löng li igöy wëllëe. Pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok. Llëbo owa shäryako llëm li shärye. Wotjlik llëbo owa shärye oblë tjok erä. ²⁰ Sböpwwaga jyäglo, e poshrëya. Opping ybi, oblë ie wlo. Oblë iywa shjiktëng. Englë kar kar oblë tjok äe. Ymo ara. Iirkë malinge. Wotjlik ba kjishko eröe. Engkjwë oblë tjok. Tön dboy dboy. ²¹ Wotjlik owa oblë kong ba llëbo kjishko.

† 4:30 Génesis 21.10. * 5:9 Pjlung shosho uukklo le li, e tjlokwo söya löng owa li loklo. † 5:14 Levítico 19.18.

Nelōtkē, bērkē, llēbo owa shārye ara ēng tjok. Llēbo oblē, so e kjoyo li shārye bakoe. Loror bomi kong tjān, gueniyo lēr bomi kong jek obi ga ēye sgara shāng eni ga āār Sbō sōk no pjluyo īyado lishko llēme.

²² Gueniyo shji kjimte Sbō Sēyarēshko ga shji llēbo shāryē oblē. Shji oblē woydē ara. Shji wopjlúe. Shji wlēpe. Shji iirkē maling llēme. Shji wopjlú oblē tjok. Shji oblē kjimtē. Llēye loroy li shāryēy eni. ²³ Shji llēbo shāryē oblē kong yōtso. Shji llēbo shāryē ga woyotjlīy yōtso guing. Llēbo ēre shāryēy ga pjlú, llgwekklo drete. ²⁴ Ēye Cristo Jesús ī ga e ichaga ba wotjlīk owa lirē ame. Ba wotjlīk owa li, e lōra beno pjang kjlōs go wleni. ²⁵ Shji iara Sbō Sēyarē beno lōng sē jlōkoyo kuzong ga woyde ga shji mār ba go. ²⁶ Gueniyo shji krē llēm, shji ēnglē kar kar llēm, shji wotjlīk owa ēng tjok bi llēbo kjīshko llēm bakoe.

6

Shji ēng kjimtē

¹ Pjeyoga, pjāy mār lōng Sbō Sēya go. Eni ga pjāy kjlara llēbo owa shāryono ga poshdūzī yōtso. Gueniyo pjāy sjēk, pjāy dir baīya dik llēm wlo. ² Pjāy kjlara īmi ga song ga kjimtozīa. Eni ga pjāy pina Cristorē sorē ga shāryēmi lōng eni. ³ Ēye tja tjwlō ara, oblē kjinmo le, tjwlō ara llēm ēmdē ga opjyāpgwē shāng om go. ⁴ Pjāy llēbo shāryono pjlúre, de oware, pjāy kjlara kjlara opmiydos om go. Shāryoromi pjlú ga pjāy ber wopjlú ga pjlúe. Gueniyo shāryoromi pjlú, oblē kjinmo lēmi llēme. ⁵ Pjāy kjlara kjlara pak llē ga miydaga ber erē om go.

⁶ Ēye, shji pīya Sbō tjlōkwo goshko ga woyde ga llēbo tjeng bi tjok li shdōy ba tjok.

⁷ Sbō jyāpgwēy ga āe. E kjīshko ga pjāy opjyāpgwē llēm bakoe. Llēye dgoroy ga e bo kjroydē. ⁸ Ēye jēk ba wotjlīk owa li goshko ga ber shāng shdūya īyado wlo. Ēye mār Sbō Sēya go ga ie Sbō Sēyarē ber shāng sē īyado Sbō tjok. ⁹ Eni ga shji sjen llēbo pjlú shāryē llēme. Shji wosonkē llēm, āār bi potjwlēkklo dbaryo lishko ga shji potjwlēya pjlúe. ¹⁰ E kjīshko ga kuy ga shji oblē kjimtē ga bue ga kjimtēy dey. Ga Cristo tjlōkwo kjrագaga lōng li kjimtēy ara anmoyō.

Shji iara Sbōrē beno tja glēn wleni

¹¹ Tja Pablo, tjlōkwo ēre tēr bomi kong bor orkwo om go go shara. Īmi ga tjlōkwo jyāglō ēre kjwo kēskēse.

¹² Pjāy tjlē ga pjāy dōya Sbōrē, Cristo wolono pjang kjlōs go li kjīshko lēmi. Gueniyo ēye omlē eni ga shdungoba e kjīshko. E kjīshko ga bomi ichaga doyo jyā tē li, pjāy iche lok eni ga īkoba ga ber lōng wopjlú ba tjok wlo, shdungoba eni llēm wlo. ¹³ Epga doyo jyā tak pjir ēmdē ga kjok llgwekklo tjeng kēs li kolē lok llēme. Gueniyo woyde lok ga epga kolēmi, ga pjāy doyo jyā tē ber lōng baīya dik, epga krē ara bomi kjīshko wlo. ¹⁴ Gueniyo tjara krē llē kjīshko llēme. Tja krē Tjlapga Jesucristo zrōraba pjang kjlōs go li kjīshko erōe. Ba kjīshko ga llēbo tjeng kjok ēre kjing go tjwlō bor kong ame, ga nopga kjok ēre so kong ga tja tjwlō llēm bakoe.

¹⁵ Sbō kong ga shji doyo jyā tak pjirde, de llēmde, e llēno llēme. Shji kjlopswara beno tja glēn wleni li, tjwlō ara li e.

¹⁶ Tjlōkwo lēr shāng bomi kong ēre sōmi wleni ga pjāy kjrara Sbōrē beno ba nopga, judioga kjrara dēnashko wleni. Eni ga rokēr Sbō kong ga pjāy uunkong eni li songe le īyado, pjāy ie ber lōng wlēp bakoe.

¹⁷ Era eni ga tjara doyo bāng lok, tja shporaba ara, Jesús kjīshko. E kjīshko ga woydēr ga eeri jek lēkong ga ēye llēbo shāryē tjwe bor barwoklo ame.

¹⁸ Pjeyoga, rokēr Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjīshko ga pjāy kjimte ara. Ber eni.

Carta a los Efesios Kjibokwo ère tara Pablorè

Éfeso sopga kong Kjibokwo ère sorè

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwö laga Jesús äska wleniyo. Éfeso kjokyo, e tjwlö ara. Eshko ga sböpga jyäglo syö uyo lok ara. Tjwlö arayo li, e ba sbö ko Artemisa li syö uyo, tak pjang Hechos 19.23-41 go sorè li eni. Dënashko ga Pablo to shäng Jesús roy pjlu lè kjok shto oblè oblëshko ga öötong shäng eshko, tak pjang Hechos 18.18 go sorè li eni. Gueniyo beno shäng eshko dbar kop ara llème. E irgo ga jek öötong shäng eshko obi, ga beno shäng nopga li ping Sbö tjlökwö go lu pjloglo mya, tak pjang Hechos 19 go sorè li eni.

Kjibokwo ère go ga Sbö wopjlu li kjishko ga llèbo shäryara pjlu bi kong oblè oblè sorè li tara ba kong. Woyde ga Sbö iëy ber kësbang, tjwlö ara sorè li tara ba kong. Judíoga, nopga judío llèm wleniyo, e iara Sbörè beno tjëyo kjrinaso, ga woyde ga ber löng wlëp èng tjok shara, ber löng èng kjimté kar kar bakoe, e tara ba kong bakoe.

Kjibokwo ère tara ba kongshko ga sök kjërshko Roma kjokyo, Jesús roy pjlu lara kjishko, tak pjang Hechos 28.16-31 go sorè li eni.

¹ Kjibokwo ère taga tja Pablorè. Tja kjrara Sbörè beno ba tjlökwö roy laga Cristo Jesús äska.

Sbö nopga tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok löng Éfeso kjokyo, kjibokwo ère ichër jek bomi kong.

² Rokër bi Data Sbö kong, Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlu li kjishko ga pjây kjimte lok ara, pjây ie ber löng wlëp bakoe.

Sbö poshrëy ara, ba wopjlu li kjishko

³ Sbö, Tjlapga Jesucristo Data li poshrëy ara. Shji tóna beno tjeng Cristo tjok kjishko ga shji kjimtara ara, llèbo twe ba nopga kong ba kjimtoklo wlo li twara bi kong uunkong bakoe. ⁴ Shji kjimtara eni. Kjok shäryayde llèm obishko ga shji tönö beno tjeng Cristo tjok ère kjrara Sbörè, shji ber

tjeng baïya wlo, shji pogo llëye dret ba bokso wlo bakoe. Shji woyde Sbörè ara kjishko ga ⁵ dënashko ga wotjlik ga shji ie Jesucristorè ber löng ba wapga wlo le, woydara ber eni kjishko. ⁶ Ba Wa woyde ara li twara bi kong. Eni ga ba wopjlu li pina bi kong, ñy wëllè wlo, ga poshrëy ara.

⁷ Sbö wopjlu ara anmoyö. Ba wopjlu li kjishko ga Cristo wolono, srëng kwono. E kjishko ga shji döra bi shdungglo dbo dorko dwayo, owa pjang bi go li löna beno dret bakoe. ⁸ Shji kong kjok miydë twara ara, ba tjlökwö miydëy wëllè wlo. Shäryara eni ba wopjlu li kjishko. ⁹ Dënashko ga Sbö wotjlik llèbo shäryë Cristo tjok le, woydara ber eni kjishko, gueniyo èye ommiydono llème. Gueniyo e pina bi kong pjir tjän, ¹⁰ e dbaryo öötongshko ga llèbo uunkong lara li shärye ber eni wlo. Eshko ga Cristo ie ber sök llèbo tjeng kës li ichaga, llèbo tjeng kjok dogo, llèbo tjeng kjok ère kjing go bakoe.

¹¹ Llëye woyotjlina Sbörè shärye wlo li, e shärye uunkong eni. Ga dënashko ga wotjlik llèbo shäryë bi kong le. Eni ga shji kjrara, tóna beno tjeng Cristo tjok, ¹² ga shji löng Cristo koshaga bäm go li, shji kjimtara ara, shji ikoba wlo, Sbö poshrëkoba ba dbo kälä kjishko wlo. ¹³ Shji döya Sbörè sorè roy pjlu li, tjlökwö bek li e. Ga kuromishko ga tjlökwö kjrromi, ga pjây tönö beno tjeng Cristo tjok. Cristo kjishko ga pjây go ba Sëya iche ber bomi tjok lara jlökoyo li, e shrono beno kësbang bomi tjok. Eni ga pjây jyä tara beno löng wleni. Miydëy e go ga pjây beno Sbö ï. ¹⁴ Ba Sëya twara bi kong kjishko ga miydëy e go ga llëye pjlu shärye bi kong lara li, e shärye eni jlökoyo, nopga baïya li döra pjir guing. Eshko ga Sbö poshrëy ara, ba dbo kälä kjishko.

Pablo syöshtono Sbö kong

¹⁵ Pjây roy kuror ga pjây mär löng Tjlapga Jesús go, ga Sbö nopga uunkong woydëmi löng ara bakoe. E kjishko ga ¹⁶ tja syöshtë Sbö kong bomi kjishkoshko ga tja wopjlu ba tjok enido. ¹⁷ Data Kësbandyo li, e Tjlapga Jesucristo Sbö. Ga rokër ba kong ga pjây kong kjok miydë twe ara, ga e opping shäng bomi kong bako, e miydëmi jek kègong wlo. ¹⁸ Pjây kjrara Sbörè, llèbo pjlu twe bomi

kong kësband wlo. Eni ga rokër ba kong obi ga pjây kong kjok miydë twe äär bomi pjlúshko wlo, llëbo pjlú koshëmi lóng twe ba nopga kong li llë miydëmi wëllë wlo, ¹⁹ Sbö dbo ara li miydëmi wëllë wlo bakoe. Ba dbo ara li, e pjir llëm, ëye äär baïya dik llëm bakoe. Ga shji mär lóng Cristo go ëre kjimte ba dbo go. ²⁰ E go ga Cristo bukshinmoga tjrëkoshko ga woshrara iröng obi, ga söra öötong sök ba orkwo këllëkong kjok dogo. ²¹ Eshko ga iara beno tjlwö ara, sëya llë dbo ara wleniyo kjinmo, oblë ichagaga wleniyo kjinmo, llëbo uunkong kjinmo, iara beno eni eerishko dbaryo wlo, iyado wlo bakoe. ²² Llëbo uunkong iara beno tjeng ba wloshko, ga iara beno sök ba tjlökwo kfragaga lóng kës li ichaga. ²³ Epga, e ba doyo wleni. Epga lóng së ba kjishko. Llëbo tjeng kës së li laga erë.

2

Shji wolono lóng wlenishko ga shji iara Sbörë beno lóng së jlökoyo

¹ Nopga judío llëm wleniyo, dënashko ga pjây wolono lóng wleni, llëbo owa shäryëmi lóng li kjishko. ² Eshko ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo lóng llëbo owa shäryë sorë ga pjây omshäryë lóng eni bakoe. Llëye le Äre li kolomirë. Sëyaga owa jëk lóng kjok ëre kjing goshko ichaga erë, nopga to lóng Sbö kolë llëm li ichaga erë bakoe. ³ Dënashko ga shji uunkong omshäryono eni. Eshko ga shji wotjlik owa erä, shji jëk lóng bi wotjlik owa li go bakoe. E kjishko ga Sbö iirkono ara bi tjok, ga shji lóng shdüya wlo, nopga oblë owa li shdüya sorë ga eni.

⁴ Gueniyo shji songe le Sbörë, shji woyde ara anmoyö bakoe. ⁵ E kjishko ga shji wolono lóng wleni, llëbo owa shäryë lóng li kjishkoshko ga shji iara beno lóng së jlökoyo, ga shji iara beno lóng mär Cristo go shara. Ba wopjlú li kjishko ga shji döra eni. ⁶ Cristo Jesús woshrara iröng obi, ga söra öötong sök ba tjok kjok dogo. Shji tona beno tjeng Cristo tjok kjishko ga shji woshrara eni wleni, ga shji söra öötong lóng ba tjok kjok dogo eni wleni bakoe. ⁷ Shäryara eni Cristo Jesús kjishko, llono ga ba wopjlú kësband li pïya oba kong iyado wlo. ⁸ Ba wopjlú li

kjishko ga pjây döra, pjây mär lóng Cristo Jesús go kjishko. Pjây döra li, e bomi sëngglo, e wlënomi om go llëme. ⁹ Shäryara eni, llëbo pjlú shäryoromi kjishko llëm, ëye opposhrëk e kjishko llëm wlo. ¹⁰ Shji eerishko ga sorë, shji shäryara Sbörë yötso beno lóng eni kjishko. Shäryara eni, shji tona beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko, llëbo pjlú lara dënashko shäryëy wlo li, e shäryëy eni wlo.

Shji tjëyo kjrinaso, shji tona beno tjeng Cristo tjok kjishko

¹¹ E kjishko ga pjây nopga judío llëm wleniyo, pjây dëna ga sorë woyoshrozïa. Eshko ga pjây kowe judiógarë «nopga jyã tak llëm wleniyo» le. Epgara opkowë lok «nopga jyã tak pjir wleniyo» le, gueniyo jyã taga norë ba doyoshko erä. ¹² Woyoshrozï ga dënashko ga pjây lóng Cristo tjok llëme. Tjlökwo twara Sbörë Israel tjëyoga kong, beno iyado wlo, gueniyo pjây Israel tjëyoga llëm kuzong ga e beno bomi kong llëm, pjây shto oblë so wleni erä. Eshko ga Sbö miydëmi lóng llëm, pjây döya li koshëmi lóng llëm bakoe. ¹³ Pjây lóng pjola wleni. Gueniyo eerishko ga pjây tona beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko ga pjây söra tek ba soshko wleni shara, Cristo wolono, srëng kwono li kjishko.

¹⁴ Dënashko ga judióga, nopga judío llëm wleniyo, e lóng dboy dboye. E ëng iywö lok shjiktëng erä. Gueniyo shji iara Cristorë beno tjeng wlëp ëng tjok, shji iara beno lóng tjëyo kjrinaso shara. ¹⁵ Kjok llgwekklo tara Moisésdë li goshko ga llëbo shäryako ara. Gueniyo Cristo wolono kjishko ga kjok llgwekklo li kjara, ga shji iara beno lóng ichaga erë ame. Shäryara eni, tjëyoga kkring pjök li töya, ber ba tjok kjrinaso wlo. Shji iara beno tjeng wlëp ëng tjok eni. ¹⁶ Wolono pjang kjlös go kjishko ga tjëyoga kkring pjök li iara beno tjeng tjëyo kjrinaso, ga iara beno lóng wlëp Sbö tjok, ëng iywö lok shjiktëng ame wlo. ¹⁷ Cristo öör ëreshko ga tjlëno uunkong kong ga shji ber lóng wlëp Sbö tjok ga pjlúe lara. Lara eni judióga, Sbö miydë pjlú wleniyo li kong, nopga judío llëm, Sbö miydë llëm wleniyo li kong bakoe. ¹⁸ Eni ga ba kjishko ga eerishko ga shji

kjimte Sbö Sëya kjlaraso lirë uunkong äär Data Sbö shwoy ga pjlúe.

¹⁹ E kjishko ga pjây nopga judío llëm wleniyo, pjây shto oblë so wleni ame. Pjây beno löng Sbö nopga jlökoyo, pjây ba wapga bakoe. ²⁰⁻²² Shji u shäryë akkwo goshko ga woydara ga akkwo tjeng ara. Akkwo iëy töshko bäm go kjwara, ber ba shakklo wlo. E irgo ga akkwo iëy ba kjing go jem jong ëng kjing go. Sbö nopga, e u wleni. Akkwo ba shakklo kjangyo, iak beno buk bäm go li, e Cristo Jesús om go li loklo. Akkwo oblë oblë iak beno tjeng ba shakklo li, e Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska li loklo, Sbö tjlökwo lagaga li loklo bakoe. Ga pjây mär löng Cristo go kuzong ga pjây uunkong töng tjeng ba tjlökwo kfragaga oblë tjok, akkwo jem tjeng ëng kjing go wleni. Shji uunkong töng tjeng Cristo tjok, shji ber Sbö u wleni wlo, ba Sëya ber sök u li roshko iyado wlo.

3

Pablo ichara Sbörë ba tjlökwo roy pjlú lë nopga judío llëm wleniyo kong

¹ E kjishko ga tja Pablo, tja sök kjërshko, Cristo Jesús tjlökwo roy pjlú lër pjây nopga judío llëm wleniyo kong kjishko. ² Miydëmi ga Sbö wopjlú li kjishko ga tja ichara ba tjlökwo roy pjlú lë bomi kong. ³ Tjlökwo li miydëba llëm, gueniyo lara bor kong, toror bomi kong kjibokwo ëre go sira sorë ga eni. ⁴⁻⁵ Eni ga kjibokwo ëre lëmishko ga miydëmi e go ga Cristo, e sorë miydëba llëm ëmdë ga lara Sbörë bor kong, ga miydër pjir tjän. Dënashko ga e lara ë kong llëme. Gueniyo eerishko ga ba tjlökwo roy lagaga Jesús äska li, ba tjlökwo lagaga li, epga iara beno tjeng dboy ba kong. Ga ba Sëya ichara ba tjlökwo roy pjlú lë ba kong lok. ⁶ Ba tjlökwo pjlú miydëba llëm li ëre: Eeri jek lëkong ga judíoga kjimte Sbörë erö ame; ëye tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok ga kjimte Sbörë, judíoga, nopga judío llëm wleniyo bakoe; eni ga uunkong li beno löng tjëyo kjrinaso, doyo kjlaraso wleni, llëbo twe lara Sbörë ba nopga kong jlökoyo li beno uunkong li kong kjishko.

⁷ Sbö wopjlú li kjishko ga tja ichara ba tjlökwo roy pjlú lë oba kong, ga tja kjimte ara ba shäryë ba dbo ara go. ⁸ Tja tjwlo

Sbö nopga löng kës li dorko. Eni ëmdë ga ba wopjlú li kjishko ga tja ichara ba tjlökwo roy pjlú lë nopga judío llëm wleniyo kong. Tja tjlë ba kong ga epga mär löng Cristo go wleni ga llëbo twe Sbörë ba kong ara, pjir llëme lër ba kong eni. ⁹ Dämär ga llëbo uunkong shäryara Sbörë. Eshko ga wotjlik llëbo shäryë le, gueniyo lara ë kong llëme. Gueniyo eerishko ga tja ichara ba lë oba kong, shärye sorë miydëba wëllë wlo. ¹⁰ Woydara ga llëye shärye Jesús tjlökwo kfragaga kong li, e iya sëya llë dbo ara wleniyo, oblë ichagaga wleniyorë, ga miyde lok e go ga Sbö kjok miydë ara anmoyö. ¹¹ Ère shäryara Sbörë bi Tjlapga Cristo Jesús tjok, woyotjlina kjok shäryayde llëm obishko sorë li eni. ¹² Shji tönö Sbörë beno tjeng Cristo tjok, ga shji mär beno löng ba go. E kjishko ga shji äär Sbö shwoy ga wlëp, llëye bangkjrëy llëme. ¹³ E kjishko ga rokër bomi kong ga tja shdungoba shäng song bomi kjishko ëmdë ga pjây wosonkë llëme. Llëbo wen bor kong jüshko li, e ber bomi kong pjlú wlo.

Pablo syöshtono Sbö kong Éfeso sopga kjishko

¹⁴ E kjishko ga tja kjök tok, syöshtë Data Sbö kong. ¹⁵ E ba nopga löng kës kjok dogo li Data, ba nopga löng kës kjok ëre kjing go li Data bakoe. ¹⁶ E llëbo tjeng ara, twe ba nopga kong wlo. Eni ga rokër ba kong ga ba Sëya iche bomi kjimte ba dbo kësbang go, pjây ber löng wokjang wlo, ¹⁷ Cristo ber sök bomi tjok iyado wlo, pjây mär löng ba go kjishko. Rokër ba kong obi ga pjây kjimte ëng woydë ara kar kar jlökoyo iyado, ¹⁸ shji woyde Cristorë kjöme li miydëmi wlo, ba tjlökwo kfragaga löng kës li tjok. Jlökoyo ga shji woyde ara anmoyö. ¹⁹ E tjlüy ga äär llëm ëmdë ga rokër ba kong ga e pïya bomi kong, miydëmi wlo, llëye shäryëmi dölishko ga pjây wotjlik äär Sbö dik wlo.

²⁰ Sbö dbo ara kjishko ga llëbo woyotjlüy, rokëy ba kong li shärye ga pjlú, ga shärye e kjinmo anmoyö ga pjlú bakoe. Ga shji kjimte ba dbo ara ëre go. ²¹ Llëbo shärye ara Cristo tjlökwo kfragaga go, Cristo Jesús go bakoe. E kjishko ga iëy ber kësbang, tjwlo ara iyado wlo. Ber eni.

4

Shji ie Cristorë ber doyo kjlaraso wleni

¹ Tja sök kjërshko Tjlapga Jesús kjîshko. Pjây rokara Sbörë beno ba nopga. Era tjwlô ara. Eni ga rokër bomi kong ga pjây jêk pjlo beke. ² Pjây ber lông wotöye. Pjây tjlê eng tjok yôtso. Pjây iirkë maling llême. Llêbo shârye oblërë llê pogoshko ga pjây ber lông wlêp, wopjlú ba tjok erä. ³ Pjây drön ëë, jêk lông eng tjok wlêp, pjây wotjlik ber lông kjrinaso wlo, pjây iara Sbö Sëyarë wotjlik sorë ga eni. ⁴ Shji Cristo tjlôkwo kjrägaga lông kës ëre doyo kjlaraso wleni, shji Sëya kjlaraso bakoe. Shji rokara Sbörë uunkong, ga llêbo koshëy lông li kjrinaso. ⁵ Shji Tjlapga kjlaraso. Tjlokwo söy lông li kjrinaso. Shji wara jer di roshkoshko ga e beno llêbo kjrinaso loklo. ⁶ Shji Sbö kjlaraso. Shji data kjlaraso. Shji iche, kjimte uunkong, ga shäng bi tjok îyado.

⁷ Cristo wopjlú li kjîshko ga shji kjlara kjlara kong kjok miydë twara oblë oblë, pak twe bi kong li shâryëy pjlu wlo. ⁸ E kjîshko ga Sbö tjlôkwo tak pjang eni:

«To jem kjókshkoshko ga
ba wloyoga zana li shara, söra jem ba
tjok ba irgo,
ga oblëra kong llêbo twara ara.»*

⁹ ¿«To jem» le li, e llê loklo? To ter öör shäng bäm go kjok ëre kjing go li loklo. ¹⁰ Cristo to ter bäm go. E irgo ga to jem kjok dogo, beno sök shtoyo tjwlô ara, kjok shto oblë oblë kjinmo, llêbo uunkong ichë wlo. ¹¹ Shji kong pak twara om go, shâryëy wlo. Shji kjone kjone iara beno lông Sbö tjlôkwo roy laga Jesús äska, shji kjone kjone iara beno lông Sbö tjlôkwo laga, shji kjone kjone iara beno lông Sbö tjlôkwo roy pjlu shdöga, shji kjone kjone iara beno lông ba nopga daga, ba pingga bakoe. ¹² Shji iara beno lông ba nopga lông kës li kjimtaga, pak twe ba kong li shârye lok pjlu wlo, dbokjrë lok jek këgong këgong wlo. ¹³ Woyde ga shji uunkong Sbö Wa miydë pjlu, ga shji mär ber lông ba go, shâryoroy eni pjirshko ga shji ber lông wotjlik kjrinaso wlo, shji ber lông wotjlik këkboga dik wlo, shji äär ber lông Cristo dik wlo.

* 4:8 Salmo 68.18.

¹⁴ Eshko ga shji wotjlik kjwozirga dik ame. Shji jyäpgwëba tjlôkwo oblë oblë go ame, kjyong iöya dlung kjing go bakwe pjlukdë llaw pogo wleni, no kjone kjone wotjlik ara, shji jyäpgwe wlo le gueniyo. ¹⁵ Tjlokwo bek li lëy wopjlú go dey. Eni ga shji äär ber Cristo dik, bi kägäyo li e, ¹⁶ ga shji uunkong ba doyo wleni. Doyo dboglo smok lok eng go ba kgyungyo go, ber doyo kjlaraso wlo, ga shji töya Cristorë ber doyo kjlaraso wleni eni bakoe. Eni ga shji eng woydë ara kar kar, ga shji kong pak twara kjlara kjlara li shâryëy ga pjluë.

Shji töno beno tjeng Cristo tjok kjîshko ga shji jêk lông tjaglën wleni

¹⁷ Eni ga pjây ichër Tjlapga Jesús ko go ga pjây jêk lông owa, nopga Sbö miydë llëm wleniyo dik ame. Epga jêk lông ba wotjlik tjwlô llëm, llëno llëm li go erä. ¹⁸ Epga Sbö miydë llëm, llëye kuya woydë llëm kjîshko. E kjîshko ga tjlôkwo bek li llê loklo miyde lok llëm, ga epga ie Sbörë ber lông së jlökoyo llëm bakoe. ¹⁹ Opyono beno jêk lông ba wotjlik owa li go erä, ga llëye lökyo ba kong ame. Llêbo owa shârye lok oblë oblëshko ga lông wopjlú erä, ga shârye woydë eni jek obi.

²⁰ Gueniyo pjây Cristo tjlôkwo roy kunoshko ga pjây oppino jêk eni llême. ²¹ Cristo tjlôkwo roy bek li kuromi, ga pjây mär beno lông ba go. E kjîshko ga miydër ga pjây oppino jêk, woyde Cristorë sorë li eni. ²² Dënashko ga pjây jêk lông bomi wotjlik owa li go. Bomi wotjlik eshko li, e owa. Pjây jyäpgwara ara, llêbo owa shâryëmi wlo. Gueniyo pjây oppino ba rayë, ²³ pjây kjlopswe Sbörë ber lông wotjlik oblë wlo, ²⁴ pjây ie ber lông tjaglën wleni wlo. Llêbo pjlu shâryaga îyado li, e Sbö. Ga pjây kjlopswara beno jêk lông eni, baîya dik.

²⁵ Eni ga shji uunkong doyo kjlaraso wleni kjîshko ga shji jyörkë ame, pjây tjlê bëy eng kong dey. ²⁶ Shji iirkonoshko ga llëye owa shâryëy llême. Shji pë jek lông bi iir li tjok llëm, ²⁷ shji jyäpgwe Äre llëm wlo. ²⁸ Èye lürkë ä ga lürkë ame, parkë ba orkwo go dey, oblëga song li kjimte ga pjlu wlo.

²⁹ Tjłökwo owa lëy ëng kong llëme. Tjłökwo pjlú lomirë dey, oblë kjimtoklo, kuya ga ber pjlú ba kong wlo. ³⁰ Pjây jyã tara Sbö Sëyarë wleni beno Sbö ï, äär jong bi dözlöng dbaryoshko jã. E kjïshko ga Sbö Sëya iëy ber shäng woydë llëme. ³¹ Shji wotjlik owa oblë kong ame, shji iirkë ara oblë kong ame, llëbo lëy oblë kong iir go ame, shji ëngkjwë oblë tjok ame, oblë läywëy owa ame, shji oblë ïywö shjiktëng ame bakoe. ³² Pjây pjlú ëng tjok. Oblë songe lozïa. Llëbo shärye oblërë owa bomi kongshko ga owa li iozï ber tjwlö llëm, owa pjang bomi go li löna Sbörë Cristo kjïshko sorë ga eni.

5

Shji jëk pjlo bek

¹ Pjây Sbö wapga, ga pjây woyde ara. E kjïshko ga pjây opshäryos baïya dik. ² Shji woydara Cristorë ara, ga optwono wolono bi kjïshko, öng wlëp ushko so zrökoba, sho sukoba Sbö poshrëkklo li lö pjlëblë ba kong wleni. Woyde ga pjây ëng woydos ara kar eni bakoe.

³⁻⁵ Shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëm, llëbo shäryako llëm li shäryëy llëm bakoe. Shji wotjlik dbur töng bi kong erö llëm, e llëbo jyäglo poshrëy löng wleni. Pjây Sbö nopga kjïshko ga llëbo eniyo shäryëmi sira ëmdë llëme. Llëbo lako llëm lëy ë kong llëm, llëbo tjwlö llëm lëy ë kong llëm, shji tjör ëng tjok tjłökwo owa go llëm bakoe. Pjây löng wopjlú Sbö tjok li lanyotkomirë oblë kong dey. Llono ga Cristo, Sbö, epga ber löng no pjluyoga ïyado. Eshko ga llëbo twe Sbörë ba nopga kong. Gueniyo ëye opshäryë owa eni ga äär eshko llëme.

⁶ Pjây jyäpgwëba tjłökwo tjwlö llëm go llëme. Llono ga nopga llëbo owa shäryono eni li shdüya Sbörë, kolara lok llëm kjïshko. ⁷ E kjïshko ga pjây tön nopga eniyo tjok llëme.

⁸ Dënashko ga pjây jëk löng kjok ro sï roy* wleni. Gueniyo eerishko ga pjây mär löng Tjlapga Jesús go kuzong ga pjây jëk löng kjok shjiy roy† wleni shara. E kjïshko ga pjây jëk löng, woyde Sbörë sorë li eni. ⁹ Èye

* **5:8** Jëk löng kjok ro sï roy le li, e tjłökwo pjlú miyde löng llëm li loklo. † **5:8** Jëk löng kjok shjiy roy le li, e tjłökwo pjlú miyde löng li loklo.

iök shjiy ëre tjok ga jëk pjlú oblë tjok, jëk pjlo bek, ga tjlëshko ga tjłökwo bek li layde. ¹⁰ Ga pjây opping llëye woyde Tjlapgarë shäryëmi wlo li go. ¹¹ Shji jëk oba jëk löng kjok ro sï roy wleni llëme. Llëye shärye lok li, e llëno llëme. Eni ga llëbo shärye löng li owa lozï ba kong dey, miyde lok wlo. ¹² Sbö kole lok llëme. Llëbo owa shärye löng lütshko li lanyotkëy ëmdë ga lökyo ara. ¹³ Gueniyo iök pïy llëbo owa li go ga e ber wëlle. ¹⁴ Eshko ga ïgöy wëlle, iök shjiy li kjïshko. E kjïshko ga oba tjlä ga «Pja buk pë, pja wollenzong, pja kojös shinmoga tjeng li tjrëko dwayo.

Eshko ga pja ie Cristorë ber sök kjok shjiy roy» lëba eni.

¹⁵ Pjây drön jëk löng nopga kjok miydë ara wleniyo dik, nopga kjok miydë llëm wleniyo dik llëme. ¹⁶ Shji löng dbar owa. E kjïshko ga llëye wen tjwe bomi kong shäryëmi pjlú wloshko ga shäryozïa. ¹⁷ Shji llëbo shäryë nopga kjok miydë llëm wleniyo dik llëme. Pjây oppis llëye woyde Tjlapgarë li shäryë. ¹⁸ Shji nelötkë llëme. Shji nelötkë ga shji iche llëbo owa shäryë. Pjây ichaga ber Sbö Sëya pjang bomi go lirë dey. ¹⁹ Pjây tos ëng tjok Sbö kong tükwo oblë oblë go. Ga Tjlapga poshrëzï bomi tükwo li go. ²⁰ Pjây ber löng wopjlú Data Sbö tjok llëbo uunkong kjïshko. Lozï ba kong ïyado, Tjlapga Jesucristo ko go.

Nopga orkwosmok löng pjir ga jëk ëng tjok sorë

²¹ Cristo bangkjrëmi kjïshko ga pjây ëng kolozong.

²²⁻²³ Cristo beno ba tjłökwo kragaga uunkong kägäyo, ba döga bakoe. Domergara beno ba boyga kägäyo eni bakoe. E kjïshko ga walëga orkwosmok löng pjir, bomi lanmaga kolozï, Tjlapga Jesús kolëmi löng wleni. ²⁴ Cristo kole ba tjłökwo kragaga sorë ga bomi lanmaga kolozï ïyado eni bakoe.

²⁵ Domerga orkwosmok löng pjir, bomi boyga woydozï ara, ba tjłökwo kragaga woyde Cristorë sorë ga eni. Ba tjłökwo

kjragaga woydara ara, ga optwono wolono ba kjishko, ²⁶ ie ber löng dboy ba kong wlo. Ba tjlökwo li go ga epga iara beno pjlo bek Sbö bokso wlo, ²⁷ ber löng ba nopga kälä shjiy wleni wlo, ber tjeng baŷya wlo, pogo llëye dret ba bokso wlo bakoe. ²⁸ Eni wleni ga domerga, bomi boyga woydozī ara, pjāy opwoydē sorē ga eni. Ēye ba boy woydē ara ga e opwoydē om go wleni. ²⁹⁻³⁰ Ēye ba doyo om go li iywō shjiktēng llëme. Opsēng, opdē. Shji Cristo tjlökwo kjragaga, shji ba doyo wleni. E kjishko ga shji de Cristorē eni bakoe. ³¹ E kjishko ga domer ba data, ba mekē rayē, ga orkwosmok walē tjok, ga ber löng kjlaraso wleni. † ³² Ēre llē loklo miydēy wēlē llëme. Lēr eni li, Cristo, ba tjlökwo kjragaga, e lotē. ³³ Eni ga domerga orkwosmok löng pjir, bomi boyga woydozī ara, pjāy opwoydē sorē ga eni. Walēga orkwosmok löng pjir, bomi lanmaga bangkjroziā.

6

Dataga, mekēga, wapga, e jēk ēng tjok sorē

¹ Wapga, pjāy mār Tjlapga Jesús go kuzong ga bomi dataga, bomi mekēga, e kolozīa. ²⁻³ Sbö tjlökwo tak pjang eni: «Bomi dataga, bomi mekēga, e bangkjrozi, iozi ber tjwlō ara, llëbo jek pjlú bomi kong wlo, lu ŷmi kop ara kjok ēre kjing go wlo bakoe.»* Eni ga kjok llgwekklo ēre koloroy wleni ga llëbo pjlú shārye Sbörē bi kong lara jlökoyo. Llëbo lara jlökoyo eni eshko kjwlē jā.

⁴ Dataga, pjāy llëbo shāryē bomi wapga kong ber löng iirkē wlo llëme. Poshdūzi, pizi jēk löng, woyde Tjlapga Jesúsde sorē li eni.

Parkaga sogoga, parkagaga tjwlēk löng pjir wleniyo, e jēk ēng tjok sorē

⁵ Parkagaga tjwlēk löng pjir wleniyo, bomi sogoga kjok ēre so, e kolozīa. Bangkjrozi löng wopjlú, pjāy parkē löng Cristo kong wleni. ⁶ Pjāy ŷya löngshkoshko ga epga kolēmi pjlú, ber löng wopjlú bomi tjok wlo. Gueniyo kolēmi eshko dō llëme. Pjāy parkos ba kong pjlú ŷyado, pjāy Cristo parkagaga tjwlēk löng pjir wleniyo dik. Llëye woyde Sbörē shāryēmi wlo li shāryozī wopjlúe. ⁷ Pjāy parkos löng wopjlú

bomi sogoga kong, bomi dbo kēs li go, pjāy parkē löng Tjlapga Jesús kong wleni, pjāy parkē löng nopga kong wleni llëme.

⁸ Miydēmi pjlú ga ēye llëbo pjlú shāryono ga potjwlēngga Tjlapgarē, parkagaga tjwlēk löng pjir wleniyo ēmdē ga potjwlēya.

⁹ Parkagaga sogoga, pjāy opshāryē bomi parkagaga tjok eni bakoe. Kroyoywēy llëme. Miydēmi pjlú ga pjāy, bomi parkagaga, pjāy kägāyo sök kjlaraso kjok dogo, ga shji uunkong llgweya beke.

Llëbo twe Sbörē bi kong ara, bi opwlikoklo wleni

¹⁰ Era eni ga pjeyoga, pjāy mār ber löng Tjlapga Jesús go ŷyado, pjāy mār ber löng ba dbo ara go ŷyado bakoe. ¹¹ Ēngkwagaga opwlikē ba opwlikoklo go sorē ga pjāy opwlikos llëbo twe Sbörē bomi kong kēs li go eni, pjāy jyāpgwe Äreshko ga kumi kjang wlo, jlō lēmi ba kong llēm wlo bakoe.

¹² Shji löng dbonik nopga tjok llēm, shji löng dbonik sēya llē dbo ara wleniyo tjok, oblē ichagaga wleniyo tjok, nopga owa löng kjok ēre kjing go ichagaga wleniyo tjok bakoe. ¹³ E kjishko ga pjāy opwlikos llëbo twe Sbörē bomi kong kēs li go, dbar owa li tjweshko ga pjāy tōk llēm wlo, pjāy ber löng wokjang aār jong dbar owa li pjitong guing.

¹⁴ Eni ga pjāy wokjange. Sbö tjlökwo bek li sözi, e bomi dop pjrikklo wleni. Pjāy jēk pjlo bek, e bomi worbu wlikoklo wleni.

¹⁵ Sbö tjlökwo pjlú li, shji ie ber löng wlēp Sbö tjok. Pjāy poshāryos e go, tjlökwo roy pjlú li lē oba kong wlo, e bomi drepkwota wleni.

¹⁶ Pjāy mār ber löng Tjlapga Jesús go, e bomi könkowo shtokjoklo wleni. Pjāy löya Äre ba könkowo dbo go iök ri ri li goshko ga shtokjēmi e go, pjē bomi go llēm wlo.

¹⁷ Miyozi ga pjāy dōra Sbörē ba dbo ara go, e bomi kē wlikoklo wleni. Sbö tjlökwo shazi bomi wloshko, e bomi drōng twara Sbö Sēyarē bomi kong wleni.

¹⁸ Ga pjāy syōshtos, kjloshtos Sbö kong ŷyado, pjāy piya Sbö Sēyarē sorē li eni. Pjāy sjēke. Pjāy syōshtos Sbö nopga kjishko ŷyado.

¹⁹ Pjāy syōshtos bor kjishko bako, tja tjlēshko ga tja kong tjlökwo lē Sbörē bor kong lēr wlo, Sbö tjlökwo pjlú miydēba llēm li roy lēr

† **5:31** Génesis 2.24. * **6:2-3** Deuteronomio 5.16.

oba kongshko ga llëye bangkjrër llëm wlo bakoe. ²⁰ Tja ichara Sbörë ba tjlökwo roy pjlu'le oba kong ba äska. Eerishko ga tja sök kjërshko e kjïshko. Pjây syöshtos bor kjïshko, ba tjlökwo roy lërshko ga llëye bangkjrër llëm wlo.

Kjibokwo pjirzlong

²¹⁻²² Bor kjlara Tíquico, e parkë shäng Tjlapga Jesús kong bor tjok pjlu'lyado. E woydër ara, ga ichër jek bomi shwoy, tja sök na sorë li roy sök bomi kong wlo, löng bor tjok na li roy sök bomi kong wlo bako, pjây wosonkë llëm wlo.

²³ Pjeyoga, tja syöshtë Data Sbö, Tjlapga Jesucristo Data li kong ga pjây ie ber löng wlëp, pjây kjimte ëng woydë ara kar kar, pjây kjimte mär ber löng Cristo go lyado bakoe. ²⁴ Rokër Sbö kong ga ba wopjlu'li kjïshko ga pjây Tjlapga Jesucristo woydë jlökoyo li kjimte lyado.

Carta a los Filipenses Kjibokwo ëre tara Pablorë Filipos sopga kong Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo. Dënashko ga Pablo öötong shäng Filipos kjokyo Silas, Timoteo tjok, Jesús roy pjlú læ. Eshko ga nopga ara omtjlökwo kjrono, tak pjang Hechos 16.12-40 go sorë li eni. Pjlara ga Pablo sök kjërshko Roma kjokyo, Jesús roy pjlú lara kjïshko. Epga ommydonoshko ga llëbo ichara lok ba kjimtoklo, dbur bakoe. Ichara lok domer kjlara ko Epafrodito tjok. E kjïshko ga kjibokwo ëre tara Pablorë, e beno wopjlú ba kong li loklo.

Eshkoshko ga Jesús tjlökwo kjrägaga löng Filipos kjokyo li shdungoba ara. Eni ga kjibokwo ëre go ga Pablo shdungoba ara ëmdë ga shäng wopjlú li roy jyã tara, epga dbokjërë e go wlo. Ga epga ichara ber löng wotöshko, ga ëng kjimté kar kar bakoe.

Eshko dbaryo ga judíoga kjone kjone to löng tjlë ga shji dár wlo ga woyde ga shji mär Jesús go dö llëm, woyde ga kjok llgwekklo tara Moisésdë li söy bakoe le löng eni, miga jyö erä. E kjïshko ga kjibokwo ëre go ga Jesús tjlökwo kjrägaga li ichara Pablorë ber löng sjëk, nopga eniyo tjok.

Kjibokwo ëre tara ba kongshko ga sök no shdüzlong uyo roshko Roma kjokyo, Jesús roy pjlú lara kjïshko, tak pjang Hechos 28.16-31 go sorë li eni.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë, Timoteo tjok. Tjawa Cristo Jesús parkaga.

Sbö nopga tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok löng Filipos kjokyo, kjibokwo ëre ichërwa jek bomi kong, bomi kägäyoga kong, ëye parkë löng bomi tjok li kong bakoe.

² Rokër bi Data Sbö kong, Tjlapga Jesu-cristo kong ga ba wopjlú li kjïshko ga pjây kjimte lok ara, pjây ie ber löng wlëp bakoe.

Pablo syöshtono Sbö kong Filipos sopga kjïshko

³⁻⁵ Tja öör Jesús roy pjlú læ bomi kong dämärshko tek lëkong ga pjây löng parkë Jesús kong bor tjok pjlú iyado. E kjïshko ga pjây woyotjlinshko ga tja wopjlú Sbö tjok, ga tja syöshtë ba kong bomi kjïshko wopjlúe. ⁶ Sbö tjlökwo pjlú li kjroromishko ga llëbo pjlú shäryara Sbörë bomi pjlúshko, ga miydër ga shärye jek këgong, äär jong Cristo Jesús tjwe iröng obi guing.

⁷ Sbö wopjlú li kjïshko ga «Jesús roy pjlú li, e jlöe» lër to shäng tjlapgaga këskës bok-shtoshko ga pjây iara Sbörë beno löng bor kjimtaga. Ga tja bängzak shäng ëreshko orkwo kjrochak pjir dröng sho goshko ga pjây löng bor kjimté obi. E kjïshko ga pjây uunkong woydër ara. Eni kuzong ga tja wopjlú bomi kjïshko li, e pjlúe. ⁸ Pjây uunkong ïn woydë ara, e miyde Sbörë pjire. Pjây woydër ara, shji woyde Cristo Jesúsde sorë ga eni.

⁹ Tja syöshtë Sbö kong bomi kjïshkoshko ga rokër ba kong ga pjây kjimte dbar kj-wobi go oblë woydë jek këgong këgong. Rokër ba kong obi ga pjây opping jek këgong këgong ba kjok miydë li go, ba wotjlik pjlú li go bako, ¹⁰ llëbo pjlú anmoyö li shäryëmi iyado wlo. Eni ga pjây ber löng pjlo bek, pogo llëye dret Sbö bokso, äär jong Cristo tjwe iröng obi guing. ¹¹ Ga rokër ba kong ga pjây kjimte Jesucristorë jëk löng pjlo bek iyado, pjây ikoba wlo, Sbö poshrëkoba bomi kjïshko wlo, Sbö iëba ber tjwlö ara anmoyö bomi kjïshko wlo bakoe.

Pablo sök kjërshko, Cristo tjlökwo roy pjlú le kjïshko

¹² Pjeyoga, llëye weno bor kong dö li, e shäryono Jesús roy pjlú shdär jek këgong wlo. E lër bomi kong, miydëmi wlo.

¹³ Eerishko ga no dagaga parkë löng no llgwezlong uyo ëreshko, nopga oblë oblë, miyde lok ga tja iak shäng kjërshko orkwo kjrochak pjir dröng sho go, Cristo kjïshko.

¹⁴ Bi pjeyoga llamo löng kës li, tja roy kuya lok ga opyono mär löng Sbö tjlökwo roy læ jlökoyo, llëye bangkjre lok ame.

¹⁵⁻¹⁷ No kjong kjong Cristo roy læ wopjlú go. Shärye lok eni, tja woyde ara kjïshko. Miyde lok ga tja iak shäng ëreshko, «Cristo tjlökwo roy pjlú li, e jlöe» lër oba kong wlo. Gueniyo kjong kjongda omlë, gueniyo

wotjlik lōng oblē. Shārye lōng eni, tja woyde llēm kjishko, aār ber tjwlō ara bor kjinmo wlo. Woyde lok ga songyo kjrēr ara anmoyō ēreshko le. Miydēr ga eni. ¹⁸⁻¹⁹ Gueniyo ga e llēye llēme. Cristo roy, e le lōng enido. Wotjlik pjlúre, de oware, gueniyo Cristo royle lōng enido. Tja wopjlú e kjishko.

Llēbo weno bor kong owa ara ēre kjishko ga pjāy syōstē lōng Sbō kong bor kjishko ara, ga tja kjimte Jesucristo Sēyarē ara bakoe. E kjishko ga miydēr ga tja dār, ga tja ber shāng wopjlú ara anmoyō e kjishko. ²⁰ Bor kong ga Cristo tjlokwo lökyokjrēr kjwe ga tja ber lōk ara eshko. Woydēr eni llēme. Gueniyo miydēr ga tja sgara shāng tjlē Cristo kjishko sorē ga tja tjlē eni iyado, ikoba ga Cristo, e tjwlō ara lēba wlo. Woydēr ga tja sök sēre, de tja zrōrabare, lēba eni iyado. ²¹ Bor kong ga tja beno shāng ga tja shāng llēbo shāryē Cristo kong wlo erōe. Ga tja wolono ga bor kong ga pjlú anmoyō. ²² Eni gueniyo ga tja sök kjok ēre kjing go obishko ga nopga kjimtēr jek kēgong ga pjlúe. ¿Woydēr kjone dey yalē? Miydēr llēme. ²³ Bor kong ga pjlúyo kjone dey lēr ga kjange. Tja wotjlik kjrina ga tja wolon dey, tja to ber sök Cristo tjok wlo, e bor kong ga pjlú anmoyō. ²⁴ Gueniyo tja wotjlik kjrina obi ga ber pjlú bomi kong wlo ga tja ber sök kjok ēre kjing go obi dey. ²⁵ Miydēr pjlú ga eni. E kjishko ga miydēr ga tja ber sök bomi tjok obi, pjāy kjimtēr mār ber lōng Cristo go jek kēgong wlo. Eshko ga pjāy ber lōng wopjlú ara anmoyō. ²⁶ Ga tja sök bomi tjok obishko ga pjāy lōng wopjlú Cristo Jesús tjok bor kjishko.

²⁷ Llēbo wen bor kong sorē pogo ga Cristo roy pjlú li kjrōromi kuzong ga woydēr ga pjāy jēk pjlo bek e go, Cristo roy pjlú li tjwlō ara lēba wlo. Eni ga tja aār bomi ikde, de pjāy roy kur erōre, miydēr ga pjāy lōng wotjlik kjrinaso, pjāy lōng parkē uunkong no kjaraso wleni, Cristo roy shdār oba uunkong kong wlo. ²⁸⁻²⁹ Llēbo shāryara Sbōrē bomi kong pjlúe. Pjāy iara beno lōng mār Cristo go. Gueniyo erō llēme. Pjāy iara beno shdungoba song ba kjishko bakoe. Era llēbo pjlú bomi kong bakoe. E kjishko ga bomi wloyoga, e bangkjrēmi sira

llēme. E goshko ga miyde lok ga to jeno wlo, ga pjāyda dār wlo. E laga Sbōrē eni. ³⁰ Dēnashko ga tja shdunaba sorē li inomi wēlēe. Eerishko ga roy kumi lōng ga tja shdungoba shāng e kjoyo obi. Ga miydēr ga shāryēba lōng bomi kong eni bakoe.

2

¹ Eni ga pjāy tōno tjeng Cristo tjok kuzong ga pjāy kong dbo twe iyado. Pjāy woyde ara kjishko ga pjāy woydē llēme. Sbō Sēya tjeng bomi tjok iyado. Pjāy songe le Sbōrē bakoe. ² Eni kuzong ga llēye lēr bomi kong li shāryozā. Pjāy wotjlīs jong kjrinaso, llēye woyotjlīmi kēs li shāryēmi ga pjlú wlo. Pjāy ēng woydos ara kar kar, pjāy ber lōng ēng tjok wopjlú wlo. Shāryōromi eni ga tja ber wopjlú kēsbang eshko. ³ Pjāy llēbo shāryē, pjāy aār ber tjwlō ara wlo lēmi llēme. Pjāy opyē tjwlō ara oblē kjinmo llēme. Oblē iozī ber tjwlō ara bomi kjinmo dey. Pjāy ber wotōshko. ⁴ Pjāy llēbo wlēk pjlú bomi kong dö llēme. Wlēzī ber pjlú oblē kong bakoe. ⁵ Cristo Jesús, e wotjlik sorē ga pjāy wotjlik eni bakoe.

⁶ Kjok shāryayde Sbōrē llēm obishko ga e Sbō jlōkoyo, tjwlō baīya dik bakoe.

Gueniyo ga «Tja ber sök jūshko tjwlō ara iyado wlo» lara llēme.

⁷ Opyono beno shāng tjwlō llēm, parkaga tjwlēk shāng pjir wleniyo dik, weno no, so shji kjoyoe.

⁸ Eshko ga opyono beno shāng wotōshko anmoyō.

Ba Data kolara kjishko ga opyono beno wolon pjang kjlōs go, nopga owa wleni.

⁹ E kjishko ga iara Sbōrē beno tjwlō ara anmoyō, oblēga kēs li kjinmo.

¹⁰ Shāryara eni, uunkong kjök tok ba kong wlo, ēye lōng kjok dogo, ēye lōng kjok ēre kjing go, ēye lōng klung ēre dorko bakoe.

¹¹ Eshko ga «Jesucristo, e bi pjluyo jlōe» le lok uunkong.

Eni ga Data Sbō ber tjwlō ara bakoe.

Shji llēbo shāryē pjlúe

12-13 Pjeyoga, Sbö, e drön ëë bomi tjok, llëye le li shäryëmi eni wlo. Tja shäng bomi tjokshko ga tja koloromi pjlúe. Era eerishko ga tja shäng pjola ga woyde ga pjây drön ëë, Sbö kolë, bangkjrë ÿyado wlo. Pjây döra llëbo pjlú ëre kong wlo.

14-16 Llëye shäryëmi dö ga shäryozï löng wopjlúe. Shji kjloshtë llëm, shji ëng dboryë kar kar llëm bakoe. Eni ga pjây löng pjlo bek, pogo llëye dret Sbö bokso. Pjây Sbö wapga tjän, pjây löng nopga owa jëk löng pjlo bek llëm li tjrëko gueniyo. E kjïshko ga pjây llëbo owa shäryë llëme. Eni ga shji ber löng së jlökoyo sorë tjlökwoyo li lëmi nopga kongshko ga pjây ÿya lok ga oblë, dbala lok shjiy kjok rö sï roshko wleni. Eni ga Cristo tjwe iröng obishko ga tja wopjlú bomi kjïshko, pak shäryoror li beno tjlwö ara kjïshko. 17 Pjây mär löng Jesús go kjïshko ga pjây shdungoba löng songe. Ga miydër ga tja kjwe zrökoba, tjlökwo loror bomi kong kjïshko. Eni ëmdë ga tja wopjlúe. Tja wopjlú bomi kjïshko bakoe. 18 Pjlú wlo ga llëye wen bomi kongshko ga pjây löng wopjlúe. Ga pjây ber wopjlú bor kjïshko bakoe.

Timoteo, Epafrodito

19 Pjây roy miydër woydë, tja ber wopjlú wlo. E kjïshko ga tja kjimte Tjlapga Jesúsde ga Timoteo, e ichër jek maling bomi ik, pjây roy söya bor kong wlo lër. 20 Llëbo ber pjlú bomi kong sorë li woyotjlïya shäng jlökoyo ÿyado botoya dik. Eye oblë, pjây woyotjlïya eni llëme. 21 Llamo löng ëreshkora, llëbo baïya woyotjlïyde. Llëbo Jesucristo ÿ, e woyotjlïya löng llëme. 22 Gueniyo Timoteora parkë shäng bor tjok Jesús roy pjlú lë oba kong, wapga parkë löng ba data tjok sorë ga eni. E miydoromi tjän. 23 Eni ga ichër woydë jek bomi ik, tja därde, de tja där llëm, e miydoror guing. 24 Ga miydër ga tja kjimte Tjlapgarë wop ä ga jek bomi ik bakoe lër.

25 Bi kjlara Epafrodito, e ichoromi tek bor kong, tja kjimte bomi äska wlo. E parkono shäng bor tjok pjlú, dröno ara bor kjimte Cristo roy lë. Gueniyo pjlú wlo ga ichër jek woydë bomi shwoy iröng obi. 26 Pjây ÿya woydë arae. Miyde ga swlo ara roy kuromi, ga woydë ara e kjïshko. 27 Öör buk swlo ara jlöe. Wolono seke.

Gueniyo songe lara Sbörë, ga kjimtura. Llëye shäryara ba kongli beno bor kong pjlú bakoe. Tja song ÿyado. E wolono kjwe ga tja beno sök woydë ara eshko. 28 E kjïshko ga ichër jek woydë bomi shwoy maling, ÿnomishko ga pjây ber löng wopjlú obi wlo, tja sök woydë ba kjïshko ame wlo. 29-30 Tja kjimtëmi om go ga ä kjïshko ga shrono shäng na bor kjimte bomi äska. Parkë shäng Cristo kong ëreshkoshko ga wolono seke. E kjïshko ga jek öötong shäng bomi shwoyshko ga wlokjrozï löng wopjlú, bomi kjlara wleni. Eye parkë baïya dik ga bangkjrözï bakoe.

3

Shji mär Cristo Jesús go

1 Era eni ga pjeyoga, pjây löng mär Tjlapga Jesús go kuzong ga pjây ber löng wopjlú e go. Tjlökwo toror bomi kong li tër bomi kong jek obi. Tja kwleya ba të llëme. E ber bomi wlikoklo wleni.

2 Pjây sjëk, nopga owa löng llëbo owa shäryë wleniyo tjok. Epga so shjiti kjloshko so kjoyoe. To löng tjlë ga «Woyde ga shji opsho zë, shji ber jyä tak pjir Sbö ÿ wlo» le lok eni. 3 Miga jyö erä. Jyä tak pjir Sbö ÿ jlökoyo li shji. Shji kjimte ba Sëyarë ba poshrëk. Shji töno beno tjeng Cristo Jesús tjok. Shji mär llëbo shäryëy om go li go llëme. Shji jyä tak pjir Sbö ÿ jlökoyo e kjïshko.

4 Shji där llëbo shäryëy li go kjwe ga där bäm go li tja. Tja llëbo pjlú shäryono ara anmoyö, oblë kjinmo. 5 Tja buk chirawa öötong dbar kwongshko (8) ga tja doyo jyä taraba pjire. Tja Israel tjëyo, tja Benjamín tjëyo bakoe. Tja hebreo jlökoyo tek dämär dwayo. Dënashko ga tja fariseo. E kjïshko ga tja jëk to shäng pjlo bek kjok llgwekklo tara Moisésde li go. 6 Tja parkë woydë Sbö kong jlökoyo. E kjïshko ga Jesús tjlökwo kjrägaga irpjanor, shdunor ara. Kjok llgwekklo li, e söror beke. Tja llëbo owa shäryono lëba ga äe.

Shji Cristo miydë woydë pjlúe

7 Dënashko ga tja mär llëbo tjeng kës ëre go. Gueniyo eerishko ga tja mär shäng Cristo go shara. E kjïshko ga bor kong ga llëbo ëre tjlwö drete. 8 Cristo Jesús, e bor Tjlapga. E miydër woydë pjlúe. Tjlwö ara anmoyö li e. Llëbo oblë kës li, e ber

bor kong ga tjwlō drete. Cristo kjīshko ga llēbo kēs li, e rayoror pjir, bor kong ga ioror beno tjwlō ame, llēbo dburoy wleni. Woydēr ara li, e Cristo. ⁹ Woydēr ga tja ber baīya. Tja ber pjlo bek Sbō bokso wlo ga woyde ga tja jēk pjlo bek kjok llgwekklo tara Moisésdē li go llēme. Woyde ga tja mär Cristo go dey. Eni ga tja ie Sbörē ber pjlo bek ba bokso. ¹⁰ Cristo, e miydēr woydē pjluē. Cristo woshrara Sbörē irōng obishko ga ba dbo ara pina bi kong wēlēe. Ba dbo li miydēr woydē bakoe. Cristo shdunaba ara, ga zrōrabae. Woydēr ga tja shdungoba eni bako, ga tja wolon woydē baīya dik bebi. ¹¹ Woydēr eni, llono ga nopga woshre Sbörē irōng obishko ga tja woshre ba tjok bako wlo.

¹² Tjllōkwo loror kēs ēre wlēnor pjir, e lotē llēme. Tja iara Sbörē beno pjlo bek tjān, e lotē llēm bakoe. Gueniyo tja jeke. Tja kjrara Cristo Jesúsde, e miydēr pjlu wlo. E kjīshko ga tja drōn ara, e miydēr wlo. ¹³ Pjeyoga, tja öötong tjān, e lotē llēme. Gueniyo tja wotjllino to katōe. Llēye shāryono tjān li, e woyotjllin ame, llēbo wen tjwe li woyotjllintē. ¹⁴ Tja tōna Sbörē beno tjeng Cristo tjok ga tja rokara jem sök ba tjok iyado wlo, llēbo twe ber bor kong wlo. E kjīshko ga tja drōn ara, kjrēr wlo.

¹⁵ Woyde ga shji wotjllik kēkboga dik. Pjāy kjone kjone wotjllik oblē sira wleni ga pjlu li piya Sbörē bomi kong, miydēmi wlo. ¹⁶ Llēye shāryēy kjone pogo ga woyde ga shji jēk lōng tjllōkwo bek miydoroy tjān li go.

¹⁷ Pjeyoga, tja omshāryē shāng sorē ga pjāy omshāryos uunkong eni bakoe. No kjone kjone lōng bomi tjreko omshāryē lōng pjlu borwatoy dik. Pjāy omshāryos baīya dik bakoe. ¹⁸ Tjllōkwo loror bomi kong ara tjān li, e lēr bomi kong jek pjlarā obi, ga tja slar ēēe. Nopga ara omshāryē pjlu llēme. Cristo wolono pjang kjlōs go li, ba kong ga tjwlō llēme le lok wleni. ¹⁹ E beno tjeng shdungko iyado wlo. Wotjllik Sbō llēme. Wotjllik llēbo tjeng kjok ēre kjing go erōe. Wotjllik lōng llēbo ber pjlu ba doyo kong li shāryayde. Zok ga llēbo owa shāryara li, e kjwe lökyokjre ara, gueniyo eni llēme. Roy shdōya lok wopjlūe.

²⁰ Gueniyo ga shjira kjok ēre so ame. Shji iara Sbörē beno lōng kjok dogo so tjān, llono ga shji āar ber lōng ba tjok eshko wlo. Bi dōga tjwe eshko dwayo li koshojdē lōng. Tjlapga Cristo Jesús li e. ²¹ E dbo ara, llēbo tjeng kēs li iche ga pjlu wlo. Ga ba dbo go ga bi doyo tjwlō llēm ēre kjlopswe ber wolēso, baīya dik, e sök kjok dogo doyo sorē ga eni.

4

¹ Era eni ga pjeyoga, pjāy wokjang, pjāy lōng Tjlapga Jesús tjok iyado. Pjāy woydēr ara. Pjāy in woydē ara. Tja iēmi ber wopjlūe. Pjāy beno bor potjwlēkklo wleni, tja parkono Sbō kong ara kjīshko.

Pablo lano pjeyoga oblē oblē kjīshko

² Walēga tjeng eshko do pjok ko Evodia, Síntique. Rokēr ba kong ga tōno beno tjeng Tjlapga Jesús tjok kuzong ga jēklōng wopjlū ēng tjok, epenga dö wleni. ³ Pja bor kjlara, ga woydēr ga pja ber shāng ba kjimtaga. Epga parkono lōng Jesús roy pjlu shdök bor tjok pjluē. Clemente, bi pjeyoga oblē, epga parkono lōng bor tjok eni bakoe. Ēye ber lōng sē iyado Sbō tjok wlo ga ba ko, e tak pjang Sbō kjibokwoyo go. Ga pjāy ko tak lok e go bakoe.

⁴ Pjāy lōng mär Tjlapga Jesús go kuzong ga pjāy ber lōng wopjlūe. Lēr jek obi ga pjāy ber lōng wopjlūe. ⁵ Llēbo shāryozī oblē kong yōtso, pjāy lōng wopjlū oba kong lēba wlo. Tjlapga Jesús, e tjwe dōrōe. ⁶ Shji woydē llē kjīy llēme. Pjāy sorēborē ga pjāy syōshtos Sbō kong, «Tjawa kjimtozong» lozī ba kong. Ga pjāy syōshtēshko ga «Tjawa wopjlū bop tjok» lozī ba kong eni bakoe. ⁷ Eni ga pjāy tōno beno tjeng Cristo Jesús tjok kuzong ga pjāy ie Sbörē ber lōng wlēp, pjāy woydē ame wlo. Shji nopga kong ga shārye eni li, e llēbo kēsbang, e shay uunkong ber tjeng bi kā roy ga āe.

⁸ Era eni ga pjeyoga, llēbo bek li, e woyotjllizī erōe. Bangkjirako li, bek li, owa llēm li, wolēso li, woydako li, roy pjlu li, e woyotjllimirē. ⁹ Llēye loror bomi kong kuromi li, e shāryozī eni. Llēye shāryoror inomi sorē ga pjāy omshāryos eni bakoe. Eni ga pjāy ie Sbörē ber lōng wlēpe.

Pablo wopjlú, llëbo twara lok ba kong li kjishko

¹⁰ Tja kong llëbo shäryëmi kjwlë já. E go ga miydër ga tja woyotjlími löngge. E kjishko ga tja iara Tjlapga Jesúsde beno sök wopjlúe. Tja woyojeromie lër llëme. Miydër ga tja woyotjlími löng iyado. Tja kjimtëmi loromi ara, gueniyo tja kjimtëmi ga ä öötong dbar kop ara. ¹¹ Lër bomi kong eni, llëbo woydër obi kjishko llëme. Tja sorë pogo ga tja oppino sök wopjlúe. ¹² Shji llëye dret ga e sorë miydër. Shji llëbo ara ga e sorë miydër bakoe. Tja dli arare, de tja pjli ara, tja llëbo arare, de tja llëye dret, eshko ga tja oppino sök wopjlú iyado. ¹³ Tja kjimte Tjlapga Jesúsde kjishko ga llëbo uunkong eniyo shäryër ga pjluë.

¹⁴ Eni gueniyo ga tja songshko ga tja kjimtoromi li, e pjluë. ¹⁵ Jesús roy pjlu lër soyër shäng pjây Filipos sopga kongshko ga tja opshino jek bomi kjokyo Macedonia dwayo. Eshko ga dbur ichoromi bor kjimtoklo. Tjlökwo kragaga shto oblë so lira, tja kjimtara kjlara llëme. E miydoromi tjän. ¹⁶ Tja sök Tesalónica kjokyo ëmdë ga dbur ichoromi bor kjimtoklo pjlaraso llëme. ¹⁷ Tja wotjlik llëbo ichoromi li kjrë erö llëme. Woydër ga pjây kong llëbo twe Sbörë ara e kjishko. ¹⁸ Llëbo ichoromi Epafrodito tjok li, e kjröror pjir tjän. E tjok ga öötong woydoror li kjinmo, llëye woydër ame. Llëbo ichoromi li, e beno Sbö kong pjlu, lö pjleblë, öng zröraba, sho suraba, pjono dret, ba poshrëkklo wleni. ¹⁹ Bor Sbö, e llëbo ara. Eni ga llëye woydëmi li, e twe bomi kong pjir, pjây töno beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko. ²⁰ Bi Sbö, e bi Data. E poshrëy, iëy ber kësbang, tjwlö ara iyado wlo. Ber eni.

Kjibokwo pjirzlong

²¹ «¿Yonde?» lëmi Sbö nopga töno beno tjeng Cristo Jesús tjok löng li kong.

Pjeyoga löng bor tjok ëreshko li, «¿Pjây yonde?» le bomi kong.

²² Jesús tjlokwo kragaga löng kës li, «¿Pjây yonde?» le bomi kong.

Tjlokwo kragaga parkë löng pjlu kësbangyo ushko li, «¿Pjây yonde?» le bomi kong bakoe.

²³ Rokër Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjây kjimte ara. Ber eni.

Carta a los Colosenses Kjibokwo ère tara Pablorè Colosas sopga kong Kjibokwo ère sorè

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwö laga Jesús äska wleniyo. Domer shäng kjlara obi ko Epafra. Dënashko ga Jesús roy pjlú lara Colosas kjokyo. Pablo om go'li tjlökwö lono eshko llème.

Gueniyo lu to jek ara irgo ga Pablo sök kjërshko Roma kjokyo, Jesús roy pjlú lara kjok shto oblè oblè kjïshko, tak pjang Hechos 28.16-31 go sorè li eni. Ga Epafra öör eshko ba ik, ga llèbo owa shärye Jesús tjlökwö kragaga löng Colosas kjokyo lirè li lara ba kong pjire. Tjlè ba kong ga no kjone kjone to löng tjlè ga kjok uunkong shäryara Sbörè Jesús go llèm; Jesús tjwlö ara llèm; tjwlö arayo li, e judío sdëkwö le löng eni le, miga jyö erä.

E kjïshko ga kjibokwo ère tara Pablorè, Jesús roy pjlú li wlikoklo. Jesús iara Sbörè beno tjwlö ara, llèbo tjeng kës li kjinmo li tara ba kong. Èye dâr kjok llgwekklo kjok ère so li go ga äe tara ba kong. Woyde Sbörè ga shji jek ba bokso sorè li tara ba kong bakoe.

¹ Kjibokwo ère taga tja Pablorè, bi kjlara Timoteo tjok. Tja kjrara Sbörè beno ba tjlökwö roy laga Cristo Jesús äska.

² Pjeyoga Cristo tjlökwö kragaga löng Colosas kjokyo, kjibokwo ère ichërwa jek bomi kong. Pjäy Sbö nopga.

Rokërwa bi Data Sbö kong ga ba wopjlú li kjïshko ga pjäy kjimte ara, pjäy ie ber löng wlèp bakoe.

Pablo syöshono Sbö kong Colosas sopga kjïshko

³⁻⁵ Dënashko ga tjlökwö bek li kuromi, ga kjrromi. Sbö tjlökwö roy pjlú li e. Eerishko ga pjäy roy kurorwa ga pjäy mär löng Cristo Jesús go, Sbö nopga uunkong woydèmi ara bakoe. Shäryèmi löng eni, bomi potjwlëkklo jnek tjeng kjok dogo twe Tjlapgarè bomi kong le li kjïshko. E kjïshko ga tjawa syöshontè

Sbö kongshko ga tjawa wopjlú ba tjok bomi kjïshko. Sbö, e bi Tjlapga Jesucristo Data.

⁶ Dënashko ga llèye shäryara Sbörè bi kong ba wopjlú kjïshko li roy öötong bomi kong. Eerishko ga Sbö tjlökwö bek li shdöktong jek kègong, kjok kjwang jïkong. Kuya nopgarè ga tjlökwö kjre, ga epga kjlopswe ber jek löng oblè, pjäy omshäryono sorè ga eni.

⁷ Tjlökwö laga bomi kong bäm go'li, e borwa kjlara Epafra. E woydërwa ara. E parkè shäng Cristo kong borwa tjok, pjäy kjimte wlo. ⁸ Pjäy kjimte Sbö Sëyarè èng woydè ara kar kar li roy söga borwa kong li e.

⁹ E kjïshko ga pjäy roy kurorwa tek lèkong ga tjawa beno löng syöshontè bomi kjïshko iyado. Rokërwa Sbö kong ga ba kjok miydè li twe ba Sëyarè bomi kong, llèye woyde shäryèmi li miydèmi wèlè wlo. ¹⁰ Rokërwa ba kong eni, llèbo pjlú shäryèmi iyado wlo, e miydèmi jek kègong kègong wlo bakoe. Eni ga Tjlapga Jesús ber wopjlú bomi kong, pjäy jek nopga baïya dik kjïshko. ¹¹ Dbo ara li, e Sbö eröe. Eni ga rokërwa ba kong ga pjäy kjimte ara, llèbo wen tjwe bomi kong owashko ga Cristo rayèmi llèm wlo, pjäy ber löng wotöy, wopjlú wlo. ¹² Sbö sök no pjluyo iyado lishko ga kjok shjiy ara anmoyö. Ga pjäy iara Data Sbörè beno löng llèbo twe ba nopga kong eshko li kjrè wlo. Woydërwa ga pjäy ber löng wopjlú ba tjok e kjïshko. ¹³ Shji löng kjok ro sï roy wleni obishko ga shji döra Ä wloshko dwayo. Ga ba Wa woyde ara li, e iara beno shäng bi pjluyo shara. ¹⁴ Ba kjïshko ga shji döktong bi shdungglo dbo dorko dwayo, owa pjang bi go'li löna beno dret bakoe.

Cristo tjwlö ara anmoyö

¹⁵ Sbö, e ïgöy llème.

Gueniyo Cristora ïnoy,
ga e so Sbö kjoyoe.

Kjok shäryayde Sbörè llèm obishko ga
Cristo sök tjän.

Llèbo shäryara Sbörè kës li,
e iara beno tjeng ba wloshko.

¹⁶ Ba go ga llèbo uunkong shäryara Sbörè.

Llèbo tjeng kjok dogo,
llèbo tjeng kjok ère kjing go,

llèbo wèlè,
llèbo ïgöy llèm,

sëya llë dbo ara wleniyo,
oblë ichagaga wleniyo,
e shäryara ba go uunkong,
ga uunkong li twara beno ba kong
bakoe.

¹⁷ Llëbo shäryak llëm obishko ga e sök tjän.
Llëbo tjeng kës li mär ber tjeng ba go.
Cristo llëm ga e tjeng ame.

¹⁸ Ba tjlökwo kjrägaga, e ba doyo wleni,
ga ba kägäyo li e.

Epga iaga ber löng së jlökoyo li e.
E woshrono iröng obi,
nopga wolono oblë li bäm go.

E kjishko ga beno tjwlö ara,
llëbo oblë kjinmo.

¹⁹ Woydara Sbörë ga
e om go ber pjang Cristo go jlökoyo.

²⁰ E ichara Sbörë
srëng kwong pjang kjlös go,
llëbo uunkong ber tjeng wlëp Sbö tjok
wlo,
ber tjeng bëy ba tjok iröng obi wlo,
llëbo tjeng kjok dogo,
llëbo tjeng kjok ëre kjing go bakoe.

²¹ Dënashko ga pjäy löng bëy Sbö tjok
llëme. Eshko ga llëbo owa shäryëmi löng
ara kjishko ga pjäy ba moskwoga wleni.

²² Gueniyo Cristo wolono jlökoyo kjishko ga
pjäy iara Sbörë beno tjeng bëy ba tjok iröng
obi, pjäy ie ber löng pjlo bek, pogo llëye ber
dret ba bokso wlo. ²³ Gueniyo woyde ga
pjäy mär ber löng Cristo go. Tjlökwo pjlu
kjrromi li, e jyö lëmi sira llëme. Tjlökwo
pjlu ëre roy shdöktong kjok kjwang jikong.
Tjlökwo lër shäng li e.

*Pablo parkono Jesús tjlökwo kjrägaga
kong*

²⁴ Llëbo weno bor kong owa bomi kjishko.
Tja wopjlu e kjishko. Cristo Jesús tjlökwo
kjrägaga, e ba doyo wleni, ga Cristo shdun-
aba ara ba kjishko. Eerishko ga tjara shdun-
goba shara, ga tja wopjlu e kjishko. ²⁵ Tja
iara Sbörë beno shäng parkë bomi kong,
ba tjlökwo kjrägaga oblë li kong bakoe. Tja
ichara beno shäng ba tjlökwo kës li lë bomi
kong. ²⁶ Tjlökwo ëre jnena Sbörë tjeng tek
dënashko dwayo, gueniyo eerishko ga lara
ba nopga baïya löng li kong. ²⁷ Shäryara
eni, woydara ga tjlökwo pjlu, owa llëm
jnek tjeng li miydëmi pjäy nopga judío llëm

wleniyo lirë wlo. Tjlökwo li eni: Cristo ber
shäng bomi tjok ga pjlu, ga llëbo twe ba
nopga kong lara Sbörë li, e ber bomi kong
bakoe.

²⁸ Cristo roy lërwa nopga kong, ga epga
poshdunwa, pinwa, borwa kjok miydë
tjeng kës li go. Shäryërwa eni, nopga tönö
beno tjeng Cristo tjok li jëk bëy wlo, ïya
Sbörë löng pjlo bek wlo. ²⁹ Tja parkë ara e
kjishko. Tja drön ara, e shäryër wlo, dbo twe
Cristorë bor kong kës li go.

2

¹ Tja shäng parkë kjang bomi kjishko,
Laodicea sopga kjishko, nopga oblë tja ïyde
lok llëm wleniyo kjishko bakoe. Lër bomi
kong eni, miydëmi wlo. ² Tja parkë eni,
epga dbokjrë wlo, ëng woydë ara kar kar
ïyado wlo bakoe. Woydër ga tjlökwo li llë
loklo miyde lok pjir, e jyö le lok llëm wlo,
Cristo miyde pjlu wlo. Tjlökwo jnena Sbörë
tek dënashko dwayo li e. ³ Sbö kjok miydë
li tjwlö ara. E miyde lok Cristo go eröe.
⁴ Lër bomi kong eni, tjlökwo wolëso wleniyo
lëba bomi kongshko ga pjäy jyäpgwëba e go
llëm wlo. ⁵ Tja shäng bomi tjok eshko llëm,
gueniyo pjäy woyotjlin ïyado. Roy kuror
ga pjäy uunkong wotjlik no kjaraso wleni,
pjäy mär löng Cristo go jlökoyo bakoe. Tja
wopjlu e kjishko.

Shji mär löng Cristo go

⁶ Cristo Jesús wlokjrromishko ga e
ioromi beno shäng bomi Tjlapga. Eni
kuzong ga woyde ga pjäy mär ber löng ba
go ïyado. ⁷ Pjäy mär ber löng mämä ba go
jlökoyo, pjäy oppino sorë ga eni, ga pjäy
mär ba go jek këgong këgong. Pjäy ber löng
wopjlu Sbö tjok ïyado bakoe.

⁸ Kjone kjone mär löng tjlökwo oblë oblë
go. Tjlökwo li, nopga kjok ëre so sgara
beno löng mär ba go, gueniyo e jyö, e
laga Cristorë llëme. Pjäy sjëk tjlökwo eniyo
lagaga li tjok, pjäy jyäpgwe lok llëm wlo,
pjäy iche ber löng ba tjlökwo baïya li go llëm
wlo.

⁹ Cristo go Sbö beno pjang kësbang ba
tjok, ïgöy wëllë wlo. ¹⁰ Ga pjäy Cristo
nopga kuzong ga llëye woydëmi dö li twara
beno tjeng bomi kong pjir tjän. E sëya
llë dbo ara wleniyo kägäyo, oblë ichagaga

wleniyo kägäyo bakoe. ¹¹ Pjäy töno beno tjeng Cristo tjok kuzong ga pjäy jyã tak löng pjire. Nopga doyo jyã tëshko ga ba sho li ze lok tas sira. Gueniyo pjäyda jyã tak eni llëme. Pjäy jyã te Cristorë wlo ga bomi wotjlik owa li kjara pjire. ¹² Pjäy waraba jer di roshkoshko ga pjäy wolono to Cristo tjok wleni. Cristo woshrra Sbörë iröng obi, ba dbo ara go. Ga pjäy mär Sbö dbo ara go kjishko ga pjäy opshik tëm di roy dwayoshko ga pjäy woshrra iröng obi Cristo tjok wleni bakoe. ¹³ Bomi wotjlik owa li kjayde Cristorë llëm obishko ga pjäy wolono löng wleni, bomi owa li tjok. Gueniyo eshko ga pjäy iara Sbörë beno löng Cristo tjok, së wleni. Eshko ga owa pjang bi go li löna beno drete.

¹⁴ Dënashko ga shji pogo tjwlö ara, llëbo owa shäryoroy li kjishko. Gueniyo e kjara Sbörë bi kong, löra beno pjang kjlös go wleni. ¹⁵ Cristo wolono pjang kjlös goshko ga sëya llë dbo ara wleniyo, oblë ichagaga wleniyo, ba dbo li döra Sbörë pjire. Epga zana beno löng song, oba uunkong boksho.

¹⁶ Eni ga llëbo uako, iako llëm lëba bomi kong ga jlö lëmi llëme. Pjäy ichëba dbar llë shrëk Sbö kong ga jlö lëmi llëm, mok mite dbaryo, woshozlong dbaryo ëmdë ga jlö lëmi llëm bakoe. ¹⁷ Cristo tjwayde llëm obishko ga llëbo uunkong ëre tjwlö ara, beno ëye tjwe le li jyäglo kjishko. Gueniyo Cristo shrono öör tjän kuzong ga kjok llgwekklo uunkong ëre beno tjwlö ame.

¹⁸ Kjone kjone to löng tjlä ga «Woyde ga shji opyë löng wotöshko, Sbö parkagaga kjok dogo so poshrëk wlo. Llëm ga shji llëbo owa shäryono» le löng eni. Gueniyo jlö lëmi llëme. Ba wotjlik owa li kjishko ga krë lok ara, tjlä ga «Sbö tjlokwo lono borwa kong» le, ga mär löng e go. Miga jyö erä. ¹⁹ Epga mär löng Cristo go llëme. Bi doyo iche bi kägärë sorë ga shji Cristo tjlokwo kjragaga iche Cristorë eni bakoe. Eni ga shji no kjlaraso wleni. Shji mär löng ba go, ga shji kong dbo twe Sbörë, llëye woyde li shäryëy wlo.

Shji ie Cristorë ber löng së jlökoyo

²⁰ Pjäy wolono Cristo tjok wleni kjishko ga pjäy beno löng ichaga kjok llgwekklo

kjok ëre so lirë ame. ¿Eni ga pjäy jëk löng kjok llgwekklo li kolë wleni ega? ²¹ Kjok llgwekklo tak lok li tjlä ga «Llëbo kjwe kjrëy bi wloshko llëme. Llëbo kjwe uëy llëme. Llëbo kjwe porwëy llëme.» ²² Llëbo tjeng kës ëre pjir drete. Ga kjok llgwekklo uunkong ëre laga norë eröe. ²³ Shji jëk löng bi wotjlik owa li go llëm wlo ga shji iche kjok llgwekklo ërerë drön ara, shji iche ber löng wotöshko wleni, gueniyo shji wotöshko jlökoyo llëm, bi doyo, e shdüya ara bakoe. E kjishko ga kuy ga kjok llgwekklo ëre lagaga kjok miydë ara. Miga shji kjimte kjok llgwekklorë bi wotjlik owa li rayë llëme.

3

¹ Eerishko ga Cristo sirkeno sök kjok dogo Sbö orkwo këläkong. Eni ga pjäy woshrra Sbörë Cristo tjok wleni kjishko ga woyde ga pjäy ber löng llëbo kjok dogo so woyotjlik eröe. ² Llëbo tjeng kjok ëre kjing go li woyotjlími ame. Llëbo kjok dogo so li woyotjlímirë eröe. ³ Pjäy wolono Cristo tjok wleni kjishko ga pjäy de Sbörë, pjäy ber löng së jlökoyo Cristo tjok wlo. ⁴ Ga pjäy ie Cristorë ber löng së jlökoyo kjishko ga wen tjwe ba dbo kälä goshko ga pjäy wen ba tjok eshko bakoe.

⁵ E kjishko ga bomi wotjlik owa kës li rayozia. Pjäy jëk e go ame. Shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëme. Llëbo shäryako llëm li shäryëy llëme. Shji wotjlik llëbo owa shäryë oblë tjok llëme. Shji wotjlik dbur töng bi kong erö llëm, e sböpga jyäglo poshrëy löng wleni kjishko. ⁶ Eye sgara shäng llëbo shäryë eni ga shäng Sbö kolë llëm, ga lono ga shdüya Sbörë kjange. ⁷ Dënashko ga pjäy omshäryono eni bakoe. ⁸ Gueniyo eerishko ga llëbo kës ëre rayozí pjire. Shji iirkë ame. Llëbo owa shäryëy oblë kong ame. Oblë läywëy owa ame. Tjlokwo lako llëm li lëy ame. ⁹ Shji jyörkë ëng kong ame bakoe. Shji jëk bi wotjlik owa dënashko li go ame kjishko ga llëbo kës ëre shäryëy ame. ¹⁰ Pjäy kjlopswara Sbörë beno löng wotjlik oblë, ga dbar jek ga pjäy kjlopswe jek këgong këgong ber baïya dik wlo, e miydëmi pjlú anmoyö wlo. ¹¹ Eerishko ga pja judíore, de pja judío llëmde, e llëno llëme. Pja doyo jyã tak pjirde,

de llëmde, e llëno llëme. Pja shto oblë sore, pja kjok miydë ara llëmde, e llëno llëme. Pja parkaga tjwllëk shäng pjir wleniyore, de eni llëmde, e llëno llëm bakoe. Tjwllö tjok li, e Cristo eröe. Ga tjwe ber pjang bi go uunkong.

¹² Pjäy woyde Sbörë ara, ga pjäy kjrara beno ba nopga bañya. E kjïshko ga woyde ga oblë songe lëmi, pjäy wopjlú oblë tjok, pjäy wotöy, pjäy wotjlik oblë kjïshko ïyado, pjäy iirkë maling llëm bakoe. ¹³ Pjäy ëng wllëk kar kar llëm, pjäy wlëp ëng tjok dey. Llëbo shäryara oblërë bomi kong owashko ga iozï ber eni dey. Owa pjang bomi go li löna Sbörë sorë ga oblë kong shäryozï eni bakoe. ¹⁴ Ga pjäy ëng woydos ara kar kar jlökoyo. Tjwllö arayo li e. Shäryëmi eni ga pjäy ber löng no kjlaraso wleni.

¹⁵ Pjäy rokara Sbörë ber ëng tjok wopjlú wlo, pjäy ber no kjlaraso wleni wlo. E kjïshko ga pjäy mär ber löng Cristo go, shäryëmi eni wlo. Ga pjäy löng wopjlú Sbö tjok ïyado. ¹⁶ Cristo tjlökwo pjlú li woyotjlizï ïyado. Pjäy ëng pïs e go. Pjäy ëng poshdüs bomi kjok miydë kës li go. Pjäy tos löng wopjlú Sbö kong. Poshrëzï tëkwo oblë oblë go. ¹⁷ Llëye lëmi, llëye shäryëmi dö ga shäryozï Tjlapga Jesús ko go, ga pjäy löng wopjlú Data Sbö tjok ïyado ba kjïshko.

Shji jëk oblë tjok sorë

¹⁸ Walëga orkwosmok löng pjir, bomi lanmaga kolozï, pjäy Tjlapga Jesús tjlökwo kjruga kjïshko.

¹⁹ Domerga orkwosmok löng pjir, bomi boyga woydozïa. Pjäy kjang ba tjok llëme.

²⁰ Kjwozirga, bomi dataga, bomi mekëga, e kolozï ïyado. Eni ga Tjlapga ber sök wopjlúe.

²¹ Dataga, pjäy tjlä bomi wapga kong yötso, iirkë lok llëm wlo, wosonkë llëm wlo bakoe.

²² Parkagaga tjwllëk löng pjir wleniyo, bomi sogoga kjok ëre so, e kolozï ïyado. Pjäy ïya löngde, de llëmde, pjäy parkos ba kong jlökoyo, Tjlapga Jesús bangkjrëmi kjïshko, bomi sogoga ber löng wopjlú bomi tjok wlo llëme. ²³⁻²⁴ Miydëmi pjlú ga pjäy potjwllëga Tjlapgarë. Llëbo twe ba nopga kong kjok dogo li twe ber bomi kong bakoe. E kjïshko ga llëye shäryëmi dö ga shäryozï yötso,

shäryëmi löng Cristo kong wleni, shäryëmi löng nopga kong wleni llëme. ²⁵ Gueniyo nopga uunkong llgweya Sbörë beke. E kjïshko ga ëye llëbo owa shäryono ga shdüya, llëbo owa shäryara li kjïshko.

4

¹ Parkaga sogoga, pjäy kägäyo sök kjlara kjok dogo, e woyotjlizïa. E kjïshko ga pjäy opshäryos bëy bomi parkagaga tjok.

² Pjäy uunkong syöshtë Sbö kong ïyado, pjäy sjen llëme. Pjäy löng sjëk ïyado. Pjäy löng wopjlú Sbö tjok ïyado. ³ Pjäy syöshtë borwa kjïshko bako, Cristo tjlökwo jnek tjeng pjir li shdörwa jek këgong wlo. Tja sök kjërshko e kjïshko. ⁴ Woyde ga tjlökwo li lër yötso, kukoba wëllë wlo. E kjïshko ga rokozi Sbö kong ga tja kjimte ba lë eni.

⁵ Pjäy löng tjlökwo kjrägaga llëm li tjokshko ga pjäy opshäryos bëy, Sbö tjlökwo roy pjlú lëmi ba kong ga pjlúshko ga lozï ïyado, pjäy dbar jek llëme. ⁶ Woyde ga pjäy lan ba tjok yötso, kuya lok ga ber wopjlú wlo. Woyde ga llëye kjakroke bomi kong dö ga dboryëmi sorë miydëmi löng pjir tjän.

Kjibokwo pjirzlong

⁷⁻⁸ Bi kjlara Tíquico, e parkë shäng Tjlapga Jesús kong bor tjok pjlú ïyado. E woydër ara. E ichër jek bomi shwoy bor roy sök bomi kong, pjäy ber löng wopjlú wlo, pjäy wosonkë llëm wlo. ⁹ Bi kjlara Onésimo, e bi kjlara jlökoyo. E woydër ara. E bomi kjok eshko so bakoe. E ichër jek Tíquico yorkë. Llëbo jëk jong na sorë läywe bomi kong drete.

¹⁰ Aristarco shäng na kjërshko bor tjok bakoe. «¿Pjäy yonde?» le bomi kong. Bernabé kjlarayo ko Marcos, «¿Pjäy yonde?» le bomi kong. Jek äär bomi shwoy ga wlokjrozï yötso, e loror bomi kong tjän.

¹¹ «¿Pjäy yonde?» le Jesúsde bomi kong. Jesús, e ko Justo bakoe. Tja parkë shäng Sbö ber no pjluyo sorë li roy lë oba kong. Bor kjimtagaga löng li tjrëko, judíoga löng domerga doglo mya ëre döe.

¹² «¿Pjäy yonde?» le Epafrasde bomi kong. E bomi kjok eshko so. E parkë Cristo Jesús kong. E syöshtë Sbö kong bomi kjïshko jlökoyo ïyado, pjäy mär Sbö go jlökoyo wlo, llëye woyde Sbörë li miydëmi pjlú wlo,

shäryëmi eni ïyado wlo bakoe. ¹³ Ìnor om go ga parkë bomi kong kjang ïyado, parkë Laodicea sopga, Hierápolis sopga kong eni bakoe.

¹⁴ Lucas, no dwlomnega woydër ara 'li, «¿Pjã yonde?» le bomi kong. Demas omlë bomi kong eni bakoe.

¹⁵ «¿Yonde?» lëmi Laodicea sopga kong, Ninfa* kong, Jesús tjlökwo kragaga tön löng ba ushko li kong bakoe.

¹⁶ Kjibokwo ëre loromi pjirshko ga ichëmi jek Jesús tjlökwo kragaga löng Laodicea kjokyo kong, le lok eshko bako wlo. Ga kjibokwo ichoror jek ba kong 'li lëmi pjäydë bakoe.

¹⁷ Pjã tjlë Arquipo kong ga «Pak twara Tjlapgarë bop kong 'li shäryos pjire» lëmi ba kong eni.

¹⁸ Tja Pablo, kjibokwo pjirzlong ëre tër bomi kong bor orkwo om go go shara.

Tja sök kjërshko woyojemi llëme.

Rokër Sbö kong ga ba wopjlú li kjïshko ga pjã kjimte ara.

* 4:15 Ninfa, e walë.

Primera Carta a los Tesalonicenses Kjibokwo ëre tara Pablorë Tesalónica sopga kong Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo. Dënashko ga öör Jesús roy pjlú lë Tesalónica kjokyo. E irgo ga jek öör eshko pjlara obi. Eshko ga Silvano, Timoteo, e söra jek ba tjok. Gueniyo nopga Sbö miydë llëm wleniyo iirkono ara ba kong, ga Pablo töktong ey dwayo.

Jesús tjlökwo kfragaga löng Tesalónica kjokyo li shdunaba ara. E kjishko ga Pablo jek woydë ba ik obi, gueniyo to jek ame. Eni ga kjibokwo ëre tara, twara Timoteo kong, ga ichara jek ba sök epga kong, epga dbokjre e go wlo.

Llëbo shäryara Sbörë epga kong pjlú, ga Pablo beno wopjlú e kjishko li tara ba kong. Epga shdungoba ara ëmdë ga Sbö shäng ba tjok li tara ba kong. Dënashko ga Pablo jëktong shäng ba tjok sorë li tara ba kong. Epga ichara mär Jesús go jek këgong këgong. Epga ichara Jesús tjwe iröng obi dbaryo li koshë wopjlú bakoe.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë, Silvano,* Timoteo tjok.

Jesús tjlökwo kfragaga löng Tesalónica kjokyo, kjibokwo ëre ichërwa jek bomi kong. Pjäy Data Sbö nopga, pjäy Tjlapga Jesucristo nopga bakoe.

Rokër Data Sbö kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjäy kjimte ara, pjäy ie ber löng wlëp bakoe.

Llëbo shäryara Tesalónica sopgarë pjlú Sbö kong ara

²⁻³ Pjäy mär Tjlapga Jesucristo go kjishko ga pjäy parkë pjlú Sbö kong. Oblë woydëmi ara kjishko ga llëbo pjlú shäryëmi ba kong. Bi Tjlapga Jesucristo, e koshëmi löng wopjlú iyado kjishko ga llëbo wen tjwe bomi kong owashko ga pjäy wosonkë llëm, pjäy pak shäryë pjlú iyado. E kjishko ga tjawa wopjlú

Sbö tjok iyado. Tjawa syöshtëshko ga tjawa syöshtë bomi kjishko, ga llëye pjlú shäryëmi löng li, e lërwa Data Sbö kong.

⁴⁻⁵ Pjeyoga, pjäy woyde Sbörë ara. Jesucristo tjlökwo roy pjlú lororwa bomi kongshko ga kuromi dö llëm, Sbö dbo ara li inomi bako, ga pjäy kjimtara Sbö Sëyarë tjlökwo li kjrë jlökoyo. Miydërwa e go ga pjäy kraga Sbörë om go. Tjawa löng bomi tjokshko ga tjawa opshäryono bomi kong sorë li, e miydëmi löng pjlúe. ⁶ E irgo ga llëbo weno bomi kong owashko ga pjäy kjimtara Sbö Sëyarë beno löng wopjlúe. Eni ga tjawa opshäryono sorë li, Tjlapga Jesús opshäryono sorë li, pjäy omshäryono eni bakoe.

⁷ Eni ga llëye shäryoromi pjlú li, e beno pjlú Jesús tjlökwo kfragaga löng Macedonia kjokyo li kong, löng Acaya kjokyo li kong, omshäryë lok eni bako wlo. ⁸ Bomi kjishko ga Tjlapga Jesús tjlökwo roy shdöktong Macedonia kjokyo, Acaya kjokyo, gueniyo eshko dö llëme. Pjäy mär Sbö go sorë li roy shdöktong kjok kjwang jikong. E kjishko ga pjäy roy lërwa ë kong ame ga pjlú, kura lok tjän kjishko. ⁹⁻¹⁰ Lanyotkëba löng om go ara. Tjawa öötong löng bomi shwoyshko ga tjawa wlokjroromi löng wopjlúe. Eshko ga bomi sböpga jyäglo tjeng li rayoromi pjir, ga pjäy optwono Sbö sök së jlökoyo li kong, pjäy parkë ber löng ba kong shara wlo. Jesús, e Sbö Wa woshrra Sbörë iröng obi. E bi döga, no shdüzlöng dbaryoshko ga shji shdüya Sbörë llëm wlo. Ga Jesús ter tjwe kjok dogo dwayo iröng obi li, e koshomirë löng. Pjäy roy lëba löng eni.

2

Pablo parkono Tesalónica kjokyo sorë

¹ Pjeyoga, miydëmi pjlú ga tjawa jek öör tjeng bomi ik li beno pjlú, owa llëme.

² Miydëmi pjir ga tjawa äatë bomi shwoy llëm obishko ga tjawa löng Filipos kjokyo. Eshko ga tjawa laraba owa ara, llëbo weno borwa kong owa bakoe. Eni ëmdë ga tjawa kjimtara Sbörë ba tjlökwo roy pjlú lë bomi kong, tjawa wloyoga löng ara gueniyo.

³ Tjawa tjlökwo lono pjlo bek eröe. Tjawa diktong löng llëme. Tjawa wotjlino llëbo

* **1:1** Silvano, e kowëba Silas bakoe.

owa shäryë ë tjok llëme. Ëye jyäp gwërwa wlo lororwa llëm bakoe. ⁴ Dënashko ga tjawa tjlina Sbörë, ga tjawa iara beno löng ba tjlökwo roy pjlú laga oba kong. Tjawa tjlëno, nopga ber löng wopjlú borwa tjok wlo llëme. Tjawa tjlëno, Sbö ber wopjlú borwa tjok wlo, shji wotjlík löng llë ÿya sök wëë kjishko.

⁵ Miydëmi pjlú ga tjlökwo wolëso ber pjlú oba kong wlo li lorwarë llëme. Miyde Sbörë om go ga tjawa opshäryono nopga to löng dbur töng ba kong erö wlo wleniyo dik llëm bakoe. ⁶⁻⁷ Tjawa to löng poshrëmi wlo llëm, poshrëya oblërë wlo llëm bakoe. Tjawa Sbö tjlökwo roy lagaga Cristo äska. E kjishko ga pjäy kjwe ichororwa borwa kjimtë dbo go ga pjlúe. Gueniyo tjawa opshäryono eni llëme. Tjawa opyono beno löng wotöy bomi tjok, mekëga ba wapga dë wleni. ⁸ Pjäy woydërwa ara. Sbö tjlökwo roy pjlú lororwa bomi kong wopjlúe. Gueniyo erö llëme. Tjawa wopjlú bomi tjok kjishko ga tjawa opyono beno löng llë pogo shäryë bomi kong wlo. ⁹ Pjeyoga, tjawa löng Sbö tjlökwo roy pjlú lë bomi kongshko ga ëye kong pak twërwa woydë llëme. E kjishko ga tjawa parkono shkë dba, tjawa dröno däw, dli llë wlëk borwa kong wlo. ¿E woyo bomi kong llëmdo?

¹⁰ Pjäy omïno löng, ga Sbö omïno bakoe. Tjawa löng pjäy Jesús tjlökwo kragaga tjokshko ga tjawa jëk löng pjlo bek, tjawa pogo llëye dret Sbö bokso, nopga bokso bakoe. ¹¹ Miydëmi pjlú ga dataga opshäryë ba wapga tjok sorë ga tjawa opshäryono pjäy kjlara kjlara tjok eni bakoe. ¹² Pjäy poshdunorwa, pjäy dbokjrë wlo, pjäy wosonkë llëm wlo bakoe. Sbö, e tjwlö ara, ga pjäy roke ber löng ba tjok, sök no pjluyo ÿyado lishko. E kjishko ga pjäy löng pjlo beke lororwa bomi kong, Sbö ber sök wopjlú bomi tjok wlo.

¹³ Sbö tjlökwo roy pjlú li, e nopga ï llëme. E Sbö ï. Ga kuromishko ga tjlökwo li kjroromi jlökoyo eni. E kjishko ga tjawa wopjlú Sbö tjok ÿyado. Tjlökwo li kjroromi kjishko ga pjäy kjlopswara beno wotjlík oblë. ¹⁴ Pjäy shduna bomi pjeyoga eshko so lirë. Sbö tjlökwo kragaga tönno beno tjeng Cristo Jesús tjok löng Judea kjokyo

li shdungga ba pjeyoga judioga obi lirë eni bakoe. ¹⁵ Judioga ëre, e Tjlapga Jesús zröga, Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko so li zröga bakoe. Tjawara ichara lok to kjok shto oblë. Sbö wopjlú ba tjok lok llëme. Epga löng nopga uunkong wloyo. ¹⁶ Tjawa tjlë woydë nopga judio llëm wleniyo kong, döya Sbörë wloshko ga tjawa ichara lok ba shäryë llëme. Eni ga llëbo owa shäryë lok jek këgong këgong. E kjishko ga Sbö iirkë ara ba kong, ga epga shdüya döröe.

Pablo jek woydë Tesalónica kjokyo obi

¹⁷ Pjeyoga, tjawa opshino jek bomi zlong bäng dwayo dbar kjwöbö ga shji ëng ik llëm, gueniyo pjäy woyotjlínwa ara. Ga pjäy ïnwa woydë ara kjishko ga tjawa dröno ara jek bomi ik wlo. ¹⁸ Tjawa wotjlino jek bomi ik lororwa. Tja Pablo, tja jek bomi ik loror pjlöböso, gueniyo tja sona Äre. ¹⁹ Tjawa löng Tjlapga Jesús tjwe iröng obi li koshë löng wopjlúe. Eshko ga tjawa lan wopjlú bomi kjishko ba tjok, tjlökwo lororwa bomi kong li kjroromi jlökoyo kjishko. ²⁰ Jlökoyo ga bomi kjishko ga tjawa löng wopjlú, woowa llëme.

3

Timoteo öör ba ik

¹⁻² Eni ga pjäy roy tjwe koshërwa woydë ameshko ga Timoteo ichororwa jek bomi ik, ga tjawara beno tjeng Atenas kjokyo tjoksa. Timoteo, e bi kjlara, e parkë shäng Sbö kong, Cristo roy pjlú lë oba kong borwa tjok. Ichororwa jek bomi kjimtë, pjäy mär Jesús go jek këgong wlo, ³ llëbo tjwe kjang bomi kongshko ga pjäy wotjlík Jesús rayë llëm wlo. Shji shdungoba song eni, e miydëmi löng pjlúe. ⁴ Tjawa löng bomi tjok obishko ga llëbo wen tjwe bi kong owa ara lororwa bomi kong. Ga miydëmi ga shäryono eni. ⁵ E kjishko ga llëye koshoror ame, ga tja no ichono bomi ik, pjäy mär löng Jesús gore ÿya wlo. Pjäy woyotjlín ara, pjäy jyäp gwara Äre ga pak shäryororwa li beno tjwlö ame, e bangkjrotë.

⁶ Gueniyo ga Timoteo tek shrono shäng iröng obishko ga pjäy roy söra pjlúe. Pjäy mär löng Jesús go ÿyado le. Pjäy ëng woydë ara kar kar le. Tjawa woyotjlími, woydëmi

lõng ãyado le. Tjawa ãmi woydë ara, pjãý ãnwa woydë sorë ga eni le bakoe.

⁷ Pjeyoga, llëbo wen borwa kong owa ara. Gueniyo ga tjawa ber lõng wopjlú, pjãý mår lõng Jesús go li roy shrono borwa kong kjĩshko. ⁸ Pjãý mår lõng Tjlapga Jesús go jlökoyo li roy kurorwa. E kjĩshko ga tjawa beno lõng wopjlú anmoyõ. ⁹ Tjawa wopjlú Sbõ tjok ara bomi kjĩshko. Tjawa syõshtë Sbõ kong bomi kjĩshkoshko ga tjawa wopjlú erä. ¹⁰ Shkë dba ga rokërwa ba kong ga tjawa kjimte äär bomi ãk obi wlo, pjãý kjimterwa mår Jesús go jek këgong wlo bakoe.

¹¹⁻¹³ Woydërwa ga bi Data Sbõ, bi Tjlapga Jesús, tjawa kjimte äär bomi ãk wlo. Rokërwa Tjlapga kong ga pjãý kjimte ëng woydë ara kar kar jek këgong, pjãý kjimte oblë woydë ara, pjãý woydërwa sorë ga eni, pjãý ie ber lõng wokjang jek këgong, pjãý jëk lõng pjlo bek wlo, Tjlapga Jesús tjwe irõng ba nopga iak beno tjeng dboy Sbõ kong li tjokshko ga pjãý pogo llëye dret bi Data Sbõ bokso wlo. Rokërwa uunkong eni.

4

Shji jëk sorë, Sbõ ber wopjlú bi tjok wlo

¹ Era eni ga pjeyoga, tjawa ichara Tjlapga Jesúsde tjlokwo lë bomi kong kjrina obi. Dënashko ga pjãý pinorwa jëk sorë, Sbõ ber wopjlú bomi tjok wlo, ga shãryëmi lõng eni. Gueniyo ga rokërwa bomi kong ga shãryëmi eni jek këgong këgong anmoyõ. ² Miydëmi pjlu ga tjlokwo lororwa bomi kongshko ga tjawa ichaga Tjlapga Jesúsde.

³ Llëye woyde Sbõre li, e eni: Pjãý jëk lõng pjlo bek ba bokso ãyado; shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëme; ⁴ llëbo owa shãryë bi doyo om go li go llëme; pjãý opdë yõtso, pjlo bek dey; ⁵ nopga Sbõ miydë llëm wleniyo sõya ba wotjlik owa lirë, llëbo owa shãryë ba doyo go, gueniyo shji omshãryë baãya dik llëme. ⁶ Shji shdüya Sbõre jlökoyo llëbo ëre kjĩshko. E lororwa bomi kong tjän. E kjĩshko ga llëbo shãryë eni oblë kong llëm, ëye jyãpgwëy, llëbo owa shãryë wlo llëm bakoe. ⁷ Shji rokara Sbõre, shji ber lõng llëbo bëy shãryë wlo, shji ber lõng llëbo owa shãryë wlo llëme. ⁸ Eni ga ëye tjlokwo ëre kjrë woydë llëm ga llëbo owa shãryë shãng

nopga kong llëm, shãryë shãng Sbõ kong. Sbõ Sëya twaga bomi kong li, Sbõ li e.

⁹ Pjãý pina Sbõre om go ëng woydë ara kar kar, epenga dö wleni. Eni kuzong ga llëbo terwa bomi kong kjibokwo go e kjĩshko llëno llëme. ¹⁰ Shãryëmi lõng eni pjeyoga lõng Macedonia kjokyo uunkong li tjok. Pjeyoga, rokërwa bomi kong ga shãryõzi eni jek këgong këgong anmoyõ. ¹¹⁻¹² Pjãý parkos wlëp bomi orkwo om go go, oblë barwëmi llëm wlo. Pjãý mår oblë go llëm, pjãý mår bomi pak om go li go shara, lororwa bomi kong sorë li eni. Shãryõzi eni, pjãý bangkjre nopga oblëre wlo.

Tjlapga Jesús tjwe irõng obi dbaryo

¹³ Pjeyoga, no shinmotkono irgo ga llëye wen ba tjok dö li woydërwa ga miydëmi. Èye wolonoshko ga pjãý ber lõng woydë, nopga llëbo koshë lõng llëm wleniyo dik llëme. ¹⁴ Miydëy pjlu ga Jesús wolono, ga woshrara Sbõre irõng obi. E kjĩshko ga miydëy ga ëye mår lõng Jesús go ga wolono ga woshre Sbõre Jesús tjok eni bakoe.

¹⁵ E kjĩshko ga lërwa bomi kong ga Tjlapga Jesús tjwe irõng obishko ga shji lõng së obi li jem wolono tjeng li bãm go llëme. Tjlokwo ëre laga Tjlapga Jesúsde. ¹⁶ Eshko ga Tjlapga Jesús om go li ter tjwe kjok dogo dwayo, ga õõ le jlökoyo, bi ichoklo. Eshko ga ba parkaga kjok dogo so kãgãyo li tjlä. Sbõ wli, e pjlukyo kuy bakoe. Eshko ga ëye tõno beno tjeng Cristo tjok, ga wolono tjeng ga woshre bãm go. ¹⁷ E irgo ga shji beno lõng së li, shji sõya jem ba tjok pjãng sho roshko, ga shji ëng dowlëk Tjlapga li tjok eshko. Eshko jek lëkong ga shji ber lõng ba tjok. ¹⁸ Tjlokwo ëre lõzi ëng kong, pjãý wokjang wlo.

5

¹ Pjeyoga, llëbo ëre shãryë llono, kjok orë, e terwa bomi kong llëno llëme. ² Miydëmi pjlu ga Tjlapga Jesús, e tjwe, koshëy lõng llëmshko, oba tjwe lürkë shkë wleni. ³ «Shji lõng pjlu» lëbashko ga ba pjikklo li tjwe eshko, walë wloshko dörõ ga shara swlorë wleni. Eshko ga ëye dár kjlara llëme.

⁴ Pjeyoga, nopga tjwe llëbo lüyotkëshko ga shji wlëya lõng «¡Llë!» lëy. Gueniyo pjãý lõng kjok ro sã roy wleni llëme. E

kjĩshko ga Tjlapga li tjweshko ga pjāy wlēya lōng «¡Llè!» lēmi eni llēme. ⁵ Pjāy dba so, shji shkē so llēme. ⁶ E kjĩshko ga e woyotjĩmi lōng ĩyado. Nopga oblē omwoyotjĩk llēm, lōng pē wleni. Gueniyo pjāy opshāryē eni llēme. Woyde ga shji lōng sjēk ĩyado. Llēbo shāryēyshko ga woyde ga woyotjĩy yōtso guing. ⁷ Ēye pē ga pē shkē. Ēye nelōtkē ä ga nelōtkē shkē. ⁸ Gueniyo shji dba so ěre, woyde ga shji llēbo shāryē ga woyotjĩy yōtso guing. Shji mār Jesús go, nopga woydēy ara bakoe. Shāryēy eni, shji opwlikē wlo, ěngkjwagaga opwlikē ba worbu wlikoklo go wleni. Shji dōya Sbörē llono, e koshoydē. Shāryēy eni, shji opwlikē wlo, ěngkjwagaga opwlikē ba kā wlikoklo go wleni.

⁹ Shji kjrara Sbörē, shji dōya Tjlapga Jesucristorē wlo, shji shdūya wlo llēme. ¹⁰ Jesucristo wolono bi kjĩshko. E kjĩshko ga tjwe irōng obishko ga shji wolono tjeng li, shji lōng sē obi li, shji sōya uunkong ber tjeng ba tjok ĩyado wlo. ¹¹ E kjĩshko ga pjāy ěng kjimtos kar kar, pjāy wokjankē jek kēgong kēgong wlo, tek shāryēmi lōng sorē ga eni.

Jesús tjlōkwo kjragaga jēk ěng tjok sorē

¹²⁻¹³ Pjeyoga, nopga kjrara Tjlapga Jesúsdē parkē bomi tjrēko wlo. Epga, e bomi kágāyo, bomi poshdungga bakoe. Lōng parkē ara. E kjĩshko ga bangkjrozĩ, tjwłō ara lozĩ, woydozĩ ara bakoe. Pjāy lōng wopjlú ěng tjok kar kare. ¹⁴ Rokērwa bomi kong ga nopga parkē woydē llēm lōng li poshdūzĩ jlōkoyo. Nopga kjimtakō li kjimtozĩa. Nopga wosong li kjimtozĩ, wokjankē wlo. Pjāy kwleya oblē kjimté maling llēme. ¹⁵ Pjāy sjēke. Llēbo owa shāryēba bomi kongshko ga pjāy omshāryē ba kong eni llēme. Pjāy llēbo shāryos pjłú ěng kong ĩyado, shāryozĩ oblē kong eni bakoe.

¹⁶ Pjāy lōng wopjlú ĩyado. ¹⁷ Pjāy syōstē Sbō kong kjok orē pogo. ¹⁸ Pjāy wopjlú Sbō tjok llēbo uunkong kjĩshko. Woyde Sbörē ga ěye tōno beno tjeng Cristo Jesús tjok ga omshāryē eni.

¹⁹ Sbō Sēya pak li, e sōy llēme. ²⁰ «Tjłōkwo lara Sbō Sēyarē bor kong li lēr bomi kong» le ěrēshko ga kuy llēme lēy llēme. ²¹ E kuzĩ,

woyotjĩzĩ yōtso dey. E irgo ga tjłōkwo li bek wleni ga e kjromirē, ²² gueniyo tjłōkwo li owa wleni ga e kjrēy llēme.

²³ Shji lōng wlēp laga Sbörē. Ga woydērwa ga pjāy ie Sbörē om go ber tjeng dboy ba kong, pjāy jēk lōng pjlo bek ba bokso wlo. Ga bomi sēya, bomi wotjĩk, bomi doyo, e de yōtso, bi Tjlapga Jesucristo tjwe irōng obi dbaryoshko ga pjāy pogo llēye dret ba bokso wlo. ²⁴ Pjāy rokara Sbörē, ga pjāy raye llēme. Shārye eni e kjĩshko.

Kjibokwo pjirzlong

²⁵ Pjeyoga, pjāy syōstē Sbō kong borwa kjĩshko.

²⁶ Pjāy woydērwa ara. Eni ga «¿Yonde?» lēmi ěng kong wopjlúe.

²⁷ Rokēr bomi kong ga kjibokwo ěre lēmi pjeyoga uunkong kong. Woyde Tjlapga Jesúsdē eni.

²⁸ Rokēr Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjĩshko ga pjāy kjimte ara.

Segunda Carta a los Tesalonicenses Kjibokwo ère tara Pablorè Tesalónica sopga kong Kjibokwo ère sorè

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo. Jesús wolono, ga woshrara Sbörè iröng obi irgo ga to jem kjok dogo. Eshko ga tjlè ba tjlökwo kragaga kong ga lono ga tjwe iröng obi le. Tesalónica kjokyo ga no kjone kjone to löng tjlè ga Jesús shrono shäng iröng obi tjän, e kjishko epga parkè ame ga pjluè le eni. Kuya lok ga Jesús tjlökwo kragaga löng eshko li kjone kjone omtjlökwo kjrono, ga parkono lok ame.

E kjishko ga kjibokwo ère tara Pablorè ba kong, llèbo ère llgweya wlo, Jesús tjwe iröng obi sorè li miyde lok wlo. Jesús tjwayde iröng llèm obi li tara ba kong. Bäm go ga domer tjwe kjlara obi Ä dbo li tjok, ga nopga jyäpgwe ara li tara ba kong. Jesús tjwe iröng obishko ga èye mär löng Jesús go llèm li shdüya kjang li tara ba kong. Ga epga ichara ber löng parkè, Jesús shrono iröng obi guing.

Dënashko ga kjibokwo ichara Pablorè epga kong kjwara. Ère tjok ga kjwo pjök.

¹ Kjibokwo ère taga tja Pablorè, Silvano,* Timoteo tjok.

Jesús tjlökwo kragaga löng Tesalónica kjokyo, kjibokwo ère ichërwa jek bomi kong. Pjäy Data Sbö nopga, pjäy Tjlapga Jesucristo nopga bakoe.

² Rokërwa Data Sbö kong, Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjäy kjimte lok ara, pjäy ie ber löng wlëp bakoe.

Tjlapga Jesús tjwe iröng obi dbaryo

³⁻⁴ Pjeyoga, pjäy mär Jesucristo go jek këgong, pjäy uunkong èng woydè ara kar kar jek këgong bakoe. E kjishko ga bëy wlo ga tjawa wopjlú Sbö tjok iyado. Llèbo wen tjwe bomi kong owa ara. Pjäy shdungoba ara. Gueniyo ga pjäy mär ber löng Jesús

go iyado, ba tjlökwo rayëmi llème. E kjishko ga tjawa lan Sbö tjlökwo kragaga tjok kjok shto oblè oblëshko ga pjäy lanyotkërwa wopjlúe.

⁵ Pjäy shdungoba eni kjishko ga miydèy ga Sbö tjwe no llgweya li, e pjlo beke. Nopga llgweyashko ga pjäy ie Sbörè ber löng ba nopga iyado wlo. ⁶ Bek ga bomi shdungaga löng li shdüya, ⁷ ga pjäy shdung löng li ie woshtè, tjawa bakoe. Ère shärye Tjlapga Jesúsdè wen iök pjè jong ri ri roshko ba parkagaga kjok dogo so dbo ara wleniyo tjok jä. ⁸ Tjwe èye Sbö miydè woydè llèm li, Tjlapga Jesucristo tjlökwo pjlu li kjrono llèm li, e shdungga. ⁹ Epga, e shdüya iyado, dbuya to pjola Tjlapga Jesús bokshto dwayo. Ba dbo kälä ìga lok ame. ¹⁰ Tjlapga li tjwe dbaryo lishko ga e poshrëya ba nopga baïyarè. Eshko ga yèy le lok ba tjlökwo kragaga uunkongdè, pjäy omlè eni bako, tjlökwo lororwa bomi kong li kjroromi kjishko.

¹¹ Eni ga tjawa syöshtè iyado bomi kjishko. Pjäy rokara Sbörè ber ba nopga wlo, ga rokërwa ba kong ga pjäy kjimte jek pjlo bek, e ber wopjlú bomi tjok wlo. Pjäy mär Jesús go. E kjishko ga pjäy pak pjlu shäryè woydè Sbö kong. Eni ga rokërwa ba kong ga pjäy kong dbo twe, bomi pak pjlu li shäryëmi wlo. ¹² Pjäy jek pjlo bek eni ga bi Tjlapga Jesús ko ièba ber kësbang, tjwlö ara bomi kjishko. Ga pjäy ie ber tjwlö ara bakoe. Llèbo uunkong ère shäryè bi Sbö wopjlú li kjishko, Tjlapga Jesucristo wopjlú li kjishko bakoe.

2

Llèbo owa li sogo

¹⁻² Pjeyoga, Tjlapga Jesucristo tjwe iröng obi, shji töya ber löng ba tjok wlo. Gueniyo kjone kjone tjlè ga «Tjlapga li shrono iröng tjän» le. Laga Sbö Sëyarè le bomi kong, laga tjawarè le bomi kong, kjibokwo ichaga tjawarè le bomi kong bakoe. Gueniyo jlö lèmi llèm, pjäy opshgawè e go llèm bakoe. ³ Pjäy jyäpgwëba llè kjïy llème. Bäm go ga nopga opyè ber Sbö wloyo. E irgo ga Jesús tjwe iröng obi dbaryo li äatè llèm obishko ga llèbo owa sogo li wen tjwe

* 1:1 Silvano, e kowëba Silas bakoe.

eshko. Weno shäng jer wlo li e. ⁴ E opyë ber Sbö wloyo, llëbo poshrëkoba Sbö wleni li moskwo bakoe. Woyde ga e poshrëydëba döe. Eshko ga opzrëk jek äär ber sök Sbö u jong Jerusalén kjokyo li roshko, ga tjlë oba kong ga «Sbö li tja» le.

⁵ Tja shäng bomi tjok obishko ga llëbo ëre loror bomi kong. ¿E woyo bomi kong llëmdo? ⁶ Dbar iara Sbörë, llëbo owa sogo li wen wlo. Gueniyo shaga shäng kjlara, ba dbar li äätë llëm obi wopro ga tjwe llëm wlo. Ba shaga li ë miydëmi tjän. ⁷ Sbö moskwoga löng parkë ara tjän, gueniyo ga llëbo owa sogo li wen tjwe llëm, ba shaga li kjara Sbörë guing. ⁸ Eni ga llëbo owa sogo li wen eshko jä. Gueniyo Tjlapga Jesús tjwe iröng obishko ga ba kjamo pjlukyo go dö ga e pjiya ber drete. Ìkoba e goshko ga ba dbo li kësbang anmoyö.

⁹ Llëbo owa sogo li tjweshko ga kong dbo twaga Ärë. Llëbo ìydëba llëm wleniyo shärye oblë oblë. Ga oba jyäpgwe e go. ¹⁰⁻¹² Owa shärye llë pogo, nopga pjir tjeng li jyäpgwe e go wlo. Nopga li pjir, tjlökwö bek li woydara llëm kjishko. Tjlökwö li kjrara kjwe ga döktong e go. Gueniyo tjlökwö bek li kjrara llëme. Llëbo owa shäryara löng wopjluë. E kjishko ga raye Sbörë ga jyäpgwe llëbo owa lirë, tjlökwö bek llëm li kjre lok wlo, epga ber shdungko wlo.

Shji löng wokjang ìyado

¹³⁻¹⁴ Pjeyoga, pjäy woyde Sbörë ara. Pjäy kjrara tek dämärshko, pjäy döya wlo. Ga Jesús tjlökwö roy pjluë lororwa bomi kong. E go ga pjäy rokara Sbörë, ga tjlökwö bek li kjrromi, ga pjäy iara Sbö Sëyarë jëk löng pjlo bek Sbö bokso. Pjäy döra eni, bi Tjlapga Jesucristo tjwlo ara li ber bomi kong bako wlo. E kjishko ga bëy wlo ga tjawa wopjluë Sbö tjok ìyado. ¹⁵ Eni ga pjeyoga, pjäy löng wokjang ìyado. Tjlökwö lororwa bomi kong li, tjlökwö tororwa, ichororwa jek bomi kong li, e woyojemi llëme.

¹⁶ Bi Tjlapga Jesucristo, bi Data Sbö, shji woyde lok ara. Ba wopjluë li kjishko ga shji ie lok dbokjrë ìyado, shji wosonkë llëm wlo, shji ie ber löng ba koshe wopjluë wlo bakoe. ¹⁷ Eni ga woydërwa ga pjäy ie lok dbokjrë, pjäy wosonkë llëm wlo, ba tjlökwö roy pjluë

llëmi ìyado wlo, llëbo pjluë li shäryëmi ìyado wlo bakoe.

3

«Pjäy syöshtë borwa kong» lara Pablorë

¹ Era eni ga pjeyoga, pjäy syöshtë Sbö kong borwa kjishko, Tjlapga Jesús tjlökwö roy shdär kjone pogo wlo, tjlökwö li kjrëba wopjluë wlo bako, pjäy omkjrono sorë ga eni. ² Nopga mär Jesús go uunkong llëme. Kjone kjone owa, wotjlik llëbo shäryë borwa kong owa. E kjishko ga pjäy syöshtë borwa kjishko, tjawa döya Sbörë ba wloshko dwayo wlo. ³ Gueniyo Tjlapga li, llëye le li shärye eni. Ga pjäy ie ber löng wokjang ìyado, pjäy wlike, pjäy lon ber tjeng Ä wloshko llëm wlo. ⁴ Miydërwa ga pjäy kjimte Tjlapga lirë shäng, tjlökwö lororwa bomi kong li shäryëmi löng ìyado, ga rayëmi llëme. ⁵ Woydërwa ga pjäy kjimte Tjlapga lirë oblë woydë ara wlo, shji woyde Sbörë sorë ga eni, ga pjäy kjimte, llëbo wen bomi kong owashko ga pjäy wokjang wlo, Cristo ì dik.

Shji shmi ara llëme

⁶ Pjeyoga, kjone kjone shmi ara löng bomi tjreko, tjlökwö pinorwa bomi kong li kole löng llëme. Bi Tjlapga Jesucristo ko goshko ga lërwa bomi kong jlökwö ga pjäy jëk lok ba tjok llëme. ⁷ Tjawa löng bomi tjokshko ga tjawa jëktong sorë li miydëmi pjluë. Bëy wlo ga pjäy jëk eni bakoe. Tjawa löng bomi tjokshko ga tjawa shmirkono llëme. ⁸ Èye dli uororwa iguing llëme. Tjawa parkono shkë dba, èye barwërwa llëm wlo. ⁹ Pjäy ichororwa borwa kjimte dbo go kjwe ga pjluë. Gueniyo shäryororwa eni llëm, tjawa ìmi wlo, pjäy omshäryë eni bako wlo. ¹⁰ Tjawa löng bomi tjokshko ga tjawa tjlë bomi kong ga «Èye parkë llëm ga ië llëm bakoe» lërwa eni. ¹¹ Gueniyo roy kurorwa ga pjäy kjone kjone shmi ara, parkë llëm, oblë lanyotke erä. ¹² Tjlapga Jesucristo ko goshko ga nopga lërwa löng li ichërwa parkë, ba dli tjwleäy lok e go wlo.

¹³ Pjeyoga, pjäy kwleya llëbo pjluë shäryë llëme. ¹⁴ Èye kjibokwo tororwa bomi kong ëre kolë llëm ga pjäy jëk lok ba tjok ame, epga lökkjrë e go wlo. ¹⁵ Gueniyo iëmi ber

bomi moskwo llëm, poshdũzĩ bomi kjlara wleni.

Kjibokwo pjirzlong

¹⁶ Shji löng wlëp laga Tjlapgarë. Eni ga woydërwa ga Tjlapga om go li ber löng bomi tjok iyado, ga pjây ie ber löng wlëp, llë pogo wen tjwe bomi kong gueniyo.

¹⁷ Tja Pablo, kjibokwo pjirzlong ëre tër bomi kong bor orkwo om go go shara. Kjibokwo ichër ë kongshko ga tja sgara ba të jũni.

¹⁸ Rokër Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjĩshko ga pjây uunkong kjimte ara.

Primera Carta a Timoteo Kjibokwo ère tara Pablorè Timoteo kong Kjibokwo ère sorè

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo. Domer shäng kjlara obi ko Timoteo. E data Grecia so, mekè judío. Dëna mite obishko ga sök Listra kjokyo. Eshko ga Jesús roy pjlú lara Pablorëshko ga tjlökwo kjrara. E irgo ga e kjrara Pablorè beno shäng parkè ba tjok, tak pjang Hechos 16.1-4 go sorè li eni. E irgo ga parkono ara Jesús roy pjlú lè kjok shto oblè oblè.

Pjlara ga parkè shäng Éfeso kjokyo, Jesús tjlökwo kragaga löng eshko li kägäyo. Sök eshkosho ga kjibokwo ère tara Pablorè ba kong. Woyde ga Jesús tjlökwo kraga kägäyoga parkè sorè li tara ba kong. Nopga wlëy pak oblè oblè shäryè sorè li tara ba kong. Llëbo owa shärye Jesús tjlökwo kragaga löng eshkorè li llgweya sorè li tara ba kong bakoe.

¹ Kjibokwo ère taga tja Pablorè. Sbö, e bi döga. Koshëy löng li, e Cristo Jesús. Tja kjrara, ichara lok ber ba tjlökwo roy laga Cristo Jesús äska.

² Timoteo, kjibokwo ère ichër jek bop kong. Pja mär Cristo Jesús go, pinor bop kong sorè li eni. E kjishko ga pja bor wa wleni.

Rokër Data Sbö kong, bi Tjlapga Cristo Jesús kong ga ba wopjlú li kjishko ga pja kjimte lok ara, pja songe le iyado, pja ie lok ber shäng wlëp bakoe.

Nopga oba ping tjlökwo bek llëm li go wleniyo

³⁻⁴ Éfeso kjokyo ga kjong kjong löng oba ping tjlökwo bek llëm li go. Tja jek öör Macedonia kjokyosho ga pja rokoror ber sök Éfeso kjokyo wlo. Pja ichoror tjlë nopga löng eshko li kong ga «Tjlökwo bek llëm li lëy ame. Llëbo weno tjlapgaga tek dënashko so kong li lëy ame. E jyö bakoe. Ga pjäy kjlara kjlara tjëyo kjone dey li, lëy ga pjir llëme. E kjishko ga e lanyotkëy ame. E lanyotkoromi

ga oba ënglë kar kar erä. Woyde Sbörè ga shji mär ba go shara, shji ber löng ba pak li shäryè wlo.»

⁵ Pja ichoror eni, shji Jesús tjlökwo kragaga ëng woydë ara kar kar wlo. Shji ëng woydë wlo ga woyde ga llëye owa woyotjlïy llëm, llëbo pjlú miydëy li shäryëy eni, shji mär Jesús go jllökoyo bakoe. ⁶ Kjong kjong omshäryè löng ame. Llëbo tjwlö llëm li lanyotke beno löng eröe. ⁷ Opyë woydë ber löng no pingga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go. Le löng jllö wleni, gueniyo jllökoyo ga llëye le löng li, e llë loklo miyde löng llëme.

⁸ Miydëy pjlú ga kjok llgwekklo li, e pjlúe. Gueniyo llëno wlo, woyde ga miydëy pjlú guing. ⁹ Kjok llgwekklo li, e twara Sbörè beno oba jëk löng pjlo bëy li llgwekklo llëm, e twara beno oba jëk löng llëbo owa shäryè li llgwekklo. E beno ëye kjok llgwekklo kolè llëm li llgwekklo, ëye llëbo owa shäryako llëm li miydë pjlú gueniyo shärye enido li llgwekklo, ëye, ba kong ga Sbö tjwlö llëm li llgwekklo, ëye owa shäryè enido li llgwekklo, ëye Sbö kolè llëm li llgwekklo, ëye Sbö bangkjrè llëm li llgwekklo, ëye ba data, ba mekè zrök li llgwekklo, ëye no oblè zrök li llgwekklo, ¹⁰ ëye pë no orkwosmono ba tjok llëm tjok li llgwekklo, domer pë domer oblè tjok li llgwekklo, ëye no shak ga soyneya oblè kong ä li llgwekklo, ëye jyörkë ä li llgwekklo, ëye tjlë jllökoyo gueniyo oblè jyöyotke shdungoba wlo ä li llgwekklo bakoe. Shärye enishko ga tjlökwo bek li shäryayde löng llëme. ¹¹ Tja kjrara, ichara Sbörè ba tjlökwo roy pjlú lè oba kong. Sbö, e wopjlúe.

Pablo kjimtara Tjlapgarè ara

¹²⁻¹³ Dënashko ga Sbö läywër shäng owa, ba tjlökwo kragaga irpjan shäng, llëbo owa shäryër ba kong wlo. Gueniyo eshko ga tja songe lara Sbörè, llëye shäryër shäng li owa miydoror shäng llëm kjishko, ba tjlökwo kjrotè llëm obi kjishko bakoe. Eni ëmdë ga tja ña bi pjluyo Cristo Jesúsde ga parkaga pjlú wleniyo, ga tja iara beno shäng ba parkaga shara, tja kong dbo twara shäryër wlo. E kjishko ga tja wopjlú ba tjok. ¹⁴ Tjlapga wopjlú li kjishko ga tja kjimtara ara anmoyö. Tja tona beno tjeng Cristo

Jesús tjok kjishko ga tja iara beno shäng mär ba go, ga tja iara oblë woydë ara baïya dik.

¹⁵ «Cristo Jesús öör kjok ëre kjing go nopga owa li döga» lëba eni ïyadoe. E eni jlöe. Tjlokwo ëre kjrako. Tjara llëbo owa shäryono ara, oba uunkong kjinmo. ¹⁶ Tja owa anmoyö kjishko ga tja songe lara Sbörë, ga tja kjimtarä, ïya nopga mär löng ba go lirë wlo. E go ga miyde lok ga Jesucristo, e iirkë bi kong maling llëm, ga ëye omtjlokwo kjrë ga kjimte, ga ie ber löng së ïyado ba tjok bakoe. ¹⁷ E kjishko ga Sbö, e poshrëy, iëy ber kësbang, tjwlö ara ïyado. Bi pjluyo sök ïyado, wolon llëm, ïgöy llëm, Sbö kjaraso li e. Ber eni.

¹⁸ Timoteo, pja bor wa wleni. Dënashko ga pja parkë Sbö kong sorë lara Sbörë bi pjeyoga kjone kjone kong, ga epga omlono bi kong. Tjlokwo lër bop kong shäryëp wlo li ëre, e lër bop kong, pak lara lok tek dënashko li shäryëp pjlú anmoyö wlo. ¹⁹ Eni ga pja mär shäng Jesús go jlökoyo, ga llëbo pjlú miydëp li shäryëp eni. Kjone kjone omshäryono eni llëme. E kjishko ga epga jëk Sbö tjok ame. ²⁰ Himeneo omshäryono eni, Alejandro bakoe. E kjishko ga ioror beno tjeng Ä wloshko. E goshko ga opping bi Sbö, e läywe owa ame wlo.

2

Shji syöshtë sorë

¹ Bäm go ga rokër bop kong ga pja syöshtos Sbö kong nopga uunkong kjishko. Rokos ba kong ga epga kjimte wlo. Ga llëbo pjlú shäryara li kjishko ga pja tjlä ba kong ga «Tja wopjlú bop tjok» lëp ba kong eni. ² Pja syöshtë pjlupga kjishko, no ichagaga kjishko bako, shji ber löng wlëp wlo, shji barwe lok llëm wlo bakoe. Eni ga Sbö poshrëy ga pjlú, llëye woyde Sbörë li shäryëy ga pjlú bakoe. ³ Shji syöshtë eni, e pjlúe. Shäryëy eni ga Sbö bi döga ber wopjlú bi tjok. ⁴ Woyde ga nopga där uunkong. Woyde ga tjlokwo bek li miyde lok wëlä bakoe. Tjlokwo bek li, e eni: ⁵ Sbö, e kjaraso; bi iaga ber löng wlëp Sbö tjok li, e kjaraso bakoe; domer Cristo Jesús li e; ⁶ e optwono wolono, ber nopga uunkong potjwlëkklo wlo, epga där wlo. Tjlokwo ëre dbaryo iara Sbörë beno li öötong tjän. ⁷ E kjishko ga tja ichara ba roy

shdök, tja iara beno shäng ba tjlokwo roy laga Jesús äska. Tja shäng jyörkë llëme. Tja tjlä shäng beke. Tja ichara tjlokwo bek li roy lë nopga judío llëm wleniyo kong, shji mär Jesús go sorë li lër ba kong bakoe.

⁸ Woydër ga nopga löng kjok kjwang jikong syöshtë Sbö kong. Gueniyo ga orkwo poyong syöshtë wloshko ga woydër ga wotjlik bëy, iirkë ë kong llëm, ëng dboryë kar kar iir go llëm bakoe.

⁹ Walëga, e woydër ga shwong pjung pjlo bek, yötso. Wotjlik doyë, opyë shäng oba bokso wolësowa anmoyö, ïya domergarë wlo ga owa. Opyë ber wolësowa wlo le ga käkzong poshärye ara anmoyö, dbur sho shöylör pje ara, shwong tjwlö ara wleniyo pjüya ga owa. ¹⁰ Opyë ber wolësowa wlo ga woydër ga llëbo pjlú shäryayde dey. Walëga Sbö poshrëga le ga woyde ga wotjlik eni.

¹¹ Eye shäng Sbö tjlokwo roy lëshko ga woyde ga kuya walëgarë löng kjing, dborye lok llëme. ¹² Nopga ëng töno löng Sbö tjlokwo roy lë ëng kongshko ga walëga ichër domerga ping llëme. Domerga ichaga ber walërë llëme. E kjishko ga woydër ga kuya walëgarë löng kjing erä. ¹³ Adán, e shäryara Sbörë bäm go. Eva, e shäryara ba irgo. ¹⁴ Jyäpgwara Äre li, e Adán llëme. Evara jyäpgwara, ga llëbo owa shäryara. ¹⁵ Gueniyo walëga, e döya wlo jlöe. Gueniyo ga iara beno wapga weng wlo, wapga dë wlo. Woyde ga mär Sbö go, oba woydë pjlú, jëk löng pjlo bek Sbö bokso, ikoba pjlú wlo. Shärye lok enira där.

3

Jesús tjlokwo kjruga kägäyoga

¹ Oba tjlä ga «Eye wotjlik opyë ber sök Jesús tjlokwo kjruga kägäyo ga wotjlik llëbo shäryë pjlúe» lëba eni. E eni jlöe. Tjlokwo ëre kjrako. ² Eni ga eye pak ëre shäryë wlo ga woyde ga e llëbo owa shäryono lëba ga äe. Woyde ga boy kjaraso. Woyde ga llëbo shärye ga woyotjlüya yötso guing, jëk shäng yötso, pjlo bek, bangkjrëba wlo. Woyde ga ëbo tjwe ba shwoy ga wlokre sök wopjlú ïyado. Woyde ga oba ping pjlú wleniyo. ³ Woyde ga nelötkë ä wleniyo llëm, ëngkjwë ä wleniyo llëm bakoe. Woyde ga shäng

wopjlu wleniyo, eng dborye oblë tjok ä wleniyo llëm, dbur sïyo llëm wleniyo bakoe.

⁴ Woyde ga ba pjeyoga löng ushko li de sök pjlo bek. Woyde ga e köle, bangkjre ba wapgarë pjluë. ⁵ ¿Shärye ba ushko eni llëm ga Sbö tjlokwo kjrägaga de sorëro?

⁶ Jesús tjlokwo kjrägaga löng kjwlë jä wleniyora, e iëy ber no kägäyo wlo llëme. Llëm ga ioroy wleni ga wotjlik owa kjwe, «Tja tjwlö ara» le ba pjluško Ä dik, ga ber shdungko bakoe.

⁷ Woyde Äre ga Sbö tjlokwo iëba ber tjwlö llëme. E kjishko ga woyde Sbörë ga tjlokwo kjräga kägäyo li, e bangkjre tjlokwo kjrägaga llëm wleniyo lirë bako, lanyotke lok owa ga ä wlo, Sbö tjlokwo iëba ber tjwlö ara wlo.

Jesús tjlokwo kjräga kägäyo kjimtaga

⁸ Woyde ga Jesús tjlokwo kjräga kägäyo li kjimtagaga ber löng eni bakoe. Woyde ga jëk löng pjlo bek, bangkjreba wlo. Woyde ga tjle bëy wleniyo, nelötkë ä wleniyo llëm, dbur shak jyö go ä wleniyo llëm bakoe.

⁹ Woyde ga tjlokwo pina Sbörë bi kong li, e söya lok jlökoyo, jëk e go. Woyde ga llëbo pjlu miyde li shärye eni iyado bakoe.

¹⁰ Woyde ga tjliy bäm go guing. Inoy ga llëye owa shärye llëm ga ber tjlokwo kjräga kägäyo kjimtaga eshko jä.

¹¹ Woyde ga walëga ber löng eni bakoe. Woyde ga jëk löng pjlo bek, bangkjreba wlo. Woyde ga no läywe owa ä wleniyo llëme. Woyde ga llëbo shärye ga woyotjliya yötso guing wleniyo. Woyde ga llëye le ë kong ga shärye eni wleniyo bakoe.

¹² Tjlokwo kjräga kägäyo kjimtaga li, e woyde ga boy kjlaraso. Woyde ga ba wapga, ba pjeyoga löng ba ushko li, e de sök pjlo bek. ¹³ Llëbo pjlu shäryara ba pakshko ga iëba ber tjwlö ara. Eni ga shji mär Cristo Jesús go sorë le oba kong, ga llëye bangkjre llëme.

Jesús tjlokwo, e tjwlö ara anmoyö

¹⁴⁻¹⁵ Tja wotjlik jek bop ik maling, gueniyo tja jek lono miydër llëme. E kjishko ga tja jek äär maling llëm wleni ga kjibokwo ëre tër, ichër jek bop kong, woyde Sbörë ga ba wapga jëk sorë li miydëp kjibokwo ëre go wlo. Shji Jesús tjlokwo

kjrägaga, shji Sbö wapga. Sbö sök iyado. Ga ba tjlokwo bek li, e twara beno bi kong, söy wlo, e jlöe lëy oblë kong wlo bakoe.

¹⁶ Ba tjlokwo jnena Sbörë li, e pina bi kong. Tjlokwo ëre tjwlö ara anmoyö jlökoyo. Ère eni:

Jesucristo, e weno shäng kjok ëre kjing go so no kjoyoe.

E beno pjlo bek Sbö bokso li pina Sbö Sëyarë oba kong.

E ina Sbö parkagaga kjok dogo sorë.

Roy laraba tjëyoga oblë oblë kong kjok kjwang jikong.

Tjlokwo kjararaba kjok ëre kjing go.

Ga söra Sbörë to jem kjok dogo.

4

Tjlokwo bek llëme

¹ Sbö Sëya tjle bi kong wëllë ga «Dbar tjwe kjwara ga kjone kjone, tjlokwo pimi löng li, e söya lok ame. Eshko ga jyäpgwe Ä sëyagarë, ga sëya li tjlokwo kjräyde shara» le. ² Tjlokwo owa li, e laga nopga jyö ä wleniyorë. Llëbo owa shärye lokshko ga bangyo ba kong ame. ³ Epga tjle ga «Shji orkwosmok ga owa» le eni, «Dli, e uako uunkong llëme» le eni bakoe. Eshko ga jyörkonoe. Dli llë pogo, e iara Sbörë beno uëy wlo. Ga shji tjlokwo bek li kjräga, dli llë uëyshko ga woyde Sbörë ga shji syöshtë ba kong, tjle ba kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlu bop tjok e kjishko» lëy eni. ⁴⁻⁵ Llëbo uunkong shäryara Sbörë li, e pjlu, Sbö tjlokwo tak beno pjäng eni kjishko, dli li syöyoshtoroy kjishko bakoe. Eni kuzong ga «E uako llëme» lëy llëme. Woyde Sbörë ga uëy, shji wopjlu ba tjok dli li kjishko.

Timoteo poshduna Pablorë

⁶ Bi pjeyoga Jesús tjlokwo kjräga li, e pïs tjlokwo ëre go. Eni ga pja ber Cristo Jesús parkaga pjlu wleniyo, ga pja opping jek këgong këgong tjlokwo bek söp shäng li goshko. ⁷ Llëbo weno tjlapgaga tek dëdashko so kong, shji kjimte Sbö kolë llëm wleniyo, tjwlö llëm wleniyo, e läywëba bop kongshko ga tjlokwo kup llëme. Pja drön ëë, pja opsguë jëk shäng pjlo bek Sbö bokso wlo dey. ⁸ Shji drön ëë, bi doyo iëy ber

kjlo kjang wlo, e ber bi kong pjlú jlökoyo. Eni gueniyo ga shji jëk shäng pjlo bek Sbö bokso, e tjwlö e kjinmo anmoyö. Shäryëy eni ga shji kjimte kjok ëre kjing goshko, ga shji to ber löng Sbö tjokshko ga shji kjimte eshko bakoe. ⁹Lëba eni li, e eni jlöe. Tjlokwo ëre kjrako. ¹⁰E kjishko ga shji parkë drön ara. Sbö sök iyado, no döga li e, ga ëye mär ba go ga döya uunkong. E kjishko ga shji löng ba koshe.

¹¹Pja to shäng oba ping tjlokwo ëre go, ga ichos ba shäryë. ¹²«Pja mite jä. Tjlokwo lëp borwa kong llëm e kjishko» lëba bop kongshko ga kolëp llëme. Pja tjlokwo lëp pjlú, pja jëk pjlo bek, oblë woydos pjlú, pja mär Sbö go, llëbo owa shäryëp llëm bakoe. Shäryos eni, İya Jesús tjlokwo kjragera löng lirë wlo, epga omshäryë bopoya dik wlo. ¹³Tja äätë llëm obi wopro ga pja ber shäng Sbö tjlokwo buk li lë oba kong, oba pim tjlokwo li go, dbokjrë wlo, ga poshdum bakoe. ¹⁴Dënashko ga pja parkë Sbö kong sorë li lara Sbörë bi pjeyoga kjone kjone kong, ga epga omlobo borwa kong. E irgo ga tlapgaga Jesús tjlokwo kjragera kägäyo orkwo iono lok bop dlu kjing go, pja ber shäng dboy Sbö kong wlo, ga pja kong kjok miydë twara Sbörë, pak li shäryëp ba kong wlo. Eni ga kjok miydë twara bop kong li go ga pak twara bop kong li shäryos İyado.

¹⁵Tjlokwo ëre woyotjlöp ara, shäryëp yötso, pja jëk shäng ba shäryë jek këgong këgong ikoba uunkong wlo. ¹⁶Pja jëk pjlo bek, oba pim tjlokwo bek li go eröe. Pja opdos yötso, e shäryëp wlo, ga rayëp llëme. Enira pja där, oba bop kuga li, e där bakoe.

5

Shji opshäryë ëng tjok sorë

¹Tjlapga këkboga, e llëbo owa shäryono ga wlöy kjang llëm, poshdüs yötso dey, bop data wleni. Domerga luyo bop dorko anmoyöra, pja opshäryë bop lëmgaga tjok sorë ga pja opshäryos ba tjok eni bakoe. ²Walëga këkbogara, pja opshäryë bop mekë tjok sorë ga pja opshäryos ba tjok eni bakoe. Walëga luyo bop dorko anmoyöra, pja opshäryë bop dorga tjok sorë ga pja opshäryos ba tjok eni bakoe. Pja wotjlök llëbo owa shäryë ba tjok sira llëme.

³Syäpgara, kjimtaga ërë llëm wleniyo ga kjimtozong. ⁴Gueniyo ga wapga, tjërga tjok wleni ga kjimtaga ber epgarë. Sbö bokso ga bek li e. Epga, e kuna tek chilawa dwayo öötong këskëse. Era ba mekë, ba tjëtë beno syä li, e kjimtaga ber epgarë shara. ⁵Syä jlökoyo, kjimtaga ërë llëm wleniyo ga e mär ber Sbö go eröe. Ber shäng syöshtë ba kong shkë dba, kjimte wlo.

⁶Gueniyo syä, e wotjlök Sbö llëm, to shäng llëye wen ba pjlúshko li shäryë wleni ga e tjwlö ame, no wolono buk wleni. Era kjimtako llëme.

⁷Tjlokwo ëre los Jesús tjlokwo kjragera kong, llëbo shäryara lok owa lëba ga ä wlo. ⁸Ëye ba pjeyoga löng ba ushko li kjimte llëm ga tjlokwo kjrara li, e shäryë shäng llëme. Sbö tjlokwo kjragera llëm löng li ëmdë ga ba pjeyoga, e kjimte.

⁹⁻¹⁰Jesús tjlokwo kjragera kjimtëy wlo li, e ko tëy kjibokwo go. Syäpga, e ko tëy kjibokwo e go wlo ga woyde ga lu pjloglo sak tjer (60) jem lëkong eröe. Woyde ga öör sök ba lanma tjok pjlo beke. Woyde ga llëbo pjlú shäryë oblë kong ara, ba wapga kuna pjlo bek, ëye tjwe ba shwoy ga wlokjre sök wopjlú, Jesús tjlokwo kjragera äär ba ushko ga dreglo shkwe ber wopjlú wlo, no song wleniyo kjimte, parkë oblë kong ara bakoe. Woyde ga miydëba e go. Syäpga eniyo ko toydë pjang kjibokwo li go.

¹¹⁻¹²Gueniyo ga syäpga mite obira ko tako pjang kjibokwo li go wlo llëme. Ko tëyshko ga tjlä ga «Tja orkwosmok ame. Tja parkë ber shäng Cristo kong eröe» le jlökoyo. Gueniyo e irgo ga orkwosmok woydë obi. Eshko ga tjlokwo lara Cristo kong jlökoyo li, e shäryë lok ame. E shäryë eni ga e llëbo owa shäryayde. ¹³E shäryayde dö llëme. Opsguë löng shmirkë ara, to löng sjok sjok oba löng sorë ik, oba läywe, tjlokwo lako llëm li le bakoe. ¹⁴E kjishko ga woydër ga syäpga mite obi li orkwosmok dey. Woydër ga wapga tjok, ga ber löng ba ushko, ba wapga dë, läywe bi wloyogarë llëm wlo. ¹⁵Eerishko ga syäpga kjong kjong Jesús tjlokwo rayono tjän, beno jëk löng Ä tjok. Tjlokwo ëre lër bop kong e kjishko.

¹⁶Eni ga walëga Jesús tjlokwo kjragera, ba pjeyoga syäpga tjok wleni ga woyde ga

kjimte om go, pak li ber Jesús tjlökwo kjragaga oblë li kong llëm wlo, syäpaga kjimtaga erë llëm löng li kjimte lok ga pjlú wlo.

17-18 Sbö tjlökwo tak pjang li tjlë ga «Sögla parkoklo wleniyo, e ichëy dwla kjwokäkshko ga kjamo kjrochako llëm, dwla li ue ga pjlú wlo.»* Tjlë obi ga «Ëye parkë ga e potjwlëkko.»† E kjishko ga tjlapgaga Jesús tjlökwo kjraga kägäyo parkë pjlú wleni ga woyde ga bangkjreba pjlú, potjwlëkoba pjlú bakoe. Oba pingga Sbö tjlökwo go, oba poshdungga, e woyde ga bangkjreba, potjwlëkoba pjlú, oblë oblë li kjinmo.

19 Jesús tjlökwo kjraga kägäyoga li rotëbashko ga rotaga no kjaraso dörë wleni ga tjlökwo kjrëp llëme. Woyde ga no söya ba rotaga lirë pjök mya ba tjok, «E ïnorwa om go jlökoyo» le lok wlo. Eni ga shdum ga pjlúe. 20 Eshko ga llëbo owa shäryono jlökoyo wleni ga woyde ga wlongko oba bokso, bangkjreba wlo, omshäryë lok eni llëm wlo.

21 Ëye llëbo owa shäryono ga woydër ga llgwes yötso, beke. «Kjwe woydër ara kjishko ga shdun llëme» lëy bi pjlúshko llëme. «Kjwe woydër llëm kjishko ga shdun ara» lëy llëm bakoe. Sbö, Cristo Jesús, Sbö parkagaga kjok dogo so, e löng bop ïga.

22 Jesús tjlökwo kjraga kägäyo kjrëpshko ga shäryëp maling llëme. Jëk shäng pjlo bekde ïp yötso guing. Llëm ga shäng llëbo owa shäryë wleni ga owa shäryë shäng li ber pjlú bop kong lëba eni. Ga pja om go li llëbo owa shäryë llëme. 23 Gueniyo ga pja bögwo bang ara wop sit wop sit kjishko ga di iopdë dö llëm, kjillgwo bo dyo dbo ara iopdë sira bakoe.

24 Kjone kjone llëbo owa shäryono li miydëy jekdo. Gueniyo kjone kjone eni llëme. Miydëy llëm, jëk sorë ïnoy yötso guing. 25 Llëbo pjlú shäryëy li, e eni bakoe. Olö ga ikoba wëllë jekdo. Olö ga ïgaba llëm, gueniyo dbar tjwe kjwara ga miydëba eshko jã.

6

1 Ëye parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo ga woyde ga ba sogo bangkjre jlökoyo ïyado,

* 5:17-18 Deuteronomio 25.4. † 5:17-18 Lucas 10.7.

Sbö läywëba llëm wlo, tjlökwo lëy löng li läywëba llëm wlo bakoe. 2 Ba sogo, e Jesús tjlökwo kjraga wleni ga woyde ga bangkjre, parkë ba kong pjlú anmoyö, ba sogo kjimte shäng li, e ba pjeyo Jesús tjlökwo kjraga woyde ara wleniyo kjishko. Tjlökwo lëp nopga kong wlo, shäryë lok wlo li e.

Llëbo tjwlö ara

3 Tjlökwo lara bi Tjlapga Jesucristorë shäryëy wlo li, e beke. Shji jëk pjlo bek Sbö bokso sorë li miydëy e go. Ëye oba ping tjlökwo oblë bek llëm wleniyo go ga 4 krë ä wleniyo, llëye miyde llëme. Llëbo tjwlö llëm wleniyo le ëng kong kar kar ä, go swlo wleni. Tjlë eni kjishko ga wotjlik owa oblë kong ba llëbo kjishko, ëng dboryë kar kar iir go, ëng läywë owa, «Kjlara kjwe owa» le ba pjlúshko ïyado. 5 Epga ëngkjwë ëng tjok li pjir llëm, wotjlik owa kjishko. Tjlökwo bek li miyde ame. Oba pïya lok Sbö tjlökwo go, dbur shak e go wlo eröe.

6-7 Shji jëk pjlo bek Sbö bokso li, e tjwlö ara jlökoyo. Gueniyo woyde ga shji löng wopjlú bi llëbo tjeng li tjok bakoe. Shji weno bukshko ga llëye söroy tek bi tjok llëme. Shji wolonoshko ga llëye söy jek bi tjok llëm bakoe. E kjishko ga woyde ga shji löng wopjlú bi llëbo tjeng li tjok. 8 Eni ga shji shwong tjok, shji dli tjok wleni ga woyde ga shji löng wopjlúe. 9 Gueniyo ëye opyë woydë dbur ara ga llëbo owa shäryë. Opsrek löng ara ba wotjlik owa li go, gueniyo miyde löng llëme. Eshko ga beno löng song erä, to pjir wlo. 10 Ëye dbur woydë ara anmoyö ga dbur wlëk wlo ga llëbo owa shäryë llë pogo. Kjone kjone wotjlik dbur wlëk erä kjishko ga beno löng mär Sbö go ame, beno löng song erä.

Pablo tjlëno Timoteo kong, Timoteo dbokjre wlo

11 Gueniyo pja Sbö ï kuzong ga pja opkwos llëbo owa lër shäng bop kong li dwayo. Llëbo pjlú li shäryopdë dey. Pja jëk shäng pjlo bek Sbö bokso. Pja mär Sbö go. No oblë woydos ara. Llëbo wen tjwe bop kong owashko ga pja wosonkë llëme. Pja llëbo shäryë oblë kong yötso. 12 Pja drön ëë, pja mär Sbö go wlo, lorop nopga ara kong

dēnashko sorē li eni, pja ber shäng sē ÿyado Sbō tjok wlo. Pja rokara Sbörē e kong wlo. ¹³ Rokēr bop kong ga tjlōkwo los bor kong jlōkoyo. Miydaga ber Sbörē, shji lōng sē, llē pogo lōng sē, e laga erē. Miydaga ber Cristo Jesúsde bako, era tjlōkwo lono pjlú, Poncio Pilato boksho. ¹⁴ Llēye loror bop kong li shäryos uunkong eni, äär jong bi Tjlapga Jesucristo tjwe irōng obi guing. ¹⁵ Dbaryo li wlēna Sbörē om go, ga öötongshko ga tjwe eshko jā, ichak Sbörē.

Sbō, e wopjlúe.

Kjok ère uunkong ichaga li e eröe.

Pjlapga uunkong pjluyo li e.

No kägäyoga uunkong kägäyo li e

¹⁶ Wolon llēm sök ÿyado li e eröe.

Iök jong kjwara shjiy, kãã lletlet wleniyo,

èye äär eshko ga äe.

Sbō sök iök shjiy li roshko.

Èye omÿydē llēm,

ÿgöy llēm bakoe.

Poshrēkko ÿyado li e.

Dbo ara ÿyado li e.

Ber eni.

¹⁷⁻¹⁹ No kjone kjone dbur ara kjok èreshko. Pja tjlē ba kong ga «Bomi dbur kjishko ga pjây tjwlō ara, oblē kjinmo lēmi llēme. Dbur, e ÿyado llēm kjishko ga pjây mär bomi dbur go dö llēme. Gueniyo Sbō, e sök ÿyado, llēbo twe bi kong ara, shji ber lōng wopjlú wlo. E kjishko ga pjây mär ba go erö dey. Llēbo pjlú shäryozã. Shäryoromi eni li, e tjwlō ara, bomi dbur kjinmo. Oblē ïmi ga song ga bomi llēbo shdözã ba tjok wopjlúe. Eni ga llēbo tjwlō ara li ber bomi kong kjok dogo, ga pjây ie Sbörē ber lōng sē ÿyado ba tjok» lēp ba kong eni.

Kjibokwo pjirzlong

²⁰ Timoteo, pja iara Sbörē beno shäng ba tjlōkwo roy lē oba kong wlo. Eni ga shäryos yōtso. Llēbo tjwlō llēm lanyotkēba lōng li, e jyō erä. Tjlē lōng jlō wleni, gueniyo jlōkoyo ga kjok miyde lok sira llēme. Ba tjlōkwo li kup llēme. ²¹ No kjone kjone, tjlōkwo ère kjrara, ga beno lōng mär Sbō go ame.

Rokēr Sbō kong ga ba wopjlú li kjishko ga pja kjimte ara.

Segunda Carta a Timoteo Kjibokwo ëre tara Pablorë Timoteo kong Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo. Domer shäng kjlara obi ko Timoteo. E data Grecia so, mekë judío. Dëna mite obishko ga sök Listra kjokyo. Eshko ga Jesús roy pjlú lara Pablorëshko ga tjlökwo kjrara. E irgo ga e kjrara Pablorë beno shäng parkë ba tjok, tak pjang Hechos 16.1-4 go sorë li eni. E irgo ga parkono ara Jesús roy pjlú lë kjok shto oblë oblë.

Pjlara ga Pablo iaraba beno shäng kjërshko Roma kjokyo, Jesús roy pjlú lara kjëshko. E irgo ga döraba ey dwayo. Lu to jek ara irgo ga iaraba beno shäng no shdüzlong uyo roshko Roma kjokyo jek obi. Eshko ga shdunaba ara, iaraba beno shäng shto owa anmoyöshko. Shto eshko shrër, smo ara bakoe. Eshko ga miyde ga wolon döröe. E kjëshko ga kjibokwo ëre tara Timoteo kong.

Pablo woydë ara, e rayara nopga ararë kjëshko, ga woyde ga Timoteo tek ba ik maling li tara ba kong. Eshko dbaryo ga pjlú kësbangyo sök Roma kjokyo li ko Nero. Jesús tjlökwo kjrägaga shduna ara kjone pogo. E kjëshko ga Timoteo ichara Pablorë ber shäng mär Jesús tjlökwo go jlökoyo, ga nopga ping e go iyado bako, shdungoba ara e kjëshko gueniyo.

Dënashko ga kjibokwo ichara Pablorë ba kong kjwara. Ère tjok ga kjwo pjök.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë. Tja kjrara Sbörë beno shäng ba tjlökwo roy laga Cristo Jesús äska, shji tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok ga shji ie Sbörë ber löng së iyado ba tjok li roy lë oba kong wlo.

² Timoteo, kjibokwo ëre ichër jek bop kong. Pja bor wa wleni.

Rokër Data Sbö kong, bi Tjlapga Cristo Jesús kong ga ba wopjlú li kjëshko ga pja kjimte lok ara, pja songe le iyado, pja ie lok ber shäng wlëp bakoe.

Tjlapga Jesús lökyokjrëy llëme

³ Tja parkë Sbö kong jlökoyo, bor tjlapgaga tek dënashko so omshäryono dik. Llëbo pjlú miydër li shäryër eni lër bor pjlúshko. Shkë dba ga tja syöshtë ba kong bop kjëshko. ⁴ Pja slatong boryo kwono li, e woyoshrër iyado, ga pja in woydë jlökoyo, tja ber wopjlú wlo. ⁵ Woyoshrër ga pja mär Sbö go. Bop tjëtë Loida, bop mekë Eunice, e opyono löng mär Sbö go bäm go, ga miydër ga pja mär ba go jlökoyo bakoe.

⁶ Dënashko ga tja orkwo iono bop dlu kjing go, pja ber shäng dboy Sbö kong wlo, ga kjok miydë twara bop kong eshko. Eni ga kjok miydë li go ga pak twara bop kong li shäryos iyado, pja kjok miydë jek këgong wlo, iök bakworoy pjë jong ri ri jek këgong wlo wleni. ⁷ Bi go Sbö Sëya twara beno kësbang bi tjok, llëye bangkjrëy llëm wlo. Twara bi kong, shji dbo ara wlo, shji ëng woydë ara kar kar wlo, shji wotjlik pjlo bek wlo bakoe. ⁸ E kjëshko ga pja tjëlë oba kong bi Tjlapga Jesús kjëshkoshko ga lökyokjrëp llëme. Tja shäng kjërshko ëre ba kjëshko ëmdë ga tja lökyokjrëp llëm bakoe. Woyde ga shäryër sorë ga Sbö dbo ara go ga pja omshäryë eni bako, llëbo wen bop kong owa gueniyo. ⁹ Shji döra Sbörë, ga shji rokara jëk löng pjlo bek ba bokso wlo. Shäryara eni, llëbo shäryoroy li kjëshko llëm, shäryara eni, woydara eni kjëshko. Ba wopjlú li kjëshko ga kjok shäryayde llëm obishko ga wotjlino Cristo Jesús ichë bi kong. ¹⁰ Dbar eerishko ga ba wopjlú li pina bi kong, bi döga Cristo Jesús goshko. Wolon li pjira Jesúsde. Shji ber löng së iyado ba tjok sorë, e pina bi kong ba tjlökwo pjlú li go, ga beno wëlle.

¹¹ Tja kjrara beno shäng tjlökwo pjlú ëre roy lë Jesús äska wlo, oba ping wlo bakoe. ¹² Eerishko ga tja shäng song, llëbo ëre kjëshko. Gueniyo ga Jesús, e miydër shäng pjlú, tja mär shäng ba go bakoe. Ga miydër ga e dbo ara, llëye iara beno tjeng bor wloshko li de äär jong ba dbaryoshko wlo. E kjëshko ga tja shäng song ëmdë ga lökyokjrëp llëme.

¹³ Tjlökwo li lëp oba kong pjlo bek wlo ga los ba kong, loror bop kong sorë li eni. Pja tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok. Pja jëk ba tjok kjëshko ga oba woydëp ara iyado.

14 Tjłokwo pjlú li iara Sbörë beno tjeng bop wloshko. Dëp yõtso. Pja go Sbö Sëya, ga pja kjimte tjłokwo li dë.

15 Miydëp pjlú ga Jesús tjłokwo kjragaga löng Asia kjokyo li, tja rayara to lok pjire. Tjrëko to jek Figelo, Hermógenes. 16-17 Gueniyo Tjlapga Onesíforora, tja İya öör ara, tja kjimtara dbokjrë ara. Tja sök kjërshko ga tja lökyokjre llëme. Shrono Roma kjokyoshko ga woshtono llëm, tja wlëna guing. E kjışhko ga ba pjeyoga kjimtaga ber Tjlapga Jesúsdë İyado. 18 Ga Tjlapga li dbaryo tjweshko ga songe İaga ber erë om go eshko. Shji kjimtara Éfeso kjokyo kjöme, e miydëp tjän.

2

Shji parkë Cristo Jesús kong, ëngkjwaga pjlú wleni

1 Pja bor wa wleni. Sbö wopjlu li pina bi kong, shji tona beno tjeng Cristo Jesús tjokshko. Eni ga pja dbokjrozong. 2 Dënashko ga tjłokwo loror bop kong oba ara bokso. Eerishko ga tjłokwo li los oblë kong, nopga wotjlik bek, oba ping pjlú wleniyo kong.

3 Pja Cristo Jesús parkaga. E kjışhko ga llëbo wen tjwe bop kong owashko ga kus kjing, ëngkjwaga pjlú wleni. 4 Əngkjwagaga tön oblë tjok pak llë shäryë wlo llëme. Ba kägäyo tjłokwo söyde dö, ber wopjlu ba tjok wlo. 5 Eni wleni ga ëye tjör ga İlgwekklo buk li söya bek llëm ga ba potjwlëkklo wlëya lok ba kong llëme. 6 Əye parkë ga ba dwla dgara li bo tjokshko ga bo kjruga erë bäm go. 7 Tjłokwo lër shäng bop kong li woyotjlis, ga pja kjimte Tjlapga Jesúsdë llë loklo miydëp uunkong wëİëe.

8 Jesucristo woshrara Sbörë iröng obi. Era Pjlu David tjëyo. Tjłokwo ëre woyoshros İyado. Tjłokwo roy pjlú lër shäng li e. 9 Tjłokwo ëre kjışhko ga llëbo wen tjwe bor kong owa ara. Tja sharaba shäng kjërshko, orkwo kjrochak pjir dröng sho go, no llëbo owa shäryono wleni. Gueniyo Sbö tjłokwo İira shaga erë eni llëme. 10 E kjışhko ga kur jek shäng eni, ber pjlú nopga kjrara Sbörë ber baİya wlo li kong wlo, döya ber löng wopjlu, së İyado Cristo Jesús tjok wlo.

11-13 Oba tjłë ga

«Shji wolono ba tjok ga shji ber löng së İyado ba tjok.

Llëbo owa li kuroy kjang ga kjok iche sök dbaryoshko ga shji shto ba shwoy eshko tjok.

E ë miydëy llëme lëy ga shji ë miyde llëme le eni eshko bakoe.

Llëye lëy li shäryoroy llëm ga era, llëye İara li shärye eni, e opkjłopswë llëm kjışhko» lëba eni.

E eni jlöe. Tjłokwo ëre kjrako.

Shji parkë Sbö kong sorë

14 Tjłokwo lër shäng bop kong li woyoshros oblë kong. Los ba kong Sbö bokso ga «Tjłokwo tjwlö llëm wleniyo lëmi ëng kong kar kar llëme. Kuya oblërë ga ber ba kong owae» los ba kong eni. 15 Pja parkos Sbö kong jlökoyo, tjłokwo bek li roy los bek, İlono ga pja äär shäng Sbö boksoshko ga ber wopjlu bop tjok wlo, llëye lökyotkëp eshko llëm wlo bakoe. 16 Tjłokwo tjwlö llëm wleniyo le nopga Sbö miydë llëm wleniyorë li, e lëy ë kong llëme. Əye omlë ga owa li wlëya jek këgong këgong. 17 Shji sho kjoneshko srëng jëk ameshko ga sho li an jek këgong këgong. Jesús tjłokwo kjragaga tjrëko ga tjłokwo owa eni li shdär jek këgong këgong swlo eni wleni bakoe. Himeneo, Fileto, e llëbo shäryono eni. 18 Tjłokwo bek li söya lok ame, to löng tjłë ga «Shji woshrara Sbörë pjir tjän. Shji woshre jek obi ame» le lok eni. Oba jyäpgwe to löng tjłokwo e go, mär ber löng Jesús go ame wlo. 19 Gueniyo Sbö pak shäryono li beno kjang, u shakklo kjang, wir llëm wleni. Tjłokwo tak pjang e go li eni. Tjłokwo tak pjang kjwara tjłë ga «Sbö, nopga baİya kjone dey, e miyde pjire.»* Tjłokwo tak pjang kjwara obi tjłë ga «Əye mär woydë Tjlapga Jesús go ga llëbo owa li raye, shärye ame dey.»†

20 U jong kjwara kësbang ga roshko llëbo shäryak dbur sho shöylör, pjlublún go dö llëme. E roshko llëbo shäryak kjorkwang go, llëbo shäryak klung shosho go bakoe. Llëbo tjwlö ara shäryëyshko ga shäryëy llëbo tjwlö ara go. Llëbo tjwlö ara llëm İira, llë

* 2:19 Números 16.5. † 2:19 Isaías 52.11

pogo shäryëy e go. ²¹ Shji Jesús tjlökwo kjragaga eni bakoe. Shji uunkong llëbo owa li rayono pjir llëme. Gueniyo ëye omrayono, shärye ame ga e beno shäng tjwlö ara, iak beno shäng dboy Tjlapga Jesús kong, iche Tjlapga lirë llëbo tjwlö ara shäryë ga pjlu wlo.

²² Kjwozirga mikboga wotjlik llëbo owa shäryë sorë ga pja wotjlik eni ame. Llëbo bëy li shäryopdë dey. Tjlökwo lorop ë kong ga shäryos eni iyado. Oblë woydos ara. Pja ber shäng wlëp nopga uunkong tjok.

²³ Nopga ënglë kar kar llëbo tjwlö llëm kjishko ga pja opzrëk eshko llëme. Shji ie ber löng ënglë kar kar eröe. ²⁴ Shji Tjlapga Jesús parkaga, shji ëngkjwë ë tjok wlo llëme. Shji pjlu oba uunkong tjok dey. Woyde ga shji tjle kukoba wëë wlo, shji iirkë maling llëm bakoe.

²⁵⁻²⁶ Bi wloyoga shara Äre beno löng kjërshko wleni. Epga iche ba kolë erä. E kjishko ga epga poshdüyshko ga shäryëy yötso. Woydëy ga epga kjlopswaga ber Sbörë, tjlökwo bek li miyde lok wlo. Eni ga epga wotjlik bëy kjwe, ga där Ä wloshko dwayo.

3

Kjok pjir lëshko

¹ Kjok pjir lëshko ga llëbo wen tjwe kjange. Lër bop kong, miydëp wlo. ² Nopga wotjlik llëbo pjlu shäryë ba kong om go erö, oblë kong llëme. Wotjlik dbur eröe. Krë ara. Llëbo pjlu shäryara li lanyotke ë pogo kong om go erä. Oblë le owa äe. Ba data, ba mekë kole llëme. Llëbo pjlu shäryak ba kong li woyotjliya llëme. Sbö, e ba kong ga tjwlö llëme. ³ Wopjlu ë tjok llëme. Eye songe le llëme. Oblë läywe owa äe. Wotjlik tjwe owa ga shärye eni, shärye llëm ga äe. Llëbo shärye oblë kong owa äe. Llëbo pjlu lira ba kong ga owa erä. ⁴ Jëk löng oba tjok pjlu jlö wleni, ba moskwo gueniyo. Llëbo shärye ga woyotjliya guing llëme. Opkuk ga tjwlö ara le. Sbö wlëyde kjwe, gueniyo llëbo ber pjlu ba kong li wlëyde erä. ⁵ Llëbo pjlu shärye ara, ga Sbö tjlökwo söya löng jlökoyo lëba. Gueniyo wotjlik ga Sbö dbo ara, epga kjimte jëk löng pjlo bek wlo llëme le. Pja jëk nopga eniyo tjok llëme.

⁶⁻⁷ Walëga kjone kjone kjok miydë ara llëme. Llëbo owa shäryara li woyotjliya kjër, gueniyo wotjlik tjwe owa ga shärye eni, shärye llëm ga äe. Tjlökwo roy pjlu li kuya enido, gueniyo jlöe le llëme. Nopga owa lër shäng bop kong li to löng u kjwara kjwara, walëga eniyo jyäpgwë. ⁸ Dënashko ga domerga löng do pjök ko Janes, Jambres. Epga opyono löng Moisés wloyo. Nopga owa lër shäng bop kong li opyono löng tjlökwo bek li wloyo eni bakoe. Epga wotjlik owa erä. Mär Jesús go le, gueniyo jyö erä. ⁹ Gueniyo ba jyö li miydëba döröe. E kjishko ga oba jyäpgwe kjër llëm, Moisés wloyoga do pjök li dik.

Timoteo poshdunglo

¹⁰ Gueniyo ga tjlökwo lër shäng li miydëp pjir tjän. Tja sorë, llëye shäryër woydë, tja mär Jesús go sorë, e miydëp uunkong. Tja iirkë maling llëm, oba woydër ara, llëbo wen tjwe bor kong owashko ga tja wosonkë llëm, e miydëp bakoe. ¹¹ Llëbo weno bor kong owa sorë, tja song, e miydëp pjire. Llëbo weno bor kong eni Antioquia kjokyo, Iconio kjokyo, Listra kjokyo bakoe. Gueniyo tja kjimtarä Tjlapga Jesúsde, tja döra eshko dwayo. ¹² Eye ber löng Cristo Jesús tjok woydë jlökoyo, jëk löng pjlo bek Sbö bokso wlo ga shdungoba songe. ¹³ Gueniyo nopga owa li, jyö ä löng li, e jëk owa jek këgong këgong. Oba jyäpgwe ä, ga epga jyäpgwëba bakoe.

¹⁴⁻¹⁵ Pjara shäng kjange. Miydëp ga tjlökwo pingga bop kong li, tjawa jyörkë llëm, ga tjlökwo li bëy jlöe lep jlökoyo. Tek chirawashko dwayo ga pja oppino ara Sbö tjlökwo bek tak pjang kjibokwo go li go. Miydëy e go ga shji där wlo ga shji mär Cristo Jesús go dey. E kjishko ga pja jëk shäng tjlökwo li go iyado. ¹⁶ Tjlökwo tak pjang Sbö kjibokwo go li, e twara beno ba tjlökwo kjragaga uunkong kong. Tjlökwo li beno bi kong, bi pingglo, bi poshdungglo, bi llgwekklo, shji jëk pjlo bek wlo, ¹⁷ Sbö tjlökwo kjragaga opping ara e go wlo, llëbo pjlu oblë oblë shärye ga pjlu wlo.

4

¹ Llono ga Cristo Jesús tjwe ber bi pjluoy, nopga löng së li, no wolono löng li, e

llgwega. Eni ga tjlökwo lër bop kong jlökoyo ba bokso, Sbö bokso bako, shäryëp wlo. ² Sbö tjlökwo to lëba. Woydëbare, de llëmde, los ba kong iyado, pja slan llëme. Eye wotjlik owa ga poshdüs, jëk bëy wlo, dbokjrë e go wlo. Tjlökwo li los yõtso iyado, pja sjen ba lë llëme.

³ Dbar tjwe kjwara ga tjlökwo bek li kuya woydë ërë ame. Eshko ga no pinggaga wen löng ara, ga tjlökwo kuya woydë nopgarë li, e le lok ba kong eni. Eni ga nopga äär ara ba tjlökwo li kuk. ⁴ Tjlökwo bek li kuya lok ame. Llëbo tjlwlo llëm li kuyde shara. ⁵ Gueniyo pja wotjlik bëy iyado. Llëbo wen tjwe bop kong owa arashko ga kus kjing eröe. Pja to shäng tjlökwo roy pjlú li lë, nopga tjlökwo kjroydë llëm obi löng li kong eröe. Bop pak li shäryos uunkong yõtso.

⁶ Bor pak shäryoror ara li, e ba pjitoe. Tja wolon dbaryo li döröe. ⁷ Bor dbo kës li go ga pak twara Sbörë bor kong li shäryoror jlökoyo. Shäryoror pjir, öötong ba dbo go. Tjlökwo pjlú li doror yõtso. ⁸ Tja shäng Tjlapga Jesús, no llgwega pjlo bek li koshë shäng woowa llëme. Miydër ga tjweshko ga parkaga pjlo bek potjwlëngglo li twe bor kong, nopga uunkong löng ba koshë wopjlú li kong bakoe.

Nopga oblë oblë

⁹ Pja tek sorë yalë, gueniyo pja tek bor ik wop äe. ¹⁰ Demas, llëbo tjeng kjok ëre kjing go li woyde ara kjishko ga tja töywara to Tesalónica kjokyo. Crescente to Galacia kjokyo. Tito to Dalmacia kjokyo. ¹¹ Beno shäng bor tjok li Lucas eröe. Marcos, tja kjimte bor pak shäryë ga pjlúe. Wlëp ga tek söp bop tjok. ¹² Tíquico ichoror jek Éfeso kjokyo. ¹³ Bor shwong kop lëkong li ioror beno buk Troas kjokyo, Carpo ushko. Pja tekshko ga tek söp bor kong. Bor kjibokwo tek söp bor kong bakoe. Shäryak tjeng öng kwota go li woydër ara.

¹⁴ Domer shäng kjlara ko Alejandro. E llëbo shäryaga dröng shosho go. Llëbo shäryara bor kong owa ara. Gueniyo potjwlëga ber Tjlapga Jesúsde. ¹⁵ E opyono beno shäng tjlökwo lëy löng li wloyo. E kjishko ga pja sjëk ba tjok bakoe.

¹⁶ Tja söra, öötong shäng tjlapgaga shwoy jushko bäm goshko ga tja kjimtara ërë llëme. Jesús tjlökwo kragaga löng eshko li, tja töywara uunkong. Gueniyo woydër ga llëye owa shärye Tjlapga Jesúsde ba kong llëme. ¹⁷ Eshko ga tja kjimtara Tjlapga lirë om go. Ba tjlökwo kës li kuya nopga judío llëm wleniyo lirë wlo ga tja kjimtara ba lë ba kong. Ga tja döra ey dwayo, tja zröraba llëme. ¹⁸ Eni ga llëbo owa tjwe bor kongshko ga tja kjimte, tja döya, tja söya äär sök kjok dogo, pjlú sök iyado lishko. E iëy ber kësang, tjlwlo ara iyado wlo. Ber eni.

Kjibokwo pjirzlong

¹⁹ «¿Yonde?» lëp Prisca, Aquila kong, Onesíforo pjeyoga kong bakoe.

²⁰ Erasto beno shäng Corinto kjokyo.

Trófimo swlo ara, ga ioror beno buk Mileto kjokyo.

²¹ Pja tek sorë yalë, gueniyo pja tek bor ik kjok owa dbaryo äätë llëm obishko.

Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, Jesús tjlökwo kragaga löng uunkong li, «¿Pja yonde?» le lok bop kong.

²² Rokër Tjlapga Jesús kong ga ber shäng bop tjok iyado, ga ba wopjlú li kjishko ga pja kjimte ara.

Carta a Tito Kjibokwo ëre tara Pablorë Tito kong Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwö laga Jesús äska wleniyo. Domer shäng kjlara obi ko Tito. Dënashko ga Jesús roy pjlú lara Pablorë ba kong, ga tjlökwö kjrara, ga beno shäng parkë ba tjok, tjlökwö li lë.

Pjlara ga parkono ëng tjok dlung tjrëko ko Creta lishko. E irgo ga Pablo brikotong ey dwayoshko ga Tito iara beno shäng parkë eshko ba äska. Eshko dbaryo ga Creta sopga ara llëbo owa shäryono ara.

E irgo ga kjibokwo ëre tara Pablorë Tito kong. Nopga wlëy pak oblë oblë shäryë sorë li tara ba kong. Tjlökwö bek llëm lagaga tjwe löng ara li tara ba kong. Llëye shäryëy ba tjok ga pjlú li tara ba kong bakoe.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë. Tja Sbö parkaga. Tja kjrara beno ba tjlökwö roy laga Jesucristo äska. Tja ichara ba tjlökwö roy lë, nopga kjrara ber baïya wlo li opping mär ber löng Jesús go wlo, ba tjlökwö bek söy löng li, e miyde lok pjlú wlo bakoe. ²⁻³ Kajok ëre dämär, llëye llëm obishko ga tjlökwö lara Sbörë bi kong jlökoyo, tjlë ga llono ga shji ber löng së iyado ba tjok ga pjlúe le. Sbö, e jyörkë llëme. Ga tjlökwö ëre roy wen oba kong dbaryo iara li öötong tjän, ga tja iara bi döga Sbörë beno shäng ba lë, miydëba wlo.

⁴ Tito, kjibokwo ëre ichër jek bop kong. Tjlökwö li loror bop kong, ga pja mär Jesucristo go, tja mär ba go dik. E kjishko ga pja bor wa wleni.

Rokër Data Sbö kong, bi döga Cristo Jesús kong ga ba wopjlú li kjishko ga pja kjimte lok ara, pja ie lok ber shäng wlëp bakoe.

Tito iara beno shäng pak shäryë Creta kjokyo

⁵ Pja ioror beno shäng dlung tjrëko ko Cretashko ga woydoror ga pja ber shäng llëbo beno eshko shäryak llëm obi li shäryë. Woydoror ga kajok kjrina kjrina ga nopga

wlëp kjlöbö kjlöbö, ber löng parkë Jesús tjlökwö kjrara löng kajok kjrina kjrina li kägäyo. Noyo woyde sorë li loror bop kong pjir tjän. ⁶ Woyde ga pogo llëye dret Sbö bokso, nopga bokso bakoe. Woyde ga boy kjlaraso. Woyde ga ba wapga Sbö tjlökwö kjrara bakoe. Woyde ga ba wapga jëk löng pjlo bek, kä llëm wleniyo llëm, lëba llëm wlo. ⁷ Jesús tjlökwö kjrara kägäyo li, e iaga Sbörë ba pak baïya shäryë. E kjishko ga woyde ga pogo llëye dret Sbö bokso. Woyde ga krë ä wleniyo llëm, ëye kuya woydë llëm wleniyo llëm bakoe. Woyde ga iirkë maling wleniyo llëm, nelötkë ä wleniyo llëm, ëngkwë ä wleniyo llëm, dbur shak jyö go ä wleniyo llëm bakoe. ⁸ Woyde ga llëbo pjlú shäryë dëy. Woyde ga ëye tjwe ba shwoy ga wlokjre sök wopjlú iyado. Woyde ga llëbo shäryono pjlú ga ber sök wopjlúe. Woyde ga llëbo shäryë ga woyotjlíya yötso guing. Woyde ga jëk shäng pjlo bek Sbö bokso. Woyde ga wotjlík owa tjwe ba kongshko ga shäryë llëme. ⁹ Woyde ga tjlökwö bek li kura sorë ga oblë pïya eni bako, epga dbokjre e go wlo, tjlökwö li wlike ba wloyoga kong ga pjlú wlo bakoe.

Jesús tjlökwö kjrara kägäyoga woyde pjlú wleniyo ega

¹⁰ Eshko ga nopga ëye kole woydë llëm wleniyo arae. Tjlë lok ara, gueniyo llë loklo llëm, oba jyäpgwoklö erä. Epga li tjrëko ga judíoga löng ara, wotjlík ga ëye mär woydë Jesús go ga woyde ga doyo jyä tak pjir guing le wleniyo. ¹¹ Tjlökwö le löng li, e bek llëm, e jyö erä. To löng dbur shak e go wlo eröe. U kjone kjone ga nopga omkuno, ga tjlökwö bek li söya lok ame e kjishko. E kjishko ga tjlökwö owa ëre lagaga li, e kjamo kjinkako.

¹² Dënashko ga no shäng kjlara eshko, kajok miydë ara. Ba pjeyoga lanyotkara, tjlë ga «Creta sopga, e jyörkë ä wleniyo, glö ä wleniyo, shmi ä wleniyo, to löng llëye woyotjlíya dö li shäryë, äya kjloshko so wleni» le eni. ¹³ Lara li beke. E kjishko ga poshdüs jlökoyo iyado, tjlökwö bek li söya lok jlökoyo wlo. ¹⁴ Eni ga llëbo dënashko so bek llëm li läywe judíogarë löng li, e tjlökwö kjre lok llëm, ga nopga Sbö tjlökwö kuk woydë llëm li, e kole lok llëm bakoe.

15 Nopga wotjlik bëy li kong ga llëbo uunkong ber ba kong pjlúe. Gueniyo nopga wotjlik bëy llëm, mär Jesús go llëm li kong ga llëye pjlú drete. Wotjlik lok owa erä, ga llëbo owa shäryeshko ga bangyo ba kong llëme. 16 «Tja Sbö miydë» le, gueniyo miydëy llëbo shärye li go ga e jyõ. Oba iywa lok shjiktëng, Sbö kole llëm, llëbo pjlú shärye ga äe.

2

Tito ichara oba ping

1 Pjara, tjlokwo bek li lopedë oba kong eröe.

2 Domerga këkboga pimshko ga pja tjlä ba kong ga «Pjäy llëbo shäryë ga woyotjlizï yõtso guing. Pjäy jëk yõtso pjlo bek, pjäy bangkjrëba wlo. Tjlokwo bek li sözi jlökoyo. Oblë woydozi ara. Llëbo wen tjwe bomi kongshko ga pjäy wosonkë llëme» lëp ba kong eni.

3-5 Walëga këkboga pimshko ga pja tjlä ba kong ga «Pjäy opshäryë walëga Sbö bangkjrë wleniyo dik. Oblë läywëy owa ë kong llëme. Shji wo pjang nelötkë wlo llëm bakoe. Shäryëmi eni, llëbo pjlú li pimi oblë kong wlo. Eni ga walëga mikboga li pimi ba lanma, ba wapga woydë ara, llëbo shäryë ga woyotjlïya yõtso guing, llëbo pjlú shäryë dö, ba u dë pjlú, jëk löng wopjlú oba tjok, ba lanma kolë pjlú, Sbö tjlokwo läywëba owa ba kjishko llëm wlo. Pimi eni» lëp ba kong eni.

6 Domerga sbë obi pimshko ga pja tjlä ba kong ga «Pjäy llëbo shäryë ga woyotjlizï yõtso guing» lëp ba kong eni bakoe.

7 Ga pja om gora, llë pogo shäryëpshko ga pja opshäryë pjlo bek iyado, ikoba wlo, opshäryë bopoya dik wlo. Oba pimshko ga tjlokwo lëp ba kong yõtso, beke. 8 Woyde ga pja tjlä bëy, tjlokwo li owa lëba ga ä wlo. Eni ga bop wloyoga, llëye wlëya pja rote wlo ga ä, ga lökkjrë eshko.

9-10 Parkagaga tjwlek löng pjir wleniyo pimshko ga pja tjlä ba kong ga «Bomi sogoga kolozï iyado, ber löng wopjlú bomi tjok wlo. Epga dboryëy llëme. Llëbo bi sogo i li lüyotkëy llëm, llëbo pjlo bek li shäryomirë dey, «Kjwe parkë pjlúe» le bomi pjluyorë wlo. Eni ga Sbö bi döga, e tjlokwo bangkjrëba» lëp ba kong eni.

11 Sbö wopjlú li kjishko ga llëbo shäryara shji nopga uunkong kong, shji döya wlo.

12 Ba wopjlú li kjishko ga shji oppino llëbo owa li rayë, llëbo tjeng kjok ëre kjing go li woydë llëm bakoe. Woyde ga shji löng kjok ëre kjing go obishko ga shji jëk löng pjlo bek Sbö bokso, ga llëbo shäryëy ga woyotjlïy yõtso guing. 13 E wopro ga Jesucristo, e wen tjwe iröng obi li koshëy löng wopjlúe. Eshko ga tjwe ba dbo ara li kälä goshko. E bi döga, bi Sbö bakoe. 14 E shäng kjok ëre kjing go obishko ga optwono wolono bi kjishko, shji döya llëbo owa shäryëy löng li dbo dorko dwayo wlo. Ga owa pjang bi go li löna beno dret, shji ber tjeng ba wloshko wlo, shji ber nopga baïya wlo, shji ber pjlo bek ba bokso wlo, shji llëbo pjlú shäryë woydë iyado wlo bakoe.

15 Oba pïs tjlokwo lër shäng bop kong ëre go. «Shäryozï eni» los ba kong. Eye omshäryë eni llëm ga poshdüzong. Pja tjläs ba kong jlökoyo, pja bangkjre lok wlo. Pja tjwlo llëme le ëborë bop kong ga jlö lëp llëm.

3

Shji jëk sorë

1-2 Pja tjlä Jesús tjlokwo kjrägaga uunkong kong ga «Bi pjlupga, e bangkjrako, tjlapgaga kjok ilgwega wleniyo, e bangkjrako bakoe. Llëye le lok bomi kong li kolëmia. Pjäy löng llëbo pjlú shäryë kjok orë pogo wlo. Oblë läywëy owa ë kong llëme. Shji ëngkjwë oblë tjok llëme. Pjäy wotjlik oblë tjok pjlú dey. Pjäy löng wotöshko iyado oba uunkong kong» lëp ba kong eni iyado.

3 Dënashko ga shji ëmdë ga kä llëm baïya dik bakoe. Sbö koloroy llëme. Shji jeno löngë. Eshko ga shji wotjlik llëbo owa shäryë llë pogoshko ga shji llet löng e shäryë. Shkë dba ga shji llëbo owa shäryë eröe. Shji wotjlik owa oblë kong ba llëbo kjishko. Shji iywaba shjiktëng, shji ëng iywö shjiktëng bakoe.

4 Gueniyo eshko ga Sbö bi döga, ba wopjlú li pina bi kong, ga iy ga shji woyde ara. 5-6 Jesucristo, e bi döga. Ba kjishko ga bi go ba Sëya ichara Sbörë, ber kësbang bi tjok wlo. Eni ga shji döra, gueniyo llëbo pjlú shäryoroy kjishko llëme. Shji songe le, ga shji döra e kjishko. Owa pjang bi go

li löna beno drete. Ga shji kjlopswara ba Sëyarë beno tjaqlën, shji weno eshko kjwlë jā wleni. ⁷ Sbō wopjłú li kjĩshko ga shji iara beno pjlo bek ba bokso. Shãryara eni, shji ie ber löng së İyado ba tjok wlo. Koshëy löng li e. ⁸ Tjłkwo lër shäng bop kong ëre, e eni jlõe. E kjrako. Ga woydër ga tjłkwo ëre lëp oba kong İyado, nopga mär löng Sbō go li llëbo pjłú shãryë İyado wlo. Tjłkwo ëre, e pjłú, oba uunkong kjimtoklo.

⁹ Gueniyo ga shji ënglë kar kar oblë tjok llëbo tjwlō llëm kjĩshko llëme. Kjone kjone ënglë kar kar llëbo weno tjlapgaga tek dënashko so kong li kjĩshko, kjok llgwekklo tara Moisésdë li kjĩshko, llëbo oblë oblë kjĩshko bakoe. Gueniyo pja opzrëk eshko llëme. E tjwlō llëm, ëye kjimte e go llëm bakoe. ¹⁰ Jesús tjłkwo kjruga shäng kjlara tjłë oblë kong kar kar ëng shdök wlo wleni ga poshdum pjłara, pjloglo pjök. E irgo ga jlō le llëm wleni ga wlokjrëp tjwe bomi tjok ame. ¹¹ Miydëy e go ga wotjłik llëbo owa shãryë. Llëye shãrye shäng li go ga miydëy ga e shdungko.

Kjibokwo pjirzlong

¹² Tja wotjłik jek Nicópolis kjokyo, tja ber sök eshko kjok owa dbaryoshko wlo lër. Artemas ichër jek bop wlokjrë, llëm ga Tíquico. Äär shäng bop shwoy ga woydër ga pja tek ba tjok bor ĩk eshko malinge.

¹³ Bi pjeyoga löng eshko do pjök. Kjłara ko Zenas, e parkë no wlikaga kjok llgwekklo go. Kjłara obi ko Apolos. Opshik toe le wleni ga kjimtozong. Llëye woyde dö li wlës ba kong.

¹⁴ Woyde ga bi pjeyoga opping llëbo pjłú shãryë, oblë kjimtë, epga ber löng tjwlō tjok wlo.

¹⁵ Nopga löng bor tjok jũshko uunkong, «¿Pja yonde?» le lok bop kong. Bi pjeyoga tjłkwo kjruga löng eshko li kong, «¿Pjã yonde?» lërwa ba kong bakoe.

Rokër Sbō kong ga ba wopjłú li kjĩshko ga pja kjimte ara.

Carta a Filemón **Kjibokwo ère tara Pablorë** **Filemón kong** **Kjibokwo ère sorë**

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo. Domer shäng kjlara obi ko Filemón. Dënashko ga Jesús roy pjlú lara Pablorë ba kong, ga tjlökwo kjrara. E kjishko epga jëk löng ëng tjok pjlú iyado.

Domer shäng kjlara ko Onésimo. E Filemón parkaga tjwlek shäng pjir wleniyo. Pjlara ga ba sogo li llëbo lüyotkara, ga töktong ey dwayo, jek öötong shäng Roma kjokyo. (Eshko dbaryo ga ëye llëbo lüyotkono ga wlëkoba ga zrökoba jekdo.) Eshko dbaryo ga Pablo sök kjërshko Roma kjokyo, Jesús roy pjlú lara kjishko, tak pjang Hechos 28.16-31 go sorë li eni. Eshko ga Jesús roy pjlú lara Onésimo kong, ga tjlökwo kjrara. Eni ga jek woydë iröng ba sogo li shwoy, llëbo shäryara owa li llgweya ba tjok wlo.

E kjishko ga kjibokwo ère tara Pablorë Onésimo kong, söya jek ba sogo li kong wlo, wlëpyotke wlo. Llëbo pjlú shäryara Jesúsde Filemón kong ara, owa pjang ba go li löna beno dret li lara ba kong. Eni ga ichara llëbo owa shäryara ba parkagarë ba kong li ie ber tjwlo llëm, ga ber shäng wopjlú ba tjok shara.

¹ Kjibokwo ère taga tja Pablorë, bi kjlara Timoteo tjok. Tja sök kjërshko. Tja bängzak shäng jüshko, Cristo Jesús tjlökwo kjishko.

Filemón, pja parkë shäng borwa tjok, ga pja woydërwa ara. Kjibokwo ère ichërwa jek bop kong, ² borwa dor Apia kong, borwa kjlara Arquipo kong, Jesús tjlökwo kjrägaga tön löng bop ushko li kong bakoe. Arquipo parkë shäng Jesús kong borwa tjok.

³ Rokër bi Data Sbö kong, Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjây kjimte lok ara, pjây ie ber löng wlëp bakoe.

Nopga woydara Filemóndë ara

* **1:10** Grecia so tjlökwo Onésimo, e tjwlo ara loklo.

⁴⁻⁵ Filemón, pja roy kuror ga pja mär shäng Tjlapga Jesús go, ba tjlökwo kjrägaga woydëp ara bakoe. E kjishko ga tja syöshtë Sbö kongshko ga pja woyotjlin ga tja wopjlú bor Sbö tjok bop kjishko. ⁶ Rokër Sbö kong ga pja kjimte jëk pjlú tjlökwo kjrägaga li tjok jek këgong, llëbo pjlú twe Cristorë bi kong li miydëp uunkong wlo. ⁷ Pja bor kjlara. Tjlökwo kjrägaga li kjimtëp ara, ga epga löng wopjlú bop kjishko. E kjishko ga tja wopjlú, woowa llëme.

Pablo tjlëno Onésimo kjishko

⁸⁻⁹ E kjishko ga llëbo rokër bop kong. Tja kong dbo twara Cristorë kjishko ga pja ichër ba shäryë dbo goshko ga pjlúe. Gueniyo ga shji ëng woydë ara kar kar kuzong ga pja ichër woydë eni llëme. Tja tjlabla tjän, ga tja bängzak shäng kjërshko, Cristo Jesús tjlökwo kjishko. ¹⁰ Eni ga llëbo rokër bop kong Onésimo* kjishko. Tja sök kjërshko, orkwo kjrochak pjir dröng sho goshko wopro ga e Jesús tjlökwo kjrono, ga beno bor wa wleni e kjishko. ¹¹ Dënashko ga sök bop tjokshko ga e bop kong ga llëno llëme. Gueniyo eerishko ga e beno tjwlo ara bop kong shara, tjwlo ara bor kong bakoe.

¹² E ichër jek bop kong iröng obi, woydër ara bor wa wleni gueniyo. ¹³ Tja bängzak shäng Jesucristo tjlökwo roy pjlú li kjishko. Eni ga pja shäng jüshko kjwe ga miydër ga tja kjimtëp. E kjishko ga woydoror ga e ber sök bor tjok bop äska. ¹⁴ Gueniyo ga shäryër eni llëme. E bopoya kjishko ga llëbo shäryër woydë ba tjok llëm, kjakrokër bop kong guing. Tja kjimtëpshko ga woydër ga shäryëp bop woshko, pja ichoror ba shäryë dbo go kjishko llëme.

¹⁵ Tja wotjlik ga töktong bop ushko dwayo dbar kjwöbö ga pjlúe lër. Eerishko ga äär iröng ber sök bop tjok iyado wlo shara. ¹⁶ Ber bop parkaga tjwlek shäng pjir wleniyo dö ame, ber bop kjlara, woydëp ara wleniyo bakoe. Tja omwoydë ara, gueniyo ga woydër ga pja omwoydë e kjinmo. Ber bop parkaga dö ame, ber bop kjlara bako, mär shäng Tjlapga Jesús go kjishko. Woydër ga pja omwoydë ara e kjishko.

¹⁷ Eni ga bop kong ga tja bop kjlara lëp wleni ga Onésimo wlokjrëp, tja wlokjrorop wleni. ¹⁸ Llëbo shäryara bop kong owa, pogo tjwlö bop kong wleni ga ba tjwlö li rokëp ba kong llëm, rokëp bor kong dey. ¹⁹ Tja Pablo, tjlökwö ëre tër bop kong bor orkwö om go go shara. Pogo tjwlö bop kong kjöme li tjwlëngga tjarë bop kong. Pja döktong, tjlökwö loror bop kong li kjishko. E kjishko ga pja pogo tjwlö bor kong ara bakoe. Gueniyo woyoshrër woydë bop kong llëme. ²⁰ Pja bor kjlara. Ga shji tönö beno tjeng Cristo tjok kjishko ga llëye rokër bop kong li shäryos bor kong eni. Eni ga tja ber wopjlú eshko. ²¹ Miydër ga llëye rokër bop kong li, e shäryëp eni. Miydër ga shäryëp e kjinmo bakoe. Kjibokwö ëre tër bop kong e kjishko.

²² Llëbo rokër bop kong kjrina obi. Pja syöshtë Sbö kong ga tja kjimte äär eshko iröng obi. Ga tja kong shto wlëp kjrina, tja äärshko ga tja ber sök kjone shtoyo tjok wlo.

Kjibokwö pjirzlong

²³ Bor kjlara Epafra, «¿Pja yonde?» le bop kong. E shdung shäng bor tjok ëreshko, Cristo Jesús tjlökwö kjishko. ²⁴ Marcos, Aristarco, Demas, Lucas, «¿Pja yonde?» le lok bop kong bakoe. Tja kjimte lok bor pak shäryë.

²⁵ Rokër Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pja kjimte ara.

Carta a los Hebreos Kjibokwo ère tak hebreoga kong Kjibokwo ère sorë

Kjibokwo ère tak beno pjang hebreoga mär Jesús go li kong. Hebreoga li, e kowëba Israel tjëyoga, e kowëba judíoga bakoe. Epga tjëyo kjrinaso, gueniyo kowëba oblë oblë eni.

Kjibokwo ère taga èrë miydëy llëme. Kjone kjone tjlë ga taga Pablorë le. Kjone kjone tjlë ga taga Bernabéré le. Kjone kjone obi tjlë ga taga Apolosdë le. Gueniyo taga èrë miydëy yötso llëme.

Eshko dbaryo ga hebreoga mär löng Jesús go li shdungoba ara. E kjishko ga kjone kjone Jesús rayë woydë, mär ber löng kjok llgwekklo tara Moisésdë li go iröng obi wlo. No kjone kjone to löng tjlë ga èye döya Jesúsde ga ä, ga woyde ga raye le. E kjishko ga kjibokwo ère taraba, epga dbokjrë e go wlo.

Dënashko ga Sbö tjlëno nopga kong ba tjlökwo lagaga go, ba parkagaga kjok dogo so go bako, gueniyo eshko dbaryo ga tjlëno ba Wa Jesús go li taraba ba kong. Dënashko ga Sbö tjlë ba nopga kong ga llono ga tjlökwo twe ba kong tjaglën, ber pjlu, tjlökwo bäm go li kjinmo le, ga shäryara eni Jesús go li taraba ba kong. Owa pjang bi go li löya Sbörë kjok llgwekklo tara Moisésdë li kjishko llëm, gueniyo Jesús wolono pjaraso, owa pjang bi go kës li löya Sbörë ber dret wlo, ga shji ie ber löng pjlo bek ba bokso e kjishko ga pjlu li taraba ba kong. Llëbo shäryara Jesúsde bi kong li kjishko ga shji äär Sbö bokshto kjok dogo ba pjlu wlo li taraba ba kong. Eni ga epga icharaba mär Jesús go jlökoyo, llëbo wen ba kong owa gueniyo.

Sbö Wa, e tjwlö ara, Sbö parkagaga kjok dogo so kjinmo

¹ Dënashko ga Sbö tjlëno ba tjlökwo lagaga oblë oblë kong, le lok bi tjlapgaga kong wlo. Tjlëno eni kop ara, ga tjlëno oblë oblë

* 1:5 Salmo 2.7. † 1:5 2 Samuel 7.14; 1 Crónicas 17.13. Salmo 45.6-7.

bakoe. ² Gueniyo ga dbar pjir lë dbaryo eerishko ga ba Wa ichara tjlëno bi kong om go shara. Ba Wa li go ga kjok shäryara Sbörë uunkong, ga llono ga llëbo tjeng kës li ber bañya. ³ Ba dbo kãã, e so Sbö i kjoyo, e so e kjoyo kjishko. Llëbo kës tjeng ba wloshko, ga iche ba tjlökwo dbo ara li go, srer llëm wlo. E wolono, llëbo owa shäryara nopgarë li potjwlëkklo. E irgo ga öötong beno sök Sbö orkwo këlëkong kjok dogo. ⁴ Eni ga öötong sök tjwlö ara, Sbö parkagaga kjok dogo so kjinmo, ga ba ko tjwlö ara ba kjinmo bakoe.

⁵ Miydëy eni, llëbo lara Sbörë ba kong li kjishko. Tjlëno ga «Pja bor Wa;

eeri ga tja öötong beno sök bop Data.»* Lara eni ba Wa kong, gueniyo lara ba parkagaga kjok dogo so kong eni llëme. Ga tjlëno obi ga

«Tja ber sök ba Data;

era ber sök bor Wa.»†

⁶ Ga ba Wa li ichara kjok ère kjing goshko ga tjlë ga

«Bor parkagaga kjok dogo so,

bor Wa, e poshrëzi uunkong.»‡

⁷ Ga tjlëno ba parkagaga kjok dogo so kjishko. Tjlëno ga

«Ba parkagaga kjok dogo so, e shäryara beno so pjluk kjoyo, so iök kjoyo bakoe.»§

⁸ Gueniyo tjlëno ba Wa kong ga

«Pja Sbö,

pja ber sök no pjluo iyado wlo, ga kjok llgwep beke.

⁹ Llëbo pjlu shäryëbashko ga pja wopjlu eshko.

Gueniyo llëbo owa shäryëbashko ga pja woydë ara eshko.

E kjishko ga pja ioror beno sök wopjlu, bop pjeyoga löng kës li kjinmo.

Tja bop Sbö jlökoyo.»*

¹⁰ Ga tjlëno ba kong obi ga

«Tjlapga, kjok ère dämärshko ga kjok uunkong shäryaga pjarë, kjopkwo, klung bakoe.

¹¹⁻¹² Llëbo kës ère pjir,

† 1:6 Deuteronomio 32.43. § 1:7 Salmo 104.4. * 1:9

gueniyo pjara ber sök ñyado.
Shwong këguëshko ga dbuy,
llëno ame kjîshko.
Pja opshäryë llëbo kës ëre tjok eni wleni.
Gueniyo pjara kjlopswë llëm,
pja ber sök ñyado.»†

13 Ga tjlëno ba kong obi ga

«Pja tek wlar ber sök bor orkwo këlëkong,
äär jong bop moskwoga zanor pjir gu-
ing,

eshko ga iër ber tjeng bop wloshko.»‡
Lara eni ba Wa kong, gueniyo lara ba parka-
gaga kjok dogo so kong eni llëme. 14 Epga
sëyaga to löng parkë Sbö kong eröe. Ga epga
iche nopga dâr wlo li kjimtë.

2

Sbö tjlökwo woyotjlïy yõtso

1 Woyde ga Sbö tjlökwo kuroy li woy-
otjlïy yõtso, shji opkwë sira sira ey dwayo
llëm wlo. 2 Dënashko ga Sbö tjlökwo söra
ba parkagaga kjok dogo sorë bi tjlapgaga
kong, ga llëye lara ba kong li, e kolako.
Ëye omkolono llëm ga shduna Sbörë beke.
3 Shji dâr sorë tjlökwoyo lira, e kësbang,
wolësoe. ¿Eni ga e kjrëy llëm ga shji shdüya
eni llëm sorëro? Tjlökwo ëre laga Tjlapga
Jesúsdë bäm go. E irgo ga ba tjlökwo kugaga
omlono bi kong eni bakoe. Miydëy e go
ga e beke. 4 Ga llëbo ñydëba llëm wleniyo
shäryara Sbörë bi kong oblë oblë, ga ba Sëya
ichara kjok miydë twë bi kong, woydara
Sbörë sorë li eni. Shäryara eni, miydëy e go
wlo ga tjlökwo li beke.

Jesús opyono beno so ba pjeyoga kjoyoe

5 Llono ga dbar tjwe kjwara oblë li
lörwarë bomi kong. Eshko ga ba parkagaga
kjok dogo so ie Sbörë kjok llgwek llëme.
6 Llëbo tak pjang Sbö tjlökwo go, dbar lërwa
löng li kjîshko. Tjlë ga
«No* tjlwlo ara llëme.

¿Eni ga woyotjlïp ara ega?

¿Tjlwlo ara lëp ega?

7 Bäm go ga iorop beno tjlwlo

bop parkagaga kjok dogo so dorko.
E irgo ga iorop beno kësbang, tjlwlo ara,

8 iorop beno shäng llëbo tjeng kës li
ichaga bakoe.»†

Miydëy e go ga llono ga llëbo tjeng kës li iche
no lirë. Gueniyo eerishko ga llëbo iche llëm
wleniyo tjok obi. 9 Llëye weno Jesús tjok li
miydëy pjlúe. Bäm go ga iara Sbörë beno
tjlwlo ba parkagaga kjok dogo so dorko. Ga
Sbö wopjlú li kjîshko ga ichara wolon bi
kjîshko. Ga wolono kjîshko ga iara beno
kësbang, tjlwlo ara.

10 Ba go ga llëbo tjeng kës li shäryara
Sbörë, ga beno tjeng ba kong uunkong.
Llëbo owa ichara wen ba kong ara. E
poshäryara ber nopga ara döga wlo eni. Sbö
omshäryono eni, woydara eni kjîshko, ga
shäryara beke. 11 Jesús, nopga iara beno
tjeng dboy Sbö kong li, e Data kjilaraso. E
kjîshko ga epga lökyokjre Jesúsdë llëm, kowe
ba pjeyoga. 12 Tjlëno Sbö kong ga

«Bop roy lër bor pjeyoga kong.

Pja poshrër ara, epga tön löng lishko.»‡

13 Ga tjlëno obi ga

«Tja mär Sbö go.»§

Ga tjlëno obi ga

«Tja shäng bor wapga twara Sbörë bor kong
li tjok.»*

14 Iara beno ba wapga li, e nopga, ga
nopga ichaga wolon li, e Ä, ga uunkong
tjeng Ä wloshko e kjîshko. E kjîshko ga
Jesús öötong beno shäng no, ga wolonoe.
Shäryara eni, Ä zäya wlo, 15 nopga döya
Ä wloshko dwayo wlo bako, ber löng ba
wolon li bangkjre ame wlo. 16 Jlökyo ga e
shrono shäng Sbö parkagaga kjok dogo so li
kjimtaga wlo llëm, shrono shäng Abraham
tjeyoga kjimtaga. 17 E kjîshko ga iara Sbörë
beno shäng ba pjeyoga dik, llëbo wen ba
kong lok kës li wen ba kong eni wlo, epga
sorë miyde pjir wlo. Eni ga songe le ga
pjlú, ga parkë syöshtaga kësbangyo wleni ba
kjîshko ga pjlú bako, e äär ber llëbo owa
shäryara li potjwlëkklo wlo. 18 Ga öör shäng
song, tjlina Äre ara, llëbo owa shäryë wlo
lara kuzong ga nopga tjlïya Äre enishko ga
epga kjimte ga pjlúe.

† 1:11-12 Salmo 102.25-27. ‡ 1:13 Salmo 110.1. * 2:6 No le li, e Jesús loklo. † 2:8 Salmo 8.4-6. ‡ 2:12 Salmo 22.22. § 2:13 Isaiás 8.17. * 2:13 Isaiás 8.18.

* 2:6 No le li, e Jesús loklo. † 2:8 Salmo 8.4-6. ‡ 2:12

3

Jesús tjlwō ara, Moisés kjinmo

¹ E kjīshko ga pjeyoga, pjāy rokara Sbörē, iara beno tjeng dboy ba kong 'li, Jesús woy-otjlīzī īyado. Ichara Sbörē ba tjlōkwo roy lē bi kong 'li e. Syōshtaga Sbō kong bi kjīshko kēsbangyo 'li e bakoe. Shji mār ba go lēy eni. ² Jesús iara Sbörē beno shāng parkē ba kong, ga parkono pjlú, Moisés parkono pjlú Sbō nopga kong sorē ga eni. ³ Gueniyo Jesús, e tjlwō ara, Moisés kjinmo, domer u shāryaga tjlwō ara, u shāryara 'li kjinmo wleni. ⁴ U tjeng kēs 'li shāryaga tjok, gueniyo llēbo tjeng kēs 'li shāryaga Sbörē. ⁵ Moisés parkono Sbō nopga kong pjlú, parkaga tjlwēk shāng pjir wleniyo dik. Eni ga llēye shāryara 'li beno llēbo wen llono 'li jyāglio. ⁶ Gueniyo Cristo, e Sbō Wa, ga parkē shāng Sbō nopga ichaga. Tjawa tjlē ga shji mār ba go, ga koshēy īyado lēy eni. Shāryēy eni jlōkoyo wleni ga shji ber ba nopga, so u shāryara 'li kjoyoe.

Woyde ga shji mār Sbō go āār jong ba dbo go

⁷⁻⁸ E kjīshko ga Sbō Sēya tjlē ga «Eeri ga Sbō tjlōkwo kumi wleni ga kjrozīa. Bomi tjlapgaga tek dēnashko so, Sbō kolara lok llēm, llēye kuya woydē llēm bakoe. Pjāy opshāryē baīya dik llēme. Epga lōng kjok dogro no llēmshkoshko ga Sbō tjlīna lok. ⁹ Llēbo shāryara Sbörē kēs 'li īna lok öötong 'lu pjloglo sak pkēng (40). Eni emdē ga Sbō tjlīna lok ara. ¹⁰ E kjīshko ga Sbō iirkono ara ba kong, ga tjlē ga “Jeno lōng īyado, jēk'lok woydē bor tjok llēme” le. ¹¹ E kjīshko ga Sbō iirkono ara ba kong, ga tjlē jlōkoyo ga “Epga āār lōng bor woshtozlong kjokyo llēme” le.* ¹² ¡Pjeyoga, pjāy sjēke! Sbō, e sök īyado. Eni ga llēbo owa iēmi āār ber tjeng bomi pjlúshko llēm, Sbō rayēmi llēm wlo. ¹³ Dbar kjwobi go ga pjāy ēng kjimtos dbokjrē dey. Dbar kowēy «eeri» 'li pjang obishko ga pjāy opshāryos eni, pjāy jyāpgwe llēbo owa lirē

llēm wlo, Sbō rayēmi llēm wlo. ¹⁴ Shji mār lōng Cristo go bām go sorē ga woyde ga shji mār ber lōng ba go eni āār jong ba dbo go. Shāryoroy eni ga shji āār ber lōng ba tjok īyado, ¹⁵ tak pjang Sbō tjlōkwo go sorē 'li eni. Tjlēno beno eni:

«Eeri ga Sbō tjlōkwo kumi wleni ga kjrozīa.

Bomi tjlapgaga tek dēnashko so, Sbō kolara lok llēm, llēye kuya woydē llēm bakoe.

Pjāy opshāryē baīya dik llēme.»†

¹⁶ ¿Nopga öör lōng Sbō tjlōkwo kuno, gueniyo kolara lok llēm 'li ē? Nopga shira Moisésdē tek Egipto kjokyo dwayo 'li epga om go. ¹⁷ ¿Sbō iirkono öötong 'lu pjloglo sak pkēng (40) 'li ē kong? Nopga llēbo owa shāryono, ga wolono tjeng kjok dogro no llēmshko 'li kong. ¹⁸ «¿Epga āār lōng bor woshtozlong kjokyo llēme» lara Sbörē jlōkoyoshko ga ē layde shāng? Nopga ba tjlōkwo kolono llēm 'li layde. ¹⁹ Miydēy e go ga epga öötong lok llēm, epga mār Sbō go llēm kjīshko.

4

Sbō nopga āār ber lōng ba woshtozlong kjokyo

¹ Tjlōkwo lara Sbörē ba kong lok jlōkoyo 'li beno bi kong bakoe. Shjira ie woydē āār ber lōng ba woshtozlong kjokyo bakoe. E kjīshko ga shji sjēk, shji āār ber lōng eshko wlo. ² Sbō tjlōkwo pjlú 'li kuroy wēlē, epga omkuno dik, gueniyo mār Sbō go llēm kuzong ga beno ba kong ga llēno llēme. ³⁻⁵ Shji āār ba woshtozlong kjokyo wlo ga woyde ga shji mār ba go, lara Sbörē sorē 'li eni. Tjlēno beno eni:

«E kjīshko ga Sbō iirkono ara ba kong, ga tjlē jlōkoyo ga “Epga āār lōng bor woshtozlong kjokyo llēme” le.»*

Gueniyo llēbo tak pjang Sbō tjlōkwo go. Tjlē ga «Dbar kjäk (7) ga ba pak shāryara pjirshko ga woshtonoe.»† E irgo ga tjlē ga «Epga āār lōng bor woshtozlong kjokyo llēme» le. Miydēy e go ga kjok shāryara Sbörē pjirshko ga woshtozlong kjokyo lara 'li, e shāryak pjir tjan.

* 3:11 Salmo 95.7-11. † 3:15 Salmo 95.7-8. * 4:3-5 Salmo 95.11. † 4:3-5 Génesis 2.2.

⁶ Miydëy e go ga no kjone kjone äär ba woshtozlong kjokyo ga pjlúe. Gueniyo nopga Sbö tjlökwo pjlú li kuno bäm go li öötong eshko llëm, kolara lok llëm kjishko. ⁷ E kjishko ga lu kop ara irgo ga Sbö tjlëno David kong. Eshko ga dbar iara beno kwara obi, ga kowara «eeri». Eshko ga tjlökwo lara jlökoyo loror bomi kong tjän li, e lara nopga löng eshko li kong jek obi. Tjlë ga

«Eeri ga Sbö tjlökwo kumi wleni ga kjrozia.

Pjäy opyë ber löng llëye kumi woydë llëm wleni llëme»†le.

⁸ Epga iara Josuére beno löng woshtë jlökoyo kjwe ga dbar iara Sbörë kwara obi llëme. ⁹ Miydëy e go ga llono ga ba nopga kong dbar twe Sbörë kwara obi, woshtë jlökoyo wlo, Sbö woshtono dbar kjäk (7) lishko sorë ga eni. ¹⁰ Eshko dbaryo ga ëye öötong löng eshko ga parkë ame, ber löng woshtë jlökoyo, Sbö woshtono sorë ga eni. ¹¹ E kjishko ga shji drön ëë, shji äär eshko wlo. Llëm ga shji kjone kjone Sbö kolë llëm, Israel tjëyoga dik, ga shji äär eshko llëme.

¹² Sbö tjlökwo, e së, dbo ara bakoe. Shji oblë shorkek dröng kowo stek kar kar wleni go ga dröng li opzrëk ronge. Sbö tjlökwo li, e so dröng e kjoyoe. Opzrëk rong, kjlay bi pjlúshko. E go ga shji wotjlik pjlúre, de owa, e miydëy wëlle. ¹³ Llëbo jney, İga Sbörë llëm wlo ga äe. Llëbo uunkong İya wëlle, ga llono ga shji iche ba dboryë, llëbo shäryoroy kës li kjishko.

Jesús, e syöshtaga Sbö kong bi kjishko kësbangyo

¹⁴ Jesús, e Sbö Wa. E öötong sök kjok dogo. Syöshtaga Sbö kong bi kjishko kësbangyo li e. E kjishko ga shji mär ba go lëy kuzong ga woyde ga shji mär ber löng ba go jlökoyo.

¹⁵ E tjlina Äre ara, llëbo owa shäryë wlo lara, shji tjlïya Äre sorë ga eni. Gueniyo era llëbo owa shäryono llëme. E kjishko ga shji sorë li miyde shäng pjlú, ga shji dbo ara llëmshko, shji songshko ga shji songe le ga pjlúe. ¹⁶ E kjishko ga shji jek äär Sbö bokshto lan ba tjok wlo, llëye bangkjrey llëm wleni, shji woyde ara kjishko. Eni ga shji songshko

ga shji songe le, ga shji kjimte ba wopjlú li kjishko.

5

¹ Syöshtagaga Sbö kong Israel tjëyoga kjishko këskesyo kjrara Sbörë kjlobi nopga li tjrëko dwayo, parkë Sbö tjok, nopga li kong wlo, öng zröya, sho suya, llëbo owa shäryara nopgarë li kjishko wlo bakoe. ² Nopga li kjok miydë ara llëm, ga olö ga llëbo shärye lok owa, dbo ara llëm kjishko. Eshko ga songe le syöshtagaga lirë ga pjlú, epga dbo ara llëm eni bako kjishko. ³ E kjishko ga öng zröya, sho suya, llëbo owa shäryara nopgarë li kjishko dö llëm, shärye eni, llëbo owa shäryara epgarë om go li kjishko bakoe.

⁴ Pak ëre tjwlo ara. Gueniyo ëye opyë pak ëre shäryë om go llëme. Woyde ga rokaga Sbörë, Aarón rokara sorë ga eni. ⁵ Cristo opyono pak tjwlo ara ëre shäryë om go llëm bakoe. Sbö tjlëno ba kong ga

«Pja bor Wa;

eeri ga tja öötong beno sök bop Data.»*

⁶ Ga tjlëno ba kong obi ga

«Pja ber shäng syöshtaga İyado wlo,

Melquisedec dik.»†

⁷ Jesús shäng kjok ëre kjing go obishko ga miyde ga Sbö dbo ara, e döya eshko dwayo wlo, wolon llëm wlo. E kjishko ga kjloshtono ba kong jlökoyo, slatong ara boryo go. Ga Sbö bangkjrrara ara kuzong ga llëye lara li kura. ⁸ Gueniyo e Sbö Wa ëmdë ga llëbo weno ba kong owa ara kjishko ga oppino Sbö kolë jlökoyo. ⁹ Ga llëye woydara Sbörë shärye wlo li shäryara uunkong pjirshko ga öötong beno sök ba kolagaga uunkong li döga, epga ber löng së İyado wlo, ¹⁰ ga iara Sbörë beno shäng syöshtaga kësbangyo, Melquisedec dik.

Shji Sbö rayë llëme

¹¹ Llëbo lërwa woydë bomi kong ara ëre kjishko, gueniyo lërwa wlo ga kjang, pjäy kã kjang kjishko. ¹² Pjäy mär löng Jesús go dbar kop ara tjän. Pjäy oppino pjlú kjwe ga eerishko ga pjäy opyono beno löng no pingga. Gueniyo Sbö tjlökwo kjrëmi löng li llë loklo miydëmi löng llëm obi. Woydëmi

† 4:7 Salmo 95.7-8. * 5:5 Salmo 2.7. † 5:6 Salmo 110.4.

ga pjây pîya oblërë tjlökwo wëllë go eröe. Kjwozirga löng nä ië wleniyo, e dli uë woydë llëme. Pjây so e kjoyo, tjlökwo kjang li kumi woydë llëm kjîshko. ¹³ Nopga so kjwozirga löng nä ië kjoyo li, e jëk löng pjlo bek sorë li miydayde lok llëm obi. ¹⁴ Gueniyo tjlökwo kjang li, e dli wleni, ga nopga so këkboga kjoyo li, e opping ara e go, ga llëbo pjlúe, de owa, e miyde löng pjlúe.

6

¹⁻² Bäm go ga tjlökwo laraba bomi kong ara. Cristo tjlökwo wëllë li laraba bomi kong. Llëbo owa shäryëy löng li, e rayëy sorë, shji wolon llëm wlo, e laraba bomi kong. Shji mär Sbö go sorë, e laraba bomi kong. Shji wë sorë, e laraba bomi kong. Shji orkwo ië ëng kjing go sorë, e laraba bomi kong. Nopga wolono löng li woshërë iröng obi sorë, e laraba bomi kong. Llono ga nopga shdüya Sbörë iyado wlo sorë, e laraba bomi kong bakoe. Tjlökwo uunkong ëre laraba bomi kong pjir tjän. Gueniyo woyde ga e lanyotkëy ame, shji opping tjlökwo kjang li go dey, nopga wotjlik këkboga dik wleni. ³ Woyde Sbörë wleni ga shäryëy eni.

⁴⁻⁶ Eye tjlökwo li kjrono, ga rayara ga rokëy iröng obi ber löng Sbö tjok ga äe. Llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe le ame, ga raye ame bakoe. Llëbo twara Sbörë ba kong li kjrara lok tjän. Epga ëng dowlëno Sbö Sëya tjok. Miydara lok pjir tjän ga Sbö tjlökwo, e pjlúe. Sbö Wa tjwe iröng obi dbo ara go sorë, e miydara lok pjir bakoe. Eni ga Sbö Wa li rayarashko ga e zröra lok lök pjang kjlös go jek obi wleni, ga iara lok beno shäng joywëba wlo bakoe.

⁷ Kjuk buk kjrina. Shunyo shrë ba kjing goshko ga di li shura klung sho lirë, ga dwla botjyono pjlú, nopga parkë löng eshko li kongshko ga Sbö ber wopjlú kjok li tjok. ⁸ Gueniyo e wen shkë sho, kjlo sho oblë oblë llëno llëm wleniyo ga Sbö ber wopjlú ba tjok llëme. Llono ga e sukoba pjire.*

⁹ Pjeyoga, tjawa lan bomi tjok eni ëmdë ga miydërwa ga pjây opshäryë owa eni

* **6:8** Kjuk le li, e nopga loklo. Shunyo le li, e llëbo shärye Sbörë nopga kong pjlú li loklo. Eni ga llëbo shärye Sbörë nopga kong pjlúshko ga shji llëbo shäryë ba tjok pjlú ga Sbö ber wopjlú bi tjok. Gueniyo shji llëbo shäryë ba tjok owa ga Sbö ber wopjlú bi tjok llëm, ga shji shdüya. † **6:14** Génesis 22.17.

llëme. Eye döktong ga woyde ga llëbo shärye pjlúe. Ga miydërwa ga pjây omshäryë eni. ¹⁰ Sbö woydëmi ara kjîshko ga ba nopga kjimtoromi ara, ga shäryëmi löng eni obi. Sbö wotjlik bek iyado, ga llëbo shäryëmi löng li woyojeya llëme. ¹¹ Woydërwa ga pjây omshäryë eni jlökoyo, äär jong llëbo koshëmi löng li shäryono pjir guing. ¹² Woydërwa ga pjây opyë löng shmi jong wleni llëme. Eye kwleya mär Sbö go llëm ga llëbo twe Sbörë ba nopga kong lara li kjre lok jlökoyo. Woydërwa ga pjây omshäryë eni bakoe.

Tjlökwo lara Sbörë jlökoyo li, e shäryë eni

¹³ Eye tjwlo ara Sbö kjinmo llëme. E kjîshko ga Sbö tjlëno Abraham kong jlökoyo dënashko ga tjlökwo li lara ba ko om go li go. ¹⁴ Eshko ga tjlë ga «Pja kjimtër ara. Bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär träk llëme»† le. ¹⁵ Kuya ga beno shäng ba koshë wopjlú, ga llëye lara li kjrara beno ba kong. ¹⁶ Nopga tjlökwo lë oblë kong jlökoyoshko ga tjlökwo le oblë tjwlo ara ba kjinmo li ko goshko, ber ba miydaga wlo. Shäryara eni ga jlöe lëba. ¹⁷ Eni ga Sbö tjlëno jlökoyoshko ga woydara ga miydëba ga tjlökwo li shärye jlökoyo, ga kjlopswe llëme. E kjîshko ga tjlökwo li lara ba ko om go li go. ¹⁸ Sbö jyörkë llëme. Llëye le jlökoyo li, e shärye kjluwe. Llëye le ba ko go li, e shärye kjluwe bakoe. Ga shji töktong ba shwoy, ga rokoroy ba kong ga shji döya. Eni ga miydëy ga llëye lara li shärye eni kuzong ga shji beno löng wopjlúe. ¹⁹⁻²⁰ Eni ga miydëy pjlú ga llëye koshëy löng li, e shäryë eni. E kjîshko ga shji wotjlik oblë oblë llëm, shji wotjlik ber löng kjrinaso eröe. Shji mär ber löng Jesús go. E öötong sök Sbö bokshto kjok dogo bi bäm go, ga beno shäng syöshtaga kësbangyo iyado bi kjîshko, Melquisedec dik.

7

Syöshtaga Sbö kong ko Melquisedec

¹ Melquisedec, e dënashko ga Salem so pjluyo, syöshtaga Sbö Tjwlo Kësbangyo kong

ba pjeyoga kjishko bakoe. Pjlara ga Abraham öör shäng engkwë pjlupga oblë tjok, ga zanae. E irgo ga jek shäng irbo, to ba ushko wlo ga wlokrara Melquisedecde, ga tjlëno beno pjlú ba kong. ² Eshko ga llëbo wlëna Abrahamdë kës li shtara äär ba sakyö (10) go, ba sakyö (10) go, shira kjrina kjrina, ga twara ba kong. Melquisedec, e no pjluyo, llëbo pjlo bek shäryaga li loklo. Ga Salem, e wlëp loklo. Eni ga kowëba Salem so pjluyo li, e beno no pjluyo, nopga iaga ber löng wlëp loklo. ³ Data ë, mekë ë, kjökëga ë, e miydëy llëme. Weno buk llonoshko, wolono llonoshko, e miydëy llëm bakoe. Eni ga beno syöshtaga İyado, Sbö Wa dik.

⁴ E tjwlö kjöm li woyotjlizä. Abraham, e bi tjlapga tek dënashko so tjwlö ara anmoyö ëmdë ga pjlupga zanashko ga llëbo wlëna kës li twara ba kong kjrina. ⁵ Syöshtagaga Leví tjëyo lira, llëbo tak pjang kjok llgwekklo tara Moisésdë li go ba kjishko. Tjlë ga Abraham tjëyoga llëbo wlëkshko ga woyde ga shte lok, ga äär ba sakyö (10) go, ba sakyö (10) go ga shiya kjrina kjrina, ga twe ba kong lok, uunkong li pjeyoga dö gueniyo. ⁶ Gueniyo domer li, e Leví tjëyo llëme. Ga Sbö tjlëno jlökoyo li, e beno Abraham kong. Eni ëmdë ga llëbo wlëna Abrahamdë li, e twara ba kong kjrina, ga kar tjlëno beno pjlú ba kong. ⁷ Miydëy ga ëye tjlëno beno pjlú oblë kong ga e tjwlö ara ba kjinmo.

⁸ Llëbo twëba syöshtagaga Leví tjëyo kong eni. Gueniyo miydëy ga llono ga epga wolon. Domer kong llëbo twara Abrahamdë li, era wolono sorë, llonoshko, e tak pjang Sbö tjlökwo go llëme. E kjishko e sök së obi wleni. ⁹⁻¹⁰ Tjwlö shigaga li, e Leví tjëyoga, ga Leví, e Abraham tjëyo. Abraham wlokrara domer lirëshko ga Abraham wappa llëm obi. Eshko ga Leví, ba tjëyoga kës, e tjeng Abraham tjok obi wleni. E kjishko ga llëbo twara Abrahamdë ba kongshko ga epga omtwono ba kong wleni bakoe.

Jesús, e Melquisedec dik

¹¹ Kjok llgwekklo twara Sbörë nopga li kongshko ga Leví tjëyoga iara beno löng syöshtaga ba kong nopga li kjishko. Eshko ga

domer iara beno syöshtaga kësbangyo bäm go li, e Aarón. Gueniyo ëye ie syöshtaga eniyorë ber pjlo bek Sbö bokso ga äe. E kjishko ga syöshtaga woydara oblë wleniyo, gueniyo Aarón dik llëm, Melquisedec dik shara. ¹² Eni ga syöshtaga bäm go wleniyo li kje Sbörë, äska ie ber oblë wleniyo wlo ga woydara ga kjok llgwekklo bäm go wleniyo li kje bako, ga äska ie ber oblë wleniyo. ¹³⁻¹⁴ Syöshtaga oblë wleniyo tak pjang Sbö tjlökwo go ëre, e bi Tjlapga Jesús. Gueniyo era Leví tjëyo llëme. Miydëy pjlú ga e Judá tjëyo, ga epga iara Moisésdë parkë syöshtaga Sbö kong öng sho sukklo jong lishko llëme.

¹⁵ Syöshtaga weno shäng kjlara oblë wleniyo, Melquisedec dik. Uunkong ëre miydëy wële e kjishko. ¹⁶ Kjok llgwekklo li tjlë ga ëye äär ber shäng syöshtaga wlo ga woyde ga e Leví tjëyo. Gueniyo Jesús öötong shäng syöshtaga e kjishko llëme. E öötong shäng syöshtaga, e wolon ame kjishko, ¹⁷ tak pjang Sbö tjlökwo go sorë li eni. Tjlëno beno eni:

«Pja ber shäng syöshtaga İyado wlo, Melquisedec dik.»*

¹⁸⁻¹⁹ Kjok llgwekklo tek dënashko so li, ëye ie ber pjlo bek Sbö bokso ga äe. E llëno llëm wleni. E kjishko ga iara Sbörë beno tjwlö ame, äska iara beno oblë, pjlú ba kjinmo. Ère go ga eerishko ga shji äär ber löng Sbö bokshto, lan ba tjok wlo ga pjlúe.

²⁰ Sbö om go tjlëno jlökoyo, Jesús kjishko. Tjlëno eni, syöshtaga tek dënashko so li kjishko llëme. ²¹ Jesús iara beno shäng syöshtaga lishko ga tjlë ga

«Tjlapga tjlëno jlökoyo, ga opkjlopswë ber wotjlik oblë llëme.

Tjlë ga

“Pja ber shäng syöshtaga İyado wlo” le.»

²² Miydëy e go ga tjlökwo tjaglën ëre ie Jesúsde ber pjlú, tjlökwo bäm go li kjinmo.

²³ Syöshtagaga tek dënashko so li arae. Èye parkë ber löng İyado wlo ga ä, epga uunkong wolon kjishko. ²⁴⁻²⁵ Gueniyo Jesúsda sök İyado, ga ber shäng syöshtë Sbö kong, nopga mär ba go äär Sbö bokshto wlo li kjishko İyado. E kjishko ga epga döya ber löng İyado wlo ga pjlúe.

* 7:17 Salmo 110.4.

²⁶ Syōshtaga kēsbangyo woydēy wleniyo li e. E jēk shāng p̄jlo bek īyado, pogo llēye dret Sbō bokso, nopga owa dik llēme. Ga iara Sbōrē beno shāng dboy ba kong, sōra öötong sök kjok dogo, iara beno t̄jwlō ara, llēbo tjeng kēs li k̄jinmo. ²⁷ E syōshtagaga kēsksyō oblē dik llēme. Tek bām goshko ga öng zrōya dbar kjwobi go, ga sho suya, p̄jē drete. Bām go ga shārye eni, owa shāryara om go li pot̄jwlēkklo. E irgo ga shārye eni, owa shāryara nopgarē li pot̄jwlēkklo bakoe. Jesúda opshāryē eni llēme. E optwono p̄jlaraso, beno llēbo owa shāryara nopgarē kēs li pot̄jwlēkklo. ²⁸ Domerga iara kjok llgwekklo lirē beno löng syōshtagaga kēsksyō li, e dbo ara llēm, jēk löng p̄jlo bek ga äe. Gueniyo kjok llgwekklo li twara Sbōrē irgo ga t̄jlōkwo lara oblē j̄lōkoyo. E go ga ba Wa iara beno shāng syōshtaga kēsbangyo īyado wlo. Era öötong beno p̄jlo bek īyado.

8

Syōshtaga kēsbangyo oblē wleniyo, t̄jlōkwo oblē wleniyo

¹ Llēye lēr shāng bomi kong li eni. Shji syōshtaga kēsbangyo sök k̄jlara. E öötong sirkeno sök kjok dogo, Sbō orkwo kēlēkong, shtoyo t̄jwlō ara anmoyō lishko, ² ga parkē shāng Sbō u jong eshko li roshko. U li shāryaga T̄jlapgarē, shāryaga norē llēme.

³ Syōshtagaga kēsksyō uunkong iara beno löng llēbo twe Sbō kong, öng sho suya ba kong bakoe. E k̄j̄shko ga woydara ga llēbo twe Jesúsdē Sbō kong bakoe. ⁴ Kjok ēre k̄jing goshko ga syōshtagaga t̄jok, ga parkē löng llēbo twē Sbō kong, tak p̄jang kjok llgwekklo go sorē li eni. E k̄j̄shko ga Jesús sök kjok ēre k̄jing go obi k̄jwe ga e ber syōshtaga llēme. ⁵ Syōshtagaga li parkē löng Sbō u jong kjok ēre k̄jing go li roshko. E so ba u jong kjok dogo li k̄jyoy, gueniyo äär eni llēm, e ba jyāglo erä. E k̄j̄shko ga Sbō u shāryak öng kwota go li shārye Moisésdē shāng k̄jwlēshko ga Sbō t̄jlē ba kong ga «Shāryos yōtso. Llēbo jyāglo pinor bop kong dlup go sorē ga shāryos eni»* le. ⁶ Gueniyo pak twara Jesús kong li, e t̄jwlō ara, pak

shārye syōshtagagarē li k̄jinmo. E parkē syōshtaga, t̄jlōkwo twara Sbōrē t̄jaglēn, beno īyado wlo li k̄j̄shko. Ga t̄jlōkwo ēre t̄jwlō ara, t̄jlōkwo twara bām go li k̄jinmo.

⁷ T̄jlōkwo twara Sbōrē bām go li, llēbo uunkong shāryara p̄jlú k̄jwe ga t̄jlōkwo woyde oblē llēme. ⁸ Gueniyo īna Sbōrē ga nopga li p̄jlú llēme. T̄jlē ga

«T̄jlapga t̄jlē ga

“Dbar t̄jwe k̄jwara ga
Israel t̄jēyoga kong,
Judá t̄jēyoga kong,

t̄jlōkwo twēr k̄jrina obi t̄jaglēn.

⁹ Dēnashko ga ba t̄jlapgaga,
e orkwo sharor wleni,
ga shiror tek Egipto kjokyo dwayo.

Eshko ga t̄jlōkwo tworor ba kong, beno īyado wlo,
gueniyo kolara lok llēme.
E k̄j̄shko ga t̄ja opk̄jono ba shwoy dwayo.

E k̄j̄shko ga t̄jlōkwo twēr t̄jaglēn li,
e ber t̄jlōkwo tworor ba kong dēnashko
li dik llēme” le.

T̄jlapga t̄jlē obi ga

¹⁰ “T̄jlōkwo tworor, beno īyado wlo bām go li, e p̄jir.

E irgo ga t̄jlōkwo twēr Israel t̄jēyoga kong, ber īyado wlo li eni.

Bor kjok llgwekklo li tēr ber p̄jang ba wot̄jlik li go,
tēr ber p̄jang ba p̄jlugwo go bakoe.

T̄ja ber ba Sbō,
ga ep̄ga ber bor nopga bakoe.

¹¹ Eshko ga t̄ja miyde nopga uunkongdē,
nopga t̄jwlō chira äär jong nopga t̄jwlō ara go.

E k̄j̄shko ga ēye oblē ping bor t̄jlōkwo go ame,
ēye ba k̄jlara ichē bor miydē ame bakoe.

¹² Eshko ga owa p̄jang ba go li lön ber dret,
ga owa li woyoshrēr ame” le.»†

¹³ T̄jlōkwo ēre kowara t̄jaglēn kuzong ga miydēy e go ga t̄jlōkwo bām go li iara beno t̄jwlō ame. Ga llēye kēguē, t̄jwlō llēm ga wop ā ga jeno p̄jire.

* 8:5 Éxodo 25.40. † 8:12 Jeremías 31.31-34.

9

Sbö u jong kjok ëre kjing go

¹ Tjlokwo twara Sbörë, beno ÿyado wlo bäm go li kjibokwoyo goshko ga tjlokwo tak lok oblë oblë, beno Sbö poshrëya sorë li miydoklo, ba u kjok ëre kjing go shärye sorë li miydoklo bakoe. ² Eni ga Sbö u shäryara lok kjwara öng kwota go. Roshko kjër jong kjwara, e kowara lok shto zrek. Eshko ga iök shjiy bapkwö jong kjwara, ga pjlung shosho suk pjir iak beno tjeng dboy Sbö kong li tjeng ba ioklo jong li kjing go bakoe. ³ U li roshko shwong iak pjang kara kësbange. E pjlor kalëkong kjër jong kjwara obi, e kowara lok shto zrek anmoyö. ⁴ Eshko ga llëbo lö pjlebë sukklö jong kjwara, shäryak dbur sho shöylör go. Sbö tjlokwo woyoshroklo bapkwö poglo shtik dbur sho shöylör go li jong eshko bakoe. Roshko *maná* tjeng sira, ba bapkwö shäryak dbur sho shöylör go li roy, Aarón kjorkung pönglä weno pjlara li buk eshko, ak kjwangyo goshko tjlokwo twara Sbörë tak lok li tjeng eshko bakoe. ⁵ Tjlokwo woyoshroklo bapkwö li kjing go Sbö parkagaga kjok dogo so sjägä tjok wleniyo li jyäglo tjeng do pjök, ba sjägä jyäglo li tjeng tjlokwo woyoshroklo bapkwö kjing dokklo li kopshko, owa pjang nopga go li löya Sbörë lishko. Eni tjok ga llëye lër e kjishko wlo ame.

⁶ Llëbo uunkong ëre shäryara lok pjir irgo ga dbar kjwobi go ga syöshtagaga Sbö kong nopga kjishko li, ba pak li shärye dloyo öötongshko ga opzrëk jek kjër jong bäm go li roshko. ⁷ Gueniyo ëye opzrëk jek kjër jong këm kjwara obi li roshko llëm, syöshtaga kësbangyo li eröe. Lu pjlobi go ga opzrëk jek eshko pjlaraso döe. Ga opzrëk wlo ga öng srëng söya tjeng ba tjok, llëbo owa shäryara om go li potjwlëkklo, llëbo owa shäryara nopgarë miyde löng llëm wleniyo li potjwlëkklo bakoe.

⁸ Llëbo uunkong ëre shäryara lok eni, tjlokwo twara Sbörë ba kong bäm go li kjishko. Ère go ga shji pïya Sbö Sëyarë ga tjlokwo bäm go li pjang obishko, Sbö u li jong obishko ga ëye opzrëk jek shto zrek anmoyö lishko ga äe. ⁹ Eerishko ga miydey

e go ga öng llë tworoy, sho suroy Sbö kong eni ga shji opyë ber löng wotjlik pjlo bek ba bokso e go wlo llëme. ¹⁰ Tjlokwo tak lok bäm ëre go ga nopga oppino ië sorë, wë sorë, äär Sbö poshrëk ba ushko ga pjlu wlo. Gueniyo tjlokwo li beno tjwlö tjok, äär jong tjlokwo tjaqlën li tjweshko jä.

Cristo srëng

¹¹ Gueniyo ga Cristo öör tjän, ga öötong beno shäng syöshtaga kësbangyo bi kjishko. Llëbo pjlu tjeng eerishko kës li söga erë. E parkë Sbö u jong pjlo bek, pjlu anmoyö lishko. Sbö u ëre shäryaga norë llëm, e kjok ëre so llëm bakoe. ¹² Cristo opzrëno jek eshkoshko ga öng srëng söra llëm, shwling ushko so srëng söra llëm, sögla wlënggla srëng söra llëm bakoe. Ba srëng onmo lira söra jek ba tjok, ga opzrëno jek shto zrek anmoyö jong eshko li roshko pjlaraso, ber sök eshko ÿyado wlo. Shji döra bi shdungglo dbo dorko dwayo ÿyado wlo eni. ¹³ Dënashko ga öng zröraba, sho suraba Sbö kong, llëbo owa shäryara li potjwlëkklo, ga shwling ushko so srëng, sögla srëng, sögla sho pjono dret, ba pjlungyo, e sguinaba nopga pogo llëbo owa li kjing go, ie ber löng äär Sbö poshrëk ga pjlu wlo. ¹⁴ Cristora pogo llëye dret Sbö bokso. Ga Sbö Sëya dbo go ga optwono Sbö kong, wolono, srëng kwono bi kjishko, owa pjang bi go li löya ber dret wlo. Dënashko ga shji löng wolon wlo, llëbo owa shäryoroy li kjishko. Gueniyo shäryara eni, shji ber löng parkë Sbö Sök ÿyado li kong wlo. ¹⁵ Tjlokwo tjaqlën li shäryaga beno Cristorë e kjishko. E wolono, nopga rokara Sbörë li döya ba shdungglo tak pjang tjlokwo bäm go li dbo dorko dwayo wlo, llëbo pjlu twe Sbörë ba nopga kong ber ÿyado wlo lara jlökoyo li kjre lok wlo.

¹⁶⁻¹⁷ Shji löng së obishko ga shji kjibokwo të, ber shji wolonoshko ga bi llëbo li ber ë kong li miydoklo wlo. Tjlokwo tjaqlën ëre, e so kjibokwo e kjoyoe. Kjibokwo li tjwlö tjok wlo ga woyde ga ba taga wolono guing. Shäng së obishko ga kjibokwo li tjwlö llëme. ¹⁸ E kjishko ga tjlokwo twara Sbörë bäm go li, e tjwlö tjok wlo ga woydara ga öng llë zrökoba, srëng li kwongoba wlo. ¹⁹ Tjlokwo uunkong tara kjok ilgwekklo kjibokwoyo

go li lara Moisésdë nopga kong pjrshko ga söglä wlëngglä srëng kjrara sira, shwling ushko so srëng kjrara sira, ga pjöyikong li rorwara di tjok. E irgo ga kjor so shkwë sho kjoyo kowo kjrara kjlöbö, pjirira öng wlëp ushko so zok pjlo srëzrën go, pöra srëng rorwak di tjok li go, ga sguina kjok ilgwekklo kjibokwoyo li kjing go, nopga uunkong li kjing go bakoe. ²⁰ Eshko ga tjlä ga «Tjläkwo ëre lara Sbörë, beno iyado wlo, shäryëmi wlo. Srëng ëre kjishko ga tjläkwo li ber tjwlä tjok»* le. ²¹ Srëng li sguina Sbö u jong eshko li kjing go, ba llëkso bokso tjeng eshko kës li kjing go bakoe. ²² Srëng kwono llëm ga owa pjang nopga go li löya Sbörë llëme. E kjishko ga epga ichara kjok ilgwekklo lirë llëbo ie ber tjeng dboy Sbö kong wlo ga woyde ga shärye srëng go. Epga ichara ba shäryë eni llëbo uunkong tjok seke.

²³ Llëbo uunkong ëre, e llëbo tjeng kjok dogo li jyäglö. E kjishko ga woydara ga ie ber tjeng dboy Sbö kong eni. Gueniyo llëbo tjeng kjok dogo li ber tjeng dboy Sbö kong wlo ga woyde ga shärye llëbo tjwlä ara, öng kjinmo li go. ²⁴ Sbö u jong kjok ëre kjing go li, e Sbö u jlökoyo li jyäglö, e shäryaga norë bakoe. Cristo opzrëno e roshko llëm, opzrëno jek Sbö u jong kjok dogo li roshko, ga beno shäng eshko Sbö bokshto, shji kjimte wlo. ²⁵ Lu pjlobi ga syöshtagaga kësksyo opzrëk jek shto zrek anmoyö li roshko, ga öng srëng söya jek ba tjok. Cristora opzrëno jek pjlaraso döe. ²⁶ Eni llëm kjwe ga woyde ga zrökoba kop ara, kjok ëre shäryara Sbörë tek lëkong. Gueniyo weno shäng pjlaraso iyado wlo, optwono wolono, owa pjang nopga go li löya ber dret wlo. ²⁷ Shji nopga wolon pjlaraso wlo. E irgo ga shji ilgweya Sbörë wlo. ²⁸ Eni wleni ga Cristo wolono pjlaraso, owa pjang nopga go li löya ber dret wlo. Ga llono ga wen jek pjlarä obi, gueniyo tjwe shäng owa pjang nopga go li löngga llëm, tjwe shäng ba koshagaga löng li döga shara.

10

Cristo wolono pjlaraso, nopga uunkong kjishko

* **9:20** Éxodo 24.8. * **10:7** Salmo 40.6-8.

¹ Kjok ilgwekklo tara Moisésdë li, e llëbo wen tjwe pjlu li jyäglö eröe. Llëbo wen tjwe pjlu li, e oblë. E kjishko ga lu pjlobi go ga nopga öng zrök, sho suk, pjë dret Sbö poshrëkklo, tak pjang kjok ilgwekklo go sorë li eni ëmdë ga ëye ie ber pjlo bek Sbö bokso ga äe. ² Epga, owa pjang ba go li löna Sbörë beno dret iyado wlo kjwe ga beno löng pogo llëye dret Sbö bokso. Eni kjwe ga öng zröya, sho suya ame ga pjluë. ³⁻⁴ Miga owa pjang oba go li löya Sbörë ber dret, söglä ilgwoklë srëng kjishko llëm, shwling ushko so srëng kjishko llëm bakoe. E kjishko ga öng zröya, sho suya lu pjlobi go. E ber epga pogo llëbo owa tjok li miydoklo.

⁵ E kjishko ga Cristo shrono shäng kjok ëre kjing goshko ga tjlä Sbö kong ga «Öng zröraba, sho suraba bop kong li woydorop llëm, llëbo twaraba bop kong li woydorop llëm bakoe. E äska doyo poshäryorop bor kong.

⁶ Öng zröraba, sho suraba, pjono dret bop poshrëkklo li, öng zröraba, sho suraba, llëbo owa shäryaraba li potjwläkklo li, e beno pjlu bop kong llëme.

⁷ E kjishko ga tja tjlä ga «Sbö, tja shäng na, ga tja shrono shäng llëye woydëp ga shäryër li, e shäryaga, tak pjang bor kjishko bop kjibokwo go sorë li eni» lër eni» le.*

⁸ Bäm go ga tjlä ga «Öng zröraba, sho suraba bop kong li, llëbo twaraba bop kong li, öng zröraba, sho suraba, pjono dret bop poshrëkklo li, öng zröraba, sho suraba, llëbo owa shäryaraba li potjwläkklo li, e woydorop llëm, beno pjlu bop kong llëm bakoe» le eni. Tjläno eni, epga ichara kjok ilgwekklo lirë ba shäryë eni gueniyo.

⁹ E irgo ga tjlä ga «Tja shäng na, ga tja shrono shäng llëye woydëp ga shäryër li, e shäryaga» le eni. Eni ga tjläkwo twara Sbörë bäm go li kjara, äska tjläkwo tjaglën li shärye wlo. ¹⁰ Eni ga Jesucristo wolono pjlaraso nopga uunkong kjishko, woydara Sbörë sorë li eni. Ga shji iara Sbörë beno tjeng dboy ba kong e kjishko.

¹¹ Syöshtagaga Sbö kong'li, ba pak'li shärye lok dbar kjwobi go, öng zröya, sho suya Sbö kong, owa pjang nopga go 'li löya Sbörë e kjishko llëm gueniyo. ¹² Gueniyo syöshtaga bi kong lira wolono pjaraso, owa pjang nopga go 'li löya ber dret wlo pjirshko ga öötong sirkeno sök Sbö orkwo këlëkong. ¹³ Eshko tek'lëkong ga beno sök ba moskwoga zana Sbörë pjir guing, ga twara beno ba kong iche wlo 'li koshë. ¹⁴ Wolono pjaraso kuzong ga nopga ie ber tjeng dboy Sbö kong 'li iara beno pjlo bek Sbö bokso iyado wlo.

¹⁵ Sbö Sëya tjlëno bi kong ëre kjishko bakoe. Tjlë ga

¹⁶ «Tjlökwo tworor, beno iyado wlo bäm go 'li, e pjir.

E irgo ga tjlökwo lër ba kong jlökoyo 'li eni.

Bor kjok llgwekklo 'li tër ber pjang ba pjlugwo go,

tër ber pjang ba wotjlík 'li go bakoe» le.†

¹⁷ Ga tjlë obi ga

«Llëbo owa shäryara lok 'li,

e woyoshrër ame» le.‡

¹⁸ Eni ga owa pjang bi go 'li löna Sbörë beno dret eni kuzong ga öng zröy, sho suy, llëbo owa shäryoroy 'li potjwlëkklo ame.

Shji mär Sbö go iyado wlo

¹⁹ Eni ga pjeyoga, Jesús srëng 'li kjishko ga shji opzrëk jek shto zrek anmoyö lishko ga pjlú, llëye bangkjrëy llëme. ²⁰ E wolono 'li, e irbo tjaglën wleni, ga e go ga shji jek äär Sbö sök lishko ga pjlú, shwong pjang kësbang 'li pjlör kalëkong.

²¹ Cristo öötong beno shäng syöshtaga kësbangyo, shji Sbö nopga kjishko. ²² Shji iara beno pjlo bek Sbö bokso, bi wotjlík owa 'li kjing go srëng sguing wleni, bi doyo wak pjir di drëpdrë go wleni bakoe. E kjishko ga shji to Sbö shwoy, shji mär ba go jlökoyo. ²³ Tjlökwo laga bi kong jlökoyo 'li, llëye 'le 'li shärye eni. E kjishko ga woyde ga llëye koshëy löng 'li lëy ga miydëy ga eni jlökoyo. ²⁴ Shji ëng kjimtë kar kar, shji oblë woydë ara wlo, shji llëbo pjlú shäryë

wlo bakoe. ²⁵ No kjone kjone tön ëng tjok ame. Shjira omshäryë eni llëm, shji tön ëng tjok, shji ëng kjimtë dbokjrë wlo dey. İy ga Tjlapga Jesús tjwe iröng obi dbaryo 'li dörö ga woyde ga shäryëy eni jek këgong këgong.

²⁶ Tjlökwo bek 'li miydoroy pjir ga shji jëk löng llëbo owa shäryë obi wleni ga llëbo zröy ber llëbo owa shäryoroy 'li potjwlëkklo wlo oblë drete. ²⁷ Shäryoroy eni wleni ga miydëy ga shji ber löng llgweya, shdüya Sbörë iök pjë jong ri ri 'li go, ba wloyoga tjok 'li koshë erä. ²⁸⁻²⁹ Dënashko ga ëye, kjok llgwekklo tara Moisésdë 'li kole woydë llëm ga İga pjökde, myare dö ga zröya lok jekdo, songe le llëme. Ba shdungglo 'li kjange. Gueniyo ëye, Sbö Wa tjlökwo 'li kole woydë llëm, e wolono, srëng kwono 'li iara beno tjwlö llëm, ga Sbö Sëya wotjlïno ba kjimtë lara, gueniyo kar läywara owa ga ba shdungglo 'li ber kjang e kjinmo. ³⁰ Miydëy ga Sbö tjlëno ga «Ëye llëbo owa shäryono ga llgweya ber tjarë, shdungga ber tjarë bakoe.»§ Ga tjlëno obi ga «Tjlapga, e ber ba nopga baİya 'li llgweya.»* ³¹ Sbö sök iyado. Ëye lon ba wloshko, shdüya wlo ga e ba kong ga llëbo pjlú llëme.

³² Tjlökwo kuromi, kjrromi kjwlëshko ga llëbo weno bomi kong owa kës 'li, e woyoshrözia. Eshko ga kuromi kjange.

³³ Olö ga pjây läywaraba owa nopga uunkong boksho, pjây shdunaba ara eni bakoe. Ga bomi pjeyoga kong llëbo shäryaraba eni 'li İnomi ga pjây tönö ba tjok, llëye bangkjrromi llëme. ³⁴ Sbö nopga löng kjërshko 'li† songe loromi. Bomi llëbo döraba bomi shjiryoshko ga kuromi löng wopjlú, miydoromi ga pjây llëbo tjeng kjok dogo pjlú anmoyö, pjir llëm wleniyo kjishko.

³⁵ Eni ga pjây wosonkë llëm, pjây mär Sbö go iyado dey. Shäryoromi eni ga pjây potjwlëya ara. ³⁶ Llëye wen bomi kong owa ga kumi kjange. Eni ga llëye woyde Sbörë 'li shäryoromi eni ga llëye twe ba nopga kong lara 'li, e kjrëmi jlökoyo, ³⁷ tak pjang ba tjlökwo go sorë 'li eni. Tjlëno beno eni:

«Ëye tjwe 'le ga tjwe jlökoyo,

† 10:16 Jeremías 31.33. ‡ 10:17 Jeremías 31.34. § 10:30 Deuteronomio 32.35. * 10:30 Deuteronomio 32.36; Salmo 135.14. † 10:34 Sbö nopga löng kjërshko 'li, e Sbö nopga löng kjërshko mär Jesús go kjishko 'li loklo.

tjwe döröe.

³⁸ Eye mär bor go ga
era ber p̄jlo bek bor bokso.

Gueniyo mär bor go ame wleni ga
tja ber shäng wop̄jlú ba tjok llême.»†

³⁹ No kjone kjone mär ba go ame, ga llono
ga p̄jir. Shji baïya dik llême. Shji mär ber
löng ba go, ga llono ga shji där.

11

Shji mär Sbö go

¹ Shji mär Sbö goshko ga llëye ïgöy llëm
li, e koshëy, ga miydëy ga llono ga shäryë
eni jlökoyo lëy. ² Bi t̄lapgaga tek dënashko
so mär ba go kjishko ga Sbö beno wop̄jlú ba
tjok.

³ Shji mär Sbö go kjishko ga miydëy ga
kjak shäryara uunkong ba t̄lökwo go, llëbo
ïy löng li shäryara llëbo ïgöy llëm li go.

⁴ Dënashko ga Abel mär Sbö go kjishko ga
llëbo sura ba kong p̄jlú, llëbo sura Caíndë li
kjinmo. Mär ba go kjishko ga beno p̄jlo bek
ba bokso, ga Sbö beno wop̄jlú ba tjok, llëbo
sura li tjok bakoe. Ga wolono ëmdë ga mär
ba go kjishko ga shji opping ba go ga p̄jlú
obi.

⁵ Dënashko ga Enoc mär Sbö go kjishko
ga to söra kjok ëre kjing go dwayo, wolono
llême. Wlënaba llëm, söra kjishko. Söyde
llëm obishko ga llëbo shäryara beno p̄jlú Sbö
kong. ⁶ Eye mär Sbö go llëm ga llëbo shärye
ber p̄jlú ba kong ga äe. Eye äär Sbö shwoy
wlo ga woyde ga woyot̄jlíya ga sök jlöe le
guing, woyde ga woyot̄jlíya ga ëye omwlëk
ga pot̄jwlëya jlöe le guing bakoe.

⁷ Dënashko ga Noé mär Sbö go kjishko
ga Sbö t̄jlëno ba kong llëbo ïyde llëm
obi li kjishkoshko ga t̄lökwo kjrara, Sbö
bangkjrara, ga kjoyong shäryara kësbang, ba
p̄jeyoga dökklo. Eni ga nopga löng kjok ëre
kjing go li iara beno löng shdüya Sbörë wlo,
gueniyo Noéra iara beno p̄jlo bek ba bokso.

⁸ Dënashko ga Abraham mär Sbö go
kjishko ga ichara to kjok shto oblë twe ber
ba kong lishkoshko ga kolara, ga to kjone
miydara llëm ëmdë ga opshino jeke. ⁹⁻¹⁰ Ga
mär Sbö go kjishko ga öötong beno sök kjok
twe ba kong lara lishko, no shto oblë so

wleni. Kjak buk kjrina kjok dogo, shäryaga
Sbörë ber ïyado wlo. Kjak li koshara Abra-
hamdë, äär ber sök eshko wlo. E kjishko
ga sök kjok ëre kjing go obishko ga beno
sök kjok shto oblë oblë u shäryak öng kwota
go roshko. Ba wa Isaac, ba t̄jër Jacob, e
omshäryono eni bako, t̄lökwo lara Sbörë
Abraham kong jlökoyo li twara ba kong lok
eni bako kjishko. ¹¹ Ga Abraham mär Sbö go
kjishko ga t̄jlablashko ga ba boy Sara kjrang
ëmdë ga wa buk k̄lara. Wa twe ba kong
lara Sbörë ba kong jlökoyoshko ga t̄lökwo
kjrara domer lirë, miydara ga llëye le li
shärye eni ïyado kjishko. ¹² Eni ga luyo ara,
wolon to ëmdë ga ba t̄jëyo tek beno ba irgo
li shdöktong träk llëm, dbala lok kjopkwo
go wleni, la sho tjeng dlung kjako wleni
bakoe.

¹³ Nopga uunkong ëre wolonoshko ga
llëbo twe Sbörë ba kong le jlökoyo li kjrara
lok llême. Gueniyo mär Sbö go kjishko ga
ïna lok p̄jola dwayo wleni, ga beno löng
wop̄jlú e kjishko. Löng kjok ëre kjing go
obishko ga t̄jlë oba kong ga epga om go
li shto oblë so wleni, kjok ëre so llême le
löng eni. ¹⁴ Miydëy e go ga to löng kjok
wlëk, ber baïya jlökoyo wlo. ¹⁵ Tek opshino
kjokyo baïya li woyot̄jlíyde löng kjwe ga
san jek iröng obi ga p̄jlúe. ¹⁶ Gueniyo kjok
buk kjrina kjok dogo p̄jlú anmoyö wleniyo
li wlëyde löng. E kjishko ga kjok shäryara
Sbörë ba kong eni, ga «Pja borwa Sbö» le lok
ba kongshko ga lökyokjre Sbörë llême.

¹⁷⁻¹⁸ Abraham mär ba go jlökoyore miyde
Sbörë wlo ga ichara ba wa k̄laraso li zrök,
sho suk ba kong, ba t̄jlíkklo. Bäm go ga Sbö
t̄jlë ba kong jlökoyo ga «Isaac t̄jëyo tek ber
ba irgo li ber bop t̄jëyo jlökoyo eröe»* le.
Eni ëmdë ga mär Sbö go kjishko ga wot̄jlíno
ba zrök lara. ¹⁹ Wot̄jlík ga woshre Sbörë
iröng obi ga p̄jlúe le, ga wlokjrara iröng obi,
wolono, woshrara iröng obi wleni.

²⁰ Dënashko ga Isaac mär Sbö go kjishko ga
t̄jlëno beno p̄jlú ba wapga Jacob, Esaú kong,
llëye wen ba kong llono li kjishko.

²¹ Dënashko ga Jacob mär Sbö go kjishko
ga wolon döröshko ga t̄jlëno beno p̄jlú José
wapga kong. Eshko ga kojono shäng ba
kjorkung go, ga Sbö poshrëra.

† 10:38 Habacuc 2.3-4. * 11:17-18 Génesis 21.12.

²² Dënashko ga José mär Sbö go kjïshko ga wolon döröshko ga Israel tjëyoga ichara beno ba doyo sök ba tjok, epga opshik jek Egipto kjokyo dwayo dbaryo lishko.

²³ Dënashko ga Moisés data, mekë, e mär Sbö go kjïshko ga chida li jnena öötong moglo mya. İna lok ga wolësowa, ga tjlökwo lara pjlurë li bangkjrara lok llëme.

²⁴ Moisés mär Sbö go kjïshko ga öötong këguë ga kuna pju wa walë lirë ëmdë ga woydara ga kowëba ba wa llëme.

²⁵ Woydara ga ber shäng wopjlu dbar kjwöbö, llëbo owa shäryara kjïshko llëme. Eni ga opyono beno shäng shdungoba Sbö nopga tjok shara. ²⁶ Beno shäng potjwlëya Sbörë li koshë. E kjïshko ga ba kong ga shdungoba Cristo kjïshko li tjwlö ara, llëbo tjwlö ara tjeng Egipto kjokyo kës li kjinmo.

²⁷ Mär Sbö go kjïshko ga to Egipto kjokyo dwayo, pju iirkë ba kong li bangkjrara llëme. Eshko ga miyde ga Sbö İgöy llëm li jëk shäng ba tjok. E kjïshko ga sano iröng llëme. ²⁸ Mär Sbö go kjïshko ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li shäryara, ga nopga ichara öng wlëp ushko so zrök, ga srëng sguing u bäng bäng worbo shakklo li go, Israel wapga domerga bäm İyo li zröya no pjiga lirë llëm wlo.

²⁹ Dënashko ga Israel tjëyoga mär Sbö go kjïshko ga dipzono tek Dlung Srëzrën kjwo na lëkong, jëk löng kjok dogro kjing go wleni. Gueniyo Egipto sopga omshäryë eni wlo larashko ga shteno lok drete. ³⁰ Ga Israel tjëyoga mär Sbö go kjïshko ga dbar kjwobi go ga Jericó kjokyo kopjrina lok pjibri shtök öötong dbargwo kjäk (7). E İrgo ga kjok li kjëryo shäryak ak go li dlöktong, sho ter löno töshko.

³¹ Eshko ga walë shäng kjlara ko Rajab, to shäng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo. Mär Sbö go kjïshko ga kjok İgaga öötong ba shwoy li wlokjrrara. E kjïshko ga nopga Sbö kolono llëm li zrörabashko ga era zröraba llëme.

³² ¿Llëye lër obi ga pjlú? Dbar tjok obi kjwe ga Gedeón, Barac, Sansón, Jeftë, David, Samuel, Sbö tjlökwo lagaga, e lanyotkër bomi kong bakoe. ³³ Mär Sbö go kjïshko ga llëbo shäryara ba kong oblë oblëe.

Kjone kjone ëngkjwono pjlupga dbo ara wleniyo tjok, ga zanae. Kjone kjone nopga ichono pjlo bek. Kjone kjone, llëbo twe Sbörë ba kong lara jlökoyo li kjrara. Kjone kjone dbong kjamo llino. ³⁴ Kjone kjone, iök pjë jong träk llëm ga sjëra. Kjone kjone zrökoba dröng go lëbashko ga döktonge. Kjone kjone dbo llëm ga öötong beno dbo ara. Kjone kjone ëngkjwëshko ga dbokjrono ara. Kjone kjone, ëngkjwagaga shto oblë so zana songe. ³⁵ Walëga kjone kjone, ba pjeyoga wolono li woshrono iröng obi.

Kjone kjone shdunaba ara, ga zröraba, gueniyo opdök woydë llëm, llono ga woshre Sbörë iröng obi li ber pjlú anmoyö ba kong wlo. ³⁶ Kjone kjone läywaraba owa, shporaba no shpokklo go bakoe. Kjone kjone pjiriraba dröng sho go, iaraba beno löng kjërshko. ³⁷ Kjone kjone zröraba ak go. Kjone kjone zaraba tas do worbëshko. Kjone kjone zröraba dröng go. Kjone kjone to löng llaw pogo, doyono öng kwota go, dbur llëm, shdunaba ara, wosong İyado. ³⁸ Nopga eniyo tjwlö ara, nopga Sbö miydë llëm wleniyo li kjinmo anmoyö. To löng kjok dogro no llëmshko, dlup go bakoe. Beno löng guëng jong ööng roshko, klung ööng roshko bakoe.

³⁹ Nopga uunkong ëre mär Sbö go kjïshko ga Sbö beno wopjlu ba tjok, gueniyo llëbo twe Sbörë ba kong lara jlökoyo li kjrara llëme. ⁴⁰ Shäryono eni, woydara Sbörë ga llëbo ber bi kong pjlú anmoyö kjïshko. Epga ie woydë ber pjlo bek ba bokso, gueniyo ie woydë ber eni bi tjok bakoe.

12

Sbö, ba wapga llgweya

¹ Epga mär Sbö go kjïshko ga pak twara ba kong li shäryara lok pjire. Shji opping mär Sbö go ba kjïshko ga pjlúe. E kjïshko ga pak twara bi kong li shäryëy äär jong ba dbo go, shji sjen llëme. Llëbo lok bi go kwing ara, bi sëngglo wleni li döy, ga rayëy. Llëbo owa, shji iche jëk pjlú llëm li rayëy bakoe. ² Jesús woyotjlydë eröe. Bi iaga ber löng mär Sbö go li e, ga shji mär ber löng ba go İyado ba kjïshko bakoe. Lök pjang kjlôs goshko ga kura kjingë. Wolon eni li lökyo ara ëmdë ga lökyotkara llëme. Llono ga

ber shäng wopjlu sorë li woyotjlÿyde pjang eröe. E irgo ga öötong sirkeno sök Sbö tjok, ba orkwo këlëkong. ³ Llëbo shäryara nopga owarë ba kong ara ga kura kjinge. Eni ga e woyotjlÿzĩ ãyado, pjây sjen llëm wlo, pjây wosonkë llëm wlo bakoe.

⁴ Pjây drön löng ara, pjây opkjë llëbo owa lishko dwayo wlo, gueniyo pjây zröydeba e kjishko llëm obi. ⁵⁻⁶ Gueniyo tjlokwo lara Sbörë beno ba wapga kong kjrina. E woyojeromi tjän. Tjlëno beno eni:

«Pja bor wa.

Ëye woyde Tjlapgarë ara ga llgweya, opping wlo.

Ëye kjrara beno ba wa wleni ga shdüya. E kjishko ga pja llgweyashko ga ios ber tjwlö ara, pja opping wlo.

Pja wlöyashko ga

pja wosonkë llëme.»*

⁷ Wapga uunkong llgweya ba datarë, opping wlo. Eni ga llëbo wen bomi kong owashko ga miydozĩ ga pjây llgweya Sbörë shäng, pjây opping wlo. Shärye bomi kong eni, pjây ba wapga kjishko. ⁸ Ba wapga llgweya uunkong. Eni ga pjây llgweya llëm wleni ga pjây ba wapga jlökoyo llëme. ⁹ Bi dataga löng kjok ëre kjing go li, shji llgweya, ga bangkjrëy e kjishko. Eni ga shji llgweya bi Data, bi iaga beno löng së jlökoyo lirëshko ga woyde ga kolëy. ¹⁰ Shji llgwera bi dataga löng kjok ëre kjing go lirë dbar kwöbö, woydara ga ber pjlú bi kong kjishko. Gueniyo shji llgweya Sbörëshko ga era pjlú bi kong ãyado, shji äär ber löng pjlo bek baãya dik wlo. ¹¹ Shji llgwekobashko ga shji löng wopjlu llëm, shji löng woowa. Gueniyo shji oppino e go wleni ga shji ie ber löng jëk pjlo bek, wlëp bakoe.

¹² E kjishko ga pjây opyos wokjang, pjây so no jëk ga dre dbo llëm, kjrëk kjrëk erä li kjoyo llëm wlo. ¹³ Pjây wotjlik jëk pjlo bek erä, nopga mär Sbö go jlökoyo llëm li opping jëk pjlo bek wlo, e raye llëm wlo.

Sbö tjlokwo kuy yötso

¹⁴ Pjây drön ëë, pjây ber löng wlëp nopga uunkong tjok wlo. Pjây jëk pjlo bek erä. Llëm ga Tjlapga ãmi llëme. ¹⁵ Sbö wopjlu li wlökjrozĩ pjây uunkongdë, rayëmi llëme.

Pjây kjlara wotjlik owa wleni ga nopga ara iche wotjlik owa eni bako ga pjlúe. Pjây sjëk, e shäryë eni llëm wlo. ¹⁶ Shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëme. Sbö bangkjrozĩa. Shji opshäryë Esaú dik llëm bakoe. Dënashko ga Sbö bangkjrara llëm kuzong ga ba wa këguëyo shtoyo li soynena dli kjrina kjishko. ¹⁷ Miydëmi pjlú ga e irgo ga woydara ga ba data tjlä ber pjlú ba kong, gueniyo jlö lara llëme. Slatong ara ëmdë ga llëye shäryara li kjlopswe obi ga äe.

¹⁸ Pjây öötong löng Sbö shwoy, Israel tjëyoga dik llëme. Epga öötong löng dlup jong kwara lishko. Dlup li porwako llëm, pjë jong ri ri bakoe. Eshko ga kjok ro yët, pjluk ara bakoe. ¹⁹⁻²⁰ Wli pjlukyo kura lok. Eshko ga Sbö tjlä ba kong lok ga «Ëye dlup jong ëre porwono ga e zrökko jekdo ak go, öng llë ëmdë ga omporwono ga e zrökko eni bakoe»†le. Kuya lok ga bangkjrara lok ara, tjlokwo beno ba kong kjang anmoyö kjishko. E kjishko ga kjloshtono lok ara, llëye le ba kong ame wlo. ²¹ Moisés ëmdë ga llëye ãna li bangkjrara ara bakoe. Tjlë ga «Bangkjrër shäng dete erä»‡le.

²² Gueniyo kjok buk kjrina kjok dogo ko Jerusalén, e buk Sión dlupyo jong eshko li go. Kjok ëre, e Sbö Sök ãyado li ã. Eshko ga ba parkagaga kjok dogo so töno löng träk llëm, wopjluë. Pjâyda öötong löng kjok eshko wleni. ²³ Jesús tjlokwo kjrägaga woyde Sbörë ara wleniyo löng eshko uunkong, ko tak lok kjok dogo li epga. Ga pjây töno beno tjeng ba tjok lok eshko Sbö boksht wleni. Nopga uunkong llgweya li e. Nopga jëktong löng pjlo bek dënashko li iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, ga ba sëya li löng eshko. Ga pjây töno beno tjeng ba tjok wleni. ²⁴ Pjây öötong löng Jesús shwoy wleni bakoe. Tjlokwo tjaglën shäryaga li e. Ba srëng kwona li kjrromi, owa pjang bomi go li löya Sbörë ber dret e kjishko wlo. Srëng ëre tjwlö ara, Abel ãli kjinmo.

²⁵ Pjây sjëke. Sbö tjlä bomi kongshko ga kuzĩ yötso. Dënashko ga tjläno Israel tjëyoga kong kjok ëre kjing go dwayoshko ga kura lok llëm kuzong ga epga shduna. Eni ga tjlä bi kong kjok dogo dwayoshko ga kuy

* 12:5-6 Proverbios 3.11-12. † 12:19-20 Éxodo 19.12-13. ‡ 12:21 Deuteronomio 9.19.

llëm wleni ga jlökoyo ga shji shdüya bakoe. ²⁶ Tjlëno dënashkoshko ga klung iano jek dete erä. Gueniyo eerishko ga tjlë bi kong jlökoyo ga «lono ga klung iër ian jek obi, kjopkwo iër ian eni bakoe» le. ²⁷ Miydëy e go ga kjok shäryara kës li, e kje eshko, gueniyo llëbo wir llëm li, era ber iyadoe.

²⁸ Sbö sök no pjluyo iyado kjokyo li, e wir llëme. Ga llono ga shji äär ber löng eshko iyado wlo. E kjishko ga shji wopjlú ba tjok dey, ga woyde ga poshrëy, bangkjërëy, woyde sorë li eni. ²⁹ «Bi Sbö, e iök kjok pjikklo wleni.» §

13

Kjibokwo pjirzlong

¹ Pjây ëng woydos ara kar kar, epenga dö wleni iyado. ² Nopga miydëmi llëm wleniyo äär bomi shwoyshko ga wlokjrozï löng wopjlúe. No kjone kjone omshäryono Sbö parkagaga kjok dogo so kong eni, miydara lok llëm gueniyo. ³ Nopga löng kjërshko li* woyoshrozï, pjây löng ba tjok eshko wleni. Nopga shdungoba löng li woyoshrozï, pjây shdungoba löng ba tjok wleni.

⁴ Pjây orkwosmok löng pjir, tjlökwo loromi ëng kong jlökoyo li bangkjrozïa. Pjây pë bomi lanma, bomi boy tjok eröe. Eye pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok ga shdüya Sbörë.

⁵ Sbö tjlëno bi kong ga «Pjây rayër llëm,

 pjây kjimtër iyado» † le.

E kjishko ga shji dbur woydë ara llëm, pjây wopjlú tjeng li tjok dey. ⁶ Eni ga shji tjlë ga «Tjlapga, e bor kjimtaga.

E kjishko ga

 llëye shärye nopgarë bor kong li,
 e bangkjërë llëme» † lëy eni.

⁷ Sbö tjlökwo roy lara bomi kägäyogarë bomi kong. E kjishko ga epga woyoshrozïa. Epga jëktong löng mär Sbö go sorë li, e woyotjlizï, ga pjây omshäryos eni bakoe.

⁸ Jesucristo, e dënashko sorë ga eerishko ga eni, ga ber eni iyado. ⁹ E kjishko ga tjlökwo oblë lëba bomi kongshko ga jlö lëmi llëme. Shji dbo ara wlo ga woyde ga shji mär

Sbö wopjlú li go, shji mär kjok llgwekklo, shji iche dli oblë oblë uë llëm li go llëme. Era llëno llëme. ¹⁰ Syöshtagaga Sbö kong ba pjeyoga kjishko parkë löng Sbö u jong li, öng zröya, sho suya Sbö kongshko ga sjëngna li ue lok ga pjlúe. Jesús, e bi kong öng zröraba, sho suraba Sbö kong wleni, gueniyo e ber syöshtagaga li kong llëme.

¹¹ Syöshtaga kësbangyo opzrëk jek shto zrek anmoyö roshkoshko ga öng zröra li srëng söya jek ba tjok, llëbo owa shäryara nopgarë li potjwlëkklo, gueniyo öng doyo beno tjeng li sökoba pjola, sukoba u llëmshko. ¹² Eni wleni ga Jesús, e söraba jek kjok eshko li kjoko shwo lëkong, ga shdunaba, zröraba u llëmshko bako, nopga ie ber löng pjlo bek Sbö bokso ba srëng go wlo. ¹³ Eye wolono eni ga lökyo ara lëba. Woyde ga shji to jek ba shwoy, shji läywëba owa e kjishko gueniyo. ¹⁴ Kjok ëre kjing go ga shji kjok buk iyado wlo drete. Gueniyo shji löng kjok eniyo tjwe li koshë.

¹⁵ E kjishko ga shji kjimtaga ber Jesúsde, Sbö poshrëy iyado wlo, shji mär Cristo go lëy iyado wlo bakoe. E ba kong ga öng zröroy, sho suroy, pjono dret ba poshrëkklo wleni. ¹⁶ Gueniyo llëbo pjlú shäryozï iyado, oblë kjimtozï bomi llëbo li go iyado bakoe. Shäryoroy eni li, e Sbö kong ga öng zröroy, sho suroy, pjono dret ba poshrëkklo wleni.

¹⁷ Sbö tjlökwo kjruga kägäyoga, e kolozïa. Epga iara Sbörë beno löng bomi daga, ga llono ga iche ba dboryë, llëbo shäryara kës li kjishko. Epga kolozï, ba pak li shärye lok wopjlú wlo. Eni llëm ga ba pak li ber kjang ba kong, ga era ber pjlú bomi kong llëme.

¹⁸ Pjây syöshtos Sbö kong borwa kjishko. Miydërwa pjlú ga tjawa opshäryë löng pjlo bek Sbö bokso lërwa eni borwa pjlúshko, ga tjawa drön ara, llëbo pjlú miydërwa li shäryërwa eni iyado wlo. ¹⁹ Rokër bomi kong ga pjây syöshtos Sbö kong, tja kjimte jek bomi ik wop ä iröng obi wlo.

²⁰ Bi Tjlapga Jesucristo wolonoshko ga woshrara Sbörë iröng obi, ga ba srëng kwona li go ga tjlökwo shäryara kjrina, ber iyado wlo. Öng wlëp ushko so daga kësbang

§ 12:29 Deuteronomio 4.24. * 13:3 Nopga löng kjërshko le li, e nopga löng eshko mär Jesús go kjishko li loklo.

† 13:5 Deuteronomio 31.6. ‡ 13:6 Salmo 118.6-7.

li e. Shji iaga ber löng wlëp li e bakoe. Eni ga rokër ba kong ga ²¹ llëbo twe bomi kong uunkong, llëye woyde ga shäryëmi wlo li shäryëmi ga pjlú wlo. Rokër ba kong obi ga Jesucristo kjïshko ga llëye shärye woydë borwa tjok li, e shärye eni. Jesucristo, e poshrëy, iëy ber kësbang, tjwlõ ara ïyado wlo. Ber eni.

²² Pjeyoga, kjibokwo toror bomi kong ëre, pjäy dbokjrë e go wlo, ga kjibokwo ëre tjlökwoy ara llëme. Eni ga rokër bomi kong ga tjlökwo kjrozïa.

²³ Bi kjlara Timoteo, e döktong kjërshko dwayo tjän. Lër bomi kong miydëmi wlo. Tjwe iröng maling ga sör jek bor tjok bomi ïk.

²⁴ «¿Yonde?» lëmi bomi kägäyoga kong. «¿Yonde?» lëmi Sbö nopga uunkong kong bakoe.

«¿Pjäy yonde?» le Italia sopga lirë bomi kong.

²⁵ Rokër Sbö kong ga ba wopjlú li kjïshko ga pjäy kjimte ara.

Carta de Santiago Kjibokwo ëre tara Santiagorë Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Santiago. Woyotjlikoba ga e Jesús lëng lëba. E sök Jerusalën kjokyo, ga parkono shäng Jesús tjlokwo kragaga kës li kägäyo. Sbö tjlokwo lagaga Jesús äska li tön löng ëng tjokshko ga Santiago beno ba kägäyo, tak pjang Hechos 15 go sorë li eni.

Eshko dbaryo ga judioga ara löng ba kjok baïya lishko llëm, öötong beno löng kjok shto oblë oblë shara. Kjibokwo ëre tara Santiagorë ba kong lok.

Shji löng së obishko ga shji mär Jesús go li kjishko ga shji shdungoba iyado li tara ba kong. Shji ie Sbörë ber löng shdungoba wlo, shji äär jëk löng pjlo bek ba bokso wlo li tara ba kong. Eni ga woyde ga llëbo wen bi kong owashko ga shji opshgawë e go llëm li tara ba kong bakoe.

Shji mär Jesús go jlökoyore miydëy sorë li tara ba kong. Woyde ga shji tjlä yötso li tara ba kong. Sbö bokso ga nopga uunkong tjwlo bek, eni ga woyde ga nopga dbur arare, de llëmde, shji jëk löng pjlu nopga uunkong tjok li tara ba kong bakoe.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Santiagorë. Tja Sbö parkaga, Tjlapga Jesucristo parkaga bakoe.

Israel tjëyoga ktringgwo sak kwara kjingsho pjök (12) Jesús tjlokwo kragaga shdöktong löng kjok kwang jikong, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong. Miga lër bomi kong.

Llëbo wen bi kong owa ara, shji tjlikoba ara

² Pjeyoga, llëbo wen bomi kong owa oblë oblë Tjlapga Jesús kjishkoshko ga pjây wopjlu ara anmoyö. ³ Miydëmi pjlu ga pjây tjlikoba, pjây mär löng Tjlapga li go jlökoyo miydëba e go wlo. Shäryë enishko ga pjây opping llëbo owa kuk kjang. ⁴ Pjây oppino llëbo owa kuk kjang pjir ga pjây äär ber löng mär Sbö go, woyde sorë li eni. Eshko ga llëye woydëmi ame.

⁵ Pjây kjok miydë woydë wleni ga rokozï Sbö kong, ga twe bomi kong. Shji kjimte woydë jlökoyo, ga kjok miydë rokëy ba kongshko ga shji wlöya llëme. ⁶ Gueniyo llëbo rokëmi ba kongshko ga woyotjlizi jlökoyo ga pjây kjimte, pjây kjimte llëme lëmi llëme. Eye llëbo rokë Tjlapga kong, ga wotjlik ga kjimte llëme le wleni ga e iöya bakwe pjlukdë llaw pogo dlung kjing go wleni. ⁷ Eye wotjlik eni ga kjimte Tjlapgarë llëme. ⁸ Nopga eniyo wotjlik oblë oblë iyado, llëye woyde li miyde löng llëme.

⁹ Sbö nopga llëbo ara llëm wleniyo, woyde ga löng wopjlu, Sbö kong ga tjwlo ara kjishko. ¹⁰ Sbö nopga löng dbur ara wleniyo, woyde ga löng wotöshko, llono ga löng ame kjishko, kjlo sho longgwo wleni. ¹¹ Dlo wen tëm kjlirkë dbo arashko ga kjlo sho zröngtëng, longgwo lon dret, ber wolësowa ame. Eni wleni ga nopga dbur ara wleniyo löng parkë dbur shak wopro ga wolon, ga ber llëye ame.

¹² Eye, llëbo owa wen ba kong kuya kjang ga era ber wopjlu, llëbo owa li kura jek pjir ga ie Sbörë ber sök së iyado ba tjok kjishko. Sbö tjläno jlökoyo ga eye omwoydë ga ie ber sök eni lara.

¹³ Shji wotjlik tjwe llëbo owa shäryë lëyshko ga shji tjlingga Sbörë lëy llëme. Sbö wotjlik llëbo owa shäryë llëm, ga eye tjliya eni llëm bakoe. ¹⁴ Shji tjliya, llëbo owa shäryë lëyshko ga shji tjlingga bi wotjlik owa lirë. ¹⁵ Eni ga shji wotjlik owa kuzong ga llëbo owa li shäryëy. E irgo ga llëbo owa shäryëy jek këgong këgong. Pjirshko ga shji wolon, llëbo owa li kjishko.

¹⁶ Pjeyoga, pjây jyäpgwëba lëba ga jlö lëmi llëme. ¹⁷ Llëbo pjlu li, llëbo pjlo bek li, e twaga Data Sbörë bi kong uunkong. Iök lok kjopkwo go kës li shäryaga erë. Iök li kälä kjlopswë ber oblë oblë iyado. Gueniyo Sböra kjlopswë llëme. ¹⁸ Shji iara beno löng së jlökoyo, ba tjlokwo bek li go. Llëbo tjeng kës shäryara li tjrëko ga kjrara bäm go li shji, shji ber ba nopga baïya wlo. E irgo ga oblë kjayde shara.

Tjlokwo kuy, ga kolëy

¹⁹⁻²⁰ Pjeyoga, tja kuzia. Eye tjlä bomi kong ga kuzi yötso. Pjây tjläshko ga woyotjlizi

yõtso guing. Shji iirkëshko ga llëye woyde Sbörë li shäryëy löng llëme. E kjishko ga shji iirkë maling llëme. ²¹ E kjishko ga llëbo owa tjeng kës li rayozïa. Llëbo pjlú llëm shäryëba ara li shäryëy ame. Tjlokwo lara Sbörë bomi kong, pjây döya wlo li, e kjrozï wotöy dey.

²² Gueniyo tjlokwo li kumi dö llëm, kolozï bako, pjây opjyãpgwë llëm wlo. ²³⁻²⁴ Domer shäng kjlara, opïk kjok ïkklo go. Gueniyo ga opïno pjir ga to ey dwayo, ga bokkwo sorë woyo ba kong ame. Ëye, tjlokwo li kuya ga kole llëm ga e so domer e kjoyoe. ²⁵ Tjlokwo bek li, shji döya. Ga ëye opping ba go, llëye kuya li kole, ga woyotjlïya ïyado ga era kjimte Sbörë e kjishko.

²⁶ Ëye Sbö bangkjrë, Sbö tjlokwo sök le, gueniyo tjlä owa wleniyo ga opjyãpgwë shäng om go. Sbö poshrëya le li tjwlö llëme. ²⁷ Shji Sbö bangkjrë woydë jlökoyo ga shji woyde bi Data Sbörë jëk löng pjlo beke. Woyde ga llupsëngga, syãppa löng song wleniyo li kjimtëy, ga shji opdë yõtso, llëbo owa shärye nopga Sbö miydë llëm wleniyorë li shäryëy llëm wlo.

2

No kjone kjone tjwlö ara, oblë kjinmo lëy llëme

¹ Pjeyoga, pjây mär löng Jesucristo, bi Tjlapga tjwlö ara anmoyö li go kuzong ga pjây wotjlïk ga no kjone kjone tjwlö ara, oblë kjinmo lëmi llëm dey. ² Pjây tönö löng wlenishko ga ïmi ga nopga tjwe löng do pjök, kjlara sakkwo goshko sakkwo ioklo shäryak dbur sho shöylör go, doyono shäng shwong wolëso go, kjlara obi song wleniyo, doyono shäng shwong owa go. ³ Eni wlenishko ga kjlara dbur ara li wlokjrëmi pjlú, «Pja sök na shto pjlú ëre go» lëmi ba kong, gueniyo pjây tjlä kjlara song li kong ga «Pja ber sök kjweshko kjoko» lëmi ba kong, llëm ga «Pja sök töshko kjweshko» lëmi ba kong eni. ⁴ Shäyoromi eni wleni ga kjlara li woydëmi löng pjlú, oblë li kjinmo, woyotjlïmi löng owa, bomi wotjlïk owa li go.

⁵ Pjeyoga, tja kuzïa. Nopga song wleniyo kjok ëre kjing go li kjrara Sbörë, mär ber löng ba go wlo, äär ber löng no pjluyo sök

ïyado lishko wlo, llëbo twe lara ba woyda-gaga kong jlökoyo li kjre lok wlo bakoe. ¿E eni llëmdo? Shji mär ba go li, e tjwlö ara, shji dbur ara li kjinmo. ⁶ Gueniyo nopga song wleniyo iëmi löng tjwlö llëme. ¿Bomi bokrotkaga, bomi rotaga, bomi söga äär no llgwezlong shtoyo bomi llëbo döya wlo li, e nopga dbur ara wleniyorë llëmdo? ⁷ Pjây Cristo ï, ga ba ko tjwlö ara, gueniyo läywe lok owa erä.

⁸ Bi pjluyo Sbö, ba tjlokwo tak pjang eni: «Pja opwoydë sorë ga bop kjlara, e woydos eni bakoe.»* Kjok llgwekklo tjwlö kësbang li e. Pjây omshäryë eni ga pjây jëk löng pjlo beke. ⁹ Gueniyo pjây wotjlïk ga no kjone kjone tjwlö ara, oblë kjinmo lëmi wleni ga llëbo owa shäryomirë löng, ga kjok llgwekklo buk li sömi löng llëme. ¹⁰ Ëye kjok llgwekklo li kolë uunkong, gueniyo diktong kjwara go wleni ga shdüya Sbörë, e diktong shäng uunkong go wleni. ¹¹ Sbö tjläno ga «Shji pë oma boy oblë tjok llëme»† lara, «Shji no zrök llëme»‡ lara bakoe. Eni ga no zröromi wleni ga pjây pono oma boy oblë tjok llëm ëmdë ga Sbö kjok llgwekklo li koloromi llëme.

¹² Tjlokwo bek li, shji döya. Ga pjây llgweya Sbörë ba tjlokwo bek li go. Eni ga pjây tjlä pjlo bek, pjây opshäryos pjlo bek bakoe. ¹³ Shäryozï eni, ëye, oblë songe le llëm ga no llgwezlong dbaryo ga songe le Sbörë ba kong llëm bako kjishko. Ëye, oblë songe le ga eshko ga sök wlëpe.

Shji mär Cristo go, shji llëbo pjlú shäryë

¹⁴ Pjeyoga, ¿ëbo mär Cristo go jlökoyo le, gueniyo llëbo pjlú shärye llëm ga e llënorö? ¿Wotjlïk eni ga där lëmiro? ¹⁵ ¿ïmi ga bomi pjeyo shäng kjlara, shwong llëm, dli llëm wlenishko ga ¹⁶ pjây tjlä ba kong ga «Pja nom sök wopjlú bop ushko. Pja ber sök kjlikjli, pja ië pjlú bakoe» lëmi ba kong, gueniyo sënömi llëm ga e llënorö? ¹⁷ Eni wleni ga «Tja mär Cristo go jlökoyo» lëmi, gueniyo llëbo pjlú shäryëmi llëm ga e llëno llëme.

¹⁸ No kjone kjone tjlä ga «Kjlara mär Cristo go, kjlara llëbo shäryë pjlúe» le eni. Tja tjlä ba kong lok ga «Tja llëbo pjlú shäryë.

* 2:8 Levítico 19.18. † 2:11 Éxodo 20.14; Deuteronomio 5.18. ‡ 2:11 Éxodo 20.13; Deuteronomio 5.17.

¿Pja llëbo pjlú shäryë llëm ga pja mär Cristo go jlökoyo li miydër sorë? Tjara mär Cristo go jlökoyo li miydëp, llëbo pjlú shäryër shäng li go» lër ba kong eni. ¹⁹ Miydëp ga Sbö, e kjlarasoe lëp eni. Eni ga pjlúe. Gueniyo Ä sëyagara ommydë bako, ga Sbö bangkjre lok dete erä.

²⁰ Pja kjok miydë llëme. Ebo mär Cristo go jlökoyo le, gueniyo llëbo pjlú shärye llëm ga e llëno llëme lër shäng bop kong. ¿Woydëp ga llëbo lër bop kong jek obi, tjlökwo ëre kjrëp wlore? ²¹ Dënashko ga bi kjokë Abraham, ba wa Isaac shara, zröya, sho suya Sbö poshrëkklo wlo lara. Sbö kolara eni kjïshko ga e iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso. ²² Miydëp e go ga Abraham mär shäng Sbö go jlökoyo lara dö llëm, llëbo pjlú shäryara bakoe. Ga llëbo shäryara li kjïshko ga beno shäng mär Sbö go jlökoyo. ²³ Eni ga Sbö tjlökwo tak pjang li beno jlöe. Tjlë ga «Sbö tjlökwo kjrara Abrahamdë, ga mär beno shäng ba go. E kjïshko ga iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso.» S Ga Abraham kowara Sbörë ba kjlarayo. ²⁴ Miydëp e go ga shji ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso, shji mär Cristo go lëy li kjïshko dö llëm, shärye eni, llëbo pjlú shäryëy bako li kjïshko.

²⁵ Eni wleni ga dënashko ga walë shäng kjlara ko Rajab, to shäng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo. Nopga kjok ïga wleniyo li shrono löng ba ushkoshko ga wlokrara, ga ichara to jek irbo oblë go, shakoba llëm wlo. E kjïshko ga iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso. ²⁶ Shji doyo tjok, gueniyo shji sëya dret ga shji löng së llëm, shji wolonoe. Eni wleni ga shji mär Cristo go jlökoyo lëy, gueniyo llëbo pjlú shäryëy llëm wleni ga e llëno llëme.

3

Bi kjoyorkwo

¹ Pjeyoga, no pinggaga llgweya Sbörë kjang, oblë kjinmo. E kjïshko ga pjây ara wotjlik äär ber no pingga llëme. ² Shji uunkong dir llëbo oblë oblë go. Gueniyo ëye dir ba tjlë li go llëm ga era pjlo bek, opdë dir llëm wlo ga pjlúe.

³ Kwomgla, e kjamo pjriy pjir, shji kole wlo. Eni ga söy llaw pogo ga pjlúe. ⁴ Kjoyong

këskës jëk tjeng dlung kjing go li woyotjliã. Këskës, bakwe pjlukdë dbo ara ëmdë ga söya ba sögarë llaw pogo, ba llgwekklo chirawa li go. ⁵ Bi kjoyorkwo ëre eni bakoe. Chirawa ëmdë ga shji krë ara e go. Iök sëya woyotjliã. Chirawa ëmdë ga kjok buk kësbang suya pjir ga pjlúe. ⁶ Bi kjoyorkwo ëre iök sëya wleni. Llëbo owa le oblë oblë. Bi doyo uunkong srer, tjlökwo le bi kjoyorkworë li go. Shji sreya pjir, iök ichara Äre, shji suya wlo wleni.

⁷ Äya kjloshko so oblë oblë wlëpyotkëy, ber löng tjëkso wlo ga pjlú, sënwa llë, dgur llë, llëbo dlung roy so bakoe. ⁸ Gueniyo bi kjoyorkwora iëy ber tjëkso ga äe. E llëbo owa slöy ga ä wleni, dgur kowo dyo owa, bi zrökklo wleni.

⁹ Sbö, e bi Tjlapga, bi Data bakoe. No shäryara so e kjoyoe. Ga bi kjoyorkwo li go ga Sbö poshrëy, gueniyo nopga läywëy owa e go bakoe. ¹⁰ Tjlökwo pjlú, tjlökwo owa, e tur kjamoyo kjwaraso go. Pjeyoga, e pjlú llëme. ¹¹ ¿Di pjlëblë, di kë ara, e tur tjwe di bokkwo kjwaraso go llëm llëmdo? ¹² Kjoyorkwo ko *higuera*, e botjyë *olivo* llëm, kjillgwo botjyë *higuera* llëm, ga di pjlëblë shjiy di bäng buk pjlek roy dwayo llëm bakoe.

Kjok miydë kjoyorkwo

¹³ Pjây kjok miydë ara, wotjlik pjlú wleniyo lëmi ga pjây eni miydëba wlo ga pjây jëk pjlo bek, llëbo shäryëmi wotöy, woyotjlimi bomi kjok miydë li go guing.

¹⁴ Gueniyo pjây wotjlik owa oblë kong ba llëbo kjïshko, pjây wotjlik ber löng bäm go wleni ga pjây kjok miydë llëm, pjây krë llë go wlo llëm bakoe. ¹⁵ Eëye wotjlik eni ga ba kjok miydë li twaga Sbörë llëm, e kjok ëre so i, twaga Äre om go ba kong. ¹⁶ Nopga wotjlik owa oblë kong ba llëbo kjïshko wleniyo löng lishko ga llëbo owa shärye lok oblë oblëe. Nopga wotjlik ber löng bäm go wleniyo löng lishko ga nopga ëngkjwë ëng tjok ara.

¹⁷ Gueniyo kjok miydë twe Sbörë bi kong li, e eni llëme. Eëye kong kjok miydë eniyo twe Sbörë ga era jëk shäng pjlo beke. E ëngkjwë llëm, wotjlik oblë kong pjlú, oblë kole, oblë songe le, llëbo pjlú shärye oblë

kong ara, no kjone kjone tjwlō ara, oblē kjinmo le llēm, wotjlīk bek iyado bakoe. ¹⁸ Nopga wotjlīk ber lōng wlēp eng tjok le ga eshko ga jēk lōng pjlo bek erä.

4

Shji Sbō kolē

¹ ¿Pjāy englē kar kar, pjāy engkwē eng tjok kar kar ega miydēmi llēmdo? ¿Shāryēmi eni, pjāy ie bomi wotjlīk owa lirē llēbo oblē oblē woydē ber bomi kong, pjāy ber lōng wopjlú wlo kjīshko llēmdo? ² Llēye woydēmi ber bomi kong li wlēmi llēme. E kjīshko ga oblē zrōmi, ba llēbo li kjrēmi ber bomi kong wlo. Llēbo oma ī, e koīmi. E kjīshko ga pjāy englē kar kar, pjāy engkwē eng tjok kar kar, ba llēbo li kjrēmi ber bomi kong wlo. Pjāy llēbo dret, rokēmi Sbō kong llēm kjīshko. ³ Ga llēbo rokēmi ba kongshko ga rokēmi bomi wotjlīk owa li go, ber bomi kong pjlu wlo erä. E kjīshko ga llēbo twe bomi kong llēme.

⁴ Pjāy so domer orkwosmok shäng pjir, gueniyo jēk shäng walē oblē tjok kjoyoe. ¿Pjāy tōn nopga Sbō miydē llēm wleniyo tjokshko ga pjāy ber lōng Sbō moskwo miydēmi llēmdo? Ēye wotjlīk jēk nopga owa wleniyo dik ga opyono beno lōng Sbō moskwo. ⁵ Sbō tjlōkwo tak pjang li tjlē ga Sēya twara Sbōrē beno pjang bi go li, shji ymoyotke ara, woyde ga shji jēk Sbō tjok jlōkoyo. ¿Tara pjang eni li tjwlō llēme lēmiro? ⁶ Gueniyo ba wopjlú li kjīshko ga shji kjimte ara anmoyō. E kjīshko ga Sbō tjlōkwo tak pjang li tjlē ga

«Ēye krē ä ga Sbō wotjlīk owa ba kong.

Ēye wotōy ga kjimte ara, ba wopjlú li kjīshko.»*

⁷ Eni ga pjāy optwos Sbō kong, ga kolozīa. Jlō lēmi Ä kong llēm, ga e tōk pjolae. ⁸ Pjāy jēk lōng Sbō tjok ga Sbō jēk shäng bomi tjok bakoe. Pjāy llēbo owa shāryaga, llēbo owa shāryēmi lōng li rayozīa. Pjāy wotjlīk lōng kkring pjök wleni ga bomi wotjlīk owa li rayozī, pjāy ber lōng wotjlīk bek wlo erōe. ⁹ Pjāy woydos, pjāy slarzung, pjāy kjloshtos bakoe. Pjāy jar ame, pjāy ber lōng slar eē shara. Pjāy wopjlú ame, pjāy ber lōng

woydē shara. ¹⁰ Pjāy opyos ber lōng wotōy Tjlapga bokso. Eni ga pjāy ie ber tjwlō ara.

¹¹ Pjeyoga, shji englē owa eng kong kar kar llēme. Bomi kjlara lāyworomi owa, llēm ga e owa loromi wleni ga Sbō kjok llgwekklo li owa loromi wleni. Eshko ga kjok llgwekklo li kolēmi lōng ame, pjāy opyono beno lōng tjwlō ara, kjok llgwekklo li kjinmo, kjok llgwekklo li pjlu, de oware ĩga wleni. ¹² Kjok llgwekklo twaga li kjlaraso. No llgwega li kjlaraso bakoe. Bi döga, bi shdungga li e. Bomi kjlara pjlu, de oware laga ber pjāydē llēme.

Shji krē llēme

¹³ Tja kuzīa. Pjāy kjone kjone tjlē ga «Eeri, bong ga shji to kjok shto oblē. Shji ber lōng eshko lu pjlara llēbo soynek, dbur shak ara wlo» lēmi eni. ¹⁴ Gueniyo llēye wen tjwe bomi kong bong li llē miydēmi lōng llēme. Pjäng sho lon tjwe tōy ga wop sira ga beno drete. Pjāy lōng sē li, pjāy so pjäng sho e kjoyoe. ¹⁵ Bek wlo ga pjāy tjlē ga «Woyde Tjlapgarēra, shji ber lōng wopjlú, llēbo shāryēy oblē oblē bakoe» lēmi eni dey. ¹⁶ Gueniyo pjāy krē ä iyado. Ēye krē ga llēbo owa shāryayde. ¹⁷ Ēye, llēbo pjlu shāryako li miyde, gueniyo shārye llēm ga llēbo owa shāryayde lōng.

5

Nopga dbur ara wleniyo llēbo owa shāryono

¹ Nopga dbur ara wleniyo, tja kuzīa. Pjāy slarzung, pjāy kjloshtos, llēbo wen tjwe bomi kong owa kjīshko. ² Eshko ga bomi llēbo tjeng kēs li sreno pjir, bomi shwong llē uara ba sēyarē drete. ³ Bomi dbur sho shōylōr, pjlu, e dyano tjeng. E ĩya Sbōrē, ga miyde e go ga ĩye kjimtoromi bomi dbur li go llēme. E kjīshko ga pjāy suya iök go, e bomi shdungglo wlo. ⁴ Nopga parkono bomi kong bomi kjokshko li potjwlēnomi llēme. E kjīshko ga kjloshtono lok Tjlapga kong bomi kjīshko, ga kurae. Tjlapga, llēye shārye woydē li shārye ga pjlu. ⁵ Kjok ĩre kjing go ga pjāy lōng owa llēm, llē pogo shāryoromi pjir, woydoromi sorē li eni. Öng sök shoryē li, e zrökoba

* 4:6 Proverbios 3.34.

wlo li miyde sök llëme. Pjây löng eni bakoe. Llëye wen tjwe bomi kong li woyotjlîmi löng llëme. ⁶ Nopga pjlo bek li shdunomi, zrôromi ara, ga opwlikono lok llëme.

Llëbo owa wen tjwe bi kongshko ga kuy wlêpe

⁷ Eni ga pjeyoga, Tjlapga Jesús tjwe iröng obi dbaryo li koshëmi löng wopro ga pjây ber löng wlêp, pjây woydë llëme. Dwla dgaga, ba dwla dgara pjirshko ga shunyo dbaryo li koshe sök wlêp, dwla li botjyë wlo. ⁸ Pjây ber löng wlêp eni bakoe. Pjây opyos wokjang, wosonkë llëm, Tjlapga li tjwe iröng obi dbaryo li dörö kjîshko. ⁹ Pjeyoga, pjây ëng läywë owa ëng kong kar kar llëm, llëm ga pjây shdûya Tjlapga lirë. Bi llgwega shäng u bäng bäng tjän.

¹⁰ Pjeyoga, Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko so li woyotjlîzîa. Tjlëno lok oba kong Tjlapga ko go, ga llëbo weno ba kong owa ara ba kjîshko, gueniyo kura lok löng wlêp, woydono lok llëme. ¹¹ No kjone kjone, kong llëbo weno owa ara, ga kura lok löng wlêpe. Epga kjimtara Sbörë ara lëy eni. Job, e woyotjlîzîa. Dënashko ga llëbo weno ba kong owa ara, ga kura sök wlêpe. E irgo ga kjimtara Tjlapgarë ara li miydëmi pjluë. Tjlapga, shji woyde ara, shji songe le ara bakoe.

¹² Pjeyoga, llëbo lër bomi kong tjwlô ara. Shji tjlë jlökoyo ë ko go llëme. Shji tjlë jlökoyo kjok dogo so ko goshko llëm, kjok ëre so ko go llëm bakoe. Pjây tjlëshko ga «Ëng» loromi ga shäryozi eni, «Llëme» loromi ga shäryozi eni bako, pjây shdûya Sbörë llëm wlo.

Shji song wleni ga shji syöshtë Sbö kong sorë

¹³ Pjây kjone kjone löng woydë ga pjây syöshtos Sbö kong. Pjây kjone kjone löng wopjlú ga pjây tos, Sbö poshrëk wlo. ¹⁴ Pjây kjone kjone swlo ara ga tjlapgaga Jesús tjlökwo kjruga kägäyoga rokozî, syöshtë Sbö kong bomi kjîshko wlo, pjây poshtiya lok kjyo go Tjlapga ko go wlo bakoe. ¹⁵ Ga wotjlîk ga swlo li popte Tjlapgarë le lok jlökoyo ga swlo li popte, ga owa pjang ba go li löya ber dret bakoe. ¹⁶ E kjîshko ga pjây llëbo owa shäryono ga lozi ëng kong, ga pjây syöshtos ëng kjîshko, pjây popte Sbörë

wlo. Ebo pjlo bek li syöshtokdo Sbö kong ga llëbo rokara li shärye Sbörë ba dbo ara go. ¹⁷ Dënashko ga domer shäng kjlara ko Elías, e so shji kjoyoe. E syöshtono Sbö kong jlökoyo, shunyo shrë llëm wlo, ga shunyo shrono llëm öötong'lu pjloglo mya kjingsho bëye. ¹⁸ E irgo ga syöshtono jek obi, ga shunyo shrono jek iröng obi, ga dwla llë lok klung kjing go li botjyono jek obi.

¹⁹ Pjeyoga, ëye diktong, tjlökwo bek li rayara ga woyde ga sömi tjwe iröng obi. ²⁰ Eshko ga ba kjimtaga li, e llëbo shäryono ba kong kësbang, wolon ame wlo, ga owa pjang ba go kës li löya Sbörë ber drete.

Primera carta de Pedro Kjibokwo ère tara Pedrorë Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjlara ko Pedro. E kowëba Simón bakoe. Dënashko ga e Jesús oppingga. Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) tjwlõ arayo li e. Jesús wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi irgo ga Pedro beno shäng Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo shara.

Kjibokwo ère tara Jesús tjlökwo kjragaga löng kjok shto oblë oblë Asia kjokyo li kong. (Eeri ga kjok eshko li ko Turquía.)

Eshko dbaryo ga Jesús tjlökwo kjragaga shdungoba ara. E kjishko ga kjibokwo ère tara Pedrorë, epga kjimte jëk pjlo bek wlo, epga shdungoba ara gueniyo. Epga kjrara Sbörë om go, eni ga woyde ga epga wotjlik ba doyo om go li go llëm, woyde ga ber löng shdungoba wlo ñyado dey, Jesús shdunaba sorë ga eni li tara ba kong. Shji shdungoba enishko ga miydëy e go ga shji Sbö nopga jlökoyo tara ba kong bakoe.

¹ Kjibokwo ère taga tja Pedrorë. Tja Sbö tjlökwo roy laga Jesucristo äska.

Nopga kjrara Sbörë ber baïya wlo, kjibokwo ère ichër jek bomi kong. Pjäy kjok ère so ame, pjäy shdöktong beno löng kjok shto oblë oblë, Ponto kjokyo, Galacia kjokyo, Capadocia kjokyo, Asia kjokyo, Bitinia kjokyo bakoe. ² Dënashko ga Data Sbö wotjlik bomi ië ber ba nopga baïya wlo le. E irgo ga pjäy kjrara, ga pjäy iara ba Sëyarë beno tjeng dboy ba kong. Pjäy beno löng Jesucristo kolë, ga pjäy dëra ba srëng kwona li go.

Rokër Sbö kong ga ba wopjlu li kjishko ga pjäy kjimte ara, pjäy ie ber löng wlëp bakoe.

Sbö poshrëy, llëbo shäryara bi kong kësbang li kjishko

³⁻⁴ Sbö, bi Tjlapga Jesucristo Data li poshrëy ara. Shji songe lara kjishko ga Jesucristo wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi, shji wen ber tjaglën wleni ba kjishko wlo, shji ber löng llëbo jnena Sbörë tjeng kjok dogo twe bi kong wlo li koshë löng wopjlu wlo. Llëbo ère pjir llëm, srer llëm, an llëm

bakoe. Poshrëy ara e kjishko. ⁵ Shji mär Sbö go kjishko ga shji de ba dbo ara go, äär jong kjok pjir dbaryo lishko jä. Eshko dbaryo ga pjäy döya, woyotjlina dënashko sorë li eni.

⁶ E kjishko ga eerishko ga llëbo owa wen tjwe bomi kong dbar kjwöbö wlo ëmdë ga pjäy löng wopjlu ara anmoyö. Llëbo owa li, e bomi tjlikklo erä. ⁷ Dbur sho shöylör iëy iök roy, e roshko llëbo oblë tjok li pjë dret wlo, ber dbur sho erö wlo. Eni ëmdë ga llono ga dbur sho li pjë dret bakoe. Pjäy mär Sbö go li, e tjwlõ ara, dbur sho shöylör kjinmo. Ga llëbo owa wen tjwe bomi kong, pjäy mär ber löng Sbö go jlökoyore miyde Sbörë wlo. Eni ga Jesucristo tjweshko ga pjäy roy ber pjlu, ga pjäy ie Sbörë ber tjwlõ ara. ⁸⁻⁹ Jesucristo woydëmi ara, ñnemi llëm gueniyo. Eerishko ga ñmi löng llëm ëmdë ga pjäy mär löng ba go, pjäy döya wlo. Ga pjäy döya shäng. E kjishko ga pjäy wopjlu ara anmoyö, bomi wopjlu li sorë lëy ga äär llëme.

¹⁰ Dënashko ga Sbö tjlökwo lagaga, llëbo pjlu shärye Sbörë bomi kong ba wopjlu kjishko li roy lara lok oba kong. Ga tjlökwo lagaga li oppino lok ara, shji där ber löng ñyado sorë li miyde lok wlo. ¹¹ Cristo Sëya ichak beno pjang ba go, ga llëbo owa wen tjwe Cristo kong li roy lara ba kong lok. Gueniyo shäryë llono, sorë, e miydara lok llëm, llëye tjwe pjlu anmoyö e irgo li miydara lok llëm bakoe. E kjishko ga oppino ara, e miyde lok wlo. ¹² Gueniyo Sbö tjlëno ba kong lok ga tjlökwo pjlu le löng li, e nopga löng eshko dbaryo kong llëm, e ber shji löng eerishko dbaryo li kong. Ga Sbö Sëya ichak kjok dogo dwayo li nopga ichono bomi shwoy, tjlökwo pjlu tara lok beno pjang li roy lë bomi kong, ga kuromi. Sbö parkagaga kjok dogo so ëmdë ga ommydë lok woydë bakoe.

Shji ber pjlo beke

¹³ E kjishko ga pjäy sjëk, pjäy wotjlis bëy, pjäy llëbo shäryë ga woyotjlizi yötso guing. Jesucristo tjweshko ga llëbo pjlu shärye Sbörë bomi kong ba wopjlu li kjishko. E koshomirë eröe. ¹⁴ Sbö miydomirë llëm obishko ga pjäy jëk löng bomi wotjlik owa li go. Gueniyo shäryëmi ame, Sbö kolozï shara, wappa ba data kolë pjlu wleni.

15 Pjāy kjrara Sbörë beno ba nopga baīya. Eni ga Sbö, e pjlo bek kuzong ga woyde ga pjāy ber löng pjlo bek baīya dik bakoe. 16 Ba tjlökwo tak pjang eni: «Pjāy ber löng pjlo bek, tja pjlo bek kjīshko.»*

17 Sbö, e bomi Data lëmi, gueniyo shji uunkong ilgweya beke. E kjīshko ga pjāy löng shto oblë so wleni kjok ëre kjing go obishko ga Sbö bangkjrozī īyado.

18 Dënashko ga pjāy jëk löng llëno llëm wleni, pjāy pina bomi datagarë sorë li eni. Gueniyo pjāy tjwlëna, döra Sbörë. Pjāy tjwlëna dbur sho shōyīör go llëm, dbur sho pjublún go llëm bakoe. Llëbo ëre ber īyado wlo llëme. 19 Pjāy tjwlëna Cristo srëng tjwlö ara li go. E so öng wlëp ushko so ilgwoklë poglo go llëye llëm wleniyo kjoyoe. 20 Kjok ëre shäryayde llëm obishko ga e kjrara Sbörë, ga eerishko ga öör wolono bomi kjīshko. 21 Ba kjīshko ga pjāy mär löng Sbö go. E woshrara Sbörë iröng obi, ga iara beno kësbang, tjwlö ara. E kjīshko ga pjāy mär Sbö go, ga koshëmi löng wopjlúe.

22 Tjlökwo bek li kolëmi löng kjīshko ga llëbo owa shäryëmi löng dënashko li rayoromi pjire. Pjāy beno löng bomi pjeyoga woydë jlökoyo shara. E kjīshko ga pjāy ëng woydos ara kar kar jlökoyo. 23 Pjāy weno bukshko ga pjāy wolon wlo, bomi dataga ī dik. Sbö tjlökwo, era së, pjir llëme. Kjrromi kjīshko ga pjāy weno tjaaglën wleni, ga pjāy iara beno löng wolon wlo ame, pjāy beno löng së īyado wlo shara. 24 Sbö tjlökwo tak pjang eni:

«Kjlo sho dan dogro,
ga nana longgwo lon pjire.
Nopga uunkong wolon,
kjlo sho wleni.
Nopga tjwlö ara li pjir,
nana longgwo wleni.

25 Gueniyo Tjlapga tjlökwo,
e pjir llëm, pjang īyado.»†
Tjlökwo pjlu lak bomi kong li ëre.

2

1 E kjīshko ga llëbo owa shäryëmi löng oblë kong li, e rayozī uunkong. Oblë jyāpgwëy

* 1:16 Levítico 11.44-45; 19.2; 20.7. † 1:25 Isaías 40.6-8. Isaías 28.16. † 2:7 Salmo 118.22. § 2:8 Isaías 8.14.

ame. Shji llëbo pjlu shäryë, shji ikoba wlo dö ame, llëbo pjlu li shäryozī, woyotjlīmi bomi pjlu shko eni kjīshko shara. Shji wotjlīk owa oblë kong ba llëbo kjīshko ame. Oblë läywëy owa ame bakoe. 2 Chida wen buk kjwlë ga nä ië woydë sorë ga Sbö tjlökwo wlëzī eni bakoe. Eni ga pjāy döya Sbörë sorë li miydëmi jek këgong këgong. 3 Miydoromi pjlu ga Tjlapga wopjlú bomi tjok li, e pjlu anmoyö.

Akkwo u shakklo

4-5 Shji u shäryë akkwo go ga akkwoyo iëy töshko bäm go, ber ba shakklo wlo. E irgo ga akkwo iëy ba kjing go jem jong ëng kjing go. Sbö shäng u shäryë wleni. Pjāy jëk löng Jesucristo tjok. Era so ak iak beno buk bäm go u shakklo kjangyo wleni li kjoyo, gueniyo e sök së. E woydara nopga ararë llëm, gueniyo kjrara Sbörë beno ba kong tjwlö ara anmoyö. Ga pjāy mär löng Jesucristo go kjīshko ga pjāy iara Sbörë beno löng syöshtagaga tjeng dboy ba kong wleni, pjāy ber löng syöshtë ba kong wlo. Pjāy so akkwo iak jem jong ëng kjing go li kjoyo, gueniyo pjāy löng së bakoe. 6 Sbö tjlökwo tak pjang eni:

«Akkwo iër buk kjwara Siön * kjokyo li īzīa.
E tjwlö ara anmoyö.
Kjrromi, ioror beno buk u shakklo bäm go li e.

Eye mär ba go ga
llëye koshe li wlëya jlökoyo.»†

7 Pjāy mär löng ak lër shäng li go. Bomu kong ga tjwlö ara anmoyö. Gueniyo llëbo tak pjang Sbö tjlökwo go, ëye mär ba go llëm li kjīshko. Tjlëno beno eni:

«Akkwo woydara u shäryagagarë llëm li,
e iak beno buk bäm go, u shakklo kjangyo wleni.»†

8 Ga tjlë obi ga

«Ak li, e no llrinyoklo, no sabyoklo bakoe.»§
Epga sabyë, tjlökwo roy pjlu li köle lok llëm kjīshko, lara Sbörë dënashko ba kjīshko sorë li eni.

Nopga kjrara Sbörë beno baīya

* 2:6 Siön kjokyo, e kowëba Jerusalën bakoe. † 2:6 2:9 Kjok ro si le li, e llëbo owa loklo.

⁹ Dënashko ga pjây jëk löng kjok ro sï roy* wleni, gueniyo pjây kjrara Sbörë beno ba nopga baïya, syöshtagaga tjeng dboy ba kong wleni, llëbo pjlú shäryara li roy lëmi wlo. Pjây jëk beno löng kjok shjiy roy† wleni shara.

¹⁰ «Dënashko ga pjây tjëyo kjrinaso llëm, gueniyo eerishko ga pjây Sbö i shara. Dënashko ga pjây songe lara llëm, pjây kjim-tara llëm, gueniyo eerishko ga pjây songe le, pjây kjimte bakoe.»‡

¹¹ Pjeyoga, pjây löng shto oblë so wleni kjok ëre kjing go. E kjïshko ga rokër bomi kong ga pjây wotjlik tjwe owa ga shäryëmi llëme. Wotjlik owa li, e bomi wloyo. ¹² Pjây jëk löng pjlo bek nopga Sbö miydë llëm wleniyo bokso. Eni ga pjây rote lok ara ëmdë ga llëbo pjlú shäryëmi löng li ïya lok, ga Sbö tjweshko ga e poshrëya lok ara bomi kjïshko.

Kjok llgwegaga kolozïa

¹³ Tjlapga kjïshko ga kjok llgwegaga kjok ëre kjing go löng kës li kolozïa. Bomi pjluyo kolozïa. ¹⁴ No ichagaga bomi kjokshko li kolozï bakoe. Epga parkë löng nopga llëbo owa shäryë li shdunga, nopga llëbo pjlú shäryë li poshrëga bakoe. ¹⁵ Woyde Sbörë ga pjây llëbo pjlú shäryë, Sbö tjlokwo li llëno llëme le nopga wotjlik llëm wleniyorë ame wlo. ¹⁶ Dënashko ga pjây parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo dik. Gueniyo pjây döra Sbörë kjok llgwekklo tara Moisésdë li dbo dorko dwayo. Eni ga pjây jëk löng nopga ichaga ërë llëm wleni, gueniyo pjây llëbo owa shäryë e kjïshko llëme. Pjây jëk löng nopga ichaga Sbörë wleni dey. ¹⁷ Nopga uunkong bangkjrozi beke. Bomi pjeyoga Jesús tjlokwo kjruga woydozi ara. Sbö bangkjrozi. Bomi pjluyo bangkjrozi bakoe.

¹⁸ Parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo, bomi sogoga kolozï, bangkjrozi bakoe. Wotjlik bomi tjok pjlure, de oware, e kolozï, bangkjrozi bakoe. ¹⁹ Shji shdun-goba llë kjïy llëm, ga kuy kjing Sbö kjïshko ga Sbö ber wopjlú bi tjok eshko. ²⁰ Pjây shdun-goba llëbo owa shäryoromi kjïshko, ga kumi

kjing ga e llëno llëme. Gueniyo pjây shdun-goba llëbo pjlú shäryoromi kjïshko, ga kumi kjing ga Sbö ber wopjlú bomi tjok eshko.

²¹ Pjây rokara Sbörë e kong wlo. Cristo, e shdunaba bomi kjïshko, ga woyde ga pjây omshäryë baïya dik eni bakoe. ²² E llëbo owa shäryono llëm, e jyörkono ë kong llëm bakoe. ²³ Äyoshtëba owashko ga dboryara llëme. Shdun-gobashko ga kroyoywara llëm bakoe. Opyono beno tjeng Sbö wloshko, era kjok llgweg beke. ²⁴ Cristo om go li doyo löra pjang kjlës goshko ga owa shäryoroy li, e beno pjang ba go. Shäryara eni, shji ber löng llëbo owa shäryë ame wlo. Woydara ga shji ber löng së tjaglën wleni, shji jëk löng llëbo pjlú shäryë wlo shara. Shpok bäng beno lok ba go li kjïshko ga shji poptara beno löng swlo ame. ²⁵ Dënashko ga pjây uunkong jeno löng, öng ushko so jeno sök dik. Gueniyo eerishko ga pjây to tek iröng bomi daga, bomi wlikaga li shwo lëkong.

3

Shji orkwosmok löng pjir ga shji jëk ëng tjok sorë

¹⁻² Walëga orkwosmok löng pjir, bomi lanmaga kolozï eni bakoe. Kjone kjone löng tjlokwo kjroydë llëm obi wleni ga ïya lok ga bangkjre mi pjlú, llëbo uunkong shäryëmi pjlú bakoe. Eni ga tjlokwo li kjre bebi kjwe, tjlokwo li lëmi ba kong guing llëme. ³ Woydëmi ga pjây opyë wolësowa wleni ga pjây käkzong poshäryë oblë oblë llëm, pjây doyë shwong tjwlö ara go llëm, pjây doyë llëbo wolësowa shäryak dbur sho shöylör go llëm bakoe. ⁴ Pjây wolësowa Sbö bokso ïyado wlo ga woyde ga pjây wlëp, wotöye. Llëbo wolësowa eni li wen tëm bomi pjlúshko dwayo, e pjir llëm, ga Sbö kong ga tjwlö ara. ⁵ Dënashko ga walëga mär löng Sbö go li ber wolësowa wlo ga omshäryono eni bakoe. Ba lanmaga kolara lok. ⁶ Sarara, ba lanma Abraham kolara, ga kowara ba tjlapga. Eni ga pjây jëk pjlo bek, llëye bangkjre mi llëm ga pjây ba wapga wleni.

⁷ Domerga orkwosmok löng pjir, pjây wotjlik bomi boyga tjok pjlú eni bakoe. Epga bangkjrozi, pjây dbo ara ba kjinmo

† 2:9 Kjok shjiy li, e llëbo pjlú loklo. ‡ 2:10 Oseas 1.6, 9; 2.23.

kjĩshko. Sbõ wopjłú li kjĩshko ga pjã yara beno lõng sã jlõkoyo, bomi boyga tjok. E kjĩshko ga epga bangkjroziã. Shãryozĩ eni, bomi syõ li kuya Sbõrẽ wlo.

Shji jẽk ẽng tok sorẽ

⁸ Era eni ga pjã jẽk lõng wopjłú ẽng tjok, pjã wotjłĩs jong kjwaraso wleni. Oblẽ songe lozi ẽng kong, pjã ẽng woydos ara kar kar epenga dõ wleni, pjã wotjłĩs ẽng tjok pjlú, pjã wotõy ẽng tjok bakoe. ⁹ Lẽbo owa shãryaraba bomi kongshko ga pjã kar omshãryẽ eni lĩeme. Pjã lanyotkaraba owashko ga pjã kar omlanyotkẽ eni lĩem bakoe. Eshko ga kong lĩebo pjlú shãryozĩ dey. Pjã rokara Sbõrẽ e kong wlo, lĩebo pjlú shãrye bomi kong wlo. ¹⁰ Sbõ tjłõkwo tak pjang eni:

«Woydẽmi ga pjã lõng wopjłú dbar kjwobi go ga

pjã opdẽ lĩebo owa lẽ lĩem,
pjã jyõrkẽ lĩem bakoe;

¹¹ lĩebo owa shãryẽmi ame,
lĩebo pjlú shãryomirẽ shara;
pjã drõn ẽẽ, pjã ber lõng wopjłú oblẽ tjok wlo.

¹² Ẽye jẽk pjlo bek ga
ĩya Sbõrẽ sõk wopjłú,
ba syõ li kuya bakoe.

Gueniyo ẽye jẽk owa ga
Sbõ wotjłĩk owa ba kong.»*

¹³ Pjã drõn ara, lĩebo pjlú shãryẽmi wlo erã ga lĩebo owa shãryẽba bomi kong lĩem lĩemdo? ¹⁴ Gueniyo pjã shdungoba lĩebo pjlú shãryoromi kjĩshko ẽmdẽ ga pjã kjimte Sbõrẽ. Pjã kroyoywẽbashko ga bangkjreĩmi lĩem, pjã woydẽ e kjĩshko lĩem bakoe. ¹⁵ Cristo bangkjromirẽ bomi pjlúshko dey, e bomi Tjlapga kjĩshko.

Pjã poshãryos, pjã lõng sjẽk ĩyado, pjã lõng lĩẽ koshẽ lĩeba bomi kongshko ga dboryẽmi ga pjlú wlo. Eshko ga epga bangkjrozi, dboryozĩ wotõye. ¹⁶ Lĩebo pjlú miydẽmi li shãryozĩ eni. Eni ga ẽye, pjã lãywe owa, pjã tõno beno tjeng Cristo tjok kjĩshko ga lõkkjre lok om go, lĩebo lara lok owa li kjĩshko. ¹⁷ Shji shdungoba woyde Sbõrẽ wleni ga woyde ga shji shdungoba lĩebo pjlú shãryoroy kjĩshko, lĩebo owa shãryoroy kjĩshko lĩeme. ¹⁸ Cristo wolono

pjlaraso, beno owa pjang shji uunkong go li potjwlẽkklo. Kjłara pjlo bek li wolono, oblẽ pjlo bek lĩem li kjĩshko, pjã sõya ãar Sbõ shwoy wlo. Ba doyo li zrõraba, gueniyo woshrara Sbõ Sẽyarẽ irõng obi, ¹⁹ ga kjim-tara tjłõkwo lẽ sẽyaga lõng kjershko li kong. ²⁰ Dẽnashko ga Noẽ shãng kjoyong kẽsbang li shãryẽshko ga koshe Sbõrẽ sõk wopjłúe. Eshkoshko ga sẽyaga lira Sbõ kolono lĩeme. Nopga dõktong shtena dirẽ lĩem li beno doglo kjwong (8) erã. ²¹ Di li, e shji we jer di roshko li loklo. Shji we, shji wotjłĩno jẽk lõng pjlo bek Sbõ bokso lẽy wlo, shji doyo ber drẽpdre wlo lĩeme. Eni ga shji dõya Sbõrẽ, Jesucristo woshrara irõng obi kjĩshko. ²² Era to jem kjok dogo, õõtong sõk Sbõ orkwo kẽlẽkong. Ga Sbõ parkagaga kjok dogo so, sẽya lĩẽ dbo ara wleniyo, oblẽ ichagaga wleniyo, e beno tjeng uunkong ba wloshko.

4

Shji lĩebo shãryẽ Cristo dik

¹ Miydẽy pjlú ga lĩebo weno Cristo kong owa kjok ẽre kjing go, ga bangyo kura ara. E kjĩshko ga pjã opyos wokjang, pjã wotjłĩk baĩya dik bakoe. Ẽye shdunaba ga wotjłĩk lĩebo owa shãryẽ ame, ² jẽk lõng ba wotjłĩk owa li go ame, ber lõng wotjłĩk lĩeye shãrye woydẽ Sbõrẽ li shãryẽ erã. ³ Nopga Sbõ miydẽ lĩem wleniyo lĩebo owa shãryẽ ara. Wotjłĩk lĩebo owa shãryẽ oblẽ tjok erã, lĩebo owa shãrye lok woydẽ oblẽ oblẽ, nelõtkẽ, bẽrkẽ, lĩebo owa shãrye ara ẽng tjok, sbõpga jyãglo zrẽyo buk li poshrẽya lok bakoe. Pjã omshãryono eni tek dẽna tjãn, gueniyo shãryẽmi lõng eni ame. ⁴ Eerishko ga epga wotjłĩk lok ga pjã opzrẽk lĩebo owa shãryẽ ba tjok lĩem ega le, ga pjã lãywe lok owa e kjĩshko. ⁵ Gueniyo Sbõ poshãryak sõk pjir, lĩono ga epga iche ba dboryẽ, lĩeye shãryara kẽs li kjĩshko wlo. Nopga lõng sã li, nopga wolono lõng li, e lĩgwega erã. ⁶ E kjĩshko ga Sbõ tjłõkwo roy pjlú laraba nopga wolono lõng li kong, lõng sã obishko. Eni ga ẽye omtjłõkwo kjrono ga ba doyo wolono ẽmdẽ ga lĩgwera Sbõrẽ pjirshko ga ba sẽyara ber lõng ĩyado, Sbõ ĩ dik.

* 3:12 Salmo 34.12-16.

⁷ Llëbo tjeng kës pjir dbaryo li äätoe. E kjishko ga pjây sjëk, pjây wotjlik llë pogo llëm, pjây wotjlik bek erö, pjây syöshtë ga pjlú wlo.

⁸ Llëbo lër bomi kong tjwlö ara. Oblë woydëy ara ga llëbo shärye bi kong owashko ga owa li iëy ber tjwlö llëm ga pjlúe. E kjishko ga pjây ëng woydos ara anmoyö.

⁹ Pjây ëng wlokjros kar kar bomi ushko löng wopjlú, ga pjây kjloshtë e kjishko llëme.

¹⁰ Pjây kjlara kjlara kong kjok miydë twara Sbörë, pak oblë oblë shäryëmi ba kong wlo. Eni ga kjok miydë twara bomi kong li go ga pjây ëng kjimtos kar kar, Sbö wopjlú li ikoba wëllë wlo. ¹¹ Èye beno shäng tjlä wlo ga woyde ga Sbö tjlökwö layde. Èye beno oblë kjimté wlo ga oblë kjimte dbo twara Sbörë li go dey. Llëye shäryëmi dö ga shäryozï, Sbö poshrëya nopga mär löng Jesucristo go lirë wlo. E poshrëkko iyado. E dbo ara iyado. Ber eni.

Shji mär Cristo go kjishko ga llëbo owa wen tjwe bi kong

¹² Pjeyoga, llëbo owa wen tjwe bomi kong arashko ga pjây opshgawë e go llëm, e llëbo ïmirë llëm wleni lëmi llëm bakoe. E bomi tjlikklo eröe. ¹³ Dënashko ga llëbo weno Cristo kong owa ara. Eni ga llëbo wen tjwe bomi kong baïya dikshko ga woyde ga pjây löng wopjlúe. Gueniyo Cristo tjwe iröng obishko ga pjây wopjlú ara anmoyö, ba dbo kälä pïya nopga uunkong kong kjishko.

¹⁴ Pjây läywëba owa Cristo kjishko wleni ga pjây ber wopjlú, Sbö Sëya pjlú li shäng bomi tjok kjishko. ¹⁵ Èye oblë zröno, lürkono, llëbo owa shäryono oblë kong, llëbo ba tjok llëm ga opzrëno eshko ga e shdungko. Gueniyo pjây opshäryë eni llëme. ¹⁶ Pjây shdungoba, pjây mär Cristo go kjishko ga llëye lökyokjrëmi llëm, Sbö poshrëmi dey, pjây nopga baïya kjishko. ¹⁷ No llgwezlong dbaryo li öötongshko ga Sbö nopga llgweya bäm go. ¿Shji llgweya bäm go eni ga èye Sbö tjlökwö pjlú li kjrono llëm ga pjir sorë lëba?

¹⁸ Sbö tjlökwö tak pjang eni:

«No pjlo bek ëmdë ga där llëm seke.

¿Era llëye shäryë nopga owa li tjok?»*

* 4:18 Proverbios 11.31. * 5:5 Proverbios 3.34.

¹⁹ Llëye le Sbörë li shärye eni iyado. Eni ga pjây shdungoba, woyde Sbörë ber eni kjishko ga pjây mär ber löng bomi shäryaga li go, llëbo pjlú li shäryozï iyado bakoe.

5

Tjlapgaga Jesús tjlökwö kjraga kägäyo

¹ Tjlapgaga Jesús tjlökwö kjraga kägäyo, pjây poshdun shara. Tja Jesús tjlökwö kjraga kägäyo bomipjöy dik. Llëbo weno Cristo kong owa li, e ïnor. Ga tjwe iröng obishko ga ba dbo kälä pïya nopga kong li, e ber bor kong bakoe. Eni ga llëbo rokër bomi kong. ² Sbö nopga tjeng bomi wloshko li, e so öng wlëp ushko so kjoyoe. Eni ga epga dozï yötso. Shäryozï löng wopjlú, bomi woshko, woyde Sbörë ga shäryëmi eni kjishko. Shäryëy, shji ichëba guing llëm, shji dbur shak wlo erö llëm bakoe. ³ Nopga ichëy dbo go llëme. Llëbo shäryozï pjlo bek ba bokso, epga omshäryë eni bako wlo. ⁴ Eni ga no daga kägäyo li tjweshko ga bomi sëngglo tjwlö ara srer llëm wleniyo li twe bomi kong.

Dwlasga, kjogloga

⁵ Dwlasga, kjogloga, bomi kägäyoga koloziä.

«Èye krë ä ga Sbö wotjlik owa ba kong.

Èye wotöy ga era kjimte wopjlúe.»*
E kjishko ga pjây uunkong ber löng wotöy ëng kong iyado. ⁶ Sbö dbo ara. E kjishko ga pjây opyos ber löng wotöy ba bokso, llono ga pjây ie ber löng tjwlö ara wlo. ⁷ Pjây de Sbörë. E kjishko ga bomi woydë kës li iozi ber tjeng ba wloshko.

⁸ Pjây sjëke. Llëbo shäryëmi ga woyotjlizi yötso guing. Ä, bomi moskwö li to shäng kjone pogo dbong to sök pjirö, dli shak, ue wlo wleni. Pjây wlëya woydë to shäng eni le. ⁹ Miydëmi pjlú ga llëbo owa wen tjwe bomi kong li, e wen tjwe bomi pjeyoga löng kjok kjwang jikong li kong eni bakoe. E kjishko ga pjây drön ëë, jlö lëmi Ä kong llëm wlo, pjây mär Jesús go jlökwö wlo.

¹⁰ Pjây rokara Sbörë ber löng së iyado ba tjok wlo, pjây töno beno tjeng Cristo tjok kjishko. Eni ga llëbo weno bomi kong owa dbar kjwöbö li pjirshko ga pjây ie

ber löng p̄lo bek, wokjang, dbo ara, llëye bangkjërëmi llëm bakoe. ¹¹ E dbo ara ãyado. Ber eni.

Kjibokwo pjirzlong

¹² Domer sök kjlara jũshko ko Silvano,† e bor kjlarayo parkë p̄lú wleniyo. Tja kjimtaga erë kjibokwo ère të. Toror sira dö, gueniyo ichër jek bomi kong, pjãy dbokjërë e go wlo, pjãy wosonkë llëm wlo, pjãy woyde Sbörë sorë li miydëmi p̄lú wlo bakoe. Pjãy mär ber löng tjlökwo ère go jlökoyo.

¹³ Jesús tjlökwo kragaga löng Babilonia kjokyo li, «¿Pjãy yonde?» le bomi kong. Epga kjrara Sbörë bomipjõy dik.

«¿Pjãy yonde?» le Marcosdë bomi kong bakoe. E bor kong ga bor wa wleni.

¹⁴ Pjãy ëng woydë ara kar kar kuzong ga «¿Yonde?» lëmi ëng kong wop̄lúe. Rokër Shö kong ga pjãy tönno beno tjeng Cristo tjok li ie ber löng wlëpe.

† 5:12 Silvano, e kowëba Silas bakoe.

Segunda Carta de Pedro Kjibokwo ëre tara Pedrorë Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pedro. E kowëba Simón bakoe. Dënashko ga e Jesús oppingga. Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) tjwlõ arayo li e. Jesús wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi irgo ga Pedro beno shäng Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo shara.

Kjibokwo ëre tarashko ga miyde ga e wolon dörö, tak pjang 2 Pedro 1.12-15 go sorë li eni. E kjïshko ga kjibokwo ëre tara Jesús tjlökwo kragaga shdung löng li kong. Woydara ga Jesús tjlökwo bek li woyotjlïya lok ïyado, epga mär ber löng Jesús go wlo, epga jëk löng pjlo bek wlo bakoe. No kjone kjone to löng tjlökwo bek llëm li lë, Jesús tjlökwo kragaga li jyâpgwe e go wlo li tara ba kong. Llëye shäryëy ba tjok li tara ba kong. Llono ga epga shdüya Sbörë li tara ba kong. Llëye wen kjok pjir lëshko li tara ba kong bakoe.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Simón Pedrorë. Tja parkë Sbö tjlökwo roy laga Jesucristo äska. Bi Sbö, bi döga Jesucristo li, e pjlo beke. E kjïshko ga tjawa Sbö tjlökwo roy lagaga iara lok beno löng mär ba go. Era tjwlõ ara.

Nopga mär löng ba go borwatoy dik, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong.

² Sbö, bi Tjlapga Jesucristo, e miydëmi pjlu kuzong ga rokër ba kong lok ga ba wopjlu li kjïshko ga pjây kjimte lok ara, pjây ie ber löng wlëp bakoe.

Shji jëk pjlo beke

³ Sbö, e pjlu, kësbang, tjwlõ ara bakoe. Eni ga shji rokara ber löng së ïyado wlo, shji jëk löng pjlo bek wlo bakoe. Shäryëy eni wlo ga ba dbo ara go ga shji ichara beno löng ba miydë pjlu. Llëye woydëy oblë llëme. ⁴ Eni ga tjlëno bi kong jlökoyo ga llëbo twe bi kong kësbang, tjwlõ ara. E go ga pjây wotjlik löng pjlo bek Sbö dik ga pjlu, pjây wotjlik

löng nopga Sbö miydë llëm wleniyo to löng ichaga ba wotjlik owa lirë dik ame.

⁵ E kjïshko ga pjây mär ba go dö llëm, pjây jëk pjlo bek bakoe. Gueniyo erö llëm, pjây oppïs llëye woyde Sbörë li go bakoe. ⁶ Gueniyo erö llëm, llëye shäryëmi wlo ga woyotjlizi yötso guing. Gueniyo erö llëm, llëbo wen bomi kong owashko ga kuzi kjange. Gueniyo erö llëm, llëye woyde Sbörë shäryëmi wlo li, e shäryozia. ⁷ Gueniyo erö llëm, pjây jëk löng ëng tjok epenga dö wleni. Gueniyo erö llëm, bomi pjeyoga oblë woydozi ara bakoe. ⁸ Shäryëmi eni jek këgong këgong ga bi Tjlapga Jesucristo miydëmi pjlu li ber bomi kong tjwlõ ara, pjây llëno llëme lëba ga äe. ⁹ Gueniyo ëye llëbo lër bomi kong ëre shäryë llëm ga e no kjok igö yötso llëm wleni, e no kjok igö llëm wleni bakoe. Owa pjang ba go tek dënashko li löna Sbörë ba kong beno dret li, e woyojerae.

¹⁰ E kjïshko ga pjeyoga, pjây drön ëë, jëk löng pjlo bek wlo, pjây rokara, kjrara Sbörë li miydëba e go wlo. Shäryëmi eni ga pjây dir llëm, Sbö rayëmi llëm, ¹¹ ga llono ga pjây äar bi Tjlapga, bi döga Jesucristo li sök no pjluyo ïyado lishko ga pjây wlokjre wopjlu.

Sbö tjlökwo weno sorë

¹² E kjïshko ga tjlökwo bek ëre woyoshrër bomi kong ïyado, e kuromi, ga sömi löng pjlu gueniyo. ¹³ Tja sök së obishko ga e woyoshrër bomi kong ïyado. Miydër ga bor pak li e. ¹⁴ Gueniyo tja wolon dörö. Lara Tjlapga Jesucristorë bor kong eni tjan. ¹⁵ E kjïshko ga llëbo shäryër shäng ara, tja wolono irgo ga pjây ber löng tjlökwo ëre woyotjlik ïyado wlo.

¹⁶ Tjlapga Jesucristo dbo ara, ga llono ga tjwe iröng obi. E lororwa bomi kong eni, ïnorwa om go ga e kësbang, tjwlõ ara kjïshko. Tjlökwo ëre shirorwa borwa woshko llëme. ¹⁷ E iaga Data Sbörë beno kësbang, tjwlõ ara. Tjlëno ba kjïshko ga «Bor Wa li kjwe. Woydër ara. Tja wopjlu ba tjok»* lara eni. ¹⁸ Sbö tjlëno eni li kurorwa ter kjok dogo dwayo. Eshko ga tjawa löng Tjlapga li tjok dlup jong zrek lishko.

* **1:17** Mateo 17.5; Marcos 9.7; Lucas 9.35.

¹⁹ Miydëy e go ga tjlökwo lara Sbö tjlökwo lagagarë dënashko li, e jlõe. Kajok ro sîshko ga shji iök borkek shjiy, äär jong kjok shröng jä, Dbar Kajoklo wenshko. Tjlökwo tara lok li, e beno bi kong iök shjiy eni wleni bako, äär jong Cristo tjwe iröng obishko jä. E kjîshko ga tjlökwo li woyotjlîzi yötso. ²⁰ Miydozi ga tjlökwo tara Sbö tjlökwo lagagarë beno lok Sbö kjibokwo go kës li, e laga epgarë om go llême. ²¹ Llëbo tara lok li shira ba woshko llëm bakoe. Tjlökwo lara Sbörë ba kong ba Sëya go li, e tayde lok eröe.

2

Nopga, «Tja Sbö tjlökwo laga» le, gueniyo ichaga Sbörë llëm wleniyo

¹ Dënashko ga Israel tjëyoga tjrëko, no kjone kjone to löng tjlë ga «Tja Sbö tjlökwo laga» le, gueniyo ichaga Sbörë llême. Eerishko ga no kjone kjone omshäryë eni bakoe. Oba pïya löng lütshko, ba wotjlîk owa li go jlö wleni, miga jyö. Epga tjwläna, döra Tjlapga Jesúsde pjir ëmdë ga opyono beno löng ba moskwo. Shärye lok eni, nopga mär Jesús go ame wlo. E kjîshko ga wop ä ga shdüya Sbörë. ² Nopga ara llëbo owa shäryako llëm wleniyo shäryë baïya dik. E kjîshko ga tjlökwo bek li läywëba owa. ³ Epga wotjlîk löng dbur töng ba kong eröe. E kjîshko ga pjây jyäpgwe lok tjlökwo shiya ba woshko li go. Gueniyo epga shdüya sorë li lara Sbörë tek dënashko pjir tjän. Ga llono ga shdüya jlökoyo.

⁴ Sbö parkagaga kjok dogo so llëbo owa shäryono kjîshko ga shduna Sbörë, dbura jer iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko, pjirira dröng sho go, beno löng kjok ro sî roy, ba ilgwezlong dbaryo tjwe li koshë. ⁵ Dënashko ga nopga llëbo owa shäryono kjîshko ga shduna, pira di go drete. Gueniyo Noé, era Sbö tjlökwo bek li laga. E kjîshko ga döra beno ba pjeyoga doglo kjäk (7) li tjok. ⁶ Sodoma sopga, Gomorra sopga, e llëbo owa shäryono kjîshko ga shduna, ba kjok li sura iök go, pjono beno pjlung sho erä. ⁷⁻⁸ Gueniyo Lot, era pjlo bek. E kjîshko ga döra. Sök nopga Sbö kolë llëm wleniyo li tjrëko obishko ga llëbo shärye lok owa li ña, kura sök dbar kjwobi go, ga wosonkono sök ara e kjîshko.

⁹ Miydëy e go ga llëbo wen nopga pjlo bek li kong owashko ga döya Sbörë ga pjluë. Gueniyo nopga owa li shdüya löng iyado, äär jong ba ilgwezlong dbaryo lishko. ¹⁰ Eÿe jëk löng ba wotjlîk owa li go, ga Sbö kole llëm ga shdüya eni bakoe.

Nopga eniyo llëbo owa shäryëshko ga llëye bangkjre lok llême. Epga krë ara bakoe. Ba kong ga kjok dogo sopga läywe owa li, e llëye llême. ¹¹ Sbö parkagaga kjok dogo so tjwlä ara, dbo ara, no kjinmo. Eni ëmdë ga kjok dogo sopga oblë li läywe Sbö bokshto eni llême. ¹² Nopga eniyo omläywë owashko ga llëye läywe löng li, e llë miyde löng llême. Epga so öng llë kjoyo, llëbo shärye ga woyotjlîya llême. Wotjlîk tjwe llë ga shäryayde eröe. Ga llono ga pjir öng dik bakoe. ¹³ Llëbo shäryara oblë kong owa li kjîshko ga kar shdüya Sbörë eni bakoe.

Löng wopjlú wlo ga woyde ga wotjlîk tjwe llë li shäryë. Ìkoba wëlä ëmdë ga llëbo owa shärye lok dbashko, ga lökyokjre llême. Ga woyde lok ga pjây omshäryë eni ba tjok bakoe. Epga bomi kong ga llëbo owa wleni, ië lok bomi tjok li ber lökyo ara bakoe. ¹⁴ Walë ë pogo ñya ga wotjlîk pë ba tjok erä. Sjen llëbo owa shäryë llême. Nopga mär Sbö go jlökoyo llëm ga jyäpgwe ara. Wotjlîk dbur töng ba kong erö bakoe. Epga shdungko jlökoyo. ¹⁵⁻¹⁶ Dënashko ga domer shäng kjlara ko Balán, e Bosor wa. Balán, e wotjlîno dbur shak llëbo owa li go erä. Pjlara ga to shäng llëbo owa shäryë wloshko ga wlona Sbörë, öng so kwomgla kjoyo dre töshko tjlë llëm wleniyo, e ichara kjlara tjlë ba kong no dik, llëbo owa li shärye ame wlo. Eerishko ga nopga owa lër shäng li, irbo pjlo bek li rayara, beno jëk löng Balán irbo owa li go shara.

¹⁷ Epga so di bäng dano pjir kjoyo, so pjäng sho bakwe pjluë llaw pogo kjoyo bakoe. Ga llono ga pjir ber löng kjok ro sî anmoyö li roshko. ¹⁸ Epga tjlëshko ga llëye le li tjwlä ara le, gueniyo tjwlä llëm, llëno llême. Ga nopga wotjlîk llëbo owa shäryë ame le kjwlä wleni li jyäpgwe, jëk ber löng ba wotjlîk owa li go wlo. ¹⁹ «Pjây döktonge. Llëye shäryëmi woydë li shäryëmi ga pjluë» le lok ba kong. Gueniyo epga om go tjeng llëbo owa shärye löng li dbo dorko.

Shji ichaga llërë ga shji ber lōng parkagaga tjwlëk lōng pjir wleniyo ba kong.

²⁰ Ëye bi dōga Tjlapga Jesucristo miydë llëm ga e songe. Gueniyo miydarashko ga e dōktonge. Eshko ga beno lōng llëbo owa shäryë ame. Gueniyo opyë llëbo owa shäryë obi wleni ga ber tjeng llëbo owa shäryë lōng li dbo dorko irōng obi. Eshko ga ber lōng song anmoyō. ²¹ Irbo pjlo bek twara Sbörë ba kong, jëk ba go wlo li miydara, rayara kuzong ga e beno song jlōe. Miydara llëm kjwe dey. ²² Epga beno lōng llëbo tak pjang Sbō tjlokwo go wleni. Tjlëno beno eni:

«Shjiti yarwono sök ga

dōni ga tek tjwe ba uë irōng obi.*

Kōchi wak sök drëpdrë ga

opdik buk tjā tjā di shäng roy jek obi.»

3

Tjlapga Jesús dbaryo döröe

¹ Pjeyoga, kjibokwo tër bomi kong ëre tjok ga kjwo pjök tjän. E goshko ga pjây poshdun wotjlik bëy wlo. ² Tjlokwo tara Sbō tjlokwo lagagarë dënashko li beno buk bomi kong. Ga tjlokwo lara bi Tjlapga, bi dōga Jesús lirë, e lororwa tjawa Sbō tjlokwo roy lagaga Jesús äskarë bomi kong bakoe. Woydër ga tjlokwo uunkong ëre woyoshrozī İyado.

³ Woydër ga llëbo ëre miydëmi bäm goshko. Kajok pjir lëshko ga nopga Sbō tjlokwo joywë ä wleniyo wen tjwe, ga jëk lōng ba wotjlik owa li go. ⁴ Eshko ga tjlë ga «¿Cristo tjwe irōng obi lara llëmdo? ¿Eni ga tjwayde llëm ega? Borwa tjlapgaga tek dënashko so wolono pjir, ga kjok ëre shäryak dämärshko tek lëkong ga llëye kjlopswoydë llëme» le. ⁵ Gueniyo llëye shäryara Sbörë dämärshko li miyde woydë llëme. Eshko ga kjopkwo shäryara, ga kjok dogro ichara wen tēm dlung roy dwayo, beno buk dlung li tjrëko. Uunkong ëre shäryara ba tjlokwo go. ⁶ E irgo ga kjok buk eshko li pira di go drete. ⁷ Ga Sbō tjlë ga kjopkwo pjang eerishko li, kjok ëre, e ber, äär jong no İlgwezlong dbaryo lishko. Eshko ga suya iök go, ga nopga owa li pjiya dret bakoe.

* 2:22 Proverbios 26.11.

⁸ Pjeyoga, Tjlapga kong ga dbar kjwara, e lu kop sak dbäw dbäw (1,000) wleni, ga lu kop sak dbäw dbäw (1,000), e ba kong ga dbar kjwara wleni bakoe. E woyojemi llëme. ⁹ Tjlapga Jesús tjlëno bi kong jlökoyo ga llono ga tjwe irōng obi. Gueniyo no kjone kjone wotjlik ga tjwe wor anmoyō le. Shji songe le, ga woyde ga shji uunkong, llëbo owa shäryë lōng li, e owa jlōe lëy, ga rayëy, ëye pjir llëm wlo. E wopro ga sök bi koshë wopjlúe. Tjwe maling llëm e kjishko.

¹⁰ Tjlapga Jesús, e tjwe, koshëy lōng llëmshko, oba tjwe lürkë wleni. Eshko ga llëbo kuy pjlok ara kjok dogo, ga llëbo tjeng kës kjopkwo go li suya iökde dret, ber İgöy ame. Llëbo tjeng kjok ëre kjing go li suya dret eni bako, kjok ëre kës li tjok.

¹¹ Llëbo uunkong pjir ber eni. E kjishko ga woyde ga pjây jëk pjlo bek, woyde Sbörë sorë li eni. ¹² Eerishko ga pjây lōng Tjlapga Jesús tjwe dbaryo iara Sbörë li koshë. Woyde ga pjây drön llëbo shäryë, tjwe maling wlo. Eshko ga kjopkwo, llëbo tjeng kës kjopkwo go, e suya iökde drete. ¹³ Gueniyo kjopkwo shärye tjaglën, kjok shärye tjaglën bako, lara Sbörë bi kong jlökoyo sorë li eni. Eshko ga llëbo pjlo bek erä. E koshoydë lōng wopjlúe.

¹⁴ E kjishko ga pjeyoga, llëbo ëre koshëmi lōng wopro ga pjây drön jëk pjlo bek, pjây pogo llëye dret Sbō bokso wlo. Pjây jëk lōng ëng tjok wlëp bakoe. ¹⁵ Woyoshrozī ga shji koshe Tjlapgarë sök wopjlú, shji dōya wlo. Bi kjlara Pablo omtono bomi kong eni bako, kjok miydë twara Sbörë ba kong li go. ¹⁶ Ga tjlokwo tara bomi kong sorë ga tara nopga oblë oblë kong eni bako, kjibokwo tara kjwobi li go. Gueniyo tjlokwo tara kjone kjone llë loklo miydëy wlo ga kjange. No kjone kjone kjok miydë ara llëm, mär Sbō go jlökoyo llëm bakoe. Eni ëmdë ga tjlokwo li llë loklo miyde lok pjluë le, gueniyo llë loklo le li eni llëme. Shärye Sbō tjlokwo oblë oblë tjok eni bakoe. E kjishko ga epga oppjik lok om go.

¹⁷ E kjishko ga pjeyoga, nopga eniyo sorë miydëmi lōng pjir tjän kuzong ga pjây sjëk ba tjok, pjây jyäpgwe nopga Sbō kolë llëm wleniyo lirë llëm wlo, pjây jëk lōng ba

wotjlik owa li go llēm wlo, tjlökwo bek li rayēmi llēm wlo bakoe. ¹⁸ Woyde ga pjāy kjimte bi Tjlapga, bi döga Jesucristo lirē jek kēgong, ba wopjlú li kjīshko. Woyde ga e miydēmi jek kēgong bakoe. E iēy ber kēsbang, tjwlō ara ñyado wlo. Ber eni.

Primera Carta de Juan Kjibokwo ëre tara Juandë Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Juan. Dënashko ga e Jesús oppingga. Jesús wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi irgo ga Juan beno shäng Sbö tjlokwo laga Jesús äska wleniyo shara.

Kjibokwo ëre tara Jesús tjlokwo kragaga löng kjok shto oblë oblë Asia kjokyo li kong. (Eeri ga kjok eshko li ko Turquía.) Kjibokwo ëre tarashko ga e tjlabla tjän.

Shji woyde Sbörë ara li tara ba kong. Shji ëng woydë ara kar kar wleni ga miydëy e go ga shji Sbö nopga jlökoyo, eni ga woyde ga shji ëng woydë eni iyado li tara ba kong. Cristo wloyoga to löng tjlokwo bek llëm li lë, Jesús tjlokwo kragaga li jyäpgwe e go wlo li tara ba kong. Eye tjlä Sbö Sëya gore, de llëm, e miydëy sorë li tara ba kong bakoe.

Tjlokwo li weno borwa kong

¹ Shäng kjlara ko Tjlokwo.* Kjibokwo ëre tërwa bomi kong ba kjishko. Kjok ëre dämär, llëye llëm obishko ga sök tjän. Bi iaga ber löng së jlökoyo li e. E kurorwa wëlä, ñorwa borwa bokkwo go, porwororwa borwa orkwo go bakoe. E roy lorwarë bomi kong. ² E weno borwa kong, ga llëye ñorwa li lorwarë bomi kong. Eni ga lërwa bomi kong ga Sök İyado li e. Dënashko ga sök Data Sbö tjok, gueniyo weno borwa kong dbar kjwöbö. ³ Tjawa jëklöng wlëp Data Sbö tjok, ba Wa Jesucristo tjok bakoe. Eni ga llëye ñorwa, kurorwa li lërwa bomi kong, pjäy jëklöng wlëp borwa tjok eni bako wlo. ⁴ Ga tjlokwo ëre tërwa bomi kong, tjawa ber löng wopjlú anmoyö wlo.

Shji jëk pjlo bek, Sbö dik

⁵ Jesucristo tjlokwo lono borwa kong, ga llëye lara li ëre: Sbö, e pjlu, pjlo bek, llëye owa drete. ⁶ Shji löng wlëp ba tjok lëy, gueniyo shji jëklöng pjlo bek llëm ga shji löng jyörkë, ga shji mär löng tjlokwo bek li go llëme. ⁷ Gueniyo shji jëklöng pjlo bek

baıya dik ga shji löng wlëp ëng tjok, ga owa pjang bi go kës li löya Sbörë ber dret, ba Wa Jesucristo srëng kwono li kjishko.

⁸ Shji llëbo owa shäryono llëme lëy wleni ga shji opjyäpgwë löng om go, ga tjlokwo bek li miydëy löng llëme. ⁹ Gueniyo Sbö, e pjlo bek, llëye lara li shärye eni iyado. Eni ga llëbo owa shäryoroy li owa jlöe loroy, ga rayoroy wleni ga owa pjang bi go li löya ber dret, ga shji ie ber pjlo bek ba bokso. ¹⁰ Gueniyo shji llëbo owa shäryono llëme lëy wleni ga Sbö, e jyö äe löydë, ga ba tjlokwo li miydëy löng llëme.

2

¹ Pjäy bor wapga wleni, tjlokwo ëre tër bomi kong, pjäy llëbo owa shäryë llëm wlo. Gueniyo shji kjlara llëbo owa shäryono wleni ga shji wlike Jesucristorë. E pjlo bek iyado, ga lan Data Sbö tjok bi kjishko. ² E wolono, owa pjang bi go li löya Sbörë ber dret ga pjlu wlo, owa pjang nopga löng kjok ëre kjing go uunkong go li löya ber dret ga pjlu wlo bako, shji ber löng shdungko ame wlo.

Tjlokwo tjaqlën wleni

³ ¿Sbö miydëy pjlu miydëy sorë? Tjlokwo lara bi kong shäryëy wlo li shäryoroy eni ga miydëy e go ga e miydëy pjlu. ⁴ Gueniyo eye Sbö miydëy pjlu le, gueniyo kole llëm ga shäng jyörkë, ga tjlokwo bek li miyde shäng llëme. ⁵ Gueniyo eye Sbö tjlokwo kolë ga Sbö woyde jlökoyo. Shji mär ba go jlökoyore miydëy eni: ⁶ Eye töno ba tjok le ga woyde ga jëk pjlo bek, Jesucristo jëktong sorë ga eni.

⁷ Pjeyoga, tjlokwo tër shäng bomi kong shäryëmi wlo ëre, e tjlokwo tjaqlën totë llëme. Dämärshko ga tjlokwo ëre twaraba bomi kong, ga kuromi tjän. ⁸ Gueniyo eerishko ga beno tjaqlën wleni. Cristo jëktong pjlo bek, ga pjäy jëklöng pjlo bek bakoe. E go ga tjlokwo ëre llë loklo miydëba wëläe.

⁹ Eye jëklöng shäng kjok shjiy roy wleni le, gueniyo oblë İywa shjiktëng ga jëklöng shäng kjok ro sİ roy wleni obi. ¹⁰ Gueniyo eye ba kjlara woydë ara ga jëklöng shäng kjok shjiy roy wleni, eye iche dir llëm bakoe. ¹¹ Gueniyo

* 1:1 Tjlokwo le li, e Jesucristo loklo.

ëye ba kjlara ïywõ shjiktëng ga jëk shäng kjok ro sî roy wleni, ga llëye ïga llëme. E kjïshko ga jongya kjone miyde shäng llëme.

¹² Pjây bor wapga wleni,
owa pjang bomi go li löna Sbörë beno dret,
llëye shäryara Jesucristorë li kjïshko.
Kjibokwo ëre tër bomi kong e kjïshko.

¹³ Pjây këkboga,
kjok ëre shäryayde Sbörë llëm obishko
ga Jesucristo sök tjän,
ga pjây ommydë eni tjän.
Kjibokwo ëre tër bomi kong e kjïshko.

Pjây dwlasga,
Ä zanomie.
Kjibokwo ëre tër bomi kong e kjïshko.

¹⁴ Pjây bor wapga wleni,
Data Sbö miydoromi.
Kjibokwo ëre tër bomi kong e kjïshko.

Pjây këkboga,
sök së tek dämärshko dwayo li miydoromi.
Kjibokwo ëre tër bomi kong e kjïshko.

Pjây dwlasga,
pjây wokjang,
Sbö tjlökwo miydëmi löng,
Ä zanomi bakoe.
Kjibokwo ëre tër bomi kong e kjïshko.

¹⁵ Llëbo tjeng kjok ëre kjing go Sbö wloyo wleniyo, e woydako llëme. Ëye omwoydë ara ga Data Sbö, e woyde llëme. ¹⁶ Llëbo eniyo, e laga Data Sbörë llëme. No wotjlïk owa, llëbo ïna pjlu li woyde ber ba kong, no krë ara ba llëbo kjïshko bakoe. ¹⁷ Llëbo uunkong eniyo li pjir, ba woydaga li tjok. Gueniyo ëye Sbö kolë ga ber sök së ïyado.

Cristo wloyoga

¹⁸ Pjây bor wapga wleni, kjok pjir dbaryo li döröe. Cristo wloyo tjwe kjlara li roy kuromi, ga Cristo wloyoga oblë weno löng ara tjän. Miydëy e go ga kjok pjir dbaryo li döröe. ¹⁹ Dënashko ga epga löng bi tjok, gueniyo tjlökwo li kjrara lok jlökoyo llëm, e rayarae. Tjlökwo li kjrara lok jlökoyo kjwe ga beno löng bi tjok. Gueniyo e rayara kuzong ga miydëy e go ga tek dënashko ga tjlökwo li kjrara lok jlökoyo llëme.

²⁰ Jesucristo, e iak beno shäng dboy Sbö kong. Ga pjây go ba Sëya ichara beno kësbang bomi tjok, ga tjlökwo bek li miydëmi

löng pjluë. ²¹ Tjlökwo miydëmi llëm wleniyo totë bomi kong llëme. Tjlökwo bek li miydoromi tjän, ga miydëmi ga tjlökwo bek lishko ga jyö eshko drete. Tjlökwo ëre tër bomi kong e kjïshko. ²² Ëye jyörkë ga ïgöy wëllëe. Ëye no pjluo iche le Sbörë li, e Jesús llëme le oba kong ga jyörkaga li e. Nopga eniyo mär löng Data Sbö go llëm, mär löng ba Wa go llëm bakoe. E kjïshko ga epga Cristo wloyo. ²³ Ëye tjläno ba Wa kjïshko eni ga sök Data Sbö tjok llëme. Ëye mär ba Wa go le oba kong ga era sök Data Sbö tjok.

²⁴ Tjlökwo kuromi dämärshko li woyotjlizï ïyado. Shäyromi eni ga pjây mär löng Sbö Wa go, Data Sbö go bakoe. ²⁵ Ga llono ga shji ie Sbö Warë ber löng së ïyado Sbö tjok, lara jlökoyo sorë li eni.

²⁶ Tjlökwo ëre tër bomi kong, nopga to löng bomi jyäpgwë le li kjïshko. ²⁷ Gueniyo pjâyda go Sbö Sëya ichara beno kësbang bomi tjok, ga shäng bomi tjok ïyado. Tjlökwo bek laga li e, ga pjây pïya llë pogo go. E kjïshko ga pjây pingga woydë oblë ame. Eni ga pjây mär ber löng Jesucristo go, pjây pina ba Sëyarë sorë li eni.

Sbö wapga

²⁸ Pjây bor wapga wleni, pjây mär ber löng ba go ïyado, wen tjwe iröng obishko ga shji löng wlëp ba tjok wlo, shji ber lökshko llëm wlo bakoe.

²⁹ E pjlo bek li miydëmi wleni ga miydozï ga nopga jëk pjlo bek kës li, e Sbö wapga.

3

¹ Shji kowe Data Sbörë ba wapga, ga shji ba wapga jlökoyo. Miydëy e go ga shji woyde ara anmoyö. Gueniyo nopga Sbö miydë llëm wleniyo, shji Sbö wapga li miyde lok llëme. ² Pjeyoga, shji Sbö wapga shara, llono ga shji sorë miydëy llëm obi gueniyo. Gueniyo Jesucristo wen tjweshko ga e sorë ïy wëllë eshko. Eni ga shji ber baïya dik shara. ³ Ëye löng ba koshë eni ga eerishko ga jëk woydë pjlo bek, baïya dik.

⁴ Sbö tjlökwo kolëy llëmshko ga shji löng llëbo owa shäryë. E kjïshko ga ëye llëbo owa shäryë ga Sbö tjlökwo kole shäng llëme. ⁵ Gueniyo miydëmi pjlu ga Jesucristo öör kjok ëre kjing go, owa pjang bi go li löya ber

dret wlo. Ga llëye owa shäryara llëme. ⁶ Ëye mär ba go ga llëbo owa shärye enido llëme. Ëye llëbo owa shäryë enido ga Jesucristo miyde löng llëm, kar miyde llëm bakoe.

⁷ Pjây bor wapga wleni, pjây jyäp gwëba llëme. Jesucristo llëbo shäryë pjlo bek ïyado. E kjïshko ga ëye llëbo shäryë pjlo bek ga e pjlo bek, baïya dik. ⁸ Gueniyo Ära llëbo owa shäryë ïyado tek dämärshko dwayo. E kjïshko ga ëye llëbo owa shäryë ga e Ä ï. Sbö Wa öör kjok ëre kjing go, llëbo shärye Äre li pjiga. ⁹ Ëye Sbö wa ga llëbo owa shärye enido ame, e iara Sbörë beno shäng së jlökoyo baïya dik kjïshko. Eni ga e Sbö wa kjïshko ga llëbo owa shärye enido ga äe. ¹⁰ Ëye Sbö ware, de Ä wa, e miydëy eni: Ëye llëbo shäryë pjlo bek llëm ga e Sbö wa llëm; ëye ba kjlara woydë llëm ga e Sbö wa llëm bakoe.

Shji ëng woydë ara kar kar

¹¹ Tjlökwo kuromi tek dämärshko dwayo li ëre: Bek ga shji ëng woydë ara kar kare. ¹² Dënashko ga domer shäng kjlara ko Caïn, e Ä ï. Caïn li llëbo owa shäryono, gueniyo ba lëngda llëbo shäryono pjlo bek. Ba lëng li zröra e kjïshko. Shji opshäryë baïya dik llëme. ¹³ Pjeyoga, nopga Sbö miydë llëm wleniyo, pjây ïywa lok shjiktëngshko ga pjây opshgawë e go llëme. ¹⁴ Dënashko ga shji wolono löng wleni, gueniyo eerishko ga shji löng së jlökoyo. Miydëy ga shji eni, bi pjeyoga woydëy ara kjïshko. ¹⁵ Ëye ba kjlara ïywö shjiktëng ga e no zröga wleni. Ga miydëmi pjlu ga ëye no zrök ga äär ber löng së ïyado Sbö tjok llëme.

¹⁶ Shji oblë woydë sorë li miydooroy Jesucristo go. E optwono wolono bi kjïshko. Bek ga shji optwë wolon bi kjlara kjïshko eni bakoe. ¹⁷ Shji llëbo ara, ga bi kjlara llëbo dret wleni ga woyde ga songe lëy, ga kjimtëy. Shäryoroy eni llëm ga Sbö woydëy llëme. ¹⁸ Pjây bor wapga wleni, shji oblë woydë ara lëy dö llëm, oblë kjimtozï wopjlu go dey, shji kjimte Sbörë sorë ga eni. ¹⁹⁻²⁰ Shäryëy eni ga miydëy e go ga shji mär löng Sbö tjlokwo bek li go. Sbö tjwölö ara, bi wotjlik li kjinmo, ga shji miyde pjire. E kjïshko ga shji llëbo owa shäryono lëy bi

pjlúshko ëmdë ga miydëy ga shji löng wlep ba tjok.

²¹ Pjeyoga, shji löng llëbo owa shäryë llëme lëy bi pjlúshko ga shji löng wlep ba tjok. ²² Eshko ga llëye rokëy ba kong dö ga twe bi kong pjir, ba tjlokwo kolëy löng pjlu kjïshko, llëye woyde li shäryëy löng eni kjïshko bakoe. ²³ Ba tjlokwo lara bi kong shäryëy wlo li ëre: Shji mär ba Wa Jesucristo go, ga kolëy bakoe; shji ichara erë ëng woydë ara kar kare. ²⁴ Ëye ba tjlokwo kolë ga mär ba go jlökoyo, ga Sbö shäng ba tjok bakoe. Shji go ba Sëya ichara beno kësbang bi tjok. Miydëy e go ga shäng bi tjok jlökoyo.

4

Nopga tjlä Sbö Sëya gore, de sëya oblë go, e miydëy sorë

¹ Pjeyoga, nopga ara to löng tjlä ga «Tjawa tjlä Sbö Sëya go» le lok eni. Gueniyo nopga ara eniyo ichaga Sbörë llëme. E kjïshko ga epga uunkong li tjlokwo kjrëy llëm, woyde ga e tjliy bäm go guing. ² Ëye tjlä Sbö Sëya go jlöre miydëy eni: Ëye tjlä ga Jesucristo öör kjok ëre kjing go no wleni le ga e ichaga Sbörë; ³ ëye omläywë eni llëm ga e ichaga Sbörë llëm, e ichaga Cristo wloyo lirë. Cristo wloyo, e tjwe li roy kuromi tjän, ga eerishko ga shrono shäng kjok ëre kjing go.

⁴ Pjây bor wapga wleni, pjây Sbö ï, ga pjang bomi go li dbo ara, Cristo wloyo shäng kjok ëre kjing go li kjinmo. E kjïshko ga Sbö wloyoga tjeng kës li zanomie. ⁵ Epga kjok ëre so, ga tjlä nopga Sbö miydë llëm wleniyo dik e kjïshko, ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo omkuk löng wopjluë. ⁶ Gueniyo shjira Sbö ï, ga ëye Sbö miydë ga shji kuya löng wopjlu, gueniyo ëye Sbö ï llëm ga shji kuya llëme. Ëye tjlä Sbö Sëya bek li gore, de jyö sogo li go, e miydëy e go.

Shji woyde Sbörë ara, shji oblë woydë ara bakoe

⁷⁻⁸ Pjeyoga, bi kjimtaga oblë woydë ara wlo li, e Sbö. E kjïshko ga bek ga shji ëng woydë ara kar kare. No woydaga jlökoyo li, e Sbö. Miydëy e go ga ëye oblë woydë ara ga e Sbö wa, ga Sbö miyde bakoe. Ëye oblë woydë llëm ga Sbö miyde llëme. ⁹ Shji

woydara Sbörë eni: Ba Wa kjarasaso ichara öör kjok ëre kjing go bi kjimtë, shji ber löng së jlökoyo ba kjishko wlo. ¹⁰ Shji woydara Sbörë ara anmoyö. Ba Wa ichara, optwono wolono, owa pjang bi go li löya ber dret ga pjlú wlo, shji ber löng shdungko ame wlo. Shji Sbö woydë ara li äär e go llëme.

¹¹ Pjeyoga, shji woydara Sbörë ara eni kuzong ga bek ga shji ëng woydë ara kar kar bakoe. ¹² Ëye Sbö ïno llëme. Gueniyo shji ëng woydë ara kar kar ga Sbö shäng bi tjok. Eni ga shji Sbö woydë jlökoyo li ikoba wëlle.

¹³ Shji go ba Sëya ichara beno kësbang bi tjok. Miydëy e go ga shji mär löng ba go jlökoyo, e shäng bi tjok bakoe. ¹⁴ Data Sbö, ba Wa ichara öör kjok ëre kjing go, ber no döga wlo. Tjawa omïno, ga llëye ïnorwa li lorwarë löng oba kong. ¹⁵ Jesús, e Sbö Wa. Ëye tjlokwo ëre kjrono ga mär shäng Sbö go, ga Sbö shäng ba tjok bakoe. ¹⁶ Eni ga miydëy ga shji woyde Sbörë ara jlökoyo, shji mär löng ba go bakoe.

No woydaga jlökoyo li, e Sbö. Ëye oblë woydë ara ga mär shäng Sbö go, Sbö shäng ba tjok bakoe. ¹⁷ Shji oblë woydë jlökoyo, shji opshäryë Jesucristo dik kjok ëre kjing go wleni ga no llgwezlong dbaryoshko ga shji ber löng wlëp, llëye bangkjрэy llëme. ¹⁸ Shji oblë woydë eni ga llëye bangkjрэy llëme. Shji shdüya Sbörë li bangkjрэy wleni ga miydëy e go ga shji löng oblë woydë jlökoyo llëme.

¹⁹ Shji woydara Sbörë ara bäm go. E kjishko ga Sbö woydëy ara, oblë woydëy ara bakoe. ²⁰ Ëye tjlä ga «Tja Sbö woydë ara» le, gueniyo ba kjarara iywa shjiktëng ga shäng jyörkë. Ba kjarara li ïga wëlle, gueniyo Sböra ïga llëme. ¿Eni ga ba kjarara li woyde llëm ga Sbö woyde sorëro? ²¹ Ba tjlokwo lara bi kong shäryëy wlo li ëre: Sbö woydozi ara, bomi kjarara woydozi eni bakoe.

5

Shji mär Sbö Wa go

¹ Ëye, no pjluyo iche lara Sbörë li, e Jesús le ga e Sbö wapga jlökoyo. Ëye Data Sbö woydë ara ga ba wapga woyde eni bakoe.

² ¿Gueniyo ba wapga woydëy ara li miydëy

sorë? Shji Sbö woydë ara, ga ba tjlokwo kolëy. Miydëy e go ga ba wapga woydëy ara bakoe. ³ Shji Sbö woydë jlökoyo wleni ga ba tjlokwo kolëy. Ga ba tjlokwo, e kjang bi kong llëme. ⁴ Sbö wapga uunkong li, llëbo owa shärye nopga Sbö miydë llëm wleniyorë li, e zana lok pjire. Shji mär Jesús go ga owa li zäy. ⁵ ¿Llëbo owa li zangga ërë? Ëye, Jesús, e Sbö Wa jlöe le ga llëbo owa li zangga beno epgarë döe.

⁶ Jesucristo öör shäng kjok ëre kjing go. E wara Juandë di go, ga wolonoshko ga srëng kwono. Miydëy e go ga e Sbö Wa. E waraba dö llëm, e srëng kwono bakoe. Jesús, e ë le Sbö Sëyarë bi kong bako, ga tjlokwo bek li layde döe. ⁷⁻⁸ Eni ga Jesús, e Sbö Wa jlöe miydëy llëbo kjringswo mya go: Sbö Sëya go, di li go, srëng li go bakoe. ⁹ Tjlokwo le nopgarë bi kongshko ga tjlokwo kjрэy, tjwlö ara bi kong kjishko. Gueniyo tjlokwo le Sbörë li tjwlö ara e kjinmo. Ga ba Wa roy laga li, e Sbö om go. ¹⁰ Ëye mär Sbö Wa go ga tjlokwo lara Sbörë li kjarara jlökoyo. Ëye mär ba go llëm ga Sbö jyö äe layde, ba Wa roy lara li tjlokwo kjarara llëm kjishko. ¹¹ Llëye le Sbörë li ëre: Shji kong ba Wa twara, shji ie ber löng së iyado ba tjok wlo le eni. ¹² Eni ga ëye mär ba Wa go ga sök së jlökoyo. Ëye mär ba go llëm ga wolono shäng wleni.

Kjibokwo pjirzlong

¹³ Pjäy mär löng Sbö Wa go, kjibokwo ëre tër bomi kong, pjäy iara Sbörë beno löng së iyado ba tjok li miydëmi pjlú wlo. ¹⁴⁻¹⁵ Eni ga llëbo woyde Sbörë wleniyo rokëy ba kongshko ga miydëy ga shji kuya. Ga miydëy ga shji kuya wleni ga llëbo rokoroy ba kong li shärye bi kong eni. E kjishko ga rokëy ba kongshko ga llëye bangkjрэy llëme.

¹⁶ Ëye ba kjarara ik shäng llëbo owa shäryë ga woyde ga syöshtë Sbö kong ba kjarara li kjishko. Llëbo owa lër shäng li, shji ie ber shdungko iyado wlo llëm wleniyo lotë. Llëbo owa, shji ie ber shdungko iyado wlo wleniyo tjok. Ëye llëbo owa eniyo shäryono ga shji syöshtë ba kjishko llëme. ¹⁷ Llëbo owa shäryoroy llë pogo ga e owa. Gueniyo llëbo owa, shji ie ber shdungko iyado wlo llëm wleniyo tjok.

¹⁸ Ëye Sbö wa ga llëbo owa shärye enido ame. E de Sbö Warë. E kjïshko ga llëye shärye Äre ba kong ga äe. ¹⁹ Miydëy ga shji Sbö wapga. Miydëy ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo li ichaga Äre. ²⁰ Miydëy ga Sbö Wa öör shâng kjok ëre kjing go, ga shji kong kjok miydë twara, Sbö bek li miydëy pjlu wlo. Shji mär löng Sbö bek li go, ba Wa Jesucristo go bakoe. Sbö bek li e. Bi iaga ber löng së iyado ba tjok li e bakoe.

²¹ Pjây bor wapga wleni, shji sböpga jyäglo poshrëk llëme.

Segunda Carta de Juan Kjibokwo ëre tara Juandë Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Juan. Dënashko ga e Jesús oppingga. Jesús wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi irgo ga Juan beno shäng Sbö tjlökwö laga Jesús äska wleniyo shara. Kjibokwo ëre tarashko ga e tjlabla tjän.

Eshko dbaryo ga no kjone kjone to löng tjlökwö bek llëm li lë, Jesús tjlökwö kfragaga li jyäpgwe e go wlo. E kjishko ga kjibokwo ëre tara Juandë, Jesús tjlökwö kfragaga li ber löng sjëk ba tjok wlo.

1-2 Kjibokwo ëre taga tja bomi tjlapgarë.

Sbö tjlökwö kfragaga, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong. Pjäy kjrara Sbörë. Tjlökwö bek li kjrroy beno tjeng bi pjlúshko, ga ber tjeng eshko iyado. E kjishko ga pjäy woydër ara, pjäy woyde tjlökwö bek miydagaga löng lirë eni bakoe.

³ Rokër Data Sbö kong, ba Wa Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga shji mär Sbö tjlökwö bek li go, ga shji ëng woydë ara kar kar wopro ga shji kjimte lok ara, shji songe le iyado, shji ie lok ber löng wlëp bakoe.

Shji ëng woydë ara kar kar

⁴ Roy kuror ga pjäy jëk löng tjlökwö bek li go, shji ichara Data Sbörë sorë li eni. E kjishko ga tja wopjlú anmoyö. ⁵ Eni ga pjeyoga, tjlökwö tër shäng bomi kong shäryëmi wlo ëre, e tjlökwö tjaglën totë llëme. Dämärshko ga tjlökwö ëre twaraba bi kong. Lër bomi kong ga pjäy ëng woydos ara kar kare. ⁶ Ga shji ëng woydë wlo ga woyde ga tjlökwö lara Sbörë bi kong shäryëy wlo li shäryëy eni iyado. Shji ëng woydë laga Sbörë bi kong tek dämärshko dwayo.

⁷ Nopga ara to löng kjok ëre kjing go oba jyäpgwë. Tjlë ga «Jesucristo shrono kjok ëre kjing go no wleni llëme» le löng eni. Eye tjlä eni ga e Cristo wloyo. ⁸ Pjäy pak shäryono ara, ga pjäy potjwlëkklo tjok. Gueniyo pjäy sjëk, pjäy jyäpgwe lok llëm wlo, bomi potjwlëkklo li jer llëm wlo.

⁹ Eye oblë ping woydë, shji pina Cristorë sorë li kjinmo le wleni ga shäng mär Sbö go llëme. Eye jëk shäng tjlökwö pina ba kong li go ga mär shäng Data Sbö go, ba Wa go bakoe. ¹⁰ Eye äär bomi shwoy ga Cristo tjlökwö bek ëre le bomi kong llëm ga wlokjrëmi bomi ushko llëm, «Miga» le bomi kongshko ga «Kjobe» lëmi ba kong ëmdë llëm bakoe. ¹¹ Eye omwlokjrono ga shäng ba pak owa li shäryë ba tjok wleni.

Kjibokwo pjirzlong

¹² Tja llëbo lë woydë ara bomi kong, gueniyo tër woydë kjibokwo go llëme. Pjäy in woydë, shji lan ëng tjok wlo, shji ber löng wopjlú anmoyö wlo.

¹³ Bomi pjeyoga Jesús tjlökwö kfraga, kjrara Sbörë wleniyo li, «¿Pjäy yonde?» le bomi kong.

Tercera Carta de Juan Kjibokwo ëre tara Juandë Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Juan. Dënashko ga e Jesús oppingga. Jesús wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi irgo ga Juan beno shäng Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo shara. Kjibokwo ëre tarashko ga e tjabla tjan.

Domer shäng kjlara obi ko Gayo. Pjlara ga nopga ichara Juandë Jesús roy pjlú lë ba kong. Gueniyo domer shäng kjlara eshko ko Diótfefes, e domer tjwlö ara wleniyo. E kjishko ga nopga ichara Juandë li wlokjre woydë llëme. E kjishko ga kjibokwo ëre tara Juandë Gayo kong, ber shäng sjëk Diótfefes tjok wlo. Gueniyo nopga ichara li wlokjrara Gayorë wopjlú kuzong ga Juan beno shäng wopjlú ba tjok, ga woyde ga wlokjre eni jek obi li tara ba kong.

¹ Kjibokwo ëre taga tja bomi tlapgarë.

Gayo, kjibokwo ëre ichër jek bop kong. Pja bor kjlara, pja woydër ara jlökoyo.

² Pja bor kjlara. Miydër pjlú ga pja jëk shäng pjlú Sbö tjok. Eni ga rokër Sbö kong ga pja kjimte, bop doyo ber pjlú eni bako wlo. ³ Pja roy söra bi pjeyoga kjone kjonerë bor kong. Kuror ga pja mär shäng Jesús go jlökoyo, pja jëk shäng tjlökwo bek li go bakoe. E kjishko ga tja wopjlú anmoyö.

⁴ Roy kur ga bor wapga wleni jëk löng tjlökwo bek li goshko ga tja wopjlú anmoyö.

⁵ Pja bor kjlara. Tlapga Jesús tjlökwo kragaga kjimtëp enido, pjeyoga miydëp llëm ëmdë ga kjimtëp bakoe. ⁶ Epga kjimtorop sorë li lara lok Jesús tjlökwo kragaga löng li kong. Epga äär eshko obishko ga kjimtos jek eni obi, woyde Sbörë sorë li eni.

⁷ To löng Jesucristo pak shäryë, kjimtara nopga Sbö miydë llëm wleniyo lirë llëme.

⁸ E kjishko ga woyde ga bi pjeyoga eniyo tjwe bi shwoy ga wlokjrëy löng wopjlú, tjlökwo bek li shdär jek këgong wlo.

⁹ Kjibokwo ichoror jek Jesús tjlökwo kragaga löng li kong kjwara. Gueniyo domer shäng kjlara eshko ko Diótfefes. Tjawa kole woydë llëm, nopga oblë ichë ä kjishko.

¹⁰ Tjawa jyöyotke ara. Bi pjeyoga wlokjre woydë llëm bakoe. Eye omwlokjrono ga iche tön tjlökwo kragaga löng li tjok ame. E kjishko ga tja jek äär eshko ga wlon kluwe.

¹¹ Pja bor kjlara. Ip ga no oblë llëbo owa shäryë ga pja omshäryë eni llëme. Llëbo pjlú shäryopdë eröe. Eye llëbo pjlú shäryë ga e Sbö i. Eye llëbo owa shäryë ga Sbö miydë llëme. ¹² Domer shäng kjlara ko Demetrio. Era pjlúe le nopga uunkongdë eni. Tjawa omlë eni bakoe. Miydëp pjlú ga tjawa tjlë beke. Ga miydër pjlú ga tjlökwo le shäng li, e beke.

Kjibokwo pjirzlong

¹³ Tja llëbo lë woydë ara bop kong, gueniyo tër woydë kjibokwo go llëme. ¹⁴ Pja in woydë wop ä, shji lan ëng tjok wlo.

¹⁵ Rokër Sbö kong ga pja ie ber sök wlëpe. Bop pjeyoga löng jüshko li, «¿Pja yonde?» le lok bop kong.

Bop pjeyoga löng eshko bop tjok li, «¿Yonde?» lëp kjlara kjlara kong bakoe.

Carta de Judas Kjibokwo ëre tara Judasdë Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Judas. Kjone kjone tjlë ga e Jesús oppingga tak pjang Lucas 6.16 go, Hechos 1.13 go bakoe'le. Kjone kjone obi tjlë ga e Jesús lëng, Santiago dik, tak pjang Mateo 13.55 go, Marcos 6.3 go bakoe'le. Gueniyo miydëy pjlú ga kjibokwo ëre taga, e Judas Iscariote llëme.

Eshko dbaryo ga no kjone kjone to löng tjlökwo bek llëm li lë, Jesús tjlökwo kfragaga li jyäpgwe e go wlo. E kjishko ga kjibokwo ëre tara Judasdë, Jesús tjlökwo kfragaga li ber löng sjëk ba tjok wlo.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Judasdë. Tja Jesucristo parkaga. Tja Santiago lëng.

Nopga rokara Sbörë löng li, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong. Pjây woyde Data Sbörë ara, ga pjây de Jesucristorë.

² Rokër Sbö kong ga pjây songe le iyado, pjây ie ber löng wlëp, pjây woyde ara bakoe.

Nopga wotjlik owa wleniyo

³⁻⁴ Pjeyoga, woydoror ga shji dëra Sbörë beno löng sorë li roy lër bomi kong kjibokwo ëre go. Gueniyo kur ga tjlökwo ichër jek bomi kong oblë kjluwe. No kjone kjone wotjlik ga owa pjang bi go li löya Sbörë ber dret ba wopjlú li kjishko kuzong ga shji llëbo owa shäryë ga pjlúe'le. Epga opyono beno löng bi Tjlapga, bi pjluyo Jesucristo li wloyo. Nopga eniyo, e shdungko. E tak beno pjang Sbö tjlökwo go eni dëna tjan. Ga eerishko ga nopga eniyo kjone kjone opzrëno löng bomi tjrëko, pjây jyäpgwe wlo le. E kjishko ga rokër bomi kong ga tjlökwo roy pjlú li wlikozia. E twaga Sbörë beno ba nopga kong pjaraso, ber iyado wlo.

⁵ Llëbo kjone kjone woyoshrër woydë bomi kong, e miydëmi löng pjir gueniyo. Dënashko ga Israel tjëyoga shira Tjlapgarë tek Egipto kjokyo dwayo irgoshko ga kjone kjone mär ba go llëm li pjira drete.

⁶ Dënashko ga ba parkagaga kjok dogo so kong pak twara Sbörë oblë oblë. Gueniyo

kjone kjone omrayono. E kjishko ga pjrira Sbörë dröng sho go, iara beno löng kjok ro sï roy, äär jong ba llgwezlong dbaryo lishko. ⁷ Dënashko ga Sodoma sopga, Gomorra sopga, kjok shto oblë oblë löng ba soshko sopga, e pono no orkwosmono ba tjok llëm li tjok ara, ga llëbo shäryako llëm li shäryara lok oblë oblë bakoe. E kjishko ga shduna Sbörë iök go, beno nopga owa shdüya iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li go iyado wlo li miydoklo.

⁸ Nopga owa löng bomi tjrëko li, e llëbo shäryë eni bakoe. Llëbo shäryë löng owa ba doyo go, lara Sbörë ba kong yoshko le kjishko. Wotjlik lok ga ichaga ërë llëme le, ga kjok dogo sopga läywe lok owa bakoe. ⁹ Sbö parkaga kjok dogo so kägäyo Miguel ëmdë ga ënglono kar kar Ä tjok, Moisés doyo li kjishkoshko ga Ä läywara owa sira ëmdë llëme. Eshko ga tjlë ba kong ga «Pja wlongga ber Tjlapgarë» le ba kong eni erë.

¹⁰ Gueniyo nopga ërera, llëbo läywe lok owa oblë oblë, gueniyo llëye läywe löng li, e llë miyde löng llëme. Epga so öng llë kjoyo, llëbo shäryë ga woyotjliya llëme. Wotjlik tjwe llë li shäryayde erë. Ga ba pjikklo li e.

¹¹ Epga opshäryë owa, Caín dik.* Llëbo shäryë llë pogo, dbur shak wlo, Balán dik.† Ga Sbö kole lok llëm kjishko ga llono ga pjir, Coré dik.‡ jE kjishko ga epga song jlöe!

¹² Pjây tön, ië ëng tjok, pjây wopjlú Sbö tjok kjishkoshko ga llëbo shäryë lok owa li lökyokjre lok llëm, gueniyo bomi kong ga llëbo owa wleni, e ber lökyo ara bomi kong bakoe. Epga opwoyotjlik löng om go erö, öng daga opsëng om go erö wleni. Llëbo le lok ara, gueniyo llëbo pjlú shäryë lok llëm, pjäng sho roshko di llëm, bakwe pjlukdë llaw pogo wleni. Eye kjimte llëme. Kjor bo kjrozlong dbaryo ga kjor llë botjyono llëm ga e llëno llëm, kjëtong jong wleni. Eshko ga shiy ba sleng tjok. Enira kjëtong jlökoyo. Nopga ëre so e kjoyo bakoe. Eye kjimte llëme. ¹³ Epga so dlung iöya dbo ara kjoyo, llëbo owa shäryë li igöy wëllë, dlung bung sho wleni. Epga so dbala jëk ba irbo bäng llëm kjoyoe. Epga löng shdungko kjok ro sï anmoyö li roy iyado wlo.

* **1:11** Génesis 4.1-16. † **1:11** Números 22.2-24.25. ‡ **1:11** Números 16.1-50.

¹⁴ Dēnashko ga domer shäng kjlara ko Enoc. E tjok ga Adán tjeyoga tek beno ba irgo li öötong kjringgwo tjer (6).[§] Eshko dbaryo ga Enoc tjlēno nopga ěre kjishko. Tjlē ga «Tja kuzĩa! Llono ga Tjlapga Jesús tjwe ba parkagaga kjok dogo so ara tjok, shtëy ga äär llēme. ¹⁵ E tjwe nopga uunkong llgwega, nopga owa li shdungga, llēbo owa shäryara kēs li kjishko, tjlökwo lara lok owa ba kjishko kēs li kjishko bakoe» le. ¹⁶ Nopga ěre kjloshtë llē pogo kjishko, llē pogo lāywe owa bakoe. Jëklöng ba wotjlík owa li go erä. Krē lok ara om goshko, ga oblē jyāpgwe lok tjlökwo wolēso go, llēye woyde li wlēya wlo.

pjluyo kēsbang, tjwlō ara, dbo ara ñyado. Ber eni.

Pjāy sjēke

¹⁷ Pjeyoga, llēye lara Sbō tjlökwo roy lagaga bi Tjlapga Jesucristo āskarē bomi kongli, e woyoshrozĩa. ¹⁸ Tjlēno lok ga «Kjok pjir lēshko ga nopga Sbō tjlökwo joywē ä wleniyo wen tjwe, ga jëk löng ba wotjlík owa li go» lara lok eni. ¹⁹ Nopga eniyo löng bomi tjrēko, bomi shdögaga ber löng dboy dboy wlo li epga. Epga go Sbō Sēya llēm, jëk löng ba wotjlík owa li go erä.

²⁰ Gueniyo pjeyoga, pjāy ěng kjimtos mär Sbō go jek kēgong kēgong. Pjāy syōshtë Sbō kongshko ga pjāy kjimtaga ber ba Sēyarē.

²¹ Pjāy woyde Sbörē ara, ga pjāy songe le bi Tjlapga Jesucristorē bakoe. E kjishko ga llono ga pjāy ie Sbörē ber löng sē ñyado ba tjok. E koshēmi löng wopro ga tjlökwo ěre woyoshrozĩa. ²² ěye, tjlökwo kjrēy wlo li kjone dey miyde llēm ga e songe lozĩa.

²³ ěye, tjlökwo bek llēm li kjre woydē kjwlē ga dözĩ, nopga tek shiy iök roy dwayo wleni. Llamoga songe lozĩ, gueniyo pjāy sjëk, pjāy opshäryē baĩa dik llēm wlo. Woyotjlĩzĩ ga llēbo owa shäryara li kjishko ga ba shwong ěmdē ga beno owa, porwako llēm wleni.

Kjibokwo pjirzlong

²⁴⁻²⁵ Sbō bi döga, e eröe. Pjāy kjimte dir llēm wlo ga pjlúe. Pjāy ie äär ber löng ba bokshto ga pjlú bakoe. Eshko ga pjāy pogo llēye dret, pjāy wopjlú anmoyō bakoe. Bi Tjlapga Jesucristo kjishko ga e iëy ber bi

§ 1:14 Enoc, e Jared wa. Jared, e Malalel wa. Malalel, e Cainán wa. Cainán, e Enós wa. Enós, e Set wa. Set, e Adán wa, tak pjang Génesis 5.3-18 go sorē li eni.

Apocalipsis

Llëbo ëre pina Jesucristorë Juan kong, shji yo ñno wleni Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Juan. Dënashko ga e Jesús oppingga. Jesús wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi irgo ga Juan beno shäng Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo shara.

Eshko dbaryo ga Juan iaraba beno shäng dlung tjrëko ko Patmos lishko, ba shdungglo, Jesús roy pjlú lara kjishko. Pjlara ga Jesucristo weno ba kong. Eshko ga llëbo pina ba kong, shji yo ñno wleni, ga ichara ba të, llëbo li miyde nopga uunkongdë wlo.

Bäm go ga ichara kjibokwo të Jesús tjlökwo kfragaga kkringgwo kjäk (7) tjeng kjok shto oblë oblë Asia kjokyo li kong. (Eeri ga kjok eshko li ko Turquía.)

E irgo ga llëbo wen llono li pina ba kong. Nopga owa li shdüya Sbörë sorë li pina ba kong. Ä ängkjwë Sbö nopga tjok sorë li pina ba kong. E zäya Jesúsde sorë li pina ba kong. Llono ga nopga uunkong ber löng sorë li pina ba kong bakoe.

Llëbo ñna Juandë kës ëre tara beno Jesús tjlökwo kfragaga kong.

¹ Llëbo ëre pina Sbörë Jesucristo kong, pñya ba parkagaga kong wlo, llëbo wen dörö li miyde lok wlo. Eni ga tja Juan kong ga ba parkaga kjok dogo so ichara Jesucristorë ter shrono shäng bor kong, llëbo ëre pñya bor kong wlo. ² Llëbo ñnor li tër uunkong bomi kong, Sbö tjlökwo roy lara Jesucristorë bor kong li tër bomi kong bako, ber ba miydoklo wlo. ³ Eye kjibokwo ëre lë oblë kong ga ber wopjlúe. Eye tjlökwo ëre kuk, ga kole ga ber wopjlú bako, dbar lër shäng li dörö kjishko.

⁴⁻⁵ Kjibokwo ëre taga tja Juandë.

* **1:4-5** Sök İyado le li, e Data Sbö loklo. † **1:4-5** Sëyaga doglo kjäk (7) le li, e Sbö Sëya dbo oblë oblë li loklo. ‡ **1:8** Grecia so tjlökwo go ga tjlökwo toklo ko Alfa, e ba bäm İyo, tjlökwo toklo ko A wleni. § **1:8** Grecia so tjlökwo go ga tjlökwo toklo ko Omega, e ba pñirshko, tjlökwo toklo ko Z wleni. * **1:10** Tjlapga Jesús Dbaryo le li, e dbar sondëshko loklo, e woshrara Sbörë e dbaryo kjishko.

Jesús tjlökwo kfragaga kkringgwo kjäk (7) tjeng kjok shto oblë oblë Asia kjokyo, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong.

Rokër Sök İyado li* kong, sëyaga doglo kjäk (7) tjeng ba pñlu sökklo jong li bokshto li† kong, Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pñäy kjimte lok ara, pñäy ie ber löng wlëp bakoe. Jesucristo, e Sbö tjlökwo kura li laga jlökoyo, woshrara bäm go li e, pñlupga löng kjok ëre kjing go ichaga li e bakoe. Shji woyde ara, owa pjang bi go li löna beno dret, ba srëng kwona li go, ⁶ ga shji iara beno löng syöshtagaga parkë löng Sbö, ba Data, borwa pñluyo li kong. E kjishko ga Cristo iëy ber kësbang, tjwlö ara, dbo ara İyado wlo. Ber eni.

⁷ Tja kuzña. Llono ga Cristo ter pjang sho roshko, İga uunkongdë, ba shorkegaga löng dënashko li omik bakoe.

Eshko ga tjëyoga löng kës li ber löng woydë ara ba kjishko.

Ber eni.

⁸ Tjlapga Sbö tjlë ga «Tja so tjlökwo toklo ko Alfa‡ kjoyo, tja so tjlökwo toklo ko Omega§ kjoyo bakoe. Llëye llëm obishko ga tja sök tjän. Llëbo uunkong pjitong dret ga tja sök obi. Sök İyado li tja. Llëye shäryër woydë li shäryër ga pñlúe» le.

Domer weno shäng kjlara, so no to ter kjok dogo dwayo li kjoyoe

⁹ Tja Juan, tja bomi kjlara Jesús tjlökwo kfraga. Shji mär bi pñluyo Jesús go kjishko ga shji shdunghoba, gueniyo kuy kjang. Sbö tjlökwo roy lara Jesúsde bor kong li lër shäng oba kong kjishko ga tja icharaba beno sök dlung tjrëko ko Patmos lishko.

¹⁰ Pjlara ga Tjlapga Jesús dbaryo* ga tja go Sbö Sëya jlökoyo. Eshko ga ybö kuror bor irgo pjlara dbo ara, pñluk wli bakworoy wleni. ¹¹ Tjlë bor kong ga «Llëye İp li tos ber pjang kjibokwo go. E irgo ga ichos jek Jesús tjlökwo kfragaga kkringgwo kjäk (7) tjeng kjok shto oblë oblë Asia kjokyo

li kong. Ichos jek Éfeso kjokyo, Esmirna kjokyo, Pérgamo kjokyo, Tiatira kjokyo, Sardis kjokyo, Filadelfia kjokyo, Laodicea kjokyo bakoe» le.

¹² Eshko ga tja bojongö ñn iröng, eye ybö kuror tjlë'li è miydër wlo. Eshko ga ñn ga iök shjiy bapkwö shäryak dbur sho shöylör go tjeng kjwo kjäk (7), ¹³ tjrëko shäng kjlara so no to ter kjok dogo dwayo li kjoyo, doyono shäng shwong kur may äär ba kju kjing go, dop pjrikklo shäryak dbur sho shöylör go pjang ba pjlú kjing go. ¹⁴ Ba kägä, ba käkzong, e kjwo pjlublún so pjäng sho kjoyoe. Ba bok roy so iök lok ri ri kjoyoe. ¹⁵ Ba dre so dröng sho so klung sho kjoyo li iak jong iök pjë jong ri ri roshko li kjoyoe. Ba ybö dbo ara, di kës pjlublunyo dik. ¹⁶ Orkwo këlëkong dbala tjeng kjwo kjäk (7). Dröng tur jong ba kjak roy kjwangna, kowo stek kar kar. Ba bokkwö kälä lletlet, dlo wleni.

¹⁷ Ñn jek drëng ga tja jek rish buk ba dre zlong, shji wolono buk wleni. Gueniyo eshko ga tja porwara ba orkwo këlëkong go, ga tjlë bor kong ga «Llëye bangkjrëp llëme. Llëye llëm obishko ga tja sök tjän. Llëbo uunkong pjitong dret ga tja sök obi. ¹⁸ Sök İyado li tja. Tja wolono, gueniyo tja sök së İyado wlo. Shinmoga shtoyo u bäng bäng dökklo tjeng bor wloshko, epga woshrër iröng obi ga pjlúe.

¹⁹ »Llëye ñnop li tozong. Eni tjok ga llëye shäryë'li tos, llëye wen tek iröng'li tos bakoe. ²⁰ Dbala ñnop tjeng kjwo kjäk (7) bor orkwo këlëkong ère, iök shjiy bapkwö shäryak dbur sho shöylör go tjeng kjwo kjäk (7) ère, e llë loklo lër bop kong. Iök shjiy bapkwö kjwo kjäk (7) ère, e bor tjlökwo kjruga kjrिंगgwo kjäk (7) tjeng kjok shto oblë oblë li jyäglo. Dbala kjwo kjäk (7) ère, e roy sögaga kjok dogo so doglo kjäk (7), parkë löng bor tjlökwo kjruga kjrिंगgwo kjäk (7) kong li jyäglo bakoe.

2

Kjibokwo tak pjang Jesús tjlökwo kjruga löng Éfeso kjokyo li kong

¹ »Roy söga kjok dogo so shäng kjlara, bor tjlökwo kjruga löng Éfeso kjokyo li kong. Kong kjibokwo tos kjwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwo li tos eni:

»«Shäng kjlara, orkwo këlëkong dbala tjeng kjwo kjäk (7), jek shäng iök shjiy bapkwö shäryak dbur sho shöylör go tjeng kjwo kjäk (7) li tjrëko. E tjlë bomi kong ga ² 'Pjäy jek löng sorë, e miydër. Pjäy parkë bor kong kjang, llëbo weno bomi kong owashko ga kumi kjang bakoe. No kjone kjone tjlëno ga «Tja Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska» lara eni. Eshko ga tjlínomi yötso, ga miydoromi ga jyö erä. Eshko ga ioromi beno jek löng bomi tjok ame. ³ Bor kjishko ga llëbo weno bomi kong owa ara, gueniyo kuromi kjang, pjäy wosonkono llëm bakoe.

⁴ »'Gueniyo bor kong ga pjäy löng llëbo shäryë owa kjrina. Pjäy mär löng bor go kjwlëshko ga pjäy èng woydono ara kar kare. Gueniyo pjäy opshäryë eni ame. ⁵ Pjäy opshäryono dämärshko sorë li woyotjlizä. Llëbo shäryëmi löng owa li, e owa jlöe lozä, ga rayozä, ga llëbo shäryoromi dämärshko, Sbö tjlökwo kjrromi kjwlëshko li shäryozä eni iröng obi. Shäryëmi eni llëm ga tja jek bomi iök shjiy bapkwö jong li kjë bomi shjiryö. ⁶ Gueniyo llëbo ber pjlú bomi kong, llëbo owa shärye nicolaítagarë löng li İywor shjiktëng, ga pjäy omiywö shjiktëng eni bakoe.

⁷ »'Eye kwomgwo tjok ga woyde ga tjlökwo le Sbö Sëyarë bor tjlökwo kjruga kong li kuya yötso. Sbö kjok bukshko ga kjor jong kjlara, ba bo uoroy ga shji wolon llëme. Ga eye llëbo owa li zano ga ichër kjor bo li uë'le.»

Kjibokwo tak pjang Jesús tjlökwo kjruga löng Esmirna kjokyo li kong

⁸ »Roy söga shäng kjlara obi, bor tjlökwo kjruga löng Esmirna kjokyo li kong. Kong kjibokwo tos kjwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwo li tos eni:

»«Shäng kjlara, llëye llëm obishko ga sök tjän, llëbo uunkong pjitong dret ga sök obi. Era wolono, ga woshrono iröng

obi. E tjlê bomi kong ga ⁹ 'Pjây shdun-goba sorë, e miydër. Pjây song jlõe. Gueniyo jlökoyo ga pjây song llëm, pjây llëbo ara wleni. Pjây jyöyotke nopgarë sorë li miydër. Epga tjlê ga "Tjawa judíoga" le, miga jyõ, epga Ä nopga erä. ¹⁰ Llëbo wen tjwe bomi kong owa li bangkjrëmi llëme. Lër bomi kong ga pjây kjong kjong ie Ärë om go ber löng no shdüzlong uyo roshko, pjây tjlíya wlo, llëbo owa shäryëmi wlo le, ga pjây shdüya song äär jong dbar sak kjwara (10). Gueniyo tja rayëmi llëm, äär jong pjây wolono guing. Shäryoromi eni ga pjây iër ber löng së íyado Sbö tjok.

¹¹ " 'Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga tjlökwo le Sbö Sëyarë bor tjlökwo kjrägaga kong li kuya yõtso. Ëye llëbo owa li zano ga nopga wolono tjeng li wolon jek obi wlenishko ga llëye wen ba kong llëme' le."

Kjibokwo tak pjang Jesús tjlökwo kjrägaga löng Pérgamo kjokyo li kong

¹² »Roy söga shäng kjlara obi, bor tjlökwo kjrägaga löng Pérgamo kjokyo li kong. Kong kjibokwo tos kjwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwo li tos eni:

»"Shäng kjlara, dröng tjeng kjwangna, kowo stek kar kar. E tjlê bomi kong ga ¹³ 'Miydër ga pjây löng lishko ga nopga pjluyo li Ä erä. Eni ëmdë ga pjây mär löng bor go íyado. Dënashko ga domer shäng kjlara eshko ko Antipas. E parkono bor kong pjlúe. E zröraba bomi tjrëkoshko ga tja rayoromi llëme.

¹⁴ " 'Gueniyo bor kong ga pjây löng llëbo shäryë owa. Dënashko ga Balac pina Balándë Israel tjëyoga jyãpgwë ara. Epga ichara öng sho twaraba sböpga jyãglo kong li uë. Epga ichara pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok. Pjây kjone kjone jëk löng tjlökwo ëre go. ¹⁵ Pjây kjone kjone jëk löng tjlökwo owa le nicolaitagarë li go bakoe. ¹⁶ E kjishko ga llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlõe lozĩ, ga rayozĩa. Llëm ga tja jek bomi shwoy, ga tja ëngkwë bomi tjok, dröng tur jong bor kjak roy li go.

¹⁷ " 'Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga tjlökwo le Sbö Sëyarë bor tjlökwo kjrägaga kong li kuya yõtso. Ëye llëbo owa li zano ga kong dli ter kjok dogo dwayo miydëba kjok ëre kjing go llëm wleniyo li* twër ber ba kong. Kong akkwo kjwo pjlublún twër kjwara bako, goshko ko jyã tak pjang tjaglën, miydaga ërë llëm, miyde ba kjräga lirë eröe' le."

Kjibokwo tak pjang Jesús tjlökwo kjrägaga löng Tiatira kjokyo li kong

¹⁸ »Roy söga shäng kjlara obi, bor tjlökwo kjrägaga löng Tiatira kjokyo li kong. Kong kjibokwo tos kjwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwo li tos eni:

»"Sbö Wa, ba bok roy so iök lok ri ri kjoyo, ga ba dre so dröng sho so klung sho kjoyo krung beno shjiy kjoyo bakoe. E tjlê bomi kong ga ¹⁹ 'Pjây jëk löng sorë, e miydër. Pjây ëng woydë ara, pjây mär bor go, pjây parkë bor kong pjlú, llëbo wen bomi kong owashko ga kumi kjang bakoe. Miydër ga eerishko ga pjây löng llëbo pjlú shäryë ara, pjây mär bor go bäm go li kjinmo bakoe.

²⁰ " 'Gueniyo bor kong ga pjây löng llëbo shäryë owa kjrina. Walë shäng kjlara ko Jezabel. E tjlê ga "Tja Sbö tjlökwo laga" le, gueniyo jyõ erä. Tjlökwo le shäng li go ga bor parkagaga jyãpgwe ara. Epga iche pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok. Epga iche öng sho twaraba sböpga jyãglo kong li uë bakoe. Eni ëmdë ga e slomi llëme. ²¹ Kong dbar tworor kop ara, llëbo owa shärye shäng li, e owa jlõe le wlo, gueniyo raye woydë llëme. ²² E kjishko ga iër ber buk swlo ara, ba bukklo kjing go. Ëye pë ba tjok, ga llëbo owa shärye löng li raye llëm ga shdun ara bakoe. ²³ Walë li wapga zrör drete. Eshko ga bor tjlökwo kjrägaga löng kës li ommydë ga wotjlik llë li, llëye woyde löng li, e miydër pjlú, ga pjây kjlara kjlara potjwlën, llëbo shäryoromi li kjishko.

²⁴ " 'Gueniyo pjây kjone kjone jëk löng Jezabel tjlökwo li go llëme. Pjây oppino kjok miydë Ä ï miydëba llëm wleniyo lëba

* **2:17** Dli ter kjok dogo dwayo le li, ko maná.

li go llëm bakoe. Pjâyda ichër llëbo oblë shäryë llëme. ²⁵ Pjây mär ber löng tjlökwo kjrromi li go erä.

²⁶ »'Ëye llëbo owa li zano, ga tja kolara äär jong ba dbo go ga kong dbo twër, tjëyoga uunkong iche wlo, ²⁷ dbo twara bor Datarë bor kong sorë ga eni. Ga “epga iche kjang; kole lok llëm ga shdüya ara, klung sbi dloroy pjäs wleni.”† ²⁸ Ga kong dbala ko Dbar Kajoklo li twër ber ba kong bakoe. ²⁹ Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga tjlökwo le Sbö Sëyarë bor tjlökwo kjrägaga kong li kuya yötso' le.”

3

Kjibokwo tak pjang Jesús tjlökwo kjrägaga löng Sardis kjokyo li kong

¹ »Roy söga shäng kjlara obi, bor tjlökwo kjrägaga löng Sardis kjokyo li kong. Kong kjibokwo tos kjwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwo li tos eni:

»“Shäng kjlara, wloshko tjeng Sbö Sëyaga doglo kjäk (7),* dbala kjwo kjäk (7) bakoe. E tjlë bomi kong ga ‘Pjây jëk löng sorë, e miydër. Pjây löng së lëba, gueniyo pjây wolono löng wleni. ² Pjây wollenzong! Pjây dbo beno sira dö, ga jetoe. E kjishko ga pjây dbokjrozong. In ga pjây jëk löng pjlo bek bor Sbö bokso llëme. ³ Tjlökwo kuromi, kjrromi li, e woyoshrozï, kolozï iröng obi. Llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozï, ga rayozïa. Pjây wollen llëm ga tja koshëmi löng llëmshko ga tja jek bomi shwoy, no lü ä wleni.

⁴ »Pjây kjlëbö, bomi shwong shtimirë wliwli wleni llëm obi. Pjâyda omshäryono eni kjishko ga pjây iër ber jëk löng bor tjok, doyë shwong ko pjublún go. ⁵ Ëye llëbo owa li zano ga doyë shwong ko pjublún go, baiya dik. Ëye ber sök së iyado Sbö tjok wlo ga ba ko, e tak pjang Sbö kjibokwoyoli go. Ga ëye llëbo owa li zano ga ba ko löng kjibokwo li go dwayo llëme. Ba kjishko ga tja tjlë bor Data, ba parkagaga kjok dogo so kong ga “Kjwe botoya” lër ba kong lok eni. ⁶ Ëye kwomgwo tjok

ga woyde ga tjlökwo le Sbö Sëyarë bor tjlökwo kjrägaga kong li kuya yötso' le.”

Kjibokwo tak pjang Jesús tjlökwo kjrägaga löng Filadelfia kjokyo li kong

⁷ »Roy söga shäng kjlara obi, bor tjlökwo kjrägaga löng Filadelfia kjokyo li kong. Kong kjibokwo tos kjwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwo li tos eni:

»“Shäng kjlara, e eröe. Tjlökwo bek laga li e bakoe. Pjlu David u bäng bäng dökklo tjeng ba wloshko. U bäng bäng döra ga bängzaga ërë llëm, u bäng bäng bängzara ga döga ërë llëm bakoe. E tjlë bomi kong ga ⁸ Pjây jëk löng sorë, e miydër. İzïa. U bäng bäng döror jong bomi boksho, bängzaga ërë llëme. Miydër ga pjây dbo ara llëm, gueniyo bor tjlökwo koloromi, tja rayoromi llëm bakoe. ⁹ Pjây löng lishko ga nopga löng kjlëbö, tjlë ga “Tjawa judiöga” le, miga jyö, epga Ä nopga erä. Llono ga epga ichër kjök tjok bomi boksho, ga tjlë lok bomi kong ga “Nopga woyde Jesúsde ara li pjây” le bomi kong eshko. ¹⁰ Dbar tjwe kjwara ga llëbo wen nopga löng kjok kjwang jikong li kong owa, epga tjlin wlo. Dënashko ga tja tjlëno bomi kong ga “Llëbo wen bomi kong owashko ga kuzï kjang, tja rayëmi llëme” loror bomi kong eni, ga tjlökwo li koloromi. E kjishko ga dbar owa li tjweshko ga pjây dër yötso, pjây där wlo.

¹¹ »Tja äär malinge. Llëye tjeng bomi tjok li jnezï, bomi potjwlëkklo li döga ërë bomi shjiryö llëm wlo. ¹² Ëye llëbo owa li zano ga iër ber shäng Sbö u shwleyo wleni, ga ber shäng eni iyado. E go ga bor Sbö ko li tër, bor Sbö kjokyo ko li tër, bor ko li tër bakoe.† Ba kjokyo li, Jerusalén kjokyo tjaglën li e. E ter kjok dogo dwayo. ¹³ Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga tjlökwo le Sbö Sëyarë bor tjlökwo kjrägaga kong li kuya yötso' le.”

Kjibokwo tak pjang Jesús tjlökwo kjrägaga löng Laodicea kjokyo li kong

¹⁴ »Roy söga shäng kjlara obi, bor tjlökwo kjrägaga löng Laodicea kjokyo li kong.

† 2:27 Salmo 2.9. * 3:1 Sbö Sëyaga doglo kjäk (7) le li, e Sbö Sëya dbo oblë oblë li loklo. † 3:12 Sbö ko li tak lok ba go, epga baiya kjishko.

Kong kjibokwo tos kjwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwo li tos eni:

»“Shäng kjlara, ‘Ber eni’ laga li e. Llëye le li shärye eni iyado. Llëye ina li le jlökoyo. Llëbo shäryara Sbörë kës ichaga li e bakoe. E tjlä bomi kong ga ¹⁵ ‘Pjäy jëk löng sorë, e miydër. Pjäy zengteng anmoyö wleni llëm, pjäy kjlik ara anmoyö wleni llëm bakoe. Woydër ga pjäy kjlik wleni, llëm ga pjäy zengteng wleni. ¹⁶ Gueniyo pjäy kjlikjli wleni erö kjishko ga pjäy tjwër bor kjak roy dwayo wleni.† ¹⁷ Pjäy tjlä ga “Tjawa dbur sho ara. Llëbo wlënorwa ara. Llëye oblë woydërwa llëme” lëmi eni. Gueniyo pjäy song jlö, pjäy llëye dret, pjäy kjok igö llëm, pjäy shwong llëm bakoe. ¿Pjäy opkugö löng llëmde? ¹⁸ E kjishko ga lër bomi kong ga dbur sho shöylör suk pjir beno pjlu wleniyo tjwlezï bor kong, ber bomi kong wlo, pjäy ber löng dbur ara jlökoyo wlo. Shwong ko pjluublün tjwlezï bor kong, ber bomi kong wlo, pjäy doyë e go wlo, pjäy löng kjlop dret li lökyo jnemi e go wlo. Ga bokkwo dwloyo tjwlezï bor kong, ber bomi kong wlo, pjäy kjok igö pjlu wlo.

¹⁹ ” ‘Eye woydër li jëk owashko ga wlon, ga poshdun, opyë jëk pjlo bek iröng wlo. Eni ga llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozi, ga rayozia. ²⁰ Kuzia. Tja shäng na bomi u bäng bäng bomi rokë, tja iëmi opzrëk jek bomi tjok wlo. Eye, tja kura, ga u bäng bäng li döra bor kong ga tja opzrëk jek ber sök ba tjok, ga tjawa ië eng tjok.

²¹ ” ‘Llëbo owa li zanor, ga tja öötong sök bor Data tjok, ba pjlu sökklo kjing go. Eye llëbo owa li zano ga kong dbo twër äär ber sök bor tjok, bor pjlu sökklo kjing go eni bako wlo. ²² Eye kwomgwo tjok ga woyde ga tjlokwo le Sbö Sëyarë bor tjlokwo kjaragaga kong li kuya yötso’ le.”»

4

Pjlu sökklo jong kjwara kjok dogo

¹ E irgo ga ñnor jek obi, ga ñn ga u bäng jong oojong kjwara kjok dogo. Ga ybö kuror

pjlara pjlu wli bakworoy wleni li tjläno bor kong obi. Tjlä ga «Pja tëmö. Llëye wen ëre irgo li pin bop kong» le. ² Jekdo eshko ga tja go Sbö Sëya jlökoyo. Eshko ga pjlu sökklo ñn jong kjwara kjok dogo, kjing go ëbo sök kjlara. ³ Sök li so akkwo wolësowa ko *jaspe*, *cornalina*, e kjoyoe. Sökklo li sor go, donku pjang pjribri, kälä kësang, akkwo wolësowa ko *esmeralda* kjoyoe. ⁴ Sökklo li sor go, pjluPGA sökklo lok sak pjök kjingsho pkëng (24), tjlapga kjok llgwegaga wleniyo sök kjlara kjlara sökklo li kjing go, doyono sök shwong pjluublün go, pjlu dlu ioklo shäryak dbur sho shöylör go jong ba dlu kjing go. ⁵ Sökklo jong roworbëshko li roy dwayo, llgwöng tur jong lletlet llaw pogo, kjrik ri ri le ara bakoe. Sökklo li boksho ga iök pjë lok ri ri ba bapkwö roy kjwo kjäk (7). Sbö Sëyaga doglo kjäk (7) li* e. ⁶ Ga llëbo ñn buk sökklo li boksho oblë, so dlung shäryak batlä sho go kjoyo, roigöy wëläe.

Sökklo li worbo go pjlor kar kar, äya löng së wleniyo tjeng kjlara kjlara. Doglo pkëng (4) li bokkwo lok llaw pogo, bäm lë, iröng lë bakoe. ⁷ Kjlara so dbong kjoyo, kjlara so sögla kjoyo, kjlara bokkwo so no kjoyo, kjlara so döbung dbuk pjang kjoyoe. ⁸ Kjlara kjlara sjägä lok ko tjer (6), ga bokkwo lok llaw pogo, sjägä li dorko bakoe. Shkë dba ga tjlä löng iyado. Tjlä ga

«Tjlapga Sbö, llëye shäryëp woydë li shäryëp ga pjluë.

Pja eröe. Pja eröe. Pja eröe.

Pja sök iyado» le lok eni.

⁹ Sök pjlu sökklo kjing go li sök iyado. E poshrëya äya löng së lirë ara, e ie lok ber kësang, tjwlo ara. Ga tjlä lok ba kong ga «Tjawa wopjlu bop tjok iyado» le eni. Le lok enishko ga ¹⁰ tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo doglo sak pjök kjingsho pkëng (24) löng li kjök tok sök li boksho. Ga poshrëya lok eni wopro ga ba pjluPGA dlu ioklo ie ba sökklo li boksho, ga tjlä lok ga

¹¹ «Borwa Tjlapga, borwa Sbö,

† **3:16** Eshko dbaryo ga di bäng tjeng kjlik ara anmoyö, ga nopga dwlomnek di kjlik li go. Di bäng tjeng obi zengteng anmoyö, ga di eniyo li ie lok, ber löng wopjlu wlo. Gueniyo di bäng tjeng kjlikjli llë, e ba kong ga llëno llëme. * **4:5** Sbö Sëyaga doglo kjäk (7) le li, e Sbö Sëya dbo oblë oblë li loklo.

llëbo tjeng kës li shäryaga pjarë,
woydorop eni kjïshko.
Ga beno löng sê li laga pjarë bakoe.
E kjïshko ga pja tjwlö ara,
pja iërwa ber kësbang, tjwlö ara wlo,
pja bangkjrërwa wlo,
dbo ara li ber bop kong wlo bakoe» le
lok eni.

5

Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë, kjibokwo

¹ Eshko ga ïn ga sök pïlu sökklo kjing go li orkwo këlëkong kjibokwo tjeng kjwara, tak pjir kjwo kar kare. Kjibokwo li dira pjir, ga kjarbo smona kjibokwo smokklo go kjwo kjäk (7), roshwing llëm wlo. ² Ga ïn ga Sbö parkaga kjok dogo so shäng kjlara, dbo ara wleniyo. E tjlëno dbo go, tjlë ga «ÿEye tjwlö ara, kjibokwo smokklo iak lok kjibokwo kjarbo go li döya wlo, kjibokwo li roshwïya wlo?» le. ³⁻⁴ Gueniyo ëye tjwlö ara, kjibokwo li roshwïya, ÿya wlo dret, ëye sök kjok dogo eniyo llëm, ëye sök kjok ëre kjing go eniyo llëm, ëye sök klung ëre dorko eniyo llëm bakoe. E kjïshko ga tja slar ëëe. ⁵ Gueniyo tjlapgaga kjok llgwega wleniyo kjlara tjlë bor kong ga «Pja slar ame. Judá tjëyo li dbongyo sök kjwe ÿzong. Kjwe David tjëyo. Llëbo owa li zana pjire. E kjïshko ga kjibokwo smokklo iak lok kjibokwo kjarbo kjwe döya ga pïlú, kjibokwo kjwe roshwïya ga pïlú bakoe» le.

⁶ Eshko ga ïn ga Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë li kojono sök pïlu sökklo lishko, äya löng sê doglo pkëng (4) li, tjlapgaga kjok llgwega wleniyo löng li, e tjrëko. Ga ïn ga zröraba kjoyoe. Öng li sjö kjwang kjäk (7), bokkwo kjwo kjäk (7), e Sbö Sëyaga doglo kjäk (7),* ichak kjok kjwang jïkong li loklo. ⁷ Eshko ga jek pïlu sökklo li zlong, ga sök pïlu sökklo kjing go li, kjibokwo tjeng ba orkwo këlëkong li kjrara Öng lirë ey dwayo. ⁸ Kjararashko ga äya löng sê doglo pkëng (4) li, tjlapgaga kjok llgwega wleniyo doglo sak pjök kjingsho pkëng (24) li, e kjök tono tjeng Öng li bokshto. Kjlara kjlara wloshko kjorkwang shäryak jong kjiyo tjok tÿe or

go wleniyo tjeng kjwara, wloshko di ioklo shäryak dbur sho shöylör go tjeng kjwöbö, roshko llëbo lö pïlëblëe. Llëbo lö pïlëblë li, e Sbö nopga syö li loklo. ⁹⁻¹⁰ Eshko ga tono lok tÿeko tjaglën, tÿekwoyo eni:

«Pja zröraba,
ga bop srëng kwonop li go ga nopga tjwlënop Sbö kong.
Nopga tjwlënop li tjëyoga oblë oblë uunkong, tjlë tjlökwo oblë oblë uunkong, kjok shto oblë oblë uunkong sopga bakoe.

Nopga li iorop beno löng syöshtagaga parkë löng Sbö, borwa pïluyo li kong,
ga ber löng nopga löng kjok ëre kjing go li ichaga ÿyado wlo.

E kjïshko ga pja tjwlö ara,
kjibokwo kjwe kjrëp wlo,
kjibokwo smokklo iak lok ba kjarbo go li döp wlo bakoe» le.

¹¹ Eshko ga ïnor jek obi, ga ïn ga Sbö parkagaga kjok dogo so löng träk llëm, shtÿe ga äär llëm wleni. Löng pïlu sökklo li, äya löng sê li, tjlapgaga li, e pïlor kalëkong pjribrie. ¹² Ga tjlëno lok dbo ara. Tjlë ga

«ÿÖng zröraba kjwe tjwlö ara,
dbo ara li ber ba kong wlo,
llëbo tjwlö ara tjeng kës li ber ba kong wlo,
kjok miydë ara li ber ba kong wlo,
bangkjrëba wlo,
iëba ber kësbang, tjwlö ara wlo,
poshrëkoba wlo bakoe!» le.

¹³ Eshko ga llëbo tjeng kës shäryara Sbörë kjok dogo, kjok ëre kjing go, klung ëre dorko, dlung tjrëko, e tjlëno lok uunkong bakoe. Tjlë ga

«ÿSök pïlu sökklo kjing go kjwe, Öng kjwe,
e poshrërwa ÿyado,
bangkjrërwa ÿyado,
iërwa ber löng kës kës, tjwlö ara ÿyado,
dbo ara li ber ba kong ÿyado bakoe!» le.

¹⁴ Ga äya löng sê doglo pkëng (4) li tjlë ga «Ber eni» le, ga tjlapgaga li kjök tono, ga sök pïlu sökklo kjing go li, Öng li, e poshrëra lok.

* 5:6 Sbö Sëyaga doglo kjäk (7) le li, e Sbö Sëya dbo oblë oblë li loklo.

6

Kjibokwo smokklo iak lok kjibokwo kjarbo go

¹ E irgo ga ñn ga Öng Wlêp Ushko So Llgwoklê li, kjibokwo smokklo iak lok kjibokwo go kjwo kjäk (7) li döra kjwara. Ga kur ga äya löng sê li kjlara tjläno dbo go, kjrik wleni. Tjlê ga «¡Pja tegö!» le. ² Ga ñnor jek obi, ga ñn ga kwomgla sök kjlara kjlo pjlublún. Kjlara sök ba kjing go wloshko sböng tjeng kjwangna. Ga kong pjlu dlu ioklo twaraba kjwara. E irgo ga jek sök kwomgla li kjing go, oba zang wlo le wleni.

³ E irgo ga kjibokwo smokklo döra Öng lirê kjwara obi. Eshko ga kur ga äya löng sê li kjlara obi tjlä ga «¡Pja tegö!» le. ⁴ Eshko ga kwomgla wen sök kjlara obi, kjlo srêzrên. Kjlara sök ba kjing go. Ga kong dröng twaraba kjwangna kêsbange. Ga kong dbo twaraba llêbo wlêp kjok êre kjing go li pjiya wlo, nopga ber löng êng zrök wlo.

⁵ E irgo ga kjibokwo smokklo döra Öng lirê kjwara obi, e tjok ga öötong kjwo mya. Eshko ga kur ga äya löng sê li kjlara obi tjlä ga «¡Pja tegö!» le. Ga ñnor jek obi, ga ñn ga kwomgla wen sök kjlara obi, kjlo sî. Kjlara sök ba kjing go, wloshko llêbo tjlikklo tjeng kjwara. ⁶ Ga kur ga ëbo tjläno äya löng sê doglo pkêng (4) löng lishko dwayo. Tjlê ga «Nopga iëy ber löng parkê dbar kjwara, dwla kjrina bayo gök tjung wleni* äska dö, llêm ga dwla kjrina obi bayo gök tjung wleni kjwo mya äska döe. Gueniyo kjoyo, kjillgwo bo dyo, e iëy srer llême» le.

⁷ E irgo ga kjibokwo smokklo döra Öng lirê kjwara obi. Eshko ga kur ga äya löng sê li kjlara obi tjlä ga «¡Pja tegö!» le. ⁸ Ga ñnor jek obi, ga ñn ga kwomgla wen sök kjlara obi, kjlo shwêshwê. Kjlara sök ba kjing go ko Shinmo Kägäyo, ga kjlara obi jek shäng ba irgo ko Shinmo Shtoyo. Kjok kjwang jikong li shdöktong beno kjringswo pkêng (4), ga epga kong dbo twaraba nopga löng kjok kjrina li zrök pjir wlo. Ga zröra dröng go, pjli go, swlo go, äya kjloshko so go bakoe.

⁹ E irgo ga kjibokwo smokklo döra Öng lirê kjwara obi, e tjok ga öötong kjwo

shkëng (5). Eshko ga ñn ga shinmoga sëya löng llêbo lö pjlêblê sukklo jong eshko li dirko. Epga löng sê obishko ga Sbö tjläkwo kjrara lok, ga lara oba kong, ga zröraba e kjîshko. ¹⁰ Eshko ga epga tjläno dbo go. Tjlê ga «Tjlapga, llêye shäryêp woýdê li shäryêp ga pjlúe. Pja eröe. Pja pjlo bek bakoe. ¿Äär jong llono ga nopga löng kjok kjing go li shdum, tjawa zröra lok li kjîshko?» le. ¹¹ Eshko ga kjlara kjlara kong shwong twaraba ko pjlublún, ga ëbo tjlä ba kong lok ga «Koshozî sira obi, bomi pjeyoga Sbö parkagaga zrökoba bomipjöy dik wlo li, e zröraba pjir guing» le.

¹² E irgo ga kjibokwo smokklo döra Öng lirê kjwara obi. Eshko ga ñnor jek obi, ga ñn ga yo tjwe pjang kêsbang kjrina, dlo kworkwono beno pjang yêt, shwong ko yêt wleni, mok kworkwono beno pjang srêzrên, srêng wleni, ¹³ dbala lono ter lok kjok êre kjing go, kjor ko *higuera* bakwara pjlukdêshko ga bo lono wleni, ¹⁴ kjok dogo jek jêktëng erä, kjibokwo diroy wleni, ga dlup llê, di tjreko llê, dlung tjreko llê, e opkwono lok kjok shto oblê uunkong.

¹⁵ Eshko ga pjlupga löng kjok êre kjing go, nopga tjwlo ara wleniyo, êngkjwaga kägäyoga, nopga uunkong parkagaga tjwlek löng pjir wleniyore, de llême, e töktong löng uunkong guêng lok ööng roshko, ak kêskes tjeng dlup dirko bakoe. ¹⁶ Ga tjlä löng dlup kong, ak kong ga «Pjäy tarzong borwa kjing go. Tjawa jnezî bomi dorko, tjawa wlêya sök pjlu sökklo kjing go lirê llêm wlo, tjawa shdüya Öng lirê ba iir ara li go llêm wlo bakoe. ¹⁷ Borwa shdüzlöng dbaryo laraba li öötonge. Eye omkuk kjang ga äe» le löng eni.

7

Nopga doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak dbäw kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo sak pkêng kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pkêng (144,000) iak lok llêbo jyäglo go

¹ E irgo ga ñn ga Sbö parkagaga kjok dogo so tjeng doglo pkêng (4), kojono löng kjok pjir worbo kjringswo pkêng (4) lishko, ga pjluk tek eshko dwayo li bänkira, kjok

* 6:6 Gök tjung wleni, e bayo litro kjwara dik.

llë, dlung llë, kjor llë, e pjiya llëm wlo.
 2 Epga kong dbo twaraba, kjok ëre pjiya wlo, dlung bakoe. Ga ïn ga Sbö parkaga kjok dogo so kjlara obi tek tjwe shäng dlo wen tëm shwo lëkong dwayo, wloshko Sbö Sök İyado li jyäglo. Ga tjlëno parkagaga doglo pkëng (4) löng li kong. Tjlë ga 3 «Kjok llë, dlung llë, kjor llë, e pjimi llëm, äär jong llëbo jyäglo ioroy Sbö parkagaga löng kës li bokdo go guing» le. 4 Eshko ga kur ga Israel tjëyoga iak lok llëbo jyäglo go li doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak dbäw kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo sak pkëng kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pkëng (144,000).

5 Judá tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

Rubén tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

Gad tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

6 Aser tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

Neftalí tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

Manasés tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

7 Simeón tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

Leví tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

Isacar tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

8 Zabulón tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

José tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

Benjamín tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

Nopga ara doyono löng shwong ko pjlublún

9 E irgo ga ïnor jek obi, ga ïn eshko pjlu sökklo li, Öng li, e bokshto ga nopga löng träk llëm, shtëy ga äär llëm wleni. Tjëyoga oblë oblë uunkong löng eshko. Nopga kjok oblë oblë uunkong so löng eshko. Nopga tjlë tjlökwo oblë oblë uunkong löng eshko bakoe. Doyono löng shwong pjlublún go, kjlara kjlara wloshko mek korga. 10 Ga tjlëno dbo go. Tjlë ga

«ïBorwa Sbö, e sök pjlu sökklo kjwe kjing go!
 ïNo döga li kjwe!

ïNo döga li Öng kjwe bakoe!» le.

11 Sbö parkagaga kjok dogo so kojono löng pjlu sökklo li, äya löng së doglo pkëng (4) li, tjlapgaga li, e pjlor kalëkong pjribri li, e kujono bokdo kjlay klung go, ga Sbö poshrëra lok. 12 Tjlë ga

«ïBer eni!

ïBorwa Sbö,

e poshrërwa İyado,

e iërwa ber kësbang, tjwlö ara İyado,

kjok miydë ara li ber ba kong İyado,

“Tjawa wopjlu ba tjok” lërwa İyado,

dbo ara li ber ba kong İyado bakoe!

ïBer eni!» le.

13 Eshko ga tjlapgaga löng li kjlara tjlë bor kong ga «¿Löng shwong ko pjlublún kjwe ë, kjone so, e miydëpde?»

14 «Tjlapga, kjwepga ë miydër llëme» lër ba kong.

Kuya ga tjlë bor kong ga «Kjwepga to jek löng song jlö, llëbo weno owa kësbang dbaryo, gueniyo ba shwong, e kwoshkwara Öng kjwe srëng li go beno pjlublüne.

15 E kjishko ga löng Sbö pjlu sökklo kjwe bokshto, ga beno löng parkë ba u roy shkë dbae. Ga kjwepga daga beno Sbörë om go. 16 Beno löng pjli kuk ame, wodogro ame, suya dlorë ame, barwe kjok kjlikdë ame bakoe. 17 Öng sök pjlu sökklo jong kjweshko go kjwe ber ba daga, kjwepga söya äär di shji ie ber löng së jlökoyo wleniyo buk lishko. Ga ba boryo kröya Sbörë, ber löng slar ame wlo» le.

8

Llëbo lö pjlëblë bapkwö

¹ E irgo ga kjibokwo smokklo dōra Ōng lirē kjwara obi, e tjok ga öötong kjwo kjäk (7). Eshko ga kjok dogo beno kjing wop tjoke.

² E irgo ga ĩn ga Sbō parkagaga kjok dogo so doglo kjäk (7) löng Sbō bokshto li kong wli twaraba kjwara kjwarae. ³ Eshko ga Sbō parkaga kjok dogo so tek shäng kjlara obi, wloshko llēbo lõ pjlēblē bap-kwo shäryak dbur sho shōylör go, ga öötong shäng llēbo lõ pjlēblē sukklo shäryak dbur sho shōylör go jong li zlong. Eshko ga kong llēbo lõ pjlēblē twaraba ara, suya Sbō nopga syō li tjok, llēbo lõ pjlēblē sukklo jong pjlū sökklo bokshto li kjing go wlo. ⁴ Ga llēbo lõ pjlēblē li yō jem pjang Sbō parkaga li orkwo dwayo Sbō bokshto, Sbō nopga syō li tjok.

⁵ Eshko ga iök sēya kjrara Sbō parkaga lirē kjwöbö, llēbo lõ pjlēblē sukklo li dwayo, ga iara llēbo bapkwo li roy, beno tjunge. E irgo ga iök sēya tjeng ba bapkwo roy li dbura jer kjok ère kjing go. Eshko ga kjrik ri ri le ara, llgwöng tur jong lletlet llaw pogo, yo iano bakoe.

Wli

⁶ E irgo ga Sbō parkagaga doglo kjäk (7) li poshäryono löng pjir, ba wli li bakwē wlo.

⁷ Sbō parkaga bām li, ba wli bakwara, ga iök lono ter kjok ère kjing go, di zeng kjwolong tjok, srēng tjok bakoe. Ga kjok kjwang jikong li shdöktong beno kjringsgwo mya, ga kjok kjrina li sura pjir, kjor llē, kjlo sho llē tjeng eshko li tjok.

⁸ E irgo ga Sbō parkaga kjlara obi, ba wli bakwara, ga llēbo so dlup kēsbang pjē jong ri ri kjoyo, e dburaba jer dlung roshko. Ga dlung kjwang jikong li shdöktong beno kjringsgwo mya, ga dlung kjrina li kworkwono beno srēng erōe. ⁹ Ga llēbo tjeng sē ba roy li kjētong dret, kjoyong jēk tjeng ba kjing go li pjitong dret bakoe.

¹⁰ E irgo ga Sbō parkaga kjlara obi, ba wli bakwara, e tjok ga öötong pjloglo mya. Eshko ga di llē, di bäng llē, e shdöktong beno kjringsgwo mya, ga dbala lono kjwara kēsbang, iök ri ri wleni, di kjrina li kjing go. ¹¹ Dbala li ko Kēä, ga di kjrina li iara beno tjeng kēä. Di sreno li kjishko ga nopga wolono arae.

¹² E irgo ga Sbō parkaga kjlara obi, ba wli bakwara, ga dlo kälā shdöktong beno kjringsgwo mya, ga kjrina li kworkwono beno yēt, mok kälā shdöktong beno kjringsgwo mya, ga kjrina li kworkwono beno yēt, dbala kälā shdöktong beno kjringsgwo mya, ga kjrina li kworkwono beno yēt bakoe. E kjishko ga dba li shdöktong beno kjringsgwo mya, ga dbar kjwobi go ga kjrina li beno kjok ro yēt, shkē li shdöktong beno kjringsgwo mya bako, ga shkēr kjwobi go ga kjrina li beno kjok ro yēt bakoe.

¹³ Eshko ga ĩnor jek obi, ga ĩn ga döbung kuror dbuk pjang kjwara kjok dogo, tjlēno pjang dbo go. Tjlē ga «iPjāy nopga löng kjok kjing go, Sbō parkagaga kjok dogo so doglo mya obi löng ba wli bakwē wlo! iE kjishko ga pjāy song jlō, pjāy song jlō, pjāy song jlōe!» le.

9

¹ E irgo ga Sbō parkaga kjlara obi, ba wli bakwara, e tjok ga öötong pjloglo shkēng (5). Eshko ga ĩn ga dbala lono ter kjwara kjok dogo dwayo, kjok ère kjing go. Dbala li kong u bäng bäng dökklo twaraba kjwara, pjlēbgwo jong rong anmoyō li dökklo. ² Ga pjlēbgwo li kop dōrashko ga yō tēm tur jong ba roy dwayo, llēbo sukklo kēsbang anmoyō wleni. ³ Eshko ga yō jem pjang li roshko dwayo sekwa ter tur jong trāk llēm, shdöktong kjok kjwang jikong, ga kong dbo twaraba nopga ue wlo, no ue dyerē wleni. ⁴ Gueniyo ichara kjlo sho llē, kjor korga llē, llēbo kēsōng llē, e uē llēme. Ichara nopga Sbō jyāglo lok ba bokdo go llēm wleniyo li uē erōe. ⁵ Gueniyo ichara beno löng nopga li zrök llēm, beno löng ba shdung ara, äär jong moglo shkēng (5). Ue lokshko ga kuya ga uara dyerē wleni. ⁶ Eshko dbaryo ga nopga löng li wolon woydē, gueniyo wolon llēme. Wolon woydē ara emdē ga wolon ga äe.

⁷ Sekwa lēr li, e so kwomgla doyak pjir, jongya engkwē wlo li kjoyoe. Ba kē kjing go llēbo pjang so pjlupga dlu ioklo shäryak dbur sho shōylör go li kjoyo, ba bokkwo so no bokkwo kjoyo, ⁸ ba kākzong so walē kākzong kjoyo, ba kowo so dbong kowo kjoyo bakoe. ⁹ Ba worbu wlikoklo

so worbu wlikoklo shäryak dröng sho go kjoyo, ba sjägä, e pjluk so jëkklo ara dopshira kwomglarë jëk löng ëngkjwë wlo li kjoyo, ¹⁰ ba pjlak, e dbo go jong swlet, so dyë shju kjoyo, ga ba pjlak li go ga nopga shduna ara, äär jong moglo shkëng (5). ¹¹ Sekwa li pjluyo sök kjlara. Hebreo tjlökwö go ko Abadón. Grecia so tjlökwö go ko Apolión.* E Ä parkaga, parkë shäng pjlëbgwo jong rong anmoyö li daga.

¹² Llëbo owa anmoyö bäm li jek tjän. Gueniyo beno kjring pjök obi.

¹³ E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, ba wli bakwara. Llëbo lö pjlëblë sukklo shäryak dbur sho shöylör go jong Sbö bokshto li goshko sjö iak lok kjwang pkëng (4). Eshko ga ybö kuror pjlara sjö lok li go dwayo. ¹⁴ Tjlë parkaga wli bakwaga li kong ga «Sbö parkagaga kjok dogo so tjeng doglo pkëng (4), pjrik löng di kësbang ko Éufrates pjangshko li, e döba» le. ¹⁵ Sbö parkagaga tjeng doglo pkëng (4) li, e iak beno pjrik löng eshko, ba dlöyo, dbaryo, mokyö, luyö li öötong guing, nopga zrök ara eshko wlo. Ga nopga löng kjok ëre kjing go li shdöktong beno kjringgwo mya. Ga parkagaga tjeng doglo pkëng (4) li döktong, ga nopga kjrina li zröra lok drete.

¹⁶ Eshko ga ëngkjwagaga jëk löng kwomgla söga ara. Kur ga doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak dbäw dbäw pjloglo sak dbäw dbäw pjloglo pjök (200,000,000). ¹⁷ Kwomgla, ba söga, e ñor, shji yoïno wleni li, ga so eni. Ba worbu wlikoklo kjwo srëzrën, ding ding, shöylör bakoe. Kwomgla kägä li so dbong kägä kjoyoe. Iök tur jong ba kjak roy dwayo, yö tjok, akkwo ko *azufre* tjok bakoe. ¹⁸ Ga nopga löng kjok ëre kjing go li shdöktong beno kjringgwo mya. Ga kjrina li wolono dret, llëbo tur ba kjak roy ëre kjishko. ¹⁹ Kwomgla li dbo ara tjeng ba kjakshko, ba pjlakshko bakoe. Ba pjlak li kägä tjok, so dgur kjoyo, ga nopga shduna lok ara e go.

²⁰ Nopga zröra llëbo owa lirë llëm, beno löng së li, llëbo owa shärye löng li rayara lok llëm, beno löng Ä sëyaga poshrëk,

llëbo jyäglo oblë oblë li poshrëk bakoe. Llëbo jyäglo li shäryak dbur sho shöylör go, dbur sho pjlublün go, dröng sho so klung sho kjoyo go, ak go, kjorkwang go bako, gueniyo kjok ïga lok llëm, kjok kuga lok llëm, jëk llëm bakoe. ²¹ Enido ga nopga li beno löng llëbo owa shäryë oblë oblë, oba zröya, oba ie ybi go, pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok, lürkë bakoe. Llëbo owa shäryara kës ëre, e rayara lok llëme.

10

Sbö parkaga kjok dogo so, wloshko kji-bokwo chirawa

¹ E irgo ga ñn ga Sbö parkaga kjok dogo so dbo ara wleniyo ter pjang kjlara obi kjok dogo dwayo, doyono pjäng sho go wleni, donku pjang ba dlu kjing bakoe. Ba bokkwo so dlo kjoyo, ba dre so iök kjoyo. ² Wloshko tjeng kjibokwo kwara chirawa, roshwing pjir ba orkwo kjing go. Ba dre këlëkong iara dlung kjing, ga mlëkong iara klung kjing. ³ Eshko ga öö le dbo go, dbong kjluno wleni. Lara pjirshko ga kjrik kjwang kjäk (7) li dloktong, ri ri le kjwang-nashko kjwangnashko. ⁴ Tjlökwo lara kjrik kjwang kjäk (7) lirë tër wlo loror, gueniyo kur ga ybö ter kjok dogo dwayo pjlara, tjlä bor kong ga «Jnes ber tjeng bop pjlúshko. Tëy llëme» le.

⁵ Eshko ga Sbö parkaga kojono shäng dlung kjing, klung kjing li, orkwo këlëkong poyono jem kjok dogo, ⁶⁻⁷ ga tjläno jlökoyö. Tjlë ga «jläye koshëy ame! Llëye shäryë wlo li, e laga Sbörë, ga lara ba tjlökwö lagaga kong dënashko. Maling ga Sbö parkaga kjok dogo so kjlara obi li, ba wli bakwe. Ga llëbo lara Sbörë kës li, e shäryë eshko» le. Tjlëno enishko ga tjläno jlökoyö, Sök Ìyado li ko go. Kjok dogo, klung ëre, dlung, e shäryaga li e, llëbo tjeng kës eshko li tjok.

⁸ E irgo ga kur ga ybö ter kjok dogo dwayo pjlara jek obi, tjlä bor kong ga «Pja nom, ga kjibokwo roshwing pjir tjeng Sbö parkaga kojono shäng dlung kjing, klung kjing wloshko li kjrëba» le.

⁹ Eni ga tja jek öötong Sbö parkaga li zlong, ga kjibokwo li rokoror ba kong.

* **9:11** Hebreo tjlökwö Abadón, Grecia so tjlökwö Apolión, e no pjiga loklo.

Kuya ga tjlë bor kong ga «Kjrozong. Uozong. Zrërop bop kjak roy ga kup ga pjlëblë, or dyo dik, gueniyo jer öötong bop bögwö roshko ga bop bögwö li ie ber kë ara» le.

¹⁰ Eni ga kjröror ba wloshko dwayo, ga uoror. Tjeng bor kjak royshko ga pjlëblë, or dyo dik, gueniyo jer öötong bor bögwö roshko ga bor bögwö li iara beno kë ara.

¹¹ Eshko ga ëbo tjlë bor kong ga «Llëbo wen tjëyoga oblë oblë tjok li, llëbo wen kjok shto oblë oblë sopga tjok li, llëbo wen nopga tjlë tjlökwo oblë oblë tjok li, llëbo wen pjlupga oblë oblë tjok li, e los jek obi» le.

11

Sbö tjlökwo lagaga do pjök

¹ Eshko ga tja kong kjorkwang twara ëborë kjlara, llëbo tjlëkklo wleni, ga tjlë bor kong ga «Pja kojös, pja nom Sbö u tjlëk, öng sho sukklo jong ba zlong bäng li tjok, ga löng ba poshrëk eshko li shtëp bakoe.

² Gueniyo ba u bäng kjako li tjlëp llëm, e twak beno tjeng nopga judío llëm wleniyo li kong. Sbö kjokyo Jerusalén, e twak beno tjeng ba wloshko, epga jek löng, tek löng e roshko moglo sak pkëng kjingsho pjök (42) wlo. ³ Eshkoshko ga nopga ichër do pjök, bor tjlökwo roy lë oba kong dbargwo sak dbäw dbäw kjingsho sak dbäw pjloglo pjök kjingsho sak tjer (1,260) wlo. Ga shärye lok eni, doyono löng sopokklo shwongyo go» le.

⁴ Kjok ëre Tjlapgayo li bokshto ga kyor lok do pjök ko olivo, iök shjiy bapkwö lok do pjök bakoe. Kyor li, iök bapkwö li, e nopga do pjök li jyäglo. ⁵ Eye tjwe ba shdung lëshko ga iök to tur nopga do pjök li kjak roy dwayo, ga ba wloyoga tjwe löng li pjiya drete. Eye ba shdung woydë ga wolon eni kjluwe. ⁶ Epga kong dbo twaraba, shunyo slong, äär jong Sbö tjlökwo lara pjir guing. Ga kong dbo twaraba obi, di kjlospwë ber srëng wlo, swlo oblë oblë ichë tjwe kjok ëre kjing go wlo bakoe.

⁷ Sbö tjlökwo lara lok pjir irgo ga äya owa sök pjlëbgwo jong rong anmoyö lishko li shrono shäng ëngkwono ba tjok, ga epga zröra. ⁸ E irgo ga ba doyo beno tjeng kjok tjwlo ara li irbo bäng go, Tjlapga Jesús

zröraba pjang kjlös go dënashko kjokyo lishko. Kjok eshko li, e so Sodoma kjokyo, Egipto kjokyo, e kjoyoe. ⁹ Ga nopga tjwe shinmoga tjeng li ik ara, tjëyoga oblë oblë uunkong, nopga tjlë tjlökwo oblë oblë uunkong, kjok shto oblë oblë uunkong sopga bakoe. Öör löng eni äär jong dbargwo mya kjingsho bëy, gueniyo eye wotjlëno ba doyo tjeng li jnek llëme. ¹⁰ Eshkoshko ga nopga löng kjok ëre kjing go beno löng wopjlu, ga llëbo twara lok ëng kong, ba sëngglo, shinmoga wolono dbaryo li shrëk wlo. Shäryara lok eni, löng së obishko ga nopga li shduna Sbö tjlökwo lagaga lirë ara kjishko.

¹¹ Gueniyo öötong dbargwo mya kjingsho bëyshko ga woshrrara Sbörë iröng obi, ga kojongö löng. İya nopga löng lirë ga bangkjre lok ara anmoyö. ¹² Eshko ga ybö kura nopga do pjök lirë ter kjok dogo dwayo pjlara, tjlëno dbo go. Tjlë ba kong ga «Pjäy tëmö» le. Ga İya ba wloyogare löng wopro ga to jem kjok dogo, pjäng sho roshko.

¹³ Jekdo eshko ga yo to jem kësbang. Kjok eshko li shdöktong beno kjringswo sak kjwara (10), ga kjrina lishko ga u lok li toktong pjir, ga nopga wolono doglo sak dbäw dbäw pjloglo kjäk (7,000). Beno löng së li, Sbö sök kjok dogo li bangkjrrara lok ara, ga iara lok beno kësbang, tjwlo ara bakoe.

¹⁴ Llëbo owa anmoyö pjök li jek tjän. Gueniyo kjrina obi li tjwe döröe.

Wli kjwara obi

¹⁵ E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, ba wli bakwara, e tjok ga öötong pjloglo kjäk (7). Eshko ga ëbo tjlëno lok dbo ara kjok dogo. Tjlë ga

«Bi Tjlapga, ba Cristo,
e öötong beno löng nopga löng kjok
kjing go li pjluyoga,
ga iche lok İyado» le.

¹⁶ E irgo ga tjlapgaga kjok llgwega wleniyo doglo sak pjök kjingsho pkëng (24) löng Sbö bokshto, ba pjlu sökklo kjwara kjwara kjing go li kjök tono, ga Sbö poshrëra lok, ¹⁷ tjlë ga

«Tjlapga Sbö,

llëye shäryëp woydë li shäryëp ga pjlúe.
Pja sök iyado.

Bop dbo ara go ga pja öötong sök nopga löng
kës li ichaga.

Tjawa wopjlú bop tjok e kjishko.

¹⁸ Tjeyoga löng kës li iirkono ara bop kong-
shko ga

pja iirkono ara ba kong'lok bakoe.

Shinmoga llgwezlong dbaryo li öötonge.

Bop parkagaga, bop tjlökwo lagaga, ba
potjwlëzlong dbaryo li öötong bakoe.

Bop nopga tjwlö ara, tjwlö chira, bop
ko bangkragaga löng kës,

epga potjwlëp pjire.

Ga kjok pjiga li pjip drete» le.

¹⁹ Eshko ga Sbö u jong kjok dogo li u
bäng roshwinaba jong ojong, ga roshko
ba tjlökwo woyoshroklo bakwo buk li inor.
Eshko ga llgwöleng tur jong lletlet llaw
pogo, kjrik ri ri le ara, yo ian pjang, di zeng
shrono ter kjwolong ara bakoe.

12

Walë, äya so Ööka kjoyo

¹ E irgo ga llëbo jyäglo weno pjang
kësbang kjok dogo. Walë shäng kjlara
eshko, doyono shäng dlo go wleni, mok
pjang ba dre dirko, ga dbala tjeng ba
kä kjing kjwo sak kjwara kjingsho pjök
(12), pjlú dlu ioklo wleni. ² Walë li shäng
kjlaraso llëm, ga ay le ara, chida buk dörö
kjishko. ³ Eshko ga llëbo jyäglo weno pjang
kjrina obi. Äya kësbang sök kjlara kjlo
srëzrën, so Ööka kjoyoe. Äya li kägä kjwo
kjäk (7), pjlú dlu ioklo iak jong kjwara
kjwara li kjing go, sjö kjwang sak kjwara
(10) bakoe. ⁴ Dbala shdöktong beno kkring-
gwo mya. Ga kjrara kjrina ba pjlak go, ga
dbura ter lok kjok ëre kjing go. Eshko ga
öötong sök walë li bokshto, chida li wen
bukshko ga ue jekdo wlo le.

⁵ E irgo ga chida buk kjlara domer. Llono
ga tjeyoga löng kës li iche kjangge. Gueniyo
eshko ga chida li kjara Sbörë ey dwayo,
ga söra jek öötong kjok dogo beno sök ba
tjok. ⁶ Walë lira töktong jek öötong sök
kjok shäryara Sbörë ba kong kjok dogro
no llëmshko lishko, ga dara Sbörë eshko

dbargwo sak dbäw dbäw kjingsho sak dbäw
pjloglo pjök kjingsho sak tjer (1,260).

Miguel ëngkwono äya so Ööka kjoyo li tjok

⁷ E irgo ga Sbö parkaga kjok dogo so ko
Miguel, e töno ba pjeyoga Sbö parkaga kjok
dogo so tjok, ga ëngkwono lok äya li tjok, äya
pjeyoga kjok dogo so li tjok bakoe. ⁸ Ga äya
li jenoe. E kjishko ga epga beno löng eshko
kjok dogo ame. ⁹ Äya li dburaba ter kjok ëre
kjing go, ba pjeyoga kjok dogo so li tjok. Äya
li, dgur dënashko li e. E kowëba Ä. Nopga
Sbö miydë llëm wleniyo jyäpgwaga li e.

¹⁰ Eshko ga kur ga ëbo tjlëno dbo go kjok
dogo. Tjlë ga

«Eeri ga ba nopga döra Sbörë pjire.

Bi pjeyoga rotaga shkë dba bi Sbö bokshto
li,

e dburaba jer kjok ëre kjing go.

E go ga Sbö dbo ara, Cristo dbo ara,
e iy wëlle.

Ga Sbö beno sök bi pjluyo.

¹¹ Ä zana bi pjeyogarë pjir,

Öng Wlëp Ushko So llgwoklë srëng li
go,

Sbö tjlökwo lara lok li go bakoe.

«Tjawa mär Öng li go» le lok,
ga wolon li bangkjre lok llëme.

¹² E kjishko ga pjäy löng kjok dogo,
pjäy wopjlúe.

Gueniyo pjäy löng kjok kjing go,
pjäy löng dlung roy,
pjäy song jlöe.

Ä to jer öötong shäng bomi shwoy,
ga iirkë ara,

dbar ba kong beno sira dö kjishko.

Pjäy löng song jlö e kjishko» le.

¹³ Äya so Ööka kjoyo li lono ter kjok ëre
kjing go eni. Miydarashko ga to shäng
chida li mekë irpjang. ¹⁴ Gueniyo walë
li kong, sjägä twara Sbörë ko pjök, këskës,
döbung sjägä wleni. E irgo ga sjägä li go ga
dbuktong to, öötong sök kjok shäryara Sbörë
ba kong kjok dogro no llëmshko lishko,
shaya dgur lirë ga ä lishko, ga dara Sbörë
eshko, lu pjloglo sak mya kjingsho bëy.

¹⁵ E irgo ga di ichara dgur lirë tur ba kjak
roy dwayo, di kës wleni, walë li söya di lirë
wlo le. ¹⁶ Gueniyo walë li kjimtara klung
lirë, jyä dloktong, ga di jer li dwara pjire.

¹⁷ E kjĩshko ga äya li iirkono ara walë li kong, ga to ëngkjwë ba tjëyoga tek beno ba irgo li tjok. Nopga Sbö tjlökwo kolaga mär löng Jesús go li epga. ¹⁸ Äya lira beno sök dlung sor go erä.

13

Äya weno tēm dlung roy dwayo kjlara

¹ E irgo ga ñn ga äya wen tēm sök kjlara obi, dlung roy dwayo. Äya li kägä kjwo kjäk (7), sjö kjwang sak kjwara (10), pjlupga dlu ioklo iak jong kjwangna kjwangna li kjing go. Ko jyā tak pjang kägä kjwara kjwara li go, Sbö läywoklo owa wleni. ² Äya li so dbong kjoyo, ba dre so äya kjloshko so sok kësband zok ara li dre kjoyo, ba kjak so dbong kjak kjoyo bakoe. Eshko ga iara Äya so Ööka kjoyo lirë beno sök ba pjlü sökklo kjing go, ga kong dbo twara, oba iche wlo. ³ Ñn ga äya li kägä kjwara zak jong ba skato, gueniyo pjano iröng. İya nopga löng kjok ëre kjing go lirë ga yëy le lok erä, ga uunkong tōno lok ba tjok. ⁴ Äya so Ööka kjoyo li poshrëra lok, dbo twara Äya li kong kjĩshko. Äya weno tēm dlung roy dwayo li poshrëra lok bakoe. Tjlë lok ga «¿Ëye äär äya kjwe dikdo? ¿Ëye äya kjwe zangdo?» le lok eni.

⁵ Äya li iara Äre krë ara wlo, tjlë tjlökwo Sbö läywoklo owa wleni wlo, oba ichë moglo sak pkëng kjingsho pjök (42) wlo bakoe. ⁶ Eshkoshko ga Sbö läywara owa jlökoyoy, Sbö ko, ba u, nopga löng kjok dogo, e läywara owa uunkong. ⁷ E kong dbo twara Äre to ëngkjwë Sbö nopga tjok wlo, ga epga zanae. Ga kong dbo twara Sbörë, kjok shto oblë oblë uunkong sopga, tjëyoga oblë oblë uunkong, nopga tjlë tjlökwo oblë oblë uunkong, e iche wlo. ⁸ Nopga löng kjok ëre kjing go kës ko tak pjang Öng Wlëp Ushko So llgwoklë zröraba li kjibokwoyo go llëm wleniyo, Äya li poshrëra lok. Kjok shäryayde Sbörë llëm obishko ga ëye ber sök së İyado Sbö tjok wlo ga ba ko, e tak lok kjibokwo ëre go tjän.

⁹ Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yōtso.

¹⁰ Ëye shakoba, sökoba kjok shto oblë wlo ga

shakoba, sökoba kjok shto oblë.

Ëye zrökoba dröng go wlo ga zrökoba dröng go.

Miydëy tjlökwo ëre go ga llëbo wen Sbö nopga kong owa ëmdë ga woyde ga kuya kjang, Sbö raye llëm bakoe.

Äya weno tēm klung roy dwayo kjlara

¹¹ E irgo ga ñn ga äya wen tēm sök kjlara, klung roy dwayo. Äya li sjö kjwang pjök, so öng wlëp ushko so llgwoklë sjö kjoyo, gueniyo tjlë äya so Ööka kjoyo li dik. ¹² Era parkono Äya zak pjano li dbo go, ga nopga löng kjok ëre kjing go kës li iara ba poshrëk. ¹³ Eshko ga llëbo İydëba llëm wleniyo shäryara kësband oblë oblë ara, kjrina li, iök ichara ter kjok dogo dwayo shrono kjok ëre kjing go oba bok-shto. ¹⁴ Llëbo eni li shäryara äya bäm İyo li kong. E go ga nopga löng kjok kjing go li jyäpgwara uunkong. Ga epga iara äya bäm İyo li jyäglö shäryë kjlara, ie lok ber kësband, tjwlö ara wlo. Äya bäm İyo li kjupashko ga zaraba dröng go, gueniyo wolono llëm, pjano iröng obi. ¹⁵ Äya weno tēm klung roy dwayo li kong dbo twaraba, äya jyäglö shäryara nopgarë li iche tjlë wlo. Eshko ga ëye äya jyäglö li poshrëra llëm ga ichara zrökoba wlo. ¹⁶ Ga nopga iara uunkong llëbo jyäglö ie ba bokdo go, llëm ga ba orkwo këlëkong go. Nopga tjwlö ara wleniyo, nopga tjwlö chira wleniyo, nopga dbur ara wleniyo, nopga song wleniyo, parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo, nopga eni llëm wleniyo, e iara uunkong ba shäryë eni. ¹⁷ Eni ga ëye llëbo jyäglö li iak lok llëm ga llëye tjwlëya ga ä, llëye soyneya ga ä bakoe. Llëbo jyäglö li, e äya ko li loklo, ba ko li shtoroy ga äär bayo kjöm li loklo bakoe.

¹⁸ Ba ko li shtëy ga äär bayo kjöm li miydëy wlo ga woyde ga shji kjok miydë ara. Ëye kjok miydë ara ga shte ga pjlü, ga äär ber sak dbaw pjloglo tjer kjingsho sak tjer kjingsho tjer (666). Era domer kjlara li loklo.

14

Öng Wlëp Ushko So Ilgwoklë, nopga doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak dbäw kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo sak pkëng kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pkëng (144,000)

¹ E irgo ga ñor jek obi, ga ñn ga Öng Wlëp Ushko So Ilgwoklë li sök Sión dlupyo go bor bokshto. Eshko ga yorkaga nopga doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak dbäw kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo sak pkëng kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pkëng (144,000), uunkong li bokdo go Öng li ko jyā tak pjang, Öng Data li ko jyā tak pjang bakoe. ² Eshko ga kur ga llëbo ter pjluk jong kjok dogo dwayo, pjluk li so di kës pjlublunyo li pjlukyo kjoyo, so kjirik ri ri li pjlukyo kjoyo, so kjorkwang shäryak jong kjiyo tjok tÿy or go wleniyo tÿba löng li kjoyo bakoe. ³ Ga nopga löng li tono lok tÿkwo tjaglën, pjlü sökklo jong kjok dogo li boksho, äya löng sÿ doglo pkëng (4) li boksho, tjlapgaga kjok ilgwega wleniyo li boksho bakoe. Gueniyo nopga doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak dbäw kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo sak pkëng kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pkëng (144,000) li tokdo eröe. Nopga döktong löng kjok ëre kjing go li epga. Ëye oblë tÿ ba tÿkwo li go ga äe. ⁴⁻⁵ Epga llëbo owa shäryono walëga tjok llëm, jyörkono llëm bakoe. Beno löng pogo llëye dret Sbö bokso erä. Ga to löng Öng li irgo, jek kjone lishko. Epga döriba nopga löng kës li tjrëko dwayo, ga twaraba Sbö kong, Öng li kong, ba sëngglo, bo kwirkono bäm iyo li kjararaba, twaraba ba kong wleni.

Sbö parkagaga kjok dogo so doglo mya

⁶ Eshko ga ñn ga Sbö parkaga kjok dogo so dbuk pjang kjlara, tjlökwö pjlü ber ñyado wlo li söya tjeng nopga löng kjok ëre kjing go kës li kong, kjok shto oblë oblë uunkong sopga kong, tjÿyoga oblë oblë uunkong kong, nopga tjlë tjlökwö oblë oblë uunkong kong bakoe. ⁷ Tjlëno pjang dbo go. Tjlë ga «Nopga ilgweya Sbörë dbaryo li öötonge. E kjishko ga Sbö bangkjrozī, iozī ber kësbang, tjwlö ara, poshrëzī bakoe. Kjok uunkong shäryaga li e, kjopkwo, kjok ëre, dlung, di wen lok kjone pogo bakoe» le.

⁸ Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so wen pjang ba irgo kjlara, tjlë ga «ÿE pji-tonge! ÿBabilonia kjokyo tjwlö ara li pji-tonge! Tjÿyoga oblë oblë pinggaga llëbo owa shäryë oblë oblë li e. Epga ichara Sbö rayë bakoe. E pjitong e kjishko» le.

⁹ Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so wen pjang ba irgo kjlara obi. Tjlëno pjang dbo go. Tjlë ga «Ëye äya li poshrëk, ëye ba jyäglo li poshrëk, ëye bokdo go, llëm ga orkwo go ba jyäglo li jyā tak pjang ga ¹⁰ Sbö iirkono ara ba kong. E kjishko ga ëye Sbö iono ber iirshko ga shdüya sorë ga epga shdüya eni bakoe. Epga suya akkwo ko *azufre* pjë jong ri ri li tjok, Sbö parkagaga kjok dogo so boksho, Öng li boksho bakoe. ¹¹ Epga shdüya eni ñyado, ba iök li sjer llëm shkë jik, dba jik. Shäryë eni, äya li poshrëra lok kjishko, ba jyäglo li poshrëra lok kjishko, bokdo go, llëm ga orkwo go ba jyäglo li jyā tak pjang kjishko bakoe» le.

¹² Miydëy tjlökwö ëre go ga llëbo wen Sbö nopga, ba kolagaga li kong owa ëmdë ga woyde ga kuya kjang, Jesús raye llëm bakoe.

¹³ Eshko ga kur ga ybö ter kjok dogo dwayo pjlara, tjlë ga «Tjlökwo ëre tozong. Eeri jek lëkong ga ëye mär beno löng Tjlapga Jesús go wolonoshko guing ga ber wopjlü» le.

Kuya Sbö Sëyarë ga tjlë ga «Ëng, eni. Epga sjeno parkorbo, ga potjwlëya Sbörë ba pak li kjishko» le.

Dwla bo skozlong dbaryo, kjillgwo bo skozlong dbaryo

¹⁴ Eshko ga ñor jek obi, ga ñn ga pjäng sho wen pjang kjrina pjlublün, kjing go sök kjlara so no to ter kjok dogo dwayo li kjoyo, dlu kjing go pjlü dlu ioklo pjang kjwara shäryak dbur sho shöylör go, wloshko dröng tjeng kjwangna zöngë. ¹⁵ Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so opshino shäng kjlara, Sbö u jong li roy dwayo, ga tjlëno sök pjäng sho kjing go li kong dbo go. Tjlë ga «Dwla bo kwirkono tjän, ga dwla bo skozlong dbaryo öötonge. E kjishko ga bop dröng kjwe sös, ga pja nom dwla bo tjeng li skok» le. ¹⁶ Kuya ga ba dröng li go ga dwla

bo tjeng kjok ère kjing go kës li zakza tas erä.

¹⁷ Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so opshino shäng kjlara obi, Sbö u jong kjok dogo li roy dwayo, wloshko dröng tjeng kjwangna zöng bakoe. ¹⁸ E irgo ga Sbö parkaga kjok dogo so wen shäng kjlara obi. E parkë shäng iök pjë jong ri ri llëbo lõ pjlëblë sukklo kjing go li dë, sjer llëm wlo. Eshko ga tek shäng öng sukklo jong li shwoy dwayo, ga tjlëno wloshko dröng tjeng li kong dbo go. Tjlë ga «Kjillgwo bo kwirkono tjän. E kjishko ga bop dröng kjwe sös, ga pja nom jer kjok kjing go, kjillgwo bo tjeng li töng» le. ¹⁹ Kuya ga ba dröng li go ga kjillgwo bo tjeng kjok ère kjing go kës li zakza tas, ga dbukza jer kjillgwo bo llruzlong shtoyo li roshko. E no shdüzlong shtoyo li loklo, èye Sbö iono iirshko ga shdüya tjeng lishko. ²⁰ Kjillgwo bo llruzlong shtoyo li jong kjok eshko li worbo go. Eni ga kjillgwo bo li llrura eshko, ga ba srëng li tur jer jong e roy dwayo di kësbang wleni, öötong kjlay kwomgla kjëngso go, äär jong pjolae. Shji äär ba pjarbo wlo ga woyde ga shji jëk dbargwo sak kjwara (10) dik.*

15

Sbö parkagaga kjok dogo so doglo kjäk (7), no shdungglo kkringgwo kjäk (7)

¹ E irgo ga ïn ga llëbo jyäglo wen pjang kësbang kjok dogo kjrina obi. Sbö parkagaga kjok dogo so tjeng doglo kjäk (7), no shdungglo söya tjeng kkringgwo kjäk (7) ba tjok. Sbö iir li pjir e go. ² Eshko ga llëbo ïn buk so dlung shäryak batlë sho go kjoyo, roshko iök. Dlung li sor go nopga kojono tjeng ara, äya li zana lok, ba jyäglo li zana lok, ba ko li shtoroy ga öötong kjöm li zana lok bakoe. Kong kjorkwang shäryak jong kjiyo tjok tëy or go wleniyo twara Sbörë kjwara kjwara tjän, ga beno tjeng ba wloshko. ³ Eshko ga tono lok Sbö parkaga tek dënashko so Moisés li tækwo, Öng li tækwo bako, tækwoyo eni:

«Tjlapga Sbö,
llëye shäryëp woydë li shäryëp ga pjlúe.

* **14:20** Shji jëk dbargwo sak kjwara dik le li, e kilómetro kkringgwo sak dbäw pjloglo mya (300) loklo.

Bop pak shäryorop li,
e kësbang, wolëso.

Llëbo bek li,
e shäryopdë.

Tjëyoga kës pjluyo ïyado li pja eröe.

⁴ Tjlapga, èye, pja bangkjre llëmyo drete.

Èye, bop ko ie ber kësbang, tjwlö ara llëmyo drete.

Pja eröe.

Èye oblë eniyo drete.

Bop pak pjlo bek li beno wëllë,

tjëyoga tjeng kës li äär bop poshrëk e kjishko.»

⁵ E irgo ga ïnor jek obi, ga ïn kjok dogo ga Sbö u jong eshko li jong ojong. ⁶ Ga Sbö parkagaga kjok dogo so opshino tek ba roy dwayo doglo kjäk (7), no shdungglo söya tjeng kkringgwo kjäk (7) ba tjok. Doyono löng shwong ko pjlublún, drëpdrë, pjlú, tjwlö ara wleniyo go, dop pjrikklo shäryak dbur sho shöylör go pjang ba pjlú kjing go.

⁷ Eshko ga äya löng së doglo pkëng (4) kjlara, epga kong di ioklo twara kjwara kjwara, shäryak dbur sho shöylör go, roshko Sbö Sök ïyado li iir. ⁸ Ga Sbö u jong li dlino jong yö sho go, Sbö dbo kälä tjeng eshko kjishko. Eni ga èye opzrëk jek ba roy ga ä, äär jong no shdungglo kkringgwo kjäk (7) söya Sbö parkagaga doglo kjäk (7) lirë tjeng ba tjok li shäryono pjir guing.

16

Di ioklo kjwo kjäk (7) roshko Sbö iir

¹ Eshko ga ybö kuror tek Sbö u jong li roy dwayo pjlara, tjlëno Sbö parkagaga doglo kjäk (7) li kong. Tjlë ga «Pjäy nom Sbö iir tjeng di ioklo kjwo kjäk (7) roshko kjwe kwong kjok kjing go» le. ² Kuya lok ga Sbö parkaga bäm ïyo li, llëbo tjeng ba di ioklo roshko li kwona ter kjok ère kjing go, ga nopga jyä tak lok äya jyäglo go, äya poshrëgaga löng li, e poglo go üta weno ara, bang ara.

³ E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, llëbo tjeng ba di ioklo roshko li kwona ter dlung kjing, ga dlung dyo li kworkwono beno

oblë, so shinmoga srëngyo kjoyo, ga llëbo tjeng kës dlung roy li kjëtong drete.

⁴ E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, llëbo tjeng ba di ioklo roshko li kwona ter di llë, diwa llë, e kjing, e tjok ga öötong pjloglo mya. Eshko ga di li kworkwono beno srëng. ⁵⁻⁶ Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so kuror kjlara. Di llë ichaga li e. Tjlë ga «Sbö, pja sök iyado.

Pja eröe.

Nopga löng li,

bop nopga srëng li shira,

bop tjlökwö lagaga srëng li shira bakoe.

E kjishko ga

iorop beno löng srëng ië, ba shdungglo.

Kjok llgwerop eni li,

e beke» le.

⁷ Eshko ga kur ga llëbo lö pjläblë sukklo jong li öö le, tjlä ga

«Eng, Tjlapga Sbö,

llëye shäryëp woydë li shäryëp ga pjluë.

Kjok llgwerop sorë li,

e beke» le.

⁸ E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, llëbo tjeng ba di ioklo roshko li kwona jek dlo kjing, ga dlo li kong dbo twara, nopga löng li suya ba kälä dbo ara li go wlo. ⁹ Eshko ga nopga löng li sura dlo kälä lirë ara. Eni ëmdë ga llëbo owa shärye löng li rayara lok llëm, Sbö iara beno kësbang, tjwölö ara llëm bakoe. Llëbo owa li ichara Sbörë ba kong kuzong ga beno löng Sbö ko li läywë owa erä.

¹⁰ E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, llëbo tjeng ba di ioklo roshko li kwona ter äya pjlu sökklo jong li kjing go, e tjok ga öötong pjloglo shkëng (5). Eshko ga äya li kjokyo ro zoktong beno yët erä. Nopga löng li bang ara kuzong ga beno löng ba kjyorkwo uë. ¹¹ Eni ëmdë ga llëbo owa shärye löng li rayara lok llëm, beno löng Sbö sök kjok dogo li läywë owa erä, ba bang ara li kjishko, ba üta li kjishko bakoe.

¹² E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, llëbo tjeng ba di ioklo roshko li kwona jer Éufrates diyo li kjing, ga di li dano beno dogro, pjluPGA tek dlo wen tëm shwo lëkong dwayo li jek dipzë ba ëngkjwagaga tjok di

kar ga pjlu wlo. ¹³ Eshko ga ïn ga sëyaga owa wen tjeng doglo mya, so kjläk kjoyoe. Kjlara opshino tek äya so Ööka kjoyo li kjak roy dwayo, kjlara opshino tek ba pjeyo äya owa li kjak roy dwayo, kjlara opshino tek äya dboryaga owa wleniyo li kjak roy dwayo bakoe. ¹⁴ Eshko ga sëyaga owa li to löng llëbo ïydëba llëm wleniyo shäryë oblë. Ga pjluPGA löng kjok kjwang jïkong li töna lok, ëngkjwë Sbö tjok, no llgweZlong dbaryo lishko. Sbö, llëye shärye woydë li shärye ga pjluë.

¹⁵ Cristo tjlökwö woyoshrozïa. Tjlëno ga «ïPjäy sjëke! Tja tjwe, oba tjwe lürkë ä wleni. Eye sök bor koshë jlökoyo, sök së, ba shwong shäryak tjeng pjir ba tjok wleni ga ber wopjluë eshko. Eshko ga to shäng kjwor wleni llëm, llëye lökyotke llëm bakoe» lara eni.

¹⁶ Eni ga pjluPGA li töna lok pjir, söra lok öötong löng kjok kJrinashko. Hebreo tjlökwö go ga kjok eshko li ko Armagedón.

¹⁷ E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, llëbo tjeng ba di ioklo roshko li kwona jek aan, pjluK jek pjang li kjing, e tjok ga öötong pjloglo kjäk (7). Ga ëbo tjläno dbo go pjlu sökklo jong Sbö u jong li roy dwayo. Tjlë ga «Uunkong li shäryono pjire» le. ¹⁸ Eshko ga llgwllëng tur jong lletlet llaw pogo, kjrik ri ri le ara, yo ian pjang kësbang, dbo ara bakoe. Nopga iara Sbörë beno tjeng kjok ëre kjing go tek lëkong ga yo ïydë eni llëme.

¹⁹ Babilonia kjokyo tjwölö ara li, e shdöktong beno kJringgwo mya, ga tjëyoga oblë oblë li kjokyo pjitong dret bakoe. Babilonia soga shduna Sbörë ba iir ara li go eni, llëbo owa shäryara lok ara li kjishko. ²⁰ Dlung tjräko llë, di tjräko llë, dlup llë, e jer piktong drete. ²¹ Ga di zeng shrono ter kjwolong nopga beno löng li kjing go. Kjwara kjwara kwing ara kwing dunggwo kjwo sak dbäw (100) wleni dik.* Eshko ga nopga löng li shduna Sbörë kJang anmoyö eni kuzong ga Sbö läywe lok owa erä.

17

Walë owa kjlara, äya kjlara

* **16:21** Dunggwo kjwo sak dbäw (100) dik, e kwing libra sak dbäw (100) wleni dik.

1-2 Eshko ga Sbö parkagaga kjok dogo so doglo kjäk (7), wloshko tjeng di ioklo kjlara tek shrono shäng bor zlong, ga tjlä bor kong ga «Kjok buk kjrina, di arashko. Walë sök kjlara eshko, to shäng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo. Pjlupga löng kjok ëre kjing go li pono ba tjok, ga ba nopga tjeng kës li ichara llëbo owa shäryë oblë oblë, ichara Sbö rayë bakoe. Eni ga pja tek bor tjok, walë li shdüya Sbörë li ip wlo» le.

3 Eshko ga tja go Sbö Sëya jlökoyo, ga tja söra parkaga lirë jek kjok dogro no llëmshko. Eshko ga in ga walë sök kjlara, äya sök kjlara li kjing go. Äya li kjlo srëzrën, kägä kjwo kjäk (7), sjö kjwang sak kjwara (10) bakoe. Ba doyo li go, ko jyä tak lok oblë oblë llaw pogo, Sbö läywoklo owa wleni. 4 Walë li doyono sök shwong ko dingding shwëshwë go, shwong ko srëzrën go bakoe. Shwong li go, llëbo wolësowa smok lok ara, dbur sho shöylör, akkwo wolësowa tjwlö ara wleniyo oblë oblë bakoe. Wloshko di ioklo tjeng kjwara, shäryak dbur sho shöylör go, llëbo owa shäryara li, llëbo shäryako llëm shäryara li, e tjeng ba roshko. 5 Llëbo jyä tak pjang ba bokdo go, gueniyo llë loklo miydëba llëme. Tak pjang eni: «Babilonia kjokyo tjwlö ara li tja. Walëga to löng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo pingga li tja. Nopga ichaga llëbo shäryako llëm shäryë li tja bakoe.» 6 In ga walë li sök nelö, srëng iono ara kjishko. Sbö nopga to löng Jesús roy lë oba kong zröra li, e srëngyo iayde. In ga yëy lër erä.

7 Eshko ga Sbö parkaga li tjlä bor kong ga «¿Pja opshgawë ega? Walë jek sök äya kjing go li llë loklo lër bop kong. Äya kägä kjwo kjäk (7), sjö kjwang sak kjwara (10), e llë loklo lër bop kong bakoe. 8 Äya inop li dënashko ga sök së, gueniyo eeri ga sök ame. Gueniyo llono ga wen tëm pjlëbgwo jong rong anmoyö li roy dwayo, ga to jongya shdüya, pjiya Sbörë wlo. E kjishko ga nopga löng kjok ëre kjing go ko tak pjang Sbö kjibokwoyo go llëm wleniyo kës li, äya li iya lok ga yëy le lok erä. Kjok shäryayde Sbörë llëm obishko ga ëye ber sök së iyado Sbö tjok wlo ga ba ko, e tak pjang kjibokwo ëre go tjän.

9 »llëbo ëre llë loklo miydëy wlo ga woyde ga shji kjok miydë ara. Äya kägä kjwo kjäk (7) li, e dlup lok kjwo kjäk (7) loklo, ga walë li sök ba kjing go. 10 Ba kägä kjwo kjäk (7) li, e pjlupga doglo kjäk (7) loklo bakoe. Pjlupga shkëng (5) jüni wolono tjän, kjlara sök eerishko, ga kjlara obi tjwayde llëm obi. Shrono ga ber sök wop sira döe. 11 Äya dënashko ga sök së, gueniyo eeri ga sök ame li, e pjlupga kjlara obi loklo, e tjok ga äär doglo kjwong (8). Pjlupga doglo kjäk (7) kjlara woshrono iröng obi li e, gueniyo to jongya shdüya, pjiya Sbörë wlo bakoe.

12 »Sjö kjwang sak kjwara (10) inop li, e pjlupga doglo sak kjwara (10) wentë llëm obi li loklo. Llono ga kong dbo twëba, parkë ber löng no pjluyoga äya li tjok wop sira bakoe. 13 Eshkoshko ga wotjlik lok kjrinaso, ga ba dbo li twe lok äya li kong, ba nopga tjeng kës li iche wlo. 14 Ga ëngkjwë lok Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë li tjok. Gueniyo Öng li, no kägäyoga uunkong kägäyo li e, pjlupga uunkong pjluyo li e bakoe. E kjishko ga epga zäya. Ba nopga rokara, kjrara, mär löng ba go iyado li löng ba tjok eshko.

15 »Walë to shäng opsoynek domerga oblë oblë tjok wleniyo li inop sök di arashko. Di li, e tjëyoga oblë oblë li loklo, nopga tjlä tjlökwö oblë oblë li loklo bakoe. 16 Sjö kjwang sak kjwara (10) lok äya go li, walë owa li iya lok shjiktëng, shdüya lok ara, ga ie lok ber shäng kjwor. E irgo ga sho ue lok, ga doyo suya lok iök go. 17 Epga wotjliño kjrinaso li, ba dbo twara äya kong li, e laga Sbörë, lara eni tek dënashko kjishko. Ga shärye lok eni, äär jong llëye lara Sbörë li shäryono pjir guing.

18 »Walë inop li, e kjok tjwlö ara loklo, pjlupga löng kjok ëre kjing go ichaga sök lishko» le.

18

Babilonia kjokyo pjitonge

1 E irgo ga in ga Sbö parkaga kjok dogo so ter shäng kjlara obi, kjok dogo dwayo. E dbo ara, ga kjok ëre kjing iara ba kälä ara lirë beno buk shjiye. 2-3 Eshko ga tjläno dbo go. Tjlä ga

«¡E pjitonge!
 ¡Babilonia kjokyo tjwlō ara li pjitonge!
 Tjēyoga oblē oblē, llēbo owa oblē oblē pina
 ba kong li,
 e shāryara lok pjir,
 Sbō rayara lok bakoe.
 Pjlupga lōng kjok ère kjing go kjlobi li,
 e pono ba tjok wleni.
 Llēbo soynega kjok ère so li,
 e dbur shano ara,
 kjok eshko sopga dbur zano ara
 kjīshko.
 E kjīshko ga kjok eshko li kworkwono beno
 buk Ä sēyaga shtoyo shara,
 sēyaga owa oblē oblē lōng eshko.
 Sēnwa owa, woydēy llēm wleniyo,
 e usho shāryē lok eshko bakoe»* le.
 4 Eshko ga kur ga ybō ter kjok dogo
 dwayo pjlara, tjlē ga
 «Bor nopga, pjāy opshis kjok kjweshko
 dwayo,
 llēbo owa shārye nopga lōng kjweshkorē
 li shāryēmi llēm wlo,
 kjwepga shdūya Sbōrēshko ga pjāy
 shdūya eni llēm bako wlo.
 5 Nopga lōng kjweshko li go owa ara,
 kjlay kjok dogo.
 Kjwepga shdūya Sbōrē ara,
 llēbo owa shāryara kēs li kjīshko» le.
 6 Eshko ga ybō li tjlēno nopga shdunggaga
 li kong. Tjlē ga
 «Nopga kjwe llēbo shāryono oblē kong owa
 sorē ga
 shāryozī ba kong eni pjloglo pjök.
 Oblē shduna sorē ga
 nopga kjwe shdūzī eni pjloglo pjök
 bakoe.
 7 Llēbo shāryara ba kong om go ara, dbur
 zano ara,
 ber lōng wopjlú wlo.
 Eni ga llēbo shāryozī ba kong owa bayo eni,
 ber lōng woydē ara wlo.
 Eerishko ga to lōng krē ara. Tjlē ga
 “Tjawa pjlu boy wleni, tjawa äär ber
 syā wleni llēm,
 llēye wen borwa kong owa wlo drete”
 le.
 8 Eni kuzong ga dbar kjwara ga llēbo wen
 ba kong owa oblē oblē,

kjone kjone wolon,
 kjone kjone slar ara,
 kjone kjone pjli kuk ara bakoe.
 Epga shdūya Tjlapga Sbōrē, ba dbo ara go,
 ga ba kjok buk kēs li suya iök go, ber
 dret wlo» le.
 9 Pjlupga lōng kjok ère kjing go pono walē
 li tjok wleni li, llēbo shāryara ba kong om go
 ara, dbur zano lok ara bakoe. Shāryara lok
 eni, ber lōng wopjlú baīya dik wlo. Eni ga
 kjok li pjē jong ri rishko ga ba yō sho jem
 li īya lok ga slar ara, kjloshtë ara ba kjīshko.
 10 Eshko ga walē li shdūya Sbōrē ara eni li
 īya ga bangkjre lok ara. Ber lōng kjloshtë
 ara pjolae. Tjlē lok ga
 «¡Babilonia sopga, pjāy tjwlō ara, dbo ara,
 gueniyo pjāy shduna ara, ga pjāy pji-
 tong malinge!
 ¡Pjāy song jlōe!
 ¡Pjāy song jlōe!» le lok eni.
 11 Eshko ga llēbo soynegaga kjok ère so
 li slar ara, kjloshtë ara, llēbo tjwlēkoba
 eshko ame kjīshko. 12 Dbur sho shōylōr,
 dbur sho pjublún, akkwo wolēsowa tjwlō
 ara wleniyo oblē oblē, e tjwlēkoba eshko
 ame. Shwong ko pjublún, pjlu tjwlō ara
 wleniyo, shwong ko dingding shwēshwē,
 shwong pjlu wleniyo ko *seda*, shwong ko
 srēzrēn, e tjwlēkoba eshko ame. Kjork-
 wang lō pjlēblē wleniyo oblē oblē, llēbo
 wolēsowa oblē oblē shāryak llēbo ko *marfil*
 go, shāryak kjorkwang tjwlō ara wleniyo
 go, shāryak drōng sho so klung sho kjoyo go,
 shāryak drōng sho go, shāryak ak ko *mármol*
 go, e tjwlēkoba eshko ame. 13 Dli mokyo
 oblē oblē, llēbo lō pjlēblē suy wlo, dwlo
 poshtikklo lō pjlēblē oblē oblē, poshtikklo
 lō pjlēblē wleniyo oblē oblē, kjillgwo bo
 dyo dbo ara, kjoyo pjlu wleniyo, pjlung
 shosho pjlu wleniyo, e tjwlēkoba eshko
 ame. Sōgīa, öng wlēp ushko so, kwomgla,
 jēkklo dopshiga kwomglarē wleniyo, park-
 agaga tjwlēk lōng pjir wleniyo, nopga oblē
 oblē, e tjwlēkoba eshko ame.
 14 Eshko ga llēbo soynegaga li tjlē lok ga
 «¡Babilonia sopga,
 llēbo woydoromi ara li,

* **18:2-3** Tek dēnashko ga kjibokwo ère jyā shiraba oblē oblē ara. Ga kjone kjone tjlē ga «... e usho shāryē lok eshko, ga äya owa, woydēy llēm wleniyo, e lōng eshko bakoe.»

e pjitong drete.
 Llëbo oblë oblë tjwlō ara bomi kong li,
 e pjitong dret bakoe.
 ¡Pjây song jlōe!
 ¡Pjây song jlōe!» le lok eni.
¹⁵ Eshko ga epga shdūya Sbörë ara eni li
 İya llëbo ëre soyne gaga lōng lirë ga bangkjre
 lok ara. Ber lōng slar ara, kjloshtë ara
 pjolae. ¹⁶⁻¹⁷ Tjlë lok ga
 «¡Babilonia sopga,
 pjây doyono lōng shwong ko pjlublún,
 pjlú tjwlō ara wleniyo go,
 shwong ko dingding shwëshwë go
 shwong ko srëzrën go bakoe!
 ¡Pjây obrikkwo wolësowa oblë oblë
 shäryak dbur sho shōylör go,
 shäryak akkwo wolësowa tjwlō ara
 wleniyo oblë oblë go bakoe!
 Gueniyo llëbo tjwlō ara tjeng kës li pjitong
 malinge!
 ¡Pjây song jlōe!
 ¡Pjây song jlōe!» le lok eni.
 Eshko ga kyyong kës kës sōgaga, ba
 kägäyoga, nopga jëk lōng kyyong kës kës go,
 e ber lōng pjola bakoe. ¹⁸ Ga kjok li pjë jong
 ri rishko ga ba yō sho jem li İya lok ga slar
 ara ba kjishko. Tjlë lok ga «Kjok oblë äar
 tjwlō ara, kjok kjweni dik llëme» le lok eni.
¹⁹ Eshko ga klung sho iara ba kã kjing go,
 lōng woydë ara li loklo, ga slar ara, kjloshtë
 ara. Tjlë lok ga
 «Babilonia sopga,
 pjây dbur ara kjishko ga
 kyyong kës kës sogoga kës li dbur shano
 ara.
 ¡Gueniyo pjây pjitong malinge!
 ¡Pjây song jlōe!
 ¡Pjây song jlōe!
²⁰ ¡Gueniyo kjok dogo so,
 Sbō nopga,
 Sbō tjlōkwo roy lagaga Jesús äska,
 Sbō tjlōkwo lagaga,
 pjây shduna lok ara kuzong ga
 epga shduna Sbörë ara bakoe!
 ¡Pjây lōng wopjlu e kjishko!» le.
²¹ Eshko ga Sbō parkaga kjok dogo so dbo
 ara wleniyo kjlara apkwo kjrono kjwara
 kës bang, bayo dwla kjwokäkklo apkwoyo
 wleni, ga dbura jer dlung roy, ga tjlë ga
 «Apkwo dburor li piktong dret,

beno İgöy ame.
 Babilonia kjokyo li pjir dret,
 ber İgöy ame eni bakoe.
²² Kjorkwang shäryak jong kjiyo tjok tÿy or
 go wleniyo, dbonmo, wli,
 e tÿba eshko ame,
 ga İye tÿ eshko ame bakoe.
 İye parkë eshko ame,
 ga oba parkë lōng li pjlukyo kuy eshko
 ame bakoe.
²³ İök shjiy eshko ame,
 İye orkwosmok eshko ame bakoe.
 Dënashko ga llëbo soyne gaga kjok eshko so
 li tjwlō ara.
 Ga tjÿyoga oblë oblë jyäpgwara ba nop-
 garë ba ybi sho li go.
²⁴ Sbō tjlōkwo lagaga, Sbō nopga, nopga
 oblë,
 e zröraba ara kjok eshko» le.

19

Shji Tjlapga poshrëk ara

¹⁻² E irgo ga kur ga nopga träk llëm, öö le
 ara kjok dogo. Tjlë lok ga
 «¡Shji Tjlapga poshrëk ara!
 Walë to shäng opsoynek domerga oblë oblë
 kong wleniyo li,
 nopga lōng kjok kjing go li ichara llëbo
 owa shäryë oblë oblë,
 ichara Sbō rayë bakoe.
 Sbō nopga zröra ara kjishko ga
 walë li shduna Sbörë.
 Kjok İlgwera sorë li,
 e beke.
 Bi Sbō,
 e kës bang, tjwlō ara, dbo ara bakoe.
 Bi döga kjlaraso li e» le.
³ Ga öö le lok obi, tjlë ga
 «¡Shji Tjlapga poshrëk ara!
 Walë li doyo pjë ber buk İyado,
 pjë yōyo jem jong li slan llëme» le.
⁴ Eshko ga tjlapgaga kjok İlgwega
 wleniyo doglo sak pjök kjingsho pkëng (24)
 li, e kjök tono, ga Sbō sök pjlu sökklo kjing
 go li poshrëra. Tjlë lok ga
 «¡Ber eni!
 ¡Shji Tjlapga poshrëk ara!» le.
⁵ Eshko ga ëbo tjlëno pjlu sökklo jong
 lishko dwayo. Tjlë ga
 «¡Sbō parkagaga,

Sbö bangkjrägaga,
pjây tjwłõ arare, de llëmde, e llëno
llëme.

Bi Sbö poshrëzĩ pjây uunkongdë!» le.

⁶ Eshko ga kur ga nopga träk llëm, öö le
ara, pjluk li so di kës pjlublunyo li pjlukyo
kjoyo, so kjrik ri ri li pjlukyo kjoyo bakoe.
Tjlë lok ga

«¡Shji Tjlapga poshrëk ara!

Bi Tjlapga Sbö,

llëye shärye woydë li shärye ga pjlúe.

Öötong sök nopga uunkong pjluyo tjän.

⁷ Shji wopjlú e kjishko,

iëy ber kësbang, tjwłõ ara bakoe.

Öng Wlëp Ushko So Ilgwoklë orkwos-
mozlong dbaryo li öötong,

ba boy poshäryono pjir,

sök ba koshë.

⁸ Kong shwong twara Sbörë doyé e go wlo.

Shwong li ko pjlublún, pjlú tjwłõ ara,
drëpdrë, stek wleniyo» le.

(Shwong le li, e llëbo pjlo bek shäryara Sbö
nopgarë oblë oblë li loklo.)

⁹ Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so li tjlä
bor kong ga «Tjlökwo ëre tozong. Eye mana
Sbörë tek Öng Wlëp Ushko So Ilgwoklë ork-
wosmozlong dliyo li uë ga ber wopjlúe» le.
Ga tjlä obi ga «Tjlökwo ëre lara Sbörë li, e
beke» le.

¹⁰ Kur ga tja kjök tonono parkaga li bokshto,
ga poshrër loror. Gueniyo tjlä bor kong
ga «¡Kjwe shäryëp llëme! ¡Tja parkaga Sbö
kong eröe! ¡Pja, bop pjeyoga mär löng Jesús
tjlökwo go li, pjây eni bakoe! ¡Eye Jesús
tjlökwo roy lë ga e Sbö tjlökwo laga! ¡E
kjishko ga Sbö poshrëpdë dey!» le.

*Kjlara sök kwomgla kjlo pjlublún kjing
go*

¹¹ Eshko ga kjok dogo roshwino beno
jong ojong, ga ñn ga kwomgla sök kjlara
kjlo pjlublún. Kjing go sök kjlara. Llëye le
li shärye eni iyado lëba, tjlökwo bek laga li e
lëba bakoe. Kjok ilgweya bek, ga ëngkjwë
ba wloyoga tjok bek bakoe. ¹² Ba bokkwo
so iök pjë lok ri ri kjoyo, ba kä kjing go
pjlupga dlu ioklo lok ara. Ko jyã tak pjang
ba go kjwara, miydaga erë om go eröe.

¹³ Doyono sök shwong pöraba srëng go pjir
li go. E ko Sbö Tjlökwo. ¹⁴ Ængkjwagaga

kjok dogo so uunkong li jek löng kwomgla
kjlo pjlublún kjing go ba irgo, doyono
löng shwong ko pjlublún, pjlú tjwłõ ara,
drëpdrë, stek wleniyo go. ¹⁵ Dröng tur jong
sök kwomgla kjing go li kjak roy kjwangna,
kowo stek, tjëyoga oblë oblë tjeng kës li
pjiya e go wlo. Llëye shärye woydë Sbörë
li shärye ga pjlú, ga iirkono ara nopga löng
li kong. E kjishko ga domer li ichara ba
shdung kjang, shji kjillgwo bo shglëroy bi
dre go wleni. Jlökoyo ga epga iche kjange.
¹⁶ Ko jyã tak pjang kjrina, ba shwong pjang
li go, ba kworbo do li go bakoe. Ko li
tak pjang eni «Pjlupga Uunkong Pjluyo, No
Kägäyoga Uunkong Kägäyo.»

¹⁷ Eshko ga ñn ga Sbö parkaga kjok dogo
so shäng kojong kjlara, dlo kjing go. Ga
tjlëno sënwa sjëng uaga dbuk lok kjok dogo
kës li kong dbo go. Tjlë ga «Pjây tönzong,
Sbö dliyo kësbang li uëmi wlo. ¹⁸ Eshko ga
pjlupga doyo sho, ëngkjwaga kägäyoga doyo
sho, nopga tjwłõ ara wleniyo doyo sho,
kwomgla doyo sho, ba sögaga doyo sho, e
uëmi ga pjlú, nopga uunkong tjwłëk löng
pjir wleniyore, de llëmde, tjwłõ arare, de
chirare, uunkong li doyo sho uëmi ga pjlúe»
le.

¹⁹ Eshko ga ñn ga pjlupga löng kjok ëre
kjing go, ba ëngkjwagaga kës li tona lok äya
owa li tjok, ëngkjwë sök kwomgla kjing go li
tjok wlo, ëngkjwë ba ëngkjwagaga jek löng ba
tjok li tjok wlo bakoe. ²⁰ Eshko ga äya owa li
shara ba wloyoga lirë, ga dbura jer akkwo
ko *azufre* pjë jong ri ri shtoyo li roshko,
ba dboryaga owa wleniyo li tjok. Shto, e
kësbang, so dlung kjoyoe. Kjupäbäshko ga
ba dboryaga li, llëbo iydëba llëm wleniyo
shäryara oblë oblë ba kong, ga nopga jyã
tak lok äya jyäglo go, äya poshrëgaga löng
li, e jyäpgwara e go. ²¹ Ga ëngkjwë löngshko
ga nopga tönno tjeng äya owa tjok li, e zröra
dret, dröng tur jong sök kwomgla kjing go
li kjak roy li go. Eni ga sënwa li lono ba sho
beno tjeng li uë, beno löng bökö tjung ara,
no sho li go.

20

Lu pjloglo sak dbäw dbäw (1,000)

¹ Eshko ga ñn ga Sbö parkaga kjok dogo
so to ter kjok dogo dwayo kjlara, wloshko

tjeng pjlëbgwo jong rong anmoyō li dökklo, no shakklo shäryak dröng sho go tjeng pjlara kësbang bakoe. ²⁻³ Ga äya so Öoka kjoyo li shara, ga pjrira, ber buk eni lu pjlöglo sak dbäw dbäw (1,000) wlo. E irgo ga dbura jer pjlëbgwo jong rong anmoyō li roshko, kjing bängzara yōtso, tjëyoga oblë oblë jyäpgwe llëm, äär jong lu pjlöglo sak dbäw dbäw (1,000) wlo. Eshko ga döya jek pjlara obi, wop sira wlo. Äya li, e Ä om go.

⁴ Eshko ga ïn ga nopga sirkeno tjeng kjlöbö, pjlü sökklo tjeng li kjing go. Epga kong dbo twara Sbörë nopga ilgwek wlo. Dënashko ga nopga kä zaraba ara, Jesús roy lara kjishko, Sbö tjökwo roy lara kjishko bakoe. Äya owa li poshrëra lok llëm, ba jyäglo li poshrëra lok llëm, bokdo, orkwo, e tak lok ba jyäglo go llëm bakoe. Nopga eniyo li sëyaga ïnor tjeng eshko, nopga sirkeno tjeng li shwoy. Eshko ga woshrra Sbörë iröng obi, ga beno löng nopga ichë Cristo tjok lu pjlöglo sak dbäw dbäw (1,000).

⁵ Nopga woshrra Sbörë bäm go li epga. Llamo woshrra llëm, äär jong lu pjlöglo sak dbäw dbäw (1,000) li pjitong guing.

⁶ Woshrra Sbörë bäm go li ber wopjlü, iak beno tjeng dboy Sbö kong bakoe. Nopga wolono tjeng li wolon jek obishko ga llëye wen ba kong llëm, ber löng syöshtaga Sbö kong, Cristo kong, ga nopga iche ba tjok lu pjlöglo sak dbäw dbäw (1,000) bakoe.

Ä zanabae

⁷ Äär lu pjlöglo sak dbäw dbäw (1,000) lishko ga Ä döra ba shdüzlong shtoyo jong li dwayo, ⁸ ga opshino to shäng oba jyäpgwë kjok kjwang jikong, töya ëngkjwë wlo. Tjëyoga jyäpgwara li ko Gog, Magog bakoe. Epga träk llëm, la sho tjeng dlung kjako wleni. ⁹ Eshko ga töno löng kjok kjwang jikong dwayo, ga Sbö nopga löng li kjokyo kopjrina lok pjribrie. Kjok woyde Sbörë ara li eshko.* Gueniyo ga iök ichara Sbörë lon kjok dogo dwayo, ga epga pjira drete. ¹⁰ Eshko ga Ä, nopga jyäpgwaga li shara, dbura jer akkwo ko *azufre* pjë jong ri ri shtoyo li roy, ba pjeyoga äya owa li, ba dboryaga li, e dbura beno tjeng dënashko

lishko. Shto, e kësbang, so dlung kjoyoe. Ga mya jikong li shdüya ber löng eshko shkë dba, iyado wlo.

Nopga ilgweraba löng pjlü sökklo jong kjwara kësbang, pjlublün li bokshto

¹¹ Eshko ga ïn ga pjlü sökklo jong kjwara kësbang, pjlublün, kjing go ëbo sök kjlara. Eshko ga kjok uunkong töktong ba bokshto dwayo, kjok dogo, klung bakoe. Beno ïgöy ame. ¹² Ga ïn ga nopga wolono tjeng kës li löng pjlü sökklo jong li bokshto, nopga tjwlo ara, nopga tjwlo chira bakoe. Eshko ga kjibokwo tjeng li roshwinaba. E irgo ga kjibokwo roshwinaba kjwara obi. Eye ber sök së iyado Sbö tjok wlo ga ba ko, e tak pjang kjibokwo e go. Ga nopga wolono tjeng li ilgweraba, llëbo shäryara dö, tara beno tjeng kjibokwo tjeng kës roshko li kjishko. ¹³ Nopga wolono beno tjeng dlung roy ga löng eshko. Nopga wolono beno tjeng sakshko ga löng eshko. Nopga wolono beno tjeng shinmoga shtoyo ga löng eshko. Ga kjlara kjlara ilgweraba, llëbo shäryara dö li kjishko. ¹⁴⁻¹⁵ Eye ber sök së iyado Sbö tjok wlo ga ba ko, e tak pjang Sbö kjibokwoyoy li go. Gueniyo eye ko wlënaba tak pjang e go llëm ga dburaba jer beno tjeng iök pjë jong ri ri shtoyo li roy, shinmoga shtoyo li tjok. Shto, e kësbang, so dlung kjoyoe. Nopga wolono tjeng li wolon jek obi wleni eshko.

21

Jerusalén kjokyo tjaglën

¹ E irgo ga ïn ga kjopkwo pjang tjaglën, klung buk tjaglën bakoe. Kjopkwo këguë li, klung këguë li, dlung këguë li, e jeno uunkong, llëbo këguë li beno ame. ² Ga ïn ga kjok ter pjang kjrina, Sbö sök kjok dogo lishko dwayo. Kjok li ko Jerusalén, e shäryak tjaglën, kjok iak beno buk dboy Sbö kong li e. Kjok li shäryak wolësowa, walë poshäryono orkwosmok döro wlo wleni. ³ Eshko ga ybö kuror tek pjlü sökklo jong lishko dwayo pjlara, tjlä ga «Sbö ber sök nopga löng lishko shara. E ber sök ba tjok, ga epga ber ba nopga. Sbö om go li ber sök ba tjok, ga ber ba Sbö. ⁴ Ba boryo kröya

* **20:9** Kjok woyde Sbörë ara le li, e Jerusalén kjokyo loklo.

Sbörë, ber löng slar ame wlo. Eshko ga llëbo këguë li pjitong kjishko ga ëye wolon ame, slar ame, poglo bang ame bakoe» le.

⁵ Eshko ga sök pjlü sökklo kjing go li tjëlë bor kong ga «Llëbo kës shäryër shäng ëre tjaglën eröe. Tjëlökwo loror li, e bek, nopga mär ba go ga pjlüe. E kjishko ga tozong. ⁶ Uunkong li shäryono pjire! Tja so tjëlökwo toklo ko *Alfa** kjoyo, tja so tjëlökwo toklo ko *Omega*† kjoyo bakoe. Sök bäm go li tja. Pjirshko ga ber sök li tja bakoe. Di ichër tur di bokkwo roy dwayo, ëye omiono ga ber sök së iyado bor tjok. Eëye di ëre ië woydë ga kong twër, ga tjwlö shir llëme. ⁷ Eëye llëbo owa li zano ga llëbo kës ëre ber ba kong, ga tja ber ba Sbö, e ber bor wa bakoe.

⁸ »Gueniyo nopga kjok bangkjrë wleniyo, nopga mär bor go llëm wleniyo, nopga llëbo shäryako llëm li shäryë wleniyo, nopga oblë zrök wleniyo, nopga pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok wleniyo, nopga parkë ybi wleniyo, nopga llëbo jyäglo poshrëk wleniyo, nopga lürkë ä wleniyo, era dbukoba jer ber löng akkwo ko *azufre* pjë jong ri ri shtoyo li roshko. Shto e kësbang, so dlung kjoyoe. Nopga wolono tjeng li wolon jek obi wleni eshko» le.

⁹ Eshko ga Sbö parkagaga kjok dogo so doglo kjäk (7), wloshko tjeng di ioklo, roshko no shdungglo tjeng kjringsho kjäk (7) kjlara li tek shrono shäng bor zlong, ga tjëlë bor kong ga «Pja tek bor tjok, ga walë orkwosmok Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë tjok wlo li pin bop kong» le. ¹⁰ Eshko ga tja go Sbö Sëya jlökoyo, ga tja söra parkaga lirë jem dlup jong kësbang, kjókshko li kjing go. Eshko ga kjok pina bor kong kjrina, ter pjang Sbö sök kjok dogo lishko dwayo. Kjok li ko Jerusalén. Kjok iak beno buk dboy Sbö kong li e. ¹¹ Sbö sök eshko kjishko ga kjok li kälä bolo ara, so akkwo wolësowa tjwlö ara wleniyo kälä kjoyo, so akkwo ko *jaspe* kälä kjoyo, roigöy wëllë, so batlë sho kjoyoe. ¹²⁻¹³ Kjeryo shäryak pjribri kjókshko, kjër li shklukyo kjringsho pkëng (4), ga

kjër li pjlor kar kar, u bäng bäng lok kjwo mya mya, uunkong ga kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12). U bäng bäng daga Sbö parkaga kjok dogo sorë kjlara kjlarae. U bäng bäng kjwara kjwara li go Israel tjëyoga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li ko jyä tjang pjang kjrina kjrina eshko. ¹⁴ Kjok li shakklo kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12), kjwara kjwara li go Sbö tjëlökwo roy laga Jesús äska doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li ko jyä tak pjang kjrina kjrina eshko.

¹⁵ Parkaga lan shäng bor tjok li, wloshko llëbo tjlikklo shäryak dbur sho shöylör go tjeng kjwangna, kjok li, u bäng bäng li, kjër li, e tjliya e go wlo. ¹⁶ Kjok li tjliya ga pjlor kar kar bam beke. Ga tjliya llëbo tjlikklo li go ga beno kësbang anmoyö. Shji jëk shkluk kjrina dwayo äar shkluk kalëkong wlo ga woyde ga shji jëk dbargwo sak kjäk kjingsho shkëng (75) wleni dik.† Ga jem kjomo lëkong ga wop eni bakoe. ¹⁷ Kjër li tjliya, llëbo tjliya norë wleni ga shtëgro orkwo jyäglo§ pjloglo sak dbäw kjingsho sak pkëng kjingsho pkëng (144). ¹⁸ Kjër li shäryak akkwo ko *jaspe* go. Kjok li shäryak dbur sho shöylör go, ga roigöy wëllë, so batlë sho kjoyoe. ¹⁹ Kjok li shakklo shäryak lok akkwo wolësowa tjwlö ara wleniyo oblë oblë go. Ba shakklo bäm li shäryak akkwo ko *jaspe* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *zafiro* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *ägata* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *esmeralda* go. ²⁰ Irgo shakklo shäryak akkwo ko *ónice* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *cornalina* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *crisolito* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *berilo* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *topacio* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *crisopraso* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *jacinto* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *amatista* go. ²¹ U bäng bäng kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12) li kjarashko kjarashko shäryak akkwo kjwara kjwara go. Akkwo li wolësowa tjwlö ara wleniyo ko *perla*. Irbo kësbang jek buk kjok roshko li

* **21:6** Grecia so tjëlökwo go ga tjëlökwo toklo ko Alfa, e ba bäm iyo, A wleni. † **21:6** Grecia so tjëlökwo go ga tjëlökwo toklo ko Omega, e ba pjirshko, Z wleni. ‡ **21:16** Shji jëk dbargwo sak kjäk kjingsho shkëng (75) wleni dik le li, e kilómetro kjringsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök kjingsho sak dbäw pjloglo pjök (2,200) loklo. § **21:17** Orkwo jyäglo pjlara, e centímetro sak pkëng kjingsho shkëng (45) dik.

shäryak dbur sho shöylör go, roïgöy wëlä, so batlä sho kjoyoe.

²² Tjlapga Sbö, llëye shärye woydë li shärye ga pjlúe. Kjok eshko ga ba u, e poshrëkoba eshko wlo ñnor llëm, sök om go eshko kjishko, Öng Wlëp Ushko So Llgwoklä li sök eshko kjishko bakoe. ²³ Kjok eshko ga dlo kälä shjiy li, mok kälä shjiy li, e woyde llëme. Kjok li ber shjiy, Sbö dbo kälä shjiy li go, Öng li dbo kälä shjiy li go bakoe. ²⁴ Ga tjëyoga oblë oblë löng kjok ëre kjing go li jëk löng iök shjiy li go, ga ba pjluyoga, ba llëbo tjwlö ara li tek söya, ie lok ber eshko wlo. ²⁵ Dba ga kjok eshko li u bäng bäng lok oojong ñyado, ga eshko ga shkë dret, kjok shjiy ñyado. ²⁶ Tjëyoga oblë oblë, ba llëbo tjwlö ara li tek söya, ie lok ber eshko wlo. ²⁷ Ga llëye ber Sbö boksho ga ä li, e äär eshko llëm, ëye wotjlík owa wleniyo llëm, ëye jyörkë ä wleniyo llëm bakoe. Nopga ko tak lok Öng li kjibokwoyo go li, epga äär eshko eröe. Ëye ber sök së ñyado Sbö tjok wlo ga ba ko, e tak pjang kjibokwo ëre go.

22

Di pjang pjlara, di li, shji ie ber löng së ñyado

¹ E irgo ga Sbö parkaga kjok dogo so li, tja kong di pina pjlara, di li ioroy ga shji ber löng së ñyado Sbö tjok. Di li tur ter Sbö, Öng Wlëp Ushko So Llgwoklä, e löng lishko dwayo, ² ga jer buk irbo kësbang jek buk kjok roshko li tjrëko. Di pjang li kjwo kar kar, kjor jong kjlara, ba bo uoroy ga shji wolon llëme. Lu pjlöbi go ga kjor li botjyë pjlöglö sak kjwara kjingsho pjök (12), mok kjlarashko kjlarashko botjyë ñyado. Kjor li korga, e tjëyoga oblë oblë li dwlomnekklo.

³ Eshko ga ëye ie Sbörë ber shdungko ame. Sbö sök eshko, Öng li sök eshko bakoe. Ga poshrëya ba parkagaga löng lirë ñyado. ⁴ Sbö bokkwo ñya lok om go, ga Sbö ko li tak pjang uunkong li bokdo go. ⁵ Eshko ga shkë drete. Iök shjiy woyde lok llëm, dlo woyde lok llëm bakoe. Kjok shjiy laga ber Sbörë om go. Ga ber löng nopga ichaga ñyado.

Jesús tjwe maling iröng obi

⁶ Eshko ga Sbö parkaga li tjlä bor kong ga «Tjläkwo loror li, e bek, nopga mär ba go ga pjlúe. Dënashko ga Sbö tjläno ba tjläkwo lagaga kong om go. Ga ba parkaga ëre ichara, llëbo wen dörö li pin ba parkagaga löng li kong wlo» le.

⁷ Eshko ga Jesús tjlä bor kong ga «¡Tja kuzong! Tja tjwe maling iröng obi. Ëye tjläkwo tak pjang kjibokwo ëre go li kolë ga era ber wopjlúe» le.

Kjibokwo pjirzlong

⁸ Tja Juan, llëbo uunkong ëre ñnor, kuror tjarë om go. Llëbo uunkong ëre ñnor, kuror pjir ga tja kjök tono Sbö parkaga li boksho, ga poshrër loror.

⁹ Gueniyo tjlä bor kong ga «¡Kjwe shäryëp llëme! ¡Tja parkaga Sbö kong eröe! ¡Pja, bop pjeyoga Sbö tjläkwo laga li, bop pjeyoga kjibokwo ëre kolaga li, pjäy eni bakoe! ¡Sbö poshrëpdë dey!» le.

¹⁰ Eshko ga tjlä bor kong ga «Tjläkwo tak pjang kjibokwo ëre go li dbaryo äätoe. E kjishko ga tjläkwo li jnep ber lütshko llëme.

¹¹ Ëye löng llëbo owa shäryë ga owa li shärye eni jek këgong; ëye löng llëbo shäryako llëm li shäryë ga owa li shärye eni jek këgong; ëye löng llëbo pjlú shäryë ga pjlú li shärye eni jek këgong; ëye iak beno tjeng dboy Sbö kong ga ber eni jek këgong bakoe» le.

¹² Eshko ga Jesús tjlä bor kong ga «¡Tja kuzong! Tja tjwe maling iröng obi. Bor nopga potjwläkklo tek sör bor tjok, ga kjlara kjlara li potjwläen eshko, llëbo shäryara dö li kjishko. ¹³ Tja so tjläkwo toklo ko *Alfa** kjoyo, tja so tjläkwo toklo ko *Omega*† kjoyo bakoe. Sök bäm go li tja. Pjirshko ga ber sök li tja bakoe.

¹⁴ »Kjok tjaglën lishko ga kjor jong kjlara, ba bo uoroy ga shji wolon llëme. Ëye shwong kwoshkwono beno drëpdre wleni ga ie Sbörë ber wopjlú, kong dbo twe opzrëk kjok eshko wlo, kjor bo li ue wlo bakoe. ¹⁵ Gueniyo nopga owa lira ber löng kjoko. Nopga parkë ybi wleniyo, nopga pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok wleniyo, nopga oblë zrök wleniyo, nopga

* **22:13** Grecia so tjläkwo go ga tjläkwo toklo ko Alfa, e ba bäm ñyo, A wleni. † **22:13** Grecia so tjläkwo go ga tjläkwo toklo ko Omega, e ba pjirshko, Z wleni.

llëbo jyãglo poshrëk wleniyo, nopga lûrkë ä wleniyo, epga ber löng kjoko erä.

¹⁶ »Tja Jesús, bor parkaga kjok dogo so ichoror, tjlokwo ëre lë bop kong wlo, roy shdöp bor tjlokwo kragaga löng kës li kong wlo. David tjëyo tjwlö arayo li tja. Dbala ko Dbar Kjoklo li kãã bolo ara, tja so e kjoyoe» le.

¹⁷ Sbö Sëya, Öng boy, e tjlä ba kong ga «¡Pja tegö!» le.

Ëye omkuno ga tjlä ba kong ga «¡Pja tegö!» le.

Di buk pjlara, di ioroy ga shji wolon llëme. Ëye wodogro wleni ga tjwe di li ië ga pjlú, ga tjwlö shiya ërë llëme.

¹⁸ Ëye tjlokwo tak pjang kjibokwo ëre kuk ga kong llëbo lër wëlä, miyde lok wlo. Tja

tjlä ba kong ga «Ëye kjibokwo ëre kjingsho tjlokwo iono obi ga llëbo owa wen nopga owa kong tak lok kjibokwo ëre go li kjingsho ie Sbörë obi ba kong bakoe. ¹⁹ Tjlokwo tak pjang kjibokwo ëre go kjrina, tjlä ga kjor jong kjlara Sbö kjokshko, ba bo uoroy ga shji wolono llëme le eni. Ëye kjibokwo ëre tjlokwo löno kjwara dö ëmdë ga kong dbo twe Sbörë, kjor bo li ue wlo llëme» lër ba kong eni.

²⁰ Tjlokwo ëre laga tjlä ga «Ëng, tja tjwe maling iröng obi» le.

Ber eni, Tjlapga Jesús. Pja tegö.

²¹ Rokër Tjlapga Jesús kong ga ba wopjlú li kjishko ga Sbö nopga kjimte ara. Ber eni.